Bible. N.T. Dualla. n.d.

LIBRARY OF PRINCETON
DEC 17 1926
THEOLOGICAL SEMINARY

KALATI YA LOBA,

'MBUN A PENYA

YA

SANGO MOONGISERI ASU

JEZU KRAIS.

CAMEROONS.
WESTERN AFRICA, MISSION PRESS

THE

NEW TESTAMENT

IN

DUALLA.

MOLANGO MA BWAM,

PONDA

MATTEO.

EPASI, I.

KALATI a miladi ma Jezu Krais, mun'a David, muna a Abraham.

(2) Abraham a yai Izaak. Izaak a yai Yakov. Yakov a yai Juda na bana ba saṅgo au.

(3) Juda a yai Farez na Zara o nyulo Tamar. Farez a yai Ezrom. Ezrom a yai Aram.

(4) Aram a yai Aminadab. Aminadab a yai Naašon. Naašon a yai Salmon.

(5) Salmon a yai Boaz o nyulo Rahab. Boaz a yai Obed o nyulo Ruṭ. Obed a yai Jesse.

(6) Jesse a yai David, kiṅe. David, kiṅe, a yai Solomon, o nyulo nu nyi ta a Uria.

(7) Solomon a yai Reoboham. Reoboham a yai Abia. Abia a yaino Asa.

(8) Asa a yai Jehošafat. Jehošafat a yai Joram. Joram a yai Uzzia.

(9) Uzzia a yai Joṭam. Joṭam a yai Ahaz. Ahaz a yai Hezekia.

(10) Hezekia a yai Manasse. Manasse a yai Amon. Amon a yai Josia.

(11) Josia a yai Jekonia na bana ba saṅgo au, o iponda bewaledi babu o Babulon.

(12) Na o bepoedi o Babulon, Jekonia a yai Salatiel. Salatiel a yai Zerubbabel.

(13) Zerubbabel a yai Abiud. Abiud a yai Eliakim. Eliakim a yai Azor.

(14) Azor a yai Zadok. Zadok a yai Akim. Akim a yai Eliud. (15) Eliud a yai Eleazar. Eleazar a yai Mattan. Mattan a yai Yakov.

(16) Yakov a yai Josef, mom'a Mari, o nyulo nu nyi a ta a ya Jezu, nyi belabe, Krais.

(17) Nika ndi nyoñon nyese o iponda ya Abraham na te na David, dum da nyoñon na ine; na iponda a David na te na bebumwedi o Babulon, dum da nyoñon na ine; na o bebumwedi o Babulon na te na Krais, dum da nyoñon na ine.

(18) Na ndi iyadi la Jezu Krais e tano po: Mari, nyañgo au a ta a wandabe na Josef; ndi iponda ba si ta ba bane, a soobe na demi o nyulo Mudii Mosañgi.

(19) Ndi Josef momi au, ebanja a ta a motu nyi tem na sii, a si emedi busise bwambu mpoma, ndi a neñge mo diuta.

(20) Ndi ni iponda a ta a oñgeli mano mambu, anjel'a Sañgo a leili momene o ndoti, a ona mo na, A Josef muna a David, o si bwa boñgo o noñgo Mari munja oñgo; ebanja di demi dau di wu ndi o nyulo Mudii Mosañgi:

(21) A maala ya momi, ndi o mabele dina dau na, JEZU; ebanja a maala joñgise bona bau o nyulo miubi mabu.

(22) Dini di bolabe na bekwaledi ba Yehova, o nyulo motopperi a mudii, e ta e lunda; a ona;

(23) Ombwa, ñgonderi po a maala bene demi, a maya muna, ndi dina dau di mondi belabe na, Immanuel; di di biana, Loba lo e na biso.

(24) Ndi Josef a wu o iyo, ndi a bolino ponda anjel'a Yehova a lañgwedino mo, a noñgi munja au o mboa au;

(25) Ndi a si ta a bia mo na te a ya muna au nya boso; ndi a beli dina dau na, JEZU.

BEPASI, II.

NI 'ponda Jezu a yabino o Beṭleem a Judea, o minya ma Herod, kiñe, ombwa, babiedi ba wu o ekumbu ya jeru, ba poino o Jerusalem, b'o uwele na,

(2) ? O wene kiñe ya Baju a yabeno e: ebanja di ta di ene ŋgiŋgitti au o ekumbu ya jeru, ndi di poino, o jowe mo.

(3) Ni 'ponda Herod, kiñe, a siŋgino dini, a ta a taka, na Jerusalem bese na mo.

(4) Ndi a koteli prisi yese ya boso, na batiledi ba batu, a uweli babo na, ? O uwe Krais a mayabeno e.

(5) Ba alabe mo na, O Beṭlehem ya Judea; ebanja e ta e tilabe na motopperi a mudii nika,

(6) Ua Beṭlehem, o moiyo ma Juda, o titti bosadi buka mindi ma Juda; ebanja moanedi, a maala busa na ua, nu a mendi janie Israel bona bam.

(7) Ndi Herod a beli babiedi o isuka, ndi a kusa na babo ni iponda ŋgiŋgitti e ta e busa.

(8) Ndi a lomino babo o Beṭlehem, a ona, Ite, pulise bwam nu muna; o die te mo, o wana mba molaŋgo, ndi mba pe na o po, o jowe mo.

(9) Ni iponda ba siŋganino kiñe, ba ala: ndi ombwa! ŋgiŋgitti e enibeno o ekumbu ya jeru, e ala o boso babu na te e po, e temino o moi wa uma nu muna a eno.

(10) Na ni iponda ba eni ŋgiŋgitti, ba boo monyeŋge, na motam mondene.

(11) Ndi ba iŋgea o ndabo, ba soi muna na Mari nyaŋgo au; ndi ba numino maboŋgo mabu o wasi, ba owe mo. Ndi ba telino belimbi babu besadi, ba abia mo jabia, gold, na fraŋkinsen, na mur.

(12) Ndi ebanja ba leabe o ndo̱ti, na ba si timba o mboa a Herod, ba toŋgwia ŋgia ni pepe o ekumbu abu.

(13) NI iponda ba aluno, ombwa, anjel'a Yehova a leidi nyulo au na Josef o ndo̱ti, a o̱na mo na, O asumwe, noŋgo muna na nyaŋgo au, nya-miila o Egipt; o ja otin na te na wane pe ua eyala, ebanja Herod a ma pulise nu muna o bwa mo.

(14) Na mo a asumwino, a noŋgi muna na nyaŋgo au ya bulu, a walo o Egipt,

(15) A ja otin na te na iponda kwidi nya Herod: na ndi eyala ya Yehova e kwalabele na motopperi a mudii e ta e lunda, mo a o̱na; O Egipt ndi na belino mun'am.

(16) Ndi Herod a so̱ino na a o̱ndobe na babiedi, a diŋga bwambi, ndi à lomi bona bau, ndi ba boono bautu ba bomi bese o Be̱tleem, na moiyo mau mese, be̱ mibu miba na wasi, o nyulo ponda ye̱ na a kusi na babiedi.

(17) Ndi eyala ya Jeremia motopperi a mudii, e ta e lunda, mo a o̱na;

(18) Doi di siŋgabe o Rama, Mosia, na mbimbi, na malebu ma pidi, Rašel, a maeya mbimbi o nyulo bana bau, a si e̱medi sibise molema, ebanja ba tittino.

(19) Na ni iponda Herod a widino, anjel'a Yehova a leidi nyulo au na Josef o ndo̱ti o Egipt,

(20) A o̱na, O asumwe, o noŋgo muna na nyaŋgo au, timba o mundi ma Israel, ebanja ba ba ta ba pula lōŋge la muna, ba widi.

(21) Na mo a asumwi a noŋgi muna na nyaŋgo au, a timbi o mundi ma Israel.

(22) Ni iponda a siŋgino na, Arkelaus, a ania Israel o begedi ba saŋgo au Herod, a bwa bo̱ŋgo

o ala otin; ndi ebanja a leibelino o ndo̱ti, a aluno o moiyo ma Galilee.

(23) A ja o mundi mu belabe, Nazaret. Na ndi eyala e kwalabele na motopperi a mudii, e ta e lunda; mo a o̱na; A mabelabe na, Motu a Nazaret.

BEPASI, III.

O mi minya Jon, modubedi, a po̱ino, a laṅgwo o eyaṅ ya Judea,

(2) A o̱na, Binyo atoeli o nyulo bubi, ebanja jania da moi di e̱ bebe.

(3) Numene ndi Isaia motopperi a mudii a kwalino o bini beyala na, Doi di wo, di laṅgwedi o eyaṅ na, Poṅgo ṅgia a Yehova, tese maṅgia mau na sii.

(4) Nu Jon a ta a bo̱to loki la nyo̱ a kamel, na ṅgodi a eyubo o edui au; ida dau di ta ndi makeli na bo̱mbo ba eidi.

(5) Ndi Jerusalem, na Judea bese, na mindi mese mie̱ bebe na Jordan, ba aluno na mo;

(6) Ndi ba ta ba dubisabe na mo o Jordan, puselino miubi mabu.

(7) Ndi a enino Farisai na Saddukai gita ba poino o idubise dau, a o̱na babo na; ? A bana ba pe, nja nyi a lea binyo na o pumwi o madiṅga ma paname e.

(8) O wana bepuma be duṅgamene jatoeli;

(9) O si kwala na binyomene na, Biso di bene Abraham a saṅgo asu; ndi na o̱na binyo na, Loba lo wele weṅgisani mano madali o timba bana ba Abraham.

(10) Nini iponda ewundu e neṅgebe wasi a miaṅga ma mieli: bweli na bweli, bu si yai te epuma ya bwam, bu makebe wasi, bu pumbabe o dio la wea.

(11) Mba, nambadi na dubise binyo o madiba, na binyo o maatoeli o bubi; ndi nu nyi mawe mba mbusa, a buki mba ŋgiṅnya, na si duŋgamene bambe bitambi bau. Mo a madubise binyo na Mudii Mosaŋgi na wea.

(12) Nu dipepen gi ēno o dia; a ēmedi saŋgise e-yuto au bwam: ndi a makoteli mbasi au o ndabo molamba, na dise besambu bau na wea, e si madime.

(13) Ndi Jezu a wuno o Galilee, a pōino o Jordan o dubisabe na Jon.

(14) Ndi Jon a si ēmedi, a ōna, E duŋgamene na mba o dubisabe na ua, ndi ua, o poino na mba e!

(15) Jezu, a alabe, a ōna mo na, Esedi mo bu jana nini iponda; ebanja bo dōdi na biso di lunde mbenda ese. Ndi a ēsedi mo.

(16) Na Jezu a dubisabeno, a asumwono o madiba, ndi ombwa, moi mo telami na mo: ndi Mudii ma Loba mo sibino wasi ka mbeŋga, mo batami o moi au.

(17) Ndi ombwa, doi di siŋgabe o moi, na, Nunu ndi muna am nyi tọndabe, na dōlisane na mo.

BEPASI, IV.

NDI Jezu a diaberi na Mudii ma Loba o eyaŋ, o kekebe na devili.

(2) Ni iponda a ta a kandane ida mwanē ma mwese na mwanē ma bulu, mo a timba a bwa njai.

(3) Ndi mokekeri a pō a ōna mo na, Yē te na o ē Mun'a Loba, ania mano madali na e matimbe bewolu.

(4) Jezu a alabe, a ōna, E tilabe na, Motu a si mabē o nyulo bewolu mene, ndi mambu mese mē na Loba lo kwali.

(5) Ndi devili a alani mo o mundi mosaŋgi, a jise mo o moi a beeku ba tempili,

(6) Ndi a o̲na mo na, Ye̲ te na o e̲ mun'a Loba, aṅgwe uamene wasi; ebanja e tilabe na, A mabola anjeli au o tatta ua: ba mendi jalia ua o maa mabu, na e si ya to be̲ o boma dibau itaṅga loṅgo.

(7) Jezu a o̲na mo na, E tilabe pe na, O si keka Yehova Loba loṅgo.

(8) Ndi devili a noṅgo pe mo o moi a moduṅgo moasami, a leiri mo bekumbu bese ba mini mindi na bwam babu bwese;

(9) Ndi a o̲na mo na, Mano mambu mese na mendi bola ua, ye̲ te na o e̲medi ko wasi, o owe mba.

(10) Jezu a alabe mo na, A Satan, timba mba mbusa! ebanja e tilabe na, O owe Yehova Loba loṅgo, momene ndi o mabiano.

(11) Ndi devili a diino mo, ndi ombwa, anjeli ba poino o tatta mo.

(12) NDI Jezu a siṅgino na Jon a bakabe, a waluno o Galilee;

(13) Ndi a dii Nazaret̩, a po̲, a ja o Kapernaum, e e̲ o sauwa a munja, bebe na eyundi ya Zabulon na Neft̩alim.

(14) Na ndi eyala ya Izaia, motopperi a mudii, e ta e lunda nambadi, mo a o̲na,

(15) Eyundi ya Zabulon na eyundi ya Neft̩alim, o ṅgia a sauwa, bebe na Jordan, Galilee a Basibii;

(16) Batu ba ja o muititi ba eni mwenene mondene; babo ba ja o ediṅge-diṅge ya kwidi, mwese mu pumedi na babo.

(17) Na te na bo bunya Jezu a boti laṅgwa, na, Binyo atoele, ebanja jania da moi di e̲ bebe bebe.

(18) Na Jezu a daṅgwono bebe na munja ma Galilee, a enino bana ba saṅgo baba, Simon, nyi belabe Petar, na Andrea mun'a saṅgo au, ba

pumba epese o munja: ebanja ba ta ndi batu ba mosumbo.

(19) Na mo a ọna babo na, Binyo bupe mba, na ẹmedi weka binyo batu ba mosumbo ma batu.

(20) Na dibokimene ba dii bepese babu, ba bupe mo.

(21) Na a tomba wa uma, a eni bana ba saṅgo ba-pepe baba, James mun'a Zebedi, na Jon, mun'a saṅgo au, ba ta o bọlo na saṅgo abu Zebedi, ba baṅgwa bepese babu; ndi a beli babo.

(22) Na dibokimene ba dii bọlo na saṅgo abu, ba bupe mo.

(23) Na Jezu a aluno o muri na muri ma Galilee, o lea o mandabo mabu manduṅgamen, a malaṅgui molaṅgo ma bwam ma jania, na bọlise-no nya a maboa mese ma batu, na bọbo lese.

(24) Na dina dau di aluno o mindi mese ma Suria: ndi ba wani na mo miboedi mese, babo baa boe nya maboa mese, na isisi, na babo nyambe a ane-di, na ba-molopo mondene, na banjembele; ndi a bọlise babo.

(25) Na mamuti mandene ba bupe mo o Galilee, na o Dekapolis, na o Jerusalem, na Judea, na o mbusa Jordan.

BEPASI, V.

NDI a enino dimuti, a abwino o moduṅgo, na ni iponda a jaino asi, baokweli bau ba poi na mo.

(2) Ndi a uta modumbu mau, a lei babo, na:

(3) Bonam na batuedi ba midii; ebanja ba bene jania da moi.

(4) Bonam na babo ba malebe; ebanja ba o ẹmbe o milema.

(5) Bonam na babo bapii; ebanja ba o saṅgwa o wasi.

(6) Bonam na ba ba boo-ŋjai na nyoŋgi o nyulo bosaŋgi; ebanja ba o ulisabe.

(7) Bonam na bandedi; ebanja ba o bene ŋgebe.

(8) Bonam na ba basaŋgi o milema; ebanja ba maene Loba.

(9) Bonam na ba mosaŋgo; ebanja ba o belabe, bana ba Loba.

(10) Bonam na babo ba takisabe o nyulo bosaŋgi; ebanja gania da moi g'e̱ dabu.

(11) Bonam na binyo, ke batu ba yoiye binyo na takise, ndi ba kwala nya bubi yese bakeli binyo o nyul'am.

(12) Bwa monyeŋge, na motami mondene: ebanja bowen banyo bo e̱ ndi bondene o moi; nikamene ndi ba takiseno batopperi ba mudii ba ta binyo o boso.

(13) Binyo o e̱ ndi waŋga ya wasi; ? Ye̱ te na waŋga e boi nyeŋgenye dau, o matimbise pe mo ne ni wa e: o nini 'ponda e si duŋgamene to dambu, ke o pumbabe o eboko, na dakabe o mataŋga ma batu.

(14) Binyo o e̱ ndi mwenene ma wasi. Mundi mu luŋgabe o moi a moduŋgo, mu si mautami.

(15) Iturukaŋ e mo̱tobeli na e matesebe o moi a ebambu, se to na wasi a dimene da mbasi; ndi e bole mwenene na bese ba be̱ o ndabo.

(16) Nikamene esele mwenene manyo mo bole bosaŋgi o boso ba batu, ndi ba eni bebolu banyo ba bwam, ndi ba sisane Saŋgo anyo nyi e̱ o moi.

(17) O si biana, mba na poi ndi o buleli mbenda na betoppedi ba mudii, na si poi o buleli, na poi ndi lundise.

(18) Ndi nambadi na o̱na binyo na, moi na wasi e matomba, ndi to isuna mbenda e si mako̱ asi na te na mese mabo̱.

(19) To nja nyi a mabuleli, to lea bapepe ba buleli isun a mbenda, mo a mabe nyisadi o jania da moi: ndi to nja nyi à maalia babo na lee bapepe, mo a mabe bondene o jania da moi.

(20) Ndi na ona binyo na, Ye te na bosaṅgi boṅgo bo si buki te bosaṅgi ba batiledi na Farisai, binyo si maiṅgea ania da moi.

(21) Binyo o siṅgi di ta di kwalabe na batu ba kwoṅ na, O si bwa; ebanja to nja nyi boo, a mateme bubi o moka.

(22) Ndi mba na ona binyo na, To nja nyi a bene maliṅga na muna saṅgo au, e si be njom, a mateme o bubi o moka: to nja nyi a makwala muna saṅgo ua na, Raka, a mabe bubi o boso ba bakaisedi bandene: to nu nyi a makwala na, Ua o elem, a makusa bubi o wea.

(23) Na ndi o wani teṅge jabia loṅgo o dio, ndi o oṅgeli na muna soṅgo oṅgo, a bene bwambu na ua.

(24) O dia jabia loṅgo o boso ba dio, ndi o ala one, saṅilane na muna soṅgo oṅgo, ndi o ye na bola jabia loṅgo.

(25) Dolisane na moasiṅgedi oṅgo ke binyo o e ṅgia; moasiṅgedi oṅgo a si yabe a bake au o nya moka, ndi nya moka pe a bake ua o mokaisedi, na o pumbabe o ndabo a beboa.

(26) Nambadi na ona ua na, O si mawainya wa uma, na te o sauwa bese na bam.

(27) Binyo o siṅgi, di ta di kwalabe o iponda kwoṅ, na, O si wite mosuṅgi.

(28) Ndi mba na ona binyo na, To nja nu nyi omboo munja a motu, a lakise molema mau otin, a wite mosuṅgi na molema mau diboki.

(29) Ye te na to diso doṅgo da momi di lambi ua, dubwa mo, pumba mo one: ebanja bo doli na

ua eluṅgi oṅgo ewo e nyame, ndi to mokuku moṅgo ma nyulo o uma wea.

(30) Ye te na dia doṅgo da momi di lambi ua, ke mo, pumba mo one, bo doli na ua eluṅgi oṅgo ewo e nyame, ndi to mokuku moṅgo ma nyulo o uma wea.

(31) Di ta di kwalabe na, To nja nyi a paṅge munja au, esedi mo a boli mo kalati ya wonja.

(32) Ndi mba na ona binyo na, To nja nyi a mapaṅga munja au e si be njom a mosuṅgi, a timbise mo mutu a mosuṅgi: to nja nyi o bai mo nyi paṅgabe, a wite mosuṅgi.

(33) Ndi binyo o siṅgi pe dini, di kwalibe o batu ba kwoṅ na, O si kane soṅgo na o nyulo oṅgo, ndi o bola Yehova ka soṅgo oṅgo:

(34) Ndi mba na ona binyo na, O si kane soṅgo tom, to o moi, ebanja e e ndi begedi ba Loba;

(35) To o wasi, ebanja e e ndi ebambu ya mataṅga mau; to o Jerusalem, ebanja mu e ndi mundi ma kiṅe ndene.

(36) O si kane to molopo moṅgo, ebanja o tittino weka nyo po monaṅga to moindu.

(37) Ndi esedi bekwaledi boṅgo be be, e e; to kem, kem; to ji e wene, di buki te nika, di be bubi.

(38) Binyo o siṅgi di ta di kwalabe na, Diso na diso, isuṅga, na isuṅga.

(39) Ndi mba na ona binyo na, O si timbisele bubi o nyul'a bubi; to nja nyi dipe ua o nyaso oṅgo ya momi, o atoeli pe mo muri ma dimose.

(40) Ndi ye te na motu a walana ua o moka, o noṅgo loki loṅgo, esedi mo a noṅgi pe loki loṅgo lo ndene.

(41) Ndi to nja nyi nyakisane ua o ala isun itum, o daṅgwa na mo itum ya bwaba.

(42) Bola na mo nyi uweli ua; nu nyi mapula ebale na ua, o si umbele mo mbusa.

(43) Binyo o siŋgi di ta di kwalabe na, O tondo mwemba moŋgo; ndi o asiŋge moasiŋgedi oŋgo.

(44) Ndi mba na ọna binyo na, O tondo baasiŋgedi boŋgo; namise babo ba loo binyo; bola bwam na babo ba asiŋge binyo; kane na babo ba bola binyo bubi, na takise binyo:

(45) Ndi o maala bẹ bana ba Soŋgo oŋgo nyi ẹ o moi, ebanja a weki we e panye o nyulo babubi na babwam: a loma pe mbua au na batem na sii na basitem na sii.

(46) O ẹ te na o tondi babo ba tondi binyo, njika bowen o benino e: babubi ba si bola nika e.

(47) Ye te na o somi te bona soŋgo oŋgo mene, ? nji o bolino tuna bane e, ? babubi ba si bola nika e.

(48) Binyo o bẹ na sii, ka na Saŋgo anyo nyi ẹ o moi a ẹno na sii.

BEPASI, VI.

BINYO o be diweye, o si bola bebolu boŋgo ba bosaŋgi o miso ma batu o genene na babo; o boli te nika, o si manoŋgo bowen ba Saŋgo anyo nyi ẹ o moi.

(2) Nika o maboli te jabia loŋgo, o si lọŋgo moseba o boso boŋgo, ka batu ba lobaŋgo o ndabo nya nduŋganeŋ, na o eboko pe, o genene na batu. Nambadi na ọna binyo na, ba bene babu bowen.

(3) Ni iponda o mabola bowen boŋgo, o si sedi dia doŋgo da dimose di bia dambu da dia da momi di bolano.

(4) Na bowen boŋgo e mabẹ ndi o esuka, ndi Soŋgo oŋgo nyi maene o esuka, monene a mabola bowen boŋgo o mwenene.

(5) Ndi o makane te, o si bẹ ka balobaṅgo; ebanja ba tọndi kane, temino o ndabo nya nduṅgamẹn, na o makan maṅgia, o genene na batu. Nambadi na ọna binyo na, ba bene babu bowen.
(6) Na ndi o makane te, o iṅgea o ituṅ oṅgo, kuke jombe, o kane na Soṅgo oṅgo nyi ẹ o esuka, ndi Soṅgo oṅgo nyi maene o esuka a ẹmedi wainyise ua o mwenene.
(7) O makane te, o si kwala beyala ba mbamba ka basibii; ba ba maoṅgeli na ba mendi siṅgabe o nyulo bekwali ba gita.
(8) Namene o si bẹ ka babo; ebanja Soṅgo oṅgo a bia dambu o mapulano, ndi to mauwele mo.
(9) Nini kamene ndi o kaneno; A Tite nyi ẹ o moi; dina doṅgo di dubabe.
(10) Jania doṅgo di ye. Gemia doṅgo di bolabe o wasi ka na di ẹ o moi.
(11) O bola biso ida o eṅge ka na minya mese.
(12) O lakise biso mawusi, kamene na biso di ta di lakiseno bubi ba bane.
(13) O si diere biso o ilondo la bubi, ndi o suṅga biso na nya bubi: (ebanja jania gẹ ndi loṅgo, na ṅgiṅnya, na esesa, bibi bese. Bo bẹ na.
(14) Ebanja o lakise te mawusi ma batu, Saṅgo anyo nyi ẹ o moi, a ẹmedi tombise pe bubi banyo.
(15) Ndi yẹ te na o si malakise mawusi ma bane, Saṅgo anyo nyi ẹ o moi a si ẹmedi tombise pe bubi banyo.
(16) Ndi o jai teṅge dibua, o si bẹ ka batu ba lobaṅgo, ba kaki mioso, o lea bane na ba maja dibua. Nambadi na ọna binyo na, ba bene babu bowen.
(17) Ndi ua ni iponda o majano dibua, ọkise molopo moṅgo, owa pe boso boṅgo;
(18) Ndi o si lea batu na lo ja dibua, ndi na Soṅgo

oŋgo nyi e̱ o esuka; ndi Soŋgo oŋgo nyi maene o esuka, momene a e̱medi wainyise ua o mwenene.

(19) O si neŋge binyomene mauta ma bima o wasi, uma seleke na maŋgaleli mada; uma pe bagiba ba mabuano, ba iba.

(20) O neŋge binyo-mene mauta ma bima o moi, uma ye̱ na seleke to maŋgeleli ma si mada, to giba di si mabue na iba.

(21) Ebanja uma mauta manyo ma bima bi e̱no, otin ndi milema mi e̱no.

(22) Mwenene ma mokuku mo e̱ ndi diso, ye̱ te na miso moŋgo mi e̱ saŋgi, mokuku moŋgo mese e malunda na mwenene.

(23) Ndi ye̱ te diso doŋgo di e̱ bubi, mokuku moŋgo mese e lunda na muititti. Na ndi ye̱ te na mwenene mu e̱ na ua e e̱ ndi muititti, mu muititti mu e̱ bondene.

(24) To motu a si mabia basaŋgo baba, a asiŋge te mo wo, a tondo nune: ke a alia mo wo, na a baŋga nune. O titti na bia Loba na bima.

(25) Ndi mba na o̱na binyo na, O si noŋgo joŋgeli o nyulo lōŋge lanyo, na nji o madano, to nji o manyo̱no: to o nyulo mokuku, nji o mabo̱tino. ? Lōŋge lo si buki ida, na mokuku mbo̱ti e.

(26) Ombwa binun ba moi: ba si sae, ba si ombo; ba si bene ndabo a molamba: ndi Saŋgo anyo nyi e̱ o moi a dese babo. ? Binyo si buki babo e.

(27) Dini pe, ? Njika motu na binyo o nyulo joŋgeli ndutu, e na a batta diboŋgo di wo o nyulo mute mau e.

(28) ? Ndi nji o noŋgino joŋgeli o nyulo mbo̱ti e. Soŋgeli maŋga ma eidi, ne ni ba nyakino: ba si pau pau; ba si wo̱si.

(29) Ndi na o̱na binyo na, Solomon momene, o bosaŋgi bau bese, a si bo̱tisabe ka bini.

(30) Na ndi ye te na Loba lo botise biulu, o eŋge be bẹ o eidi, na kieri e pumbabe o dio, ? a si wele botise binyo a tuna na e. A binyo ba penda!

(31) Na ndi o si noŋgo joŋgeli to toppo na, ? Nji di madano e: to, nji pe di manyono e: to na, ne ni di mabotono e.

(32) (O nyulo mano mambu mese basibii ba pulise:) Saŋgo anyo a bii na binyo o mapula mano mambu mese.

(33) Binyo sele pulise beanedi ba Loba, na bosaŋgi bau: ndi mano mambu mese me mabolabe na binyo.

(34) Na ndi o si noŋgo joŋgele o nyulo keiri; ebanja keiri e mendi joŋgeli na momene: Bubi ba bunya bo wo bo duŋgamene na momene.

BEPASI. VII.

O si inda: ndi o si yabe, o indabe.

(2) Ebanja to njika moinda o maindano, mu maindabe pe binyo: to njika dimene o meneno, di mamenebe pe binyo.

(3) ? Nji o maombwano isuna a mbosi o diso da muna soŋgo oŋgo; ndi o si oŋgeli ŋgeŋ nyi ẹ o diso doŋgo uamene e.

(4) ? Ne ni o makwalanino na muna soŋgo oŋgo na, Esedi mba na sumwe mbosi o diso doŋgo: ndi ombwa, ŋgeŋ ni ẹ o diso doŋgo uamene.

(5) Ua motu maondon! Esele sumwa eyeku yi ẹ o diso doŋgo, ndi o maene bwam o sumwa mbosi ni ẹ o diso da muna soŋgo oŋgo.

(6) O si bola dambu da bosaŋgi na mbo; o si pumba pe perli yanyo o boso ba ŋgoa, ke ba dakia mo o wasi a mataŋga mabu, ndi ba atoeli o nyauwa binyo.

(7) O uwele, ndi di mendi bolabe na binyo:

pulise, ndi o maso: umba, ndi di madubuabe na binyo.

(8) Ebanja motu na motu nyi mauwele, a mabene: nu nyi pulise, a makusa: na nu nyi umbi, di madubuabe na mo.

(9) ? Njika motu nyi e na binyo, ye te muna au a uwele mo bewolu, a e na bola mo idali e.

(10) ? Ye te na, a uwele pe sue, a emia bola mo nyama bwaba e.

(11) Binyo o e bubi, lo bii a bola bana banyo dambu da bwam, ? Ne ni Saŋgo anyo nyi e o moi a si mabolano dambu da bwam na babo b'o uwele mo e.

(12) Namene, mambu mese binyo o mapulano na batu ba aboli na binyo, bola nikamene na babo: ebanja dini ge ndi mbenda na batopperi ba mudii.

(13) O iŋgea o nyulo mouna musadi; ebanja mouna mue mondene, na ŋgia e tindam nyi maalane o una a dibumbe: otin ndi bagita ba maalano:

(14) Ndi mouna mu e isadi, na ŋgia e walamen, e maalane o lōŋge; ŋgusu ndi e dii otin.

(15) O aŋgamene na baleedi balobaŋgo, ba poi na binyo na mboti a miloŋgi, ndi o tetin abu ba be njo.

(16) O mendi bia babo o nyulo mbunji abu. ? Batu ba pata loyeŋgen o nyulo njenjeli e. ? To pata efig o nyulo maŋga e.

(17) Nikamene bweli na bweli ba bwam bu maya bepuma ba bwam; na bweli ba bubi ba yai bepuma ba bubi.

(18) Bweli ba bwam bu si wele ya bepuma ba bubi: to bweli ba bubi pe bu si maya bepuma ba bwam.

(19) Bweli na bweli bu si wani te bepuma ba bwam, bu kebe wasi, bu pumbabe o wea.

(20) Na ndi, o nyulo bepuma babu, o mendi bia babo.

(21) Se to bese ba kwalani mba na, A Saṅgo, A Saṅgo, ndi ba mendi giṅgea o jania da moi; ndi nu nyi a boli gemia da Tite nyi e o moi.

(22) Bagita ba mendi kwala na mba o bo bunya na, ? A Saṅgo, A Sango, biso di si laṅgwo na dina doṅgo e. ? O dina doṅgo pe di si pumbi midii ma bubi one e. ? O dina doṅgo pe di si boli bebolu ba betainyisedi e.

(23) Ndi na mendi puseli babo na, Na si bii binyo: O asumwe mba nyulo, binyo baboledi ba bubi.

(24) Namene, to ṅja nyi siṅgi bini bekwali bam, ndi a bola nika, na mendi mene mo ka motu a jaṅgwa, nyi luṅgi ndabo au o moi a madali:

(25) Ndi mbua e yodi, mipupe mi po, ṅgo e uṅgia, ndi e dipa o nyulo ni ndabo; ndi e si ko: ebanja e sikimedi o nyulo madali.

(26) Ndi motu na motu nyi siṅgi bini bekwali bam, ndi a si boli mo, a mendi laṅgabeno ka motu elema, nyi luṅgi ndabo au o nyulo mokoko:

(27) Ndi mbua e yodi, mipupe mi po, ṅgo e uṅgia, ndi e dipa o nyulo ni ndabo; na mo e ko: ndi eko dau g'e bondene.

(28) Ndi e ta na ni iponda Jezu a borino bini bekwali, batu ba nyaka o beleedi lau.

(29) Ebanja a lee babo ka mo wo nyi bene ṅgiṅnya, se to ka batiledi.

BEPASI, VIII.

NA a sibino wasi a moduṅgo, mamuti mandene ma bupe mo.

(2) Ndi ombwa, motu a moloṅgo a poi o owe mo, a ona, A Saṅgo, o emedi te ua o wele saṅgise mba.

(3) Na Jezu a sambise dia dau, a tappi mo, a ọna, Na ẹmedi: o bẹ bosaṅgi. Na dibokimene moloṅgọ mau mo saṅgisabe.

(4) Jezu a ọna mo na, Ombwa, o si laṅgwa to motu: o ale o ṅgia oṅgo, o leale uamene na prisi, o bola jabia, ka na Mozez a laṅgwono, di mabẹ mbuṅ na babo.

(5) Na Jezu a iṅgedino o Kapernaum, moanedi nya ebwea a poi, a sosumedi mo,

(6) A ọna, A Saṅgo, moutu am a naṅga o mboa, a maboa njembele; takisabe bwambi.

(7) Jezu a ọna mo na, N'emedi ya bọllise mo.

(8) Moanedi nya ebwea a alabe, a ọna mo na, A Saṅgo na si duṅgamene, na o mapọ o wasi a molaṅga mam: o toppe eyala, ndi moutu am a mabọlle.

(9) Ebanja mba na ẹ motu wasi a moanedi, na bene batu ba bila o wasi am: ndi na kwalani te nune, O ala, na mo a ala; na nyu pepe, O ya, na mo a poi: na moutu am, Bola dini, na mo a bola.

(10) Na Jezu a siṅgino nika, mo a nyaka, a kwalani ba ba bupe mo na, Nambadi na ọna binyo na, Na si dii motu a jẹmia ka nunu tom, to o Israel.

(11) Ndi na ọna binyo na, Bagita ba mawa o jeru, na mbeṅge, ba mendi ja wasi na Abraham, na Izaak, na Yakov, o jania da moi.

(12) Na bana ba jania ba mendi pumbabe o muititti; mbimbi na da la masuṅga d'o bẹ otin.

(13) Jezu a ọna moanedi nya ebwea na, Ala ṅgia oṅgo; ka na o dubeno, nikamene e bẹ na ua. Na moutu au a bọlli ni iponda mene.

(14) Ebe Jezu a poino o ndabo a Petar, a ene nyaṅgo a munja au a naṅga diwau.

(15) Na mo a tappi dia dau, na diwau di eselle mo: na nu mutu a asumwi, na kumwa bolia babo.

(16) Ebe ebiamo e poino, ba wania mo bagita, babo nyambe a anedino; na mo a pumba one midii na eyala, mo a bo̱llise ba maboa mese.

(17) Nanu ndi eyala ya Isaia, motopperi a mudii e lundi nambadi, mo na, Momene a ta a noṅgo bo̱bo lasu, a bambi pe ndutu asu.

(18) Ndi Jezu a enino momene bandabe na dimuti o muri na mure, a bola eyala o tomba o mune muri.

(19) Ndi motiledi mo wo a poi a o̱na mo na, A moleedi, na e̱medi bupe ua o uma na uma o ma-alano.

(20) Jesu o alabe mo na, Mbaṅga e bene milomba, binun ba moi be bene madumbu, ndi muna a motu a si bene uma a manoṅgeno molopo mau.

(21) Mookweli au mo wo mopepe, a o̱na mo na, A Saṅgo, eseli ge̱seli mba na ale pulle tite.

(22) Jezu a alabe na, O bupe mba; esedi mibimba mi pulle mibimba mabu.

(23) Ndi a iṅgedi o bo̱lo, na baokweli bau ba bupe mo.

(24) Ndi ombwa, moudi mondene mo ko̱ o munja, ndi bo̱lo ba pula ginda na bemune bendene: ndi mo a ta iyo̱.

(25) Na baokweli bau ba sisia bebe, b'o umweli mo, ba o̱na, A Saṅgo, oṅgise biso, di nyam.

(26) A alabe na, ? Nji o mabwano bo̱ṅgo e; a binyo ba penda. Ndi mo a asumwi, a domia ṅgo̱ na munja, ndi mbo̱le nindene e ko̱.

(27) Na batu ba nyaka, ba o̱na, ? Njika ndoṅ da motu dini e, ṅgo̱ na munja be dube mo!

(28) Na a poi o mune muri, o ekumbu ya Gadara, batu baba nyambi a anedi, ba bomane mo, ba wu o so̱ṅgo, to motu a si madaṅgwa o ṅgia, ebanja ba bene milema ma njo.

(29) Babo ba eya, ba ọna, ? Nji o pulano bola na biso, Jezu Mun'a Loba e. ? O poi ndi takise biso to ponda e mapọ e.

(30) Ndi o itum, njaṅ da ṅgoa di ẹ, dimuti dindene.

(31) Na banyambi ba sosumedi mo, ba ọna, Yẹ te na o pumbi biso, o esedi biso di lomabe o tetin a njaṅ da ṅgoa.

(32) A alabe babo na, Ala: Ni ba busino, ba iṅgea o tetin a njaṅ da ṅgoa: ndi dimuti dindene da ṅgoa, ba nya mula o uma etoṅgomi o munja, ndi ba nyama o nyulo madiba.

(33) Na batatteri ba ṅgoa, ba nya mula, o mundi, ba laṅgwi mambu mese, na mese me bolane na babo nyambe a anedi.

(34) Ndi ombwa, mundi mese ba alo o bomani Jezu, ndi ba enino mo, ba sosumia mo o diano moiyo mabu.

BEPASI, IX.

NA mo a iṅgedi o bolo, a timbi muri o mundi mau;

(2) Ndi ombwa, ba wanedi mo, motu nyi maboa njembele, a naṅga o inoṅgo; Jezu a enino jẹmia dau, ba ọna nyn ma diboa na; A muna, o ẹmbe molema; bubi boṅgo bo lakisabe ua.

(3) Ndi, ombwa, duṅgu da batiledi ba kwala na milema mabu, na, Nu a bena Loba.

(4) Ndi Jezu, a biino joṅgedi labu, a ọna, ? Nji binyo o maniano mianu ma bubi o milema manyo e.

(5) ? Di titti bwambi, o kwalino motu na, Minbi mu lakisabe: to kwala na, Asumwe, daṅgwa e.

(6) Ndi na o mabiano na Muna a motu a bene ṅgiṅnya o wasi, o lakise miubi. (a ọna motu a njembele na,) Asumwe, noṅgo inoṅgo loṅgo, o ale o ndabo oṅgo.

(7) Na mo a asumwi, a al'o ndabo au.

(8) Ndi mamuti ma eni, ba nyakano, ba sesi Loba, lo boli nika ŋgiṅnya na batu.

(9) Na Jesu a tomba wa uma, a eni motu mo wo, dina dau Matteo, a ja o ndabo a mosauwedi: ndi a o̱na mo na, Ua o bupe mba. Na mo a asumwi, a bupi mo.

(10) Na di tombino, Jezu a ja da o ndabo, ombwa, gita la bakoteli na babubi, ba poi, ba ja o tabili na mo na baokweli bau.

(11) Na Farisai ba eni, ba o̱na baokweli bau na, ? Ne ni Moleedi manyo a dano na bakoteli na babubi e.

(12) Ndi Jezu, a siŋgani nika, a o̱na babo na, Ba be̱mbam ba si mapula motu a bwaŋga, ke babo ba maboa.

(13) Binyo ala, okwa na eyala e e̱no, Na e̱medi be̱ne ndedi, se to jabia: ebanja na si poi o bele basaŋgedi, ndi babubi o jatoele.

(14) Ndi baokweli ba Jon ba poi na mo, ba o̱na, ? Ne ni biso na Farisai di majano dibua, iponda na iponda, ndi baokweli boŋgo ba si ja e.

(15) Jezu a o̱na babo na, ? Makom ma mobaedi ba malebe ke mobaedi a e̱ na babo e. Minya mi mendi po̱, mobaedi a mendi noŋgobe na babo, to ba malebe.

(16) Nika, motu na motu a titti na wele molendi mopenya o nyula edun a mbo̱ti, ke mu mu elebe, o lunda, mo nyauwa mbo̱ti, ndi dipondi di beŋga pe nyauwia.

(17) To batu ba si ele mau mapenya o nyula beboki ba beposi; ye̱ te na, ke beposi be bwia, na mau manyama; ndi mau ma penya mi elebe o beposi ba penya, ndi ba bane ba ja bwam.

(18) Na a toppino bini beyala na babo, ombwa, moanedi mo wo a poi, a nuŋgami, a owe

mo, a ọna, Mun'am nya mutu a mawọ; ndi o ya, o neŋgele dia doŋgo o moi au, a mendi joŋga.

(19) Ndi Jezu a asumwe, a bupe mo, na baokweli bau.

(20) Ndi ombwa, mutu nyi a ta a boa diboa da maiya dum da mibu na miba, a wa o mbusa, a tappa mbaŋgwa au ya loki;

(21) Ebanja a kwali na momene na, Yẹ te na tappi loki lau, na o bọlle.

(22) Ndi Jezu a yombise momene, a eni mo, a ọna, A muna, ẹmbe molema; jẹmia loŋgo di oŋgise ua. Ndi mutu a bọlli dibokimene.

(23) Ni iponda Jezu a poino o ndabo a moanedi, a eni diimo, na batu ba matọ, etọtọ.

(24) A ọna babo na, Tinda ŋgia; ŋgonderi a si widi, ndi a ẹ iyọ. Ndi ba yoiye mo.

(25) Na ni iponda dimuti ba tindamino, a iŋgea, a alia mo na dia, na ŋgonderi a temi.

(26) Na mi miaŋgo mi lanyino o eyundi yese.

(27) Na Jezu a tombino, batu ba ndima baba, ba bupe mo na mbimbi, ba ọna, Ua muna a David, bwea biso ndedi.

(28) Ni iponda a iŋgedino o ndabo, bandima ba bane, ba poiye mo: Jezu a ọna babo na, ? O dube na nena na wele bola dini e, Ba ọna mo na, E, A Saŋgo.

(29) Ndi a tappi miso mabu, a ọna, Ka na binyo o dubeno, esele di bọ nika.

(30) Ndi miso mabu ma ta matelami; ndi Jezu a kona babo, na, O bẹ diweẏe, motu a si bia.

(31) Ndi ba timbino, ba kamane miaŋgo o eyundi yese.

(32) Na babo ba busino, ombwa, ba wanedi mo motu a mbuki, nyambe a anedino.

(33) Ni iponda nyambi e busino, mbuki a toppi;

ndi dimuti di tanya, ba ọna, Di si eni dambu ka dini o Israel.

(34) Ndi Farasai ba ọna, a mabọlli nyambe o nyulo na o momi ma nyambe.

(35) Na Jezu a dañgwa o mindi, na mindi misadi mese, a leileno o mandabo mabu manduñgamen, na lañgwo milañgo ma bwam ma jania, na bọllise nya maboa ese, na isisi.

(36) Ni iponda a enino dimuti, na mo a lunda na ndedi, ebanja ba si baki na motu, ba pambilani ka miloñgi mi si bene motatteri.

(37) Ndi a kwala na baokweli bau na, Nambadi moumba mu iti, ndi baumbedi ba si iti.

(38) Na ndi o sosumia Sañgo a moumba, na a lomi baumbebi o mounda mau.

BEPASI, X.

NI ponda a ta a beli na mo dum da baokweli bau na baba, a boli babo ñgiñnya o moi a midii mi si sañgi, o pumba babo one, na o bọllise nya maboa ese na nya isisi.

(2) Mano ndi mẹ mina ma dum da miloloma na baba; Nya boso, Simon, nyi belabe Petar, na Andiru muna sañgo au; James mun'a Zebedi, na Jon mun'a sañgo au.

(3) Filip, na Bartọlomi; Tomas, na Matteo mokoteli; James mun'a Alfio, na Lebbeo, dina da mbia mau Taddeo;

(4) Simon mot'a Kanaan, na Judas Iskarioti, nu nyi andise mo.

(5) Dini dum na baba, Jezu a lomino, a anedi babo, na, Binyo si ala o ñgia a Basibii, to mundi ma Samaria lo si iñgea.

(6) Ndi o ala na miloñgi mi pumberi ma ndabo a Israel.

[7] Ndi na o maalano, laṅgwa na, Jania da moi e siseri bebe.

[8] O bo̱llise maboa, o saṅgise miloṅgo̱, o pumbwele bawidi, o busise nyaṁbe; o kusi na wonja, ndi o bola pe na wonja.

[9] O si boṅsani to gold, to silvar, to misomba o nyulo mikuta manyo,

[10] To motuka o londo lanyo, to loki loba, to bitambi, to bitumbu: ebanja moboledi a aṅgameni ida dau.

[11] Ndi to njika eyundi to mundi o iṅgea, o baise nja nyi duṅgamen; otin ndi o majano na te na o timba.

[12] O iṅgedi teṅge ndabo, o soma ba ndabo.

[13] Ye̱ te na nya-ndabo a duṅgamene, esedi mosaṅgo moṅgo mo be̱ otin; ye̱ te na a si duṅgamene, esedi mosaṅgo moṅgo mo timbe na ua.

[14] To nja nyi si aledi binyo, to siṅga beyala banyo, o busa teṅge ni ndabo to mundi, o umba dibunji gi e̱ o mataṅga manyo.

[15] Ewie na o̱na binyo na, Yi o be̱ bwam na eyundi ya Sodom na Gomorra o bunya ba moka, ndi to nu mundi.

[16] Ombwa na lomi binyo ka na miloṅgi o tetin a njo̱; na ndi o be̱ jaṅgwa ka nyam'a bwaba, na mbwenje ka edo.

[17] O be̱ diweye na ba batu; ebanja ba o bake binyo o mika, ndi ba o dipa binyo o mandabo mabu ma nduṅgamen.

[18] Ndi binyo o mendi wanabe o boso ba baanedi na kiṅe, o nyulo am; na o nyulo mbuṅ abo na Basibii.

[19] Ndi ba baki te binyo, o si soṅgeli ne ni o mendino toppo; (ebanja e̱ o bolabe binyo o ni'pondamene nji o mendino kwala.)

(20) Ebanja se to binyo ndi o makwali, ndi Mudii ma Saṅgo anyo nyi toppino o nyulo anyo.
(21) Muna saṅgo a ẹmedi bake muna sango o kwidi, na tite muna; bana ba mendi jasume diṅgise basaṅgo na banyaṅgo, na bole babo o kwidi.
(22) Binyo o mendi asiṅgabe na batu bese o nyulo dina dam; ndi nu nyi ẹmbe na te na isu, a maoṅgisabe.
(23) Ni iponda ba tuse binyo o mundi mo wo, binyo ala o mupépe: ebanja nambadi, binyo o si mabọlle daṅgwa o tetin o mundi ma Israel, ke mun'a motu a poi.
(24) Mookweli a si buki moleedi au, to moutu, saṅgo au.
(25) E duṅgamene ke mookweli a ẹ ka moleedi au, na moutu ka saṅgo au. ? Yẹ te na ba ta ba bẹla saṅgo a ndabo Beelzebub, neni pe so ba mendino bele bona bau ba ndabo e.
(26) Na ndi o si bwa babo bọṅgo; ebanja mambu mu kumani, mese mu mendi telami; to mu utami, mese mu mendi biabe.
(27) Di na laṅgono binyo o muititti, o langwe mo o mwese; di mene binyo o singa o nyulo matoi, o langwa mo o moi a mandabo.
(28) Binyo si bwa babo bọṅgo, ba mabwe mokuku, ndi ba si wele bwa mudii; ndi bwa mo bọṅgo nyi wele nyamse mokuku na mudii pe o mundi ma wea.
(29) ? Se to binun bisadi biba, ndi bi maande peni po e, ndi to mo wo a si maala kọ o miaṅgadu; e si bẹ Sango anyo.
(30) Ndi nyọ ya milopo manyo yese ẹ soṅgobeli.
(31) Na ndi binyo o si bwa bọṅgo; binyo o ambi o buka binun bagita.
(32) To a bẹ na nja a ẹmedi mba o mioso ma batu,

numene ndi na maęmiano o boso ba Tite nyi ę o moi.

(33) Ndi to a bę na nja nyi tǫbbo mba o mioso ma batu, numene ndi n'o tǫbbono o boso ba Tite nyi ę o moi.

(34) O si oṅgeli na, mba na poi ndi o wana mosaṅgo o wasi: na si poi o wana mosaṅgo, ndi pǫ.

(35) Ebanja na poi o tese motu diṅgise saṅgo, na ṅgonderi diṅgise nyaṅgo au, na moinye a ṅgonderi o diṅgise nyaṅgo au.

(36) Misiṅga ma motu mi mendi bę o batu ba ndabo au.

(37) Nu nyi tǫndi saṅgo na nyaṅgo au buki mba, a si aṅgamene mba: nu nyi a tǫndi mun'a momi to mun'a mutu buka mba, a si aṅgamene mba.

(38) Nu nyi si noṅgi mbas'au, ndi a bupe mba, a si aṅgamene mba.

(39) Nu nyi kusi lōṅge lau, di mendi pumbia: nu nyi pumbi lōṅge lau o nyul'am, a mendi kusa.

(40) Nu nyi a aledi binyo, a aledi pe mba, na nu nyi a aledi mba, a aledi pe mo nyi lomi mba.

(41) Nu nyi a aledi moleedi, o dina da moleedi, a makusa bowen ba moleedi: nu nyi a aledi mot'a bosaṅgi, o dina da mot'a bosaṅgi, a makusa bowen ba mot'a bosaṅgi.

(42) To a be na nja nyi bole mowo nya bana ba sadi dibondi da madiba o nyǫ, o dina da mookweli, ewie na ǫna binyo na, a si masuba bowen bau.

BEPASI, XI.

NDI e ta na ni iponda Jezu a bǫllino laṅgwa dum da baokweli bau na baba, a diano wa uma, o lea na laṅgwa o mindi mabu.

(2) Ni iponda Jon, a ta a siṅga o ndabo-

beboa momban ma bebolu ba Krais, a lomi ba-okweli bau,

(3) A o̲na mo na, ? O e̲ ndi nu nyi maala po̲; ngo̲ di maombwa nupepe e.

(4) Jezu a alaba a o̲na babo na, Binyo ala, laṅgwe Jon mambu binyo o siṅgino na o enino:

(5) Bandima ba kusi jene dabu; bamboko ba daṅgwa; ba milo̲ṅgo̲ ba a bo̲lle; bando̲ki ba siṅga; bawidi ba pumbwa, na molaṅgo ma bwam mu laṅgwabe batuedi.

(6) Ndi bonam na nu, to a be̲ na nja nyi si liṅgane mba.

(7) Na ba aluno, Jezu a kumo kwala na mamuti o nyulo Jon na, ? Nji binyo o aluno o eyaṅ o soke miso e. ? Ekoko e masoe na ṅgo̲ e.

(8) ?Ndi nji binyo o aluno o jene e. ? Motu nyi bo̲ti mbo̲ti ni bo̲bi e; ombwa ba ba bo̲ti mbo̲ti e bo̲bi ba e̲ o mandabo ma kiṅe.

(9) ? Ndi nji binyo o aluno o jene e. ? Motopperi e; e̲, na o̲na binyo na, a buki motopperi a mudii.

(10) Ebanja numene nunu o mo e ta e tilabe, Ombwa, na lomi anjeli am o boso boṅgo, a mendi boṅsani ṅgia oṅgo a boso boṅgo.

(11) Ewie na o̲na binyo na, O tetin a ba ba yabe na bitu, a si yabe mo wo nu buki Jon, Modubedi. Ndi nu nyi s'alo o jania da moi, a buki mo.

(12) Na te na minya ma Jon Modubedi, na te na nini 'ponda, jania da moi di suabe, ndi basuedi ba suo na bwemba.

(13) Ebanja batopperi ba mudii bese na mbenda, ba lea binyo na te na Jon.

(14) Ye̲ te na o e̲medi kusa, nunu ndi Elias, nu tana a maya.

(56) Nu nyi bene matoi ma siṅga, esedi mo a siṅgi.

(16) ? Ndi nji mene na mamenene nini nyoñon e. Ba bẹ ka bana ba jai o dun, ba belane mwemba mabu, na.

(17) Biso di loñgedi binyo mboli, ndi o si sa; biso di loñgedi binyo mieñgi ma ndedi, ndi binyo o si te misia ma mbimbi.

(18) Ebanja Jon a poi, a si da, a si nyọ; ndi ba ọna. Mo a bene nyambi.

(19) Ndi Mun'a motu a poi, a da, a nyọ, ndi ba ọna, Ombwa, modedi, na monyọdi nya mau, dikom da bakoteli na babubi. Ndi dibie di tesebe na sii, na bana bau.

(20) Ndi a kumo sa mindi otin ndi bebolu bau ba gita bondene be bọino, ebanja ba si atoo miubi mabu.

(21) Eboma na ua, A Korasin! eboma na ua, A Betsaida! ebanja yẹ te na bebolu bondene be bọ na ua, be ta be bọ o Turi na Sidoni, ke bewee jatoa itum o nyulo dibatu da malebu na diburu.

(22) Ndi na ọna binyo na, E mendi bẹ bwam na Turi na Sidon o bunya ba moka e tuna na binyo.

(23) Ndi ua, A Kapernaum, o ẹ ndi abwelino o moi, o mendi sibisebe wasi na mundi ma kwidi; ebanja yẹ te na bebolu bondene be bọ na ua, be bọ o Sodom, ke be jai na o eñge.

(24) Ndi na ọna binyo na, e mendi bẹ bwam o eyundi ya Sodom o bunya ba moka e tuna na ua.

(25) O ni iponda a alabe, a ọna, Ati, Saṅgo ya moi na wasi, na soma ua, o ta o utia babiedi mano mambu na ba jaṅgwa, ndi o biise mo na mieñge.

(26) Nikamene ndi, Ati; yi enene bwam o miso moñgo.

(27) Mambu mese me bakabe mba na Tite; ndi to mo wo a si bia muna ke Titi; ndi to mo wo a si bia Tite ke muna, na nu muna momene a possino o leeli mo.

(28) Ya na mba binyo bese ba wọli, na binyo o bene miuna midilli bwambi, na ẹmedi bola binyo iwumse.

(29) O noṅgo eboa am na ua, ndi o okwi mba; ebanja na ẹ bọbo na pii a molema; ndi o makusa iwumse o milema manyo.

(30) Ebanja eboa am e si ambi, mouna mam mo wọm.

BEPASI, XII.

O ni 'ponda Jezu a walo o bunya ba iwumse, o tetin a miondo ma mbasi; baokweli bau ba bwa njai, ndi ba kumo dubwa masengi ma mbasi, ba da.

(2) Ndi Farasai ba eni, ba ọna mo na, Ombwa baokweli bongo ba boli dambu di si dọli o bunya ba iwumse.

(3) Ndi a ọna babo na, ? Binyo si langi ne David a bolino, na a boo njai, na ba ba ta na mo e.

(4) ? Na a iṅgedino ndabo a Loba, na da ewolu ya jembani, e si ta dọlo mo o da, to ba ba ẹ ba ta na mo, ke prisi mene e.

(5) ? To o si laṅgi o nyulo mbenda, ka na prisi o bunya ba iwumse ba yaṅno tempili o bunya ba iwumse, ndi ba si saabe e.

(6) Ndi na ọna binyo na, Di di tuni tempili di ẹ wanu.

(7) Usabe binyo o bii na dini di jẹno, Na ẹmedi bene ndedi, buka jabia, ke binyo o si kwesi ba si kwidi.

(8) Ebanja Mun'a motu a ẹ Saṅgo a bunya ba iwumse.

(9) Na a tombino wa uma, a iṅgedi o ndabo abu nya nduṅgamen.

(10) Ndi ombwa, motu nyi bene dia di anji, di ẹno. Ndi b'o uwele mo, ba ọna, ? Bo dọli o bọlli motu o bunya ba iwumse e. (Ba pula bakeli mo.)

(11) A o̱na babo na. ? Njika motu nyi e̱ na binyo, nyi bene moloṅgi mo wo, ye̱ te na mo kwidi ekukulu o bunya ba iwumse, a si e̱medi sibise dia o toto mo e.

(12) Ne ni so motu a si buki modoṅgi e. Na ndi bo doli o bola bwam o bunya ba iwumse.

(13) Ndi a o̱na nu motu na, O sambise dia doṅgo. Na mo a sambise; na mo di timba mosusu ka dine.

(14) Ndi Farasai ba busino, ba ania mwanu o diṅgise Jezu, neni be̱no na ba bwa mo.

(15) Na Jezu a bia, a duta momene o mbusa; na manuti mandene ma bupe mo, ndi a bo̱llise babo bese.

(16) Ndi a boli babo mweka, na ba si langua to motu.

(17) Na ndi e ta e timbi lunda e langwabe na Isaia, motopperi a mudii, na,

(18) Ombwa, moutu am nu na possino; e tondo am, na mo molema mam mo boo ndulo; Na e̱medi wele mudii mam o moi au, ndi a mendi la̱ṅgwa bekaisedi na Basibii.

(19) A si masuṅga to eya o moi, to mo wo a si siṅga doi dau o beboko.

(20) Ekoko e dosedi, a si mendi bua, itutu a ne a si madimse, a mendi laṅgwa bekaisedi na te bebukedi.

(21) Na o dina dau Basibii b'o lakiseno.

(22) Ndi motu mo wo a wania mo nyi bene nyambe, ndima na mbuki; ndi a bo̱lli mo, na te na ndima na mbuki e toppo, e eni.

(23) Na batu bese ba ubi, ba o̱na, ? Se to mun'a David nunu e.

(24) Na Farisai ba siṅgino na, ba o̱na, Nu motu a paṅgi nyambi o nyulo Beelzibub, momi ma nyambi.

(25) Na Jesu a biino joŋgedi dabu, a ọna babo na, Ekumbu yi abani te momene, e mabẹ dibumbe; to mindi mese, to ndabo nyese, yi abani te momene, e si mateme.

(26) ? Yẹ te na Satan a paŋgi Satan, ke a abani momene, neni so ekumbu au e matemino e.

(27) Yẹ te na o nyulo Beelzebul na paŋgino nyambe, o nyulo nja bana banyo ba paŋgano babo e. O nyulo nika b'o bẹ bakaisedi banyo.

(28) Yẹ te na o nyulo Mudii ma Loba na paŋgi nyambi, ndi jania da Loba di poi na binyo.

(29) ? Ne ni motu a maiŋgeano ndabo a motu a ŋgiiŋnya na giba bima bau, a si sele te kaka motu a ŋgiiŋnya e: ndi ko ini ponda a wele nyamse ndabo au.

(30) Nu nyi titti na mba, a maliŋgani ndi mba, mo nyi si kotone na mba, a mapambilane.

(31) Na ndi na ọna binyo na, Nya miubi mese na dibena e matombisabe na bana ba batu: ndi dibena di liŋgise Mudii mosaŋgi, bo si matombisabe na batu.

(32) To a be na nja ni toppi eyala o diŋgise Mun'a motu, e matombisabe mo; ndi to a be na nja ni toppi eyala o diŋgise Mudii mosaŋgi, e si matombisabe mo; to munu mundi, to nyulo mundi mu mendi pọ.

(33) Binyo aŋga bele bweli bwam, na bepuma bau pe bwam; e titti na, bele bweli bubi, na bepuma bau pe bubi: ebanja bweli bu mabiane na bepuma bau.

(34) ? A bana ba pe, ne ni binyo nyi ẹno bubi toppo mambu ma bwam e. O nyulo lunda la molema modumbu mu toppino.

(35) Mot'a bwam o nyulo mawuti mau ma bwam, a wani mambu ma bwam; mot'a bubi o nyulo

mawuti mau ma bubi, a wani mambu ma bubi.
(36) Ndi na o̱na binya na, Beyala ba bubi bese batu ba toppino, ba mendi bola bolaŋgi o bunya ba moka.
(37) Ebanja o nyulo beyala banyo o matesebe na sii, na o nyulo beyala banyo o makwesebe.
(38) Ndi duŋgu da batiledi na Farisai ba kwala na, A moleedi, di pula gene jemban na ua.
(39) Ndi a alabe, a o̱na babo na, Nyoŋon a bubi na misonji, ba pula jembani; ndi jembani e si mabolabe na babo to jembani ya Jona motopperi a mudii.
(40) Ka na Jona, a ta o dibum da sue, mwese milalu na bulu pe bilalu; nikamene ndi muna motu a mendi be o molema ma wasi, mwese mulalu na bulu pe mulalu.
(41) Batu ba Ninive ba mendi asumwe o bekaisedi diŋgise nunu nyoŋon, ndi ba mendi kwese mo; ebanja batu ba Ninive ba atoele o belaŋgwedi ba Jona; ndi ombwa, nu nyi buka Jona, a e̱ wanu.
(42) Ndoŋgo ya mikundu mu mendi jasumwe o bekaisedi diŋgise munu nyoŋon na kwese mo! ebanja a wu o ekumbu itum o siŋga jaŋgwa la Solomon: ndi ombwa, nu nyi buka Solomon, a e̱ wanu.
(43) Ni iponda mudii mo si saŋgi mu busi na motu, mu tomba o uma a anji, a pulise iwumse, ndi a si dia mo:
(44) A kwala na momene na, Na e̱medi timba ndabo am, uma ndi na wuno: na a poi teŋge, a dia mo ewo̱lo, na papabe, ba poŋgi.
(45) Ndi a ala, a noŋge na momene midii samba, ni buki momene o bubi; ndi ba iŋgea ba ja otin: ndi iponda la mbusa la nunu motu e bubi buka na iponda la boso. Nikamene e mendi be na nunu nyoŋon ya bubi.

(46) Ni iponda a makwalino na batu, ombwa, nyaṅgo au na bona saṅgo au, ba teme o eboko, ba pula toppo na mo.
(47) Ndi mo wo a o̲na mo na. Ombwa, nyaṅgo oṅgo na bona soṅgo oṅgo, ba teme o eboko, ba pula toppo na ua.
(48) Ndi a alabe, a kwali nu nyi laṅgwedi mo na, ?Nja e̲ yeye am e. Ba nja be̲ bona saṅgo am e.
(49) Ndi a sambise dia dau o boso ba baokweli bau, ndi a o̲na, Ombwa yeye am na bona saṅgo am.
(50) Ebanja to a be na nja nyi e̲medi bola ge̲mia la Tite nyi e̲ o moi, a e̲ ndi ndomi am, na ari, na yeye.

BEPASI, XIII.

BO bunya mene Jezu a busi o ndabo, a ja o mbasanedi ma munja.
(2) Ndi mamuti mandene ma ta ma kotone na mo, ndi a alo o bo̲lo, a ja wasi; na dimuti dese di teme o sauwa.
(3) Ndi a toppi na babo mambu gita o minia; a o̲na, Ombwa mosaedi a alo o sa.
(4) Na a ta a sa, duṅgu da mbolako di kwidi o ṅgia, ndi binun bi siba bi soma mo.
(5) Duṅgu di ko̲ o uma ya madali, o uma e si bene miaṅgadu gita; ndi diboki e pumia, ebanja e si po̲ti miaṅgadu.
(6) Na we e busino e bubwia; ebanja e si bene miaṅga, e anji.
(7) Duṅgu di ko̲ o uma njenjeli; ndi njenjeli di pumia; ndi e kumani mo.
(8) Ndi duṅgu di kwidi o miaṅgadu ma bwam, ndi e ya bepuma, duṅgu di ya ebwea, duṅgu momotoba, duṅgu mwalalu.
(9) Nu nyi bene matoi o siṅga, e̲sedi mo a siṅgano.

[10] Ndi baokweli ba poi, ba ọna mo na, ? Neni o matopponino babo o minia e.

[11] A alabe a ọna babo na, Ebanja e bolabe na binyo na o bie besuka ba jania da moi, ndi o babo e si bolabe.

[12] Na to nja nyi bene, o mo e mendi bolabe, ndi a mendi bene gita; nu nyi si bene, e mendi noṅgobe na mo isun yẹ na a bene.

[13] O nika na toppoña babo o minia: ebanja o jene, ba si ene: o siṅga, ba si siṅgi, ba si bia.

[14] Ndi o babo betoppedi ba Isaia be lundi: bekwali na, O besiṅgedi o masiṅga, ndi o si mabia; o gene o maene, ndi o si masoñtani.

[15] Ebanja milema ma bano batu mi timbi pibbu, matoi mabu ẹ eboki o siṅga, miso mabu ma kuki: ke ba o eni na miso mabu, na siṅga na matoi mabu, na bia o milema mabu, na ba ba atwa o bubi babu, ndi na mendi bọllie babo.

[16] Ndi bonam na miso manyo ebanja maeni: na matoi manyo ma siṅgi.

[17] Ewie na ọna binyo na, Batoppedi gita, na basaṅgedi ba pula gene mano mambu mẹ na o enino, ndi ba si eni: na siṅga mano mambu mẹ na binyo o siṅgi, ndi ba si siṅgi.

[18] Binyo siṅga so monia ma mosaedi.

[19] Mo wo a siṅga te eyala ya jania, ndi a si dube mo, ndi nya bubi a pọ, na mo a wanja yi e sabe o molema mau. Yini e sabe o momi ma ṅgia.

[20] Ndi yi e sabe o uma madali, mo ndi nu nyi siṅgi eyala, na mo a kusa mo diboki na monyeṅge;

[21] O na a si bene mianga o momene, a ẹmbam ndi isuna ponda: ndi ndutu to itakise e poi teṅge o nyulo eyala, dibokimene a timbi mbusa.

[22] Ndi yi e sabe o uma njenjeli, mo ndi nu nyi siṅgi eyala, ndi elolṅgi a wasi, na mawondon

ma bima mawalamene eyala, ndi e timbi ewombi.
[23] Ndi yi e sabe o miaṅgadu ma bwam, mo ndi e̱ nu nyi siṅgi eyala, ndi a dube pe, mo ndi a yai bepuma, a wana, duṅgu ebwea, duṅgu momotoba, duṅgu mwalalu.

[24] A toppi pe monia mopepe, a o̱na, Jania da moi e biana motu nyi sai mbolako a bwam o moonda mau:

[25] Ndi ni iponda batu ba kwidino eyo̱, moasiṅgedi au a poi, a de bekoko pulisani mbasi, ndi a aluno.
[26] Ni iponda mitombo mi pumedino moi, na yai epuma, bekoko be lei pe momene.
[27] Na bautu ba saṅgo a ndabo ba sisia bebe, ba o̱na mo na, ?A Saṅgo, o si sai mbolako a bwam o moonda moṅgo, neni so e bene bekoko e.
[28] A o̱na babo na, Moasiṅgedi a bola dini. Bautu ba o̱na mo na, ?O e̱medi na biso di wali na dubwe babo e.
[29] A alabe na, Kem, ko o duboo te bekoko, o si ya dubwa pe mbasi.
[30] Esedi ba a bane ba nyaka na te na o mumbwa; ndi o iponda mumbwa, na e̱medi kwalani babuedi na, Binyo sele koteli bekoko, kaka mo o mabomba o dise; ndi koteli mbasi o molamba mam.

[31] Monia mopepe a neṅge o boso babo, a o̱na, Jania da moi e̱ biana ka mbolako ya elo̱bi, yi e̱ na motu a noṅgi, a sa o moonda:
[32] Mo, y'e̱ ndi mbolako nyi sadi buka mbolako ese, ndi ni iponda e nyakino e̱ kola, buka mabunji mese, ndi binun ba moi ba wa, ba ja o mikanju mau.

[33] Monia mopepe a kwali na babo, a o̱na, Jania da moi e e̱ ka esasaṅgi nyi mutu a noṅgi, a puṅgwi na dimene da masaṅi, na te mese e timba esasaṅgi.

(34) Mano mambu mese Jezu a toppino dimuti na minia; ndi e si bẹ monia a si toppo na babo.
(35) Na di di toppi na motopperi a mudii, e ta e lunda, a ọna, Na ẹmedi uta modumbu mam na minia; na ẹmedi toppo mambu m'ẹsuka, mi neńgebe na beboteri ba wasi.
(36) Ndi Jezu a lomi dimuti one, a ali o ndabo, na baokweli bau ba sisia bebe ba ọna, Lea biso monia ma bekoko o moonda.
(37) A alabe a ọna babo na, Nu nyi sa mbolako a bwam a ẹ ndi Mun'a motu;
(38) Moonda muẹ wasi; mbolako a bwam yi ẹ ndi bana ba jania; ndi bekoko be ndi bana ba nya bubi;
(39) Moasiṅgedi nyi de babo a ẹ ndi devili; mumbwa mu ẹ isu la dini loṅge; babuedi ndi bẹ anjeli.
(40) O nika, bekoko be kottobe na disebe o wea; nikamene e mendi be o isu la dini loṅge.
(41) Mun'a motu a mendi loma anjeli au, ndi ba makoteli o tetin a jania dau, ba a bese ba liṅgise, na ba ba bola bubi;
(42) A ẹmedi pumba babo o dio la wea; otin ndi madoi ma mbimbi na da la masuṅga.
(43) Ndi basaṅgedi ba mendi panya ka we o jania da Saṅgo abu. Nu nyi bene matoi masiṅga, esedi mo a siṅgi.
(44) Ndi bono pe, jania da moi ji ẹ biana mawuta mautabe o moonda, mẹ na motu a soi, a neńge mo o esuka, ndi o nyulo monyeńge mau a alo, a anda mu moonda.
(45) Ndi bono pe, jania da moi e biana motu a nyuṅga ni pulise perli ya bwam.
(46) Na a dii te perli pọ ya bwam ya mosusedi mondene, a ala, a andise mese me na a benino, o janda mo.

(47) Ndi bono pe, jania da moi ji biana ka epese, pumbabe o munja ni diŋgeli nya ese:
(48) Ni ponda e lunda, e dutabe o sauwa, ndi batu ba ja wasi ba koteli ba bwam o bewa, ndi ba pumba be si dōli one.
(49) Nikamene e mendi bē o isu la dini lōnge; anjeli ba mendi buṡa, na pandise babubi, na basaŋgedi.
(50) Na pumba babo o dio la wea: otin ndi madoi ma mbimbi na da la masuŋga.
(51) (Jezu a ōna,) Binyo o soṅtani mano mambu mese e? Ba alabe, É, a Saŋgo.
(52) Ndi a ōna babo na, Motiledi ese e leabeno o bekwaledi ba jania da moi, a biana motu a ndabo nyi wani o ndabo au mawuta, mambu ma penya, na madun.
(53) Ndi e ta na, ni iponda Jezu a bōllino mini minia, a dii wa uma,
(54) Ni 'ponda a poi o Nazareṭ, mundi mau, a lei babo o mandabo mabu ma nduŋgamen, na te na ba tanya, ba ōna, ? O wene nunu motu a bene bini jaŋgwa na bebolu bondene e.
(55) ? Ndi se to mun'a bosadi nu e. Se to nyaŋgo au a belebe Mari e. Se to James na Joses na Simon na Judas, bona saŋgo au e.
(56) Na baari bau bese ba titti na biso e. O wene nunu motu a wanino mano mambu mese e. Ndi ba liŋgani mo.
(57) Ndi Jezu a ōna babo na, Motopperi a si bene ibube, ke o mundi mau na ndabo au.
(58) Ndi a si boli bebolu bondene gita otin, ebanja ba si dube.

BEPASI, XIV.

O ni ipondamene Herod, moanedi, a siŋgi miaŋgo ma Jezu,

(2) Ndi a o̱na bantu bau na, Jon modubedi nunu; a pumbuo o so̱ńgo: na ndi bebolu bondene be bolabeno na mo.

(3) Ebanja Herod a ta a alia Jon na kaka mo, a eli mo o ndabo a beboa o nyulo Herodia munj'a Filip, muna sańgo au.

(4) Ebanja Jon a ta a kwala na, Bo si do̱li na o ba mo.

(5) Ni iponda Herod a pula bwa mo, a bwa dimuti bo̱ńgo, ebanja ba lańgi Jon na motopperi a mudii.

(6) Ni iponda bunya ba eyadi la Herod e poi, ńgonderi a Herodia, a sa o boso babo, ndi Herod a bwa ndulo.

(7) Ndi a boli mo dikaki na so̱ńgo, na a e̱medi bola mo to njika dambu a uweleno.

(8) Ndi mo, a ta a leabe na nyańgo au, a o̱na, Bola mba molopo ma Jon, modubedi, o moonjo.

(9) Ndi kiñe a bwa ndedi; ndi o nyulo so̱ńgo au, na mwemba mau, a boli eyala, na mu bolabe mo.

(10) Ndi a lomi. ba ke molopo ma Jon o ndabo a beboa.

(11) Ndi molopo mau mu wanabe o moonjo, ndi mu bolabe ni ńgonderi, ndi mo a wania mo nyańgo au.

(12) Ndi baokweli bau ba poi, ba nońgi mukuku mau, na pulli mo, ndi ba wali ba lańgwi Jezu.

(13) Ni iponda Jezu a sińgino a dia wa uma, a nongi bo̱lo diuta, a waluno o uma e̱ eyań; na ni iponda batu bese ba sińgi na ba bupe mo, na miendi, ba busi o mindi.

(14) Na Jezu a busa, a ene dimuti dindene, molema mau mo asumwe na ndedi o nyulo abo; ndi a bo̱llise maboa mabu.

(15) O ebiamo baokweli bau ba poi na mo ba o̱na,

Dini ndi ẹ eyaṅ, ndi bunya bu ale; loma dimuti one, na ba iṅgea o mindi na anda babomene mada.
(16) Ndi Jezu a ọna babo na, Ba si wele ala; bola babo ida.
(17) Ba ọna mo na, Biso di bene ndi bewolu bitanu na sue iba mene.
(18) A ọna, Wanea mba mo o unu.
(19) Ndi a janedi na dimuti o ja asi o biulu, ndi a noṅgi bewolu bitanu na sue iba, a ombwino o moi, a namise, a bua, a boli bewolu na baokweli, ndi baokweli na dimuti.
(20) Ndi bese ba da, ba ula, ndi ba koteli miburu mi dia, ba lundi dum la besanja bendene na biba.
(21) Ndi babo ba dedi, ba ta ndi ṅgọ lokuli la batu lotanu, na bitu na bana.
(22) Na dibokimene Jezu a lomi baokweli bau o iṅgea bọlo, na ala o boso bau o mune muri, ni iponda a maloma dimuti one.
(23) Na ni iponda a lomi dimuti one, a alo moduṅgo momene diuta o kane: ni iponda ebiamo e poino bebe, a ta momene mo wo.
(24) Ndi bọlo bu ẹ tetin a munja, toṅgulani na bemune; ebanja ṅgọ e ta e bubi.
(25) Na ponda inẹ ya tatta, o ediba-diba, Jezu a aluno na babo, a daṅgwi o moi a madiba.
(26) Ni iponda baokweli bau ba eni mo daṅgwino o moi a madiba, ba bwa bọṅgo, ba ọna, E ẹ ndi edimo: ndi ba eya na bọṅgo.
(27) Na dibokimene Jezu a toppi na babo a ọna, O ẹmbe milema, mba nunu, o si bwa bọṅgo.
(28) Pitar a alabe, a ọna, A Saṅgo e ẹ te ua, laṅgwa mba o ye na ua o moi a madiba.
(29) Ndi a ọna, Ya. Ndi Pitar a siba wasi o bọlo a daṅgwo o madiba o ala na Jezu.
(30) Ndi a eni ngọ e ẹ bwambi, a bwa bọṅgo,

ndi a bota lo, a eya na, A Saŋgo, oŋgise mba.
(31) Na dibokimene, Jezu a sambise dia dau, a noŋgi mo, a ona mo na, A ua, na isuna penda, ? nji boli ua o si dubeno e.
(32) Ni iponda a iŋgedi o bolo, ŋgo e wo.
(33) Ndi babo ba ta o bolo ba siseri bebe ba owe mo, ba ona, Nambadi Ua o e ndi Mun'a Loba.
(34) Na ba tombino o muri mupepe, a poi o eyundi ya Genesare.
(35) Na ni iponda batu ba eyundi ba bia mo, ba lomi o uma na uma ya eyundi ni diŋgeli, ba wania mo bese ba maboe.
(36) Ndi ba sosumedi mo, na ba matappa ndi mbaŋgwa au nya loki; ndi bese ba tappi, ba bolli nambadi.

BEPASI, XV.

NDI Batiledi na Farisai ba wu o Jerusalem ba siseri bebe na Jezu; ba ona,
(2) ? Nji baokweli boŋgo ba buleli mbenda ya badun e. Ba si owa maa ke ba mada ewolu.
(3) A alabe a ona babo na, ? Nji so binyo o buleli beanedi ba Loba o nyulo mbenda anyo e.
(4) Ebanja Loba a anedi na, Dube soŋgo oŋgo na nyoŋgo oŋgo; na nu nyi a pamo saŋgo na nyaŋgo, esedi mo a wo kwidi.
(5) Ndi binyo o kwala na, To a be na nja nyi kwali saŋgo au na nyaŋgo au, Mese na benino me jabia, to na e duŋgamene na binyo;
(6) Nu motu a si madube saŋgo au na nyaŋgo. Nanu ndi o timbise beanedi ba Loba ewolo o nyulo mbenda anyo.
(7) Binyo ba itabba, nambadi Isaia a kwali na binyo na,
(8) Bano batu ba sisia bebe na mba na modumbu

mabu, ba dube mba na bepupu babu; ndi milema mę itum na mba.

(9) Ndi na ewolo ba owe mba, ba lea ka betoppedi, mbenda ya batu.

(10) Ndi a beli dimuti, a ọna babo na, Siṅga, ndi o bia.

(11) Se to di di iṅgedi o modumbu ma motu, ndi gi ę mbindu; ndi di di busi o modumbu, dini ndi di nyamse motu.

(12) Ndi baokweli bau ba poi, ba ọna mo na, O si bie na Farisai ba liṅgi ke ba siṅgi bine bekwali e.

(13) A alabe a ọna, Biulu bese be na Tite ya moi a si de, e madubwabe moi.

(14) Esedi babo na: ba bę ndima, badieri bandima. Yę te bandima ba dieri bandima, ba a bane ba makọ o kukulu.

(15) Ndi Pitar a alabe, a ọna mo na, Biise biso munu monia.

(16) Jezu a ọna, ¿ Binyo o si soṅtani e.

(17) O si maoṅgeli na to njika dambu di iṅgedi o modumbu, e ala o dibum, ndi e pumbabe one.

(18) Ndi mano mambu ma busi modumbu, ma wu o molema; mo ndi bę manyamse motu.

(19) Ebanja o nyulo molema ma wu mianu ma bubi, na ebwa, na misunji, na misunji ma ṅgonderi, giba, bakeli na muinda.

(20) Mano mę ndi mambu mi nyamse motu, ndi o dane na maa ma si owabe, e si nyamse motu.

(21) Jezu a dii wa uma, a timba mbusa, o moiyo ma Turi, na Sidon.

(22) Ndi ombwa mutu nya Kanaan, a wu o moiyo mau, a eya na mo, a ọna, Bwe mba ndedi a Saṅgo, mun'a David; mun'am nya ṅgonderi, a takisebe bwambi na nyambi.

(23) Ndi a si timbisele mo eyala te. Ndi baokweli

bau ba siseri bebe, ba sosumedi mo na. Loma mo one: ebanja a meya biso mbusa.

[24] A alabe, a ọna, Na si lomabe, ke o miloṅgi mi pimberi ma ndabo a Israel.

[25] Ndi mutu a poi a owe mo, a ọna. A Saṅgo, oṅgwane mba.

[26] A alabe, a ọna, Bo si dọli o noṅgo bewolu ba bana, na pumbia mo o mbọ.

[27] Ndi mo a ọna. Nambadi, A Saṅgo: ndi mbọ e mada te maburu mi makọ wasi a tebili.

[28] Na Jezu a alabe a ọna mo na, A mutu, idube doṅgo ji ẹ bondene: ka na o pulino, esedi mo di bọ. Ndi muna ṅgonderi au, a bọllisabe o ni iponda mene.

[29] Na Jezu, a dii wa uma, a poi bebe na munja ma Galilee: ndi a alo o miduṅgo, a ja otin.

[30] Na mamuti mandene ba poi na mo, ba wani ba beboki, bandima, bambuki, ba bebaṅgu, na gita la bapepe, ba pimba babo o miendi ma Jezu: ndi a bọlli babo:

[31] Na dimuti dese ba uba, ni iponda ba soi ba mbuki e toppo, ba bebaṅgu ba bọlli, beboki be daṅgwa na bandima be eni, ndi ba sesi Loba la Israel.

[32] Ndi Jezu a bele na momene baokweli bau, a ọna babo na, Na bweedi dimuti ndedi, ebanja ba ta na mba minya milalu, ndi ba si bene ida; na si ẹmedi loma babo one na njai, ke ba ko-siṅga.

[33] Baokweli bau ba ọna mo na, ? Wene so biso di mawaneno bewolu, duṅgamene na di dimuti dindene o eyaṅ e.

[34] Jezu a ọna babo na, Bewolu beniṅga binyo o benino e. Ba ọna, Samba, na ṅgus'a sue isadi.

[35] Ndi a anedi dimuti o ja, o miaṅgadu.

(36) Ndi a noṅgi bewolu samba, na sue, a somi Loba, a bua, a bolino na baokweli bau, ndi baokweli na dimuti.

(37) Ndi ba a bese ba da, ba ula; ndi ba noṅgo miburu mi dia mi lunda besanja, samba.

(38) Na babo ba dedi, ba ta ndi lokuli la batu lone, na bitu na bana.

(39) Ndi a lomi dimuti one, a iṅgea o bolo, a poi o moiyo ma Magdala.

BEPASI, XVI.

NDI Farisai na Saddukai ba poi o keka, ba pula na a lee babo eemban e wu o moi.

(2) A alabe a ona babo na, Ni iponda ebiamo e poino, binyo o kwala na, E mendi be bunya ba bwam, ebanja dibobe di mola.

(3) Ndi o ediba o kwala na, Bunya ba muititti, ebanja dibobe di mola na mbaa. A binyo baitabba, o wele ene eemban ya dibobe; ? ndi o si wele ene eemban ya ini iponda e.

(4) Nyoṅon ya bubi na misunji ba pula eemban: ndi eemban e si mabolabe mo, ke Jona motopperi a mudii, Ndi a dii babo, a alo.

(5) Ni iponda baokweli ba poi o mune muri, ba bańsane noṅgo bewolu.

(6) Na Jezu a ona babo na, o be diweye, na esasaṅgi ya Farisai na Saddukai.

(7) Ndi ba toppo na babomene na, Bu e na ebanja biso di bańsane noṅgo bewolu.

(8) Ndi Jezu a soino na, a ona babo na, A binyo ba penda, ? nji o moṅgeli na binyomene, ebanja o si wani ewolu e.

(9) ? O si soṅtani, to joṅgeli bewolu bitanu, na lokuli la batu bitanu, na besanja bendene beniṅga o pondino e:

(10) To bewolu samba, na lokuli lone, na di besanja beninga o pondino e.

(11) Neni so binyo o si biano na si toppi na binyo o nyulo bewolu na, O be diweye esasangi ya Farisai na Saddukai.

(12) Ndi ba bia na a si toppia babo o be diweye ya esasangi ya ewolu, ndi beleedi ba Farisai na Saddukai.

(13) Ni iponda Jezu a poi o moiyo ma Kaisaria-Filipi, a uwele baokweli bau, na, Mba, Mun'a motu, ndi ba nja ba kwali na, mba na e e.

(14) Ba ona mo na, Dungu ba ona Jon, modubedi; dungu Elija; bapepe Jeremia, to mo wo ya batopperi ba mudii.

(15) A ona babo na, ? Nja nya binyo o kwali na, mba na e e.

(16) Simon Petar a alabe, a ona, Ua o e ndi Krais, Mun'a Loba lo e.

(17) Jezu a alabe a ona mo na, Bonam na ua, Simon mun'a Jona, eyubo to maiya ma si biise ua dini, ndi Tite, nyi e o moi.

(18) Ndi na o pe na ua, O e ndi Petar; na o moi a dini idali, na emedi lunga mwemba mam; ndi miuna ma mundi ma kwidi, mu si wele buka mo.

(19) Na emedi bola ua lodubwan la jania da moi; to njika dambu o mendino tinge o wasi, di matingabe o moi; na to njika dambu o maunjano o wasi di mendi mjabe o moi.

(20) Ndi a boli baokweli bau eyala, na ba si langwa to motu, na a e ndi Krais.

(21) O ni iponda, a boti lea baokweli bau, na a mendi ala Jerusalem, na eni mambu ma ndenge o prisi ba boso na Batiledi, ndi o bwabe, na pumbwa pe o sulalu.

(22) Ndi Petar a nongi mo o muri mo wo, a bota

domi mo, a ọna, E bẹ itum na ua a Saṅgo; dini di si mendi bẹ na ua.

(23) Ndi a yombise momene, a ọna Petar na, Timba mba mbusa, a bosiṅga, o ẹ ndi maliṅga o boso bam; ebanja o si soṅgeli mambu ma Loba, ndi mambu ma batu.

(24) Jezu a ọna baokweli bau na, Yẹ te na motu na motu a ẹmedi bupe mba o mbusa, esedi mo a tobbe momene, a noṅge mbasa au, na bupe mba.

(25) Ebanja to nja nyi pula suṅga lōṅge lau, a mapumba mo, na to nja a mendi pumbe lōṅge lau o nyul'am, a maadia mo.

(26) ? Ebanja njika mosen motu a benino, yẹ te na a kusa wasi nyese, ndi a pumba lōṅge lau e. Njika yuma motu a mendino weṅgisane lōṅge lau e.

(27) Ebanja mun'a motu a mendi poi o isaṅga la Tite na anjeli au; ndi a mendi bola motu na motu bowen ponda bebolu bau.

(28) Nambadi na ọna binyo na, Duṅgu di teme wanu, ba si kike kwidi, na te na ba mendi jeni Mun'a motu a pọ o jania dau.

BEPASI, XVII.

O mbusa su motoba e tombi Jezu a noṅgi Petar, na James, na Jon mun'a saṅgo au, a wani babo o moi a moduṅgo mo asami.

(2) Ndi a ta a weṅgisani o boso babo; boso bau bo panya ka we, mbọti au e timbi isanga ka mwaie.

(3) Ndi ombwa, Moses na Elija ba leele babo momene na babo, ba toppo na mo.

(4) Petar a kwali a ọna Jezu na, A Saṅgo, bo dọli na biso di ẹ wanu: O ẹmedi te, esedi biso di lunge minoko milalu, Ua mo wo, Moses mo wo, na Elija pe mo wo.

(5) O iponda mene a kwali, ombwa, diwindi da mwenene di diŋgeli babo: ndi ombwa, doi di wu o diwindi, di ọna, Mun'am nunu nu tọndobe; binyo siŋga mo.

(6) Ni iponda baokweli ba siŋga, ba kọ asi o mioso mabu, ba bwa boŋgo bwambi.

(7) Na Jezu a poi bebe, a tappi babo, a ọna, Asumwe, o si bwa boŋgo.

(8) Na ni iponda ba sumono miso mabu, ba si eni to motu, ke Jezu momene.

(9) Na ba sibano o miduŋgo, Jezu a anedi babo, na, O si laŋgwa jene na to motu na te na Mun'a motu a pumbwa o kwidi.

(10) Ndi baokweli bau ba uwele mo na, ? Nji Batiledi ba kwala na Elija, a masele pọ e.

(11) Jezu a alabe a ọna babo na, Elija a sele pọ nambadi, o timbise mambu mese.

(12) Ndi na ọna binyo na, Elija a mabọlle pọ: ndi ba si dube mo, ndi ba boli na mo ka na ba pulino: nikamene Mun'a motu a mendi takisabe na babo.

(13) Ndi baokweli ba bia, na a toppi babo o nyulo Jon modubedi.

(14) Ni iponda ba poi bebe na dimuti, motu mo wo a siseri bebe na Jezu, a numi maboŋgo mau o wasi, a ọna,

(15) A Saŋgo, bwea mun'am ndedi: ebanja a maboa molopo mondene, takisabe bwambi: ŋgeri gita a kọ o wea, na ŋgeri gita o madiba.

(16) Ndi na wani mo o baokweli boŋgo, ndi ba si wele bọlli mo.

(17) Jezu a alabe a ọna, A nyoŋon ya penda na pamo. ? E si 'tum na jano na binyo e. E si 'tum na welino na binyo e. Wanea mba mo.

(18) Na Jezu a domi nyambi, ndi a busi, na muna a bọlli ni 'ponda mene.

(19) Ndi baokweli ba poi na Jezu, esuka, ba o̱na, ? Nji biso di si weleno paŋga mo e.

(20) Jezu a o̱na babo na, O nyulo penda anyo: e-banja na o̱na binyo na, Ye̱ te na binyo o bene je̱mia ka di̱so la elo̱bi, o mendi kwalane munu modu̱ŋgu na, Asumwe, ala one; ndi mu mendi jasumwe; ndi to dambu di si wele buka binyo.

(21) Ndi nini ka, e si wele paŋgabe, ke moka na ikandani ida.

(22) Ni iponda ba ja o Galilee, Jezu a o̱na babo na, Mun'a motu a mendi bakabe o maa ma batu:

(23) Ndi ba mendi bwa mo, na o sulalu a mapum-bwa pe. Ndi ba boo ndedi bwambi.

(24) Ni iponda ba iŋgedi o Kapernaum, babo ba koteli bima ba njaŋgi, ba poi na Petar, ba o̱na, ? Moleedi anyo a si saŋgi njaŋgi e. A o̱na, E.

(25) Na ni iponda a poino o ndabo, Jesu a sele toppo na, ? A Simon, nji o moŋgelino, o nji kiŋe ya wasi ba noŋgi bima ba njaŋgi, o bana babu, ŋgo̱ baben e.

(26) Petar a o̱na mo na, Baben. Jezu a alabe na, Ye̱ te na, bana ba be̱ wonja.

(27) Ndi ke di si ya liŋgise babo, ala o munja, pumba jo̱be, noŋgo sue o seleno bwa: na ni iponda o telino modumbu mau, o mendi dia šekel: noŋgo mo, bola babo o nyulo mba na ua.

BEPASI. XVIII.

O ni iponda mene, baokweli ba poi Jezu bebe, ba o̱na, ? Nja nyi kola o jania da moi e.

(2) Jezu a beli muna musadi, a jese mo o tetin abu,

(3) A o̱na, Ewie na o̱na binyo na, E be̱ te na binyo o atoele, o timba ka bana basadi, binyo si wele iŋgea jania da moi.

(4) To nja so nyi a ẹmedi timbise molema mau ma pii ka mu muna musadi, a ẹ ndi ndene ni buka bese o jania da moi.

(5) Na to nja nyi a ẹmedi kusa mo wo ka mu muna o dina dam, a kusi mba.

(6) Na to nja nu nyi a matimbise bubi mo wo ya bano bana basadi, bwam na mo idali la esaṅ di tiṅgami o nyuṅgu au, na a lọ o munja ma njiba.

(7) Eboma na wasi o nyulo malambi! malambi ma mendi bẹ nambadi; ndi eboma na mo o nyul'au malambi ma poino!

(8) Na ndi yẹ te dia doṅgo to mwendi moṅgo mo lambi te ua, ke mo, pumba mo one: bo dọli na ua o iṅgea o lōṅge eboki to bebaṅgu, ndi to o ma bene maa maba, to miendi miba, o pumbabe o wea ya bwindia.

(9) Yẹ te diso doṅgo di lambi te ua, dubwa mo, pumba mo one; bo dọli na ua o iṅgea o lōṅge na diso di wo, ndi to o mabeni miso miba, o pumbabe o uma wea.

(10) O be diweye na o si baṅga mo wo ya bana basadi; ebanja na ọna binyo na, Anjeli yabu ba maene boso ba Tite nyi ẹ o moi, bunyate.

(11) Ebanja, Muna motu a poi o oṅgise ba'bo ba pumberi.

(12) Ndi nji binyo o moṅgelino e. Yẹ te motu mo wo a bene ebwea miloṅgi, na mo wo mu pambilani, a si ẹmedi dia modibua na dibua o moi a moduṅgo, ndi a ala na pulise mu mu pambilani e.

(13) Ndi yẹ te na a dii mo, Ewie na ọna binyo na, a bwa monyeṅge o nyulo mu moloṅgi, buka na modubua na dibua mi si pambilani.

(14) Nika mene, se to gẹmia da Saṅgo anyo nyi ẹ o moi, na mo wo ya bano basadi e pumbia.

(15) Ndi yẹ te muna soṅgo oṅgo a boli bubi

diŋgise ua, ala na laŋgwa mo ŋjom au, ni iponda ua na mo o e̱ mosọloki: ye̱ te na a singi ua, ke o suŋge muna soŋgo oŋgo.

(16) Ye̱ te na a si e̱medi siŋga ua, noŋgo na ua mo wo to baba, na o midumbu ma baba to balalu ma mbuŋ, beyala bese be tiŋgami.

(17) Ye̱ te na a kwem babo, laŋgwia mwemba; ndi ye̱ te na a kwem pe mwemba, esedi mo a be̱ na binyo ka nyusibii na nyabubi.

(18) Ewie na o̱na binyo na, To njika dambu binyo o matiŋge o wasi di matiŋgabe o moi; ndi to njika dambu binyo o maunja o wasi di maunjabe o moi.

(19) Ndi na o̱ pe na binyo, Ye̱ te na binyo baba o madọlisani o wasi, o nyulo dambu na dambu ji e̱ na ba mauwele, e mendi bolabe na babo, na Tite, nyi e̱ o moi.

(20) Ebanja uma na uma baba to balalu ba kotone o dina dam, mba na e̱medi be̱ o tetin abu.

(21) Ndi Petar a poi na mo a o̱na, A molcedi, muna saŋgo am a boli te bubi liŋgise mba, ŋgeri iniŋga na mendi lakise mo: ŋgeri samba e.

(22) Jezu a o̱na, Na si kwalani ua na, ŋgeri samba; ndi na te na ŋgeri mosamba e lunda ŋgeri samba.

(23) O dini, jania da moi e biana kiŋe po̱, nyi e̱medi noŋgo bolaŋgi na bautu bau.

(24) Ni iponda a boti laŋga, mo wo a wanedi mo ni aledi ewu, dum da lokuli la talan.

(25) Ndi na a si bene to yuma ya sauwia, saŋgo au a boli eyala na a maandisabe, na munj'au, na bana, na mese a benino, ndi mosauwidi mu bolabe.

(26) Nu moutu a ko̱ asi, a owe mo, a o̱na, Sun ati, eŋgeli mba, ndi na e̱medi sauwia ua yese.

(27) Ndi saŋgo nya nu moutu a asumwe na ndedi, a unjo mo, a lakise mo yi ewu.

(28) Ndi nu moutu, a ala eboko, a eni moutu mo

wo mwemba au, nyi aledi mo ewu ebwea denario; ndi a putia mo na nyuŋgu au, a ọna, Sauwia mba ewu am.

(29) Ndi mwenja au, a kọ asi o miendi mau, a sosumedi mo, a ọna, Sun, eŋgeli mba, ndi na ẹmedi sauwia ua yese.

(30) Ndi a si ẹmedi, a ala, a pumba mo o ndabo a beboa, na te a sauẇia mo ewu.

(31) Ndi ni iponda makom mau ma mwemba ba eni di dambu di bolabe, ba bwa ndutu bwambi, ba poi ba langwa saŋgo abu mese me bolabe.

(32) Ndi saŋgo au, a beli mo, a ọna mo na, A ua moutu bubi, Na lakise ua ewu ndene ese, ebanja o sosumedi mba;

(33) ? Bo si dọli na ua, o bweedi mwenja oŋgo ndedi, ka na bweedi na ua e.

(34) Ndi Saŋgo au a liŋga, a baki mo na ba beboa, na te a mendi sauwa ewu yese yẹ yau.

(35) Nikamene Tite a ẹmedi bola na binyo, yẹ te na o si ẹmedi lakise na milema manyo, ewusi la muna saŋgo na muna saŋgo.

BEPASI, XIX.

NDI e ta na, ni iponda Jezu a bọllino bini bekwali, a dia Galilee, a poi o moiyo ma Judea, o mbasanedi ma Jordan;

(2) Ndi mamuti mandene ba bupe mo; ndi a bọllise babo otin.

(3) Ndi Farisai ba poi mo bebe, ba pula kika mo, ba ọna, ? Bo dọle na motu a paŋgi munj'au o njom nyese e.

(4) A alabe, a ọna babo na, ? Binyo o si ta o laŋga na nu nyi weki babo o beboteri, a weki babo momi na mutu e,

(5) A ọna, O nyulo dini, motu a mendi dia saŋgo

au na nyaŋgo, ndi a malattane na munj'au; ndi ba a ba bane ba matimba eyubo wo.

(6) Na ndi ba titti pe baba, ba a ndi eyubo wo. Di la Loba a ta a latta, o si sedi motu a abe.

(7) Ba ọna mo na, ? Nji so Moses a anedino o bola mo kalati ya paŋga, na busise mo one e.

(8) A ọna babo na, O nyulo pamo a milema anyo, Moses a ẹsedi binyo o paŋga bitu banyo; ndi o beboteri bo si ta na.

(9) Ndi na ọna binyo na, To a be na nja a paŋge munj'au e si be njom a mosunji, ndi a bai nupepe, a wite mosunji: na nu nyi a bai mo nyi paŋgabe, a wite mosunji.

(10) Baokweli bau ba ọna mo na, Yi ẹ te nika na motu na munj'au, bo si dọli na ba ba bane.

(11) Ndi a alabe babo na, Batu bese ba si wele kusa bini bekwali; e bẹ te na e bolabeno.

(12) Ebanja duŋgu la ndoko ba yabe o dibum da nyaŋgo babu: ndi duŋgu la ndoko b'ẹ, ba timbisebe nika na batu; ndi duŋgu la ndoko b'ẹ, ba timbise babomene ndoko, o nyulo jania da moi. Nu nyi wele alia na bola, esedi mo a alie, a bole.

(13) Ndi bana basadi ba wanedi na mo, na a maele maa mau o moi abu, na kane: ndi baokweli ba domia babo.

(14) Ndi Jezu a ọna, Esedi bana basadi ba ye na mba, yika abo yẹ ndi jania da moi.

(15) Ndi a ele maa mau o moi abu, a al'o one.

(16) Ndi ombwa mo wo a sisedi bebe, a ọna mo na, ? A moleedi a bwam, njika dambu da bwam na mendi bolano, na na mabene lōŋge la bwindia e.

(17) A ọna mo na, ? Nji o belino mba bwam e. To mo wo a titti bwam ke Loba: ndi o pula te iŋgea o lōŋge, neŋge mbenda.

(18) A o̱na mo na, ? Njika mo e. Jezu a alabe na, Ua o si bwa. O si wite mosunji. O si iba. O si bakeli motobbo.

(19) Dube soṅgo oṅgo na nyoṅgo; ndi o mato̱ndi mwemba moṅgo ka uamene.

(20) Mi mpese a o̱na mo na, Mano mambu mese na ta na neṅge o mout,am: ? nji pe di die e.

(21) Jezu a o̱na mo na, Ye̱ te na o e̱medi be̱ na sii, ala, andise yi o benino, o abane mo o batuedi, ndi o mabene diwuta o moi: ndi o ya, bupe mba.

(22) Ni iponda mu mpesa a siṅgino bini beyala, a alo, lunda na ndedi; ebanja a bene bima bindene.

(23) Ndi Jezu a kwali baokweli bau na, Ewie na o̱na binyo na, E ambi na mbwaṅ a motu a giṅgea o jania da moi.

(24) Na o̱ pe na binyo na, E si ambi na Kamel o tomba o molomba ma ndondo̱ki, ndi to mbwaṅ a motu mu maiṅgea o jania da Loba.

(25) Ni iponda baokweli ba siṅgi, ba ubi bwambi, ba o̱na, ? Nja so a maoṅgisabe e.

(26) Jezu a ombwa babo, a o̱na, Na batu, dini di ambi, ndi na Loba mambu mese ma si ambi.

(27) Na Petar a alabe a o̱na mo na, Ombwa biso di dii mese, di bupe ua; ?nji so biso di mabenino e.

(28) Jezu a kwalani na, Ewie, na o̱na binyo na, Binyo nyi ta a bupi mba, o iponda a betimbisele, Mun'a motu a mendi ja o begedi ba bosaṅgi bau, binyo pe o mendi ja o moi a dum da begedi na biba, kaiseno dum da mibia ma Israel na miba.

(29) Na mo wo na mo wo nyi diino ndabo, to baua ba saṅgo, to baari, to saṅgo, to nyaṅgo, to mutu, to bana, to eyundi, o nyula dina dam, a mendi kusa ṅgeri ebwea: ndi a mendi bene isaṅgo na lōṅge la bwindia.

(30) Ndi gita la baboso, ba mendi timba mbusa: na bambusa, ba mendi bẹ boso.

BEPASI. XX.

JANIA da moi ji ẹ ka momi, saṅgo a ndabo, a busi o mesan ma ediba, o kaka baboledi o moonda mau ma lonyeṅgen.

(2) Na ni iponda a suse na baboledi na denario po o bunya, a lomi babo o moonda mau ma lonyeṅgen.

(3) A busi pe o ponda ilalu, a eni bapepe ba teme o dun;

(4) A ọna babo na, Binyo ala o moonda ma lonyeṅgen, ndi to neni e duṅgameni, na ẹmedi bola na binyo. Ndi ba ali.

(5) Ndi a busi pe ponda motoba, na ponda dibua, ndi a bola pe nika.

(6) Ndi o ponda dum na wo, a busi, a eni bapepe ba temi tete, ndi a ọna babo na, ? Nji binyo o temino wanu tete bunya buese e.

(7) Ba alabe ba ọna, Ebanja to mo wo a si kaki biso. A ọna babo na, binyo pe ala o moonda, ndi to njika e duṅgamene, binyo o makusa.

(8) Na ndi iponda ebiamo e poino, saṅgo a moonda a ọna soeli au na, Bele baboledi, bola babo mosauwedi mabu; o baiye nyi sukan na te na nyu sele.

(9) Ndi babo ba belabe dum la ponda na po, ba kusa motu na motu denario pọ.

(10) Ni iponda basele ba poino, ba oṅgele na, ba o kusa gita la buka bane; ndi ba a bese ba kusi motu na motu denario pọ.

(11) Ni iponda ba kusino ba toppo minyuyuṅgu liṅgise saṅgo ndabo, na,

(12) Bano basukan, ba boli ebolu ponda pọ, ndi o timbise babo kapọ na biso, di boli ndutu ya mwese ma we.

(13) Ndi a alabe mo wo ya babo na, A dikom lam, na si bola ua bubi; ? O si susedi na mba denario po e.
(14) Noŋgo duŋgu doŋgo, ndi ala: yi e ndi moyau mam o bola basukau ka na ua.
(15) ? E si item na mba na bola ka na emedino na yam e. ? Diso doŋgo de bubi, ebanja na e doli e.
(16) Nanu, nyusukau a mendi be o boso, na nya boso, o mbusa; ebanja gita di belabe, ndi ŋgusu di possobe.
(17) Na Jezu a aluno o Jerusalem, a noŋgi dum da baokweli na baba o muri mo wo, a ona babo na,
(18) Ombwa biso di ale o Jerusalem, ndi Mun'a motu a mabakabe o prisi ba boso, na Batiledi, ndi ba mendi kwese mo na wo,
(19) Ba mendi baka mo o Basibii o jokwa, o dipa na lonyaŋgu, na o bwa mo o mbasa: ndi o sulalu a mendi pe pumbwa.
(20) Ndi nyaŋgo ya bana ba Zebedee a sisia mo bebe, na bana bau mwemba, ba owe mo, ba pula dambu di wo.
(21) A ona mo na, ? Njika dambu o mapulano e. Mo a ona, Esedi bano bana bam baba ba ja o jania doŋgo, mo wo o dia doŋgo da momi, nune pe o dia da dimosi.
(22) Jezu a alabe a ona, Binyo o si bii dambu o mabaiseno. ? O wele nyo dibondi ji e na mba na mendi nyo e. Ba ona mo na, Biso di wele.
(23) A ona babo na, Binyo o emedi nyo la dibondi dam, na dubisabe na idubise ji e na mba na dubisabeno, ndi o ja o dia dam da momi na dimosi di titti dam o bola, e be te na babo be poŋgobelino na Tite.
(24) Ni iponda dum da baokweli ba siŋgino, ba asumwabe na pidi liŋgani bona saŋgo baba.

(25) Ndi Jezu a beli babo, a ọna, Binyo o bii miomi ma basibii ba kikise jania o moi abu: na babo ba kolo ba kikise ŋgiŋŋya o moi abu.

(26) Ndi e si mendi be nika na binyo; ndi to nja nyi pule bẹ bondene, esedi mo a bẹ moutu anyo;

(27) To a be na nja nyi pule bẹ nya boso, esedi mo a bẹ mokum anyo.

(28) Ka na muna motu a si poi o boleabe, ndi o bolea, na o bole lōŋge lau mosauwidi ma bagita.

(29) Na ba busino o Jeriko, dimuti dindene da bupe mo.

(30) Ndi ombwa, batu bandima baba, ba ja o muri maŋgia, ni iponda ba siŋgino Jezu a poi tomba, ba eya na, A Saŋgo mun'a David, bwea biso ndedi.

(31) Ndi dimuti ba kwalani babo, o ko na pii; ndi ba eya ndi bwambi, na, A Saŋgo mun'a David, bwea biso ndedi.

(32) Na Jezu a teme, a bele babo, a ọna, ? Nji o pulano na bolea binyo e.

(33) Ba ọna mo na, A Saŋgo, na miso masu matelami.

(34) Na Jezu a bene ndedi na babo, a tappi miso mabu; na dibokimene miso mabu ma kusa gene, ndi ba bupe mo.

BEPASI, XXI.

NI iponda ba siseri bebe Jerusalem, ndi ba poi o Betpage, o moduŋgo ma Olivi, Jezu a lomi baokweli baba.

(2) A ọna babo na, Binyo iŋgea mundi musadi mu ẹ o boso anyo, ndi dibokimene o maeni assi, tiŋgabe, na muna au: unji babo, wanea mo mba.

(3) Yẹ te na to motu a kwalani binyo to dambu, o makwala na, Saŋgo a pula mo: na dibokimene a ẹmedi loma mo.

4 Mano mambu mese me boi, na di di kwalabe
na motopperi nya mudii ma mendi lunda, na,
5 Laŋgwa ŋgonderi a Zaion na, Ombwa, kiŋe
oŋgo a poi na ua, motu pii, bambabe o moi a assi,
e, na muna assi momene.
6 Baokweli bau ba alo ba boli ka na Jezu a
anedino babo.
7 Ba wani assi na muna, ndi ba lateli loki labu o
moi yau, ndi a ja o moi a muna assi.
8 Ña dimuti dindene ba lateli loki labu o ŋgia;
bane ba ke mikanju ma bweli, ba lateli babo o
ŋgia.
9 Na dimuti di ala o boso na ba ba bupe mbusa
ba eya moi, ba ona, Hosanna na mun'a David;
bonam na mo nyi poi o dina da Yehova. Hosan-
na o jasami lese.
10 Ña ni ponda a iŋgedi Jerusalem, mundi mu-
ese mo asumwe, mo ona, ? Nja nunu e.
11 Na dimuti da ona, Jezu nunu, motopperi
ya Nazaret o Galilee.
12 Na Jezu a ala o tempili ya Loba, a paŋ-
ga one babo bese ba maandise, na ba maanda o
tempili, a koma wasi tabili ya babo ba weŋgisani
mbolu, na begedi ba babo ba andise mbeŋga,
13 A ona babo, E tilabe na, Ndabo am e ma-
belabe ndabo a moka; ndi binyo o timbise mo
molumba ma baibedi.
14 Ndi bandima na beboki ba poi na mo o tem-
pili, ndi a bolli babo.
15 Ni iponda prisi ya boso, na Batiledi ba
eni bebolu bondene be na a boli, na siŋgi bana ba
eya o tempili, na, Hosanna o mun'a David; ba
asumwe na pidi,
16 Ba ona mo na, ?O siŋgi na ba toppino e. Jezu
a ona babo na, E, ? Binyo si laŋga, na, O nyulo

modumbu ma bana na mienge, Ua o ta o tese isese e.

(17) Na o dii babo, a busi mundi a alo Beṭani, a ja otin.

(18) Na o ediba, ka a timba o mundi, a bwa njai.

(19) Na a eni bweli ba efig o mbasanedi ma ṅgia, ndi a poi bebe, a si dii to dambu otin, ke beyadi mene, ndi a o̱na mo na, O si ya pe bepuma tom tom. Na dibokimene bo anja.

(20) Ni iponda baokweli ba eni, ba o uba, ba o̱na, ? Ne ni bweli ba efig e wamsino anja e.

(21) Jezu a alabe, a o̱na babo na, Ewie na o̱na binyo na, Ye̱ te na o bene je̱mia, e si be̱ penda, o si mendi bolano nika nya bweli ba efig momene, ndi o mendi kwalani munu moduṅgo na, Asumwe, ko̱ o tetin a munja; ndi di mendi bolane.

(22) Ndi mambu mese to njika mo o mendino uweli na moka, o dube te, o mendi kusa.

(23) Ni iponda a iṅgedino o tempili, prisi ya boso,na badun ba batu ba poi na mo, ke a malei batu, ndi ba o̱na, ? O nyulo njika ṅgiṅnya ua o bolino mano mambu e. Ndi nja a boli ua nini ṅgiṅnya e.

(24) Jesu a alabe, a o̱na babo na, Mba pe na e̱medi baise binyo dambu di wo, ye̱ te na o e̱medi laṅgwa mba, nikamene mba pe, na e̱medi laṅgwa binyo njika ṅgiṅnya mba na boli mano mambu.

(25) ? Bedubise la Jon di wu ndi o we; o moi, nga la batu e. Ndi ba ongeli na babomene, na, Ye̱ te na biso di kwale na, Di wu o mo; a e̱medi kwalane biso, ? Nji binyo o si dubino mo e.

(26) Ndi ye̱ te na biso di kwala, na, La batu; biso di mabwa batu bo̱ṅgo; ebanja bese ba laṅgi Jon, ka motopperi a mbadi.

(27) Ndi ba alabe Jezu, ba o̱na, Biso di si wele

laṅgwa. A o̱na babo na, To mba pe na si malaṅ-
gwa binyo, ṇjika ṅgiṁnya na bolino mano mambu.
(28) ? Ndi nji binyo o moṅgelino e. Motu
mo wo a bene bana baba, ndi a poi na nya boso,
a o̱na mo na, A muna, ala ebolu o eṅge, o mo-
onda mam.
(29) A alabe, a o̱na, Na si e̱medi ala; ndi a timba
molema mau mo atoeli, a ali.
(30) Ndi a po̱ na nya ṅgoka, a kwali nika.
(31) Mo a alabe, a o̱na, E ati, na maala; ndi a si
alo. ? Bano ba bane nji nyi boli ge̱mia la saṅgo
e. Ba o̱na mo na, Nya moturu. Jezu a o̱na babo
na, Ewie na o̱na binyo na, Bakoteli bima, na
bitu bi e̱ la mbamba, ba iṅgea o jania da Loba, o
boso na binyo.
(32) Ebanja Jon a poi na binyo o belemo be teṅ-
gen, ndi binyo si dube mo; ndi bakoteli bima, na
bitu ba mbamba ba dube mo, ndi to na o ta o eni
dini, o si atoeli na ndi o dube mo.
(33) Siṅga monia mopepe. Saṅgo a ndabo
a ta, a de moonda ma lonyeṅgen, a kotteli mo, a
luṅga ebondu ya mau otin, na ndabo nya tatta; a
esedi mo o maa ma baboledi ba moonda, ndi a
alano o ekumbu itum.
(34) Ni iponda mumbwa e poi bebe, a lomi bautu
bau o baboledi ba moonda na ba kusea mo be-
puma bau.
(35) Ndi baboledi ba nongi bautu bau ba boso; ba
dipi mo wo, ba aṅgwi nune madali, ba bwa mo
wo.
(36) Ndi a lomi pe bautu bapepe ba buka baboso;
ndi ba boli pe nika.
(37) Ndi o isukan a lomi mun'au, a o̱na, Ba mendi
dube mun'am.
(38) Ndi ni iponda baboledi ba enino muna, ba

kwala na babomene na, Momene nunu nyi mendi saṅgwa bese; esedi biso di bwe mo, ndi di noṅgo isaṅgwa dau.

(39) Ndi ba putia mo, ba busise mo one, ba bwa mo.

(40) ? Ni iponda mobenedi nya moonda mu poino, neni a mendino bola bano baboledi e.

(41) Ba o̲na mo na, A e̲medi nyamse ba batu ba bubi bwam bwam, ndi a e̲medi dia moonda ma lonyeṅgen na baboledi bapepe, babo ba mendi bole mo bepuma o mumbwa.

(42) Jesu a o̲na babo, Binyo si ta laṅga betiledi na, ? Idali mene baluṅgedi ba baṅgino, dimene di timbe idali la tuṅgu e. Dini bi e̲ ndi beboledi ba Yehova, bi e̲ tanya o miso masu.

(43) Na ndi na o̲na binyo na, Jania da Loba e mendi noṅgobe na binyo, di bolabe na itumba ni mendi wana bepuma bau.

(44) Ndi to nja a mendi ko̲ o moi a dini idali a mendi bwea, ndi to nja idali e mendi ko̲, di manyosso mo ṅgusu na ṅgusu.

(45) Ni iponda prisi ba boso na Farisai ba siṅgino minia mau, ba soi na a toppi o nyulo abo.

(46) Ni iponda ba pula putia mo, ba bwa batu bo̲ṅgo, ebanja batu ba laṅgi mo motopperi a mudii.

BEPASI, XXII.

NDI Jezu a toppi pe na babo o minia, a o̲na,

(2) Jania da moi ji e̲ ka kiṅe nyi ipeli mun'au ndema la diba.

(3) Ndi a lomi bautu bau o laṅgwa babo ba belabe o ndema; ndi ba si e̲medi po̲.

(4) Ndi a lomi pe bautu bapepe, a o̲na, Laṅgwia babo be belabe, na, Ombwa na boṅsani ida lam, nyaka am na besombe ba diwoṅgi be bwabe, na

mese mę duńgamene; binyo ya o ndema.
(5) Ndi ba o ombwe mo ka dambu disadi, ba alo, mo wo o moonda mau, nupepe o nyuńga au:
(6) Ndi bane pe ba nońgi bautu bau ba boli babo bubi, ndi ba bwa babo.
(7) Ni iponda kiňe a siňgino, a ta liňga; A lomi batu bau ba bila, a nyamse bano ba bwan, a dise mundi mabu.
(8) Ndi a o̱na bautu bau na, Ndema di mapoń-gobe, ndi babo ba belebe, ba si duńgamene.
(9) Binyo alo o ńgia ni tindam, na bese o eneno, uwele babo o ndema la diba.
(10) Ndi bano bautu ba alo o ńgia ni tindam, ba koteli o uma wo, bese ba diino, babubi na ba-bwam; ndi ndema e lunda na babeledi.
(11) Ni iponda kiňe a iňgea o ene babeledi, a eni motu otin nyi si bo̱ti mbo̱ti a diba.
(12) Ndi a o̱na mo na, ? A dikom, nji o poino wanu ndi o si bene mbo̱ti a biba e. Ndi a ko dimomi.
(13) Ndi kiňe a o̱na bautu bau na, Kaka mo, maa ma miendi, nońgo mo one, pumba mo o muititti mundene; otin ndi mbimbi na da la masuńga.
(14) Ebanja gita ba belabe, ndi ńgusu ba possobe.
(15) Ndi Farisai ba ala bo ania mwanu, ne ni be̱no na ba lambi mo o bekwaledi bau.
(16) Ndi ba lomi baokweli babu na bona Herod, ba o̱na A Moleedi, biso di biina Ua o e̱ mbadi, o leile bedemo ba Loba o mbadi, ndi o si dube to motu.
(17) O nika laňgwa biso, na o moňgelino; ? Bo do̱-li na bola Kaisar bima ba njaňgi na na bo si do̱li e.
(18) Na Jezu a bii bubi babu, a o̱na, ? A binyo ba itabba, nji o kekino mba e.
(19) Lea mba mbolu a njaňgi. Ndi ba wania mo denario po.

(20) A o̲na babo na, ? Bowan na dina la nja dini e.
(21) Ba alabe mo na, Kaisar. Ndi a o̲ pe na babo na, Binyo bola na Kaisar mambu ma Kaisar; na o Loba mambu ma Loba.
(22) Ni iponda ba siŋgi bini beyala, ba uba, ba dii mo, ba ala one.
(23) Bo bunyamene Saddukai ba poi na mo, ba kwali na, Bepumbweli be titti; ba uwele mo na,
(24) A moleedi, Moses a kwali, na, Ye̲ te na mo wo a widi, ndi a si yai bana, muna saŋgo au a mendi noŋgo munj'au, na a yea mbolako o muna saŋgo au.
(25) Ndi ba ta na biso bana ba saŋgo samba; ndi nyaboso a bai mutu, a widi; ndi a si dii mbolako, a dii munj'au na muna saŋgo au.
(26) Nikamene pe nyu bupe, na nu nyi lunde balalu, na te na nu nyi lunde samba.
(27) Ndi o isukan mutu pe a widi.
(28) Na ndi o epumbweli la kwidi, ya nja a mendino be̲ o babo samba e: ebanja samba nyese ba bai mo.
(29) Jezu a alabe a ona babo na, Binyo o wusi, o si bia betiledi, to ŋgiñnya a Loba.
(30) Ebanja o epumbweli la kwidi, ba si maba, to bolabe o diba, ba be̲ ka anjeli a Loba.
(31) Ndi o nyulo epumbweli la kwidi, binyo si laŋgi di di toppobe binyo na Loba, na,
(32) Mba na e̲ Loba la Abraham, na Loba la Isaak, na Loba la Yakov. Loba lo titti Loba la bawidi, ndi la balo̲ŋge.
(33) Ni iponda mamuti ma siŋgino, ba tanya na beleedi bau.
(34) Ni iponda Farisai ba siŋgi na a dibi midumbu ma Saddukai, ba kotone, ba diŋgeli mo.
(35) Ndi mo wo, moleedi ma mbenda, a uwele mo eyala wo, a kike mo, a o̲na,

(36) A moleedi, ?Njika beanedi be kola o mbenda e.
(37) Jezu a ọna mo na. Ua o matọndo Yehova Loba loṅgo na molema moṅgo mese, na mudii moṅgo mese, na bobia boṅgo bese.
(38) Nini ndi nyi ẹ boso na ndene, o beanedi bese.
(39) Ndi nya mbusa yi ẹ ka nini, O matọndo mwemba moṅgo ka uamene.
(40) O moi a bini beanedi biba, bepane mbenda yese na batopperi ba mudii.
(41) Ebe Farisai ba kotone o uma wo, Jezu a uwele babo, na,
(42) ? O moṅgeli ndi Krais nẹ e. Mun'a nja a ẹno e. Ba ọna mo na, Mun'a David.
(43) A ọna babo na, ? Ne ni so David o nyulo mudii a bele mo Yehova, na,
(44) Yehova a kwalia Yehova lam na, Ua o ja o dia dam da momi, na te na timbise bosiṅga boṅgo ebambu ya mataṅga moṅgo.
(45) ? Yẹ te David a bele mo Yehova, ne ni so a ẹno mun'au e.
(46) Ndi to motu a si wele baise mo to eyala wo.

BEPASI, XXIII.

NDI Jezu a topponi dimuti na baokweli bau, na,
(2) Farisai na Saddukai ba ja o begedi ba Moses:
(3) Na ndi mambu mese ba anedi binyo o ombwa, o ombwa, o bole; ndi o si bola ponda na beboledi babu: ebanja ba kwali, ndi ba si boli.
(4) Ba kaki mabomba madillu, na maambi bambe, ndi ba neṅgeli mo makata ma batu; ndi to na mune mabu ba si wele sumwa mabu.
(5) Bebolu babu bese ba bolino bi ẹ ndi gene na batu; ba tindi ṅgodi abu na mina, ba kōlise misonno ma loki labu.

(6) Ba tọndi begedi bi asami o mandema, na boja ba boso o ndabo a nduṅgamen,
(7) Na masoma o madun, na o belabe na batu, Moleedi, Moleedi.
(8) Ndi binyo o si belabe Moleedi: ebanja mo wo a e̱ moleedi anyo.
(9) O si bele motu o wasi na, Tite; ebanja mo wo a e̱ soṅgo, nu nyi e̱ o moi: na binyo bese o e̱ ndi bona saṅgo.
(10) To o belabe Badieri, ebanja mo wo a e̱ modieri anyo, Krais, momene.
(11) Nu nyi kōlo o tetin anyo, a mendi be̱ moutu anyo.
(12) To a be̱ na nja nyu abweli momene, a mendi sibisabe wasi; nu nyi a lokomedi momene, a mendi jabwabe.
(13) Eboma na binyo Batiledi na Farisai, ba itabba! binyo o kuke jania da moi diṅgise batu; binyo si wele iṅgea binyomene, to j'esele babo ba pula iṅgea.
(14) Eboma na binyo Batiledi na Farisai, ba itabba! binyo o dedi mandabo ma mikusa, ndi o mawondon o kane moka mabwaba: na ndi o makusa eko̱ dindene.
(15) Eboma na binyo Batiledi na Farisai, ba itabba! binyo o diṅgeli munja na eyundi o timbise embo̱m ewo; ndi ni iponda a timbisabe, o timbise mo muna ma geeni a buka binyo mene.
(16) Eboma na binyo, a badieri bandima, o kwali na, To a be̱ na nja nyi mendi kane na tempili, e titti dambu: ndi to nja nyi a mendi kane o nyulo goldi ya tempili; a tiṅgam na soṅgo au.
(17) Binyo bailema, na bandima! ? Nji e buka e; goldi, to tempili ni saṅgise goldi e.
(18) O kwali na, To nja nyi mendi kane na dio, di

titti dambu; ndi to nja nyu a mendi kane a nyulo jabia ni e̱ o moi au; a tiŋgam na so̱ŋgo au.

(19) Binyo bailema, na bandima! ? Nji e buka e; jabia, to dio ni saŋgise jabia e.

(20) Na ndi nu nyi kane so̱ŋgo o nyulo dio, a kane o nyulo au, na mese ma me̱ otin.

(21) Nu nyi kane so̱ŋgo na tempili, a kane na mo, na mo ni jai otin.

(22) Ndi nu nyi kane so̱ŋgo o nyulo moi, a kane na boja ba Loba, na mo nyi jai otin.

(23) Eboma na binyo Batiledi na Farisai, ba itabba! o boli duŋgu di wo onyulo dum da minti, na wundi, na sisam; ndi o dia mambu mandene ma mbenda, bekaisedi, na ndedi, na mbadi: mano ma ta maaŋgameni binyo o bola, ndi o si dii mane mi si bo̱.

(24) A binyo badieri bandima, o seŋgwe mbuŋji, ndi o nyo̱ kamel.

(25) Eboma na binyo Batiledi na Farisai, ba itabba! ebanja o saŋgise dibondi o mbusa, ndi o tetin di lundi bubi na mawondon.

(26) Ua ndima, Farisai, sele saŋgise tetin a dibondi na moonjo, ndi to mbusa pe e mabe̱ saŋga.

(27) Eboma na binyo Batiledi, na Farisai, ba itabba! binyo o e̱ biana idali la so̱ŋgo di masaŋgi, di m'enene na boko bwam, ndi o tetin di lundi na bewese ba batu, na nyakaka yese.

(28) Nikamene pe ndi nyi e̱ binyo, o m'enene bosaŋgi na batu, ndi o tetin o lundi na itabba na bubi.

(29) Eboma na binyo Batiledi na Farisai, ba itabba! o luŋgi soŋgo ya batopperi ba mudii, o bo̱tise pe so̱ŋgo nya bosaŋgedi,

(30) Ndi o o̱na, O usabe di ta o minya ma basaŋgo basu, ke di si pulisani na babo o nyulo maiya ma batopperi ba mudii.

(31) O nyulo nanu, o e̱ mbuń na binyomene, na o e̱ bana ba ba, ba boo batopperi ba mudii.

(32) Na ndi lundise dimene da basańgo banyo.

(33) Binyo nyama bwaba, bana ba pe, ? Ne ni binyo o moońgano na ndeńge la gehene e.

(34) Na ndi ombwa, na lomea binyo batopperi ba mudii, na bajańgwa, na batiledi; duńgu la babo o mendi bwa na bomeli o mbasa; duńgu la babo o e̱medi dipa o ndabo anyo nduńgamen, na takise babo o mundi na mundi.

(35) Na o moi anyo mo mendi poi maiya mese ma bosańgi komabe o wasi, o maiya ma Abel, mosańgedi, na te na maiya ma Zekaria, mun'a Barakia, nu binyo o boo tetin a uma a bosańgi na dio.

(36) Ewie na o̱na binyo na, mano mambu mese ma mendi po̱ o moi ya nini nyońon.

(37) A Jerusalem, Jerusalem, nyi boo batopperi ba mudii, nyi numa babo madali ba lomabe na ua, ? ńgeri 'niińga mba na makotelino bana bońgo o uma wo, ka mo̱di ma uba mo kotelino bana bau wasi a mapupulani mau; ndi binyo o si e̱medi!

(38) Ombwa, ndabo anyo e dia na binyo dibumbe.

(39) Ebanja na o̱na binyo na, Binyo o si mendi ene pe mba na te na binyo o makwala na, Bonam na nu nyi poi o dina da Yehova.

BEPASI, XXIV.

NA Jezu a busi, a dii tempili: ndi baokweli bau ba poi na mo, o lee mo boluńgi ba tempili.

(2) Ndi Jezu a kwalani babo na, ? O si eni mano mambu mese e. Nambadi na o̱na binyo na, Di si die o wanu idali di wo o moi a dini, ge e̱ na di mendi komebe o wasi.

(3) Na a jano o moi a moduńgu ma Olive, baokweli bau ba poiye mo o esuka, ba o̱na, Lań-

gwa biso njika 'be mano mambu me bolaneno: ?nji e mendi be ẹembani ya bepoedi boŋgo, na isu la dini lōŋge e.

(4) Jezu a alabe a ọna babo na, Bẹ diweye, o si sedi motu na motu a wondo binyo.

(5) Ebanja gita ba mendi pọ o dina dam, ba ọna, Mba ndi na ẹ Krais; ndi ba mendi wondo gita.

(6) Ndi o mendi siŋga bila, na miomban ma bila; o biapon o si soa: ebanja mano mambu mese ma mendi tomba, ndi isu di si bebe.

(7) Itumba di mendi jaasumwe diŋgise itumba, na jania o diŋgise jania; ndi di mendi be njai, na mọkeli, na isoa la miaŋgadu o uma na uma.

(8) Ndi mano mese ma ẹ ndi ebota la ndedi.

(9) Ndi ba mendi baki binyo o nyulo ndutu, ba mendi bwa binyo; ndi o mendi asiŋgabe na matumba mese o nyulo dina dam.

(10) Ndi gita ba mendi timba mbusa, na jandise mo wo na nune, na jaasiŋge mo wo na nune.

(11) Na gita la batopperi ba lobaŋgo ba mendi jasume, ndi ba mendi wondo gita.

(12) Ebanja bubi ba mendi tiŋgami, itọndi la bagita e mendi lokomia.

(13) Ndi to a be na nja nyi ẹmbe na te na isu, a mendi joŋgisane.

(14) Ndi mini miaŋgo ma jania mi malaŋgwabe na wasi nyese o nyula mbuŋ na matumba mese; ndi to isu di mapọ.

(15) Ni iponda o maenino dibumba na nyakaka ya bubi, ni kwalabe na Daniel motopperi, temino o uma a bosaŋgi, (nu nyi laŋgi, esedi mo o soŋtane,)

(16) Esedi babo ba bẹ o Judea, ba nya o miduŋgo:

(17) Nu nyi ẹ o moi a ndabo, o si sedi mo a iŋgea o ndabo o noŋgo to dambu di ẹ o ndabo au:

(18) To nu nyi e̱ o moonda, a timbe o noŋgo mbo̱ti au.
(19) Eboma na babo ba bene demi, na babo ba nyoŋgise bana o mi minya!
(20) Ndi o sosumia, na benyeedi banyo e si be̱ o epupa, to o bunya ba iwumse.
(21) Ebanja o nini iponda, itakise dindene e mendi be̱, nika na e si ta, o beboteri ba wasi, na te na ini iponda, to e mendi be̱ tom tom.
(22) Ndi e be̱ te na mi minya mi mendi utwa, to beyubo e si mendi oŋga; ndi o nyulo bapossedi, mi minya mi mendi utisabe.
(23) Ndi ye̱ te na to motu a makwala na binyo na, Ombwa Krais a e̱ wanu, to a e̱ wane; o si dube mo.
(24) Ebanja Krais nya lobaŋgo gita ma mendi jasumwe, na batopperi ba lobaŋgo, ndi ba mendi laŋgwa bediŋge na je̱embani, na bebolu bendene; ndi ba pula wondo bapossedi mene ye̱ te na ba wele.
(25) Ombwa, na laŋgwa biŋyo dini o boso.
(26) Na ndi, ye̱ te na to motu, a o̱na binyo na, Ombwa, a e̱ o eyaŋ; o si ala: to ombwa, a e̱ o itum e suka, o si siŋga.
(27) Ka bekoŋ be busi o jeru, na panya na te na mbeŋge; nikamene bepoedi pe ba Mun'a motu mu mendi be̱.
(28) O uma na uma mbimba mi e̱no, otin ndi njombila e makotoneno.
(29) O mbusa itakise la mini minya, we e madima, mo̱di pe mo si mabola mwenene mau; ŋgiŋgitti e mendi ko o moi, na ŋgiŋnya ya moi e ma soisebe.
(30) Ndi e̱embani ya Mun'a motu e mendi biisabe o moi; ndi mibia mese ma eyundi mu mendi lebe; ni iponda ba ene Mun'a motu a poi o diwindi-

windi la moi, na ŋgiṁnya, na isaŋga dindene.

[31] Ndi a maloma anjeli au na momban ma moseba mondene, ndi ba mendi koteli bapossedi bau o ŋgo ya ineye, o isu di wo la moi na te na mapepe.

[32] Ndi o bia monia ma bweli ba efig: Ni iponda mokanju mau mu bedi, na ya beyadi, binyo bia na ponda lue 'ya bebe:

[33] Nikamene ni'ponda binyo o enino mano mambu mese, o bie na Mun'a motu a e bebe, bebe na moombe.

[34] Nambadi na ona binyo na, Nini nyoṅon e si mendi tomba, na te mano mambu mese ma lunda.

[35] Moi na wasi e matomba one, ndi beyala bam be si mendi tomba.

[36] Ndi bo bunya na ponda, to motu to mo wo a si mabia: to anjeli ya moi; ke Tite momene.

[37] Ndi ka bunya ba Noa bo tano, nika ndi bepoedi ba Mun'a motu bi beno.

[38] Ka na o bunya mi tano o boso ba mpupe, ba ta ba da, ba nyo, ba ba, ba bolabe diba, na te na bunya ba Noa a iŋgedino o bolo;

[39] Ba si bie na te mpupe mu saapweli ba a bese, nika ndi bepoedi ba Mun'a motu b'o beno.

[40] Ndi batu baba b'o be o moonda; mo wo o noŋgobe, nune a dia.

[41] Bitu baba b'o sia o idali; mo wo a noŋgobe, nune a dia.

[42] Tatta so: ebanja o si bii njika ponda Saŋgo anyo a mendino po.

[43] Ndi bia so dini, ye te na saŋgo a ndabo a bii njika ponda moibedi a mapono, a usa tatta, a si usa esedi ndabo au e buabe.

[44] O nka, o aŋgameni: ponda o si maoŋgelino, Mun'a motu a mendi po.

(45) ? Nja so a aṅgamen, na jaṅgwa na moutu a bwam, na saṅgo a jiseno moanedi o ndabo au, o bola ida o ponda ni duṅgamene e.

(46) Bonam na mu moutu, nu saṅgo o bepoedi bau, a bomani mo a boli nika.

(47) Ewie na o̲na binyo na, A mendi jise mo moanedi o moi a bima bau bese.

(48) Ndi o nyula nu moutu bubi, ni kwali na molema mau na, Saṅgo am e indedi o bepoedi bau;

(49) Ndi a kuma dipa mwemba mau, a da, a nyo̲ na ba so̲ki;

(50) Saṅgo a nu moutu a mendi po̲ o bunya bu e̲ na a si tattino, na o ponda ye̲ na a si oṅgeli,

(51) Ndi a mendi ke mo wasi, a mendi bola mo duṅgu dau na ba itabba; otin ndi madoi ma mbimbi na da la masuṅga di be̲no.

BEPASI, XXV.

NA ndi jania da moi, ji e̲ ka dum da ṅgonderi, ba noṅgi beturukaṅ, ndi ba ala o doṅgamene mobaedi.

(2) Batanu ba ta jaṅgwa, batanu pe ba ilema.

(3) Ba ba ta ba ilema, ba noṅgo beturukaṅ babu, ndi ba si noṅgi mula na babo.

(4) Na bajaṅgwa ba noṅgi mula o bewa, na beturukaṅ babu.

(5) Na mobaedi a indedino, ba a bese ba tiya eyo̲, ba ko̲ iyo̲.

(6) Ndi o tetin a bulu, doi di siṅgabe, Ombwa, mobaedi a poi; busa, o doṅgameni mo.

(7) Ndi yi ṅgonderi ba asumwe, ba poṅgo beturukaṅ babu.

(8) Ndi bailema ba o̲na bajaṅgwa na, Bola biso isun a mula manyo; beturukaṅ basu bo ni dima.

(9) Ndi bajaṅgwa ba alabe na, Se to na, ke ma si

kuke biso na binyo; ndi ala o babo ba maandise, ndi o andi na binyomene.

[10] Na ba aluno janda, mobaedi a po; ndi ba ba bonsan ba ala na mo o diba, ndi jombe di kukabe.

[11] O isukan ine ngonderi pe a po, ba ona, A sango, A sango dubwea biso.

[12] Ndi a alabe a ona. Ewie na ona binyo na, Na si bii binyo.

[13] Tatta so, o si bii bunya to ponda, yi e na Mun'a motu a mapo.

[14] Ebanja ka motu nu walo o ekumbu itum, nyu bele bautu bau, a baki babo bima bau.

[15] Na mo wo a bola talan itanu, nune pe iba, nu pepe pe po; o motu na motu na o ponda ni dungamen; ndi dibokinene na mo a alo o ekumbu nipepe.

[16] Ndi nu ni kusi talan itanu, a alo o ongwane mo, ndi a kusa pe talan ipepe itanu.

[17] Nikamene na nu ni kusi iba, mo pe a kusi ipepe iba.

[18] Nu ni kusi po, a ala, a pulla miangadu, a uta bima ba sango au.

[19] O bwindia bu e itum, sango ba bautu a po, mosongi na babo.

[20] Ndi nu ni kusi talan itanu, a po, a wana pe ipepe itanu, a ona, A sango, ua o baki mba talan itanu: ombwa na kusi pe moseñ talan ipepe itanu.

[21] Sango au a ona mo na, O boli bwam, a moutu a bwam na mbadi; ua o ta mbadi o nyula ngusu a mambu, na emedi bola ua jania o moi a mambu ma gita: o ngea o una monyenge ma songo ongo.

[22] Nu pe ni kusi talan iba, a po a ona; A sango, o baki mba talan iba: ombwa na kusi pe moseñ talan ipepe iba.

(23) Saṅgo au a o̱na mo na, O boli bwam moutu a bwam na mbadi; ua o ta o mbadi o nyula ṅgusu a mambu: na e̱medi bola ua jania o moi a mambu ma gita: o iṅgea o uma a monyeṅge ma soṅgo oṅgo.

(24) Ndi nu ni kusi talani po̱ a poi, a o̱na, A saṅgo, na bii ua, na o e̱ ndi mot'a bwambi, o maumbwa uma o si saino, o koteli uma o si miasedino:

(25) Na ta na bwa bo̱ṅgo, na alo, na uta talan oṅgo o miaṅgadu: ombwa, yini na aledino ye̱ ndi yoṅgo.

(26) Saṅgo au a alabe a o̱na mo na, A moutu a bubi na gindia, o biina na mumbwa uma na si saino, na kotelino uma na si miasedino.

(27) Ua o ta o aṅgamene boli mba bima bam na bole baoṅgwedi, ndi o bepoedi bam na kusa bima bam na moseṅ.

(28) Noṅgoni so mo ni talan, bole mo nyi bene dum da talan.

(29) Ebanja batu bese ba bene e mendi bolabe, ndi a mendi bene gita; ndi mo nyi si bene, e mendi noṅgobe na mo yi nene a benino.

(30) Ndi busise moutu a mbo̱lon o muititti mo ndene: otin ndi madoi ma mbimbi na da la masuṅga di be̱no.

(31) Ni iponda Mun'a motu a mendi po̱ o isaṅga lau, na anjeli yese a bosaṅgi na mo, ndi a mendi ja o moi a boja bau ba bosaṅgi;

(32) Ndi o boso bau matumba mese ma mendi jakotone; ndi a mendi jabane babo mo wo na nune, ka motatteri a abino miloṅgi na mbodi:

(33) A e̱medi jise miloṅgi o dia dau da momi, ndi mbodi o dia dau da dimosi.

(34) Ndi kiṅe a mendi kwala na babo o dia dau da momi na, Ya, banamedi ba Tite, saṅgwa[illegible]ia

di poŋgobeli na binyo na te na beboteri ba wasi;
(35) Ebanja na ta njai, ndi binyo o boli mba ida; na ta na bwa nyoŋgi, ndi o boli mba nyo̱; na ta mwen, ndi o kusa mba;
(36) Mosamba, ndi o bo̱tise mba; na ta na boa, ndi o bōŋgwa mba; na ta na o ndabo a beboa, ndi o pepeli mba.
(37) Ndi basaŋgedi ba mendi alabe mo, na, ? A Saŋgo, o we biso di enino ua, njai, ndi di desi ua; to bwa nyoŋgi, ndi di bola ua nyo̱ e:
(38) O we biso di eni ua mwen, ndi di aledi ua e: to mosamba, ndi di bo̱tise ua e.
(39) To o we biso di eni ua diboa, to o ndabo a beboa, ndi di poiye ua e.
(40) Ndi kiŋe a mendi jalabe babo na, Ewie na o̱na binyo na, O wa te binyo o bolino na mo wo nusadi ya bano bana ba saŋgo am, o boli ndi na mba.
(41) Ndi a mendi kwala na babo o dia dau da dimosi na, Asumwe na mba, binyo baloedi, o wea ya bwindia, poŋgobe na devili na anjeli au:
(42) Ebanja na ta njai, ndi o si boli mba ida; na ta na bwa nyoŋgi, ndi binyo o si boli mba nyo̱:
(43) Na ta mwen, ndi o si kusi mba; mosamba, ndi o si bo̱tise mba; na ta na boa, na ta o ndabo a beboa, ndi o si pepeli mba:
(44) Ndi babo pe ba mendi alabe mo na, ? A Saŋgo, o we biso di enino ua njai, to bwa nyoŋgi, to mwen, to mosamba, to diboa, to o ndabo a beboa, ndi biso di si bolea ua e.
(45) Ndi mo a mendi jalabe babo na, Ewie na o̱na binyo na, O wa te binyo o si bolino na mo wo nusadi ya bano, o si boli ndi na mba.
(46) Ndi bano ba mendi ala o itakise la bwindia: ndi basaŋgedi o lōŋge la bwindia.

BEPASI, XXVI

NDI e ta na ni iponda Jezu a bo̱llino bini bekwali bese, a o̱na baokweli bau na,

(2) Binyo o bia o mbusa suba, ndema la betombedi e mendi be̱, ndi Mun'a motu a mendi bakabe o bwabe o mbasa.

(3) Ndi prisi ya boso na batiledi, na badun, ba kotone o ndabo ndene ya prisi nya boso, nu nyi belabe Kaiafas;

(4) Ndi ba ania mwanu o wene ba manoŋgo Jezu na mosomba, o bwa mo.

(5) Ndi ba o̱na, Se to na bunya ba ndema, ke itoise la batu di mendi be̱.

(6) Ni iponda Jezu a ta o Beṭani, o ndabo a Simon, motu a molo̱ŋgo̱;

(7) Mutu mo wo a poi, a bene ŋgobe a alabastron ya joki la benumba, ndi a komi mo o moi a molopo mau, na a jano o bededi.

(8) Ndi baokweli bau ba enino, ba ta ba liŋga, ba o̱na, ? O nyula nji dini di nyamno e.

(9) Ebanja dini joki di ta jaŋgamene o andisabe o bima ba gita, o bolabe batuedi.

(10) Na Jezu a bii, a o̱na babo na, ? Nji binyo o makumwano nu mutu e. A bolea ebolu a bwam o nyul'am.

(11) Ebanja o bene batuedi na binyo ponda ese; ndi mba o si mendi bene ponda ese.

(12) O nyula dini, mo a komi ini joki o moi am, a bole mo o nyulo mbimba mam.

(13) Nambadi na o̱na binyo na, Uma na uma mini miaŋgo ma bwam mu ma laŋgwabeno o wasi lese, dini pe nu mutu a bolino, e mendi toppobe, o joŋgedi lau.

(14) Ndi mo wo ya dum na baba, a belabe Judas Iskariot, a alo na prisi ba boso,

[15] A ọna babo na, ? Nji o ẹmedino bole mba, ndi na mendi baki binyo mo e. Ndi ba menia mo bepasi ba silvar mwalalu.

[16] Na o te na ini iponda a puli betatteri na a mendi baka mo.

[17] O bunya ba boso ba ndema ya ewolu e si 'sańgi, baokweli ba poi na Jezu, ba ọna mo na, ? O we o ẹmedino na biso di bońsani ua o mada la betombedi e.

[18] A ọna, Ala o mundi na motu mo wo, ndi o kwala na mo na: Moleedi a ọna, ponda ẹ bebe: na ẹmedi neńge betombedi o ndabo ońgo, mwemba na baokweli bam.

[19] Na baokweli ba boli ka na Jezu a anedino babo: ndi ba bońsani betombedi.

[20] Ebiamo e poino, a ja o bededi na dum na baba.

[21] Na ba dedino, a ọna, Ewie na ọna binyo na, Mo wo ya binyo a ẹmedi jandise mba.

[22] Ndi ba bwa ndutu bwambi, ndi mo wo na mo wo ba bota kwalani mo na, ? A Sańgo, mba e.

[23] A alabe, a ọna, Nu nyi dubise dia dau na mba o moonjo, mo ndi a ẹmedi bake mba.

[24] Muna motu a alo nambadi, ka na e tilabe o nyul'au: ndi eboma na nu motu, yi ẹ na a andise Mum'a motu! bwam na nu motu yẹ te na a si yabe tom.

[25] Ndi Judas, nu nyi bake mo, a alabe a ọna, ? A Sańgo, mba e. A ọna mo na, Ua o kwali.

[26] Na ba dedino, Jezu a nońgi ewolu, a bola masoma, a bua mo, a boli na baokweli, a ọna, Nońgo, da: ini ndi yi ẹ eyubo am.

[27] A nońgi dibondi, a bola masoma, a bola mo babo, a ọna,

[28] Binyo bese nyọ mo: ebanja dini ndi yi ẹ

maiya mam, esaŋgo ya epenya e komabe na bagita, o betombiseri ba miubi

[29] Ndi na ọna binyo na, Na si ẹmedi nyọ pe yini bepuma ba lonyeŋgen, na te na bo bunya na nyọ mo nya penya na binyo o jania da Tite.

[30] Ndi na ba loŋgino moeŋge, ba ala o moduŋgo ma Olivi.

[31] Ndi Jezu a ọna babo na, Binyo bese o maliŋgise o bono bulu o nyul'am; ebanja e tilabe, Na ẹmedi dipa motatteri, ndi miloŋgi mi mendi pambilani.

[32] Ndi o mbusa na pumbweli pe, na ẹmedi ala o boso boŋgo o Galilee.

[33] Petar a ọna mo na, To bese ba liŋgi o nyulo oŋgo, mba na si maliŋgana tom.

[34] Jezu a-ọna mo na, Ewie, na ọna ua na, bono bulu, momi ma uba ma si maloŋgo, ndi o mendi tobbo mba ŋgeri lalu.

[35] Petar a alabe mo na, To na wọ ndi na ua, na si matobbo ua. Nikamene ndi baokweli bese ba toppino.

[36] Na Jezu a poi na babo o uma e belabe Getsemane, ndi a ọna baokweli bau na, Binyo ja wanu, na maala one na kane.

[37] Ndi a noŋgi na mo Petar, na bana ba Zebedi baba, a boti ndutu, a lunda na motaka.

[38] Ndi a ọna babo na, Mudii mam mu kolo na ndutu na te na o kwidi: binyo ja o wa, tatta mba.

[39] Ndi a tomba isun itum, a ko o boso bau, a kane, a ọna, A Ti, yẹ te na o wele, esedi dini dibondi di tombise na mba: to e bẹ na, se to na gemia dam, ndi na ua o ẹmedino.

[40] Ndi a poi na baokweli bau, a bomani babo ba bẹ o eyọ, ndi a ọna Petar na, ? Ne; o si weli tatta na mba ponda pọ e.

(41) Tatta, na kane, na o si ŋgea o nyula ekekise: nambadi mudii ma ɛmedi, ndi eyubo ɛ bɔbi.

(42) A alo pe one ŋgeri ni pepe, a kane, a ɔna, A Ti, yɛ te na dini dibondi di si wele tomba, ke na nyɔ mo, gɛmia doŋgo di boi.

(43) A timba, a bomani pe babo o eyɔ: ebanja miso mabu ma ta ma dilla.

(44) Ndi a dii babo, a alo pe isun itum, a kane ŋgeri lalu, a toppi beyala mene.

(45) Ndi a poi na baokweli bau, a ɔna babo na, ? O bedi eyɔ na kusa iwumse e. Ombwa, ponda e ya bebe; ndi Muna motu a bakabe o maa ma babubi.

(46) Asumwe, esedi biso di ala; ombwa nu nyi baki mba, a siseri bebe.

(47) Ke a toppino, ombwa, Judas, mo wo ya dum na baba, a poi, na dimuti mwemba mo, na pɔ na bebuŋgo, ba wa o prisi ba boso na badun ba batu.

(48) Ndi nu nyi baki mo a boli babo ɛemban, na, To nja na sopino, numene nu: alia mo na kaŋ.

(49) Ndi ŋgeri pɔ a poi o Jezu, a ɔna, Bwa monyeŋge, A moleedi; ndi a sopi mo.

(50) Na Jezu a ɔna mo na. ? A dikom, nji o poino e. Ndi ba poi ba neŋge maa o moi a Jezu, ba noŋgo mo.

(51) Ndi ombwa, mo wo mo ta na Jezu, a sambise dia dau, a duta pɔ au, a dipi moutu ma prisi a boso, a ke pe itoi lau.

(52) Ndi Jezu a ɔna mo na, Timbise pɔ oŋgo o dibambu dau: ebanja bese ba noŋgo pɔ ba mendi nyama na pɔ.

(53) Ndi o si moŋgeli na, ne na na kane Tite, a ɛmedi bola mba dum da legion la anjeli dibokimene e.

(54) ? Ndi ne ni so betiledi be malundane, na nika e mendino bē e.

(55) O iponda mene, Jezu a ōna dimuti na, Binyo o poi diṅgise moibedi, na pō na bebuṅgo o noṅgi mba e. Na ja na binyo bunyate, leano o tempili, ndi o si aledi mba.

(56) Ndi bini bese be bolabe, na betoppedi ba batopperi ba mudii be lunde.

(57) Ndi baokweli bese ba diino mo, ba nya. Ndi babo ba aledi Jezu ba alane mo o Kaiafas, prisi 'ndene, uma batiledi na badun ba kotone.

(58) Ndi Petar a bupe mo na te, o eboko ya ndabo a prisi 'ndene, a alo 'tin, a ja na bautu, o jene isu.

(59) Ndi prisi 'ndene, na badun, na mwemba mese ba pulise mbuṅ a lobaṅgo diṅgise Jezu, na ba wele kwese mo o kwidi;

(60) Ndi ba si dii, e, to gita la mbuṅ a lobaṅgo ba poi bebe. Ndi o isukan, baba ba mbuṅ a lobaṅgo ba poi, ba ōna.

(61) Nunu motu a kwali na, Na wele nyamse tempili a Loba, na luṅga pe mo o sulalu.

(62) Ndi prisi 'ndene a asumwe, a ōna mo na, ? O si pelele to dambu e: ? nji na bano ba kwalani diṅgise ua e.

(63) Na Jezu a ko na sau. Ndi prisi 'ndene a kwali, a ōna mo na, O nyulo Loba lo ē na baise binyo, na o malaṅgwa biso ṅgō o ē Krais, Mun'a Loba.

(64) Jezu a ōna mo na, Ji ē nika na o toppono, ndi bono pe na ōna binyo na, O ponda mbusa o mendi ene Mun'a motu jano o dia da momi da ṅgiṅnya, na poino o diwindi da moi.

(65) Ndi prisi a ndene a nyauwa mbōti au, a ōna, A toppi dibena; ? neni so biso di ma pulano pe mbuṅ e; ombwa, binyo o siṅgi dibena dau.

[66] ? Neni binyo o moṅgeli e. Ba alabe ba o̲na, A aṅgamene wo̲.

[67] Ndi ba to malo̲di o boso bau, ba doma mo na isillu, bapepe ba di̲pi mo mabumbe,

[68] Ba o̲na, Laṅgwia biso bediṅge ua Krais; ? nja a di̲pi ua e.

[69] Ndi Petar a ja o eboko; ndi ṅgonderi a poi na mo, a o̲na, Ua pe o ta na Jezu a Galilee.

[70] Ndi a tobbo mo o boso babo bese, a o̲na, Na si bii na o matoppono.

[71] Na ni iponda a ala o mouna, nupepe a eni mo, a o̲na na babo ba ta wa, Nunu motu pe a ta na Jezu ya Nazare̤t.

[72] Ndi a tobbi mo na so̲ṅgo, a o̲na, Na si bii nu motu.

[73] O isun iponda, babo ba teme bebe, ba poi, ba o̲na Petar na, Nambadi ua o e̲ mo wo ya abu, bekwaledi boṅgo be pusele ua.

[74] Ndi a bota maloa na so̲ṅgo, a o̲na, Na si bii nu motu. Na dibokimene, momi ma uba mo lo̲ṅgo:

[75] Na Petar a oṅgeli beyala ba Jezu, be na a o̲na mo na, Biana momi ma uba mo malo̲ṅgo, ua o matobbo mba ṅgeri lalu. Ndi a busi, a eya mbimbi. bwambi.

BEPASI, XXVII.

NI iponda ediba e poi, prisi yese ya boso na badun ba batu, ba anedi mianu diṅgise Jezu o bwa̤ mo.

[2] Ni iponda ba bakino mo, ba dieri mo one, ba bake mo o Pontio Pilate, moanedi.

[3] Ndi Judas, nu nyi baki mo, a enino na a ta a kwesabe, a atoeli o molema, a timbise mwalalu ma bepasi ba silvar o prisi ya boso na badun,

[4] A o̲na, Na ta na bola bubi, na baki motu nyu

si bene njom. Ndi ba o̱na. ?Njika dambu di benino nika e: ombwa nika na uamene.

(5) Ndi a pumba wasi bepasi ba silvar o tempili, a busi, a alo, a wele diwō̱ngo momene.

(6) Na prisi ya boso ba noṅgi bepasi ba silvar, ba o̱na, Bo si do̱li o ele babo o mawuti; ebanja mu e̱ ndi mosusedi ma maiya.

(7) Ndi ba anedi mwanu, ba andani nu moonda ma moumbedi, uma o pulla ben.

(8) Na ndi mu moonda mu ma belabe, moonda ma maiya na te na o eṅge.

(9) Ndi bo ta bo lunda bo matopp̈o Jeremia, motopperi a mudii, na, Ndi na noṅgi bepasi ba silvar mwalalu, mosusedi ma nu, na babo bana ba Israel ba tano ba suse:

(10) Ndi na boli babo o nyulo moonda ma moumbedi, ka Yehova a anedi mba.

(11) Na Jezu a teme o boso ba moanedi; ndi moanedi a uwele mo, na, ?Ua ndi kiṅe ya Baju e. Jezu a o̱na mo na, O kwala na.

(12) Ni i̱ponda a bakebeli na prisi ba boso na badun, a si pelele to dambu.

(13) Pilat a o̱na mo na, ?O si siṅgi mambu maniṅga ba toppo diṅgise ua e.

(14) Ndi a si pelele to dambu di wo; ndi moandi a ubi bwambi.

(15) Ndi o di ndema, moanedi a koloṅgoni dubwea batu nya beboa mo wo, ye̱ na ba to̱ndi.

(16) Ndi ba bene nya beboa mo wo nyu-bian, dina dau Barabbas.

(17) Na ba kotoneno o uma wo, Pilat a o̱na babo na, ?Nja binyo o e̱medino na na unjie binyo, Barabbas, ṅgo̱ Jezu, nu nyi belabe Krais e.

(18) Ebanja a bii na o nyulo ekon ndi ba bakino mo.

(19) Na a ta na ja o begedi ba moka, mun'ja au a

loma kwalani mo na: O si bene dambu da bolane nu motu bosaṅgi; ebanja o nyul'au na welisani mambu gita bono ba eṅge o ndo̱ti.

[20] Ndi prisi ba boso na badun, ba nyakisani dimuti na ba o uwele Barabbas, na bwa Jezu.

[21] Moanedi a kwali, a o̱na babo na, ? Njika mo a ba bane o e̱medino na e̱sedi e. Ba o̱na, Barabbas.

[22] Pilat a o̱na babo na, ? Neni so na mabolano na Jezu, nu belabe Krais e. Babo bese ba o̱na, Esedi mo a bwabe o mbasa.

[23] Moanedi a o̱na. ? O ne, njika bubi a bolino e. Ndi ba eye pe te bwambi na, Esedi mo a bwabe o mbasa.

[24] Ndi Pilat a enino na, a si tuni babo to dambu, ndi eto̱to ndi e ta, o noṅgo madiba, a owa maa mau o mioso ma dimuti, a o̱na. Mba na si bene njom na maiya ma nunu motu bosaṅgi, binyomene o ombwa.

[25] Ndi batu bese ba alabe, ba o̱na, Esedi maiya mau ma be̱ o moi asu, na bana basu.

[26] Ndi a e̱sedi babo Barabbas: ndi ni iponda a dipi Jezu na lonyanyu, a bake mo o bwabe o mbasa.

[27] Ndi batu ba bila ba moanedi, ba noṅgo Jezu o ituṅ ya batu bese, ndi ba koteli na mo mwemba mwese.

[28] Ndi ba suṅgwa mo, ba bo̱tise mo loki la mole.

[29] Ndi ba luṅgi ekoto ya njenjeji, ba ele o mo molopo mau, na ekoko o dia dau da momi: ndi ba nuṅgami o boso bau, o yo̱iye mo, ba o̱na, So̱ko̱ na kiṅe nya Baju.

[30] Ndi ba to̱ye mo molo̱di, ba noṅgi ekoko, ba dipa mo o molopo.

[31] Na ba bo̱llino yoiye mo, ba suṅgwani mo mbo̱ti ni mole, ba bo̱tise mo mbo̱ti au momene, ndi ba alane mo o bwabe.

(32) Na ba busino, ba doŋgamene momi mi wu o Sirene, dina dau Simon, mo ndi ba nyakisanino o bambe ebuŋgo au ya mbasa.

(33) Na ba poino o uma e belabe Golgoṭa, (e biana uma bewese ba molopo,)

(34) Ba boli mo esasaŋgi, pulisani njunjuŋgi, o nyo̲; na a kekino, a si e̲medi nyo̲ mo tom.

(35) Na ba bo̲llino bomeli mo, ba abane loki lau; ba nyossi mali. (Na bo malunda ba kwalabe na motopperi a mudii, na, Ba abane mbo̲ti am na babomene, ndi na loki lam ba ta ba nyossi mali.

(36) Na o ja o wasi, ba tatti mo otin.

(37) Ndi ba ele o moi a molopo mau, beboledi be tilabe. Nunu ndi Jezu kine ndi nya Baju.

(38) Ndi ba ta otin baibedi baba ba bwabe na mo, mo wo o dia da momi, nune pe o dia da dimosi.

(39) Ndi babo ba tomba, ba yoiye mo, ba soise milopo mabu,

(40) Ba o̲na, Ua o bumbise tempili, na luŋgi mo o sulalu, oŋgise uamene. Ye̲ te na o e̲ Mun'a Loba, siba wasi o mbasa.

(41) Nikamene, prisi ba boso, na baṭiledi, na badun ba yoiye mo, ba o̲na,

(42) A oŋgise bapepe; momene a si wele oŋga. Ye̲ te na a e̲ kiŋe ya Is ael, esedi mo a siba wasi na mbasa, ndi biso di mendi dube mo.

(43) A laka na Loba, esedi mo a suŋga mo, ye̲ te na a ṭondo mo; ebaŋja a o̲na, Na e̲ ndi Mun'a Loba.

(44) Baibedi pe ba ba bomabele na mo, ba yoiye mo nikamene.

(45) Na o ponda motoba, muititti mu ta o moi a eyundi yese na te na ponda dibua.

(46) Na Jezu a eyi na doi dindene, na, Eli, Eli, lama sabaktani! (Nika yi e̲ na, Loba lam, Loba lam, nji ua o mabaŋsani mba e.)

(47) Duŋgu la babo ba temi wanu, ba siŋgi, ndi ba ọna, Nunu motu a bele Elija.
(48) Na dibokimene, mo wo a nya, a noŋgo milondọdi, a dubise mo na esasaŋgi, a ele mo o moi a ekoko, a boli mo o nyọ.
(49) Bapepe ba ọna, Esedi, ndi biso di maene ŋgọ na Elija a ẹmedi poi, na oŋgise mo.
(50) Na Jezu, ni iponda a eyeno pe na doi dindene, a patea.
(51) Ndi ombwa, ekiŋan ya uma a bosaŋgi e nyauwedi bepasi biba o moi na o wasi; ndi wasi e soa, madali ma domia; (52) Soŋgo e telami; gita la mbimba ma basaŋgedi bawidi, ba pumbwa,
(53) Ba busi o soŋgo o ipumbwele dau, ba alọ o mundi ma bosaŋgi, ba enene na bagita.
(54) Na moanedi nya ebwea, na ba ba ta na mo ba tattino Jezu, ba ene soa soane la wasi, na mano mambu ma bolabe, ba bwa bọŋgo bwambi, ba ọna, Nambadi, nunu a ta a Mun'a Loba.
(55) Na gita la bitu ba ta, be enino o itum, ba ta ba bupe Jezu o Galilee, ba bolea mo:
(56) Mari ya Magdala, na Mari nyaŋgo ya James, na Joses, na Salome nyaŋgo ya bana ba Zebedi.
(57) Ni iponda ebiamo e tano, mbwaŋ ma motu ma Arimaṭia, dina dau Josef, a ta momene mookweli ma Jezu, a poi:
(58) A walo na Pilat, a uwele mbimba ma Jezu. Ndi Pilate a anedi na mbimba ma bakabe.
(59) Ni iponda Josef a noŋgi mbimba, a uleli mo o dibatu da mbom a bwam;
(60) A ele mo o soŋgo au nya penya, ni poabe o madali; a uŋgulani idali dindene o mouna ma soŋgo, ndi a alo.
(61) Na Mari ya Magdala a ta otin, na Mari nupepe, ba ja a mune muri ma soŋgo.

(62) Na bone ba kieri bo bupe bunya ba mbuńsan, prisi ba boso na Farisai, ba poi na Pilat mwemba, ba o̲na,

(63) A Sańgo, biso di mońgeli na nu mowondedi, a o̲na ebe a tano lōńge, na, O sulalu e tombi te, na e̲medi pe pumbwa.

(64) Na ndi, ania na so̲ńgo e tattabe na te na sulalu, ke baokweli bau ba o wa bulu ba iba mo, ndi ba o̲na batu na, A pumbo o kwidi: ndi na mawondon ma mbusa, ma mendi tuna maboso.

(65) Pilat a o̲na babo na, Binyo o bene batatteri; ala, bola babo ba tatti, ponda ba welino.

(66) Na ba aluno, ba e̲mbe so̲ńgo, ba batte idali, ba jise batatteri.

BEPASI, XXVIII.

O BEBOTERI ba bunya ba iwumse, bunya ba boso ba weki bo kumo na po̲, Mari ya Magdala, na Mari nupepe, ba poi jene so̲ńgo.

(2) Ndi ombwa, di ta isoa la wasi dindene; ebanja anjel'a Loba e wu o moi, a poi, a sumo idali o mouna ma so̲ńgo, ndi a ja o moi au.

(3) Beombwedi bau bo ta ka mo̲te mo̲te, mbo̲ti au isańga ka sino;

(4) Na o nyulo bo̲ńgo, batatteri ba soa soane, ba timba ka mibimba ma batu.

(5) Ndi anjeli a o̲na bitu na, O si bwa bo̲ńgo; ebanja na bii na binyo o pulise Jezu, nu nyi bwabe o mbasa.

(6) A titti wanu; a pumboo, ka na a kwalino. Ya jombwa uma, Sańgo a ta a nańga.

(7) Ndi o ala wamse, lańgwa baokweli bau na, a pumbo pe o kwidi; ndi, ombwa, a alo o boso banyo o Galilee; otin ndi o maene mo: ombwa na lańgwa binyo.

(8) Ndi na wamse ba wainye o soŋgo, na boŋgo, na monyeŋge mondene; ndi ba nyi ba wania baokweli eyala.

(9) Na ba aluno o laŋgwia baokweli bau, ombwa, Jezu a doŋgameni babo, a ọna, Bwa monyeŋge. Ndi ba sisia bebe, ba tappa miendi mau, ba owe mo.

(10) Ndi Jezu a ọna babo na, O si bwa boŋgo; ala, laŋgwa bona Tite, na ba alo o Galilee, otin ndi ba maeneno mba.

(11) Na ba aluno, ombwa, duŋgu da batatteri ba iŋgedi mundi, ba laŋgwi prisi ba boso mambu mese, ma ta ma bolane.

(12) Na ni iponda babo na badun ba ta ba kotone o uma ewo, ba ania mianu, ndi ba boli batu ba bila bima gita, ba ọna,

(13) Kwala na, baokweli bau ndi ba poi o bulu, ba ibe mo one, ke biso di kwidi eyọ.

(14) Ndi yẹ te na dini di poi o matoi ma moanedi, biso di matopponi mo, na maoŋgise binyo.

(15) Ndi ba noŋgi bima, ndi ba bola ka ba leabeno; ndi mini miaŋgo mi leino pulisani Baju na te na bono bo eŋge.

(16) Ndi dum da baokweli na mo wo, ba aluno o Galilee, o moduŋgo, uma Jezu a leino babo.

(17) Na ba enenino mo, b'o owe mo: ndi duŋgu di ta ba si dube.

(18) Na Jezu a poi, a toppona babo na, Ngiŋnya yese e bolabe na mba, o moi na o wasi.

(19) Na ndi binyo ala, timbise matumba mese baokweli, dubise babo o dina da Tite, na Muna, na Mudii Mosaŋgi;

(20) Leeli babo o jombwa mambu mese to nji o wene na ta na ania binyo: ndi, ombwa, na ẹ na binyo bunyate, na te na isu la wasi. Bo bẹ na.

MIANGO MA BWAM,

FONDA

MARK.

Epasi, 1.

EBOTERI ya miaṅgo ma bwam ma Jezu Krais, Mun'a Loba;

(2) Ka na e tilabeno o batopperi ba mudii, Ombwa, na lomi anjel' am o boso boṅgo, a mendi boṅsane ṅgia oṅgo o boso boṅgo.

(3) Doi di wo di laṅgwedi o eyaṅ na; Poṅgo ṅgia a Yehova, tese maṅgia mau na sii.

(4) Nunu Jon a ta a dubiseno o eidi, laṅgwino idubise la jatoeli o nyulo itombiseri ya bubi.

(5) Na eyundi yese ya Judea, na ba a bese ba Jerusalem ba aluno na mo, ndi ba dubisabe na mo o toṅgo ya Jordan, o puseli miubi mabu.

(6) Jon a ta a bọto loki la nyọ a kamel, na ṅgodi a eyubo o edue dau; ndi a dedi makeli na bọmbo ba eidi.

(7) Ndi a laṅgwo, na, Mo wo nyi buki mba ṅgiṅnya ni wu mba mbusa, ṅgodi a betambi bau na si duṅgameni o nuṅgami wasi na wunjo.

(8) Mba nambadi na dubise binyo na madiba; ndi nu a mendi dubise binyo na Mudii Mosaṅgi.

(9) Na e ta na o mi minya, Jezu a wun'o Nazaret ya Galilee, a dubisabe na Jon o Jordan.

(10) Na dibokimene a wuno o madiba, a eni moi mo abane, na Mudii, ka mbeṅga, mu sibino o moiau:

(11) Ndi doi di wu o moi, na, Ua o ẹ ndi Mun'am tọndabe, na dọlisane na ua.

(12) Dibokimene Mudii mu alani mo o eyaṅ.
(13) Ndi a ta o eyaṅ mwaṉe ma mwese, kekabe na Satan; a ta mwemba na nyama ekwain; ndi anjeli ba bolea mo.
(14) NI iponda Jon a bakabe o ndabo a beboa, Jezu a poi o Galilee, laṅgwino miaṅgo ma bwam ma jania da Loba, a o̱na,
(15) Ponda e lunda, jania da Loba di sisedi bebe; atoeli, ndi o dube miaṅgo ma bwam.
(16) Ndi ka a daṅgwi bebe na munja ma Galilee, a eni Simon, na Andiru muna saṅgo au, ba pumba epese o munja: ebanja ba ta ndi batu ba mosumbo.
(17) Jezu a o̱na babo na, Binyo bupe mba, ndi na e̱medi weka binyo o timba mosumbo ma batu.
(18) Na dibokimene ba dii bepese babu, ba bupe mo.
(19) Na a tomba isun itum, a eni James, mun'a Zebedi, na Jon mun'a saṅgo au, ba ta pe o bo̱lo, ba baṅgwa bepese babu.
(20) Na dibokimene a beli babo; ndi ba dii saṅgo abu Zebedi o bo̱lo mwemba na bautu ba kakino, ndi ba bupe mo.
(21) Ndi ba aluno a Kapernaum; na o bunya ba iwumse, a iṅgedi o ndabo nduṅgamen, ndi a lei.
(22) Ndi ba ubi o beleedi bau, ebanja a lea babo ka mo wo nyi bene ṅgiṅnya, se to ka batiledi.
(23) Ndi o ndabo abu nya nduṅgamen motu mo wo mu ta nyi bene mudii mu sisangi, ndi a eyi moi,
(24) A o̱na, ? Esedi biso, nji di bolane ua e, Jezu ya Nazare̱t; o poi ndi o bumbise biso e. Mba na bii nja o e̱no, Nya Bosaṅgi mo wo ya Loba.
(25) Na Jezu o domia mo, a o̱na, Be̱ na sau, busa na mo.
(26) Ni iponda mudii mu sisaṅgi a soise mo, a eyi na doi dindene, ndi a busi.
(27) Ndi babo bese ba uba, ndi ba kwala na

babomene na, ? Njika ka nini e, ? Njika beleedi ba penya bini e: ebanja na ŋgiṅnya a anedi midii mi sisaŋgi, ndi ba dube mo.

(28) Na dibokimene molaŋgo mau mo pambilan o nyulo moiyo mese ma Galilee.

(29) Na dibokimene ba busi o ndabo a nduŋgamen, ba na James na Jon, ba iŋgedi ndabo a Simon na Andiru.

(30) Na nyaŋgo ya munja a Simon a naŋga diboa la diwau; ndi dibokimene ba laŋgwa mo.

(31) Ndi a poi a noŋgo mo na dia dau, a suma mo moi, na ŋgeri po diwau di eselli mo, ndi a bolea babo.

(32) Ni iponda ebiamo e poi, na we e toŋgomino wasi, ba wanea mo bese ba maboa, na ba a bese nyambe e anedino.

(33) Na mundi mese mua kotone o uma wo o jombe.

(34) Ndi a bolli gita ba eboe na nya maboe mese; a busise nyambe; a si esedi nyambe a toppi, ebanja ba bii mo.

(35) Na o mbat'a ediba, bunya bo si poi bebe, a asumwi, a busi o mundi, a alo o uma e esuka, a kane otin.

(36) Na Simon na babo ba ta na mo, ba bupe.

(37) Ni iponda ba dii mo, ba ona mo na, Batu bese ba pulise ua.

(38) A ona babo na, Esedi biso di ala o mine mindi, na na malaŋgwa pe otin; o nyulo na na poi.

(39) Ndi a laŋgwa o mandabo mabu nya nduŋgamen na te na o Galilee yese, a busise nyambe.

(40) Ndi nya moloŋgo mo wo a poi, a sosumedi mo, a numi maboŋgo mau o boso bau, a ona mo na, O emedi te, ua o wele saŋgise mba.

(41) Na Jezu a asumwi na ndedi, a sambise dia dau, a tappi mo, a ona mo na, Na emedi, O be bosaŋgi.

(42) Na a toppi, dibokimene molo̱ńgo̱ mo diino nu motu, ndi a sańgisabe.
(43) Ndi a anedi mo, ndi dibokimene a lomi mo one;
(44) A o̱na mo na. Ombwa o si lańgwa to motu; ala ńgia ońgo, leele uamene na prisi, na bola jabia o nyulo isańgise lońgo ma mambu me̱ na Moses a anedi, di mabe̱ mbuń na babo.
(45) Ndi a busi, a bota lańgwa ńjoa soa, a lańgwi moańgo o uma na uma, ndi Jezu a si wele pe iń-gedi mundi o mwenene; a ja o eboko, uma eyań: ndi ba poi na mo o nyulo miri mese.

BEPASI, II.

NDI minya mi tombi a ińgedi pe o Kapernaum; e ta e lańgwa na a e̱ o ndabo.
(2) Na dibokimene bagita ba kotono o uma wo; na te begedi bi si ta na babo, to o dińgeli a jombe mene; ndi a lańgwo eyala na babo.
(3) Ndi duńgu ba poi, ba wanea mo wo nu mo diboa da njembeli, a bambabe na bane̱.
(4) Na ni iponda ba si wele seseri bebe, o nyulo dimuti, ba tinda molańga uma a tano: na ni iponda ba sumwi mo, ba sibise inońgo, o moi au motu diboa da njembeli a nańga.
(5) Ni iponda Jezu a eni je̱mia dabu, a o̱na eboa da njembeli na, A muna, miubi mońgo me̱ laki-sabe ua.
(6) Na duńgu da batiledi ba ja otin, ba mońgeli na milema mabu na,
(7) ? Neni nunu motu a toppi dibena nika e. Nja a wele tombise miubi ke mo wo Loba momene e.
(8) Na dibokimene, Jezu a soi o mudii mau, na ba mońgeli nika o milema mabu, a o̱na babo na,
(9) ? Nji na binyo o mońgeli nika na milema

manyo e. Di titti bwambi, o kwalani motu a njembeli na, Miubi mongo mẹ lakisabe ua; to kwala na, Asumwe, noṅgo inoṅgo loṅgo, o daṅgwa e.
(10) Ndi na o mabiano na Mun'a motu a bene ṅgiṅinya o wasi o lakise miubi, (a o̲na motu a njembeli na,)
(11) Na o̲na ua na, Asumwe, noṅgo inoṅgo loṅgo, ala ṅgia oṅgo o ndabo oṅgo.
(12) Na dibokimene a asumwi, a noṅgi inoṅgo, a busi o mioso mabu mese: ndi bese ba tanya, ba busise Loba, ba o̲na, Biso di si ene nini ka kwoṅ.
(13) Ndi a aluno pe o mbasanedi ma munja; na dimuti dese ba poi na mo, ndi a leile babo.
(14) Na a tomba one, a eni Levi, mun'a Alfio, a ja o ndabo a mosauwidi; ndi a o̲na mo na, Bupe mba. Ndi mo a asumwi, a bupi mo.
(15) Na e ta na a ja o bededi o ndabo a Levi, bakoteli gita na babubi, ba ja o tabili mwemba na Jezu na baokweli bau: ebanja ba ta gita ba bupe mo.
(16) Na batiledi na Farisai ba eni mo a dedi mwemba na bakoteli na babubi, ba o̲na baokweli bau na, ? Neni a madano na nyo̲ na bakoteli na babubi e.
(17) Na Jezu a siṅgino na, a o̲na babo na, Ba ba bo̲lle ba si mapula motu a bwaṅga, ke ba ba aboe: na poi o bele, se to basaṅgi, ndi babubi o jatoeli.
(18) Ndi baokweli ba Jon na Farisai ba ko̲loṅgo̲ni ikandani ida: ndi ba poi ba o̲na mo na, ? O nji na baokweli ba Jon na Farisai ba kandanino ida, ndi baokweli boṅgo ba si kandani idae.
(19) Jezu a alabe babo na, ? Makom ma mobaedi ba maja dubua ke mobaedi a ẹ na babo e: ponda na ponda mobaedi a o̲no na babo, ba tittino kandani ida.
(20) Ndi minya mi mendi po̲ ke mobaedi a mendi

noŋgobe na babo, ndi to ba mendi kandani ida o mi minya.

(21) To motu a si mabaŋgwa molendo ma penya o nyulo loki la edun: ke molendo ma penya mo elebe, mo mendi nyauwa edun, ndi enyauweli e beŋga nyama.

(22) To motu a si maele mau mapenya o nyulo beposi bedun: ke mau mapenya mo bwa beposi, na mau makomia, na beposi be nyame: mau mapenye ma maelebe o beposi ba bwam.

(23) Na bo tombino a ala o tetin a moonda ma mbasi o bunya ba iwumse; ndi baokweli bau ba kuma dubwa maseŋgi ma mbasi, ke ba ma daŋgwa.

(24) Farisai ba ọna mo na, Ombwa, ? nji ba bolino o bunya ba iwumse di ji ẹ na di si dọli e.

(25) A ọna babo na, ? O si laŋgi na David a bolino ke a mapula na njai, mo na ba ba ta na mo e;

(26) Neni a iŋgedino o ndabo a Loba o minya ma Abiaṭar prisi ndene, a dedi ewolu ya malea, e si ta dọlo na mo o da, ke prisi momene; a bola ba ba ta na mo e.

(27) A ọna babo na, Bunya ba iwumse bo ta ndi bo poŋgobele motu, se to motu ndi a poŋgobe bunya ba iwumse.

(28) Na ndi Mun'a motu a ẹ pe Saŋgo ya bunya ba iwumse.

BEPASI, III,

NDI a iŋgedi pe o ndabo a nduŋgamen; ndi motu mo wo mo ta nyi bene dia di anji.

(2) Ndi ba tatti mɔ, to na a ẹmedi bọlle mo o bunya ba iwumse; na ba wele bakeli mo motobbo.

(3) Ndi a kwalana motu nyi bene dia di anji na, O teme.

(4) A ọna babo na, ? Bo dọli o boli bwam o bunya ba iwumse, to boli bubi e: to oṅga lọṅge, to bwa e. Ndi ba kọ na sau.

(5) Ndi a ombwino babo na pidi, a bwa ndutu o nyulo bwambi ba milema mabu, a ọna nu motu, na, Sambise dia doṅgo; na mo a sambise; ndi dia dau di bọlle ka nune.

(6) Farisai ba busi, na dibokimene ba ania mianu mwemba na bona Herod, na neni ba wele nyamse mo.

(7) Na Jezu na baokweli bau ba alo o munja: na dimuti dindene ba bupi mo o Galilee, na Judea,

(8) Na Jerusalem, na Idumea, na o mbusa Jordan; na babo o moiyo ma Turi na Sidon, dimuti dindene, ke ba ta ba siṅga mambu mondene a bolino, ba poiye na mo:

(9) Ndi a kwali na baokweli bau na bọlo bo matatise mo onyulo dimuti, ke ba bande mo.

(10) Ebanja a ta a bọlli bagita: ndi ba a bese ba bene maboa ma ndutu, ba banda mo, ba pula tappa mo.

(11) Mudii pe mu sisaṅgi, ke ba eni mo, ba ko asi o boso bau ba eya, na, Ua o ẹ ndi Mun'a Loba.

(12) Ndi a anedi babo na ba si biisebe mo.

(13) Ndi a alo o moduṅgo, a beli na mo babo a ẹmedino: ndi ba poi na mo.

(14) Ndi a possi dum na baba, na ba ba mendi bẹ na mo, na a mendi lome babo one o laṅgwa;

(15) Na bene ṅgiṅnya o bọllise maboe, na o paṅgi nyambe.

(16) Na, Simon, a boli mo dina, na, Petar;

(17) Na James mun'a Zebedi, na Jon muna saṅgo a James, babo a beli Boarnerges, (di biana, Bana ba ṅgadi' Loba.)

(18) Na Andiru, na Filip, na Bartolomi, na Mattio,

na Tomas, na James mun'a Alfio, na Taddio, na Simon motu a Kanaan,

(19) Na Judas Iskariot, nu nyi baki mo.

(20) Ndi ba iŋgedi o ndabo; na dimuti ba kotone o uma wo, na te na ba si wele da bededi.

(21) Ni iponda makom mau ba siŋgino, ba busi o baki mo; ba o̲na, A e̲ njo.

(22) Ndi Batiledi, ba ba wu o Jerusalem, ba o̲na, Mo a bene Beelzibub na o nyulo miomi ma nyambe, a paŋgi nyambe.

(23) Ndi a beli babo, a kwalea babo na minia, a o̲na, ? Neni Satan a wele paŋga Satan e.

(24) Ye̲ te na ekumbu e abani te momene, yi ekumbu e si mateme.

(25) Ye̲ te bona ndabo ba abani te momene, yi ndabo e si mateme.

(26) Ye̲ te na Satan a jasume diŋgise momene, na a jababe, a si mateme, a mapoi o isu.

(27) To motu a si wele iŋgea o ndabo a mot'a ŋginnya, na giba bima bau, a si sele te kaka motu a ŋgiŋnya; ndi ko ni iponda a wele nyamse ndabo au.

(28) Ewie na o̲na binyo na, Nya pepe a miubi mese mi matombisabe bana ba batu, na dibena, to nji ba mendi toppo dibena;

(29) Ndi nu ni mendi toppo dibena diŋgise Mudii Mosaŋgi, a si mabene betombiseri, ndi a teme o boso itaka la bwindia.

(30) Ebanja ba o̲na, Mo a bene mudii mu sisaŋgi.

(31) Na nyaŋgo au na bona saŋgo au ba poi, ba teme o eboko, ba lomi, ba beli mo.

(32) Ndi dimuti ba ja ba diŋgeli mo, ba o̲na mo na, Ombwa, nyaŋgo oŋgo na bona soŋgo oŋgo ba pulise ua o eboko.

(33) A alabe a o̲na babo na, ? Nja a e̲ nyaŋgo am, to bona saŋgo am e.

(34) Ndi a ombwa o moi a babo ba ja o muri na mure, a ọna, Ombwa nyaṅgo am, na bona saṅgo am.

(35) To nja nyi ẹmedi bola gemia la Loba, a ẹ ndomi am, na ari na yeye.

BEPASI, IV.

NDI pe a boli lea o mbasanedi ma munja: ndi dimuti dindene ba kotone na mo, na te a iṅgedi o bọlo, a ja o moi a munja; ndi dimuti dese ba ta o sauwa bebe a munja.

(2) Ndi a lei babo mambu gita o minia; a kwalani babo o beleedi bau na,

(3) Binyo, siṅga, Ombwa mosaedi a alo o sa:

(4) Ndi e ta na a sano, duṅgu di kọ o momi ma ṅgia, na binun ba moi bi siba, bi soma mo.

(5) Duṅgu di kọ o uma ya madali, uma e si bene miaṅgadu gita, na dibokimene e pumia, ebanja e si pọti miaṅgadu.

(6) Na we e busino, e bubwia; ebanja e si bene miaṅga, e anji.

(7) Duṅgu di kọ o uma a njenjeli, ndi njenjeli di pumia, ndi e kumani mo, e si yai bepuma.

(8) Ndi duṅgu di kọ o miaṅgadu ma bwam, ndi e yai bepuma, be pumedino na nyakino; e wana bepuma, duṅgu mwalalu, duṅgu momotoba, duṅgu ṅgeri ebwea.

(9) Ndi a ọna babo na, Nu nyi bene matoi o siṅga, esedi mo a siṅgano.

(10) Ni iponda a ẹ o esuka, ba ba ta na mo na dum na baba, ba uwele mo o nyulo monia.

(11) A ọna babo na, E bolabe na binyo na o bie besuka ba jania da Loba; ndi na babo ba bẹ eboko, mano mambu mese me toppobe na minia:

(12) Na babo ba maene nambadi, ndi ba si soi; na

siŋgano ba siŋga nambadi, ndi ba si soṅtani; ke na to ponda ba atoelibe, na miubi mi lakisabe.

(13) A ọna babo na, ? O si soṅtane mono monia: neni so o mabia minia mese e.

(14) Mosaedi mẹ nu nyi sano eyala.

(15) Na babo ba ẹ o momi ma ŋgia, bẹ na eyala e sane; ndi ke ba siŋgi, ŋgeri po Satan a poi, a noŋgo one yi eyala e sabe o milema mabu.

(16) Babo nya nika, bẹ na sabe o uma madali; ba bẹ babo, ke ba siŋga eyala, ba kusa mo dibokimene na monyeŋge;

(17) Na ba si bene miaŋga o babomene, ba ẹmbani ndi isun a ponda; o mbusa, ko ndutu to itakise e poi o nyulo eyala, dibokimene ba timba mbusa.

(18) Na ba ba sabe pulisani njenjeli, ba bẹ ba siŋga eyala, na

(19) Eloluŋgi a wasi, na mawondon ma bima, na bepuledi ba mane mambu, be iŋgedino, be kumani eyala, ndi e timba ewombi.

(20) Na babo ba sabe o miaŋgadu ma bwam; ba bẹ babo ba siŋga eyala, ba dube mo, ba wana bepuma, duŋgu mwalalu, duŋgu momotoba, duŋgu ŋgeri ebwea.

(21) Ndi a ọna babo na; ? Eturukaŋ e wanedi na e maelebe wasi a dimene, to wasi a inoŋgo, ndi e si tesebe o moi a ebambu e.

(22) Ebanja to dambu di utabe dẹ na di si mabiisabe; to dambu di si bẹ o esuka, ndi e mawainyesedi.

(23) Yẹ te na to motu a bene matoi o siŋga, esedi mo a siŋgano.

(24) A ọna babo na, O be diweye di o siŋgano: na dimeni o meneno di mamenebe pe binyo; (ndi epepe e mabolabe binyo.)

(25) Ebanja na mo nyi bene, di mendi bolabe na

mo; nu nyi bene ŋgusu, di mendi noŋgobe na mo ŋgusumene a bene.

(26) Ndi a ọna, Jania da Loba ji ẹ ka dini, na motu a pumbi mbolako o miaŋgadu:

(27) Na ni iponda a koiyọ o bulu, na waiyọ o mwese, mbolako e mapumedi na nyakino, a si bii mo.

(28) Ebanja wasi e wani bepuma na mo momene; motọmbo o boso, ndi o mbusa eteŋge, na o sukan mbasi mi ola.

(29) Na ke bepuma be jola, dibokimene a nimele duendi, ebanja mumbwa e poi.

(30) A ọna pe na, ? Neni na biso di menene jania da Loba; njika nya elem di mabolane o nyul'au e.

(31) Yi ẹ ka mbolako ya elọbi, yi na e sabe o miaŋgadu yi ẹ esadi buka mbolako ma ẹ o wasi:

(32) Ndi ni iponda e sabe, e nyakino, e timbi kola buka mabunji mese, e lomi mikanju mindene na binun ba moi ba jano o wasi a ediŋge-diŋge dau.

(33) Na nika minia gita a laŋgwi eyala na babo, ka ba wele siŋga.

(34) Ndi e titti na monia a si toppi na babo: na ni iponda baokweli bau bamene ba ẹno na mo, a leino babo mambu mese.

(35) O bo bunya, ebiamo e poi te, a ọna babo na, Esedi biso di tomba o mune muri.

(36) Na ni iponda ba lomi dimuti one, ba noŋgo mo o bọlo ka a tano. Ndi be ta wa miolo mupepe mwemba na mo.

(37) Ndi moudi ma ŋgọ mondene mo pọ, na bemune be iŋgedi bọlo, na te e lunda:

(38) Na mo a ta o mbusa bọlo, a naŋga iyọ o moi a mobōŋga; ndi ba umweli mo, ba ọna mo na, ? A Saŋgo o si dube na na biso di nyam e.

(39) Ndi a asumwe, a domia ŋgọ, a ọna munja, na,

Mosaŋgo, o be na sau. Ndi ŋgo e jeselli, na mbole mindene e ko.

(40) Na a ona babo na, ? Nji o bwano boŋgo e; neni binyo o si bene jemia e.

(41) Na ba bwano boŋgo bwambi, ba ona mo wo na nune na, ? Njika motu dini e, ŋgo na munja be dube mo.

BEPASI, V.

NDI ba poi o mune muri ma munja, o ekumbu ya batu ba Gadara.

(2) Na a ta a busa bolo, dibokimene motu mo wo a doŋgameni mo, ni wu o soŋgo, nyi bene mudii mu sisaŋgi,

(3) Ni bene mboa o tetin a soŋgo; to mo wo a si wele kaka mo, to kwese ŋgokobi:

(4) Ngeri gita a ta a kakabe na beboa na ŋgokobi, ndi ŋgokobi e ta e buabe na mo, na beboa pe o bepasi: ndi to mo wo a si wele bobise mo.

(5) Na ponda ese, mwese na bulu a ta o soŋgo, na miduŋgo, a eya, a ke momene na madali.

(6) Na a eni Jezu o itum, a nya, a owe mo,

(7) A eyi na doi dindene na, ? Nji mba na bolea ua e, Jezu, Mun'a Loba, Mokoledi. Na uweli ua o nyulo Loba, o si takise mba.

(8) Ebanja a kwalani mo na, A mudii mu sisaŋgi, busa na nu motu.

(9) Ndi a uwele mo na, Dina doŋgo nja e. A alabe na, Dina dam de Legion: ebanja biso di iti.

(10) Na a sosumedi mo gita na a si paŋga mo o yi ekumbu.

(11) Ndi bebe o miduŋgo, njaŋ da ŋgoa dindene, di ta di da.

(12) Ndi nyambe nyese ba sosumedi mo na, Loma biso o njaŋ da ŋgoa, na biso di maiŋgea obabo.

(13) Dibokimene Jezu a bola babo doi. Ndi midii mi sisaŋgi ma busi, ba iŋgedi o ŋgoa: ndi njaŋ dese ba nya o uma e toŋgomi o munja (ba ta ŋgo lokuli loba;) ndi ba nyam o madiba

(14) Na babo ba tatta ŋgoa ba nyi, ba laŋgwi mese o mundi na mundi musadi. Ndi ba aluno o ene di dambu di bolane.

(15) Ndi ba poi o Jezu, ba eni nu nyi ta a bene nyambe, a ja, bo̱tisabe, a bene molopo mau: ndi ba bwa bo̱ŋgo.

(16) Na babo ba ta ba eni, ba laŋgwi babo di di bolabe na mo nyambe a ta a anedino, na o nyulo pe ŋgoa.

(17) Ndi ba bota sosumedi mo na a e̱medi busa moiyo mabu.

(18) Na a iŋgedi o bo̱lo, nu, nyambi a ta a anedi, a sosumedi mo na a maja na mo.

(19) Ndi Jezu a si e̱medi, a o̱na mo na, Ala o ndabo oŋgo na makom moŋgo, laŋgwa babo ma mambu mondene Yehova a ta a bola na ua, na neni a benino ndedi na ua.

(20) Na a aluno a boti laŋgwa o Dekapolis ma mambu mondene Jezu a boli na mo: na bese ba tanya.

(21) NI iponda Jezu a tombi pe o mune muri na bo̱lo, gita la batu ba kotone na mo; ndi a ta bebe na munja:

(22) Ndi ombwa, mo wo ya baanedi ba ndabo nya nduŋgamen, dina dau Jairus, a poi; ni iponda a eni mo, a ko̱ o miendi mau,

(23) A sosumedi mo gita, a o̱na, Isuna mun'am a naŋga bebe na kwidi; o poi na neŋge maa moŋgo o moi au, na a mendi bo̱llisabe, ndi a ma e̱.

(24) Na Jezu a ali na mo; na gita la batu ba bupe mo, ba bandi mo.

(25) Na mutu mo wo nyi bene diboa da maiya dum da mibu na miba,
(26) A ta a taka mambu magita o nyulo gita la batu ba bwaŋga, a bolane mese a bene, ndi a si bobo isun, a beŋga pe bubi.
(27) Na a siŋga o nyulo Jezu, a wa na dimuti o mbusa, ndi a tappi mboti au.
(28) Ebanja a kwala na, Ye te na wele ta pa mboti au, n'o bolle.
(29) Na dibokimene itina la maiya mau ma anji, ndi a bii o nyulo au a bolle na di diboa.
(30) Na Jezu, dibokimene a bii na ŋgiŋnya e busi na mo, a yombise momene o dimuti, a ona, Nja a tappi mboti am e.
(31) Baokweli bau ba ona mo na, o ene dimuti ba bandi ua, ndi o kwala na, ? Nja a tappi mba e.
(32) Ndi a ombwi o muri mese o ene nu nyi boli dini dambu.
(33) Ndi mutu, a bwa boŋgo, a soa-soane, a bii di dambu di bolabe na mo, a poi a ko asi o boso bau, a laŋgwi mo mbadi yese.
(34) Ndi a ona mo na, À mutu, jemia loŋgo di bolli au; ala na mosaŋgo, o bollisabe na diboa doŋgo.
(35) Ni iponda a kwalino, dungu di wu o ndabo a moanedi ma ndabo a nduŋgamen, ba ona mo na, Muna oŋgo a widi, neni o nyakisane pe Saŋgo e.
(36) Ndi Jezu, dibokimene a siŋgi miaŋgo mi kwalabe, a ona moanedi ma ndabo a nduŋgameni na, O si bwa boŋgo, o dube.
(37) Ndi a si esedi to motu a bupe mo ke Petar, na James, na Jon, muna saŋgo a James.
(38) Na a poi o ndabo a moanedi ma ndabo a nduŋgamen, a ene itoto, na babo ba eya na ba te misia bwambi.

(10) Ni iponda a ta a iŋgea, a o̲na babo na, Nji o wani yini eto̲to̲ na eya e: muna a si widi, a e̲ eyo̲. Ndi ba yoiye mo.

(11) Na ni ipondi a paŋgi babo one, a noŋgi saŋgo na nyaŋgo ya nu muna, na babo ba ta na mo, a iŋgedi una muna a ta.

(12) Ndi a noŋgi muna na dia, a o̲na mo na, Talita kumi; di di biana, A ŋgonderi, na o̲na ua na, Asumwe.

(13) Na dibokimene, ŋgonderi a asumwe, a daŋgwe; a ta ndi dum da mibu na miba. Ndi ba tanya na itanya dindene.

(14) Ndi a ania babo bwambi, na to motu a si mabia mo; a ania pe na dambu e mabolabe mo o da.

BEPASI, VI.

A busi o nyulo wa, a poi o ekumbu au; na baokwele bau ba bupe mo.

(2) Na bunya ba iwumse bu poino, a kuma lea o ndabo nya nduŋgamen: gita ba siŋgani mo ba tanya, ba o̲na, ? O wene nunu motu a kusino mano mambu e. ? Njika dibie dini di bolabe mo, na te bini bebolu bondene be bolane o maa mau e.

(3) ? Se to motu bosari nu, mun'a Mari, muna nyaŋgo a James, na Joses, na Juda, na Simon e. ? Se to baari bau ba o̲na biso o wanu e. Ndi ba liŋgani mo.

(4) Ndi a o̲na babo na, Motopperi a mudii a bene edube ke o mundi mau mene, na o itumba dau, na o mboa au.

(5) Ndi a si weli bola bebolu ndene ke a neŋgeli la dia o moi a ŋgus'a batu nya maboa, na abo̲lle babo.

(6) Ndi a ubi o nyul'a basidube. Ndi a alo muri na muri o mindi misadi a lea.

(7) Ndi a bẹli na mo dum na baba, a bota loma babo, baba na baba; a boli babo ŋgiṅṇya o moi a midii mi sisaŋgi;
(8) Ndi a ania babo, na ba si noŋgo to dambu o ilondo labu, ke itumbu mene; to mokuta, to bewolu, to mbolu, o mikuta misadi.
(9) Na o bọto bitambi, ndi o si bọti loki lo ba.
(10) A ọna babo na, To njika uma o iŋgedino o nyulo ndabo, ja otin na te o asumwe wa uma.
(11) To nja nyi si aledi binyo, to siŋgani binyo, O na o sumwe te wa uma, pupwa diburu da mataŋga manyo na di mabẹ mbuṅ o liŋgise babo. Ewie na ọna na binyo, Yi o bẹ bwam na Sodom, na Gomorra o buṇya ba moka, ndi to o mu mundi.
(12) Ndi ba alo, ba laŋgoo na batu ba atoeli.
(13) Ndi ba busise gita la nyambi, ba ọkise na mula gita ba ta ba boa, ndi ba bọlli babo.
(14) Na Herod, kiṅe, a siŋgino miaŋgo mau, (ebanja dina dau di pambilani:) ndi a ọna, Jon, modubedi a ta a pumbwa o kwidi, na ndi bebolu ba ŋgiṅṇya bẹ leaberi o nyulo au.
(15) Bapepe ba ọna, a ẹ ndi Elija. Bano pe ba ọna, a ẹ ndi motopperi ŋgọ mo wo motopperi a mudii.
(16) Ndi na Herod a siŋgino na, a ọna, A ẹ ndi Jon, nu na keno milopo: a pumboo o kwidi.
(17) Ebanja Herod momene, a ta a loma o putia Jon, a kaki mo o ndabo a beboa o nyalo Herodia munja a Filip mun'a Saŋgo au; (a ta a ba mo.)
(18) Ebanja Jon a kwalani Herod na, Bo si dọli na ua o maba munj'a muna soŋgo oŋgo.
(19) Na ndi Herodia, a bene motaŋgu o liŋgani mo a pula bwa mo, ndi a si wele;
(20) Ebanja Herod a boo Jon bọŋgo, a bii na a ẹ ndi motu nyi etem na sii na bosaŋgi, a oŋgise mo;

na ni iponda a siŋganino mo a bolino mambu gita, a singani mo na monyeŋge·

(21) Na bunya bo duŋgamene bo poino, Herod a ipe ndema o bunya bau a yabino, o nyulo batu bau bandene, baanedi ba bila, na baboso ba Galilee.

(22) Na mun'a Herodia a poino otin, ndi a sa ŋgo̱mo, e do̱lia Herod na babo ba jai na mo, na kiŋe a o̱na ni ŋgonderi, na, Uweli mba dambu na dambu o to̱ndino, ndi na e̱medi bola ua.

(23) Ndi a kania mo so̱ŋgo, To be̱ na nji o e̱medino uwele mba, na mendi bola ua, to be̱ ndi epasi am yi ekumbu.

(24) Ndi na mo a ala, a o̱na nyaŋgo au na, ?Njika dambu neno na juwele e. A o̱na mo na, Molopo ma Jon, Modubedi.

(25) Na dibokimene na mo a wamse timba na kiŋe, a uwele mo na, Na e̱medi na o bola mba ebe na 'be, molopo ma Jon, Modubedi, o monjo.

(26) Na kiŋe a bwa ndedi bwambi; ndi o nyulo so̱ŋgo au, na o nyulo babo ba jai na mo, a si baŋgani mo.

(27) Na dibokimene kiŋe a lomi motu a bwan, a a anedi na molopo mau mo wanabe: ndi nu a alo, a ke mo molopo o ndabo a beboa,

(28) A wana molopo mau o monjo, a bola mo ni ŋgonderi, na ŋgonderi a boli mo nyaŋgo au.

(29) Ni iponda baokweli bau ba siŋgino na, ba poi, ba noŋgo mbimba au, ba neŋge mo o so̱ŋgo.

(30) Ndi ba mololoma ba kotone babomene na Jezu, ba laŋgwa mo mambu mese ba bolino, na ka ba leino.

(31) A o̱na babo na, Ya binyomene, o muri mo wo o uma esuka, umise binyomene isuna iponda; ebanja gita ba maya, na ala, ndi ba si bene ponda nya e̱ na ba mada.

(32) Na ba ala o uma esuka na bo̱llo, diuta.
(33) Ndi batu ba ene mo o maala, ndi gita ba bii mo, ndi ba nya na miendi, o mundi muese, ndi ba buka, ba kotone mwemba na mo.
(34) Ndi Jezu a busino, a eni batu gita, a bene ndedi na babo, ebanja ba ta ka milongi mi si bene motatteri; ndi a kuma lea babo mambu ma gita.
(35) Na bunya bo pulino ala, baokweli bau ba poiye mo, ba o̱na, Wanu e e̱ ndi eyaṅ, ndi ponda pe e̱ matomba;
(36) Loma babo one, ba maala o eyundi muri na muri, na mindi misadi, o ganda babo momene bewolu, ebanja ba si bene yuma ya da.
(37) A alabe a o̱na babo na, Bola babo ida. Ndi ba o̱na mo na, ? Di wali ganda di bebwea bi peni biba ba bewolu, ndi di boli babo ba de e.
(38) A o̱na babo na, Bewolu beniṅga binyo bene e, ala jombwa. Na ba biino ba o̱na, Bitanu, na sue iba.
(39) Ndi a anedi babo, na ba jise babo mabele o nyulo biulu.
(40) Ndi ba jise abo mabele, ebwea, na mwatanu.
(41) Ndi na a noṅgino ewolu na sue iba, a ombwa o moi, a namise, a bua bewolu, a boli baokweli bau o tese o mioso mabu; na sue e bane, a abane babo bese.
(42) Ndi babo bese ba ba, ndi ba ula.
(43) Ndi ba pondo miburu ma ewolu na sue, dum la besanja na biba, belundi.
(44) Na babo ba dedi bewolu, ba ta ndi ṅgo̱ lokuli la batu lotanu.
(45) Na dibokimene a lomi baokweli bau ba iṅgea o bo̱llo, na al'o boso bau o mune muri na Bet̩saida, ni iponda a lomi batu one.
(46) Ni ipondo a lomi babo one, a alo o moduṅgo, o kane.

(47) Na ponda ebiamo e poino, bo̲llo bo̲e̲ o tetin a munja, na mo momene a ta o mundi.

(48) Ndi o eni babo, ba duo bwambi; ebanja ṅgo̲ e ta e bubi: na ponda ine̲ ya itatta ya bulu a poi na babo, a daṅgwa o moi a madiba, a pula tomba bebe na'bo.

(49) Ni iponda ba eni mo a daṅgwino o moi a madiba, ba biana e ta ndi edimo, ndi ba eya moi;

(50) Ebanja baa bese ba eni mo, ndi ba bwa ndutu. Na dibokimene a toppi na babo, a o̲na babo na, Embe milema, mba nunu, o si bwa bo̲ṅgo.

(51) Na a iṅgea o bo̲llo na babo, ndi ṅgo̲ e wo̲: ndi ba ubi bwambi na babomene, ba tanya.

(52) Ba si moṅgeli bebolu ba bewolu: ebanja milema mabu mi ambi.

(53) NI iponda ba tombi, ba poi o mindi ma Gennesaret, ba duta o wasi.

(54) Ndi a dii bo̲llo, dibokimene ba bii mo,

(55) Ba nya o tetin a mindi na mindi, ba kuma bambi o manoṅgo mabu ba aboe, uma ba siṅganino a ta.

(56) Na uma na uma a iṅgedino o mindi, to mindi misadi, to eyundi, ba neṅge baboe o beboko, ndi ba sosumedi mo, na ba matappa mbaṅgwa nyau ya loki: ndi ba a bese ba toppi mo ba bo̲lli.

BEPASI, VII.

NDI ba Farisai ba kotone na mo, na duṅgu da batiledi ba wu o Jerusalem.

(2) Na ba enino duṅgu da baokweli bau, ba dedi ewolu na maa ma mbindu, (mi si owabe,) ba kusa motobbo.

(3) Ebanja Farisai na Baju bese, ba si owa te maa ba si mada, ba neṅge mbenda ya badun.

(4) Ba wu te o dun, ba si dubise babomene te, ba

si mada. Ndi gita la mambu mapepe ba kusino neŋge, ka edubise la mabondi, na loŋgo, na mionjo ma bekwem, na tabili.

(5) Ndi Farisai na batiledi bo uwele mo na, ? Ne ni baokweli boŋgo ba si daŋgwono ponda mbenda ya badun e, ba dedi bewolu, ba si owe maa.

(6) A alabe, a o̱na babo na, Ji e̱ mbadi na Isaia a toppi onyulo anyo ba itabba, ka na e tilabe, Bano batu ba dube mba na midumbu mabu, ndi milema me̱ itum na mba.

(7) Ndi na ewo̱lo ba owe mba, ba lea mbenda ya batu na beleedi.

(8) Ebanja o neŋgelino beanedi ba Loba o mudi mo wo, ndi binyo alia mbenda ya batu, ka iduba da loŋgo, na mabondi: na mambu mapepe gita binyo o bolino.

(9) A o̱na pe babo na, Nambadi o baŋgi beanedi ba Loba, na binyo o maneŋge mbenda anyo.

(10) Ebanja Moses a o̱na, Dube soŋgo ongo, na nyoŋgo oŋgo; na, Nu nyi a pamo saŋgo na nyaŋgo, esedi mo a wo̱, kwidi:

(11) Ndi binyo o kwala na, Ye̱ te na motu a kwalani saŋgo to nyaŋgo au na, Korban, (nika ni e e̱ ndi Jabia,) to na o nyulo njika dambu o mabenino miseŋ na mba;

(12) Ndi o si sedi mo o bole dambu na dambu o saŋgo au na nyaŋgo;

(13) Nikamene o timbise eyala ya Loba ewo̱lo o nyul'a mbenda anyo: na nika mambu ma gita binyo o bolino.

(14) Na a bele batu bese, a o̱na babo na, Siŋgani mba binyo bese, ndi o soŋte;

(15) To dambu di titti di maale o dibum da motu, di nyamse mo: ndi di di mabusi, mo ndi di nyamse mo.

(16) Ye te na motu a bene matoi o siṅga, esedi mo a siṅga.
(17) Ni iponda a dii batu na a iṅgedi ndabo, baokweli bau ba uwele mo o nyulo monia.
(18) A ona babo na, ?Binyo pe o si soṅtami e. ? O si soi na to njika dambu o eboko di maiṅgea o dibum da motu di si ma nyamse mo e:
(19) Ebanja di si maiṅgea o molema mau, ndi o dibum, ndi e ala o mea a saṅgise mada mese.
(20) Ndi a ona, Di di busino o motu, di mene di timbise motu mbindu.
(21) Ebanja ma ma e o milema ma batu ma wu mianu ma bubi, misoṅgi, na misoṅgi ma ṅgonderi, na ebwan,
(22) Giba, na ekoṅ, miubi, mawondon, bepuledi ba mbindu, diso da kuṅguṅgu, dibena, kenja, na ilema;
(23) Mano mambu mese ma bubi, ma wu otin, mo ndi ma nyamse motu.
(24) Na a dii wa, a alo o moiyo ma Turi na Sidon, a iṅgedi o ndabo, a pula na to motu a si wele bia: ndi a si wele utami.
(25) Ebanja mutu mo wo, muna au a bene mudii mu sisaṅgi, a siṅga momban mau, a poi, a ko asi o miendi mau:
(26) Nu mutu a ta nya Elleni, o itumba la Surofonisia; a sosumedi mo na a busise nyambi o nyulo mun'au.
(27) Ndi Jezu a ona mo na, Esedi bana ba ula: ebanja bo si doli o noṅgo mada ma bana, na pumbia mo o mbo.
(28) A alabe a ona mo na, E, a Saṅgo; ndi mbo o wasi a tabili ba da miburu ma bana.
(29) A ona mo na, O nyulo yini eyala, ala ṅgia oṅgo, nyambe a busi na muna oṅgo.

(30) Na ni iponda a poi o ndabo au, a soino nyambe a busi, na mun'au a nañga o moi a inoñgo.

(31) NDI a asumwe pe o moiyo ma Turi na Sidon, a poi o munja ma Galilee, o tetin a eyundi ya Dekapolis.

(32) Ndi ba wania mo mowo ni ta ndo̱ki, na kikimia; ndi ba sosumedi mo o neñge dia o moi au.

(33) Ndi a suma mo o mudi mo wo na dimuti, a ele mine o matoi mau, a to̱ malo̱di, a tappa eyeme au;

(34) A omboo o moi, a sunjumia, a o̱na mo na, Efata, (nika na, Telami.)

(35) Na dibokimene matoi mau mi telam, na timba ya eyeme au e wunjia, na mo a toppo bwam bwam.

(36) Ndi a anedi babo na ba si lañgwa ta motu; ndi ponda a anedino babo, ponda mene ndi bondene ba busiseno;

(37) Ndi ba tanya ba tuna dimene, ba o̱na, A boli mambu mese bwam: a weki bando̱ki, siñga, na bambuki, toppo.

BEPASI, VIII.

O mi minya dimuti di ta bondene, ndi ba si bene yuma ya da, Jezu a beli baokwele bau, a o̱na babo na,

(2) Na bweedi dimuti ndedi, ebanja ba ta na mba minya milalu, ndi ba si bene ida:

(3) Ye̱ te na lomi babo o mandabo mabu njai, ba mendi ko̱ siñga o ñgia; ebanja gita la babo ba wu itum.

(4) Baokwele bau ba alaba mo na, ? Neni so motu di mauliseno bano, na bewolu o wanu o eyañ e.

(5) A uwele babo na, ? Bewolu beniñga binyo o benino e. Ba alabe, Samba.

(6) Ndi a anedi batu o ja o miañgadu: ndi a noñgi bewolu samba, a bola masoma, a bua, a bolino

na baokweli bau na ba tese o mioso mabu, ndi ba jise mo o mioso ma ba batu.

(7) Ndi ba bene pe ŋgus'a sue isadi, ndi a namse pe mo, a anedi na ba tese pe mo o mioso mabu.

(8) Na ba abese ba da, ndi ba ula; ndi ba ponda miburu mi dia besanja samba mi lunda.

(9) Ndi babo ba dedi, ba ta ndi ŋgọ lokuli la batu lonẹ: ndi a lomi babo one.

(10) Na dibokimene a iŋgea o bọllo na baokweli bau, a poi o muri ma Dalmanuṭa.

(11) Na Farisai ba poi, ba bota juwele mo, ba pulise eẹmban e wu o moi, ba keka mo.

(12) Ndi a sunjumia bwambi o mudii mau, a ọna, ? Neni yini nyoŋon ba pula eẹmban e. Ewie na ọna binyo na, Eẹmban e si mabolabe na nini nyoŋon

(13) Ndi a dii babo, a iŋgea o bọllo, a alo pe o mune muri.

(14) Ndi ba bańsane pe noŋgo bewolu, to bene o bọllo na babo, ke ewolu wo mene.

(15) Ndi a anedi babo, a ọna, O be diweye na esasaŋgi ya Farisai na esasaŋgi ya Herod.

(16) Ndi ba toppo na babomene na, Bu ẹ na ebanja di si bene ewolu.

(17) Ni iponda Jezu a bii, a ọna babo na, ? Nji binyo o moŋgelino o nyulo na o si bene ewolu e. O si soino, o si soṅtani, milema manyo mi bedi mi ẹmbam e.

(18) O bene miso, ndi o si eni! o bene matoi, ndi o si siŋga! o si moŋgeli!

(19) Ni iponda na buo bewolu bitanu o tetin lokuli lotanu, ? Besanja bendene beniŋga lunda la miburu binyo o pondino e. Ba ọna mo na, dum na biba.

(20) Na iponda samba e tetin lokuli lone, ? Besanja

bendene beniñga lunda la miburu binyo o pondino e. Ba o̱na, Samba.

(21) A o̱na babo na, ? Neni na binyo o si soṇtani e.

(22) NA mo a poi o Beṭsaida, ndi ba wania mo motu ndima, ndi ba sosumedi mo, o tappa.

(23) Ndi a alia dia da motu' ndima, a suma mo a busi mundi; na ni iponda a to̱ malo̱di o miso mau, a wele maa o moi au, a uwele mo ye̱ te na a ene to dambu.

(24) A ombwa moi, a o̱na, Na ene batu ka mieli mi madañgwe.

(25) Ndi a ele pe maa o moi au, a laṅgwa mo o jombwe: ndi a bo̱lli, a eni motu na motu bwam bwam.

(26) Ndi a lomi mo o ndabo au, a o̱na, O si wala o mundi, o si laṅgwa to motu o mundi.

(27) Na Jezu na baokweli bau ba busi, ba alo o mundi ma Kaisaria Filippi; ndi o ñgia, a uwele baokweli bau, a o̱na babo na, ? Ne, batu ba kwalano na mba na e̱.

(28) Ba alabe na, Jon, modubedi: bane na, Elias, bapepe pe, mo wo ya batopperi.

(29) Ndi a o̱na babo na, ? Nja nya binyo o kwali na, mba na e̱. Petar a alabe, a o̱na mo na, Ua o e̱ ndi Krais.

(30) Ndi a anedi babo na ba si laṅgwa to motu o nyul'au.

(31) Ndi a bota lea babo, na Mun'a motu a mendi tusabe na mambu ma gita, na baṅgabe a badun, na prisi ba boso, na batiledi, ndi a mabwabe, ndi o sulalu a pumbwa pe.

(32) Ndi a kwali ini eyala na bwe, Na Petar a noñgi mo, a kuma domia mo.

(33) Ni iponda a yombise momene a ombwa baokweli bau, a domia Petar, na, Timba mba mbusa

A Satan: ebanja o si tiŋgami mambu ma mɛ̄ o Loba, ndi mambu ma batu.

(34) Ni iponda a ta a bele batu na baokweli bau, a ɔ̄na babo na, To nja to nja, a ɛ̄medi bupe mba mbusa, esedi mo a tobbe momene, a noŋge mbasa au na bupe mba.

(35) Ebanja to nja nyi pula suŋga lōŋge lau, a mapumba mo, na to nja a mendi pumba lōŋge lau o nyul'am na o nyulo miaŋgo ma bwam, nu ndi a suŋga mo.

(36) ? Ebanja, Njika moseŋ motu a mendino noŋgo yɛ̄ te na a kusa wasi nyese, ndi a pumba lōŋge lau e.

(37) ? To njika yuma motu a mendino weŋgisane lōŋge lau e.

(38) Na ndi to nja to nja a mendi sɔ̄le o nyul'am to beyala bam, a nini nyoŋon ya bubi na misungi; o nyulo au momene Mun'a motu a masɔ̄lo ni iponda a poi o isanga la Tite na anjeli au ya bosaŋgi.

BEPASI, IX.

NDI a kwalani babo na, Nambadi na ɔ̄na binyo na, Duŋgu di teme wanu, ba si keki kwidi, na te na ba mendi jene jania da Loba di poi na ŋginnya.

(2) Ombusa su motoba Jezu a noŋgi Petar, na James, na Jon, a dieri babo o moi a moduŋgo mo asami esuka na babo momene: ndi a ta tukwa o boso babu.

(3) Ndi mbɔ̄ti au e timbi isaŋga e buki sino, nika na to motu mosaŋgisedi, a si wele panyise mo.

(4) Na Elija na Moses ba leele babo momene na babo; ndi ba kwala na Jezu.

(5) Petar a kwali, a ɔ̄na Jezu na, A moleedi, bo dɔ̄li na biso di bɛ̄ wanu: esedi biso di lunga minoko milalu; ua mo wo, Moses pe mo wo, na Elija pe mo wo.

(6) Mo a si bii na di dambu a toppino; ebanja ba ta ba bwa boŋgo bwambi.
(7) Ndi diwindi di poi, di kumani babo; ndi doi di wa o diwindi, di ọna, Mun'am nunu, nu tọndabe: siŋga mo.
(8) Na dibokimene ke ba ombwane o muri na muri, ba si ene pe to motu, ke Jezu na babo momene.
(9) Na ba sibano o moduŋgo, a anedi babo na ba si laŋgwa to motu mambu ba ta ba eni, na te na Mun'a motu a pumbwa o kwidi.
(10) Ndi ba neŋgi bi beyala na babomene, ndi ba kwali na mowo na nune na, ne epumbweli la kwidi ji ẹno.
(11) Ndi ba uwele mo na, ? Nji Batiledi ba kwali na Elija a masele pọ e.
(12) A alabe a ọna babo na, Elija a sele pọ nambadi, o timbise mambu mese; na (ka na e tilabe na Mun'a motu,) a mendi takisabe o mambu ma gita, na weŋgebeli o mudi mo wo.
(13) Ndi na ọna binyo na, Elija a mabọlli pọ, (ka na e tilabe o nyul'au,) ndi ba boli na mo ka na ba pulino.
(14) Na a poi o baokweli bau, a eni dimuti dindene ba diŋgeli babo, na batiledi b'o uwelino babo beyala.
(15) Na dibokimene, batu bese ba enino mo, ba ubi bwambi, ndi ba nyi ba soma mo.
(16) A uweli batiledi na, ? Neni ba uwelino babo beyala e.
(17) Na mowo ya dimuti a alabe, a ọna, A moleedi; na wanedi ua mun'am, a bene nyambe nya mbuki;
(18) Na uma na uma, e putelino mo, e nyauwa mo: ndi a pudu o modumbu, na da la masuŋga, a pula patea: ndi na kwali na baokweli boŋgo

na ba busise mo one; ndi ba si weli.

(19) A alabe mo, a ọna, ? A nyoñon ya penda, I si'tum na jano na binyo; I si'tum na takino na binyo e. Wanea mba mo.

(20) Ndi ba wanea mo: ni iponda a eni mo, dibokimene mudii mu nyamwa mo; ndi a ko asi o miañgadu, a uñgulani, na pudi e busi o modumbu.

(21) Ndi a uwele sañgo au na, ? Njika 'be di kwidino na mo e. A alabe na, o moutu mau.

(22) Ndi ñgeri gita e pumba mo o wea, ebe wo o madiba, a pula nyamse mo; ndi yẹ te na o weli bola to dambu, bwea biso ndedi, o oñgwane biso.

(23) Jezu a ọna mo na, Yẹ te na o wele dube, mambu mese ma titti bwambi na nu nyi dubeno.

(24) Na dibokimene sañgo a muna a eya moi, na misọdi, a ọna, A Sañgo na dube; o ẹmbe idube dam di bọbo.

(25) Na Jezu, a enino batu, ba nya ba poi bebe o uma wo, a domia mudii mu sisañgi, a ọna mo na, A mudii mbuki na ndoki, na anedino ua, busi na mo, o si iñgea pe tom tom.

(26) Ndi a eya moi, a soise mo bwambi, a busi; ndi muna a ta a ko, ka mo wo nyi widi: gita ba kwali na, a widi.

(27) Na Jezu a noñgi mo na dia dau, a sumo mo moi; ndi a asume.

(28) Ni iponda a iñgedi o ndabo, baokweli bau ba uwele mo na esuka, ba ọna, ? Nji biso di si welino pañga mo e.

(29) A ọna babo na, Nini ka e si wele pañgabe, ke moka na ikandani ida.

(30) NDI ba dii wa, ba tomba o tetin a Galilee; ndi a si ẹmia na to mo wo a mabia.

(31) A lei baokweli bau, a ọna babo na, Mun'a motu a mendi bakabe o mau ma batu, ndi ba

mendi bwa mo, ndi ombusa a bwabe, a mendi pumbwa pe o sulalu.

(32) Ndi ba si soṅtani bo bwambu, ba bwa bo̱ṅgo o baise mo.

(33) Ndi mo a poi o Kapernaum: ndi a ja o ndabo, a uwele babo na, ? O nyulo ŋji binyo o toppi na binyomene o ṅgia e.

(34) Ndi ba ko na pii, ebanja o ṅgia ba toppi na babomene, nja nya abo, a mendi kole.

(35) Ndi a ja asi, a bele dum na baba, a o̱na babo na, Ye̱ te na motu a puli be̱ nya boso, a matimba nyu sukan, na moutu a baa bese.

(36) Ndi a noṅgi muna, a jise mo o tetin abo; ndi a noṅgi mo o manama mau, a o̱na babo na,

(37) To nja so a e̱medi kusa mo wo ya bano bana o dina dam, a kusi mba; na to nja nyi a kusi mba, a kusi to mbamene, ndi nu nyi lomi mba.

(38) Na Jon a kwalino mo, a o̱na, A moleedi, biso di eni mo wo a paṅgi nyambe o dina doṅgo, ndi a si bupe biso; ndi biso di baṅgi mo, ebanja a si bupe na biso.

(39) Jezu a kwalani mo, a o̱na, O si baṅga mo; to motu to mo wo a mabola ebolu endene o dina dam, a si wele toppo bubi na mba.

(40) Ebanja nu nyi si diṅgise biso, a e̱ na biso.

(41) To nja na a e̱medi bola binyo dibondi da madiba o nyo̱ o dina dam, ebanja binyo o e̱ ba Krais ewie na o̱na binyo na, a si masuba bowen bau.

(42) To nja to nja a mendi timbise bubi mowo ya basadi ba dube mba, bwam na mo na idali la esaṅ di tiṅgami o nyuṅgu au, na a pumbabe o munja ma njiba.

(43) Ye̱ te dia doṅgo di lambi te ua, ke mo; bo do̱li na ua o iṅgea o lōṅge, eboki, ndi to o mabene maa maba o maala o wea ya bwindia:

(44) Uma bekoṅkon babu bi si ma wo, na wea e si madime.

(45) Ye te mwendi moṅgo mo lambi te ua, ke mo; bo doli na ua o iṅgea lōṅge, eboki, ndi to o mabene miendi miba o pumbabe o geene, o wea e si mendi dima.

(46) Uma bekoṅkoṅ babu bi si mawo, na wea e si madime.

(47) Ye te diso doṅgo di lambi te ua, dubwa mo; bo doli na ua o iṅgedi ekumbu ya Loba na diso di wo, ndi to o bene miso miba, o pumbabe o wea ya geene.

(48) Uma bekoṅkoṅ babu bi si mawo, na wea e si madime.

(49) Ebanja, motu nyese a mendi bumbabe na wea ya waṅga, na mabia mese ma mendi bumbabe na waṅga.

(50) Waṅga yi e bwam: ndi ye te waṅga e boi nyeṅgen. ? Neni o ma timbiseno mo e. O bene waṅga na binyomene, na mosaṅgo mo wo na nune.

BEPASI, X.

Ndi a a dii uma a poi o moiyo ma Judea, bebe na mbusa Jordan: ndi batu ba poiye pe mo; ka na a koloṅgonino, a lea pe babo.

(2) Ndi Farisai ba po na mo ba uwele mo, ? Bo doli na motu a paṅga munja e. Ba keki mo.

(3) A alabe, a ona, ? Neni Moses a anedino binyo e.

(4) Ba ona, Moses a eselli biso di tila kalati nya bwa-diba, na panga mo.

(5) Jezu a alabe a ona babo na, O nyulo tiṅ tiṅ anyo ya milema, a boli binyo dini ṅgiṅnya.

(6) Ndi o beboteri ba bewekedi, Loba lo weki momi na mutu.

(7) O nyulo nika, momi a madia saṅgo na nyaṅgo au, a mabattami na munj'au;

(8) Ndi ba a bane ba mendi bẹ eyubo wo: o nika ba si bẹ pe biba, ndi eyubo wọ.
(9) Di ji ẹ na Loba lo latti o uma wo, o si sedi motu a aba.
(10) Na o ndabo baokweli bau ba uwele mo o nyulo bo bwambu.
(11) A ọna babo na, To bẹ na nja nyi mendi paṅgi munj'au, a ba ni pepe, a wite mosuṅgi o liṅgise mo.
(12) Ndi yẹ te na mutu a mendi paṅga mom'au, ndi a ba nipepe, a wite mosuṅgi.
(13) Na ba wanedi mo bana basadi, na a tappi babo: ndi baokweli ba domia ba ba wania babo.
(14) Ndi Jezu a enino nika, a si boo ndulo, a ọna babo na, Esedi bana basadi ba ye na mba, o si baṅgani babo: ebanja nika gita bẹ o ekumbu ya Loba.
(15) Ewie na ọna binyo na, To bẹ na nja ni si mendi kusi ekumbu ya Loba, ka muna musadi, a si mendi giṅgea otin.
(16) Ndi a noṅgo babo o manama mau, a neṅge maa mau o moi abu, a namise babo.
(17) Na a tano alo o ṅgia, mo wo a wa na miila, a nuṅgami na mo, a uweli mo, ? A moleedi nya bwam, neni na mendino bola ndi na saṅgwa lōṅge la bwindia e.
(18) Jezu a ọna mo na, ? Neni o mabelino mba bwam e. To mo wo a titti bwam, Loba momene.
(19) Ua o bii beanedi, O si wite mosuṅgi, O si bwa, O si iba, O si bẹ mbuṅ a lobaṅgo, O si lemse, Dube soṅgo na nyoṅgo oṅgo.
(20) A alabe a ọna mo na, A moleedi, mano mese na neṅge na te na mout'am.
(21) Ndi Jezu a ombwa mo a tọndi mo, a ọna mo na, Dambu di wo di dia: ala ṅgia oṅgo, andise dambu na dambu o benino, o abie batuedi, ndi o

mendi benino ineńge o moi: ndi ya, nońgo mbasa ońgo, bupe mba.

(22) Na a ta a lińga o nyulo bi bekwali, ndi a ala na pidi: ebanja a ta a bene bima bendene.

(23) Ndi Jezu a ta a ombwa muri na mure, a o̱na baokweli bau na, Njika bwambi bwe na babo ba bene bima, o gińgea o ekumbu ya Loba.

(24) Ndi baokweli bau ba tanya o nyulo beyala bau. Ndi Jezu a alabe pe a o̱na babo na, A bana, njika bwambi bwe na babo ba lakise bima o gińgea o ekumbu ya Loba.

(25) Yi e̱ mbeńe na kameli o gińgea o dipondi da ndondo̱ki, ndi to mbwań ma motu o miińgea o ekumbu ya Loba.

(26) Ndi ba tanya e si be̱ dimene, ba o̱na na babomene. ? Nja so nyu maońga e.

(27) Jezu a omboo o nyulo abu, a o̱na, Na batu, ji e̱ bwambi, ndi se to na Loba: ebanja na Loba, mambu mese ma titti bwambi.

(28) Ndi Petar a kuma kwalani mo na, Ombwa, biso di dii mese, ndi di bupe ua.

(29) Jezu a alabe a o̱na, Nambadi na o̱na binyo na, To motu nyi dii mboa, to bona sańgo, to baari, to sańgo, to nyańgo, to mutu, to bana, to eyundi, o nyul'am, na miańgo mi bwam,

(30) Ndi a mendi kusa ńgeri to ebwea o nini iponda, mandabo, bona sańgo, baari, nyańgo, bana, na eyundi, na itakise; na o mundi mu maye lōńge la bwindia.

(31) Ndi gita la baboso ba mendi timba mbusa: na bambusa boso.

(32) NA ba e̱ o ńgia, ba aluno o Jerusalem; na Jezu a dańgwo o boso babu: ndi ba tanya; na ka ba bupe, ba bwa bo̱ngo. Ndi a bele pe dum na baba, a kuma lańgwa ma mambu ma mendi be̱na mo,

(33) A ọna, Ombwa, biso di ale o Jerusalem ; na mun'a motu a mendi bakabe o prisi ba boso, na batiledi ; ndi ba mendi kwese mo na kwidi ; ba mabaka mo na Basibii :

(34) Ndi ba maokwa mo na dipa mo, na tọ mo malọdi, na bwa mo : na o sulalu a mendi pe pumbwa.

(35) Na James na Jon bana ba Zebedi, ba poi na mo ba ọna, A Moleedi di sosumedi na o bolane biso to njika dambu di mendino pula.

(36) A ọna babo na, ? Nji o mapula na bole binyo e.

(37) Ba ona mo na, O bola na biso na di maja, mo wo o dia doṅgo da momi, nune pe o dia doṅgo da dimosi o bosaṅgi boṅgo.

(38) Jezu a ọna babo na, Binyo o si bii di dambu o uwelino. ? O we na nyọ di dibondi ji ẹ na mba na nyọdi, na dubisabe na idubise mba na dubisabeno e.

(39) Ba ọna mo na, Biso di wele. Jezu a ọna babo na, Binyo o ẹmedi nyọ la dibondi mba na nyọnino, na idubise mba na dubisabe, binyo pe o madubisabe:

(40) Ndi o ja o dia dam da momi na o dia dam da dimosi di titti dam o bola, e bẹ te na babo be pongobelino.

(41) Ni iponda dum ba siṅgi mo, ba bota liṅgani na James na Jon,

(42) Ndi Jezu a bele babo, a ọna babo na, Binyo o bii na babo ba duṅgamene jania o moi a Basibii, ba kikise jania o moi abu, na bandene babu ba kikise ṅgiṅnya o moi abu.

(43) Ndi e si mabẹ nika na binyo: ndi to nja nyi pule bẹ bondene o tetin anyo, esedi mo a bẹ moutu anyo :

(44) To nja na binyo nyi ẹmedi bẹ moboso, esedi mo a bẹ mokum nya bese.

(45) Mun'a motu a poi, se to na boleabe, ndi o bolea, na o bole lōŋge lau mosauwidi ma bagita.

(46) Ndi ba poi o Jeriko: na a busi Jeriko na baokweli bau, na dimuti dindene, Bartimeus, motu ndima, mun'a Timeus a ja o ŋgea, njakwa.

(47) Ni iponda a siŋgino na e yē ndi Jezu ya Nazareṭ, a kuma eya na kwala na, Jezu, Mun'a David, bwea mba ndedi.

(48) Na bagita ba anedi mo na a kō na pii: ndi a eya pe bwambi, Mun'a David, bwea mba ndedi.

(49) Na Jezu a teme, a anedi na a mabelabe. Ndi ba bele motu ndima, ba ōna mo na, O bē na sau, asumwe; a bele ua.

(50) Na mo a pumba mbōti au one, a asume, a poi na Jezu.

(51) Jezu a kwala, a ōna mo na, ? Nji o ēmedi mba na bolea ua e. Motu ndima a ōna mo na, A Saŋgo, na pula kusa jene dam.

(52) Jezu a ōna mo na, Ala ŋgia oŋgo: jēmia doŋgo e bōllise ua. Na dibokimene a kusa gene dau, ndi a bupe Jezu o ŋgia.

BEPASI, XI.

Ni iponda ba siseri bebe Jerusalem, o Beṭpage, na Beṭani, o moduŋgo ma Olivi, a lomi baokweli bau baba,

(2) A ōna babo na, Binyo ala o ŋgia anyo, o mundi musadi mu ē o boso anyo: na dibokimene o iŋgedi te, o madia mun'a assi, tiŋgabe, o moi au ndi to motu a si jai, unja, wana mo.

(3) Yē te na to motu a kwalani binyo na, ? Nji o bolino dini e; O kwala na, Saŋgo a pula mo; na dibokimene a ēmedi loma mo unu.

(4) Ndi ba al'o ŋgia abu, ba dia mun'a assi, tiŋgabe, bebe na jombe o mbusa eboko, uma ya

makan mangia; ndi ba unjo mo.
(5) Na dungu da babo ba teme wanu, ba ọna babo na, ? Nji o bolino, unjino mun'a assi e.
(6) Ndi ba kwalani babo nika na Jezu a anedi: ndi ba eselli abo ba ala.
(7) Ndi ba wane mun'a assi na Jezu, ba lateli loki labu o moi au, ndi a ja o moi au.
(8) Ndi gita ba lateli loki labu o ngia: bane ba ke mikanju ma mieli, ba lateli babo o ngia.
(9) Na babo ba ala o boso, na ba ba bupe o mbusa ba eya moi na, Hosanna; Bonam na nu nyi poi o dina da Yehova:
(10) Bonam bo bẹ ekumbu ya sango asu David, ni poino o dina da Yehova: Hosanna o jasami lese.
(11) Na Jezu a ingedi o Jerusalem, na o tempili, ndi a ta a omboo muri na mure o moi a mambu mese, na ni iponda ebiamo e poi bebe, a alo o Bẹtani na dum na baba.
(12) Na o ediba, a wu o Bẹtani, a bwa njai:
(13) Ndi a enino bweli ba efig o itum, ni bene beyadi, a poi, yẹ te na a madia to yuma o moi au: ni iponda a poino bebe, a si dia to yuma ke beyadi; ebanja ponda ya befig bi si ta mabẹ.
(14) Na Jezu a kwali a ọna mo na, To motu a si mada bẹpuma o nyulo anyo tom tom. Ndi baokweli bau ba siŋga.
(15) Ndi ba poi o Jerusalem: na Jezu a iŋgea o tempili, a bota pumba one babo ba maandise na ba ba maandi o tetin a tempili, a koma wasi tabili ya babo ba weŋgisane mbolu, na begedi ba babo ba andise mbeŋga;
(16) A si maẹsedi motu na motu a bambe bewa o tetin a tempili.
(17) Ndi a leele, a ọna babo na, ? E si tilabe na, Ndabo am e mabelabe o nyulo matumba mese,

ndabo a kane e. Ndi binyo o timbise mo molomba ma bagiba.

(18) Na batiledi na prisi ba boso ba siŋga, ndi ba wassa, neni ba wele nyamse mo: ba bwa mo boŋgo, ebanja batu bese ba ta ba tanya o beleedi bau.

(19) Ebe ponda ebiamo e poino, a busi mundi.

(20) Na o ediba, ka ba tomba, ba ene bweli ba efig, anjino, na miaŋga mau.

(21) Na Petar a moŋgelino, a ona mo na, A moleedi, ombwa bweli ba efig be na o loa, e anji.

(22) Jezu a alabe, a ona babo na, O bene jemia na Loba.

(23) Nambadi na ona binyo na, To nja a mendi kwala munu moduŋgo na, Asumwe, o pumbabe o munja; ndi a si mabene penda o molema mau, ndi a dube na mano mambu me na a kwala e mendi be; nu a mendi bene to njika a kwalino.

(24) Na ndi na ona binyo na, To njika dambu binyo o pula ke o kane, o dube na o kusa, ndi o mabene.

(25) Na ni iponda o teme na kane, ye te na o alia to dambu liŋgise mo wo, o lakise: na Soŋgo oŋgo pe nyi e o moi a malakise binyo bubi banyo.

(26) Ndi ye te na o si lakise, to Soŋgo oŋgo nyi e o moi a si wele lakise bubi banyo.

(27) NDI ba timba pe o Jerusalem; na a daŋgwino o tempili, prisi ba boso, na batiledi, na badun, ba poi na mo,

(28) Ba ona mo na, O nyulo njika ŋgiŋnya, ua o bolino mano mambu e. Nja a bola ua nini ŋgiŋnya e.

(29) Jezu a alabe a ona babo na, Mba pe na emedi uwele binyo eyala wo, o alabe mba, ndi mba pe na emedi laŋgwa binyo njika ŋgiŋnya na bolino mano mambu.

(30) ? Edubise la Jon, di wu o moi, nya la batu e. Alabe mba.

(31) Ndi ba oṅgeli na babomene, na, Ye̲ te na biso di kwale na, Di wu o moi, A e̲medi kwalane, Nji binyo o si dube mo e.

(32) Ye̲ te na di kwalena, Ya batu; ba bwa batu bo̲ṅgo: ebanja ba a bese ba laṅga Jon, motopperi nya mbadi.

(33) Ndi ba alabe ba o̲na Jezu na, Biso di si wele laṅgwa. Jezu a alabe, a o̲na babo na, To mba pe, na si laṅgwa binyo, njika ṅgiṅnya na boli mano mambu.

BEPASI, XII.

NDI a kuma laṅgwa na babo o minia. Motu mo wo a de̲ moonda ma lonyeṅgen, a tese ekotto muri na mure, a pulla ebondu ya mau, a luṅga ndabo nya itatta, e esedi mo o maa ma maboledi; na mo a alo o ekumbu itum.

(2) Na o iponda e duṅgameni a lomi moutu na baboledi, na a makusea o baboledi bepuma ba moonda.

(3) Ndi ba puteli, ba dipi mo, ba lomi mo one ewo̲lo.

(4) Na a lomi pe moutu mopepe; ndi ba aṅgwa mo madali, ba ke molopo mau bebaṅgu, ba lomi mo one.

(5) Na a lomi pe mopepe, na mo ba bwa: na ba pepe gita; duṅgu ba dipi, duṅgu ba bwa.

(6) Ndi a bene muna mo wo, to̲ndabe, a lomi mo na babo o isukan, a o̲na, Ba mendi dube mun'am.

(7) Ndi bano baboledi, ba kwala na babomene na, Momene nu nyi mendi saṅgwe bese: esedi biso di bwa mo, na isaṅgoo di mendi be̲ lasu.

(8) Ndi ba noṅgi mo, ba boo mo, ba pumba mo mbusa moonda.

(9) Neni saŋgo ya moonda a mendi bolane e: a ẹmedi poi na nyamse baboledi, na bole moonda na bapepe.

(10) Ndi binyo o si laŋgi ini ekwali: Idali mene dẹ na baluŋgedi ba baŋgi di timbi idali la tuŋgu:

(11) Bini bi ta ndi bebolu na Yehova, b'ẹ kolo o miso masu.

(12) Ndi ba pula damia mo, ba bwa batu bọŋgo: ebanja ba bii na a toppi mu monia liŋgise bọbo: ndi ba dii mo, ba al'o ŋgia yabu.

(13) Ndi ba lomi na mo duŋgu da Farisai, na bona Herod na lambi mo na bekwali bau.

(14) Ni iponda ba poino, ba ọna mo na, A moleedi biso di bii, Ua o ẹ mbadi, o si dube to motu: ebanja o si dube beyubo ba batu, ndi o leino belemo ba Loba o mbadi: Bo dọli o bola Kaisar bima ba njaŋgi, ngọ bo si dọli e.

(15) ? Biso di bole, ngọ di si bol'e. Ndi mo a biino itabba yabu, a ọna babo na, ? Nji o kekino mbae. wania mba denario na n'eni mo.

(16) Ndi ba wani. A ọna babo na, Njika bowan na dina dini e. Ba ọna mo na, Kaisar.

(17) Jezu a alabe a ọna babo na, Binyo bola na Kaisar, mambu ma Kaisar; na o Loba, mambu ma Loba. Ndi ba ubani mo.

(18) Ndi Saddukai, babo ba kwali na, bepumbweli be titti, ba poi na mo; ba uwele mo na,

(19) A moleedi, Moses a tiledi biso, Yẹ te muna saŋgo a widi, a dia mutu, na a si dii bana, muna saŋgo au a maba munj'au, na a makusəa muna saŋgo au mbolako.

(20) Ndi ba ta bana ba saŋgo samba; ndi nyaboso a bai mutu, a widi, a si dii mbolako.

(21) Na nya mbusa a bai mo, a widi, mo pe a si dii to mbolako: nikamene na nu ni lunda balalu.

(22) Ndi babo samba, ba bai mo, ba si dii to mbolako; ndi o isukan, mutu pe a widi.

(23) Na ndi o ipumbwa la kwidi, na ba mendi pumbwa, a mendi bẹ munja nja e; ebanja babo samba ba bai mo.

(24) Jezu a alabe a ọna babo na, ? Binyo o si ene na o wusi, ebanja o si bii betiledi, to ŋgiñnya ya Loba e.

(25) Ni iponda ba mendi pumbwa o kwidi, ba si maba; to bolabe o diba; ba bẹ ka anjeli nyi ẹ o moi.

(26) O nyulo bawidi na ba mapumbwe; ? Binyo o si laŋga o kalati ya Moses neni o eyaŋ Loba lo toppino mo, na, Mba, Loba la Abrakam, na Loba la Isaak, na Loba la Yakov e.

(27) A titti Loba la bawidi, ndi balōŋge: na ndi o wusi gita.

(28) Na mo wo ya batiledi ba poi, a ta a siŋga babo ba kwali mo wo na nune, ndi a soi na a alabe babo bwam, a uwele mo na, Njika beanedi be sele o bese e.

(29) Jezu a alabe mo na Nya boso ya beanedi yi ẹ nanu, Siŋga A Israel; Yehova Loba lasu a ẹ Yehova lo wọ.

(30) Ndi o matọndi Yehova Loba loŋgo na molema moŋgo mese, na mudii moŋgo mese, na bobia boŋgo bese, na ŋgiñnya oŋgo ese: yini ndi eanedi ya boso.

(31) Ndi nyi mbusa di ẹ nika, O matọndi mwemba moŋgo ka uamene. Beanedi be pepe be titti bi buka bini o bondene.

(32) Motiledi a ọna mo na, A moleedi e dẹ nika, o kwali mbadi: ebanja Loba lo wo lo ẹ; nyupepe a titti, mo wo momene:

(33) Ndi o tọndi mo na molema mese, na bobia

bese, na mudii mese, na ŋgiiñnya ese, na o tọ̈ndi mwemba, ka ua momene, e buka mabia, na mabia ma dise mese.

(34) Na Jezu a eni na a alabe bwam, a ọ̄na mo na, Ua o titti 'tum na jania da Loba. Na o isu la mano to motu a si wele juwele mo eyala epepe.

(35) Na Jezu a alabe, a ọ̄na, ke a malei o tempili, Neni batiledi ba kwali, na, Krais a e̱ ndi muna David!

(36) David momene a ọ̄na o nyulo Mudii Mosaŋgi na, Yehova a kwalani Saŋgo am, na, Ja o dia dam da momi, na te na timbise bosiŋgedi boŋgo ebambu ya mataŋga moŋgo.

(37) David momene a beli mo, Yehova; neni so a e̱ ndi mun'au e. Ndi batu, dimuti, ba singa mo na monyeŋge.

(38) A ọ̄na babo o beleedi bau na, O be̱ diweye na batiledi, ba tọ̈ndi daŋgwa na mbọ̄ti nya miaba na tọ̈ndi masoma o madun,

(39) Na begedi ba asam o ndabo nya nduŋgamen, na begedi be asami o mandema:

(40) Ndi ba da mandabo ma mikusa, na o mawondon ba kane moka ma bwaba: bano ba mendi kusa eboma ndene.

(41) Na Jezu a jai teŋgene beneŋgedi; a ombwa na batu ba elino mbolu o eneŋge: ndi gita ba ta mbwaŋ, ba ele gita.

(42) Ndi motuedi a mokusa mo wo, a sesedi, a pimbi miti iba, e e̱ epasi a denario.

(43) Ndi a beli baokweli bau, a ọ̄na babo na, Ewie na ọ̄na binyo na, nu motuedi a mokusa a ele a tuni babo bese, ba wele o nyulo eneŋge.

(44) Ebanja babo bese be ele, o nyulo gita labu; ndi nu o epuli au, a ele yese a benino, na te bededi bau bese.

BEPASI, XIII.

NA a busi tempili mookweli nyau mo wo a kwalani mo na, A moleedi, ombwa, ŋjika nya madali na nya beluŋgi.

(2) Jezu a alabe, a ọna, ? O ene bono boluŋgi bondene e: Mese e mendi komabe o wasi, idali o moi nya dini di si madie wanu.

(3) Na a jai o moduŋgo ma olivi teŋgene tempili, Petar, na James, na Jon, na Andiru, b'o uwele mo o esuka,

(4) Laŋgwa biso ŋjik'ibe mano mambu ma mendino bẹ, na ŋjika eẹmbani mano mambu ma mendi lunda e.

(5) Jezu a alabe a bota kwala na, O bẹ diweye ke mo wo a wondo binyo:

(6) Ebanja gita ba mendi poi o dina dam, b'o ọna, Mba, Krais; ndi ba mendi wondo gita.

(7) Na ebe o masiŋga bila, na miomban ma bila, o si soa, mano ma mendi tomba, ndi isu di si bebe.

(8) Itumba di mendi jasumwe diŋgise itumba, na jania diŋgise jania: isoa la miaŋgadu e mendi bẹ o uma na uma, na ŋjai, na ndutu: mano mẹ ndi ebota la ndutu.

(9) O bẹ diweye na binyomene: ebanja ba mendi bake binyo o moka; na o ndabo nya ŋduŋgamen o mendi dipabe: o mawanebe o boso ba baanedi na kiŋe o nyulo am, ka mbuŋ liŋgise babo.

(10) Ndi molaŋgo ma bwam mu masele laŋgwabeno tetin a matumba mese.

(11) Ndi ni iponda ba maalane, na bake binyo, o si sele soŋgeli di o matoppone, O si soŋgeli to dambu; ndi to ŋjika eyala e mendi bolabe binyo o ponda mene, o toppo mo: ebanja se to binyo o kwalino ndi Mudii Mosaŋgi.

(12) Muna saŋgo a ẹmedi bake muna saŋgo o

kwidi, na saŋgo, muna; bana ba mendi jasumwe diŋgise basaŋgo na banyaŋgo abu, na bole babo o kwidi.
(13) Binyo o mendi asiŋgabe na bese, o nyulo dina dam: ndi nu nyi ẹmbe na te na isu, numene a mendi oŋgisabe.
(14) Ni iponda o maeni dibumbe da nyakaka ya bubi, ni kwalabe na Daniel motopperi a Mudii, temino o uma e si duŋgamene, (nu nyi laŋgi e-sedi mo a soŋtani,) esedi babo ba bẹ o Judea ba nyi o miduŋgo:
(15) Nu nyi ẹ o moi a ndabo, o si sedi mo a siba asi o ndabo, to a iŋgea otin o noŋgo to dambu di ẹ o ndabo au:
(16) Nu nyi ẹ o moonda, o si sedi mo a timba o noŋgo mbọti au.
(17) Ndi eboma na babo ba bene demi, na babo ba nyoŋgise bana o mi minya!
(18) Binyo sosumia na benyeedi banyo bi si bẹ o epupa.
(19) Ebanja o mi minya itakise e mendi bẹ; nika na e si ta o beboteri ba bewekedi me na Loba a weki na te na ini ponda, to e mendi bẹ tom.
(20) Ndi a bẹ te na Yehova a utise mi minya, to beyubo e si mendi oŋga: ndi o nyulo bapossedi, babo a ta a posso, a utise mi minya.
(21) Yẹ te na to motu a mendi kwala na binyo na, Ombwa Krais a e wanu; to ombwa, a ẹ wane; o si dube:
(22) Ebanja Krais nya lobáŋgo, na batopperi ba lobaŋgo ba mendi jasume, ndi ba mendi lea jeembani na bebolu bondene, O wondo, bapossedimene.
(23) O bẹ diweye: ombwa na sele laŋgwa binyo mambu mese.
(24) Ndi o mini minya, o mbusa e itakise, we e

madima, mo̱di mo si mabola pe mwenene mau,
(25) Ngiŋgitti ya moi e mendi ko̱, na ŋgiŋnya nyi e̱ o moi e masoisabe.
(26) Ndi ba mendi gene Mun'a motu, a po̱ o diwindi-windi, a bene ŋgiŋnya na isaŋga dindene.
(27) Ndi a mendi loma anjeli au, ndi ba mendi koteli bapossedi bau o ŋgo̱ ine̱ye, o isu ya wasi, na te isu la moi.
(28) O okwa monia ma bweli ba efig; ni iponda mokanju mau mu bedi, na iya beyadi, binyo bia lue yi e̱ bebe:
(29) Nikamene binyo, ni iponda o mendi eni mano mambu ma busino, o bia e e̱ bebe, bebe na miombe.
(30) Nambadi na o̱na binyo na, Nini nyoŋon e si mendi tomba na te na mano mambu mese mabolane.
(31) Moi na wasi e mendi tomba one: ndi beyala bam bi si matomba.
(32) Ndi o bo bunya, na ponda, to motu to mowo a bia, to anjeli ni e̱ o moi, to Muna, ndi Tite mene.
(33) O be diweye, tatta na kane: ebanja o si bii na ponda nyi e̱no.
(34) Ka na motu a ala londo le̱ itum, a dii ndabo, a bola bautu bau ŋgiŋnya, na motu na motu ebolu au, ndi a anedi moaledi ma jombe o tatta.
(35) Binyo aŋgameni so: ebanja o si bia ponda saŋgo a ndabo a mendi timba, o ebiano, to tetin a bulu, to beloŋgedi ba uba, to ediba.
(36) Ke a poi na wamse, a dia binyo o iyo̱.
(37) Di na kwali na binyo, na kwali na bese, Tatta.

BEPASI, XIII.

O mbusa suba ndema la betombiseri e ta, na ewolu e si saŋgi: na prisi ba boso na batiledi ba pulise neni ba manoŋgono mo na mosomba, na bwa mo.

(2) Ndi ba ọna, Se to o ponda la ndema, ke itoise la batu di mendi bẹ.

(3) Ndi a ta o Bẹtani, o ndabo Simon motu a molọṅgọ, ka a ja o da, mutu mo wo a poi, a bene ṅgọbe' alabastron, lunda la jọki la nardo, benumba bwam; ndi a boo ṅgọbi, a komi mo o moi a molopo mau.

(4) Ndi duṅgu di ta, ba ta ba liṅga na babomene, ba ọna, ? O nyulo nji dini di nyamno e.

(5) Ebanja di jaṅgameni andisabe o gita, buka bebwea ba denario belalu, ndi e aṅgameni bolabe o batuedi. Ndi ba lundumia diṅgise mo.

(6) Ndi Jezu a ọna, Esedi mo, ? Nji binyo o nyakisani mo e. A bolea ebolu a bwam o nyul'am.

(7) O bene batuedi na binyo ponda ese, ndi o mabola babo bwam ponda na ponda o ẹmedi; ndi mba o si mendi bene ponda ese.

(8) A boli di a welino bola; a poi o ponda boso, o ọkise mbimba mam.

(9) Nambadi na ọna binyo na, Uma na uma mini miaṅgo ma bwam mi laṅgwabeno o wasi nyese, dini pe na mo a boli di matoppobe o joṅgedi dau.

(10) Ndi Judas Iskariot mo wo ya dum na baba, a alo o prisi ya boso, o andise mo na babo.

(11) Ndi ni iponda ba siṅga, ba bwa monyeṅge, ndi ba kakani mo o bola mo mbolu. Ndi a pulise ponda e duṅgamen o bake mo.

(12) NA o bunya ba boso ba ndema ewolu e si saṅgi, ponda ba bwa betombedi, baokweli bau ba ọna mo na, ? O we o ẹmedino na biso di ala, na boṅsane na ua o mada bẹtombedi e.

(13) Ndi a lomi baokweli bau baba, a ọna babo na, Ala o mundi, ndi motu mo mo a mendi doṅgameni binyo, a bambe ewa ya madiba: bupe mo.

(14) Na njika uma a maiṅgeano, binyo o kwala

na saŋgo a ndabo, na, Moleedi a ọna, ? O wẹ ituŋ ya ben ndene, uma na mendi da betombedi na baokweli bam.

(15) Ndi a ẹmedi lea binyo ituŋ nyi ndene o moi, bọtisabe, otin o boŋsane na biso.

(16) Ndi baokweli bau ba alo, ba poi o mundi, ba dia ka na a kwala na babo; ndi ba boŋsane betombedi.

(17) O ebiamo a poi, na dum na baba.

(18) Na ka ba ja, ba da, Jezu a ọna, Nambadi na ọna binyo na, Mo wo nyanyu nyi da na mba, a ẹmedi jandise mba.

(19) Ndi ba bwa ndutu bwambi, ndi mo wo na mo wo, ba bota kwala na, Mba e, na nyu pepe, mba e.

(20) A alabe, a ọna mo na, Mo wo ya dum na baba nyi dubi na mba o moonjo.

(21) Mun'a Motu a alo nambadi, ka na e tilabeno o nyul'au: ndi eboma na nu motu yi ẹ na Muna Motu a andisabe! bwam na nu motu yẹ te na si yabe, tom.

(22) Na ba dedino, Jezu a noŋgo ewolu, a namse mo, a buo, a boli na babo, a ọna, Noŋgo, da; yini ndi eyubo am.

(23) Ndi a noŋgino dibondi, na ni iponda a boli masoma, a boli na babo: na bese ba nyọ mo.

(24) A ọna babo na, Mano ndi mẹ maiya mam, esaŋgo ya epenya, komabe na bagita.

(25) Nambadi na ọna binyo na, Na si ẹmedi nyọ pe bepuma ba lonyeŋgen, na te na bo bunya na nyọ mo penya o jania da Loba,

(26) Na ni iponda ba lọŋgo mweŋge, ba alo o moduŋgo ma Olivi.

(27) Jezu a ọna babo na, Binyo bese, o maliŋgise o nyul'am o bono bulu; ebanja e tilabe, Na ẹmedi

dipa motatteri, ndi miloṅgi mi mendi pambilani.
(28) Na o mbusa na pumbwe pe, na e̱medi ala o boso banyo o Galilee.
(29) Petar a o̱na mo na, To na baa bese ba liṅga, mba na si e̱medi.
(30) Jezu a o̱na mo na, Ewie na o̱na ua na, O bono bo eṅge, o bulu mene, momi ma uba mo si malo̱ṅgo ṅgeri'ba, o mendi tobbo mba ṅgeri'lalu.
(31) Ndi a kwali pe na ṅgiṁnya, na, To na wo̱ ndi na ua, na si matobbo ua tom. Nikamene ba a bese ba kwali.
(32) NA ba poi o uma e belabe Ge̱tsemane; ndi a o̱na baokweli bau na, Binyo ja wanu, ke na makane,
(33) Ndi a noṅgi na mo, Petar, na James, na Jon, a boti bwa ndutu, na lunda na motaka;
(34) A o̱na babo na, Mudii mam mu kolo na ndutu na te na kwidi; Binyo teme wanu na tatta.
(35) Ndi a alo o boso isun' itum, a ko̱ o miaṅgadu, a kane, ye̱ te na ponda, e wele tomba mo one.
(36) Ndi a o̱na, Abba, Tite, mambu mese mi titti bwambi na ua; o noṅgo dini dibondi na mba: to e be̱ na, se to na na e̱medi, ndi na ua o e̱medino.
(37) Ndi a poi, a dia babo o eyo̱, a o̱na Petar na, Simon, Ua o e̱ eyo̱, o si wele tatta ponda po̱ e.
(38) Binyo tatta na kane, ke na o ingea o nyulo ekekise. Mudii mu e̱medi nambadi, ndi eyubo e̱ bo̱bi.
(39) A alo pe one, a kane, a kwali beyala mene.
(40) Na ni iponda a timbi, a dii pe babo o eyo̱, (ebanja miso mabu mi dilli,) ndi ba si bii eyala o toppo na mo.
(41) A poi ṅgeri'lalu, a o̱na babo na, O ko̱ so iyo̱, o noṅgo iwumse, di duṅgamene, ponda e poi: ombwa, Mun'a Motu a bakabe o maa ma babubi.

(42) Asumwe, ẹsedi biso di ala; ombwa nu nyi bake mba, a ẹ bebe.

(43) Na dibokimene, ka a toppino, Judas, mo wo ya dum na baba, a poi, mo na dimuti dindene na pọ, na bebuṅgo, ba wa o prisi ba boso, na batiledi, na badun.

(44) Na nu nyi a bake mo, a boli babo ẹemban, a ọna, To nja na sopino, numene nu, noṅgo mo, na alane mo bwam.

(45) Na dibokímene a poino, a alo na mo, a ọna, Rabbi, Rabbi; ndi a sopo mo.

(46) Ndi ba neṅge maa mabu o moi au, ba noṅgo mo.

(47) Na mo wo la babo ba teme bebe a duta pọ, a dipa moutu ma prisi nya boso, a ke pe itoi lau.

(48) Na Jezu a alabe a ọna babo na? Binyo o poi, ka diṅgise moibedi, na pọ, na bebuṅgo, o noṅgo mba e.

(49) Na ta na binyo bunyate, leino o tempili, ndi o si noṅgi mba: ndi betiledi be malunda.

(50) Ndi ba bese ba dia mo, ba nya.

(51) Ndi mpesa mo wo, a bupe mo, a bene dibatu da linen o mosamba mau; ndi batu ba mpese ba damia mo:

(52) Ndi a dii dibatu da linen a nyi na mosamba.

(53) NDI ba alane Jezu o prisi ndene: ndi prisi ba boso bese, na batiledi, na badun ba kotone na mo.

(54) Na Petar a bupe mo, na te o eboko ya ndabo a prisi ndene: ndi a ja na bautu o jolo wea.

(55) Na prisi ba boso, na mwemba mese ba pulise mbuṅ diṅgise Jezu, na ba wele kwese mo o kwidi; ndi ba si dii to po.

(56) Gita ba ta mbuṅ a lobaṅgo diṅgise mo, ndi beyala babu bi si doṅgamene.

(57) Ndi duṅgu ba poi ba bakeli diṅgise mo, na,

(58) Biso di singi mo a kwala na, Na ẹmedi nyamse ini tempili ni poŋgobe na maa, na o sulalu na ẹmedi luŋga ni pepe, poŋgobe e si bẹ maa.
(59) Ndi to mbuŋ abu di si doŋgamene.
(60) Ndi prisi ndene a teme o tetin, a uwele Jezu na, ? O si pelele o dambu e. Nji na bano ba kwalani diŋgise ua e.
(61) Ndi a ko na sau, a si pelele to dambu. Ndi prisi ndene a uwele pe, a ọna mo na, ? O bẹ ndi Krais, Muna nya Bonam e.
(62) Jezu a ọna, Mba nunu: ndi binyo o maene Mun'a motu, jano o dia da momi da ŋgiŋŋya, poino o diwindi-windi da moi.
(63) Ndi prisi ndene a nyauwa mbọti au, a ọna, Neni biso di pulino pe mbuŋ epepe e.
(64) Binyo o siŋga dibena: Neni o moŋgelino e. Ndi baa bese ba kwese mo, a aŋgamene wọ.
(65) Ndi duŋgu ba bota tọ mo malọdi, na kumani boso bau na dipa mo, na ọna mo na, Langwa bediŋge: ndi bautu ba dipi mo na mabumbe.
(66) Na Petar a ta o wasi ndabo, mutu mo wo ma prisi ndene a poi:
(67) Na ni iponda a eni Petar, a ọli wea, a omboo mo a ọna, Ua pe o ta na Jezu a Nazareṭ.
(68) Ndi a tobbo, na, Na si bii, na si soŋtani di o toppino. Ndi a alo o eboko, ndi momi ma uba mo loŋgo.
(69) Ndi ŋgonderi a eni pe mo, ndi a kumo kwala na babo ba teme bebe, na, Nunu a ẹ mo wo ya babo.
(70) Ndi a tobbo pe. Ndi o isun'a ponda babo ba teme bebe ba ọna Petar na, Nambadi ua o ẹ ndi mowo ya babo; o ẹ motu Galilee, na bwambu boŋgo bo doŋgamene.
(71) Ndi a bota loa na kane soŋgo, a ọna, Na si bii nu motu o toppino.

(72) Ndi ŋgeri 'ba momi ma uba ma loŋgo. Na Petar a oŋgeli eyala na Jezu a kwala mo na, Biana momi ma uba mo maloŋgo ŋgeri'ba, o matobbo mba ŋgeri 'lalu. Ni iponda a moŋgelino na, a eya.

BEPASI, XV.

NA dibokimene o ediba, prisi ba boso, na badun na batiledi na mwemba mese ba anedi mianu, ba kaki Jezu ba alane mo, ba baki mo na Pilate.

(2) Na Pilate a uwele mo, ? O e ndi kiñe ya Baju e. A alabe a ona mo na, Ua o kwali.

(3) Na prisi ba boso ba bakabele mo o mambu ma gita: ndi a si pelele to dambu.

(4) Na Pilate a uwele pe mo, na, ? O si pelele to dambu e; ombwa mambu maniŋga ba toppo diŋgise ua.

(5) Ndi Jezu a si pelele to dambu di wo: Pilate a ubi.

(6) Na o di ndema a unjo na babo motu nya beboa; nu na nu ba pula.

(7) Ndi mo wo mo ta a belabe Barabbas, kakabe na babo ba wana itoise, na ba bwa batu o itoise.

(8) Na dimuti ba eya moi, ba bota kwala, ba pula na a mendi bola na babo ka na koloŋgoni lau.

(9) Pilate a alabe na, ? O emedi na unjie binyo kiñe ya Baju e.

(10) Ebanja a bii na o nyulo ekon, prisi ba boso ba baki mo;

(11) Ndi prisi ba boso ba lea batu na a mendi unjia babo Barabbas.

(12) Pilate a alabe, a ona pe babo, ? Neni so o emedino na bola nu nyi binyo o bele kiñe ya Baju e.

(13) Ba eya pe na, Bwa mo o mbasa.

(14) Pilate a ona babo na; ? Ne, njika dambu da bubi a bolino e. Ndi ba eya pe bwambi na, Bwa mo o mbasa.

(15) N'i Pilate a ɔmedi bwa batu ndulo, a unjie babo Barabbas, a dipi Jezu na lonyanyu, a baki mo o bwabe.

(16) Ndi batu ba bila, ba alane mo o ituń ya batu bese, (e belabe Praitorioń,) ndi ba koteli na mo mwemba mese.

(17) Ndi ba bɔtise mo na mole, ba lungi ekɔto ya njenjeli, ba ele mo o molopo mau.

(18) Ndi ba bota soma mo na, Sɔkɔ kiñe ya Baju!

(19) Ndi ba dipi molopo mau na ekoko, ba tɔye mo malɔdi, ba nuńgami miendi mabu ba owe mo.

(20) Na ni iponda ba yoiye mo, ba suńgwane mo mbɔti ni mole, ba bɔtise mo mbɔti au momene, ba alane mo one o bwa mo.

(21) Ndi mo wo Simon, motu a Sirene, sańgo a Alexander na Rufus, a wa o ekumbu, a pula tomba, ndi ba nyakisane mo o bamba mbasa.

(22) Ndi ba wani mo o uma, Golgoṭa, (e biana, Uma ewese ya molopo.)

(23) Ndi ba bole mo o nyɔ esasańgi pulisane na murr: ndi a si kusa mo.

(24) Na ni iponda ba bomeli mo, ba abane mbɔti au, ba nyossi mali o moi abu, di na motu na motu a manońgo.

(25) E dɛ ponda ilalu, ndi ba bomeli mo.

(26) Ndi etiledi ya bakele bau, e tilabe o moi na, Kiñe ya Baju.

(27) Ndi ba bomeli na mo baibedi baba; mo wo o dia dau da momi, nune pe o dia dau da dimosi.

(28) Na betiledi be lunda, be kwala na, A langabe na bewusedi.

(29) Ndi babo ba tomba, ba yoiye mo, ba soise milopo mabu, ba ɔna, Ua o bumbise tempili, na luńga mo o sulalu,

(30) Ońgise uamene, ndi o siba wasi na mbasa.

(31) Nikamene prisi ba boso na batiledi ba yoiye, ba kwala na babomene na, A oŋgise bapepe; momene a si wele oŋga.

(32) Esedi Krais kiŋe ya Israel a siba wasi na mbasa, na biso di maene na dube. Na babo ba bomabeli na mo ba yoiye mo.

(33) Na ponda motoba e poi teŋge, muititti mu ta o moi a wasi nyese na te na ponda dibua.

(34) Na o ponda dibua Jezu a eya na doi dindene na, Eloi, Eloi, lama sabakṭani; (di biana, Loba lam, Loba lam, nji ua o baŋsanino mba e.)

(35) Na duŋgo di teme bebe, ke ba siŋgino, ba ọna, Ombwa, a bele Elias.

(36) Na mo wo a nya, a lundise milondọdi na esasaŋgi, a ele mo o moi a ekoko a boli mo o nyọ, a ọna, Esedi mo; di maene ngọ Elias a ẹmedi poi o sibise mo wasi.

(37) Na Jezu a eya na doi dindene, a patea.

(38) Ndi ekiŋan ya tempili e nyauwia bepasi biba, o moi na o wasi.

(39) Na ni iponda moanedi nya ebwea ni teme eteteŋgene, a eni na a eya nika, na patea, a ọna, Nambadi nunu motu a ta Mun'a Loba.

(40) Bitu pe ba ta, ba ombwani o itum: o tetin abu Mari ya Magdala, na Mari nyaŋgo ya James mosadi na Joses na Salome.

(41) (Bano pe ni iponda a ta o Galiee ba bupe mo ba bolea mo,) na gita la bitu ba poi na mo o Jerusalem.

(42) Na ponda ebiamo e tano, ebanja e ta bunya ba mboŋsan, (e dẹ na bunya o boso bunya ba wumse.)

(43) Josef, motu a Arimaṭia, motu dube, na moanu, nu tatta pe na jania da Loba, a poi, a walo o Pilate na dipain, ndi a sosumedi mbimba ma Jezu.

(44) Na Pilate a ubi yę te a ẇidi nambadi: ndi a bele moanedi nya ebwea, a uwele mo nga a ta a wo to ponda.

(45) Ni iponda a bii o nyulo moanedi nya ebwea, a boli mbimba na Josef.

(46) Na mo a anda linen a bwam, a sibise mo wa'si, a ulele mo o dibatu, a ele mo o soṅgo ni poabe o madali, a uṅgulani idali o mouna ma soṅgo.

(47) Na Mari ya Magdala, na Mari nyaṅgo ya Joses, ba ombwi uma a neṅgebe.

BEPASI, XVI.

NDI bunya ba wumse bo tombino, Mari ya Magdala, na Mari nyaṅgo ya James, na Salome, ba andi benumba ba bwam, na ba mendi poi na okise mo.

(2) Na o mbat'a ediba ba bunya ba boso, ba poi o soṅgo, o bebusedi ba we.

(3) Ndi ba kwala na babomene na, ? Nja a wele sumwa idali o nyulo mouna ma songo.

(4) Na ni iponda ba ombwa, ba eni idali e sumwabe: di ta di kola.

(5) Na iṅgeano soṅgo, ba eni mpesa mo wo, a ja o dia da momi, botisabe na loki la bwaba la mosaṅgi: ndi ba bwa boṅgo.

(6) Ndi a ona babo na, Binyo si bwa bongo: o pulise Jezu ya Nazaret, nu nyi bwabe o mbasa; a pumboo; a titti wanu: ombwa, uma ba neṅge mo.

(7) Ndi o ala ṅgia anyo, laṅgwa baokweli bau na Petar, na a ala o boso babu o Galilee: otin ndi o maene mo ka na a laṅgwono binyo.

(8) Ndi ba busi na wamse, ba nya o nyulo soṅgo; ebanja ba soa soane, ba ubi; ba si kwalani to dambu na motu mo wo: ebanja ba bwa boṅgo.

(9) Ndi na Jezu a pumbono o mbat'a ediba,

o bunya ba boso ba weki, a sele ndi genene na Mari ya Magdala, o nyul'au ndi a busise nyambe samba,

(10) Ndi a ala a laŋgwia babo ba ta na mo, ka ba tano lebe na eya.

(11) Ndi babo na ba siŋgino na a ta a penya, na a enibe na mo, ba si dube.

(12) O mbusa na, a leele pe momene na ba-pepe baba, na ba daŋgwono, o ala o eyundi.

(13) Ndi ba ala ba laŋgwia bane ba dia, ndi ba si dube te babo.

(14) O mbusa, a leele pe momene o dum na mo wo na ba jano o bededi, ndi a saa babo o nyulo penda, na bwambi ba milema, ebanja ba si dube babo ba eni mo, ponda a pumbono.

(15) Ndi a ọna babo na, Ala o wasi nyese, laŋgwa molaŋgwa mo bwam na motu nyese.

(16) Nu nyi dube, na dubisabe, a mendi joŋga; nu nyi si dube a mendi kwesabe.

(17) Ndi yini eẹmban e mendi bupe babo ba dube; O dina dam ba mendi paŋga nyambe: ba mendi kwala na beyeme bepenya;

(18) Ba mendi noŋgo nyama bwaba; yẹ te na ba nyọdi jambo, bi si mendi bola babo dambu da bubi: ba mendi neŋge dia dabu o moi a baboedi, ndi ba mendi bọlle.

(19) Nika, na Saŋgo a bọllino toppo na babo, a ta a kusabe o moi, ndi a jai o dia da momi da Loba.

(20) Ndi ba alo, ba laŋgwo uma ese, Yehova a mabolana babo, a ẹmbe beyala na beẹmban bi bupe. Amen.

MIANGO MA BWAM,

PONDA

LUKE.

Epasi, i.

O ENI na bagita ba bolino noŋgo o tese bwam miaŋgo ma mano mambu mę na biso di dube nambadi,

(2) Ka na ba bakino biso mo, babo ba ta o beboteri na mbuŋ ya miso, na baboledi ba beyala;

(3) Mba na ta na soŋtani bwam mambu mese, na te na o boso boso, di enene bwam na mba, nikamene, na tilia binyo dini bwam bwam, a Tiofila mbadi mbadi.

(4) Na o mabia betiŋgamedi ba mano mambu, otin ndi ua o ta o leabe.

(5) BO ta o minya ma Herod, kiŋe ya Judea, prisi pǫ a ta, dina dau Zakaria, o mwemba ma Abia: munj'au dina dau Elizabeț, a ta mo wo ŋgonderi ya Aaron.

(6) Ndi ba a bane ba ta bosaŋgi o boso ba Loba, ba daŋgwo ponda mbenda na beanedi ba Yehova, e si bę njom.

(7) Ndi ba si ya to muna, Elizabeț a ta eombe, ndi ba a bane ba ta ba'duna.

(8) Ndi e ta, na ni iponda a boli ebolu a prisi o boso ba Loba, ponda ni dungamene o beboledi,

(9) Ponda nyi kolǫŋgoni bebolu ba prisi, yau ebolu e ta ndi a ala otin na dise benumba o uma a bosaŋgi ba Yehova.

(10) Ndi o iponda idise la benumba, dimuti dese ba teme o eboko, ba kane.

(11) Ndi anjel' a Yehova a leele momene na mo, a teme o dia da momi o dio da benumba.
(12) Ni iponda Zakaria a enino mo, a ta a bwa ndutu, bo̱ŋgo bo poiye mo.
(13) Ndi anjel' a o̱na mo na, A Zakaria, o si bwa bo̱ŋgo: besosumedi boŋgo be siŋgabe; na munja oŋgo Elizabeṭ a mendi yai muna momi, ndi o mabele dina dau na Jon.
(14) Ndi ua o mabene monyeŋge, na motami; bagita ba mendi bwa monyeŋge o beyeedi bau.
(15) Ebanja a mendi be̱ bondene o miso ma Yehova, a si e̱medi nyo̱ mau to benyo̱di ba bwambi; a mendi lunda na Mudii Mosaŋgi na te na beyeedi bau.
(16) Na gita la bana ba Israel a e̱medi timbise na Yehova Loba labu.
(17) A eme̱di ala o boso bau, o mudii na ŋgiŋnya ya Elija, o timbise milema ma basaŋgo na bana babu, na ba basidube o jaŋgwa la betemedi ba sii; o boŋsani batu, poŋgobelino na Yehova.
(18) Zakaria a o̱na anjeli na, ?Neni na mabia dini e. Mba na e̱ bodun, munj'am pe a maduna.
(19) Anjeli a alabe a o̱na mo na, Mba na e̱ Gabriel, nyi teme o boso ba Loba; ndi na lomabe o kwala na ua, na lea ua mi miaŋgo ma motam.
(20) Ndi ombwa, o mabe̱ mbuki, o si mendi wele toppo na te na bo bunya mano mambu ma malunda, ebanja o si dube beyala bam, beyala be mendi lunda o iponda au.
(21) Na batu ba tatta Zakaria, ba ubi na a india gita o uma a bosaŋgi.
(22) Na ni iponda a busino, a si wele toppo na babo: ndi ba soi na a ta a eni jene o uma a bosaŋgi: a sikimia ndi babo na dia, a si toppi a be̱ mbuki.
(23) Ndi e ta na, ni iponda minya mau ma bebolu be boi, a ala o ndabo au.

(24) Na o mbusa mi minya, munj'au Elizabeṭ a nongo demi, a uta momene miọdi mitanu, a ọna,
(25) Nika nanu Yehova a boli na mba o mi minya a omboo mba, o noṅgo ison am o tetin a batu.

(26) O miọdi motoba, anjeli Gabriel a lomabe na Loba o mundi ma Galilee, dina na Nazareṭ.
(27) O ṅgonderi po wandabe na bomi, dina dau Josef, o ndabo a David; dina da ni ṅgonderi dẹ na Mari.
(28) Na anjeli a poi na mo, a ọna, Bwa monyeṅge, ua a bene ndulo, Yehova a ẹ na ua: bonam na ua o tetin a bitu.
(29) Na ni iponda a eni mo, a bwa ndutu o nyulo bekwali bau, a moṅgeli na molema mau, ṅjika ndoṅ la masoma mano mo bẹno.
(30) Na anjel'a ọna mo na, A Mari, o si bwa boṅgo; ebanja o bene ndulo na Loba.
(31) Ndi ombwa, o manoṅgo demi na yai muna momi, ndi o mabele dina dau na Jezu.
(32) A mendi bẹ bondene, a mendi belabe, Muna nya Mokoledi: ndi Yehova Loba a mendi bola na mo boja ba David saṅgo au:
(33) Ndi a mendi ania o moi a ndabo a Yakov bibi bese; na janedi dau di si mabene isu, tom, tom.
(34) Ndi Mari a ọna anjeli na, ?Neni dini di mendi bẹ, o ombwa na si bia to momi.
(35) Na anjel'a alabe a ọna mo na, Mudii Mosaṅgi mo mendi po o moi oṅgo, ṅgiṅnya ya Mokoledi mo mendi kumani ua: na ndi di dambu da bosaṅgi di mendi yabẹ na ua, a mendi belabe na, Mun'a Loba.
(36) Ndi ombwa, molalu oṅgo Elizabeṭ mo pe a noṅgi demi o bodun bau: ndi dini dẹ na miọdi motoba mau, nu nyi ta a belabe eombe.

(37) Ebanja na Loba, to dambu di titti bwambi.
(38) Ndi Mari a ọna, Ombwa moutu a mutu ma Yehova; esedi mo e bẹ na mba ponda eyala oṅgo. Na anjel'a dii mo.
(39) Na o mi minya Mari a asumwe, a alo na wamse o eyundi ya moduṅgo, o mundi ma Judea;
(40) A iṅgea o ndabo a Zakaria, a somi Elizabeṭ.
(41) Ndi e ta na, ni iponda Elizabeṭ a siṅgi masoma la Mari, muna mu aṅgwe o isari au; na Elizabeṭ a ta a lunda na Mudii Mosaṅgi.
(42) Ndi a kwala na doi dindene, a ọna, Bonam na ua pulisani bitu, na bonam bo bẹ epuma ya esari oṅgo.
(43) ? Ndi neni dini ji ẹ na mba, na nyaṅgo ya Yehova lam a mapoiye mba.
(44) Ebanja, ombwa, diboki na doi da masoma moṅgo, di siṅga na matoi mam, muna a aṅgwe mba o dibum na monyeṅge.
(45) Ndi bonam na mo nyi dube: ebanja bo mendi bẹ beboledi ba mano mambu ma laṅgwabeno na Yehova.
(46) Ndi Mari a ọna, Molema mam mu mabusise Yehova.
(47) Mudii mam mu tamani o Lobá mosuṅgi lam.
(48) A ta a dube etuedi ya moutu ma dia dau: ombwa, o nini ponda nyoṅon nyese ba mendi bele mba bonam.
(49) Ebanja nu nyi ẹ ṅgum, a bolie mba mambu mandene; ndi bosaṅgi bo bẹ dina dau.
(50) Ndi ndedi au, yi ẹ na babo ba boo mo bọṅgo, na te nyoṅon na nyoṅon.
(51) A ta a lea ṅgiṅnya na inama dau; a pambilani bakumba na jongedi la milema mabu.
(52) A ta a sibise wasi ba-ṅgiṅnya o nyulo boja babu, na a abwele ba tu.

(53) A ta a ulise banjai na mambu ma bwam; ndi mibwaṅ, a timbise babo ewo̱lo.
(54) A ta a oṅgwane moutu au, Israel, o joṅgedi ndedi au;
(55) Ka na a toppino na basaṅgo basu, o Abraham, na mbota au mba na mba.
(56) Ndi Mari a jai na mo ṅgo̱ mio̱di milalu, ndi a timba na mboa au momene.
(57) Na ponda ya Elizabe̱t e lunda na a ma bene isisi, ndi a yai mun'a momi.
(58) Na mwemba mau na balalu ba siṅgi neni Yehova a leileno mo ndedi ndene; ndi ba bwa na mo monyeṅge.
(59) Ndi e ta na o minya lombi ba poi o enda mu muna; ndi ba beli mo Zakaria, ponda dina da saṅgo au.
(60) Ndi nyaṅgo au a alabe, a o̱na, Se to nika; ndi a mabelabe Jon.
(61) Ba o̱na mo na, To po ya mbia moṅgo nyi belabe na dini dina.
(62) Ndi ba boli e̱emban na saṅgo au, neni a pula beli mo.
(63) Ndi a uwele na ebambu ya itilia, a tila na, Dina dau de̱ Jon. Ndi bese ba ubi.
(64) Na dibokimene modumbu mau mu matelami, na eyeme au pe, ndi a toppi, a sesa Loba.
(65) Na bo̱ṅgo bo poi o moi a bese ba ja o muri na mure: na bini bekwali be pambilani o eyundi yese ya moduṅgo ma Judea.
(66) Na ba a bese ba siṅgi, ba neṅge mo o milema mabu, ba o̱na, Njika ndoṅ a muna mu mabe̱no! Ndi dia da Yehova di ta na mo.
(67) Na saṅgo au Zakaria, a lunda na Mudii Mosaṅgi, a toppo na,
(68) Bonam bo be̱ Yehova Loba la Israel; ebanja a poiye, na suṅge bona bau,

(69) A ta a abwele na biso toŋgo ya joŋgise, o ndabo a moutu au David;
(70) Ka na a kwali o nyulo modumbu ma batopperi bau ba bosaŋgi, ba bē na beboteri ba wasi:
(71) Na biso di mendi oŋgisabe o baasiŋgedi basu, na o dia da bese ba asiŋgi biso;
(72) O bola ndedi kakani na basaŋgo basu, na o moŋgeli mali mau ma bosaŋgi;
(73) Sōŋgo a kanino na saŋgo asu Abraham,
(74) Na a mendi bolea na biso, di ta di oŋga o maa ma baasiŋgedi basu di mabolea mo e si bē bōŋgo,
(75) O bosaŋgi na betemedi ba sii o boso bau, o minya ma lōŋge lasu lese.
(76) Na ua a muna, o mendi belabe na, Motopperi nya Moasami: ebanja o mendi ala o boso ba Yehova, o boŋsani maŋgia mau;
(77) O bola dibie da joŋgise na bona bau,o nyulo ilakise la miubi mabu.
(78) Na o nyulo ndedi ndene ya Loba lasu: dē na mesanedi ma moi mo poiye biso,
(79) O bola mwenene na babo ba ja o muititti na ediŋge-diŋge ya kwidi, o alane miendi masu o ŋgia a mosaŋgo.
(80) Ndi muna a nyakino, a timbi ŋgum a mudii, a ta o eyaŋ na te na beleedi bau o Israel.

BEPASI, II.

NDI bo ta o mi minya, ndi e busi na Kaisar ndene mbenda, na wasi nyese e masauwa bowen na kiŋe.
(2) (Nini mbenda e sele teme ke Kurinius a ta a moanedi a Suria.)
(3) Ndi babo bese ba alo o mosauwedi motu motu na mau mundi.
(4) Na Josef a busi Galilee, o mundi ma Nazareṭ, na o Judea, o mundi ma David mo belabe Beṭle-

hem; (ebanja a ta nya ndabo ma mbia ma David:)
(5) O sauwa bowen na Mari ewanda au, a ta a uŋga na demi.
(6) Na ndi bo tano, na ba tano otin, minya mi duŋgamia, na mo a mendi ya.
(7) Ndi a maya mun'au nya boso, na a ulele mo o motumba ma dibatu, a neŋge mo o eboki; ebanja boja bo titti babo o tetin a ndabo.
(8) Ndi bo ta o mi mindi batatteri ba maja o eidi, ba tatta biembi babu o bulu.
(9) Ndi ombwa, anjel' a Yehova e poi na babo, ndi bosaŋgi ba boso ba Yehova bo panyi o muri babo na mure: ndi ba ta ba bwa boŋgo bwambi.
(10) Na anjeli a ona babo na, O si bwa boŋgo, ombwa, na wanedi binyo molaŋgo ma bwam ma monyeŋge mondene, mo mendi be na batu bese.
(11) Na o binyo a yabe o bono bunya o mundi ma David, Mooŋgiseri, nu Krais, Yehova.
(12) Ndi dini di be eemban na binyo, o mendi dia nu moeŋge, moulabele o motumba ma dibatu, a naŋga o eboki.
(13) Ndi diboki di ta na eloŋ ya anjeli dimuti la moi, ba sesa Loba, ba ona,
(14) Bosaŋgi na Loba o asami moi, o wasi mosaŋgo, jemia da bwam na motu.
(15) Na bo tombino, anjeli ba asumwino na babo ba ala o moi, batatteri ba kwali mo wo na nune, esedi so biso di ale o Betlehem, di ombwa dini dambu di busi, di Yehova a leelino biso.
(16) Ndi ba wu na wamse, ba dia Mari na Josef na moeŋge mo naŋga o eboki.
(17) Ndi na ba enino nika, ba pambilani miaŋgo, mi laŋgwabe babo o nyul'a nunu muna.
(18) Na bese ba siŋgino, ba tanya o ma mambu ma laŋgwabe babo na batatteri.

(19) Ndi Mari a neŋge mano mambu mese, a oŋgeli mo o molema mau.
(20) Ndi batatteri ba timbi, ba bola bosaŋgi na isesa Loba, o nyulo mambu mese ba singino na jeni, ka na e malaŋgwabeno babo.
(21) Ndi su lombi e tombino, o boendedi ba muna, dina dau di ta di belabe, Jezu, a ta a belabe nika na anjeli to a mayabe o dibum.
(22) Ndi na minya mau ma monyaŋgadi, ponda na mbenda a Moses mo duŋgamenino, ba wani mo o Jerusalem, o bola mo na Yehova;
(23) (Ka na bo tilabeno o mbenda a Yehova, Muna momi na muna momi bu sele yabe, a mendi belabe bosaŋgi na Yehova.)
(24) Na bola jabia la dise ponda na di di tilabe mbenda a Yehova, bepasi-koko biba, to besombe ba mbeŋga biba.
(25) Ndi ombwa, motu mo wo a ta o Jerusalem, dina dau di ta Simeon; nu molem lem ma motu a ta na sii na bosaŋgi, a m'eŋgeli lokomia la Israel: ndi Mudii Mosaŋgi mo ta na mo.
(26) Bo ta bo biisabe mo na Mudii Mosaŋgi na, a si mendi jene kwidi, na te a eni Krais a Yehova.
(27) Ndi a poi na Mudii o tempili: na ni iponda saŋgo na nyaŋgo ba wanino nu muna Jezu, na o boli mo ponda ikoloŋgoni a mbenda,
(28) A noŋgi mo o maa mau; a namse Loba, a ona,
(29) A Yehova esedi so moutu ongo a ali na mosaŋgo, ponda na eyala oŋgo:
(30) Ebanja miso mam ma jene joŋgise loŋgo,
(31) Ge na a ta o boŋsan, o mioso ma batu bese;
(32) Mwaie, o genene na Basibii, na bosaŋgi ba bono boŋgo, Israel.
(33) Ndi Josef na nyaŋgo au ba uba, o ma mambu ma toppobe o nyul'au.

(34) Ndi Simeon a namise babo, a ọna Mari nyaṅgo au na, Ombwa nu muna a possobe o kwidi na abweli pe o bagita o Israel; na o eọmban e mendi toppobe liṅgise;

(35) (E, pọ, e mendi numa nambadi molema moṅgo uamene,) na joṅgedi ya milema ma gita mi mabiisabe.

(36) Ndi bo ta mo wo Anna, mutu nyi ediṅge, mun'a Fanuel, o mbia ma Aser: a ta bodun bondene, a ta na momi au mbu samba, o iponda au ya ṅgonderi;

(37) Ndi a ta mokusa ṅgọ molombi ma mibu na mine, a si ẹsedi tempili, a bii Loba na ikandani ida na moka, bulu na mwese.

(38) Mo pe a poi nikamene, ndi a boli masoma na Yehova, a toppi o nyul'au na babo bese ba maombwe joṅgise o Jerusalem.

(39) Na ba bọllino mambu mese ponda na mbenda a Yehova, ba timbi o Galilee, o mundi mabu Nazaret.

(40) Ndi muna a nyaki, a tōndi na ṅgiṅnya ya mudii, a bota lunda na dibie: ndi ndulo a Loba e ta na mo.

(41) NDI saṅgo na nyaṅgo au ba alo Jerusalem mbu teṅge o ndema la betòmbedi.

(42) Na a tano a dum la mibu na miba, ba alo o Jerusalem ka ikọloṅgọni la ndema.

(43) Ndi na ba lunda na minya, o betimbedi, nu muna Jezu, a india o mbusa o Jerusalem; ndi Josef na nyaṅgo au ba si bii.

(44) Ba biana a ẹ o mwemba, ba alo londo la bunya; ndi ba pulise mo o tetin a mibia mabu na mwemba.

(45) Na ni iponda ba si enino mo, ba timba pe o Jerusalem, ba pulise mo.

[46] Na bo tombino, o minya milalu ba dii mo o tempili, a ja pulisani a baleedi, a siŋgani babo, na baise babo beyala.

[47] Na bese ba siŋgani mo, ba tanya o soŋtani dau na jamane lau.

[48] Na ni iponda ba enino mo, ba uba: ndi nyaŋgo au a ọna mo na, ? A muna, neni ua o mabolano biso nanu e: ombwa soŋgo oŋgo na mba di ta di pulise ua na ndedi.

[49] A ọna babo na, ? Neni o mapuliseno mba e: ? O si bii na na aŋgameni bẹ o mambu ma Tite e.

[50] Ndi ba si soŋtani eyala yẹ na a kwalani babo.

[51] Ndi a alo wasi na babo, a poi o Nazareṭ, ndi a ta a sibisabe wasi na babo: ndi nyaŋgo au a neŋge bini bekwaledi o molema mau.

[52] Na Jezu a ta a tōndo o jaŋgwa nika na koka, na o ndulo na Loba na batu.

BEPASI, III.

NDI o dum da mibu na mitanu, o jania da Tiberia Kaisar, Pontio Pilate a ta moandi nya Judea, na Herod a ta tetraki ya Galilee, na Filip muna saŋgo au tetraki ya Iturea, na moiyo ma Trakoniti, na Lusanio tetraki ya Abilene,

[2] Annas na Kaiafas ba ta prisi ndene; eyala ya Loba e poi na Jon mun'a Zakaria o eyaŋ.

[3] Ndi a poi o mundi mese bebe na Jordan; a laŋgwo idubise la jatoeli, o nyulo betombiseri ba miubi;

[4] Ka na e tilabe o kalati na beyala ba Isaia motopperi a mudii na, Doi da mo wo di malaŋgwa o eyaŋ na, Binyo poŋgo ŋgia ya Yehova, tese maŋgia mau na sii.

[5] Mibiŋsan mese mi mendi lunda, miduŋgo mese na miduŋgo misadi mi mendi sibisebe wasi;

mipiñga mi mendi teme na sii, na mañgia nia mi-kunduki ma mendi timba na dasi-dasi:

[6] Ndi beyubo bese ba mendi jene joñgise la Loba.

[7] Ndi a kwalani dimuti di poi o dubisabe na mo, ? A nyoñon ya pe. nja a kone binyo na o nyi o malinga mi panami e.

[8] Wana bepuma be dungameni o jatoeli. o si bota kwala na binyomene na, Biso di bene Abraham sañgo asu: ndi na ona binyo na, Loba lo wele timbise mano madali o bana ba Abraham.

[9] Ndi o nini ponda, ewundu e neñgebe o miañga ma mieli: bweli na bweli bo si wane teñge bepuma ba bwam, bo kebe wasi, bo botabe o wea.

[10] Ndi ba batu ba uwele mo na, ? Neni so di mendino bola e.

[11] A alabe a ona babo na, Nu nyi bene loki loba, esele mo a abane na nu nyi si bene tom tom: nu nyi bene ida, esele mo a bole nika.

[12] Ndi bakoteli pe ba poi o dubisabe, ndi ba ona mo na, ? A moleedi, neni di mabolano e.

[13] A ona babo na, O si nyakisane buka yi o lomabeno.

[14] Ndi babila pe ba baise mo na, ? Neni so biso pe di mendino bola e. A ona babo na, O si kimia to motu: to bakeli motobbo: ndi o be duñgamene na mosusedi moñgo.

[15] Ndi ka na batu ba tano boombwa, na batu ba m'oñgelino o milema mabu na Jon, ñgo a ta ndi Krais, ñgo a si ta;

[16] Jon a alabe a ona babo bese na, Mba nambadi na dubise binyo na madiba; ndi mo wo a buki mba mu maye, ñgodi ya betambi bau na si duñgamene wonja: mo a mendi dubise binyo na Mudii Mosañgi na wea:

[17] Na eseñgwen yi eno o dia dau, a emedi sañgise

eyuto au bwam, a ẹmedi koteli mbasi au o ndabo a molamba; ndi besambu a mendi dise o wea e si madima.

(18) Ndi gita la mambu mapepe o beleedi bau a laṅgwono batu.

(19) Ndi Herod, tetraki, a ta a pusabeli na mo o nyulo Herodia, munja a muna saṅgo au Filip, na o nyulo mese ma bubi na Herod a bolinó,

(20) A bọlli pe dini di buki mese, a kwese Jon o ndabo a beboa.

(21) Na batu bese ba dubisabeno, e ta e tombi, Jezu pe a ta a dubisabe, a kane, na moi e telami,

(22) Ndi Mudii Mosaṅgi mo siba mokuku ka mbeṅga o moi au, ndi doi di wá o moi di ọna. Ua o ẹ Mun'am tọndabe; na ua na mba na boo ndulo.

(23) Jezu momene a ta ṅgọ mwàlalu la mibu, (a ta ka na batu ba oṅgelino, mun'a Josef, nu ta mun'a Heli.

(24) Nu ta mun'a Mattat, nu ta mun'a Levi, nu ta mun'a Melki, nu ta mun'a Janna, nu ta mun'a Josef,

(25) Nu ta mun'a Mattatias, nu ta mun'a Amos, nu ta mun'a Naum, nu ta mun'a Esli, nu ta mun'a Nagge,

(26) Nu ta mun'a Maat, nu ta mun'a Mattatias, nu ta mun'a Semei, nu ta mun'a Josef, nu ta mun'a Juda.

(27) Nu ta mun'a Joanna, nu ta mun'a Resa, nu ta mun'a Zerobabel, nu ta mun'a Salatiel, nu ta mun'a Neri,

(28) Nu ta mun'a Melki, nu ta mun'a Addi, nu ta mun'a Kosam, nuta mun'a Elmodam, nuta mun'a Er.

(29) Nu ta mun'a Jose, nu ta mun'a Eliezer, nu ta mun'a Jorim, nu ta mun'a Mattat, nu ta mun'a Levi,

(30) Nu ta mun'a Simeon, nu ta mun'a Juda, nu ta mun'a Josef, nu ta mun'a Jonan, nu ta mun'a Eliakim,
(31) Nu ta mun'a Melea, nu ta mun'a Menan, nu ta mun'a Mattaṭa, nu ta mun'a Naṭan, nu ta mun'a David,
(32) Nu ta mun'a Jesse, nu ta mun'a Obed, nu ta mun'a Booz, nu ta mun'a Salmon, nu ta mun'a Naasson,
(33) Nu ta mun'a Aminadab, nu ta mun'a Aram, nu ta mun'a Ezrom, nu ta mun'a Fares, nu ta mun'a Juda,
34 Nu ta mun'a Yakov, nu ta mun'a Isaak, nu ta mun'a Abraham, nu ta mun'a Tara, nu ta mun'a Nakor,
(35) Nu ta mun'a Saruk, nu ta mun'a Ragau, nu ta mun'a Falek, nu ta mun'a Heber, nu ta mun'a Sala,
(36) Nu ta mun'a Kainan, nu ta mun'a Arfaxad, nu ta mun'a Sem, nu ta mun'a Noa, nu ta mun'a Lamak,
(37) Nu ta mun'a Maṭusala, nu ta mun'a Enok, nu ta mun'a Yared, nu ta mun'a Maleleel, nu ta mun'a Kainan,
(38) Na ta mun'a Enos, nu ta mun'a Seṭ, nu ta mun'a Adam, nu ta mun'a Loba.

BEPASI, IV.

NDI Jezu a ta a lunda na Mudii Mosaṅgi a timbi o Jordan, a ta a diaberi na Mudii o eyaṅ,
(2) A ta a mwane ma minya kekabe na Devoli. O mi minya a si dedi to yuma: ndi mi bollino, a timbi bwa njai.
(3) Ndi devoli a ona mo na, Ye te na ua o e ndi Mun'a Loba, anea dini idali di timba ewolu.
(4) Jezu a alabe mo a ona, E tilabe na, Motu a si

mabe o nyulo ewolu momene, ndi o nyulo eyala yese ya Loba.

[5] Na devoli a noŋgi mo o moi a moduŋgo mo asami, a lei mo bekumbu bese ba wasi, bi e isuna ponda.

[6] Ndi Devoli a ona mo na, Ini ŋgiŋnya nyese n'emedi bola ua, na bosaŋgi bau: ebanja e bakabe mba; na to nja na toudino na emedi bola.

[7] Ye te na ua o emedi owe mba, mese ma mendi be moŋgo.

[8] Jezu a alabe a ona mo na, Timba mba mbusa a Satan: e tilabe na, O maowe Yehova Loba loŋgo, momene ndi o mabiano.

[9] Ndi a wani mo o Jerusalem, a jise mo o eyeku ya tempili, a ona mo na, Ye te na ua o e muna Loba, pumba uamene wasi o wa uma:

[10] Ebanja bo tilabe na, A mendi bola anjeli au ŋgiŋnya o moi oŋgo, o tatta ua:

[11] Na o maa mabu ba mendi kassa ua, e si yabe to ponda, o boma mwendi o nyulo idali.

[12] Jezu a alabe a ona mo na, Bo kwalabe na, O si keka Yehova Loba loŋgo.

[13] Na Devoli a bollino ekeka lau lese, a asumwe na mo o isuna ponda.

[14] NDI Jezu a timbi na ŋgiŋnya ya Mudii o Galilee: otin ndi miaŋgo mau mi aluno o muri na mure.

[15] Ndi a lei o ndabo abu nya nduŋgamen, a ta a sesabe na ba a bese.

[16] Ndi a poi o Nazaret, otin ndi a boŋgwabeno: na ka e koloŋgoni dau e tano, a alo o ndabo a nduŋgamen o bunya ba iwumse, ndi a teme moi o laŋga.

[17] Ndi e baki mo kalati ya betopperi ba Isaia. Na a telino kalati, a dii uma e ta e tilabe na,

[18] Mudii ma Yehova mu ẹ o moi am, ebanja a ta a ọkise mba o laṅgwa molaṅgo ma, bwam na batuedi: a lomi mba o bọlle bebuedi ba milema, o laṅgwa joṅgise na mikoma, na timbise jene la bandima, o timbise badosedi wonja,

[19] O laṅgwa mbu mu dọlisane Yehova.

[20] Ndi a kuki kalati, a bọli pe mo motopperi, a ja o wasi. Ndi miso ma batu bese ba ẹ o ndabo a nduṅgamen ma ta ma soke ndi mo.

[21] Ndi a kuma kwalani babo na, Bono bunya, kalati e lunda o matoi manyo.

[22] Na babo bese ba ta mo mbuṅ, ba ta ba tanya o nyulo beyala ba ndulo b busi mo o modumbu. Ndi ba ọna, Se to nunu mun'a Josef e.

[23] A ọna babo na, Binyo nambadi o ẹmedi kwalani mba munu monia, A nya-bwaṅga, bolea uamene: to bẹ na nja di siṅgino na di bolabe o Kapernaum, bola nika wanu o ekumbu oṅgo:

[24] Ndi a ọna, Ewie na ọna binyo na, To motopperi a si madube o mundi mau.

[25] Ndi na laṅgwedi binyo nambadi gita la mikusa di ta o Israel o minya ma Elias, na moi e ta na kukami mbu milalu na miọdi motoba, na njai nindene e tano o tetin eyundi yese:

[26] Ndi to mo wo yabu Elias a lomabe, ke o Sarepta ya Sidon, na o mutu, mokusa.

[27] Gita la miloṅgo mi ta o Israel ponda Elisias, motopperi; ndi to mo wo yabu a si bọlli, ke Naaman, motu a Suria.

[28] Ndi babo bese ba ta o ndabo a nduṅgamen, na ba siṅgino mano mambu ba ta ba lundumia na pidi.

[29] Ndi ba asumwe, ba nimeli mo o eboko, ba dieri mo o moi a moduṅgo, umamene ndi mundi mabu mu ta mu luṅgabe, na ba nimeli mo wasi na molopo.

(30) Ndi a timbi o tetin abu, a ala ŋgia au,
(31) A poi o wasi Kapernaum, mundi ma Galilee, a lei babo o bunya ba iwumse.
(32) Ndi ba ta ba tanya o nyulo beleedi bau: ebanja eyala au e ta na ŋgiŋnya.
(33) Ndi o ndabo a nduŋgamen motu mo wo a ta, a bene mudii mu sisaŋgi, a eyi na doi dindene,
(34) A ọna, Esele biso; ? nji di benino bola na ua Jezu ya Nazaret, Ua o poi o bumbise biso e. Na bii ua nja o ẹno: Nya bosaŋgi mo wo ya Loba.
(35) Jezu a domia mo, a ọna, Kọ na pii, busa na mo. Ndi Devoli a kwesino mo wasi o tetin, a busa na mo, a si ensi mo sise.
(36) Ndi babo bese b'o uba, ba kwali na babomene na, Njika eyala ine! ebanja na beanedi na ŋgiŋnya a anedi midii mi sisaŋgi, ndi ba busi.
(37) Ndi miaŋgo mau mi aluno o uma ese ya ekumbu o muri na mure.
(38) Ndi a asumwe o ndabo nya nduŋgamen, a iŋgedi o ndabo a Simon. Ndi nyaŋgo ya munja Simon, a ta a boa diwau bwambi: ndi ba sosumia mo o nyul'au.
(39) Ndi a temi o mbasanedi au a domia diwau; ndi di dia mo: na dibokimene a asumwe, a bolea babo.
(40) Ndi na we e tano e toŋgomi, babo bese ba bene maboa, na nya maboa ese, ba wani babo na mo: ndi a neŋge dia dau o moi yabu babo bese, a bọllia babo.
(41) Devoli pe ba busa na bagita, ba eya moi, ba ọna Ua o ẹ ndi Krais muna Loba. Ndi a domia babo, a si sedi babo ba toppi, ebanja ba bii na a ta ndi Krais.
(42) Ndi na bo tano boẹsele, a asumwe a ala o uma eyaŋ: ndi batu ba pulise mo, ndi ba poiye mo, ba ẹmbe mo, na a si gasumwe na babo.

43 Ndi a ọna babo na, Na o laṅgwa beanedi ba Loba o mini mindi pe: o nyulo na na lomabe.
44 Ndi a laṅgwo o mandabo ma ndungamen ma Galilee.

BEPASI, V.

NDI na bo tombino, na batu ba wiisam na mo o siṅga eyala ya Loba, a temi o sauw'a Genesaret.
2 A eni miọlo miba mi temi o sauwa, na batu ba mosumba ba mawainya otin, ba owi bepese babu.
3 A iṅgedi o nyulo bọlo bo wo bo ta ba Simon, a uwele mo na a ẹmedi busise bọlo isune itum na mundi. Ndi a ja wasi, a lei batu o nyulo bọlo.
4 Na a bọlli na toppo, a ọna Simon na, Sibise bọlo o njiba, ndi o pimbi bepese banyo, o ombi.
5 Na Simon a alabe a ọna mo na, A saṅgo, biso di taka takani bulu buese, ndi di si boo to yuma: to be na eyala oṅgo, n'ẹmedi pimba epese.
6 Na a bolino nika, ba endeli gita la sue: na te epese e tubea.
7 Na ba peppi bane bapulli ba ta o bone bọlo, na ba ye ba joṅgwane babo. Ndi ba poi, ba lunda miọlo ma bane, na te ba kuma ginda.
8 Na Simon Petar, a enino nika, a kwidi wasi o miendi ma Jezu, a ọna, Asumwe na mba; A Saṅgo na ẹ mot'a bubi.
9 Ebanja a ta a tanya, na bese ba ta na mo, o nyulo jomba la sue ji e na b'o boo:
10 Nika pe ndi James, na Jon, bana ba Zebedi, ba pulli na Simon. Ndi Jezu a ọna Simon na, O si bwa bọṅgo; na te na nini ponda ua o mendi sumbwa batu.
11 Na ba wanino miọlo o mundi, ba dia mese, ba bupe mo.

(12) NDI na bo tombino, na a tano o mundi mo wo, ombwa motu nyi lunda na molo̱ngo̱: nyi a eni Jezu a ko̱ o boso bau, a sosumia mo, a o̱na, A Sango, ye̱ te na o e̱medi, Ua o e̱na o sangise mba.

(13) Ndi a sambise dia dau a tappi mo, a o̱na, Na e̱medi: o be̱ bosangi. Ndi dibokimene molo̱ngo̱ mo dii mo.

(14) Ndi a anedi mo, na a si langwa to motu: ala o lea uamene na prisi, na boli jabia o nyulo bosangi bongo, ka na Moses a anedino, di o be̱ mbuli na babo.

(15) Ndi nikamene miango mau mi benga pambilani o nyul'au: na dimuti dindene di wu, di kotone o singa, na o bo̱lle na mo o maboa mabu.

(16) Ndi a wengemia momene o eyan, o kane.

(17) Na bo tombino, o bunya bo wo, na a tano a lea, bo ta Farasai na baleedi ba mbenda ba jai bebe, ba wu o mundi mese ma Galilee, na Judea, na Jerusalem: ndi ngiinnya a Yehova e ta o bo̱lle babo.

(18) Ndi ombwa, batu ba wani o inongo motu nyi kusabe njembeli: ndi ba pulise neni ba mawane mo o tetin, na nenge mo o boso bau.

(19) Ndi na ba si soino neni ba mawaneno mo o nyulo dimuti, ba aboo o moi a molanga, ndi ba sibise mo wasi o tetin a munyua, o inongo o boso ba Jezu.

(20) Na a enino je̱mia dabu, a o̱na mo na, A momi, bubi bongo bo tombisabe ua.

(21) Ndi batiledi na Farasai ba kumo kwala na, ? Nja nyi e̱ nunu nyi matoppi dibena e. ? Nja nyi malakise bubi, ke Loba momene e.

(22) Ndi Jezu a soino jongedi dabu, a alabe a o̱na babo na, ? Neni o makwalano o milema manyo e.

(23) ? Ngọ e ẹ bwambi o kwala na, Bubi boŋgo bo tombisabe ua, to kwala na, Asumwe, daŋgwa e.

(24) Ndi na binyo o mabia na Mun'a motu a bene ngiinya o wasi o lakise miubi, (a kwalani diboa da njembeli na,) Na ọna ua na, Asumwe, noŋgo inoŋgo loŋgo, ala o ndabo oŋgo.

(25) Na dibokimene a asumwe o moi a mioso mabu, a noŋgi di a ta a naŋga, a timbi o ndabo au momene, a sesi Loba.

(26) Ndi babo bese b'o uba, ndi ba sesi Loba, ba lundi na bọŋgo, ba ọna, Biso di eni mwen a dambu o eŋge.

(27) Ndi o mbusa mano mambu, a al'o, a eni mokoteli, dina dau Levi, a ja o ndabo a mosauwidi: a ọna mo na. O bupe mba.

(28) Ndi a dii mese, a asumwe, a bupe mo.

(29) Ndi Levi a epele mo ida dindene o ndabo au: ndi ba ta mwemba mondene ma bakoteli na bapepe ba ja wasi na babo.

(30) Ndi batiledi babu na Farasai ba inda baokweli bau, ba ọna, ? Nji boli binyo o madano na nyọ na bakoteli na babubi e.

(31) Jezu a alabe a ọna babo na, Ba ba ja bwam ba si mapula motu bwaŋga; ke ba ba maboe.

(32) Na si poi o beli basaŋgedi, ndi babubi o jatoeli.

(33) Ba ọna mo na, ? Ne, baokweli ba Jon ba majano dibua ponda na ponda, na kane; nikamene Farasai; ndi boŋgo ba mada na nyọ.

(34) A ọna babo na, O we na o bola bana ba diba ba ja bibua ke mobaedi a ẹ na babo e.

(35) Minya mi mendi pọ, mobaedi a mendi noŋgobe na babo, ndi to ba mendi ja dibua o mi minya.

(36) Ndi a toppi pe monia na babo: To motu a si mawele molendo mapenya o nyulo loki lẹ dun; o na molendo mapenya mo beŋga nyauwa, o

na molendo mapenya mo si aŋgameni edun.
(37) To motu a si maeli mau mapenya o nyulo bedun beposi; ke mau mapenya ma bwa bedun beposi, mau makomia, na beposi pe be nyama.
(38) Mau mapenya maelebe o beposi bapenya; ndi baa bane ba neŋge bwam.
(39) To motu pe ni nyodi mau me 'dun, a si mapula mapenya dibokimene; a kwali na, Me'dun mi bwam.

BEPASI, VI.

NDI na bo tombino o bunya ba iwumse ba mbusa a alo o tetin a moonda ma mbasi: ndi baokweli bau ba dubwa miseŋgi ma mbasi, ndi ba da, ba suŋgwa a maa mabu.
(2) Na duŋgu da Farasai ba ọna babo na, ? Neni binyo o mabolano di di si dọli bola o bunya ba iwumse e.
(3) Jezu a alabe babo, a ọna, ? Binyo o si laŋgi eyala ka dini na David a bolino, ke momene a ẹ njai, na ba ba ta na mo;
(4) Neni a aluno o ndabo a Loba, a noŋgi, a da ewolu e leabe, a boli pe na ba ba ta na mo; bo si ta bo dọlo na mo o da, ke prisi momene e.
(5) Ndi a ọna babo na, Mun'a motu a ẹ Saŋgo ya bunya ba iwumse.
(6) Na bo tombino o bunya ba iwumse dipepe, a iŋgea o ndabo a nduŋgamen, a lei: ndi motu mo wo mo ta otin dia dau da momi di ta di banja.
(7) Na batiledi na Farasai ba tatta mo, na ŋgọ a ọna a bọlle o bunya ba iwumse; na ba die njom o liŋgise mo.
(8) Ndi a bii joŋgedi dabu, a ọna motu nyi bene dia di anji na, Asumwe, teme moi o tetin. Ndi a asumwe, a temi.

(9) Jezu a ọna babo na, Na ẹmedi juweli binyo dambu di wo; Bo aṅgamene o minya ma iwumse o bole bwam, ṅgọ o bole bubi e: o oṅgise lōṅge, ṅgọ o bwa.

(10) Na a ombwano o muri na mure o babo bese, a ọna nu motu na, Sambise dia doṅgo. Ndi a boli nika: ndi dia dau di ta di bọlle ka dine.

(11) Ndi ba lundi na njo; ba kumo kwali mowo na nune neni ba mabolauino Jezu.

(12) Na bo tombino o mi minya a alo o moduṅgo o kane, ndi a tiṅgami bulu buese, moka na Loba.

(13) Na bo ẹselino, a beli baokweli bau: o babo a possi dum na baba, ba a belino, Bamololoma;

(14) Simon, (a beli pe mo Petar,) na Andiru mun'a saṅgo au, James na Jon, Filip na Bartolomi,

(15) Matteo na Tomas, James mun'a Alfio, na Simon ṇyi belabe Zelotes,

(16) Judas mun'a saṅgo a James, na Judas Iskariot nu ṇyi ta moandiseri.

(17) Ndi a sibi wasi na babo, a temi o uma e naṅgedi, na mwemba ma baokweli bau, na dimuti dindene da batu o Judea, na Jerusalem, na o mbasanedi ma munja ma Turi na Sidon, ba poi o siṅgani mo, na o bọlle o maboe mabu;

(18) Na ba, ba ta ba liṅgise na midii mi sisaṅgi: na babo ba bọlli.

(19) Ndi dimuti dese ba pula tappi mo: ebanja ṅgiũnya yi asumwe na mo, e bọllie babo bese.

(20) Na a sumwe miso mau o ombwa baokweli bau, a ọna, Bonam na binyo batuedi: ebanja jania da Loba gi ẹ danyo.

(21) Bonam na binyo banjai tatanu: ebanja binyo o mendi jula. Bonam na binyo o m'eya tatanu: binyo o mendi iyọlo.

(22) Bonam na bīnyo ke batu ba mendi asiṅge

binyo, na jaba binyo o mwenja mabu, na sǫlise binyo, na panga dina danyo ka bubi, o nyulo Mun'a Loba.

(23) Bwa monyeŋge o bo bunya, aŋgwe na monyeŋge: ombwa, bowen boŋgo bo kolo o moi: nikamene ndi basaŋgo babu ba bolino batopperi ba Mudii.

(24) Eboma na binyo o ę mbwaŋ! binyo o ta o kusa lokomedi manyo.

(25) Eboma na binyo o ę uli! o mendi bwa njai. Eboma na binyo o mayǫ tatanu! o mendi geya na lebe.

(26) Eboma na binyo ke batu bese ba matoppo bwam o nyul'anyo! na ndi basaŋgo babu ba bolino batopperi ba lobaŋgo.

(27) Ndi na ǫna binyo ba siŋgi mba na, Tǫndo baasiŋgedi banyo, bola bwam na ba ba asiŋge binyo,

(28) Namise babo bo loa binyo, kanea babo ba a boli binyo bubi.

(29) Na mo nyi a dipi binyo o nyulo molama mo wo, atoeli pe mo mune: nu nyi a noŋgono binyo loki loŋgo losadi o si baŋgani mo o noŋgo pe londene.

(30) Bola motu na motu nyi uwele binyo; na nu nyi noŋgono bima boŋgo, o si uwele pe babo.

(31) Ponda na o pulino na batu ba bole binyo, bola pe nika na babo.

(32) Yę te na o tǫndi babo ba tǫndi binyo, njika masoma o benino e: babubi pe ba tǫndi ba ba tǫndi babo.

(33) ? Yę te na o boli bwam na babo ba boli bwam na binyo, njika masoma o benino e: babubi pe ba boli nika.

(34) Yę te na o bali babo bi ę na ba mendi timbise

binyo, ? njika masoma o benino e: babubi pe mabali na babubi, na ba mendi kusa pe nika.

(35) Ndi tọndo baasiŋgedi banyo, bola bwam, bale, ndi o si apita to dambu; ndi bowen banyo b'o mendi kola, o mendi bẹ bana ba Nya-asami: ebanja a ẹ bwam na ba ba si masomia, na ba ẹ bubi.

(36) O bẹ ndedi, nika na Saŋgo anyo pe a ẹ ndedi.

(37) O si inda, ndi o si mendi indabe: o si kwese, ndi o si mendi kwesabe; lakise, ndi o mendi lakisabe.

(38) Bola, ndi e mendi bolabe binyo; dimene la bwam di bandabe wasi, na soisabe wasi, na dipupa, batu ba mendi bola o bwaŋga banyo. Ebanja di dimene gẹ na o mene, di di menabe pe binyo.

(39) A toppi monia na babo, ? Bandima bẹ na ba dieri bandima e: baa ba bane, ba titti na ba kọ o yukukulu e.

(40) Mookweli a si mabuka saŋgo au: ndi motu nyese nyi leaberi bwam a mabẹ ka saŋgo au.

(41) ? Neni o maombwano mbọsi yi ẹ o diso da muna soŋgo oŋgo, ndi o si sọo ŋgeŋ nyi ẹ o diso doŋgo uamene e.

(42) ? Neni o ẹno o kwalani muna soŋgo oŋgo na, A mun'ati esedi mba na sumwe mbọsi o diso, ke uamene o si maene ŋgeŋ nyi ẹ o diso doŋgo e. Ua itabba, seli busise ŋgeŋ nyi ẹ o diso doŋgo, ndi to o maene bwam bwam o sumwa mbọsi nyi ẹ o diso da mun'a soŋgo oŋgo.

(43) Bweli ba bwam bo si mayai bepuma ba bubi: to bweli ba bubi pe bo si mayai bepuma ba bwam.

(44) Mieli mese mi biane na bepuma babu. O nyulo njenjeli batu ba si mapata efig, to na o nyulo manga, ba si makoteli lonyeŋgen.

(45) Motu a bwam o nyulo diuta da bwam da molema mau, a mawane bepuma ba bwam: ndi mot'a

bubi o nyulo diut'a bubi da molema mau, a mawane bepuma ba bubi: ebanja o lunda la molema modumbu mu matoppo.

(46) ? Neni o mabelano mba, A saŋgo, A saŋgo, ndi o si boli mambu me na na kwali e.

(47) To be na nja nyi a poi na mba, o siŋga bekwali bam, a bola nika, Na emedi lea ua, nu a wanino.

(48) A e ka motu nyi luŋgi ndabo, a pulli, a boka eyuto o nyulo idali: na mpupe mu wuno, mu ondo na ŋginnya o nyulo ni ndabo, ndi mu si soise mo: ebanja e ta e bokabe o nyulo idali.

(49) Ndi nu nyi singi, a si boli, a e ka motu nyi si boki eyuto a luŋgi ndabo o miaŋgadu; ndi mpupe mu ondo na ŋginnya, na dibokimene e ko, na dibolli da ni ndabo di ta bondene.

BEPASI, VII.

NDI na a bollino bekwali bau o besiŋgedi ba batu bese, a iŋgedi o Kapernaum.

(2) Ndi moutu a moanedi nya ebwea mo wo, nu nyi e passa na mo, a boa, a pula wo.

(3) Na a siŋgino na Jezu a e, a lomi na mo badun ba Ju, ba sosumia mo, na a ye a bolle moutu au.

(4) Ndi na ba poino na Jezu, ba sosumedi mo nambadi, ba ona, A duŋgamene, nu nyi ena a mabolea dini:

(5) A tondi itumba lasu, a luŋgedi biso ndabo a nduŋgamen.

(6) Ndi Jezu a ala na babo. Na a tano i si'tum na ndabo, moanedi a lomi makom na mo, a ona, A saŋgo, o si bolise uamene ndutu; ebanja na si duŋgamene na ua o maiŋgea o was'a o molaŋga mam.

(7) O nika na oŋgeli to mbamene na si duŋgamene poino ua, o kwala eyala, ndi moutu am e mendi bolle.

(8) Mbamene pe na e̱ motu o was'a ŋgiñnya, na bene batu ba bila o wasi am, ndi na kwalani te mo wo na, Ala, ndi a wala: na nune, Ya, ndi a po̱; na o moutu am, O bola dini, ndi a bola.

(9) Na Jezu a siŋgino mano mambu, a ubia mo, a yombise momene, a o̱na batu ba bupe mo na, Na o̱na binyo na, na si dii je̱mia dindene nika, kem. to Israel momene.

(10) Ndi ba ba ta ba lomabe, ba timbi o ndabo, ba diino nu moutu a bo̱lli ni ta na boa.

(11) NA bo tombino o bone bunya suba, a al'o mundi mu belabe Nain; na gita la baokweli bau ba ala na mo, na batu gita.

(12) Na a poino bebe na mouna ma mundi, ombwa, mbimba ma motu mo ta mo bambabe, a ta ndi mpom ma mun'a nyaŋgo au, nu ta ndi mokusa; gita la batu ba mundi ba ta na mo.

(13) Na Saŋgo a enino mo, a bwea mo ndedi, a o̱na mo na, O si eya pe.

(14) Ndi a poi, a tappi ebambu: ndi ba ba bambe ba temi. A o̱na, A mpesa ma motu, na o̱na ua na, Asumwe.

(15) Na nu nyi ta na wo̱ a ja, a kuma toppo. Ndi a baki mo o nyaŋgo.

(16) Ndi bo̱ŋgo bo poiye babo bese: ndi ba busise Loba, ba o̱na, Motopperi nyi ndene a busa o tetin asu: ndi Loba lo ta lo pepeli bona bau.

(17) Mini miaŋgo mau mu alo o tetin a Judea yese, na o tetin a moiyo muri na mure.

(18) NDI baokweli ba Jon ba lei mo mano mambu mese.

(19) Na Jon a beli baokweli bau baba, a lomi babo o Jezu, a o̱na, ? O e̱ ndi nu nyi mendi po̱, ŋgo̱ di maombwa nupepe e.

(20) Na ba batu ba poino na mo, ba o̱na, Jon Mo-

dubedi mo ndi a lomi biso na ua, Mo na, ? O e ndi nu nyi mendi po, ngo di maombwa nupepe e.
(21) O ni iponda mene a bolli gita la babo ba maboe, na njembeli, na midii mi bubi: na gita la ba ndima a boli gene.
(22) Ndi Jezu a alabe babo a ona, Ala ngia anyo, langwa Jon mambu o enino na singano, neni bandima ba ene, ba emmedi ba dangwa, bamilongo ba sanga, bandoki ba singa, bawidi ba pumbwa, na batuedi molango ma bwam mo langwabe.
(23) Bonam na nu, to be na nja nyi si mendi kunwa o mba.
(24) Na miendi ma Jon ba timbino na mo, a kuma toppo na batu o nyulo Jon, na, ? Nji binyo o mabusano o ala o eyan o jene e. ? Ekoko e masoa na ngo e.
(25) ? Ndi nji o mabusano o ala jene e. Motu nyi botisabe na mboti nyi bobi e. Ombwa, ba ba botisabe na mboti a bwam, na ba b'ena elembulembu, ba e o mandabo ma kine.
(26) ? Ndi nji o mabusano o jene e. ? Motopperi e. E, na ona binyo na, a buki motopperi.
(27) Mo nunu e ta e tilabe na, Ombwa na lome moendi mam o boso bongo, nyu mendi bonsane ngia ongo o boso bongo.
(28) Ndi na ona binyo na, O tetin a ba ba yabe na bitu, to Motopperi mo wo a si kolo a buka Jon Modubedi: ndi nu nyi e salo o jania da Loba, a buki mo.
(29) Na batu bese ba singi mo, na bakoteli, ba busise Loba, ba ta ba dubisabe na idubise la Jon.
(30) Ndi Farisai na basango ba mbenda ba bangi miango ma Loba dingise babo momene, ba si emedi dubisabe na mo.
(31) Ndi Sango a ona, ? O wene na mendi mene-

nino nini nyoñon ya bano batu e. ? Njika ka ba ẹ ndi e.

(32) Ba ẹ ka bana ba jai o uma dun, ba belane mo wo na nune, na, Biso di loñgia binyo mbọli, ndi binyo o si sa ñgọmo; biso di ta di lebe na binyo, ndi o si eyi.

(33) Ebanja Jon Modubedi a pəi, a si ta da ewolu, a si nyọ mau; ndi binyo o ọna, A bene nyambe.

(34) Mun'a Motu a pọ a da, a nyọ; ndi binyo o ọna, Ombwa motu a modedi, na manyọdi ya mau, dikom da bakoteli na babubi.

(35) Ndi moañgwedi a tesebe na sii na bana bau.

(36) Ndi Farisai mo wo a pulise na a de na mo. Ndi a alo o ndabo a Farisai a ja o bededi.

37 Ndi ombwa, mutu ya mundi, nyi ẹ bubi, na a biino na Jezu a ja o bededi o ndabo a Farisai, a wani ñgọbe ya Alabastron ya jọki.

(38) A teme o mbusa bebe na miendi mau a eya, a kuma jowa miendi mau na misọdi, a tutwa na nyọ ya molopo mau, a sopo miendi mau, a ọkise na jọki.

(39) Ndi na Farisai nyi beli mo a enino, a toppi na momene na, Nunu motu usabe a ẹ motopperi, a usa bia nja na njika ka mutu nunu nyi a tappi mo a ẹno: ebanja a ẹ nya-bubi.

(40) Jezu a alabe a ọna mo na, A Simon na bene dambu da kwalani ua. A ọna, A moleedi, kwala ndi.

(41) Bo ta motu a malakako mo wo, baaledi mo bewu baba: mo wo a aledi mo bewea ba denario bitanu, nune pe mwalanu.

(42) Na ba si benino yuma ya sauwa, a abedi babo na wonja. Laañgwa mba o nika nyi o wene yabu, a ẹmedi tọndo mo a buka.

(43) Simon a alabe mo a ọna, Na biana nu, a

aledino gita. A ọna mo na, O kaise bwam bwam.
(44) A timba na nu mutu, a ọna Simon na. ? O ene nunu mutu e: Mba na iñgedi o ndabo oñgo, ua o si boli mba madiba o jowa miendi mam: ndi mo a owa miendi mam na misọdi, na tutwa mo na nyọ ya molopo mau:
(45) Ua o si boli mba isopa: ndi nunu mutu na te na ponda na iñgedino a si wọli sopa miendi mam.
(46) Molopo mam na mula o si ọkise; ndi nunu mutu a ta a ọkise miendi mam na jọki la benumba.
(47) O nika na kwalani ua na, Bubi bau bu ẹ iti, buese bo lakisabe, ebanja a tọndi gita: ndi na nu isun ilakisabeno, mo lem-lem a tọndi ndi isun.
(48) Ndi a ọna mo na, Miubi moñgo mi lakisabe ua.
(49) Na ba ba ja o bededi na mo, ba kuma kwala na babomene na, ? Nja pe nunu nyi ma lakise miubi e.
(50) A ọna nu mutu na, Jẹmia doñgo di oñgise ua; Ala na mosañgo.

BEPASI, VIII.

NA botombino, a timba a ala o tetin a mindi mese, a lañgwa na lei miañgo ma bwam ma jania da Loba: ndi dum na baba ba ta na mo,
(2) Ndi bitu pe bi ta nyi ta na bọlle o mudii ma bubi, na maboa, Mari ni belabe Magdala, o nu nyambe samba e busino.
(3) Na Joanna, munja Kusa soeli ya Herod, na Susanna, na gita bapepe ba ta ba bolea mo bima babu.
(4) Na gita la batu ba kotonino, na ba poi na mo o mindi mese, a toppi o monia:
(5) Mosaedi a alo o sa mbolako au: na a ta na sa, duñgu di kọ o momi mangia; ndi e ta e dakabe wasi, na binun ba moi bi sonna mo.

(6) Duŋgu di kọ o moi ya idali; ndi diboki e ta e pumia, e anji, ebanja e ta e pula madiba.
(7) Duŋgu di kọ o tetin a ŋjenjeli; ndi ŋjenjeli e pumia na mo, e walameni mo.
(8) Yine e kọ o miaŋgadu mi bwam, e pumia, e ya bepuma, ebwea e lundi. Na a kwalino mano mambu, a ọna, Nu ŋyi bene matoi masiŋga, esedi mo a siŋgi.
(9) Ndi baokweli bau ba uwele mo na, ? Neni munu monia mu ẹno e.
(10) A ọna, Na binyo di bolabe besuka ba jania da Loba: ndi na bane o minia; na o gene, ba si maene, na o besiŋgedi, ba si masoŋtani.
(11) Monia mo ẹ nanu, Mbolako mo ẹ ndi eyala ya Loba.
(12) Yi e kwidi o momi maŋgia, ba ẹ ndi ba ba siŋgi; ndi devoli a poi, a noŋgo eyala e ta o milema mabu, ba si yabe ba dube ba o oŋga.
(13) Yi e ẹ o idali, ba ẹ ndi ba, ba siŋga, ndi ba kusa eyala na monyeŋge; babo da si bene miaŋga, ba dube o isun a ponda, ndi 'ponda ikekise ba kọ.
(14) Yi ẹ kwidi tetin a ŋjenjeli, ba ẹ ndi ba ba siŋgi, ba ala, ndi ba walameni na mambu ma wasi, na bima na moyau ma dini lōŋge, ndi ba si ya bepuma ba mowe.
(15) Yi e ẹ o miaŋgadu mibwam, ba ẹ ndi ba ba bene milema mambadi na bwam, ba siŋgi eyala, ba neŋge, ndi ba ya bepuma na giŋgeli.
(16) To motu a si mamọteli eturukan, a kumani mo o nyulo moonjo, to ele mo o wasi a inoŋgo; ndi a tese te mo o moi a ebuŋgo, na bese ba iŋgedi o tetin, ba maeni mwenene mau:
(17) Ebanja to dambu e si utami, g'e na e si mendi biisabe; to utabe g'e na e si mendi biane, na pambilani.

(18) Binyo bẹ diweye neni o siŋgino: ebanja to na nja ni bene, mo ndi e mabolabeno; to nja nyi si bene, e mendi noŋgobe na mo yi a mapulano bene.

(19) Ndi ba poiye mo nyaŋgo au na bona saŋgo, ndi ba si wele sisia mo onyulo dimuti.

(20) Ndi e ta e laŋgwa mo, na, Nyoŋgo oŋge na bona soŋgo oŋgo ba tem o 'boko, ba pula jene ua.

(21) A alabe a ọna babo na, Yeye na bona Tite, ba ndi ba ẹ bane ba siŋga eyala a Loba, ndi ba bola mo.

(22) Na bo tombino, o bunya bo wo, a alo o bọlo na baokweli bau: a ọna babo na, esedi biso di wale o mudi yine epasi a munja. Ndi ba oŋgo o munja.

(23) Na ba duano na ŋgọ a kwidi eyọ; ndi e wuŋgusa moudi ma ŋgọ o munu munja; ndi ba ta ba lunda, ba b'ẹ endia.

(24) Ndi ba poi na mo, ba uwele mo ba ọna, A Saŋgo Saŋgo di nyam. Ndi a asumwe, a domia ŋgọ na bwambi ba munja: ndi ba lokomia, ndi mo ta mbọle.

(25) A ọna babo na, ?Jemia danyo so e. Ndi ba ta ba bwa boŋgo, ba tanya, ba kwali mo wo na nune, Njika ka motu nunu! a anedi ŋgọ na madiba, ma dube mo.

(26) NDI ba poi o ekumbu ya batu ba Gadara, mune muri mu lelem na Galilee.

(27) Na a temno o mundi, otin ndi a dongameni mo o mbusa mundi motu nyi bene nyambe ibe i titti, a si bọti to mbọti, to a ja o mboa, ke o sọŋgo.

(28) Na a enino Jezu, a eya, a kọ asi o boso bau, a toppo na doi dindene, a ọna, ?Nji na bolana ua, Jezu Mun'a Loba, Mokoledi e. Na sosumedi ua, o si takise mba.

(29) (Ebanja a ta a ania mudii mu sisaŋgi na mo

busi na nu motu. Gita la ponda mu ta mu putia mo: ndi a ta a jesabe na ŋgo̱ko̱be na beboa, ndi a bua beboa, a paŋgabe na nyambe o eyaŋ.)

(30) Jezu a uwele mo na, ? Dina danyo nja e. A o̱na, Legion: ebanja nyambe gita e ta na mo.

(31) Ndi ba sosumia mo, na a si ania babo na ba ali o abusso.

(32) Ndi wa e ta njaŋ da ŋgoa, di ta di da o moduŋgo: ndi ba sosumedi mo na a e̱sedi babo ba iŋgea otiu. Ndi a e̱sedi babo.

(33) Na nyambe ba busino na nu motu, ba iŋgedi o ŋgoa: ndi njaŋ dese di nya bwambi o mito̱ŋgo o madiba, ndi b'o uba.

(34) Ndi babo ba ta ba dese ba enino di di bolane, ba nyi, ba alo, ba laŋgwa nika o mundi na o bekumbu.

(35) Ndi ba alo o gene di di bolano: ba poi na Jezu, ba soo motu nu nyambe e busino, a ja o miendi ma Jezu, a bo̱to, a bene molopo mau bwam bwam: ŋdi ba ta ba bwa bo̱ŋgo.

(36) Babo pe ba eni mo, ba laŋgwa babo o nyulo njika ka janda nu nyambe a anedino a ta a bo̱lli;

(37) Ndi dimuti dese da ekumbu ya Gadara o muri na mure ba sosumedi mo o asumwe na babo; ba ta ba kusa bo̱ŋgo bondene: ndi a ala o bo̱lo, a timba pe ombusa.

(38) Ndi motu nu nyi nyambe e busino, a sosumedi mo na a maja na mo: ndi Jezu a lomi mo one,

(39) A o̱na, Timba na mboa oŋgo, o lea njika mambu mandene Loba lo ta lo bolea ua. Ndi a alo ŋgia au, a laŋgwo o tetin a mundi mese njika mambu mandene Jezu a boledino mo.

(40) NA bo tombino, na Jezu a timbino, batu ba kusa mo na monyeŋge: baa bese ba ta ba tattea mo.

(41) Na ombwa, motu a poi dina dau Jairus, a tano moanedi nya ndabo a nduŋgamen: ndi a kọ o miendi ma Jezu, a sosumedi mo na a ye o ndabo au:

(42) Ebanja a bene mpom ma muna ŋgonderi mo wo, a ta ŋgọ dum da mibu na miba, ndi a pula wọ. Ndi na a aluno, batu ba wiise mo.

(43) Ndi mutu mo wo nyi bene diboa da maiya, dum da mibu na miba, a ta a bola bima bau bese na batu ba bwaŋga, ndi a si wele bọlle to bo wo,

(44) A poi o mbusa, a tappi mbaŋgwa au ya mbọti: nå dibokimene diboa da maiya di keye.

(45) Na Jezu a ọna, ?Nja a tappi mba e. Na bese ba tobbo, Petar na ba ba ta na mo ba ọna, A Saŋgo, dimuti di bandi ua na wiisam, ndi o kwala na, ? Nja a tappi mba e.

(46) Jezu a ọna, Mo wo a tappi mba: na bii na ŋgiŋnya e busi na mba.

(47) Na mutu, a eni na a si utami, a poi soa-soane, a kọ asi o boso bau, a laŋgwo mo o matoi ma batu bese neni a ta a tappi mo, na neni dibokimene a bọlli.

(48) Ndi a ọna mo na, A mutu, jẹmia doŋgo di bọlli ua; ala na mosaŋgo.

(49) Na a toppino, mo wo a wu o moanedi nya ndabo a nduŋgamen, a ọna mo na, Mun'a oŋgo a widi, o si nyakisane Moleedi.

(50) Ndi Jezu a siŋgino, a alabe mo na, O si bwa-bọŋgo, o dube teŋge, ndi a mendi bọlle.

(51) Na a poi o ndabo, a si ẹsedi to motu a iŋgedi otin ke Petar, na James, na Jon, na saŋgo na nyaŋgo ya ŋgonderi.

(52) Ndi bese ba eya, ba te mosia: ndi a ọna, O si eya; a si widi, a kwidi eyọ.

(53) Ndi ba yoiye mo na makeku, ba bia na a widi.

(54) Ndi a pańgi babo bese, a nońgi mo o dia, o ọna, A ńgonderi, asumwe.
(55) Ndi mudii mau mu timba, na dibokimene a asumwe: ndi a anedi na yuma e nabolabe mo o da.
(56) Ndi sańgo au na nyańgo ba tanya: ndi a ania babo, na ba si laṅgwa to motu di di bolane.

BEPASI IX.

NDI a beli dum da baokweli bau na baba o uma wo, a boli babo ńgiṅnya o moi a nyambe, na o bọlle maboe.
(2) Ndi a lomi babo o laṅgwa jania da Loba, na o bọlli baboe.
(3) A ọna babo na, O si noṅgo to yuma o londo, to bebuṅgo, to mikuta, to bewolu, to mbolu; to o noṅgo loki loba to motu.
(4) Ndi to njika ndabo o iṅgedino, o ja, ndi na wa uma, o ala.
(5) Ndi to nja nyi si kusa binyo, na o bebusedi ba mu mundi, soise diburu o matańga manyo, di mendi bẹ mbuṅ o diṅgise babo.
(6) Ndi ba busi, ba alo o tetin a mindi, ba laṅgwo miańgo ma bwam, na bọllino o uma na uma.
(7) Na Herod Tetrarki a siṅgino mese mi bolabe na mo: ndi a ubi, ebanja di ta di kwalabe na dungu, na Jon a pumbwa o kwidi;
(8) Duṅgu na, Elias a biisabe; bapepe na, Mo wo ya motopperi ya kwoṅ a pumbwo pe.
(9) Ndi Herod a ọna, Jon, na ke mo molopo: ndi nja pe nunu, o nyulo nu na siṅgani ini ka mambu e. Ndi a pula gene mo.
(10) Na bamololoma ba ta ba timba, ba langwi mo mese ma bolane. Ndi a noṅgo babo, a ala o mbusa na esuka o uma eyaṅ, bebe na mundi ma Betsaida.

(11) Na batu ba bii, ba bupe mo: ndi a kusa babo, a toppia babo o jania da Loba, a bolli babo ba puli.

(12) Ndi bunya bo kumo tomba, dum na baba ba poi, ba ona, Loma dimuti one; na ba maiṅgea o mindi na o eyundi, o muri na mure, ba manaṅga asi, na da: ombwa wanu yi e eyaṅ.

(13) A ona babo na, Binyo bole babo ida. Ndi ba ona, Biso di bene bewolu bitanu na sue iba, di si bene epepe: ndi ṅgo na di ala na anda mada o nyulo bano batu bese.

(14) Ba ta ṅgo lokuli la batu lotanu. A ona baokweli bau na, Jise babo wasi mabele o mwatanu.

(15) Ndi ba boli nika, ba jise babo bese o wasi.

(16) Ndi a noṅgo bewolu na sue iba, a ombwa o moi, a namise, a bua, a boli baokweli o tese o mioso ma dimuti.

(17) Ndi ba a bese ba da. ndi ba ula: ndi ba pondi miburu mi dia, dum da besanja na biba.

(18) NDI bo tombino, na a ta mosoloki, a kane, baokweli bau ba ta bebe: ndi a uwele babo, ? Neni batu ba kwalano mba na e.

(19) Ba alabe na, Jon Modubedi: duṅgu na Elias, bapepe, motopperi ya kwoṅ a pumbwo pe.

(20) Ndi a ona babo na, ? Nja nyi o kwali mba na e. Petar a alabe na, Krais nya Loba.

(21) Ndi a anedi babo bwambi, a boli babo doi na ba si laṅgwa to motu di dambu:

(22) A ona, Mun'a motu a mendi tusabe o mambu gita, na baṅgabe a badun,na prisi ba boso, na batiledi, ndi a mabwabe, ndi o sulalu a mapumbwa pe.

(23) Ndi a ona bese na, Ye te na motu na motu a emedi bupe mba mbusa, esedi mo a tobbo momene, ndi a noṅgo mbasa au bunyate, na bupe mba.

(24) Ebanja to nja nyi pula suńga lōńge lau, a mapumba mo: ndi to nja a mendi pumba lōńge lau o nyul'am, nu a mendi suńga mo.

(25) ? Njika moseù motu a mendino nońgo, yẹ̄ te na a kusa wasi nyese, ndi a pumba momene, na a bańgabe e.

(26) To nja, to nja, a mendi sọ̄lo o nyul'am, na beyala bam, o nyulo nu momene Mun'a motu a mendi sọ̄lo o iponda a mendino pọ̄ o bosańgi bau, na o Sańgo, na o anjeli a bosańgi.

(27) Ndi na lańgwa binyo nambadi, Duńgu di teme wanu ba si mendi keka kwidi na te na ba maene jania da Loba.

(28) Ndi bo tombino, ńgọ̄ minya lombi o betoppedi bini bekwali, a nońgo Petar, na Jon, na James, ndi a alo o moduńgo, o kane.

(29) Na a kanino, beombwedi bau be tukwa, mbọ̄ti au e isańga na mai-mai.

(30) Ndi ombwa, batu baba ba kwali na mo, ba ta ndi Moses na Elias:

(31) Ba leile babomene na bosańgi, ba kwala o nyulo kwidi lau ni a mendi kusa o Jerusalem.

(32) Ndi Petar na ba ba ta na mo ba dilla na eyọ̄: na ba umweno, ba ene bosańgi bau na batu baba ba teme na mo.

(33) Na bo tombino ka ba aluno na mo, Petar a ọ̄na Jezu na, A Sańgo, bo dọ̄li na biso di bẹ̄ wanu: ndi esedi biso di luńga minoko milalu; Ua mo wo, Moses pe mo wo, Elias pe mo wo: a si bii di a toppino.

(34) O iponda mene a kwali nini ka, diwindi-windi di poi, di kumani babo: ndi ka ba ińgedi diwindi-windi, ba bwa bọ̄ngo.

(35) Ndi doi di wu o diwindi, di ọ̄na, Mun'am nunu, tọ̄ndabe: sińga mo.

[36] Na doi di tombino, Jezu a dia mosoloki. Ndi ba neŋge mo diuta, ba si laŋgwi to motu o mi minya to di wo la mano mambu mẹ na ba ta ba eni.

[37] Ndi e tombino na o bone bunya, na ba sibano o moduŋgo, gita la batu ba doŋgameni mo.

[38] Ndi ombwa, motu mo wo ya mwemba a eya na, A moleedi na sosumedi na, o ombwane mun' am: a ẹ ndi mpom mam ma muna.

[39] Ndi ombwa, mudii mu aledino mo, ndi a eya bwambi: ndi mu nyanwo mo na pudu o modumbu, mo doseli mo, mo si ẹsedi mo.

[40] Ndi na puli na baokweli boŋgo ba busise mo; ndi ba si wele.

[41] Jezu a alabe a ọna, A nyoŋon ya penda na pamo, I si 'tum na jano na binyo na welino binyo e. Wana muna oŋgo wanu.

[42] Na a tano a wa, nyambe e kwese mo o wasi, e nyanwa mo. Ndi Jezu a domia mudii mu si saŋgi, a bọlli muna, a baki pe mo na saŋgo au.

[43] Ndi babo bese ba nba o nyulo ŋgiŋmya ndene na Loba. Na ka motu nyese ba tanyino o nyulo mambu mese Jezu a bolino, a ọna baokwelibau na,

[44] Esedi bini bekwaledi bi sibi wasi o matoi manyo: ebanja Mun'a motu a mendi bakabe o maa ma batu.

[45] Ndi ba si soŋtani bini bekwaledi, be ta be utami na babo, na ba si sọ mo: ndi ba bwa bọŋgo o juwele mo o bini bekwali.

[46] Ndi bo ta, penda o tetin abu, nja nyi mendi be bondene.

[47] Jezu a sọ joŋgedi da milema mabu, a noŋgi muna, a jise mo bebe na mo,

[48] A ọna babo na, To be na nja nyi mendi kusa nunu muna o dina dam, a kusi mba: to be na nja nyi kusa mba, a kusa mo nyi lomi mba: nu

nyi e salo o tetin anyo nyese, mo lem-lem a mendi be nyu ndene.

(49) Jon a alabe a ona, A Sango, di eni mo wo a mabusise nyambi o dina dongo; ndi biso di bangani mo, ebanja a si bupe biso.

(50) Jezu a ona mo na, O si bangani mo: nu nyi si lingise biso, a e na biso.

(51) NA bo tombino, na ponda e ta e po, na a mendi kusabe o moi, a soke boso bau o wala o Jerusalem,

(52) A loma miendi o boso bau: ndi ba ala ba ingedi o mundi ma Samaria, o bonsane mo.

(53) Ndi ba si kusi mo, ebanja boso bau bo ta biana a maala o Jerusalem.

(54) Ndi baokweli bau James na Jon ba enino dini, ba ona, ? A Sango, o emedi biso di ania wea e we o moi e sibe wasi, e dise babo ka na Elias a bolino e.

(55) A yombo, a domia babo, a ona, Binyo o si bii njika ka mudii o eno.

(56) Ebanja Mun'a motu a si poi o bumbise lōnge la batu, ndi o jongise babo. Ndi ba ala o mune mundi musadi.

(57) Na bo tombino ke ba maala o ngia, Motu mo wo a ona mo na, A Sango, na emedi bupe ua to njika uma o maalano.

(58) Jezu a ona mo na, Mbanja e bene molomba, binun ba moi bi bene madumbu; ndi Mun'a motu a si bene uma ya nenge molopo mau.

(59) A ona nupepe na, Bupe mba. Ndi a ona, A Sango, esedi mba na sele ala pulle tite.

(60) Jezu a ona mo ni, Esedi mibimba mi pulle mibimba: ndi o ala, o langwia jania da Loba.

(61) Ndi nupepe pe a ona, A Sango, na emedi bupe ua; ndi esedi mba na sele ala nangani babo ba e o mboa, o ndabo am.

(62) Jezu à ọna mo na, Motu nyi maele dia dau o pau, ndi a ombwa o mbusa, a si duńgamene o jania da Loba.

BEPASI, X.

O mbusa mano mambu, Sańgo a posso pe mosamba ma batu bapepe, a lomi babo baba na baba o boso bau o mundi mese na o uma, na momene a mapulano pọ.

(2) O nika a ọna babo na, Nambadi mumbwa mu kolo, ndi ba umbwedi ba titti: nika, sosumia Sańgo ya mumbwa, na a lomi baumbwedi o mumbwa mau.

(3) Ala na mangia manyo; ombwa na lome binyo ka milońgi o tetin a njọ.

(4) O si walane mokuta, to mokuta mosadi, to bitambi: o si soma to motu o ngia.

(5) To njika ndabo binyo o seleno gińgea, kwala na, Mosańgo mo bẹ na nini ndabo.

(6) Yẹ te na muna mosańgo ma ẹ otin, mosańgo mońgo ma mendi bẹ otin; mu titti te, ke mu mendi timba pe na binyo.

(7) O ni ndabomene o india otin, da na nyọ dambu na dambu ba bolano: ebanja moboledi a dungamene ikaka dau. O si dańgwa ndabo na ndabo.

(8) To njika mundi o ińgedino ndi ba kusa binyo, da yuma na yuma ba teseno binyo o boso:

(9) Bọlle maboa ma ẹ otin, O kwalani babo na, Jania da Loba di sesedi bebe na binyo.

(15) Ndi to njika ka mundi o ińgedino, ndi ba si kuse binyo, o busa o bekoko ba mu mundi, o kwala na.

(11) Diburu mene da mundi manyo di alane na biso, di matutwa mo o dińgise binyo: to bẹno na, o bia pon dini, na jania da Loba, di poi bebe na binyo.

(12) Ndi na ọna binyo na, E mendi bẹ bwam na Sodom o bo bunya, ndi to mu mundi.

(13) Eboma na ua a Korasin! Eboma na ua a Betsaida! ebanja yẹ te na bebolu be ta be bolabe o Turi na Sidon, be ta be bọ na binyo, ke b'ẹwe jatoeli, o ja na dibatu da malebu na o diburu.

(14) Ndi e mendi be bwam na Turi na Sidon, o moka, na to binyo.

(15) Ndi ua A Kapernaum, nyi aboono o moi, o mendi pumbabe wasi a sọŋgo,

(16) Nu nyi siŋgani binyo a siŋgani mba; nu nyi baŋgi binyo a baŋgi mba; nu nyi a baŋgi mba a baŋgi Nu nyi lomi mba.

(17) Ndi mosamba ba timbi pe na monyeŋge, ba ọna, A Saŋgo, na nyambe yese pe ẹ wasi su o nyulo dina doŋgo.

(18) A ọna babo na, Na ta na ombwa Satan ka bekoŋ, be motimeri o moi na wasi.

(19) Ombwa, na boli binyo ŋgiŋnya o dakia nyama miaba, na ŋgiŋga, na o moi a ŋgiŋnya ya moasiŋgedi: ndi to dambu di si mendi ense binyo sisi.

(20) To bẹno na o si bwa monyeŋge o nyulo midii mi ẹ wasanyo, ndi bwa monyeŋge ebanja mina manyo ma tilabe o moi.

(21) O ni iponda Jezu a boo monyeŋge o mudii, a ọna, A tite, Yehova ya moi na wasi na soma ua, na ua o ta o uta mano mambu na bajaŋgwa na basoŋte, ndi o biise babo na mieŋge: nikamene Ati; e ta e enene bwam o miso moŋgo.

(22) Mambu mese ma bakabe na mba na Tite: ndi to motu a sibii nja muna ẹno, ke Tite; to nja Tite a ẹno, ke Muna, ndi na mo nu muna a ẹmedi biise mo.

(23) Ndi a yombo na baokweli bau a kwala esuka,

Bonam na miso mi ene mambu mi ẹna binyo o ene.
(24) Ebanja na laṅgwedi binyo. Gita la batoppedi ba mudii, na kiṅe ba puli gene mambu mi ẹ na binyo o ene, ndi ba si enino; na siṅga mambu mẹ na binyo o siṅgi, ndi ba si siṅgi.
(25) Ndi ombwa, moleedi mo wo nya mbenda a teme, a keka mo a ọna, ? A moleedi, neni na mabolano ndi na saṅgwa lōṅge la bwindia.
(26) A ọna mo na, ? Neni e tilabeno o mbenda e. Neni o laṅgino e.
(27) A alabe a ọna, Ua o matọndi Yehova Loba loṅgo na molema moṅgo mese, na mudii moṅgo mese, na ṅgiñnya oṅgo nyese, no bobia boṅgo bese; na mwemba moṅgo ka uamene.
(28) A ọna mo na, Ua o alabe bwam: bola dini, ndi ua o mabẹ.
(29) Ndi mo a puli tese momene na sii, a ọna Jezu na, ? Nja a ẹ mwemba mam e.
(30) Jezu a alabe a ọna, Motu mo wo a wu o Jerusalem na Jeriko, ndi a kwidi o tetin a bagiba, ba nyauwa na mo mbọti au, ba ke mọ bebaṅga, ba asumwe, ba dia mo patea bebe.
(31) Ndi o ndoṅgamen prisi pọ e toṅgwia ni ṅgia: na a enino mo a toṅgwia yini epasi.
(32) Nikamene pe na motu Levi a tano wa uma, a wa, a ombwa mo, a tomba mune muri.
(33) Ndi motu mo wo ya Samaria, na a daṅgwono, a pọ wa a tano; na a enino mo, a bwea mo ndedi,
(34) A sisia bebe, a kaka mo bebaṅgu, a koma mula na mau, a jise mo o nyulo eembi an momene, a wani mo o ndabo a ben, a bōṅgwa mo.
(35) O kieri na a asumweno, a sumo denario eba, a bola mo saṅgo a ndabo, a ọna, Bōṅgwia mba mo, na to bẹ ndi na ṅji o boledi na mo, na timbi te, na emedi sauwia ua.

[36] ? Oṅgeli, ṇjika mo ṇya bano balalu ṇyu ta mwemba na mo ṇyi endedi tetin a bagiba e.

[37] A o̱na, Nu ṇyi leidi mo ndedi. Ndi Jezu a o̱na mo na, Ala so, ua pe o bola nika.

[38] NA bo tombino, ka ba aluno, a iṅgedi o mundi musadi mo wo: ndi mutu mo wo dina dau Marṭa, a kusa mo o ndabo au.

[39] Ndi a bene mun'a nyaṅgo ṇyi belabe Mari, nu ta a jano miendi ma Jezu, o siṅga be̱yala bau.

[40] Ndi Marṭa a ta a bwa ndutu na mambu ma bola na gita, ndi a poi na mo a o̱na, ? A Saṅgo, ua o si dube na mun'a ye̱ye, a dieri mba mambu mabola mbamene e, kwalani mo o nika o oṅgwane mba.

[41] Jezu a alabe a o̱na mo na, A Marṭa, Marṭa, ua o soṅtani, o bwa ndutu o mambu ma gita:

[42] Ndi dambu di wo mapule, Mari a ta a posso duṅgu da bwam, di si mendi noṅgobe na mo.

BEPASI, XI.

NDI bo tombino, a ta a kane o uma ewo, na a bo̱llino, mookweli au mo wo a o̱na mo na, A Saṅgo, lea biso na di makaneno, ka Jon a leino baokweli bau.

[2] A o̱na babo na, O makane te, kwala na, A Tite ṇyasu ṇyi e̱ o moi, Dina doṅgo di bubabe. Jania doṅgo di ye̱. Ge̱mia doṅgo ka bi bolabeno o moi, nikamene pe o wasi.

[3] Bola biso bunya na bunya mada masu ma bunya.

[4] Lakise biso miubi masu, ka biso di lakise motu na motu ṇyi owelino. O si dieri biso o ṇyulo ikekise, ndi o suṅga biso o ṇyulo bubi.

[5] Ndi a o̱na babo na, ? Njika mo na binyo ṇyi a bene dikom, di mendi alane mo o tetin a bulu, na

a ọna mo na, A dikom, bola mba bewolu bilalu:
(6) Ebanja dikom dam o londo lau a pọedi mba, na si bene to dambu o tese o boso bau.
(7) Ndi mo nya tetin a mendi jalabe na, O si kumwa pe mba: jombe di makọ, bana bam pe ba o inoṅgo na mba; na si wele jasumwe, na bola ua.
(8) Na ọna binyo na, To a si ẹmedi jasumwe a bola mo, ebanja a ẹ dikom dau, ndi o nyulo tiṅtiṅ au, a ẹmedi jasumwe, a bola mo ponda a mapulano.
(9) Na ọna binyo na, Uwele, e mendi bolabe binyo; pulise, o mendi dia; umba, di mendi dubwabe binyo.
(10) Ebanja motu nyese nyi uwele, a makusa; na mo nyi pulise, a madie; na mo nyi umbe, di mendi dubwabe.
(11) ? Ndi yẹ te na muna a uwele ewolu na nu nyi ẹ saṅgo, a ẹmedi bola mo idali e: to na a uwele te sue, o nyulo sue a ẹmedi bola mo nyama bwaba e.
(12) Yẹ te na a uwele mwe, a ẹmedi bola mo ṅgiṅga e.
(13) Yẹ te na binyo o ẹ bubi, o bia na o mabolano bana banyo mabia ma bwam; ? neni so Saṅgo anyo nyi ẹ o moi, a ẹna na a bola Mudii mosaṅgi na babo bo uwele mo e.
(14) A ta a busise nyambe, e ta mbuki. Ndi bo tombino na nyambe e busino, mbuki a toppo; na batu ba tanya.
(15) Ndi duṅgu dabu ba ọna, A busise nyambe o nyulo Beelzebub, momi ma nyambe.
(16) Bapepe ba keki mo, ba pulise eẹmban na mo e wu o moi.
(17) Ndi mo a bii milema mabu, a ọna babo na, ekumbu na ekumbu e abani te momene, e mawanabe o dibumbe: ndabo na ndabo yi abani e makọ.

(18) ? Ye te na Satan a abi te momene, neni e-kumbu au e matemno e: ebanja binyo o kwali na, Na busise nyambe o nyulo Beelzebub.

(19) ? Ye te na o nyulo Beelzebub na busise te nyambe, na nja so bana pe ba mabusiseno e. O nika ba mendi be bakaisedi banyo.

(20) Ndi ye te na o nyulo mune ma Loba na busise nyambe, bo titti penda jania da Loba di poedi binyo.

(21) Motu ngiñnya nyi aŋgameni, a neŋge te ndabo au, bima bau bi mabe na pii.

(22) Ndi nyi e ŋgiñnya a tuna mo, a poedi te mo, a mabuka mo, a manoŋgoni mo bewesan bau bese a lakiseno, a maabani ndumban au nyese.

(23) Nu nyi titti na mba a liŋgise mba: nu nyi si koteli na mba, a pambilani.

(24) Na mudii mu sisaŋgi mu busi te o motu, a daŋgwa o uma na uma e anji, pulise iwumse; na a si dii mo, a ona, Na emedi timba mboa am, uma na wuno.

(25) Na a poino, a dia mo a pupwabe, na botisabe.

(26) Ndi a alo, a noŋgi midii mipepe samba, mi buki momene bubi; ndi ba iŋgea otin, ba ja: ndi ponda ya mbusa la nunu motu nyi e bubi buka ponda la boso.

(27) Na bo tombino, ka a toppi bini bekwale, mutu mo wo ya mwemba a sumwa doi dau, a ona mo na, Bonam na esari ni yai ua, na dibe gi e na o nyoŋgi.

(28) A ona, E, nambadi, ndi bonam na babo ba siŋga eyala ya Loba, ndi ba neŋge mo.

(29) Na batu ba kotone o uma wo ba wiisami, a kuma kwala na, Nini e e ndi nyoŋon ya bubi: ba pulise eemban; ndi eemban e si mendi bolabe mo, ke eemban ya Jona matopperi a mudii.

(30) Ka na Jona a tano ɛ̄mban ya batu ba Nineve, nikamene Mun'a motu a mendi bɛ̄ na nini nyoñon.
(31) Ndoñgo ya mikundu a mendi jasumwe o mokai diñgise yini nyoñon, na kwese mo: ebanja a wu itum o isu la wasi o siñga jañgwa la Solomon: ndi ombwa, nu nyi buka Solomon a ɛ̄ wanu.
(32) Batu ba Nineve ba mendi jasumwe o moka, diñgise nini nyoñon, na kwese mo: ebanja ba atoeli o nyulo belañgwedi ba Jona; ndi ombwa, nu nyi buka Jona, a ɛ̄ wanu.
(33) To motu a si ma mɔ̄tele eturukan, a ele mo um'esuka, to wasi a dimene, ndi o moi a ebambu, na babo ba maiñgea ba maene mwenene.
(34) Mwenene ma mokuku mo ɛ̄ ndi diso: ndi diso doñgo di ɛ̄ isañga te, mokuku mongo mese mo malunda na mwenene: ndi e ɛ̄ te bubi, mokuku moñgo pe mo malunda na muititti.
(35) Na ndi o bɛ̄ diweye, ke mwenene mo ɛ̄ na binyo, mo si bɛ̄ muititti.
(36) Yɛ̄ te na mokuku moñgo mese mo lunda na mwenene, e si bene mudi ma muititti, mese mo malunda na mwenene, nika na mwaie la eturukañ e boli binyo mwenene.
(37) Na a toppi, Farisai mo wo a sosumedi mo na a da na mo: ndi a iñgedi, a ja o bededi.
(38) Na Farisai a ene; a ubi na a si sele jowe to a mada.
(39) Ndi Sañgo a ɔ̄na mo na, Ombwa dini binyo Farisai, o sañgise mbusa la dibondi na moonjo: ndi tetin anyo e lunda o bepuledi na bubi.
(40) Bailema, ?Nu nyi a poñgi di di ɛ̄ o mbusa se to mo ndi a poñgi pe di di ɛ̄ o tetin e.
(41) Ndi o bola mabia o tuni mano mambu o benino; ndi ombwa, mambu mese ma 'sañgi na binyo.
(42) Ndi eboma na binyo, Farisai! o sauwia duñgu

di wo o dum da minti na sisan na nya nyese ya beyadi benumba, ndi o tombise bekaisedi na itọndi da Loba: mano ma ta maaṅgameni binyo o bola, ndi o si dii mane ma si bọ.

(43) Eboma na binyo, Farisai! O tọndi begedi bi asam o ndabo nya nduṅgamen, na masoma o madun.

(44) Eboma na binyo batiledi na Farisai, ba itabba! binyo o ẹ ka soṅgo, be si maenene, ndi batu ke ba daṅgwa o moi ba si bie.

(45) Ndi moleedi nya mbenda mo wo a alabe, a ọna mo na, A Moleedi, o bekwali nika ua, o kumwa pe biso.

(46) A ọna, Eboma pe na binyo, baleedi ba mbenda! o neṅgeli mabomba madillu, na maambi bambe, ndi binyomene o si tappi mo na mune manyo mo wo.

(47) Eboma na binyo! o luṅgi soṅgo ya batopperi ba mudii, ndi basaṅgo banyo ba boo babo.

(48) Nambadi, o boli mbuṅ na o ẹmedi bebolu ba basaṅgo banyo: ba ta bwa babo, nambadi, ndi binyo o luṅgi soṅgo abu.

(49) Na ndi jaṅgwa la Loba pe lo ọna, Na ẹmedi loma babo batopperi na bamololoma, duṅgu dabu ba mendi bwa na takise;

(50) Na maiya ma batopperi bese ma komabe na te na beboteri ba wasi, ma mendi pulabe na nini nyoṅon:

(51) O maiya Abel, na te na maiya ma Zakaria, nu nyi a widi tetin a dio na uma a bosaṅgi: ewie na ọna binyo na, E mendi pulabe na nini nyoṅon.

(52) Eboma na binyo baleedi ba mbenda! o noṅgi one edubwan ya dibie: binyo o si wele iṅgea binyomene, ndi bane ba pule iṅgea, binyo o baṅgani.

(53) Na ka na a toppino bini bekwale na babo, batiledi na Farisai ba kumo sinjeli mo bwambi, na liṅgise mo o toppo mambu ma gita:

(54) Ba neṅge tatta mo, ba puliseno o kusa eyala o modumbu mau yi e na b'o mawele bakeli mo.

BEPASI XII.

BO ponda mano mese, batu ba kotone o uma wo, ba si wele soṅgo, dimuti dindene, gita, na ba a dakane, a kuma kwala baokweli bau boso na boso, Binyo o be diweye ya esasangi ya Farisai, e ye itabba.

(2) Ebanja to dambu di si kuman, di mendi be di biisabe; to utami, di mendi be di biane.

(3) O nika e be na nji binyo o toppi o muititti di mendi be di siṅgane o mwenene; di di toppobe o itoi esuka di mendi laṅgwabe o moi a ndabo.

(4) Ndi na ona binyo makom mam na, O si bwa babo boṅgo ba mabwe mokuku, ndi o mbusa ba si bene pe dipepe ba mabolano.

(5) Ndi na emedi lea binyo, nu nyi binyo o mabwa mo boṅgo: Bwa mo boṅgo nu nyi mabe a boo te, a bene pe ṅgiiṅnya o pumba o geene: e, na ona binyo na, Bwa mo boṅgo.

(6) ?Se to lonjaṅga lotanu ndi miandisabe o nyulo ass' ibae, ndi to mo, a si baṅsane o boso ba Loba.

(7) Na nyo ya milopo manyo mese me soṅgobele. O si bwa boṅgo nika, binyo o ambi o buki lonjaṅga gita.

(8) Na kwali pe binyo na, To nji a mendi emia mba o mioso ma batu, numene Mun'a motu, a maemiano o boso ba anjeli ya Loba.

(9) Ndi nu nyi tobbo mba o mioso ma batu, a mendi tobbono o boso ba anjeli ya Loba.

(10) To a be na nja ni a toppi eyala diṅgise Mun'a

motu, e matombisabe mo: ndi na nu nyi a toppo dibena diŋgise Mudii Mosaŋgi, e si matombisabe.
(11) Na ba wani te binyo o mandabo ma nduŋgamen, na baanedi, na baŋgiŋnya, o si ania mianu ma taka neni to eyala o maalane, to o matoppone:
(12) Mudii Mosaŋgi a mendi lee binyo o pondamene eyala e duŋgamene o kwala.
(13) Ndi mo wo ya mwemba a o̱na mo na, A moleedi, toppone mun'a tite na a abi isaŋgo na mba.
(14) A o̱na mo na, ?A momi, nja a weki mba mokaisedi to moanedi o moi anyo e.
(15) A kwali pe babo na, Be̱ diweye o nyulo ekon: ebanja lōŋge la motu di si be̱ o nyulo gita la mambu y'e̱ na a bene.
(16) A toppi monia na babo, a o̱na, Miaŋgadu ma mbwaŋ ma motu mo wo mi yai gita:
(17) Ndi a oŋgeli na momene na, ?Neni na mabolano, na si bene uma na maneŋgeno mada mam.
(18) A o̱na, Na o bola dini: na e̱medi buleli ndabo am nya molamba, ndi na luŋga nyi ndene; otin ndi na maneŋgeno mada mam mese na bina.
(19) Ndi na e̱medi kwala na molema mam na, A molema, o bene bima gita, naŋga so o mibu ma gita: ja mbeŋe, da, nyo̱, bwa monyeŋge.
(20) Ndi Loba lo o̱na mo na, Ua edimo, bono bulu mudii moŋgo mu mapulabe ua: ?Ndi mano mo be̱ na nja me na o boŋsane e.
(21) Nika ndi nyi e̱ nu, nyu neŋge meŋge na momene, ndi a si be̱ mbwaŋ o bupe Loba.
(22) Ndi a o̱na baokweli bau na, O nika na o̱na binyo na, O si bene joŋgedi o nyulo lōŋge lanyo, nji o mendino da; to o nyulo mokuku manyo nji o mendino bo̱to.
(23) Lōŋge lo buki ida, mokuku pe mo buki mbo̱ti.

(24) O oŋgeli besese: ebanja ba si sai to jumbwa; ba si bene ndabo ya ineŋge to ndabo a molamba; ndi Loba lo dese babo: ? neni so binyo o si buki binun e.

(25) ? Njika mo wo nya binyo, nyi bene joŋgedi e ma batta diboŋgo di wo o nyulo mute mau e.

(26) Ye te na binyo o si wele bola di gi e disadi, ? weni so binyo o moŋgelino mane e.

(27) O oŋgeli bekoko na benyakino: ba si taki, ba si wosi; ndi na ona binyo na, To Solomon o bosaŋgi bau bese, a si botisabe ka di wo la mano.

(28) Ye te na Loba lo botise biulu bi e o eŋge o eidi, ndi kieri be pimbabe o dio; neni so a si emedi botise binyo, A binyo ba penda.

(29) Binyo o si pulise nji binyo o mendino da, nji binyo o mendino nyo, to be milema miba.

(30) Mano mambu mese matumba ma wasi ba mapulise; ndi Saŋgo anyo a biina o pulla mano mambu.

(31) Ndi sele pulise jania da Loba; ndi mano mambu mese ma mabattabe binyo.

(32) A isuna mwemba, o si bwa boŋgo; ebanja yi e ndi moyau ma Saŋgo anyo ma bwam o bola binyo jania.

(33) Andise yi o benino, na bola jabia; boŋsane binyomene mikutu mi si manyake edun, ineŋge o moi, di si mawo, uma giba di si maopeli mo, to miwu o boise.

(34) Ebanja uma ineŋge gi eno, otin ndi milema manyo pe mi eno.

(35) Esedi bedue banyo be tiŋgabe, na beturukaŋ banyo be onya.

(36) Na binyomene ka batu ba matattia saŋgo abu, na o beweedi ba diba; ndi a poi te, o beumbedi, ba dubwea mo o dibokimene.

(37) Bonam na ba bautu, ba sango o bepoedi a mendi dia babo tatta: nambadi na o̱na binyo na, a mendi uleli momene, a bola babo ba ja wasi o da, a e̱medi po̱ na bolea babo.

(38) Ye̱ te na a mendi po̱ o betatteri biba, to o betatteri bilalu, na a bomane babo nika, bonam na ba bautu.

(39) Ndi o biino dini, saṅgo ndabo a bii teṅge ponda moibedi a mapoino, a ta a tatta, ndi a si esedi ndabo au e buabe.

(40) Binyo pe o boṅsane; ebanja Mun'a motu a mapo̱ o ponda o si maoṅgelino.

(41) Ndi Petar a o̱na mo na, ?A Saṅgo, o toppo mono monia na biso mene, ṅgo̱ o bese e.

(42) Saṅgo a o̱na, ?Nja so a e̱ nu soeli mbadi, na jaṅgwa, nu saṅgo a mendi weka moanedi o nyulo bona bau ba ndabo yese, o bola babo mada o ponda nyi duṅgameni e.

(43) Bonam na nu moutu, saṅgo au a mendino po̱, a mendi bomani mo a mabola nika.

(44) O mbadi na o̱na binyo na, A e̱medi timbise mo moanedi o nyulo mese a benino.

(45) Ndi ye̱ te na nunu motu a kwali o molema mau na, Saṅgo am a indedi o bepoedi bau; a kuma dipa bautu ba bomi na ba bitu, na a da, na nyo̱, na so̱ko;

(46) Saṅgo ya nu moutu a e̱medi po̱ o bunya bu e̱ na a si maombwa mo, na o ponda yi e̱ na a si aṅgamia, a e̱medi ke mo o tetin, na bola mo dungu dau na basidube.

(47) Ndi nu moutu nyi bii ge̱mia da saṅgo au, ndi a si boṅsane mambu, to bole ponda ge̱mia dau, a mendi dipabe na mao̱pi gita.

(48) Ndi nu nyi si bii, ndi a bola dambu di duṅgamene mbeti, a mendi dipabe na ṅgusu di mao̱pi.

Ebanja to be na nja gita di bolabeno, na mo gita di mendi pulabe: ndi na mo batu ba bakino gita, na mo ndi ba mauwelino gita.

(49) Mba na poi o loma wea o wasi: ?ndi nji mba na ɛmedino e. Na pula e mabotabe.

(50) Ndi mba na bene idubise, di ɛna na madubisebe; ndi o eni na mba na ɛmbamno na te na mo di bɔ!

(51) ?Binyo o mabiana mba na poi ndi o bola mosaŋgo o wasi e; Na laŋgwa binyo, Kem; ndi jabane.

(52) Ebanja na te na nini poŋda, b'o bɛ batanu o ndabo po ba abane, balalu o liŋgise baba, baba pe o liŋgise balalu.

(53) Saŋgo a mendi jabane o liŋgise muna, ndi muna pe o liŋgise saŋgo; nyaŋgo o liŋgise ŋgonderi au, ndi ŋgonderi pe o liŋgise nyaŋgo; monye a mutu o liŋgise mony'au ŋgonderi; ndi mony'au a ŋgonderi pe o liŋgise mony'au nya mutu.

(54) A ɔ pe na batu na, Binyo o mabɛ o eni te diwindi-windi di wu te o mbeŋge, dibokimene o kwala na, Mbua e poi; ndi bu bɛ pe nika,

(55) Binyo o mabɛ o eni teŋge ngɔ a mikundu e wuŋgedi, o kwala na, We, yi o bɛ; ndi bo bɛ pe nika.

(56) Binyo ba itabba, binyo o ɛ na boso ba bibobe na o wasi; ?ndi neni so binyo o si soŋgelino nini ponda e.

(57) ?E neni so binyomene o si kaiseno di ji e bwam e.

(58) Ua o alo teŋge na moasiŋgedi oŋgo o boso ba mokaisedi, o ɛ te ŋgia, o soŋtani, ndi o suŋgabe na mo; a si yabe a wane ua o moka, ndi nya moka a bake ua na nya beboa, na nya beboa a pimba ua o ndabo a beboa.

[59] Na laṅgwa ua na, O si mendi jasumwe o wa, na te o sauwa na isun ya 'bindi yese.

BEPASI, XIII.

NDI duṅgu di ta ine 'ponda, ba laṅgwi mo o nyulo batu ba Galilee, maiya mabu Pilate a ta a pulisani na mabia mabu.

[2] Jezu a alabe a o̲na babo na, ?O biana bano batu ba Galilee ba ta ndi babubi buka na batu bese ba Galilee, o nyulo na ba takise nika e.

[3] Na laṅgwo binyo, Kem: ndi ye̲ te na binyo o si atoeli, binyo bese pe o mendi nyam nikamene.

[4] To ba, dum na lombi, na babo edima o Siloam e kwidi, e bwa babo, o biana na bae̲ bubi ba tuna batu bese ba e̲ o Jerusalem e.

[5] Na laṅgwo binyo Kem; ndi ye̲ te na binyo o si atoeli, binyo bese pe o mendi nyam nikamene.

[6] A toppo pe meno monia; motu mo wo a bene̲ bweli ba efig, bo debe o moonda mau ma lonyeṅgen; ndi a po̲ a pula bepuma otin, a si dia to wo.

[7] Ndi a o̲na mopoṅgedi ya moonda mau na, Ombwa, mini mibu milalu na poi pulise bepuma o nyulo bono bweli ba efig, na si dii to wo, ke mo wasi; neni bo dibino miaṅgadu e.

[8] A alabe a o̲na mo na, A saṅgo, esele mo na munu mbu, na̲ te na pulla mo, na koma dibunji:

[9] Ye̲ te na bo yai bepuma, bwam: ndi ye̲ te na bo si yai, ndi to Ua o make mo wasi.

[10] Ndi a ta a lei o ndabo a nduṅgameni po, o bunya ba iwumse.

[11] Ndi ombwa, mutu mo wo nyi a bene mudii mo bo̲bi dum da mibu na lombi, ndi a niami o uma wo, a si wele suma momene o moi.

[12] Na Jezu a eni mo, a bele, a o̲na mo na, A mutu, o unjabe o bo̲bo loṅgo.

(13) Ndi a neńgeli maa mau o moi au: na dibokimene a tesebe na sii, a busise Loba.

(14) Na moanedi nya ndabo a nduńgamen, a alabe na pidi, ebanja Jezu a bolli o bunya ba iwumse, ndi a ona batu na, Su motoba yi e batu ba ańgamenino bola ebolu: na mo o ya, o bolle, se to o bunya ba iwumse.

(15) Sańgo a alabe mo na, Ua, motu itabba, ? binyo bese o bunya ba iwumse, o si mawunja nyaka to eembe o betingedi bau, o dieri mo o madida e.

(16) ? Ndi bo si ańgamene na nunu mutu, nu ta a mun'a Abraham, nu Satan a kakino dini dum da mibu na lombi, a unjabe o nyulo ini ńgata o bunya ba iwumse e.

(17) Na a kwalino mano mambu, baasingedi bau bese ba ta ba solo: ndi batu bese ba ta ba bwamonyeńge, o nyulo mambu na bosańgi ma ta mabo na mo.

(18) Ndi a ona, ? Neni na jania da Loba lo wanino e; ? o wene na mendino mene mo e.

(19) Ji e o biana diso da ilobi, na motu a nońgi, a sa o moonda mau; ndi e nyaka e kola bweli bondene; ndi binun ba moi be geya o mikauju mau.

(20) Ndi a o pe na, ? O wene na mendino mene jania da Loba e.

(21) Ji e ka isasańgi, ye mutu a nońgi mo, a uta o mamene malalu ma diburu da mbasi, na te na mese mo sańga.

(22) NDI a alo o tetin a mindi, na mindi misadi, a lei na dańgwa o bupe na Jerusalem.

(23) Ndi mo wo a ona mo na, ? A Sańgo, ńgusu ndi a maońga e. A ona babo na,

(24) Embe o gińgea o mouna musadi: ebanja na ona binyo na. Bagita ba mendi pula gińgea, ndi ba si wele.

(25) Ebe wo ke saŋgo a ndabo a majasumwe: a kuke jombe, ndi binyo o kumo teme o eboko, na o umba jombe, o kwala na, A saŋgo saŋgo, o dubwea biso; ndi a mendi alabe na kwale binyo na, Na si bii binyo, to uma o wuno:

(27) Binyo o mendi bota kwala na, Biso di dedi di nyo o mioso moŋgo, ndi o ta o lea o beboko basu.

(27) Ndi a mendi kwala na, Na laŋgwa binyo, Na si bii binyo uma o wuno; asumwe mba nyulo, binyo baboledi ba bubi.

(28) Otin di mendi bē mbimbi na da la masuŋga, ni iponda o maene Abraham, na Isaak, na Yakov, na batopperi bese o jania da Loba, na binyomene o pangabe one.

(29) Ba mendi wa o jeru, na o mbeŋge, o poŋgo, na o mikundu, ba mendi ja owasi o jania da Loba.

(30) Ombwa, basukan ba mendi bē o boso, ndi ba ba sele ba mendi bē o mbusa.

(31) O bo bunyamene duigu da Farisai ba poi, b'ōna mo na, O busa, o ala, ebanja Herod a ēmedi bwa ua.

(32) A ōna babo na, Binyo ala, laŋgwa ni mbaŋga na, Ombwa, na busise nyambe, na mabōllie o eŋge, na o kieri, o sulalu na mendi bē na sii.

(33) Ebe na, na madaŋgwa o eŋge, na kieri, na bone bo bupe: ebanja bo si bē na, na motopperi a manyama o itum na Jerusalem.

(34) A Jerusalem Jerusalem, nyi boo batopperi, na aŋgwa babo madali ba ba lomabe na ua, ŋgeri gita na pula kotelino bana boŋgo o uma wo, ka modi ma uba bana bau wasi a mapupulani mau, ndi binyo o si ēmia.

(35) Ombwa, ndabo anyo e dia na binyo dibumbe: nambadi na ōna binyo na, Binyo o si mendi jene mba, na te na ponda o mendino kwala na, Bonam na nu nyi poi o dina da Yehova.

BEPASI XIV.

NA bo tombino na a iŋgedino o ndabo mo wo ya momi ma Farisai o da ewolu o bunya ba iwumse, ba tatta mo.

(2) Ndi ombwa, motu mo wo mo ta o boso bau, a boa mbimbi.

(3) Na Jezu a alabe, a kwalani baleedi ba mbenda na Farisai na, ? Bo dolo o bolle o bunya ba iwumse e.

(4) Ndi ba ko na sau. Na a noŋgi mo, a bolli mo, a esedi mo a ala;

(5) A alabe babo na, ? Njika mo wo nya binyo a bene eemba to nyaka a kwidi te o yukukulu, a si emedi toto mo o bunya ba wumse e.

(6) Ndi ba si wele peleli mo evala na mano mambu.

(7) Ndi a toppino monia na babo ba belabe, na a enino neni ba maposso begedi be asam; a ona babo na,

(8) Ua o belabe te na motu o ndema la diba, o si ja asi o begedi ba asami, e si yabe motu nyi buka ua o edube, a belabe;

(9) Ndi nu nyi a beli ua na mo a poi, a ona ua na, Bola nunu motu begedi, ndi o bota jaasumwe timbi besibi na eson.

(10) Ndi ua o belabe te, ala, ja asi o begedi besadi, ndi nu nyi a beli ua a poi te, a makwalani ua na, A dikom, abwa o moi: ndi o mabene idube o micso ma babo ba jai o bededi na ua.

(11) Ebanja nu nyi a abweli momene, a mendi sibisebe wasi; nu nyi sibise momene wasi, a mendi jabwabe.

(12) Ndi a o pe na nu nyi a beli mo na, Ua o ipe te ndema, to ida la ebiammo, o si bele makom moŋgo, to bona soŋgo oŋgo, to mibia moŋgo, to miemba moŋgo ma mbwaii: babo pe ba si

yabe ba beli ua; ndi ba timbiseli pe ua.

(13) Ndi ua o ipe te ndema, bele batuedi, na babepembi, ba emmedi na bandima:

(14) Ndi ua o mendi namsebe: ebanja ba titti na ba timbisele ua, ndi o matimbisebele o bepumbwele ba basaŋgedi.

(15) Ndi mo wo nya babo ba jai o bededi na mo, a siŋgino mano mambu, a o̱na mo na, Bonam ua nu nyi mendi de ewolu o jania da Loba.

(16) Ndi a o̱na mo na, Motu mo wo a ipe ndema dindene, a bele bagita:

(17) Ndi o iponda a bededi, a lomi moutu au na babo ba belabe, a kwalani babo na, Binyo ya: mambu mese m'e̱ duŋgamene.

(18) Ndi babo bese na je̱mia di wo ba boti baŋga. Nya boso a o̱na mo na, Na andi molendi ma miaŋgadu, ndi e aŋgamene mba na ala gene mo: na sosumedi ua o benie mba malakako.

(19) Nune pe a o̱na, Na andi ndoŋgamene nyaka itanu, ndi na maala soŋtani mo; na sosumedi ua o benie mba malakako.

(20) Nune pe a o̱na, Na bai mutu, o nika na titti na, na si wele po̱.

(21) O ua nu moutu o poi, a lei saŋgo au mano mambu. Ndi saŋgo a ndabo a ta a bene maliŋga, a o̱na moutu ua na, Busa, ala tatanu, o beboko na mbasanedi ba-mundi, ndi o wanee mba batuedi na babepembi, na ba emmedi na bandima.

(22) Ndi moutu a o̱na, A sango di bo̱ ka na ua o anedino, ndi begedi be be̱.

(23) Ndi saŋgo a o̱na moutu na, Busa, ala o maŋgia mandene, na o matuŋgu ma ngia, ndi o nyakisane babo ba ye, ndi ndabo am e lunde.

(24) Na o̱na binyo na, To mo wo ya bano batu ba belebe ba mendi keka ida lam.

(25) Ndi mamuti mandene ma ala na mo: a yombi, a o̱na babo na,
(26) Ye̱ te na motu na motu a poi na mba, ndi a si asiṅge saṅgo au na nyaṅgo, na mutu, na bana, na bona saṅgo, na baari, e, na lōṅge lau momene, a si mabe̱ mookweli am.
(27) To nja nu nyi si bambe mbasa au, a po̱ a bupe mba, a si mabe̱ mookweli am.
(28) Njika mo wo nya binyo ni pula luṅge edima, a si sele ja o wasi, a soṅgele isua lau, ṅgo̤ a duṅgamene o bo̱lle mo.
(29) E si yabe, o maboka te eyuto, ndi a si wele bo̱li mo, bese ba omboo ba kuma yoiye mo, na,
(30) Nunu motu a boli beluṅgi, ndi a si wele bo̱le.
(31) To njika kiṅ nyi makumwe bila na nini kiṅe, a si sele ja o wasi, a soṅgele ngo̤ a wele na dum da lokuli o doṅgamene mo nu maye na mwaba ma lokuli.
(32) E si yabe bane be̱ te itum one, a lomi mwendi o pulise mosusedi ma mateki o mosaṅgo.
(33) Nikamene to nja nya anyo ni si esedi mese a beneno, a si mabe̱ mookweli am.
(34) Waṅga e e̱ bwam, ndi ye̱ te na waṅga e boi te nyeṅgenye dau, ? O wene so e mendino timba nyeṅgenye dau e.
(35) E si duṅgamene pe eyundi, to dikundu; ndi batu ba pumba mo. Nu nyi bene matoi masiṅga, eseli mo a siṅge.

BEPASI, XV.

NDI ba sesedi bebe na mo, bakoteli bese na babubi o siṅgani mo.
(2) Ndi Farisai na batiledi ba toppo minyuyuṅgu, ba o̱na, Nunu motu a kusa babubi, a da na babo.
(3) A toppo munu monia na babo, a o̱na,

(4) Njika motu nya anyo, nyi bene ebwe'a miloŋgi, yɛ̄ te na mo wo mo pumbedi, a si madii modibua na dibua o eyaŋ, ndi a ala bupe mo mopumbedi, na te a dia mo e.

(5) Yɛ̄ te na a dia mo; a neŋgeli mo o dikata dau na monyeŋge.

(6) A poi te mboa au, a beli o uma wo makom mau na mwemba, a ɔna; Bwa na mba monyeŋge; na dii moloŋgi mam mu ta mu pumbia.

(7) Na ɔna binyo na, nikamene monyeŋge mo mendi bɛ̄ o moi o nyulo nya bubi mo wo nyi atoeli, e buka modibua na dibua ya basaŋgedi, ba si mapula jatoeli.

(8) ? To, njika mutu nyi a bene dum da bepasi la silvar, yɛ̄ te na e wo e pumbedi, a si mamɔ̄teri eturukaŋ na papa ndabo: o pulise bwam bwam, na te a dia mo e.

(9) Ndi o wene te a dii te mo, a mabele makom mau na mwemba o uma wo, a ɔna, Bwa na mba monyeŋge; ebanja na dii epasi ye na e ta e pumbia.

(10) Nikamene na ɔna binyo na, Monyeŋge mo ɛ̄ o boso ba anjeli ya Loba, o nyulo nya bubi mo wo nyi atoeli.

(11) Ndi a ɔna, Motu mo wo a bene bana baba:

(12) Ndi nya moutu a ɔna saŋgo au na, Ati, bola mba dam dongo da bima, di dongamene mba. Ndi a abani babo bima bau.

(13) Ndi se to minya mi gita nya moutu a koteli bima bau bese, a kusa londo lau o ekumbu itum, otin ndi a nyamse bima bau na makom mambamba.

(14) Na a nyamsino bima bese, e ta e kɔ̄ njai yi ndene o yi eyundi, ndi a kuma pula.

(15) Ndi a wala a battami momene na mbwaŋ ma mundi; ndi a lomi mo o moonda mau o dese ŋgoa.

(16) Ndi a ta a pulise ula dibum lau na beyubo

bi ę na ŋgoa e mada: ndi to motu a si boli mo.
(17) Na a ongelino na momene a ọna, Bautu baniŋga tite a kakino, ba bene ida di dungamene na jabani, ndi mba na wọ na njai!
(18) Na ęmedi jasumwe na ala na tite, na kwalani mo na, Ati, na boli bubi dingise moi, na o boso boŋgo,
(19) Ndi mba na si duŋgamene belabe muna oŋgo: timbise mba ka moutu oŋgo o kakino.
(20) Ndi a asumwe, a timba na tite au. Na tano a ę te itum, sango au a eni mo, a bwe mo ndedi, a nya, a kọ o nyuŋgu au, a sopi mo.
(21) Ndi muna a ọna mo na, Ati, na boli bubi dingise moi, na o boso boŋgo, na si duŋgameni belabe muna oŋgo.
(22) Ndi saŋgo a ọna bautu bau na, Waŋe mba mbọti nya bwam, bọtise mo, ele eyondo o dia dau, na bitambi o miendi mau;
(23) Wane pe esombi a nyaka la diwoŋgi, na bwa; esedi biso di de, di bwee monyeŋge:
(24) Ebanja nnnu mun'am a ta a wọ, a bę pe; a pumberi, ndi a diabe. Ndi ba bota bwa monyeŋgi.
(25) Ndi mun'au nya boso a ta o moonda: na ka a siseri bebe ndabo, a siŋgi ŋgombi na ŋgọmo.
(26) Ndi a beli moutu au mo wo, a uwele mo, mano mambu m'ę ndi ne.
(27) Ndi a ọna mo na, Muna soŋgo oŋgo a poi; ndi soŋgo oŋgo a boo esombi a nyaka la diwoŋgi, ebanja a kusa mo genene la bwam bwam.
(28) Ndi a ta a bwa pidi, a si ęmedi gingea otin; na ndi saŋgo au a busi, a sosumedi mo.
(29) Ndi a kwalani saŋgo au na, Ombwa, mini mibu mese na bolea ua, na si buleli eanedi yoŋgo to ponda: ndi o si ta o bola mba to isuna mbodi, na mba pe na bwee monyeŋge na makom mam:

(30) Ndi na nunu muna oŋgo a poino, nu a nyamse bima boŋgo na mbamba, na o ta o bwea mo esombi la nyaka.

(31) A o̱na mo na, A muna, ua o e̱ na mba bibi bese, mese na benino me̱ ndi moŋgo.

(32) Bo ta bo duŋgamene na biso di bwei monyeŋge na motam: ebanja nunu muna soŋgo a ta a wo̱, ndi a oŋgi pe: a ta a pumbia, ndi a diabe pe.

BEPASI XVI.

NDI a o̱na baokweli bau na, Mbwaŋ ma motu mo ta, mo ta mo bene soeli; nu molem lem mo ta mo bakabelino a manyamse bima bau.

(2) A beli mo a o̱na mo na, ? Neni na masiŋgano dini o nyulo oŋgo e. Bola bolaŋgi ba soeli oŋgo; ebanja o si be̱ pe soeli.

(3) Ndi soeli a kwali na momene na, ? Na mabwa ne; saŋgo am a manoŋgoni mba soeli am: na si weli pulla; na bwa ison o njako.

(4) Na nyaki neni na mabolano, ke na paŋgabe o soeli am, na ndi ba kusi mba o mandabo mabu.

(5) O na a beli motu nyese saŋgo a mouwelino, a kwali na nyu boso na, ? O aledi saŋgo am ne.

(6) A o̱na mo na, Ebwea ya mamene ma mula, A o̱na mo na, Noŋgo kalati oŋgo nyi ewu, ja o wasi tatanu, tila mwatanu.

(7) Ndi a o̱ pe na nune na, ? Ua pe o aledi ne. A alabe, Ebwea ya mamene ma mbasi. A o̱na mo na, Noŋgo kalati oŋgo nyi ewu, tila molombi.

(8) Na sango a sesi nu soeli a bubi ebanja a boli dambu da jaŋgwa: na ndi bana ba wasi ba aŋgo batuni bamwenene o nyoŋon abu.

(9) Ndi na o̱na binyo na, Weka binyomene makom ma bima bi si tem na sii, na o kwidi te, ba mendi kusa binyo o minoko ma bwindia.

(10) Nu nyi e̱ mbadi o di di salo, a e̱ pe mbadi o di dindene: nu nyi titti mbadi o nyulo disadi, a titti pe mbadi o nyulo dindene.

(11) ? O nika, ye̱ te na o si ta mbadi o bima bi si tem na sii, nja nyi mendi lakise binyo na mbwaṅ mambadi e.

(12) ? Ye̱ te na o si ta mbadi o nyulo dambu da motu, nja nyi mendi bola binyo di ji e̱ yanyu e.

(13) To moutu a si mabia basaṅgo baba: ke a asinge te mo wo, a tondi nune; to na a alia mo wo, a banga nune. Binyo o titti na o wele bia Loba na bima.

(14) Ndi Farisai pe, ba e̱ ekon, ba siṅgino mano mambu mese: ndi ba yoiye mo.

(15) A o̱na babo na. Binyo o e̱ ndi ba ba sangise binyomene o mieso ma batu: ndi Loba lo bia milema manyo: ebanja di di asam na batu, gi e̱ nyakaka o boso ba Loba.

(16) Mbenda na batopperi e ta na te na Jon: na te na ni'ponda molaṅgo ma Loba mo laṅgwabeno, ndi motu nyese a biiya otin.

(17) Bo s'ambi na moi na wasi o tomba, ndi to isun a mbenda e si mako̱.

(18) To be na nja nyi paṅgi munj'au, ndi a ba nyu pepe, a wite mosuṅgi: to be na nja nyi baino nu nyi pangabe na momi au a wite mosuṅgi.

(19) Mo ta mbwaṅ ma motu mo wo, ni ta a bo̱to na loki lo mole, na mbom ya bwam, a lundi su yese.

(20) Ndi e ta moakwedi mo wo dina dau Lazarus, nu ta nu nanga o jombe dau, lunda na pola,

(21) A pula jula, o nyulo miburu mi mako̱ o tabili nya mbwaṅ ma motu: ndi mbo̱ mi poino, mi nyaṅgwa pola au.

(22) Ndi na bo tombino, moakwedi a wo̱, ndi a ta a bambabe na anjeli o bwaṅga ba Abraham: mu

mbwañ ma motu pe mo ta mo wo, ndi a pullabe;
(23) Ndi o mundi ma kwidi a sumo miso mau o moi a ta a takisabe, ndi a eni Abraham itum one, na Lazarus o bwañga bau.
(24) Ndi a eya a ọna, A sañgo Abraham, bwea mba ndedi, o lome Lazarus na a dubise sass'au nya mune o madiba a lokomedi eyemi am, ebanja na takisabe o mini misonji ma wea.
(25) Ndi Abraham a ọna, A muna, oñgeli na o ponda oñgo nya lōñge o kusi mambu moñgo ma bwam, nikamene pe Lazarus mambu ma bubi: ndi tatanu mo a malokomedi, ndi ua o matakisabe.
(26) To bẹ na o tetin asu na ua, njiba ni ndene e tesebe: o na ba ba mawe o wunu o ya wu, ba si wele; to wa wu o tomba o wunu.
(27) Ndi a ọna, Na sosumedi ua o nini ka, ati, na ua o maloma mo o ndabo a tite:
(28) Ebanja na bene bona tite batanu; na a langwie babo, ke babo pe b'o pọ o wana uma a itakise.
(29) Abraham a ọna mo na, Ba bene Moses na batopperi ba Mudii: esedi babo ba singani.
(30) A ọna, Kem, ati Abraham: yẹ te na mo wo a timbe na babo ni wu o kwidi, ba mendi jatoele.
(31) A ọna mo na, Yẹ te na ba si singi Moses na batopperi ba mudii, ba titti na wele leabe, to mo wo a pumbwa ndi o kwidi.

BEPASI XVII.

NDI a ọna baokweli bau na, E ambi ndi njom yi o bẹ: ndi eboma na nu nyi a wane mo!
(2) Bo dọli na mo na idali di masia mbasi e tiñgabe o nyuñgu au, ndi a pumbabe o munja, ndi to a makumwa mo wo ya bana basadi.
(3) O bẹ diweye na binyomene: yẹ te na mun'a

soṅgo oṅgo a wusami teṅge na ua, domia mo; ye te na a atoeli, lakise mo.

(4) Ye te na a wusami ua ṅgeri samba o bunya, ndi na ṅgeri samba o bunya a timba pe na ua, a ona, Na atoeli; ua o lakise mo.

(5) Ndi bamololoma ba ona Saṅgo na, Tōndise jemia dasu.

(6) Ndi Saṅgo a ona, Ye te na binyo o bene jemia ka mbuma ya ilobi, o ena kwalani bono bweli ba sikamin na, Adubwe na miaṅga, ndi deme o tetin a munja, ndi bo mendi dube binyo.

(7) ? Njika mo wo nya binyo ni bene moutu, a pulla to dese beembe, a mendi kwalani mo ebemene, ke a mawa o eidi. Ala ja asi, o de e.

(8) ? Ngo a si mendi kwalani mo na, Boṅsani mba na de, wenga uamene, o bolea mba, na te na de, na nyo; ndi to ua o mada, na nyo e.

(9) A somi nu moutu o nyulo na a boli mambu e anedino mo e. Na biana, Kem.

(10) Nikamene pe na binyo, ke o bolli mano mambu mese mi anedino binyo, o kwali na, Biso di e bautu ba si matombwane: di boli di ta di jaṅgamene bola.

(11) NDI bo tombino na a alo o Jerusalem, a tombi o tetin a Samaria na Galilee.

(12) Na a iṅgedi o mundi musadi mo wo, dum da batu ba milonṅgo, ba doṅgamene mo ba teme itum one.

(13) Ndi ba asume madoi mabu, ba ona, A Jezu, Saṅgo, bwea biso ndedi.

(14) Na a enino, a ona babo na, Ala, lea binyomene na prisi. Ndi na ba aluno, ba ta ba bolli.

(15) Ndi mo wo a enino na a bolli, a timbi mbusa, na doi dindene a busise Leba.

(16) A ko wasi o boso o miendi mau, a boli mo masoma: a ta ndi motu a Samaria.

(17) Jezu a alabe a ọna, ? Se to dum ndi di bọlli e; ? ndi dibua gi ẹ we.

(18) Ba si enene o timba na boli masoma na Loba, ke nu mwen.

(19) A ọna mo na, Asumwe, ala ŋgia oŋgo: jẹmia doŋgo di bọlli ua.

(20) Na a uwelino na Farisai, njik'ibe jania da Loba di mendino pọ, a alabe babo a ọna, Jania da Loba di si mapọ na genene:

(21) Ba si mendi ọna, Ombwa wanu! to, ombwa wune! O ombwa, jania da Loba di ẹ o tetin anyo.

(22) A ọna baokweli bau na, Minya mi mendi poi, na binyo o mendi pula gene bunya bo wo ba Mun'a motu, ndi o si mendi gene mo.

(23) Ndi ba mendi kwalani binyo, Ombwa wunu; to, ombwa wane: o si walane na babo, o si bupe.

(24) Ka na bekoŋ be mọtimedino o mudi mo wo o wasi a moi, ndi bepainya o mune mudi o wasi a moi, nikamene pe Mun'a motu a mendi bẹ o bunya bau.

(25) Ndi a masele taka o mambu ma gita, na bangabe o nyulo nini nyoŋon.

(26) Ka na bo tano o minya ma Noa, nikamene pe ndi e mendino bẹ o minya ma Mun'a motu.

(27) Ba ta ba da, ba nyọ, ba ba a bitu, ba bolabe o diba, na te na bo bunya Noa a iŋgedino o bọlo, ndi mpupe mu pọ, mu bumbise babo bese.

(28) Nikamene pe bo tano o minya ma Lot; ba ta ba da, ba nyọ, ba anda, ba andise, ba sa, ba luŋga;

(29) Ndi bo bunyamene Lot a busino o Sodom, e ta e yọli wea na sulferi o nyulo moi, ndi e bumbise babo bese.

(30) Nika e mendi bẹ o bo bunya Mun'a motu a mendi biisabe.

(31) O bono bunya nu nyi mendi bẹ o moi a ndabo,

na bima bau o ndabo, o si sedi mo a siba asi o noŋgo mo; nu nyi e o eidi o si sedi mo a timba mbusa.

(32) Oŋgele munj'a Lot.

(33) To be na nja nyi puli suŋge lōŋge lau a mendi pumbia mo; to be na nja nyi pumbi lōŋge lau, a mendi neŋge mo.

(34) Na laŋgwa binyo, o bo bulu bo mendi be bomi baba o inoŋgo di wo, mo wo a mendi noŋgobe, nune a mendi dia.

(35) Bitu baba ba mendi sia mwemba; mo wo a mendi noŋgobe, nune a mendi dia.

(36) Baba ba mendi be o moonda: mo wo a mendi noŋgobe, nune a mendi dia.

(37) Ba alabe ba ona mo na, O wene, A Saŋgo. A ona babo na, Uma na uma mbimba ma eno, otin ndi njo-mbila e makotoneno.

BEPASI XVIII.

NDI a toppi monia na babo nini ka, na batu ba aŋgameni kane ponda ese, se to wolo;

(2) A ona, Mokaisedi mo wo mo ta o mundi, a si ta bwa Loba boŋgo, to dube motu.

(3 Ndi mokusa mo ta o munu mundi, a poiye mo, a ona, Kuna mba na moasiŋgedi am.

(4 Ndi a si emedi o isun a ponda: ndi a timbi, a kwali na momene na, To na na si boo Loba boŋgo, to dube motu;

(5) O nyulo na nunu mutu a matakise mba, na emedi kunia mo, ke na tiŋgamedi la bepoedi, a olise mba.

(6) Ndi Saŋgo a ona, Siŋgana mokaisedi a bubi a kwalino.

(7) ? Ndi Loba lo si mendi kuna bapossedi bau, ba ba maeyane mo mwese na bulu, to na a welisaneno itum na babo e.

(8) Na laṅgwa binyo, A ẹmedi kuna babo dibo-kimene. Bu ẹna o bepọedi ba Mun'a motu a mendi dia jẹmia o wasi e.

(9) A toppi munu monia na ba ba lakise na babomene ba babo ba saṅgi, ndi ba paṅga bane:

(10) Batu baba ba ala o tempili o kane: mo wo Farisai, nune pe mokoteli.

(11) Farisai a teme, a kane nini ka na momene, A Loba na somi ua mba na titti ka bane batu, batu ba matuki, ba si tem na sii, ba misuṅgi, to-ka na nunu mokoteli.

(12) Na kandani 'da ṅgeri 'iba o su samba, na bola duṅgu di wo o dum na mese na beneno.

(13) Ndi mokoteli a tem itum one, a si wele to sumwa miso mau o moi, ndi a umbedi bwaṅga bau, A ọna, A Loba o bẹ ndedi na mba na ẹ bubi

(14) Na laṅgwa binyo, nunu motu a alo o ndabo au na betemedi ba sii, se to nune: ebanja motu nyese nyi ẹna a abweli momene, a mendi sibisabe; nu nyi ẹna a sibise momene, a mendi jabwabele.

(15) Ndi ba wania pe mo mieṅge ma bana, na a tappi babo: na baokweli bau ba enino nika, ba domia babo.

(16) Ndi Jezu a beli babo, a ọna, Esedi bana basadi ba ye na mba, o si baṅgane babo: ebanja nika ndi nyi ẹ o jania da Loba.

(17) Ewie na ọna binyo na, To bẹ na nja ni si kusi jania da Loba ka muna nyusadi, a si mendi giṅgea otin.

(18) Ndi moanedi mo wo a uweli mo na, ? A saṅgo nya bwam, neni na mabolano o saṅgwa loṅge la bwindia e.

(19) Jezu a ọna mo na, ? Neni o mabelino mba bwam e: to mo a titti bwam ke Loba momene.

(20) Ua o bii beanedi, O si wite mosuṅgi, O si

bwa, O si iba, O si bakele motobbo, Dube soŋgo oŋgo na nyoŋgo.

(21) A ọna, Mano mambu mese na ta na neŋge na te na moutu am.

(22) Na Jezu a siŋgino mano mambu, a ọna mo na, Dambu di wo di dia: Ite, andise bese o benino, na abane batuedi, ndi o mabene eneŋge o moi: ndi o ya, bupe mba.

(23) Na a siŋgino nika, a ta a bwa ndedi bwambi; ebanja a ta mbwaŋ ndene.

(24) Na Jezu a enino na a boo ndedi, a ọna, E ambi na babo ba bene bima o iŋgea o ekumbu ya Loba.

(25) E ambi to kamel to e miŋgea o molomba ma ndondọki, ndi to mbwaŋ ma motu a maingea o jania da Loba.

(26) Na ba siŋgi, ba ọna, ? Nja so nyi maoŋga e.

(27) A ọna, Mambu ma ẹ bwambi na batu, ma titti bwambi na Loba.

(28) Petar a ọna, Ombwa, biso di dii mese, ndi di bupe ua.

(29) A ọna babo na, Nambadi na ọna binyo na, To motu a titti nyi dii ndabo, to saŋgo, to nyaŋgo, to bona saŋgo, to munja, to bana o nyulo jania da Loba;

(30) Nyi si mendi kusa gita a buka o dini lōŋge, na o jania di mendi pọ lōnge la bwindia.

(31) Ndi a noŋgi na mo dum na baba, a ọna babo na, Ombwa, di m'ala o Jerusalem, na mambu mese matilabe na batopperi o nyulo Mun'a motu, ma mendi bolane.

(32) Ebanja a mendi bakabe na Basibii, a mendi yọbele, na bolabe bubi, na tọbeli malọdi.

(33) Ndi ba mendi dipa mo na lonyaŋgu, na eli mo o kwidi: ndi o sulalu, a mendi pumbwa pe.

(34) Ndi ba si soñtani mano mambu to di wo: dini ekwali di utabe na babo, to ba si bia mambu ma toppobe na babo.

(35) Na bo tombino na a ta a sisia bebe na Jeriko: motu a ndima mo wo a ja o momi ma ngia o njako:

(36) Na a siñgino dimuti ba tomba, a juwele nji e biana.

(37) Ndi ba lañgwi mo na Jezu ya Nazreṭ a tomba.

(38) Ndi a toppi na, A Jezu, muna David, bwea mba ndedi.

(39) Ndi babo ba ala o boso ba domia mo, na a mako na sau: ndi a toppi na bwambi, A muna David, bwea mba ndedi.

(40) Na Jezu a teme, a anedi na a waneabe mo: na a sisia bebe, a uweli mo na,

(41) ? Nji o emedino na mba na bolea ua e. A ona, A Sañgo, na pula kusa jene lam.

(42) Jezu a ona mo na, O kusa jene loñgo: jemia doñgo di bolii ua.

(43) Na dibokimene a kusi jene dau, ndi a bupe mo o ñgia, a sesi Loba; na batu bese na ba enino, ba boli isesa na Loba.

BEPASI XIX.

NDI a iñgedi, a tomba tetin a Jeriko.

(2) Ndi ombwa, motu mo wo dina dau Zakkio, a ta momi ma bakoteli, a ta mbwañ.

(3) Ndi a pula ene Jezu nja a eno; ndi a si wele o nyulo dimuti, ebanja a ta a utua.

(4) Na a nya o boso, a abweli o bweli ba bokonya o jene mo: ebanja a pula tomba ni ñgia.

(5) Na Jezu a poi bebe wa uma, a ombwa moi, a ene mo, a ona mo na, A Zakkio, wamse, siba asi; o eñge na emedi ja o ndabo oñgo.

(6) Na wamse a sibi asi, a kusa mo na monyeñge.

(7) Ndi na ba enino, ba toppo minyuyuŋgu, ba o̲na, A al'o ja na motu nyi e̲ babi.

(8) Na Zakkio a teme, a o̲na Saŋgo na; A Saŋgo, ombwa, duŋgu di wo la biba ya bima bam na boli batuedi, ndi ye̲ te na na ta na noŋgo yuma na mo wo o nyulo bakeli matobbo, na e̲medi timbise mo ŋgeri 'ne̲.

(9) Jezu a o̲na mo na, Bono bunya joŋgise di poi o nini ndabo, onyulo na mo pe a e̲ mun'a Abraham.

(10) Ebanja Mun'a motu a poi o pulise na joŋgise yi e ta e pumbia.

(11) Ka na ba siŋgino mano mambu, a batti a toppo monia, ebanja a ta a bebe na Jerusalem, na o nyulo, ba ta ba oŋgeli na Jania da Loba e mendi biisabe tatanu.

(12) O nika a kwali na, Motu nyi ndene mo wo a ala o ekumbu itum, o kusa na momene ekumbu, na a timba pe.

(13) Ndi a bele bautu bau dum, a baki babo dum da bima, o o̲na babo na, Oŋgwane na te na timba.

(14) Ndi bona bau ba mundi ba asiŋge mo; Ba lomi mwendi o bupe mo, ba o̲na, Biso di si e̲medi nunu motu na a ania biso.

(15) Ndi na bo tombino, a ta a kusa ekumbu au, a anedi na bano bautu ba belabe, babo na a bolino bima, na a bie na motu nyese a kusino moseŋ ma nyuŋya

(16) Nya boso a poi, a o̲na, A saŋgo, yuma oŋgo e kusa moseŋ dum la bima.

(17) A o̲na mo na, A moutu a bwam; ebanja ua o ta mbadi o nyulo dambu disadi, o bene ŋgiŋnya o nyulo dum da mundi.

(18) Nyu pepe pe a po̲ a o̲na, A saŋgo, yuma oŋgo e kusi moseŋ bima bitanu.

(19) A kwalani pe mo nika, Ua o bene jania o moi a mindi mitanu.
(20) Nya pepe pe a po, a ona, A sango, embwa, yuma oŋgo imi na ta na neŋge kakabe onyulo dibatu;
(21) Na ta na bwa ua boŋgo, ebanja ua o e motu a bwambi: ua o manoŋgo ye o si maneŋgino wasi, o maumbwa pe uma o si saino.
(22) A ona mo na, O nyulo modumbu moŋgo ndi na o kaise ua a motu bubi. Ua o biino na ta motu a bwambi, noŋgino di na si neŋgino wasi, na jumbwa o uma na si saino:
(23) Nika ndi, ? Nji o si bolino bima bam o ndabo a moseŋ, na o bepoedi bam na pula yi e ye yam na moseŋ e.
(24) A ona ba ba temi bebe na mo, na, Noŋgone mo yi yuma a benino, bola mo nu nyi bene dum da bima.
(25) (Ba ona mo na A sango a bene bum da bima.)
(26) Ebanja na ona binyo na, Na o motu uyese nyu benino, a mendi bolabe; na mo nyi si bene, ye a benino e mendi noŋgobe na mo.
(27) Ndi ba baasiŋgedi bam, ba si emedi mba na ania babo, wane babo wanu, bwa babo o boso bam.
(28) Na a toppino na, a al'e boso, a aboo o Jerusalem.
(29) Na bo tombino a ta a po bebe na Betfagi, na Betani o moduŋgo ma Olivi, a loma baokweli bua baba,
(30) A ona, Binyo ala o mindi misadi mi lelem na binyo: na o maiŋgiano o madia muna eembe, tiŋgabe, otin motu a si jai: unja mo wane mo wanu.
(31) Ye te na motu a uwele binyo na ? Nji binyo o unjono mo e; na nu ndi binyo o mendi kwalani mo, Ebanja Sango a pula mo.
(32) Na ba ba lomabe ba ala ŋgia abu, ba dii ponda a kwalanino babo.

(33) Na ka ba unji muna eembe, babenedi ba kwalani babo na, ? Nji binyo o unjano mun'a eembee.
(34) Bo ọna, Saŋgo a mapula mo.
(35) Ndi ba wania mo o Jezu: ba neŋge mbọti abu o moi a muna eembe, ba jese Jezu otin.
(36) Na ba daŋgwono, ba latcli mbọti abu o ŋgia.
(37) Na a pọ bebe o besibedi ba moduŋgo ma Olivi, dimuti dese na baokweli ba kuma bwa monyeŋge, na sesi Loba na doi dindene, o nyulo bebolu ba ŋgiŋnya bese ba enino.
(38) Ba kwali na, Bonam nu Kiŋe ni poi o dina da Yehova: mosaŋgo o moi, na bosaŋgi o jasami.
(39) Duŋgu da Farisai ba ta na dimuti ba ọna mo na, A moleedi, domia baokweli boŋgo.
(40) A alabe a ọna babo na, Na laŋgwa binyo na, Yẹ te na bano ba kwidi na sau, madali mu matemosia tatanu.
(41) Na a poino bebe, a omboo mundi, a eyi mo mbimbi.
(42) A ọna, Usabe ua o ta o bia, to bẹ uamene, o bono bunya boŋgo, mambu ma mosaŋgi moŋgo! ndi tatanu ma utam o miso moŋgo.
(43) Ebanja minya mi poiye ua, baasiŋgedi boŋgo ba o pulla mosima o muri na mure na ba o diŋgeli ua o muri na mure, na o beendeli ua o mure mese.
(44) Ba o neŋgeli ua na te na miaŋgadu, na bana boŋgo ba bẹ na ua; ba si mendi dia o tetin na idali di wo o moi a dine; ebanja o si bii iponda ya ipepeli doŋgo.
(45) Ndi a alo o tempili, a kuma busise babo ba andise otin, na babo ba maanda;
(46) A ọna babo na, E tilabe na, Ndabo am e ẹ ndi ndabo a moka, ndi binyo o timbise mo molomba ma giba.
(47) Ndi a lei bunyate o tempili. Ndi prisi ba boso

na batiledi na miomi ma batu ba pulise o bwa mo,
(18) Ndi ba si wele dia neni ba mendino bola; ebanja batu bese ba ta ba lelemi siŋgani mo.

BEPASI XX.

NDI na bo tombino, o bunya bo wo ba mi minya. na a leino batu o tempili, na laŋgwo molaŋgo ma bwam, prisi ba boso na batiledi, na badun ba batu, ba poi na mo,
(2) Ba toppono mo na, ? Langwa biso o nyulo njika ŋginnya o bolano mano mambu: nja nu nyi bola ua nini ŋgiŋnya e.
(3) A alabe, a ọna babo na, Na ẹmedi juweli binyo dambu di wo: alabe mba:
(4) Idubise la Jon, di wu ndi o moi, ŋgọ la batu e.
(5) Ba kwali na babomene na, Yẹ te na di kwali na, O moi; A mendi kwalana, ? Nene so binyo o si dube mo e.
(6) Ndi yẹ te na di kwalina, La batu; batu bese ba mendi jaŋgwa biso madaii; ba bii bwam na Jon, a ta motopperi a mudii.
(7) Ba alabe na, ba si wele laŋgwa neni bu ẹno.
(8) Jezu a ọna babo na, To mba na si laŋgwa binyo o njika ŋgiŋnya na bolino mano mambu.
(9) Ndi a kumo toppo na batu munu monia; Motu mo wo a dẹ moonda ma lonyeŋgen, ndi a eseli mo na baboledi, ndi a alo o ekumbu itum, bwindia be itum.
(10) Isun a ponda a lomi moutu o baboledi, na ba boli mo bepuma ba lonyeŋgen: ndi baboledi ba dipa mo, ba lomi mo ewọlo.
(11) Ndi a loma pe moutu nyu pepe, ndi ba dipa pe mo, sambwele mo, ba lomi mo ewọlo.
(12) Ndi a lomi pe nyu balalu: ba dipi pe mo bebaŋgu, ba nemeli mo o eboko..

(13) Ndi sañgo a moonda a ọna; Neni na mabolano e; Na ẹmedi lonna muna ani nyu tọndabe: ñgọ ba bube mo, ke ba ene mo.

(14) Ndi na baboledi ba enino mo, ba kwali soka babomene na, Nunu ndi a sañgwa bima; ya, esedi biso di bwa mo, ndi sañgwo di bẹ lasu.

(15) Na ndi ba busiseno mo o moonda, ba boo mo. ? Neni so sañgo a moonda a mendino bola na babo e.

(16) A mendi pọ a bumbise bano baboledi, a mendi bola moonda na bapepe. Ndi na ba siñgino nika, ba ọna, A Loba se to na.

(17) Ndi a omboo babo a ona: Nji so yini ni tilabe, Idali balungeri ba bañgino, mu lem-lem mu timbi idali la ituñgu e.

(18) To a be na nja nu kwidi o nyulo di idali, a mendi bwea: ndi o nu di mendino koiye, di mendi sia mo ka diburu.

(19) Na prisi ya boso na batiledi ba pula putia mo ponda mene; ndi ba bwa batu bọñgo: ebanja ba soñtani na a toppo munu monia diñgise babo.

(20) Ndi babo ba tatti mo, ba lomi ba mosenja, ba lca babomene batu ba mbadi, na onyulo beyala bau ba mendi kusa mo, na ba bake mo o ñgiñnya na jania da moanedi.

(21) Ndi ba uweli mo na, A moleedi, biso di bii na, ua o toppo na lei bwam bwam: to o si dube motu na motu, ndi o lei belem ba Loba na mbadi.

(22) ? Bo dọli na biso di bola njañgi na Kaisar, ñgọ kem e.

(23) Ndi a soi mawondon mabu, a ọna babo na, ? Nja o kekino mba e.

(24) Lea mba denario po. Njika bowan na dina dini e. Ba alabe, ba ọna, La Kaisar.

(25) Ndi a ọna babo na, Bola na Kaisai, mambu mẹ Kaisai, ndi na Lobo mambu mẹ Loba.

(26) Ndi ba si wele alia beyala bau o mioso ma batu: ndi ba tanya o jalabe lau, ba kọ na sau.

(27) Ndi duŋgu da Saddukai ba poi na mo, babo ba tobbo ipumbwele la kwidi; ndi ba uwele mo na,

(28) A moleedi, Moses a tilia biso na, Yẹ te na mun'a soŋgo a widi, a dia mutu, ndi e si bẹ bana, na mun'a saŋgo au a maba munj'au, na a makusa mun'a saŋgo au mbolako.

(29) O bia na, Ba ta bana ba saŋgo samba; ndi nya boso a bai mutu, a widi, a si dii muna.

(30) Ndi nya mbusa pe a bai mo; a widi, o si dii muna.

(31) Na nu nyi lundi balalu a bai mo; nikamene, babo samba ba bai mo, ba si dii bana, ndi ba widi.

(32) Ndi o isukan, mutu pe a widi.

(33) ? O nika, o ipumbwele la kwidi a mendi bẹ munja nja e: ebanja samba nyese ba bai mo.

(34) Jezu a alabe a ọna babo na, Bana ba wasi ba maba, ba bolabe o diba;

(35) Ndi babo da mendi laŋgabe duŋgamene o noŋgo ekumbu, na ipumbweli o nyulo bawidi, ba si maba, to bolabe o diba:

(36) To ba si mawọ pe tom: ba ẹ ndi ka anjeli: ba ẹ ndi bana ba Loba, bana ba ipumbwele.

(37) Ndi o nyulo na bawidi ba mendi pumbwa pe, Moses momene a lei o eidi ni iponda a belino Yehova na, Loba lo Abraham, na Loba lo Isaak, na Loba lo Yakov.

(38) Mo a titti Loba la bawidi, ndi la bawenya: ebanja bese ba ẹ ndi na mo.

(39) Ndi duŋgu da batiledi ba alabe ba ọna, A moleedi, Ua o kwali bwam.

(40) Ndi o mbusa yini ponda to mo wo a si wele juweli pe mo tom tom.

[41] Ndi a ọna babo na, ? Neni ba kwalino na, Krais a ẹ ndi mun'a David e.

[42] David momene a ọna o kalati a Mieŋge na, Yehova a ọna Saŋgo am na, Ja o dia dam da momi.

[43] Na te na timbise baasiŋgedi boŋgo ebambu ya mataŋga moŋgo.

[44] O eni, David a beli mo Yehova, ? Neni so a ẹno mun'au e.

[45] Ndi o matoi ma batu bese a ọna baokweli bau,

[46] Na. Binyo bẹ diweye na batiledi, ba tọndi daŋgwa na mbọti ya miaba, ba tọndi masoma o madun, na begedi be asam o ndabo nya nduŋgamene, na begedi be asami o mandema:

[47] Ndi ba da mandabo ma mikusa, na o mawondon ba kane moka ma bwaba: bano ba mendi kusa dibumbe dindene.

BEPASI XXI.

NDI a ombwe moi, o eni mibwaŋ ma batu, ba elino mbolu o eneŋge.

[2] A ẹni pe motuedi a mokusa mo wo a elino otin miti miba.

[3] Ndi a ọna, Na kwali binyo na, nambadi nu motuedi a mokusa, a eli atuna babo bese.

[4] Ebanja bano bese o nyulo gita ba benino ba elino o eneŋge la Loba: ndi nu o nyulo ipula dau a eli otin bededi bau bese a benino.

[5] Ndi ka duŋgu ba kwalino o nyulo tempili, neni e bọtisabe na madali ma bwam, na mabia, a ọna,

[6] O nyulo mano mambu me na binyo o maombwa, minya mi mendi poi, otin ndi idali to di wo di si die o moi a dine ma si mendi komabe o wasi.

[7] Ndi ba uwele mo na, ? A moleedi, ndi njika

be mano mambu ma mendi bē e: ? nji ē mendi bē eēmban ya mano mambu ma mendi pō e.

(8) A ōna babo na, O bē diweye na binyo o si wondobe: ebanja gita ma mendi poi o dina dam, ba ōna, Mba ndi na ē Krais: ndi ponda e siseri bebe: binyo o si bupe babo.

(9) Na ebe o masiŋga momban ma bila, na itōto, o si bwa bōŋgo: ebanja mano mambu ma mendi sele tomba, ndi isu di si bedi.

(10) Ndi a ōna babo na, Itumba di mendi jasumwe diŋgise itumba, na ekumbu diŋgise ekumbu:

(11) Ndi isoa la miaŋgadu dindene mu mendi bē o uma na uma, na njai, na mōkeli: na jenene la bōŋgo, na beēmban bendene ba mendi bē o nyulo moi.

(12) Ndi o boso mano mese ba mendi neŋge maa mabu o nyulo anyo, na takise binyo, bakino binyo o ndabo nya dungamene, na ndabo a beboa, o wanabe o boso kiŋe na baanedi o nyulo dina dam.

(13) Ndi e mendi timba na binyo ka mbuŋ.

(14) Tiŋge mo o milema manyo, o si sele jania di o mendino jalabe:

(15) Ebanja na ēmedi bola binyo modumbu na jaŋgwa, mē na baasiŋgedi bōŋgo bese ba si mendi eka to timbisele.

(16) Ndi binyo o mendi jandisebe na basango, na banyaŋgo, na bona saŋgo, na mibia, na makom; na duŋgu danyo ba mendi welebe o kwidi.

(17) Ndi o mendi asiŋgabe na batu bese o nyulo dina dam.

(18) Ndi to nyō ya milopo manyo e si manyam.

(19) O betatteri banyo binyo ēmbe milema manyo.

(20) Na ni iponda o maene Jerusalem di diŋgele na miloŋ ma bila, o bia na dibumbe dau di ē bebe.

(21) Ndi esedi babo ba bē o Judea ba nyi o

miduńgu; na babo ba bẹ o tetin au esedi babo ba busi; o si sedi babo b'ẹ o bekumbu ba iṅgea otin.
(22) Ebanja mini mẹ ndi minya ma bekumedi, mambu mese ma tilabe ma malunda.
(23) Ndi eboma na babo ba ẹ demi, na babo nyoṅgise bana o mi minya! ebanja itakise dindene di mendi bẹ o eyundi, na maliṅga o moi a bano batu.
(24) Ndi ba mendi kọ na mpepeli ma pọ, ba mendi dieribe mikoma o matumba mese: ndi, Jerusalem e madakabe o wasi na Basibii, na te na ponda la Basibii bẹ lunda.
(25) Ndi beẹmban be mendi bẹ o we, na o mọdi, na o ṅgiṅgitti; na o wasi ndutu o matumba, na manyaka, munja na bemune bau ba mawuńgulani.
(26) Milema mi batu mi kọ o nyulo bọṅgo, na ji ombwane mano mambu mu poino o wasi: ebanja ṅgiṅnya ya moi ba mendi soisabe.
(27) Ndi ba mendi ene Mun'a motu poino o diwindi-windi, na ṅgiṅnya na bosaṅgi bondene.
(28) Ndi mano mambu ma boti tomba, binyo ombwa moi, na sumwa milopo manyo; ebanja beoṅgedi banyo be siseri bebe.
(29) Ndi a toppi monia na babo; Ombwa bweli ba efig, na miele mese;
(30) Ni iponda be pumedino, o ene, o bia na binyo mene, na lue ji ẹ bebe.
(31) Nikamene pe binyo ni iponda o ene mano mambu ma tomba, binyo o bia na jania da Loba di ẹ bebe.
(32) Nambadi na ọna binyo na, Yini nyoṅon e si mendi tomba one na te na mese ma lunda.
(33) Moi na wasi e mendi tomba; ndi beyala bam be si mendi tomba one.
(34) Ndi o bẹ diweye na binyomene, ke na to ponda milema manyo m'o lunda na juli la bwambi,

na soki, na bepuledi ba dini lōńge, o nika bo bunya bo mendi poi na binyo o si bie.

[35] Ebanja ka ilambi e mendi poi o moi a babo bese ba jai na dipama o boso ba wasi bese.

[36] Binyo tatta so, na kane ponda ese, na binyo o malańgabe duńgamene o ońga mano mambu mese ma mendi tomba, na o teme o boso ba Mun'a motu.

[37] O iponda bunya a ta a lea o tempili, na bulu a busa, a ja o moduńgu mo belebe, Olivi.

[38] Na batu bese ba poi o ediba-diba, o tempili, o sińga mo.

BEPASI XXII.

NDI ndema la ewolu e sisańgi, di siseri bebe, di mabelabe, Betombedi.

[2] Na prisi ba boso na batiledi, ba puli neni ba ma bwa mo; ndi ba bwa batu bońgo.

[3] Ndi Satan a ińgedi o Judas, nu a belabe Iskarioti, a ta mo wo ya dum na baba.

[4] Ndi a ali o ńgia au, a ania mwanu na prisi ba boso na baanedi, neni a mendino baka mo na babo.

[5] Ndi ba bwa monyeńge, ba suse o bola mo mbolu.

[6] Na mo a bola dikaka, a pulise ponda na o bake mo babo, ipondamene dimuti di tittino.

[7] Ndi bunya ba ndema la ewolu e sisańgi e ta, na betombedi e mendi bwabe.

[8] Ndi a lomi Petar na Jon, a ona, Ala bońsane biso betombedi, na di mada.

[9] Ba ona mo na, ?O we o emedino na biso di bońsane e.

[10] A ona babo na, Ombwa, ni iponda o ińgedi o mundi, motu mo wo a mendi dońgameni binyo,

a bambe ewa ya madiba; bupe mo o ni ndabo mene a miŋgeano.

(11) Ndi o makwala na saŋgo a ndabo na, Moleedi a o̱na ua na, ? O we ituŋ nya ben yi ndene, uma na mendino da betombedi na baokweli bam e.

(12) Ndi a e̱medi lea binyo ituŋ ni ndene o moi, bo̱tisabe: otin o boŋsaŋ.

(13) Ndi ba alo, ba dia ka na a kwalana babo: ndi ba boŋsane betombedi.

(14) Na ponda e poi, a jaasi, na dum da bamololoma na baba, ba ta na mo.

(15) Ndi a o̱na babo na, Na bepuledi na ta na pula da bini betombedi na binyo, to na mataka:

(16) Ebanja na o̱na binyo na, Na si e̱medi pe da mo na te e lunda o jania da Loba.

(17) Ndi a noŋgi dibondi, a boli masoma, a o̱na, Noŋgo dini, abine na binyomene.

(18) Na o̱na binyo na, Na si e̱medi nyo̱ pe bepuma ba lonyeŋgen, na te na jania da Loba di mendi po̱.

(19) Ndi a noŋgi ewolu, a boli masoma, a bua, a boli na babo, a o̱na, Dini ndi mokuku mam mu bolabe o nyulo anyo: bola dini o joŋgedi dam.

(20) Nikamene dibondi pe o bebo̱edi ba ida, a o̱na, Dini dibondi de̱ ndi isaŋgo ya penya, o maiya mam, mu komabe na binyo.

(21) Ndi ombwa, dia da nu nyi a jaandise mba di e̱ na mba o tabili.

(22) Nambadi Mun'a motu a alo, ka na e possobeno: ndi eboma na nu motu yi e̱ na Mun'a motu a m'andisade!

(23) Ndi ba bota pula na babomene, njika mo wo y'abu nyi mendi bola dini dambu.

(24) Ndi mitaŋgu pe mu e̱ na babo me̱ na mo wo ya abo, a mendi laŋgabe bondene.

(25) A o̱na babo na, Kiñe ya Basibii ba kikise jania o moi abu; na babo ba kikise ñgiñnya o moi abu, ba belabe babwam.

(26) Ndi binyo o si mendi be̱ nika; nu nyi e̱ mondene na binyo e̱sedi mo a be̱ ka nyusadi; na nu nyi e̱ monni ka nu nyi a bolea.

(27) ?Njika mo wo a e̱ nyi ndene, nu nyi a ja o bededi, to nu nyi a bolea e: ?e titti te nu nyi a ja o bededi e; ndi n'e̱ na binyo ka mo nyi mabolea.

(28) Binyo o be̱ ndi babo ba tiñgam na mba o bekekisedi bam.

(29) Ndi na possedi binyo ekumbu, ka na Tite a possedino mba:

(30) Na binyo o mendi da na nyo̱ o tabili am o jania dam, na ja o begedi, kaiseno dum da matumba ma Israel na biba.

(31) Ndi Saṅgo a o̱na, Simon, Simon, ombwa, Satan a noṅgi binyo na momene, na a maseṅgwe binyo ka mbasi;

(32) Ndi na ta na kane o nyulo oṅgo, na je̱mia danyo di si mendi po̱: na ni iponda o matimbi te, e̱mbe bona soṅgo oṅgo.

(33) Ndi a o̱na mo na, A Saṅgo, na aṅgameni ala na ua, o ndabo a beboa, to o kwidi mene.

(34) A o̱na mo na, A Petar, na laṅgwa ua na, Momi ma uba mo si malo̱ṅgo o bono bunya na te na o mendi tobbo ṅgeri'lalu na ua o si bia mba.

(35) Ndi a o̱na babo na, ?Ni iponda na lomi binyo e si be mokuta, to mikuta misadi, to bitambi pe, binyo o pulise to dambu e. Ba o̱na mo na, To dambu.

(36) Ndi a o̱na babo na, Ndi o tatanu nu nyi bene mokuta, esedi mo a noṅgi, na mokuta misadi pe: nu nyi si bene po̱ esedi mo a andise mbo̱ti au a ande po̱.

(37) Ndi na ọna binyo na, Di di tilabe o nyulo
mba e mabọ o nyul'am, A ta a laṅgabe na babo-
ledi ba bubi: ebanja mambu m'e o nyul'am ma
bene isu.
(38) Ndi babo ba ọna, A Saṅgo, ombwa, pọ iba
yi ẹ. A ọna babo na, E dẹ bwam.
(39) NDI a busi a alo ka a kolọṅgonino o
moduṅgo ma olivi: baokweli bau pe ba bupe mo.
(40) Na a poi o umamene, a ọna babo na, Kane,
ndi binyo o si iṅgea o nyulo ikekise.
(41) Ndi a dute na babo isun itum, a numi ma-
boṅgo wasi, a kane,
(42) Na, Ati, yẹ te na ua o ẹmedi, eseli dini di-
bondi di tombi na mba: to e bẹ na se to gẹmia
dam, ndi yoṅgo di bọ.
(43) Ndi aṅjeli a leile momene, a wu o moi, a ẹmbe
mo.
(44) Ndi a ta a taka bwambi, a kane pe bwam
bwam: ndi eyaṅgi au e ta ka maton ma maiya
kwidino wasi a miaṅgadu.
(45) Na a asumweno o moka, na a poino na bao-
kweli bau, a dia babo o iyọ o nyulo ndutu,
(46) Ndi a ọna babo na, ?Nji binyo o naṅgano
iyọ e, asumwe, na kane ke binyo o iṅgea o ikekise.
(47) Ni iponda a toppino, ombwa dimuti, na
nu nyi a belabe Judas, mo wo ya dum na baba,
a daṅgwa o boso babo, a siseri bebe na Jezu,
o sopa mo.
(48) Ndi Jezu a ọna mo na, A Judas, o andise
mun'a motu na masopa e.
(49) Na babo ba ta na mo, ba eni di di mendi
bolabe, ba ọna mo na, ?A Saṅgo, biso di ke na
pọ e.
(50) Na mo wo ya abu a dipi moutu ma prisi nyi
ndene, a ke itoi lau la momi.

(51) Jezu a alabe, a ọna, Binyo esedi mba isun, Ndi a tappi itoi lau, a bọlle mo.

(52) Ndi Jezu a kwalani prisi ba boso, na baanedi ba tempili, na badun, babo ba poi na mo, a ọna, ?Binyo o poi na mba ka diŋgane moibedi, na pọ, na bebungo e.

(53) Na ta na binyo bunyate o tempili, ndi binyo o si sambise to dia diŋgane mba: ndi yini yẹ ndi ponda anyo, na ŋgiṅnya ya muititti.

(54) Ndi ba noŋgi mo, ba dieri, ba alane mo o ndabo prisi ndene. Ndi Petar a bupe mo isun itum.

(55) Na ba boti wea o tetin a ituṅ ndene, na ba jai wasi o uma wo, Petar pe a jano na babo.

(56) Ndi ŋgonderi pe a omboo mo ka a ja bebe na wea, ndi a omboo mo bwam, a ọna, Nunu motu pe a ta na mo.

(57) Ndi a tobbo mo, a ọna, A mutu na si bii mo.

(58) O isun iponda nyupepe a eni mo, a ọna, Ua pe o ẹ mo wo ya babo. Ndi Petar a ọna, A motu, mba na titti.

(59) Ndi o mbusa ponda po, mopepe a kwali na dipita, Nambadi nunu pe a ta na mo: a ẹ ndi motu a Galilee.

(60) Na Petar a ọna, A motu, na si bii di ua o toppino. Ndi dibokimene momi ma uba mo-lọŋgo.

(61) Ndi Saŋgo a yombo, a omboo Petar. Na Petar a oŋgeli eyala ya Saŋgo neni a kwalanino mo na, Biana momi ma uba mo malọŋgo, ua o mendi tobbo mba ŋgeri 'lalu.

(62) Na Petar a busi, a eya mbimbi bwambi.

(63) Ndi batu ba aledi Jezu ba yoiye mo, ba dipa mo.

(64) Ndi na ba dibino mo miso, ba dipa mo o boso,

ba uwele mo na, Laṅgwa bediṅge; ?Nja nyi dipi ua e.

(65) Na mambu mapepe gita na ba toppino na dibena o liṅgise mo.

(66) Ka na bunya bu eselino, badun ba batu, na prisi ya boso, na batiledi, ba poi o uma wo, ba dieri mo mwemba mabu, ba o̱na,

(67) Ua ndi e̱ Krais e, o laṅgwa biso. A o̱na babo na, Ye̱ te na na laṅgwo binyo, o si e̱medi dube:

(68) Ye̱ te na mba pe na uwele binyo, o si e̱medi jalabe mba, to gi e̱sedi mba na ale.

(69) Ponda ni mapo̱ Mun'a motu a mendi ja o dia da momi la ṅgiṅṅya ya Loba.

(70) Ndi babo bese ba o̱na, Ua ndi o e̱ Mun'a Loba e. A o̱na babo na, Binyo o kwali na na e̱.

(71) Ba o̱na, ?Nji di mapulane pe mbuṅ yi pepe e, ebanja biso momene di siṅgi o modumbu mau.

BEPASI XXIII.

NDI dimuti dese da babo ba asumwe, ba dieri mo na Pilate.

(2) Ndi ba kumo bakeli mo, ba o̱na, Biso di dii ini motu a matukwa ekumbu, baṅganino o bola Kaisar bowen, a o̱na, momene a e̱ Krais, Kiṅe.

(3) Pilate a uwele mo a o̱na, Ua ndi Kiṅe a Baju e. A alabe mo, a o̱na, Ua o kwalina.

(4) Ndi Pilate a o̱na prisi ya boso na batu na, Na si dii njom na munu motu.

(5) Ndi ba beṅga liṅga, ba o̱na, A e̱mbe batu o tetin a Judea, a boteri o Galilee na wana uma.

(6) Pilate a siṅgino o nyulo Galilee, a uwele na ṅgo̱ nunu motu a e ndi motu a Galilee.

(7) Na a biino na, a e̱ ndi o jania da Herod, a lomi mo na Herod, nu momene pe nu ta o Jerusalem o ni ipondo.

(8) Na Herod a enino Jezu a ta a bwa motami mondene: ebanja a ta a pula jene mo itum ibe ititti, a ta a siŋga mambu ma gita o nyul'au; ndi a apite o jene duŋgu da bebolu be boi na mo.
(9) Ndi a uwele mo o beyala begita; ndi a si alabe mo to dambu.
(10) Na prisi ba boso na batiledi ba tem na manyakisan o bakeli mo.
(11) Ndi Herod na batu bau ba bila ba jise mo o titti, ba keke mo, ba bo̱tise mo na mbo̱ti a bwam, ba loma pe mo o Pilate.
(12) Bo bunyamene Pilate na Herod ba ta ba latta dikom: ebanja o boso ba ta bosiŋga na babomene.
(13) Ndi Pilate a belino o uma wo, prisi ya boso, na baanedi, na batu.
(14) A o̱na babo na, Binyo o wanedi mba nunu motu, ka mo wo nyi matnkwe batu: ndi ombwa, na wasa mo o mioso manyo, na si dii to njom na nunu motu o nyulo ma mambu me̱ na binyo o bakeli mo.
(15) Kem, to Herod pe: ebanja na lomi binyo na mo; ndi ombwa, to dambu di dungamene kwidi e si bo̱li mo.
(16) O nika na e̱medi tuse mo, na e̱sele mo.
(17) (Ebanja a kolo̱ŋgoni wonja mo wo na babo o bunya ba ndema.)
(18) Ndi babo bese ba eya ebe mo wo, ba o̱na, O one na nunu motu, e̱sedi biso Barabbas.
(19) (Nu o nyulo ito̱to a wanino o mundi, na ebwan, a ta a elebe o ndabo a beboa.)
(20) O nika Pialte a e̱medi je̱seli Jezu, a toppi pe na babo.
(21) Ndi ba eya ba o̱na, Bwa mo, bwa mo.
(22) A o̱ pe na babo ŋgeri 'lalu. Ne, njika bubi a

bolino e. Na si dii njom a kwidi na mo: o nika na ēmedi tuse mo na ēseli mo a ala.

(23) Ndi ba eyi na madoi mandene, ba pula na a ma bwabe. Ndi madoi mabu na prisi ba boso ma buka:

(24) Ndi Pilate a boli doi na e mendi bē ka na ba pulino.

(25) Ndi a unjo na babo nu, o nyulo itōto na bwane a ta a pumbabe o ndabo a beboa nu na ba pulino; ndi a baki na babo Jezu o jēmia dabu.

(26) Na ka ba alane mo one, ba yakisane mo wo Simon motu a Sirene, a wu o ekumbu, na o moi au ba elino ekōkō-sau, na a mabamba mo o mbusa Jezu.

(27) Ndi mwemba mondene ma batu ba bupe mo, na bitu, ba ba ta ba te misia, na geya mo.

(28) Ndi Jezu a yombi, a ōna babo na, A ŋgonderi ya Jerusalem, o si eyea mba, ndi o eya na binyomene na bana banyo.

(29) Ebanja, ombwa, minya mi poi, otin ndi ba mendi kwala na, Bonam na b'eombe, na dibum di si yai tom, na mabe ma si nyoŋgise.

(30) Ndi babo ba mendi bota kwala na ōna miduŋgo na, Kō o moi asu: na o miduŋgo misadi na, Kumani biso.

(31) ? Yē te na ba boli nika na bweli bo penya, neni e mendi bē na boanji e.

(32) Ndi ba ta na mo, baba bapepe, baboledi-ba-bubi, ba alane na mo o eli bakwidi.

(33) Ndi ba ta ba poi o uma e belabe Kalvari, ba bomeli mo, na baboledi-ba-bubi, mo wo o dia dau da momi, nuni pe o dia dimosi.

(34) Ndi Jezu a ōna, Ati, lakise babo; ba si bii di dambu ba bolino. Ndi ba abane mbōti au, ba nyossi mali.

(35) Ndi batu ba teme, ba omboo; Baanedi pe

na babo ba yoiye mo, ba o̲na, A oṅgise bapepe, esedi mo o oṅgise momene, ye̲ te na a e̲ Krais mopossedi ma Loba.

(35) Na batu ba bila ba keki mo, ba poi na mo, ba boli mo esasaṅgi.

(37) Ba o̲na, Ua o e̲ ndi kiṅ ya Baju, oṅgise uamene.

(38) Na betiledi pe be tili o moi au o bwambu ba Elline, na Romane, na Hebrew, na, Nunu ndi Kiṅ ya Baju.

(39) Na mo wo ya baboledi ba bubi ni ta ni panaba, a yoiye mo, a o̲na, Ye̲ te na o e̲ ndi Krais, oṅgise uamene na biso.

(40) Ndi nune a alabe a domia mo, na, ? Ua pe, o si bwa Loba boṅgo, o enino ua o teme o nyulo moka mokwidi e.

(41) Na biso nambadi di aṅgameni, ebanja biso di kusi mosauwedi mo duṅgamene bebolu basu: ndi nunu motu a si boli to dambu di wusi.

(42) Ndi a o̲na Jezu na, A Saṅgo, oṅgeli mba ke o poi o jania doṅgo.

(43) Jezu a o̲na mo na, Nambadi na o̲na ua na, O eṅge o mabe̲ na mba o Paradiso.

(44) Ndi e ta o ponda motoba, ndi muititti mu ta o moi a wasi nyese na te na ponda dibua.

(45) We e ta e dima, moekan ma tempili ma nyauwa o tetin.

(46) Na Jezu na a ta a eya na doi dindene, a o̲na, Ati, O maa moṅgo na bole mudii mam; na a kwalino dini, a patea.

(47) Na moanedi ya ebwea, a eni di di bolabe, a sesi Loba, a o̲na, Nambadi nu a ta a motu mo-sangi.

(48) Na batu bese ba poi o uma wo o dini jene, ombwino mambu ma bolabe, ba dipi miaṅga mabu, ba timba.

(49) Na mwemba mau ma bitu ba bupe mo o Galilee, ba teme itum, ba ombwi mano mambu.

(50) NDI ombwa, motu mo wo mo ta, dina dau Josef, moanedi; motu a bwam, na etem na sii:

(51) Numene, a si emedi mwanu na ebolu ya babo; motu a Arimatia, mundi ma Baju: nu pe a tatta na jania da Loba.

(52) Nunu motu a alo na Pilate a akwa mbimba ma Jezu.

(53) Ndi a noŋgi mo wasi, a ulelli mo o dibatu da mbom, a neŋge mo o soŋgo ni poabe o idali, otin motu a si ta manaŋga tom.

(54) Ndi bo bunya bo ta bunya ba mboŋsan, ndi bunya ba iwumse bo siseri bebe.

(55) Na bitu pe ba ba poi na mo o Galilee, ba bupe, ba omboo soŋgo, na neni ba neŋgino mbimba mau.

(55) Ndi ba timba, ba boŋsani benumba na moki; ndi ba wumse o bunya ba iwumse, ponda na beanedi.

BEPASI XXIV.

NA o bunya ba boso ba weki, o mbata a ediba, ba poi o soŋgo, ba wani na babo benumba, be na ba ta ba boŋsani, na bane bapepe ba ta na babo.

(2) Ndi ba dia idali di sumabe na soŋgo.

(3) Ndi ba iŋgea ba si dii mbimba ma Saŋgo Jezu.

(4) Na bo tombino, ka na ba nyakino gita o nyulo au, ombwa, batu baba, ba temi bebe na babo, o mboti ni masaŋgi,

(5) Na ka ba bwano boŋgo, na numi mioso mabu o wasi, ba ona babo na, ?Nji o puliseno bawenya tetin a bawidi e.

(6) A titti wanu, ndi a pumboo, o oṅgeli neni a kwalino na binyo ni iponda a ta o Galilee,
(7) A o̲na. Mun'a motu a mabakabe o niaa ma batu ba bubi, na mendi bwabe, na o sulalu a mapumbwa pe.
(8) Ndi ba moṅgelino beyala bau,
(9) Ndi ba asumwe o so̲ṅgo, ba laṅgwa mano mambu mese na dum na mo wo, na bane bese.
(10) E ta ndi Mari ya Magdala, na Joanna, na Mari ya James, na bitu bapepe ba ta na babo, ni ba laṅgwa mano mambu na bamololoma.
(11) Ndi beyala babu bi enen o mioso mabu ka bekwali ba mbamba, ndi ba si dube babo.
(12) Ndi Petar a teme, a nyi o so̲ṅgo: ndi a niami wasi, a ombwi mbo̲ti a mbom, bo neṅgebe o umamene; ndi a aluno, a uba na momene o nyulo di di tombi.
(13) Ndi ombwa, babo b'abu, ba ala o bo bunya-mene, o mundi musadi mu belebe Emmaus, e ta itum na Jerusalem stadio momotoba.
(14) Ndi ba toppone, o nyulo mano mambu mese, ma ta ma tomba.
(15) Ndi e ta na ba kwalane mwemba, na joṅgeli, Jezu momene a sisia bebe, a dangwo na babo.
(16) Ndi miso mabu ma ta ma e̲mbabe, na ba si wele bie mo.
(17) Ndi a o̲na babo na, ?Njika nya bekwali bini na binyo o alia na mowo na nune ka na o daṅgwa na bwa pidi e.
(18) Ndi mo wo ya abo, dina dau di ta Kleopas, a alabe a o̲na mo na, Ua o e̲ ndi mwen o Jerusa-lem, ndi o si bii mano mambu ma tombi o mini minya e.
(19) A o̲na babo na, ? Njika mambu. Ndi ba o̲na mo na, O nyulo Jezu ya Nazaret nyu ta

motopperi, ŋgiṅnya o bebolu na bekwali o boso ba Loba, na batu bese.

(20) Na neni prisi ba boso na baanedi basu, ba baki mo o kwesabe na o kwidi, ndi ba boo mo.

(21) Ndi biso di lakise, nu na a ẹmedi suŋga Israel: ndi o buka mano mese, o eŋge di ẹ bunya bau bo lundi milalu, na mano mambu ma ẹwe bolane.

(22) E, na dungu da bitu ba nwemba masu ba ubise biso, ba ba ta o soŋgo o ediba-diba;

(23) Ndi na ba si dii mbimba mau, ba poi, ba kwali na ba ta ba ene pe jene la anjeli, ba kwali na, A ẹ mowenya.

(24) Ndi duŋgu di ta na biso ba ali o soŋgo, ba dii nikamene na bitu ba toppi: ndi momene ba si eni.

(25) Ndi a ọna babo na, A binyo bedimo, na bwambi o milema, o dube mese na batoppedi ba kwalano.

(26) ? E si duŋgamene na Krais a ta a takisebe mano mambu, na o iŋgea o bosaŋgi bau e.

(27) Ndi a bota na Moses na batopperi bese, a puseli na babo o nyulo betiledi bese mambu o nyulo au momene.

(28) Na ba sisia bebe na mundi uma ba aluno; ndi a daŋgwa ka na a biana o tombi one;

(29) Ba ẹmbe mo, ba ọna, Embami biso: ebanja e ya ebiammo, bunya bo matomba. Ndi a iŋgedi o embami na babo.

(30) Ndi na bo tombino, ka a ja o bededi na babo, a noŋgi ewolu, a namse mo, a bua, a boli na babo.

(31) Ndi miso mabu ma telami, ndi ba bii mo; ndi a nyoŋgi o miso mabu.

(32) Ndi ba ọna ? Milema masu ma si tọi o tetin asu ni iponda a toppino na biso o ŋgia, na a teli betiledi na biso e.

(33) Ndi o pondamene ma bulu, ba asumwe, ba timbi o Jerusalem, ba dia dum na mo wo ba koteli o uma wo, na ba ba ta na babo.

(34) Ba kwala na, Nambadi Sañgo a pumbwa pe, ndi a leeli momene na Simon.

(35) Ndi ba lañgwi babo ma mambu ma bolabe o ñgia, na neni a biisabe na babo o bebuedi ba bewolu.

(36) Ka ba toppino, Jezu momene a teme o tetin abu, a ọna babo na, Mosañgo mo bẹ na binyo.

(37) Ndi ba ubi na soa soane, ba biana ba eni mudii.

(38) Ndi a ọna babo na, ?Nji binyo o bwano ndutu; nji miani mi asumwen'o milema o manyo e.

(39) Ombwa maa mam na matañga mam, e dẹ ndi mba mbamene: kassa mba, o ombwe: mudii mu si bene beyubo na bewese ka binyo o enino nika na beni.

(40) Na a toppino nika, a lei babo maa mau na matañga.

(41) Ndi ka na ba si dube o nyulo monyeñge, na ubi, a ọna babo na, Binyo o bene yuma o da wanu e.

(42) Ndi ba boli mo epasi a sue, 'añgabe, na besambu ba bombo ba eidi.

(43) Ndi a noñgi mo, a dedi o boso babu.

(44) Ndi a ọna babo na, Bini bẹ ndi beyala be na toppi na binyo ni iponda na ta na binyo, na mo bese be malunda ka na e tilabeno o mbenda a Moses, na o batopperi, na o mieñge, o nyul'am.

(45) Ndi a teli bobia babu, na ba wele soñtani betiledi.

(46) Ndi a ọna babo na, Nanu e tilabe, na nika e duñgamene na Krais a taki, na pumbwo pe na bawidi o bunya bo lundi bilalu.

(47) Ndi na jatoeli, na betombiseri ma miubi mu malaṅgwabe o dina dau tetin a matumba mese, o boti o Jerusalem.

(48) Na binyo o e ndi mbuṅ nya manò mambu.

(49) Ndi ombwa, Na lome dikaki da Tite o moi anyo: ndi binyo o ja o mundi ma Jerusalem na te na o embabe na ṅgiṅnya o nyulo moi.

(50) Ndi a alane babo o itum na te na Betani, ndi a sumo maa mau, a namise babo.

(51) Na bo tombino, ka a namise babo, mo o abane na babo, a bambabe o moi.

(52) Ndi ba owe mo, ba timba na Jerusalem na monyeṅge mondene:

(53) Ndi ba tiṅgami o tempili, ba sesi, ba namise Loba. Bo be na.

MIANGO MA BWAM,

PONDA

JON.

EPASI, I.

O BEBOTERI eyala e ta, ndi eyala e ta na Loba, ndi eyala e ta Loba.

(2) Mu lem lem mo ta o beboteri na Loba.

(3) Mambu mese mu ta mu wekabe na mo; ndi e si be mo to dambu e si wekabe, ma ma ta ma wekabe.

(4) Na mo di ta loṅge; ndi loṅge di ta mwenene ma batu.

Ndi mwenene mu panyi o muititti: ndi muititti mi si soñtani mo.

[6] Motu mo ta mo lomabe na Loba, dina dau di ta Jon.

[7] Mu lem lem ma poi o mbuñ, o bẹ mbuñ nya mu mwenene, na onyulo au batu bese ba madube.

[8] Mo a si ta mu mwenene, ndi a ta a lomabe o bẹ mbun nya mu mwenene:

[9] Mwenene ma mbadi, mu ta mu mọteri motu nyese mu poi o wasi.

[10] A ta o wasi, ndi wasi e ta e wekabe na mo, na wasi e si bia mo.

[11] A pọedi bau, ndi bau ba si kusi mo.

[12] Ndi na ba a bese ba kusi mo, na babo a boli ñgiñnya o timbe bana ba Loba, babomene ba dube dina dau.

[13] Ba, ba ta ba yabe, se to na maiya, to gẹmia da eyubo, to gẹmia da motu, ndi la Loba.

[14] Ndi eyala e ta e wekabe eyubo, a ja o tetin asu, (ndi biso di eni bosañgi bau, bosañgi ka ba mpom mo wo mo yabe na Sañgo,) mo lunda na ndulo na mbadi.

[15] Jon a ta a boli mbuñ au, a lañgwa, a ọna, Nunu a ẹ ndi nu na ta na toppo, na, Nu nyi mabupe mba, a ẹ mba boso: ebanja a ta mba o boso.

[16] Ndi na belundedi bau biso bese di ta di kusa ndulo o nyulo ndulo.

[17] Ebanja mbenda e ta e bokabe na Moses, ndi ndulo na mbadi ma wu ndi o nyulo Jezu Krais.

[18] To motu a si maeni Loba, to ponda; mpom ma muna mẹ yabe, nu nyi ẹ o bwañga ba Sañgo, a ta a lañgwo mo.

[19] Dini ndi di e mbuñ a Jon, ni iponda Baju ba lomi prisi, na batu ba Levi, e wa Jerusalem, o juweli mo na, Nja o ẹno e.

(20) Ndi a puseli, a si tobbi; a puseli, na titti Krais.

(21) Ndi ba uwele mo, ? O we so ne, ? O e ndi Elias e. A ona, Na titti. O e ndi nu motopperi e. A alabe, Kem.

(22) Ndi ba ona mo na, ? Ua a e ndi nja e: na biso pe di bole jalabe na batu ba lomi biso. ? Neni o makwalano na uamene e.

(23) A ona, Mba na e doi di wo di malaṅgwa o eyaṅ, Tese maṅgia ma Yehova, ka na Isaia motopperi a toppino.

(24) Ndi ba ba ta ba lomabe ba ta ndi Farisai.

(25) Ba uwele mo, ba ona mo na, ? Nji so o madubiseno, ye te na ua o titti lo Krais, to Elias, to motopperi a mudii.

(26) Jon a alabe na, Mba na dubise na madiba: ndi mo wo a teme tetin anyo, nu binyo o si biino.

(27) Numene ndi, a mawe mba mbusa, a sele mba o boso, ṅgodi a betambi bau na si duṅgamene wonja.

(28) Mano mambu ma ta ma bolano o Betabara, o mbusa Jordan, uma Jon a ta a dubise.

(29) Bone bunya Jon a eni Jezu, a mayea na mo, ndi a ona, Ombwa, Mun'a moloṅgi ma Loba, nu masumwe bubi ba wasi.

(30) Nunu ndi a e mo na kwalino, Motu a mawa o mbusa, nyu sele mba o boso: ebanja a ta mba o boso.

(31) Na si bii mo: ndi na a mabiisabe na Israel, o nika mba na poi o dubise na madiba.

(32) Jon a boli mbuṅ, na, Na ene Mudii, mu wu o moi ka mbeṅga, ndi mu battami na mo.

(33) Ndi na si bie mo: ndi nu nyi lomi mba o dubise na madiba, nu molem-lem mo ona mba na, Nu ua o mendino gene Mudii, mu wa mu

battami na mo, mo ndi nu nyu madubise na Mudii Mosaŋgi.

[35] Ndi na ene, na boli mbuŋ na, Nunu a e Mun'a Loba.

[35] Ndi o bone bunya pe Jon a tem na baokweli bau baba;

[36] A omboo Jezu ke a madaŋgwa, a ona, Ombwa Mun'a moloŋgi ma Loba!

[37] Ndi baokweli bau baba ba siŋgi mo a toppi, ndi ba bupe Jezu.

[38] Ndi Jezu a yombo a en babo ba bupe, a ona babo na, ?Binyo o mapulise nji e. Ba ona mo na, ?A Rabbi, (ji e ndi na, Moleedi,) o maja owe.

[39] A ona babo na, Ya, jene. Ba poi ba en uma a ta a ja, ndi ba ja na mo bo bunya: ebanja bo ta bo ponda dum.

[40] Mo wo nya ba abane nyi siŋgi na Jon, na a bupe mo, a ta Andiru muna nyaŋgo Simon Petar.

[41] A sele dia muna saŋgo momene Simon, a ona mo na, Biso di dii Messia, nu nyi mabelabe Krais.

[42] A wani mo na Jezu. Na Jezu a enino mo, a ona, Ua o e ndi Simon mun'a Jona: ua o mendi belabe Kefas, ji e ndi na, Idali.

[43] O bone bunya bo bupe, Jezu a puli wala o Galilee, a dii Filip, a ona mo na, Bupe mba.

[44] Filip a ta ndi Betsaida, mundi ma Andiru na Petar.

[45] Filip a dii Nataniel, a ona mo na, Biso di dii mo, nu Moses o mbenda, na batopperi ba mudii ba tili, Jezu ya Nazaret, mun'a Josef.

[46] Nataniel a ona mo na, Yuma a bwam yi ena e busa Nazaret e. Filip a ona, Ya jene.

[47] Jezu a en Nataniel a poi na mo, a kwali o nyulo au na, Ombwa, motu a Israel nambadi, na mo mawondon ma titti!

(48) Nạtaniel a ọna mo na, ? O wene o biino mba e. Jezu a alabe, a ọna mo na, To Filip a mabele ua, ke o ẹ o was'a bweli ba efig, na eni ua.

(49) Nạtaniel a alabe a ọna mo na, A Moleedi, ua o ẹ mun'a Loba: ua o wẹ kiñe ya Israel.

(50) Jezu a alabe a ọna mo na, ? O nyulo na na kwalani ua na, Na eni ua wasi a bweli ba efig, na o dube e. O mendi jene mambu mandene ma buki mano.

(51) Ndi a ọna mo na, Ewie, ewiẹ, na ọna binyo na, Ponda e mendi pọ, binyo o mendi jene moi e telami, na anjeli a Loba ba abwa ba siba o moi a Mun'a motu.

BEPASI II.

O su'lalu diba di ta o Kana ya Galilee; ndi nyaṅgo a Jezu a ya otin.

(2) Na Jezu na baokweli bau ba belabe o diba.

(3) Na ba ta ba pula mau, nyaṅgo ya Jezu a ọna mo na, Ba si bene mau.

(4) Jezu a ọna mo na, ? A mutu, na mabwa so ua ne. Ponda am e si poi.

(5) Nyaṅgo au a kwalani bautu na, To nja a kwalanino binyo, o bola.

(6) Ndi lo ta otin loṅgo la mabiba motoba la madali ka ponda nya besaṅgisedi nya Baju, ma noṅgo lodoma loba to lolalu ewo.

(7) Jezu a ọna babo no, Lundi loṅgo na madiba. Ndi ba lundi mo na o modumbu.

(8) A ọna babo na, Toa so mo, na bole saṅgo a diba. Ndi ba bola.

(9) Na moanedi ma diba a kekino madiba ma timbi mau, ndi a si bii na mawuno: (ndi moutu mo toa madiba ma bia,) moanedi ma diba, a beli mobaedi,

(10) A ọna mo na, Motu nyese o beboteri a tese mau ma bwam; na batu ba nyọdi te bwam, ba tese mau ma bubi: ndi ua o nenge mau ma bwam na te na nini iponda.

(11) Dini di boti da ebolu a ndene Jezu a boli o Kana ya Galilee, na biise bosaŋgi bau: na baokweli bau ba dube mo.

(12) O bebọedi ba mano, a alo wasi a Kapernaum, mo, na nyaŋgo, na bona saŋgo au, na baokweli bau: ndi ba india otin se to minya mi gita.

(13) Na betombedi ba Baju be ta bebe, na Jezu a aboo o Jerusalem,

(14) A dia o tempili ba ba maandise nyaka, na miloŋgi, na mbeŋga, na baweŋgisane bima, ba ja:

(15) Ndi na a poŋgino diwọpi da misiŋga misadi, a paŋgi babo bese o tempili, na miloŋgi, na nyaka; a koma bima ba baweŋgisane, a nuŋge tabili wasi;

(16) A ọna babo ba maandise mbeŋga na, Sumwa bini bima one; o si timbise ndabo a Tite ndabo a nyuŋga.

(17) Baokweli bau ba oŋgeli na e ta e tilabe na, Kọdi ya ndabo oŋgo e dedi mba.

(18) Ndi Baju ba alabe ba ọna mo na; ? Njika eemban o leile biso, na ua o bolino mano mambu e.

(19) Jezu a alabe a ọna babo na, Buleli nini tempili, o sulalu na ẹmedi sumwa mo moi.

(20) Ndi Baju ba ọna, Mwanẹ ma mibu na motoba o boluŋge ba nini tempili, ndi ua o ẹna o tese mo o minya milalu e.

(21) A toppo o nyulo tempili nya mukuku mau.

(22) Na a ta na a pumbwa o kwidi, baokweli bau ba oŋgeli na a ta a toppo dini na babo, ndi ba dube betiledi na beyala Jezu a kwalino.

(23) Na a tano o Jerusalem o betombedi, o bunya

ba ndema, gita ba dube o dina dau, na ba enino bebolu bendene a bolino.

(24) Ndi Jezu a si kusi momene na babo, ebanja a bii batu bese,

(25) A si puli na to motu a laṅgwe o nyulo motu: ebanja a bii ji e̱na motu.

BEPASI, III.

MOTU mo wo, Farisai, a ta, dina dau Nikodimo, moanedi ma Baju:

(2) Mu lem-lem mo poiye Jezu ya bulu, a o̱na mo na, A moleedi, di bii na ua o e̱ moleedi mo wu na Loba: to motu a titti na wele bola bine bebolu bondene ua o bolino, ebe te na Loba ji e̱ na mo.

(3) Jezu a alabe a o̱na mo na, Ewie, ewie, na o̱na ua na. Ebe te na motu a yabe pe, a si maene ekumbu ya Loba.

(4) Nikodimo a o̱na mo na, Neni motu a mayabeno pe ke a madune: e na a iṅgea ṅgeri 'ba dibum da nyaṅgo au ndi a yabe e.

(5) Jezu a alabe, Ewie, ewie, na o̱na ua na, Ebe te na motu a yabe na madiba na Mudii, a si maiṅgea ekumbu ya Loba.

(6) Di di yabe o eyubo ji e eyubo; di di yabe o Mudii ji e mudii.

(7) O si nyaka na na o̱na ua na, O yabe pe te.

(8) Ngo̱ e mauṅgea uma na uma, Ua o siṅgi momban mau, ndi o si bii uma e mawuno, to uma e maalano: nika ndi yi e̱ motu nyese ni yabeno o Mudii.

(9) Nikodimo a alabe a o̱na mo na, ? Neni mano mambu ma e̱no e.

(10) Jezu a alabe a o̱na mo na, ? Ua o e̱ moleedi a Israel, ndi o si bii mano mambu e.

(11) Ewie, Ewie, na o̱na ua na, Biso di toppi di

di biino, na lei di ji enino; ndi binyo o si kusi mbuṅ asu.

(12) Ye̱ te na laṅgwo binyo mambu ma wasi, ndi binyo o si dube, ? Neni binyo o madubeno, ye̱ te na na laṅgwe binyo mambu ma moi e.

(13) To motu a si aboo o moi, ke nu nyi sibi wasi nu wu o moi, Mun'a motu nyi e̱ o moi.

(14) Ka na Moses a sumwono nyama bwaba o eyaṅ, nikamene ndi Mun'a motu pe a masumwabeno o moi:

(15) Na to a be na nja nyi dube na mo, a si manyama, ndi a mabene lōṅge la bwindia.

(16) Ebanja Loba lo to̤ndi wasi, na a boli mpom mau ma muna, na to a be na nja nyu dube mo, a si manyama, ndi a mabene lōṅge la bwindia.

(17) Ebanja Loba lo si lomi mun'au o kwese wasi; ndi na wasi o nyulo au ba maoṅga.

(18) Nu nyi dube mo a si kwesebe: nu nyi si dube mo a kwesebe tatanu, o nyulo na a si dube o dina da mpom ma muna mu yabe Loba.

(19) Ndi munu ndi mu e̱ moka mo kwidi, na nu mwenene mo poi o wasi, ndi batu ba to̤ndi mu muititti, atuna mwenene, ebanja bebolu babu yi e̱ bubi.

(20) Motu nyese nyi mabole bubi a asiṅge mwenene, to po̱ o nyulo mwenene, ke bebolu bau be sabe.

(21) Ndi nu nyi maboli mbadi a mapo̱ o mwenene, na bebolu bau be mabiisabe, na be bo̱i ndi na Loba.

(22) O bebo̱edi mano mambu, Jezu na baokweli bau ba poi o eyundi ya Judea: otin ndi a indedino na babo, ndi a dubise.

(23) Jon pe a ta a dubise o Enon, bebe na Salem, ebanja madiba ma gita ma ta otin; ndi ba po̱, ba dubabe.

(24) Ebanja Jon a si ta na a elabe o ndabo a beboa.
(25) Ndi e ta evala o tetin a duŋgu da baokweli ba Jon na Baju o nyulo isaŋgise.
(26) Ndi ba poi na Jon ba ọna mo na, A moleedi, nu nyi ta na ua o mbusa Jordan, nu na ua o temno mbuń, ombwa a madubise, batu bese ba poi na mo.
(27) Jon a alabe a ọna, Motu a si makusa to dambu, ebe te na di bolabe na mo o moi.
(28) Binyo mene o ẹ mba mbuń na kwala na, Na titti Krais, ndi mba na lomabe ndi mo o boso.
(29) Nu nyi bene mutu-a-ba, a ẹ ndi mobaedi: ndi dikom la mobaedi a teme, a siŋgino mo a boo monyeŋge mondene o nyulo doi la mobaedi: munu monyeŋge mam o nika mo lundi.
(30) Mo a tōndi, ndi mba na si o tōndi.
(31) Nu nyi wu o moi a buki bese; nu nyi ẹ o wasi, a ẹ ka wasi, a toppi o nyulo wasi: nu nyi wu o moi a buki bese.
(32) Di na a enino, na siŋgano, mo ndi a laŋgwino: ndi to motu a si kusi mbuń au.
(33) Nu nyi ta a kusa mbuń au a tese ebateri au na Loba a ẹ mbadi.
(34) Nu Loba lo lomino, a matoppo beyala ba Loba: ebanja Loba lo si bola mo Mudii na dimene.
(35) Saŋgo a tọndi muna, a boli mambu mese o maa mau.
(36) Nu nyi dube Muna, a bene lōŋge la bwindia: nu nyi si dube Muna, a si maene lōŋge: ndi maliŋga ma Loba ma tiŋgam na mo.

BEPASI, IV.

O nika Saŋgo a bii neni Farisai ba siŋgi na Jezu a timbise, a dubise baokweli a buka Jon,
(2) To na Jezu momene a si dubise ke baokweli bau,

(3) A dii Judea, a timba pe o Galilee.
(4) Ndi a puli ala o tetin a Samaria.
(5) Ndi a poi o mundi ma Samaria, mo beiabe Sukar, bebe na molendo ma miaŋgadu Yakov a bolino mun'au Josef.
(6) Ndi ebulu ya Yakov e ta otin. Jezu o nika a ta a o̲lo o londo lau, a ja owa o e ebulu: e ta ŋgo̲ ponda motoba.
(7) Ndi mutu a Samaria a ta a wa, a toa madiba: Jezu o o̲na mo na, Bola mba na nyo̲.
(8) (Ebanja baokweli bau ba ala o mundi o janda ida.)
(9) Ndi nu mutu a Samaria a o̲na mo na, ? Neni ua Iju, ndi o uwele mba madiba ma nyo̲, mba mutu a Samaria e; ebanja Baju ba si do̲lisani na batu ba Samaria.
(10) Jezu a alabe a o̲na mo na, Ye̲ te na ua o bii jabia la Loba, na nyu a kwalani ua na, Bola mba na nyo̲; ua o usa juwele mo, ndi a usa bola ua madiba ma lōŋge.
(11) Nu mutu a o̲na mo na, Ati; o si bene to yuma o toane; ndi ebulu e poti: ? o wene so o benino mu madiba ma lōŋge e.
(12) Ua o buka saŋgo asu Yakov, nu nyi a boli biso yini ebulu, na a nyo̲di mo momene, na bana bau, na beembe e.
(13) Jezu a alabe a o̲na mo na, To nja nu nyi a nyo̲di mano madiba a mendi pe bwa nyoŋgi.
(14) Ndi to nja nyi nyo̲di mano madiba mba na mendi bola na mo, a si mabwa pe nyoŋgi; ndi ma madiba me̲ na e̲medi boia, e mendi be̲ o tetin au ebulu a madiba, e pumedi na lōŋge la bwindia.
(15) Nu mutu a o̲na mo na, A Saŋgo bola mba ma madiba, ndi na si bwa pe nyoŋgi, to na na si poi pe wanu o toa.

(16) Jezu a o̲na mo na, Ala, bele momi oŋgo, o ya unu.
(17) Mutu a alabe a o̲na, Na si bene momi. Jezu a o̲na mo na, Ua o kwali bwam, na o si bene momi:
(18) Ebanja ua o ta o bene bomi batanu: na nu pe nyi e̲na o bene a titti momi oŋgo: o na o kwali mbadi.
(19) Na mutu a o̲na mo na, A Saŋgo, na soi o e̲ ndi motopperi a mudii.
(20) Basaŋgo basu ba maowe o nyulo mu moduŋgo; ndi binyo o o̲na, O Jerusalem ndi uma na batu ba angamene jowe.
(21) Jezu a o̲na mo na, A mutu, dube mba, ponda e maye, binyo o mendino owe Saŋgo, ndi to o munu moduŋgo, to o Jerusalem.
(22) Binyo o maowe binyo o si bii neni: biso di bii neni biso di maowe: ebanja joŋgise di e̲ ndi na Baju.
(23) Ponda e maya, e mapo̲, na baowedi bambadi ba mendi owe Tite o mudii na o mbadi: ebanja a pula nika na ba owe mo.
(24) Loba lo e̲ Mudii: ba ba maowe mo ba maowe o mudii na o mbadi.
(25) Nu mutu a o̲na mo na, Na bii na Messia a maya, (nyu mabelabe Krais:) A poi te a malaŋgwa biso mambu mese.
(26) Jezu a o̲na mo na, Mba na matoppi na ua, mbamene nunu.
(27) Na baokweli bau pe ba wa, ba uba na a matoppino nu mutu: to motu to mo wo a si toppi na, ?Nji o mapulano; to, nji o matoppono na nunu mutu e.
(28) Nu mutu a dii ewa au ya madiba, a ala o ŋgia au o mundi, o o̲na batu na,

(29) Ya, jene motu, nunu nyi laṅgoo mba mambu mese mẹna na ẹwe bola. ? Se to Krais nunu e.
(30) Ndi ba busi o mundi, ba poi na mo.
(31) To na ponda baokweli bau ba sosumia mo na, A Saṅgo, da.
(32) A ọna babo na, Na bene ida na madano gi ẹ na binyo o si bii.
(33) O nika baokweli bau ba kwali mo wo na nune na, Motu na motu a wani yuma ida o wanu e.
(34) Jezu a ọna babo na, Ida lam gi ẹ ndi na na mabola gẹmia di mo nyi lomi mba, na o bọllise ebolu au.
(35) O si kwali na, Midia miọdi manẹ ndi to mumbwa mu mabe, ombwa, na kwalani binyo, Sumwa miso manyo o moi, ombwa o mionda; ebanja tatanu mi majola o mumbwa.
(36) Nu nyi ombo, a makusa mosauwia, na koteli bepuma o lōṅge la bwindia, na ba a bane, nu nyi sai, na nu nyi ombo, ba mabwa monyeṅge mwemba.
(37) Ndi o wanu eyala e yẹ mbadi, Mo wo a sa, nune a ombo.
(38) Na lomi binyo o jiumbwa yẹ binyo o si bolino ndutu. Bane batu ba boli ndutu, ndi binyo o iṅgedi o nyulo ndutu abu.
(39) Gita la batu ba Samaria ba mu mundi ba dube mo, o nyulo beyali ba nu mutu, nyi puseli na, A langwo mba mambu mese na bolino.
(40) Na batu ba Samaria ba poi na mo, ba sosumedi mo, na a indie a ja na babo: ndi a ja na babo minya miba.
(41) Gita la pepe ba dube o `nyulo beyala bau momene.
(42) Ba kwalani nu mutu na, Tatanu biso di dube, se to o nyulo ilaṅgwa loṅgo: ebanja biso

momene di singani mo, di bii na nunu a ẹ Krais nambadi, mosuńgedi nya wasi.

(43) O betombedi bono suba, a asumwe, a alo o Galilee.

(44) Ebanja Jezu momene a kwali, motopperi a si bene edube o ekumbu au momene.

(45) Ndi na a tano pọ o Galilee, batu ba Galilee ba kusa mo, ba ene mambu mese a bolino o Jerusalem o ndema: ebanja babo pe ba alo o ndema.

(36) Nika, Jezu a poi pe o Kana ya Galilee, uma a ta a timbise madiba mau. Otin ndi mbwań ma motu mo wo, nu mun'au a ta a boa o Kapernaum.

(47) Na a siṅgino na Jezu a wu o Judea, a poi o Galilee, a alo na mo, a sosumedi mo na a ẹmedi o ya o wasi bọlli mun'au; ebanja a ta a lelemi kwidi.

(48) Jezu a ọna mo na, Ebe te na binyo o ene beẹmban na bebolu bendene, binyo o si ẹmedi dube.

(49) Mbwań ma motu a ọna mo na, Ati, ya o wasi, mun'am a mawọ.

(50) Jezu a ọna mo na, Ala o ṅgia oṅgo, muna oṅgo a mabẹ. Nu motu a dube eyala ya Jezu a toppino mo, a alo o ṅgia au.

(51) Na ka na a aluno o wasi, bautu bau ba doṅgamene mo, ba laṅgwa mo na, Muna oṅgo a ẹ mowenya.

(52) Ndi a baisi babo ponda a bolino ja. Ba ọna mo na, Ponda samba diwau di ẹsedi mo.

(53) Nika saṅgo a bii na ẹ te mo-lem-lem ma ponda Jezu a ọna mo na, Muna oṅgo a ẹ mowenya, na momene a dube na ndabo au ese.

(54) Bini bi ẹ bebolu biba na Jezu a bolino, na a busino o Judea, a poi o Galilee.

BEPASI, V.

O bebo̱edi mano, bo ta ndema la Baju; na Jezu a alo moi o Jerusalem.

(2) Na otin o Jerusalem, bebe na jombi da miloṅgi, ebulu a madiba e belabe o bwambu ba Hebrew, Be̱tesda, e beni muna mitanu.

(3) Otin ndi manaṅga dimuti dindene, ba si maoṅgwane nyulo, bandima, ba beemmedi, njembeli, ba tatta besoedi ba madiba.

(4) Ebanja anjeli a mabe̱ a siba ebe wo o nyulo yi ebulu, ndi a puṅgwa madiba: to be na nja nyu sele ko̱ o bepuṅgweli ba madiba a mabo̱lle to be njika nya diboa a benino.

(5) Ndi motu mo wo a ta otin nyu bene diboa la bubi mwalalu ma mibu na lombi.

(6) Na Jezu a eneno mo a naṅga asi, a bii na a magindia o nyulo di diboa, a o̱na mo na, Ua o e̱medi bo̱lle e.

(7) Na motu nu si maongwane momene, a alabe na, Ati, na si bene to motu ni madube mba ka madiba ma a pungwe: na mabe̱ nu mako̱kitani te, nyu pepe a tomba o boso.

(8) Jezu a o̱na mo na, Asumwe, noṅgo inoṅgo loṅgo, o daṅgwa.

(9) Dibokimene nu motu a ta a bo̱lle, a noṅgi inoṅgo dau, a daṅgwa: bo bunyamene bo ta bunya ba iwumse.

(10) Baju nika ba o̱na mo nu ta a nyi bo̱lle, Yi e̱ ndi bunya ba iwumse: bo si aṅgamene na ua o bambe inoṅgo loṅgo.

(11) A o̱na babo na, Nu nyi bo̱lle mba, mo ndi a o̱na mba na. Noṅgo inongo loṅgo, o daṅgwa.

(12) Ndi ba uwele mo, ? Njika motu nu nyi o̱na ua na, Noṅgo iṅongo loṅgo, o daṅgwa e.

(13) Nu nyi tano bo̱lle, a si bie nja a tano: ebanja

Jezu a weŋgeli momene, dimuti di ta o wa uma.
(14) O nine ponda Jezu a dii mo o tempili, a ọna mo na, Ombwa, ua o mabọlli: o si bola pe bubi, di duka di di si ya poi ua.
(15) Nu motu a ala, a langwa Baju, na Jezu ndi a bọlli mo.
(16) O nika Baju ba takise Jezu, ba pula bwa mo, ebanja a boli mano mambu o bunya ba 'wumse.
(17) Jezu a alabe babo na, Tite a boli na nini ponda, ndi mba pe na mabola.
(18) O nika Baju ba pula pe te o bwa mo, ebanja se to na o nyulo bebuleli ba bunya ba iwumse, ndi a kwali pe na, Loba ji ẹ Saŋgo au, a timbise momene ka pọ na Loba.
(19) Ndi Jezu a alabe a ọna babo na, Ewie, ewie, na ọna binyo na, Muna a si mabola dambu na momene, ke di a eneno Saŋgo a bola: ndi to be ndi na nji a bolino, nikamene ndi Muna pe a mabolano.
(20) O nyulo na Saŋgo a tọndi Muna, a leino mo mambu mese momene a mabolano; a ẹmedi pe lea mo bebolu bendene be buki bini, na binyo o tanya.
(21) Ka na Saŋgo a pumbwelino bawidi, a boli babo lōŋge, nikamene pe Muna a boli lōŋge na nu a ẹmedino,
(22) Ebanja Saŋgo a si kaise to motu, ndi a yokedi moka mese na muna:
(23) Na batu bese ba dube Muna, ka na ba bube Saŋgo, Nu nyi si dube Muna, a si dube Saŋgo nyi lomi mo.
(24) Ewie, ewie, na ọna binyo na, Nu nyi singi beyala bam, a dube na mo nyi lomi mba, a bene lōŋge la bwindia, a si mendi bẹ moka mo kwidi: ndi a matomba kwidi na o lōŋge.

[25] Ewie, ewie, na ọna binyo na, Ponda e maya, tatanu e ye, na bawidi ba mendino siŋga doi da Mun'a Loba: ndi ba ba siŋgi ba mendi ja.

[26] Ka na Saŋgo a beneno lōŋge na momene; nika ndi a bolino Muna na bene lōŋge na momene;

[27] Ndi a boli pe mo ŋgiŋnya, o bola bekaisedi, ebanja a ẹ Mun'a motu.

[28] O si uba o nyulo mano: ebanja ponda e maya, me na ba a bese ba bẹ o soŋgo, ba mendi siŋga doi dau:

[29] Ba mendi busa: babo ba boli bwam, o bepumbwele ba lōŋge: na ba ba boli bubi o bepumbweli ba dibumbe.

[30] Na si wele bola to dambu o mbamene; ka na siŋgino, na kaise: ndi bekaisedi bam be tem; na si pule gẹmia dam mbamene, ke gẹmia da Tite nyi lomi mba.

[31] Yẹ te na na teme mbuŋ na mbamene, mbuŋ am e titti mbadi.

[32] Nyu pepe a ẹ mba mbuŋ: ndi na bii na mbuŋ au a temmo, yi ẹ mbadi.

[33] Binyo o lomi na Jon, ndi a tem mbuŋ na mbadi.

[34] Ndi na si kusi mbuŋ am na batu: ndi mano mambu na makwalano, na binyo o ōŋge.

[35] A ta mwenene eonya, a panya: ndi o isun a ponda binyo o ẹmedi o bwa monyeŋge o nyulo mwenene mau.

[36] Ndi na bene mbuŋ nindene ni buki Jon: o nyulo na bebolu be Tite a bolino mba na boli, bi bebolu mene na bolino, be ẹ mba mbuŋ, na Tite a lomi mba.

[37] Tite momene nyi lomi mba, a ẹ mba mbuŋ. Binyo o si siŋgi doi dau to ponda to po, to jene jaakikea dau.

[38] Binyo si bene eyala au e tiŋgam na binyo:

ebanja nu a lomino, mo binyo o si dube.
(39) Wasa betiledi; na mo ndi o biino na o bene lōñge la bwindia: ndi mo ndi e mabiise o nyul'am.
(40) Ndi binyo o si ẹmedi ya na mba, na binyo o bene lōnge.
(41) Na si kusi edube na batu.
(42) Ndi na bii binyo, na binyo o si bene ndulo nya Loba o tetin anyo.
(43) Mba na poi o dina da Tite, ndi o si kusa mba: yẹ te na nyu pepe a poi o dina dau momene, mo ndi binyo o ẹmedino kusa.
(44) ? Neni binyo o madubeno, ni a kusa edube o mo wo na nune, ndi o si pulise edube e wu na Loba momene e.
(45) O si oñgele na, mba na ẹmedi bakeli binyo na Tite: mo wo a ẹ wa nyi bakeli binyo, Moses, na mo ndi binyo o lakiseno.
(46) Ebanja yẹ te na binyo o dube Moses, binyo o añgamene pe dube mba, ebanja a tilia o nyul'am.
(47) Ndi yẹ te na o si dube te betiledi bau, ?neni binyo o mendino dube beyala bam e.

BEPASI, VI.

O beboedi mano mambu Jezu a ala o mune muri ma munja ma Galilee, mu ẹ munja ma Tiberias.
(2) Ndi dimuti dindene di bupe mo, ebanja ba ene bebolu bau bendene a bolino na babo ba a boe.
(3) Na Jezu a aboo o moi a moduñgo, otin ndi a jano na baokweli bau.
(4) Na betombedi, ndema la Baju, di ta bebe.
(5) Na Jezu a sumwo miso mau o moi, a eni mwemba mondene mu poi na mo, a ọna Filip na, O wene di maandino bewolu na bano ba mada e.
(6) A kwali dini o soi mo, ebanja momene a bii neni a mabolano.

(7) Filip a alabe mo na, Bebwea ba denario biba ba bewolu bi si duŋgamene babo, na motu nyese a noŋgo isun.
(8) Mookweli au mo wo, Andiru, mun'a saŋgo a Simon Petar, a o̱na mo na;
(9) Mpese mo wo ma e̱ wanu, a bene bewolu betanu ba esaŋ, na ŋgusu sue iba: ? ndi bi bie̱ nji na bagita e.
(10) Jezu a o̱na, Bola batu ba ja wasi. Ndi biulu bi gita bi ta wa uma. Ndi batu ba ja wasi, ba ta ngo̱ lokuli lotanu.
(11) Jezu a noŋgi bewolu; na a bolino masoma, a abani mo na baokweli, ndi baokweli na babo ba ja wasi; nikamene pe na sue, ka ponda ba welino.
(12) Na ba ulino, a o̱na baokweli bau na, Koteli miburu midia, o si sedi to mo wo mo nyoŋgo.
(13) O nika ba kotelino mo o uma wo, ba lundi dum da besanja na biba da miburu ma bewolu betanu ba isaŋ, me mi dia mo buka babo ba dedi.
(14) Ndi bano batu, na ba enino ebolu ndene na Jezu a bolino, ba o̱na, Nambadi dini ji e̱ nu motopperi, nu mendi poi o wasi.
(15) O nika, na Jezu a so̱ino na ba mendi po̱ na noŋgo mo na manyakisane timbise mo kiŋ, a timbi pe o moduŋgo, momene moso̱loki.
(16) Na ebiammo e poino, baokweli bau ba alo wasi o munja,
(17) Ba peedi o bo̱lo, ba alo o mune muri ma munja mu lelem na Kapernaum. Ndi bo ta bo winda, ndi Jezu a si poi na babo.
(18) Ndi munja mu e pungwe o nyulo ŋgo̱ nindene ni wuŋgia.
(19) Na ndi ba duono na pai ngo̱ mwaba ma stadia na mitanu to mwalalu, ba eni Jezu a daŋgwa o

moi a munja, a sisia bebe na bo̱lo; ndi ba ta ba bwa bo̱ŋgo.
(20) Na a o̱na babo na, Ye e̱ ndi mba, binyo o si bwa bo̱ŋgo.
(21) Ndi ba kusa mo o bo̱lo na ge̱mia: na dibokimene bo̱lo bo ta o eyundi umamene ba maaluno.
(22) Bone bunya bo bupe, batu ba tem o mune muri ma munja, ba biina bo̱lo bo pepe bo si ta, ke bo bo̱lo mene baokweli bau ba iŋgedino, na Jezu a si ta a ala na baokweli bau, ndi baokweli bau momene ba ala:
(23) To be na bo̱lo bo pepe bo ta bo wa o Tiberias, bebe na uma ba ta ba da bewolu, o bebo̱edi Saŋgo a ta a bola masoma:
(24) Na batu ba eni na Jezu a si ta otin, to baokweli bau, babo pe ba noŋgi mio̱lo, ba poi o Kapernaum, pulise Jezu.
(25) Na ba diino mo o mune muri ma munja, ba o̱na mo'na, A moleedi, njika ibe o poino wanu e.
(26) Jezu a alabe a o̱na babo na, Ewie, ewie, na o̱na binyo na, Binyo o pulise mba, se to o nyulo na o ene bebolu bendene, ndi o nyulo na o dedi bewolu, ndi o uli.
(27) O si wo̱lise binyomene o nyulo ida di manyame, ndi o pulise ida ni matiŋgami o lōŋge la bwindia, ji na Mun'a Motu a mendi bola binyo: ebanja na mo Saŋgo momene a batti.
(28) Ndi ba o̱na mo na, ?Nji di mabwa ne, ndi di bole bebolu be mado̱lise Loba e.
(29) Jezu a alabe a o̱na babo na, Dini ndi ye e̱ ebolu a Loba, na binyo o dube na mo nu a lomino.
(30) Ba o̱na mo na ?Njika e̱mban na o leilino, na biso di ene, di dube na e, ?nji na o bolano e,
(31) Basaŋgo basu ba dedi manna e eyan; ka na e tilabeno, A boli babo bewolu be wu o moi o da.

32 Jezu a ọna babo na, Ewie. Ewie, na ọna
binyo na, Moses a si boli binyo bewolu be wu o
moi; ndi Tite ndi a mabolie binyo tatanu bewolu
ba mbadi be wu o moi.
33 Ebanja bewolu ba Loba bi ẹ bi, be wu o moi,
ndi e bola lōñge na wasi.
34 Ndi ba ọna mo na, A Sañgo, bola pe te biso
bini bewolu.
35 Jezu a ọna babo na, Mba ndi na ẹ ewolu ya
lōñge; nu nyi poi na mba a si mabwa njai: nu
nyi dube mba, a si mabwa pe nyoñgi.
36 Ndi na kwalani binyo na, Binyo pe o eni
mba, ndi o si dube.
37 Mese Tite a bolino mba ba mendi poi na mba;
nu nyi poino mba, na si mendi pañga mo.
38 Ebanja na sibi wasi na wu o moi, se to o bola
gẹmia dam momene,ndi gẹmia da nu nyi lomi mba.
39 Dini g'ẹ ndi gẹmia da Tite nyi lomi mba, na
mambu mese me na a bolino mba, na si mendi
pimba to dambu, ndi na mendi pumbwele pe
mese o isukan a bunya.
40 Dini g'e ndi gẹmia da mo nyi lomi mba, na
motu nyese nyi eni Muna, a dube mo, a mabene
lōñge la bwindia; ndi na ẹmedi pumbwele mo o
isukan a bunya.
41 Baju ba topponi mo minyuyuñgu, ebanja a
kwalino, Na ẹ ewolu e sibi, e wu o moi.
42 Ndi ba ọna, ? Se to nunu Jezu, mun'a Josef,
nu sañgo au na nyañgo di biino e: neni so a
makwalano na, Na sibi wasi, na wu o moi.
43 Jezu a alabe a ọna babo na, O si kwala min-
yuyuñgu na binyomene.
44 To motu a si maele pọ na mba, ebe te na Tite
nyi lomi mba a duta mo: ndi na ẹmedi pum-
bwele mo o isukan a bunya.

(45) E tilabe o batopperi na, Babo bese ba o maleabe na Loba. O nika, motu nyese nyu siŋgi, nyu okwe na Tite, a mapo na mba.

(46) Se to na motu na motu a eni Tite, ebe te na nu nyi e na Loba, mo ndi a maene Tite.

(47) Ewie, ewie, na ona binyo na, Nu nyi dube mba, a mabene lōŋge la bwindia.

(48) Mba ndi na e yi ewolu ya lōŋge.

(49) Basaŋgo banyo ba dedi manna o eyaŋ, ba widi.

(50) Yini ndi yi e ewolu e sibi, e wu o moi, na motu a mada mo, ndi a si mawo.

(51) Mba ndi na e ewolu ya lōŋge e sibi, e wu o moi; ye te na motu a dede ini ewolu, a mendi be mba na mba; ndi ewolu yi e na na mendi bola, yi e ndi eyubo am, yi e na na mendi bola na lōŋge la wasi.

(52) O nika Baju ba toppi na babomene na, ?Neni nunu motu a mabolano biso eyubo au, na biso di de e.

(53) Jezu a alabe, a ona babo na, Ewie, ewie, na ona binyo na, Ebe te na binyo o da eyubo ya Mun'a motu, na nyo maiya mau, binyo o si bene lōŋge na binyo.

(54) To nja nu nyi dedi eyubo am, a nyo pe maiya mam, a bene lōŋge la bwindia: ndi na emedi pumbwele mo o isukau a bunya.

(55) Ebanja eyubo am yi e ndi ida la mbadi, na maiya mam pe mi e nyo ma mbadi.

(56) Nu nyi dedi eyubo am na nyo pe maiya mam, a ja na mba, na ja pe na mo.

(57) Ka na Tite nyi e lōŋge nyi lomi mba, na ja ndi na mo; nikamene nu nyi dedi mba, a mae na mba.

(58) Yini ndi yi e ewolu e sibi, e wu o moi; se to ka basaŋgo ba dedi manna, ndi ba widi, nu nyi dede yini ewolu a mendi be mba na mba.

(59) Mano mambu a toppi ndi mo o ndabo nya nduŋgamen, ka a leino o Kapernaum.

(60) O nika gita la baokweli bau ba siŋgino dini, ba ọna, Yini ye ẹ ekwali a bwambi; nja nyi masiŋga mo e.

(61) Na Jezu momene a biino na baokweli bau ba ni toppi minyuyuŋgu, a ọna babo na, ?Dini di kumo binyo e.

(62) ?Yẹ te na o ene Mun'a motu a aboo o moi, o uma a tano o ŋgeri boso e.

(63) E dẹ ndi Mudii mo bole lōŋge, eyubo e titti dambu: beyala na makwalani binyo, bi ẹ mudii, na lōŋge.

(64) Ndi duŋgu danyo o si dube. Ebanja Jezu a bii na te na beboteri babo ba si dube, na nu nyi mendi jandise mo.

(65) A kwali na, O nyulo nika na kwalani binyo na, to motu a si mapọ na mba, ke be bolabe mo na Tite.

(66) Na te na ni iponda gita la baokweli bau ba timbi mbusa, ba si daŋgwo pe na mo.

(67) Ndi Jezu a kwalani dun na baba, na, ?Binyo pe o ẹmedi ala e.

(68) Simon Petar a alabe mo na, ?A Saŋgo, na nja so biso di mendino ala e: Ua o bene beyala ba lōŋge la bwindia.

(69) Ndi biso di dube, di soi, na Ua o ẹ Krais, Mun'a Loba lo ẹ.

(70) Jezu a alabe babo na, ?Na si possi binyo dum na baba, ndi mo wo yanyu a ẹ devoli e.

(71) A toppi o nyulo Judas Iskariot mun'a Simon: mo ndi a mendi jandise mo, a ta mo wo ya dum na baba.

BEPASI. VII.

O beb̄oedi ba mano mambu, Jezu a daṅgwo o Galilee: a si ēmedi madaṅgwa o Judea, ebanja Baju ba pulise bwa mo.

[2] Ndi ndema la Baju la minoko, di ta bebe.

[3] O nika bona saṅgo au ba ō̄na mo na, Asumwe wanu, ala o Judea, ndi baokweli boṅgo pe ba ene bebolu ua o bolino.

[4] Ebanja to motu ni boli dambu na dambu o diuta, na momene a pulise na di biana mpoma. Ye te na ua o boli mano mambu, leele uamene o wasi.

[5] Ebanja to bona saṅgo au ba si dube na mo.

[6] Jezu a ō̄na babo na, Ponda am e si poi: ndi ponda anyo e maduṅgamene ponda ese.

[7] Wasi e si maasiṅge binyo; ndi mba be asiṅge, ebanja na puseli otin na bebolu bau bi ē̄ bubi.

[8] Binyo ala o dini ndema: mba na si wala tatanu o dini ndema: ponda am e si poi o lunda.

[9] Na a bolli toppo bini beyala na babo, a ja o Galilee.

[10] Ndi na bona saṅgo au ba aluno o moi, mo pe a timbi wala o ndema, se to o mpoma, ndi ka na diuta.

[11] Ndi Baju ba pulise mo o ndema, ba ō̄na, A ēwe.

[12] Ndi bo ta minyuyuṅgu na gita o tetin a batu o nyul'au: duṅgu ba ō̄na, A ē̄ motu a bwam: bane na, Kem; a mawondo batu.

[13] To bē̄ na, to motu a si toppi o mpoma o nyulo au, ba boo Baju boṅgo.

[14] O tetin a ndema, Jezu a al'o tempili, a lea.

[15] Ndi Baju ba nyaka, ba ō̄na, ? Neni nunu motu a biino kalati, a si okwi e.

[16] Jezu a alabe babo, a ō̄na, Beleedi be titti bam, ndi bi ē̄ o nyulo mo nyi lomi mba.

[17] Ye te na motu a ēmedi bola gēmia dau, a

mendi bia beleedi, ngọ bi ẹ ndi o Loba, to na, na toppo ndi o nyulo mbamene.

(18) Nu nyi toppi o nyul'au momene, a pulise bosaṅgi bau momene: ndi nu nyi pulise bosaṅgi ba nu nyi lomi mo, molem-lem a ẹ mbadi, bepiṅgamedi be titti na mo.

(19) ? Moses, a si boli binyo mbenda e, ndi to mo wo ya anyo a si neṅge ye mbenda, ? Nji binyo o maalano o uma na uma o bwa mba e.

(20) Batu ba alabe na, Ua o maboa njo; ? nja a alo o uma na uma o bwa ua e.

(21) Jezu a alabe a ọna babo na, Na boli ebolu ewo, ndi binyo bese o manyaka.

(22) Moses, a boli binyo boendi, se to o nyulo na bo wu ndi na Moses, ndi bo wu ndi na basaṅgo; ndi binyo o bunya ba iwumse o enda motu.

(23) Yẹ te na motu o bunya ba iwumse, a kusi boendi, na mbenda a Moses e si bulabe; ? binyo o liṅgani mba, ebanja na bọlli motu na bani o bunya ba iwumse e.

(24) Binyo si kaise o nyulo beombwedi, ndi kaise moka mo tem na sii.

(25) Ndi duṅgu da babo ba Jerusalem, ba ọna, ? Se to mo nunu ba pulise bwa e.

(26) Ndi ombwa, a toppi na doma, ndi ba si kwalani mo to dambu. ? Baanedi basu ba bii na mbadi na nu Krais molem-lem nunu e.

(27) To bẹ na biso di bii nunu motu na a ẹno: ndi na Krais a poi te, to motu a si mabia na a ẹno.

(28) Ndi Jezu a laṅgwo o tempili, ka a leino na, Binyo o bii mba, ndi o bii na mba na ẹno: ndi buka bini, mba na si poi o mbamene, ndi nu nyi lomi mba a ẹ mbadi: nu binyo o si biino:

(29) Ndi mba na bii mo, ebanja na wuno mo, mo a lomi mba.

(30) Ba puli noŋgo mo: ndi to motu a si neŋge dia o nyulo au, ebanja ponda au e si ta mapo.
(31) Na gita la batu ba dube mo, ba ona, Krais a poi te, a emedi bola bebolu bendene buke bini bi e nunu motu a bolano e.
(32) Farisai ba siŋga na batu ba toppi nika o nyulo au; ndi Farisai, na prisi ba boso, ba lomi bautu bau o noŋgo mo.
(33) Jezu a ona babo na, Isuna 'ponda mba na e na binyo, ndi na maala na mo nyi lomi mba.
(34) Binyo o mapulise mba, ndi o si madie; uma ndi na eno, binyo o si wele poi:
(35) Ndi Baju ba kwali na babomene na, ? Uma ndi a maalano, na di si wele die mo e. ? A emedi ala na bapambilani pulise a Basibii, na lee pe Basibii e.
(36) ? Njika eyala dini, na a toppi, na, Binyo o mapulise mba, ndi o si madie; o uma ndi na eno, binyo si wele poi e.
(37) O bunya ba isukan, bunya bondene ba ndema, Jezu a teme, a laŋgwo na, Ye te na motu a bwa nyoŋgi, esedi mo a ye na mba na nyo.
(38) Nu nyi dubeno mba, ka na betiledi ba leile, O dibum dau madiba ma lōŋge ma mendi ondo.
(39) A kwali di o nyulo Mudii, me na babo ba dube na mo ba mendi kusa: Mudii Mosaŋgi mu si ta mu bolabe, ebanja Jezu a si ta a busisabe.
(40) O nika, gita la batu ba siŋgani dini eyala, ba ona, Nambadi nunu ndi a e motopperi.
(41) Bapepe ba ona, Nunu ndi nu, Krais. Bane pe ba ona, ? Krais a mendi wu o Galilee e.
(42) ? Betiledi, bi si kwali na, Krais a poi ndi o mbolako nya David, na o mundi ma Betlehem, uma David a tano e.
(43) Ndi penda be ta o tetin a batu o nyulo mo.

(44) Ndi duŋgu da abo ba pula noŋgo mo: ndi to motu a si neŋge maa o moi au.
(45) Ndi bautu ba prisi ba boso na Farisai ba timbi: ndi Farisai ba uwele babo na, ? Ne, nji o si wani mo e.
(46) Bautu ba alabe na, Motu a si toppi nika na nunu motu, tom-tom.
(47) Farisai ba alabe babo na, ? Binyo o wondo pe e.
(48) ? Mo wo ma baanedi to Farisai ba dubi mo e.
(49) Ndi bano batu ba loabe, ba si bii mbenda.
(50) Nikodimo, nu nyi poi o Jezu o bulu a ta na babo, mo a ọna babo na;
(51) Mbenda asu e sele kaise motu ndi a si singi mo e, to e bia di a bolino e.
(52) Ba alabe, ba ọna mo na, ? Ua o ẹ ndi ya Galile e. O wasa, o ombwa; o nyulo Galilee motopperi a si wuno.
(53) Na motu nyese a timbi na mboa au.

BEPASI VIII.

JEZU a alo o maduŋgo ma Olivi.
(2) Na o mbata a ediba, a timbi pe o tempili, na batu bese ba poi na mo; na mo a ja asi a lei babo.
(3) Na batiledi na Farisai, ba wania mo mutu, a putabe o mosuŋgi; ndi na ba jese mo o tetin,
(4) Ba ọna mo na, A moleedi, nunu mutu a sọobe o mosuŋgi.
(5) Moses o mbenda a anedi biso, na nika ba maaŋgabe madali: ? ndi neni ua o kwalino e.
(6) Ba toppi dini ba keki mo, na ba maweli bakeli mo motobbo. Na Jezu a nuŋgami wasi, na o mune mau, a tila o miaŋgadu.
(7) Na ba tiŋgami baise mo, a sumo momene moi a ọna babo na, Nu nyi si bene bubi o tetin anyo, ẹsedi mo a sele jaŋga mo idali.

(8) Ndi a nuŋgami pe wasi, a tila o miaŋgadu.
(9) Na babo ba siŋgi, ba puselibe na milema mabu, ba alo mo wo na mo wo, o botia o moturu na te na ṅyusukan: na Jezu a dii momene na mutu a teme o tetin.
(10) Na Jezu a sumwo momene moi, ndi a si eni to mo wo ke mutu, a o̲na mo na, A mutu, o wene babakeli boŋgo ba e̲no e. ? To motu mo wo a si kwese ua e.
(11) A o̲na, To motu a Saŋgo. Jezu a o̲na mo na, Mba pe na si kwese ua: ala, o si bola pe bubi.
(12) Ndi Jezu a toppi pe na babo, a o̲na, Mba na e̲ mwenene ma wasi: nu nyi bupe mba a si madaŋgwa o muittiti, ndi a mabene mwenene ma lōŋge.
(13) O nika, Farisai ba o̲na mo na, Ua o bole mbuṅ na uamene; mbuṅ oŋgo e titti mbadi.
(14) Jezu a alabe a o̲na babo na, To na na bole mbuṅ na mbamene, mbuṅ am e e̲ mbadi: na bii uma na wuno, na uma na maalano; ndi binyo, o si bii uma na wuno, to uma na maalano.
(15) Binyo o kaise ponda na beyubo, mba na si kaise to motu. (16) Ndi to na na kaise, bekaisedi bam be̲ tem na sii: ebanja na si teme mbamene mo wo, ndi mba na Tite nyi lomi mba.
(17) E e̲ tilabe o mbenda anyo, na mbuṅ nya batu baba nyi e̲ mbadi.
(18) Ndi na e̲ mo wo nyi boli mbuṅ, na Tite nyi lomi mba a boli pe mba mbuṅ.
(19) Ndi ba o̲na mo na, ?Soŋgo oŋgo so e. Jezu a alabe na, Binyo o si bii mba to Tite; usabe binyo o ta o bia mba, binyo o usabe pe o bia Tite.
(20) Bini beyala Jezu a toppi o uma eneŋge, ka na a lei o tempili: ndi to motu a si ele maa o moi au; ponda au e si ta mapo̲.

(21) Jezu a o̱na pe babo na, Mba na maala ŋgia am, binyo o maene mba, ndi o mawo̱ o miubi manyo: uma na alano, binyo si wele poi.
(22) Ndi Baju ba o̱na, ? A e̱medi bwa momene e: mo a kwali na, Uma na m'alano, binyo si wele poi.
(23) A o̱na babo na, Binyo o wu o wasi, Mba na wu o moi: binyo o e̱ wasi, mba na titti nya wasi.
(24) O nika na kwalani binyo, na o mawo̱ o miubi manyo: ebanja ye̱ te na o si dube mba na e̱ nu, o mawo̱ o miubi manyo.
(25) Ndi ba o̱na mo na, ? Nja o e̱no e. Jezu a o̱na babo na, Numene o mbadi mba na kwalanino binyo.
(26) Na bene mambu gita o toppone binyo na kaise; nu nyi lomi mba a e̱ mbadi; ndi na toppo na wasi mano mambu na ta na siŋga na mo.
(27) Ba si soŋtani na a kwali na babo onyulo Tite.
(28) Ndi Jezu a o̱na babo na, Na binyo o mendino sumwa Mun'a motu o moi, binyo o mendi bia na na e̱ nu, ndi na na si boli to dambu o nyulo mbamene: ndi ka na Tite a leino mba, na toppi mano mambu.
(29) Nu nyi lomi mba, a e̱ na mba: Tite a si dii mba mosoloki: ebanja na boli ma mambu ma dolise mo, ponda ese.
(30) Ka na a toppi bini beyala, gita be dube na mo.
(31) Jezu a kwalani Baju, ba ba dube na mo, Ye̱ te na o tiŋgami o eyala am, o mabe̱ baokweli bam na mbadi;
(32) Ndi binyo o mendi bia mbadi, ndi mbadi e mendi timbise binyo wonja.
(33) Ba alabe mo na, Biso di e̱ ndi mbolako ma Abraham, di si ta mikoma na motu: ? neni o kwali na, Binyo o mendi timbisabe wonja e.

(34) Jezu a alabe babo na, Ewie, ewie, na ọna binyo na, To nja nyi a tiṅgami o bubi, a ẹ ndi mokum ma bubi.
(35) Mokum a si ja o ndabo mba na mba, ndi Muna a ja mba na mba.
(36) O nika, yẹ te Muna a mendi timbise binyo wonja, o mendi bẹ wonja na mbadi.
(37) Na bii na binyo o ẹ mbolako nya Abraham; ndi o pulise bwa mba, ebanja eyala am e si koki na binyo.
(38) Na toppo di na ta na ene na Tite, ndi binyo o boli di o ta o ene na saṅgo anyo.
(39) Ba alabe ba ọna mo na, Abraham a ẹ ndi saṅgo asu. Jezu a ọna babo na, Yẹ te binyo o wẹ ndi bana ba Abraham, o mabola bebolu ba Abraham.
(40) Ndi tatanu! binyo o pulise bwa mba, motu nyi laṅgwedi binyo mbadi, me na singa na Loba; dini Abraham a si boli.
(41) Binyo o bola bebolu ba saṅgo anyo, Ndi ba ọna mo na, Biso di si yabe o mosuṅgi; di bene saṅgo po, Loba momene.
(42) Jezu a ọna babo na, Yẹ te na Loba lo ta saṅgo anyo, binyo o usa tọndo mba: ebanja mba na wu na sibi na Loba; ndi na si poi na mba mene, ndi a lomi mba.
(43) ? Nji binyo o si soṅtanino bwambu bam e. ebanja binyo o si ẹmedi siṅga eyala am.
(44) Binyo o wu na saṅgo anyo, devoli, na bepuledi ba saṅgo anyo o ẹmedi bola. A ta ebwan na te na beboteri, a si tingami o mbadi, ebanja mbadi e titti na mo. Ni iponda a matoppono lobaṅgo, a toppi ka yau: ebanja a ẹ lobaṅgo, na saṅgo au.
(45) Ndi ebanja na laṅgwa binyo mbadi, binyo si dube mba.

(46) Njika mo ya anyo a puseli mba o bubi. Ndi ye te na na kwali mbadi, nji binyo o si dube mba e.
(47) Nu nyi e na Loba, a siṅgani beyala ba Loba: Binyo o si siṅgani, ebanja binyo o titti na Loba.
(48) Baju ba alabe, ba ona mo na, ? Biso di si toppo bwam e; na ua o e motu a Samaria, ndi o bene devoli;
(49) Jezu a alabe, Na si bene devoli, ndi na dube Tite, binyo o si dube mba.
(50) Ndi na si pulise bosaṅgi bam mbamene; mo wo mo e nyi mapulise na kaise.
(51) Ewie, ewie, na ona binyo na, Ye te na motu a maneṅge bekwali bam, a si maene kwidi, tom.
(52) Baju ba ona mo na, Tatanu biso di bii na ua o bene devoli. Abraham a widi, na batopperi ba mudii; ndi ua o kwali na, Ye te na motu a neṅgeli bekwali bam, a si makeka kwidi.
(53) Ua o buka saṅgo asu Abraham, nu nyi widi, batopperi pe ba widi: ? nja nyi weka uamene e.
(54) Jezu a alabe na, Ye te na na dube mbamene, edube am e titti dambu: e de ndi Tite nyi dubeno mba; mo ndi na o kwalino, A e ndi Loba lanyo.
(55) Ndi binyo o si ta o bia mo: ndi mba na bii mo: ye te na na kwali na, Na si bii mo; na mendi be lobaṅgo, ka binyo: ndi mba na bii mo, na neṅge pe bekwali bau.
(56) Saṅgo anyo Abraham a boo monyeṅge o jene bunya bam: ndi a eni mo, a bwa motami.
(57) Baju ba ona mo na, Ua o si poi mwatanu ma mibu o bodun, ndi [illegible]ene Abraham e.
(58) Jezu o ona babo na, Ewie, ewie na ona binyo na, O boso Abraham a tano, na ta.
(59) Ndi ba noṅgi madali a jaṅgwa mo: ndi Jezu a uta momene, a busi o tempili, a alo, a tubi o tetin abu; nika ndi a tombino.

BEPASI IX.

KA na Jezu a tombino a en motu nu yabe ndima.
[2] Baokweli bau ba uwele mo na. ? A Sango, nja nyi bole bubi, nunu motu, ngo sango au to nyango, o na ndi a yabeno ndima e.
[3] Jezu a alabe, Se to nunu motu a boli bubi, to sango to nyango: ndi na bebolu ba Loba be biisabe na mo.
[4] Na angamene bola bebolu ba nu nyi lomi mba, ke bu e mwese: ebanja bulu bu poi te, to motu a si mabola ebolu.
[5] Ka itum na eno o wasi, na e mwenene ma wasi.
[6] Na a toppino dini, a toi malodi o wasi a pungwa miangadu, a okise miso ma motu a ndima na miangadu.
[7] A ona mo na, Ala, jokele o ebulu ya Siloam, (dini di biana, Lomabe.) O nika, a alo ngia au a timba, a jene.
[8] Mwemba mau na babo o boso ba enino mo nyu ta ndima; ba ona, ? Se to nunu ndi a ta a ja a akwa e.
[9] Dungu ba ona, Mo nunu: bane na, A e ka mo: ndi momene a ona, Mba mene nunu.
[10] O nika, ba oua mo na, ? Neni so miso mongo ma telamno.
[11] A alabe a ona, Motu nyi belabe Jezu mo ndi a pungoo miangadu, ndi a okise miso mam, a ona mba na, Ala o ebulu ya Siloam, o okele: ndi na aluno, na okele, ndi na kusino jene.
[12] Ndi ba ona mo na, ? A e we. A ona, Na si bii.
[13] Ba wani mo na Farisai nu nyi ta na o boso ndima.
[14] Bo ta ndi bunya ba iwumse, na Jezu a pungwono miangadu, a teli miso mau.

15 Ndi Farisai ba uwele pe mo, neni a kusino jene. A ọna babo na, A tuki miaṅgadu o miso mam, na ọkeli, ndi na eui.

16 O nika duṅgu da Farisai ba ọna, Nunu motu a titti nya Loba: ebanja a si neṅge bunya ba iwumse. Bane ba ọna, ? Neni motu nyi ẹ bubi a mabolano ini ka bebolu bendene e. Ndi penda e ta o tetin abu.

17 Ba ọ pe na motu ndima na, ? Neni ua o kwalino o mo, nyu telem miso moṅgo e. A ọna, A ẹ motopperi a mudii.

18 Ndi Baju ba si dube o nyul'au na a ta ndima, na a kusi jene na te ba beli saṅgo au na nyaṅgo ya mo nyi kusi jene.

19 Ba o uwele babo na. ? Muna anyo nunu, nu binyo o kwali na a ta a yabe ndima e. ? Neni so a ni eneno e.

20 Saṅgo au na nyaṅgo ba alabe babo ba ọna, Biso di bii na muna asu nunu, na a ta a yabe ndima:

21 Ndi ṅgọ njika jianda a meneno, biso di si bii: to nja nyu teli miso mau biso di si bii: a makoka: uwele mo: a matoppo na momene.

22 Bini beyala saṅgo au na nyaṅgo ba toppi, ebanja ba ta ba bwa Baju boṅgo: o nyulo na Baju ba ta ba pula mwanu; na yẹ te na motu a puseli na a ta ndi Krais, ke a mapaṅgabe o nyulo ndabo a nduṅgamen.

23 O nika saṅgo au na nyaṅgo ba kwalino na, A makoka; uwele mo.

24 Ndi ba beli pe nu motu nyi ta ndima, ba ọna mo na. Bola Loba isesa: Biso di bii na nunu motu a ẹ bubi.

25 A alabe, Ngọ a ẹ bubi, ṅgọ a titti, na si bii: dambu di wo na biino, na na ta ndima, ndi na maene.

(26) Ndi ba o̲ pe na mo na, ? Neni a bolino ua e: ? neni a telino miso moṅgo e.

(27) A alabe babo na, Na malaṅgwa binẏo, ndi binẏo o si siṅgi: ? nji binẏo o mapulano pe siṅga e. ? Binẏo pe o e̲medi be̲ baokweli bau e.

(28) Ndi ba ẏoiẏe mo, ba o̲na, Ua o e̲ mookweli au; ndi biso di j'e̲ baokweli ba Moses.

(29) Biso di bii na Loba lo topponi Moses: ndi o nunu, di si bii o uma a wuno.

(30) Nu motu a alabe o o̲na babo, na, O ne, ombwa dini dambu da botain, binẏo o si bii uma a wuno, ndi to na a mateli miso mam.

(31) Ndi biso di bii na Loba lo si masiṅgani nẏa bubi: ẏe̲ te na motu a maowe Loba, na a bola ge̲mia dau, mo ndi a masiṅganino.

(32) Na wasi ẏi ewe bota, di si siṅga na mo wo motu na motu, a tele miso ma mowo nẏu ẏabe ndima.

(33) Ye̲ te na nunu motu a titti nẏa Loba, a si wele bola to dambu.

(34) Ba alabe ba o̲na mo na, Ua o ta pon o ẏabe o bubi, ? ndi ua o mendi lea biso e. Ndi ba busise mo one.

(35) Jezu a siṅgi na ba busise mo; na a diino mo, a o̲na mo na, Ua o dube na Mun'a Loba e.

(36) A alabe a o̲na, ? Nja mene nu, a Saṅgo, na na dube mo.

(37) Jezu a o̲na mo na, Ua o maene mo, mo ndi a matoppone ua.

(38) A o̲na, A Saṅgo na dube. A owe mo.

(39) Na Jezu a kwali na, O nẏulo bekaisedi mba na poi o wasi, na ba ba en, ba si ene; na ba pe ba ene ba timbi ndima.

(40) Duṅgu da Farisai ba ta na mo ba siṅgi bini beẏala, ba o̲na mo na, Biso di e̲ ndima e.

(41) Jezu a ọna babo na, Yẹ te na binyo o ẹ ndĭma, binyo o si usa bene bubi: ndi tatanu binyo o ọna, Di maene; o nika bubi banyo bu ẹ bede.

BEPASI, X.

EWIE, ewie, na ọna binyo na, Nu nyi si iṅgedi o jombe la bedemba ba miloṅgi, ndi a abwa o moi o uma epepe, molem-lem a ẹ nyagiba na molem-sedi.

(2) Nu nyi iṅgedi o jombe a ẹ ndi motatteri a miloṅgi.

(3) Na mo ndi motatteri a jombi a madubweano; ndi miloṅgi mi masiṅga doi dau: ndi a beli miloṅgi mau na mina, a dieri babo o eboko.

(4) Ndi a busise te miloṅgi mau, a teme babo boso, ndi miloṅgi mi bupe mo: o nyulo na ba bii doi dau.

(5) Mwen, ba si ẹmedi bupe, ndi ba ẹmedi nyea mo: ebanja ba si bii doi la ben.

(6) Munu monia Jezu a kwalani babo: ndi ba si soṅtani njika mambu mẹ na a toppone babo.

(7) Jezu a ọ pe na babo na, Ewie, ewie, na ọna bĭnyo na. Mba ndi na ẹ jombi da miloṅgi.

(8) Ba bese be sele mba boso, ba ẹ bagiba na balemsedi: ndi miloṅgi mi si siṅgi babo.

(9) Mba mene ndi na ẹ jombe: na mba yẹ te na motu a iṅgedi o tetin, a maoṅgisabe, a mendi giṅgia, a busa, a dia mada.

(10) Motu giba a si mapọ ke o giba, na o bwa, na o bumbise: Na poi na ba bene lọṅge, na ndi ba bene mo njoa soa.

(11) Mba ndi na ẹ motatteri a bwam: motatteri a bwam a boli lọṅge lau o nyulo miloṅgi.

(12) Ndi nu nyi kakabe, se to motatteri, nu nyi si bene miloṅgi, a en te njọ e maya, a dii miloṅgi,

na mo a nya: ndi njo e putia babo, e pambilañi miloñgi.

[13] Nyu kakabe a nyi, ebanja a kakabe, a si dube mi miloñgi.

[14] Mba na e motatteri a bwam, ndi na bii miloñgi mam, na biane na mam.

[15] Ka na Tite a biino mba, namene pe ndi na biino Tite: ndi na neñgeli lōñge lam o wasi o nyulo milongi.

[16] Miloñgi mipepe na benino, mi titti o nyulo dini dibemba: babo pe na ma wana, ndi ba mendi siñga doi dam: ndi ba mendi be mwemba mo wo na motatteri mo wo.

[17] O nika, Tite a tondi mba, o nyulo na na neñgeli lōñge lam o wasi, na na manoñgo pe mo.

[18] To motu a si noñgoni mba mo, ndi na nengeli mo wasi mbamene. Na bene ñgiñnya na neñgeli mo wasi, na bene pe ñgiñnya na o pondo pe mo. Bini beanedi na kusino na Tite.

[19] Ndi penda e ta pe o tetin a Baju, o nyulo bini bekwali.

[20] Gita dabu ba ona. A bene nyambe, na molopo mondene: nji binyo o masiñganino mo.

[21] Bapepe ba ona, Se to beyala ba motu nyi bene nyambe bini. ? Nyambe gi e na e tele miso na ndima e.

[22] E ta o Jerusalem, o ndema la njama, di ta epupa.

[23] Jezu a dañgwo o tempili, o dibepe la Solomon.

[24] Ndi Baju ba po ba diñgeli mo, ba ona mo na, ? I si 'tum na ji ewe be penda e. Ye te na o e ndi Krais, lañgwa biso bwam bwam.

[25] Jezu a alabe babo na, Na lañgwo binyo, ndi binyo o si dube: bebolu na mabolano na dina la Tite, be tem mba mbuñ.

(26) Ndi binyo o si dube, ebanja binyo o titti miloŋgi mam, ka na kwalino na binyo,
(27) Miloŋgi mam mi masiŋga doi dam, ndi na bii babo, ba bupe mba.
(28) Ndi na boli babo lōŋge la bwindia; ndi ba si mendi nyama tom, to mo wo a si mayua babo o dia dam.
(29) Tite, nyi boli mba babo, a buki bese; to mo wo a si mayua babo o dia da Tite.
(30) Mba na Tite ji e ndi mo wo.
(31) Ndi Baju ba noŋgi pe madali o jaŋgwa mo.
(32) Jezu a alabe babo na, ? Bebolu ba bwam gita na leino binyo be wu na Tite, o nyulo njika bebolu binyo o maaŋgwiano mba madali e.
(33) Baju ba alabe mo na, O nyulo bebolu ba bwam, di si aŋgwe ua madali: ndi o nyulo dibena: na o nyulo na, Ua o be motu, o timbise uamene Loba.
(34) Jezu a alabe babo na, E si tilabe o nyulo mbenda anyo na, Na kwali na, Binyo o e loba e.
(35) Ye te na a beli babo loba, babo ndi eyala a Loba e poi: na betiledi bi si bulia;
(36) Binyo o kwala o mo nu Saŋgo a saŋgiseno, a loma o wasi, ? Ua o beni; ebanja na kwala na, Mba na e Mun'a Loba e.
(37) Ye te na na si bola bebolu ba Tite, binyo o si dube mba.
(38) Ndi ye ta na na boli, To binyo o si dube mba, dube bebolu: ndi binyo o soi, na bie, na Saŋgo a e na mba, mba pe na mo.
(39) O nika ba pula pe te o noŋgo mo: ndi a oŋga o maa mabu.
(40) A alo pe o mbusa Jordan, o uma Jon a ta a sele dubise: otin ndi a jano.
(41) Ndi gita ba poi na mo, ba ona, Jon a si boli

ebolu ndene: ndi mambu mese ma Jon a toppino o nyulo nunu motu, ma ta mbadi.

42 Na gita ba dube na mo otin.

BEPASI, XI.

MOTU mo wo a ta a boa, dina dau Lazara, ya Betani, mundi ma Mari na ari au Marta.

2 E ta ndi nu Mari nyu ta a okise Saŋgo na joki, a tutwa miendi mau na nyo au, nu ndomi au Lazara a ta a boa.

3 O nika, ari au ba lomi na mo, ba ona, A saŋgo, ombwa, nu ua o tondino a maboa.

4 Na Jezu a siŋgino na, a ona, Dini deboa di titti la kwidi, ndi o nyulo bosaŋgi ba Loba, na Mun'a Loba a masesabe o nyulo au.

5 Jezu a tondi Marta, na ari au, na Lazara.

6 Na a siŋgino na a ta a boa, a embami wa uma su'ba.

7 Ndi o beboedi a ona baokweli bau, Esedi biso di wale pe o Judea.

8 Baokweli bau ba ona mo na, A moleedi, Tatanu ndi Baju ba pulino jaŋgwa ua madali; ndi o matimba pe otin e.

9 Jezu a alabe. Se to dum da ponda na biba o bunya bo wo e. Ye te na motu a daŋgwa o mwese a si mako, ebanja a maene mwaie ma wasi.

10 Ndi ye te na motu a daŋgwa o bulu, a mako, ebanja mwaie e titti na mo.

11 Mano mambu a kwali: o beboedi a kwalani babo na, Mwenja asu Lazara a naŋga eyo; ndi na maala na n'umwele mo o eyo.

12 Ndi baokweli bau ba kwali na, A Saŋgo, ye te na a naŋga eyo, ke a boli bwam.

13 To be na, Jezu a toppi o nyulo kwidi lau: ndi ba biana a toppi o noŋgo iwumse o eyo.

(14) Ndi Jezu a kwalani babo bwam bwam na, Lazara a widi.

(15) Ndi mba na boo monyeŋge o nyulo anyo na si ta otin, o dini na, ndi binyo o dube: to be na, esedi biso di wali.

(16) Ndi Tomas, nu nyi belabe Didima, a o̱na mwemba mau ma baokweli, Esedi biso di wale, na di wo̱ na mo.

(17) Na Jezu a poino, a dii na a ta a manaŋga o soŋgo su'ne.

(18) Betani e ta bebe na Jerusalem ŋgo̱ dum da stadia na bitanu:

(19) Na gita la Baju ba poi na Marta, na Mari, o jemba babo o nyulo ndomi abu.

(20) Ndi Marta dibokimene a siŋgino na Jezu a ta o bepo̱edi, a alo o doŋgamene mo: ndi Mari a jano na pii o ndabo.

(21) Ndi Marta a o̱na Jezu na, A Saŋgo, o usabe o ta wanu, ke ndomi am a si widi.

(22) Ndi na bii, na to tatanu, to be̱ na nja o e̱medi juweli na Loba, Loba lo e̱medi bola au.

(23) Jezu a o̱na mo na, Ndomi oŋgo a mendi pe pumbwa.

(24) Marta a o̱na mo na, Na bia na a mendi pe pumbwa o bepumbweli ba sukan.

(25) Jezu a o̱na mo na, Mbamene na e̱ epumbweli, na lōŋge: nu nyi dube na mba, to a ta a wo̱, ke a mendi be mowenya:

(26) Na nu nyi e̱ mowenya, na dube na mba, a si mendi wo̱. Ua o dube dini e.

(27) A o̱na mo na, E, A Saŋgo, na dube na o e̱ Krais, Mun'a Loba, nu nyi mendi po̱ o wasi.

(28) Na mo a kwalino nika, a alo ŋgia au, a beli Mari ari au na esuka, a o̱na, Moleedi a mapo̱ a bele ua.

(29) To na a siṅgino a sumwo na wamse a poi na mo.
(30) Jezu a si ta mapo o mundi, ndi a ta wa uma Marṭa a ta a doṅgamene mo.
(31) Baju ba ta na mo o ndabo, ba ba embe mo, ba enino Mari a asumwe na wamse, a busi, ba bupe mo, ba ona, A maala o sōṅgo o geya otin.
(32) Na Mari a poino uma Jezu a tano, a eni mo, a ko asi o miendi mau, a ona mo na. A Saṅgo, usabe o ta wanu, ke ndomi am a si widi.
(33) O nika, na Jezu a enino na a meya, Baju pe ba poi na mo ba meya, a sunjumia o mudii, a bwa ndutu,
(34) A ona, O wene binyo o neṅgino mo e. Ba ona mo na, A Saṅgo, Ya, jene.
(35) Jezu a eya.
(36) Baju ba ona, Ombwa, neni a tondi mo e.
(37) Duṅgu dabu ba ona, Nunu motu, nyi mateli miso mandima, a si wele bole nunu motu a si wo e
(38) O nika, Jezu a sunjumia pe te na momene, a poi o soṅgo. E ta ndi mbea, idali di naṅge o moi au.
(39) Jezu a ona, Binyo sumwa idali. Marṭa, ari au ya nu nyi ta a wo, a ona mo na, A Saṅgo, na nini ponda a ni inumba: ebanja a ta a wo su'ne.
(40) Jezu a ona mo na, ? Mba na si kwalani ua nika, na ye te na o emedi dube, o mendi jene bosaṅgi ba Loba e.
(41) Ndi ba sumwe idali, o uma mbimba mu tano mu naṅga. Jezu a sumwa miso mau o moi, a ona, Ati, na soma ua, na o ta o siṅga mba.
(42) Ndi mba na bii o siṅgi mba bibi bese: ndi o nyulo batu ba teme bebe na kwali, na babo pe ba dube na ua o lomi mba.
(43) Na a toppino nika, a eye na doi dindene na, A Lazara, Yanu.

(44) Ndi nu nyi ta na wo a poi, kakabe na maa na miendi na mboti a soŋgo: boso bau bo ta bo kakabe na dibatu. Jezu a ona babo na, Unja mo, esedi mo a alo.

(45) Ndi gita la Baju ba ta na Mari, na ba ta ba ene mano mambu Jezu a bolino, ba dube na mo.

(46) Ndi duŋgu dabu ba ala ŋgia abu na Farisai, ba laŋgwa babo ma mambu Jezu a bolino.

(47) Ndi prisi ba boso na Farisai ba kotone o uma wo, ba ania mwanu, ba ona, ? Nji biso di bolino e; ebanja nunu motu a boli bebolu bendene gita.

(48) Ye te na biso di eseli mo na, batu bese ba emedi dube mo: na Batu ba Rome ba mendi poi na ba noŋgono biso, uma asu na matumba.

(49) Ndi mo wo nya abu, dina dau Kaiafas, a ta a prisi nindene o mu mbu mene, a ona babo na, Binyo o si bii to dambu tom tom.

(50) To o si ongeli na e duŋgamene na biso, na motu mo wo a mawo o nyulo batu, ndi na itumba lese a si nyame.

(51) Ndi dini a si toppi o nyulo mo momene: ndi a ta prisi ni ndene o mu mbu a laŋgwi bediŋge na Jezu a mendi wo o nyulo di itumba:

(52) Se to o nyulo itumba momene, ndi na a mendi koteli o uma wo na mo wo bana ba Loba ba ta ba pambilani.

(53) Na te na bo bunya, ba anedi mwanu o bwa mo na kwidi.

(54) O nika Jezu a si daŋgwo pe mpoma pulisani Baju; a busa wa uma, a alo o ekumbu bebe na eyaŋ, o mundi mu belabe Efraim, otin ndi a tiŋgamno na baokweli bau.

(55) Ndi betombedi ba Baju ba ta bebe; ndi gita ba busi o ekumbu ba aboo a Jerusalem, ndi to betombedi, o saŋgise babomene.

(56) Ndi ba pulise Jezu. ba toppo na babo momene na ba temmo o tempili na, ? Neni binyo o moṅgelino e, na a si ẹmedi pọ o dini ndema e.

(57) Ẹbanja prisi ba boso na Farisai ba ta ba bola jania na, Yẹ te na motu a bii o wene a ẹno, a malea mo, na babo ba noṅgi mo.

BEPASI XII.

NDI o sumotoba, ndi to betombedi, Jezu a pọ o Betani, uma Lazara nyu ta nyu wọ, nu a pumbwelino o kwidi.

(2) Otin ndi ba ipelino mo ida; ndi Marṭa a bolea: ndi Lazara a ta mo wo ba jai o tabili na mo.

(3) Ndi Mari a noṅgo dimene da jọki la nardo di ta di sua bwambi, ndi a ọkise miendi ma Jezu, a tutwa miendi mau ma nyọ au: ndi ndabo e ta e lunda na ni enumba ya jọki.

(4) Ndi mookweli au mo wo, Judas Iskariot, mun'a Simon, nu nyi mendi jandise mo; a ọna,

(5) ? Nji dini jọki di si andisabeno o nyulo bebwea ba denario bilalu, bi bolabe o batuedi e.

(6) Dini a kwalino, se to na a dube batuedi; ndi ebanja a ta a giba, a bene pe mokuta, a bambe di di elebe otin.

(7) Ndi Jezu a ọna, Esedi mo na: O nyulo mbimba mam, mo a neṅge dini.

(8) Ebanja batuedi binyo o bene na ponda ese na binyo: ndi mba binyo o si bene ponda ese.

(9) O nika, gita la batu ba Baju ba bii na a ta otin: ndi ba poi se to o nyulo Jezu momene, ndi na ba ene pe Lazara, nu a pumbweleno o kwidi.

(10) Ndi prisi ba boso, ba anedi mianu na ba ele pe Lazara o kwidi.

(11) Ebanja o nyulo joṅgedi lau gita la Baju ba timbi mbusa, da dube na Jezu.

(12) O bone bunya, gita la batu ba ta ba pọ o ndema, na ba siṅgino na Jezu a maya o Jerusalem,

(13) Ba noṅgo bieṅge ba malendi, ndi ba ala o doṅgamene mo ba laṅgwa na, Hosanna; Bonam na Kiṅe ya Israel ni poi o dina da Yehova.

(14) Ndi Jezu na a diino esombe a assi, a ja o moi au; ka na e tilabeno, na,

(15) O si bwa bọṅgo a ṅgonderi ya Zaion: ombwa Kiṅe oṅgo a poi, a jai o moi a esombi a assi.

(16) Mano mambu baokweli bau ba si ta, ba si ma soṅtani: ndi na Jezu a busisabeno, to ba maoṅgeli mano mambu ma ta ma tilabe na mo, na ba ta ba bolli mano mambu na mo.

(17) O nika, batu ba ta na mo, na a belino Lazara o sọṅgo, a pumbweli mo o kwidi, bo ta mo mbuṅ.

(18) O nyulo nini ka, batu pe ba doṅgameni mo, ebanja ba ta ba siṅga na a boli yine ebolu ndene.

(19) O nika Farisai ba kwali na babo momene na, ?Binyo si soi neni o si tuṅgwelino dambu e: Ombwa wasi e maala bupe mo.

(20) Ba ta dungu da batu ba Grisia, pulisani babo ba poi o jowe o ndema.

(21) O nika molem-lem ma poi na Filip, nu nyi ta a Betsaida ya Galilee, ba pulise mo na, Ati, biso di mapula jene Jezu.

(22) Filip a pọ a laṅgwa Andiru; ndi Andiru na Filip pe, ba laṅgwa Jezu.

(23) Jezu a alabe babo ba, Ponda e mapọ, na Mun'a motu a masesabe.

(24) Ewie, Ewie, na ọna binyo na, E be te na diso la mbasi e kọ o miaṅgadu di wọ di ja mosọloki, ndi yẹ te na di widi, di mawane mbolako gita.

(25) Nu nyi tọndi lōṅge lau, a mendi pumba mo;

nu nyi asiŋge lōŋge lau, o munu mundi o wasi, a mendi neŋge mo o lōŋge la bwindia.

(26) Ye te na motu a bii mba, esedi mo a bupe; ndi uma mba na eno, otin ndi moutu am a o beno: ye te na motu a bie mba, mo ndi Tite a emedi dube.

(27) Tatanu mudii mam mu boo ndutu; ndi na makwala ne; Ati, suŋga mba o nini ponda: o nyulo nika ndi na poino o nini iponda.

(28) Ati busise dina doŋgo. Ndi doi di wu o moi na, Na ta na busise mo; ndi na emedi pe busise mo.

(29) O nika batu ba teme bebe, ba siŋgi, ba ona, E e ndi ŋgadi Loba: bane na, Anjeli ndi a matoppone mo.

(30) Jezu a alabe a ona, Dini doi di si wu o nyul' am, ndi o nyulo anyo.

(31) Tatanu bekaisedi ba wasi bi be: tatanu momi ma wasi mo mendi paŋgabe.

(32) Mba, ye te na mba na sumwabe o wasi, na emedi duta batu bese na mba.

(33) Dini a kwali o teŋgene kwidi lau a mendino wo.

(34) Batu ba alabe mo, na, Biso di siŋgi o nyulo mbenda na Krais a tiŋgam mba na mba: ? Neni so na o kwalino na Mun'a motu a sumwabe o moi e. ? Nja nyi e nunu Mun'a motu e.

(35) Jezu a ona babo na, Isuna ponda mwenene mu e na binyo. Daŋgwa, ke binyo o bene mwenene, e si yabe muititti mu poiye binyo: ebanja nu nyi daŋgwa o muititti a si bii wene a maalano.

(36) Na binyo o beneno mwenene, dube o mwenene, na binyo o be bana ba mwenene. Mano mambu Jezu a toppino, ndi a asumwe, a uta mo momene na babo.

[37] To na a bo̲llino bebolu bendene o mioso mabu, ba si dube na mo.

[38] Na bekwali ba Isaia, motopperi a mudii be malunda, bi e̲ na a toppi, ? A Saiŋgo, nja nyi dube miaŋgo masu e: to na nja, inama la Yehova e biisabeno e.

[39] O nika ba si wele dube, ebanja Isaia a kwali pe, na,

[40] A ta a dimse miso mabu; a timbise pe milema mabu bwambi; na ba si ene na miso mabu, to soŋtani na milema mabu, na ba tukwe, ndi na bo̲lle babo.

[41] Mano mambu Isaia a kwalino, ebanja a enino bosaŋgi bau, na a toppino o nyul'au.

[42] To be na duŋgu, gita, pulisani baanedi ba boso pe ba dube na mo; ndi o nyulo Farisai ba si puseli; ba si yabe ba paŋgabe o ndabo nya nduŋgamen:

[43] Ebanja ba to̲ndi besesedi ba batu ba ituna isesa la Loba.

[44] JEZU a laŋgwo a o̲na, Nu nyi dube na mba, a si dube na mbamene, ndi na mo nyi lomi mba.

[45] Na mo nyi eniño mba, a eni nu nyi lomi mba.

[46] Mba na poi mwenene ma wasi, na to be na nja nyu dube mba, a si matiŋgami o muititti.

[47] Ye̲ te na motu na motu a si singa te beyala bam, a si dube mo, na si kaise mo: ebanja na si poi o kaise wasi, ndi o suŋga wasi.

[48] Nu nyi baŋgi mba, a si kusi beyala bam, a bene mo yo nu makaise mo: eyala mene ye na na toppi e mendi kaise mo o isukan a bunya.

[49] Ebanja na si toppi o nyul'am mbamene; ndi Tite nyi lomi mba a boli mba beanedi, di na makwalano, na di na matoppono.

[50] Na bii na beanedi bau di e lōŋge la bwindia: o nika to be na nji na toppino, ka na Tite a topponeno mba, na ndi na toppino.

BEPASI, XIII.

BO ta na, ndī to ndema la betombedi, na Jezu a biino ponda au e ta e pọ; na a maasumwe o wasi, na maala o Saŋgo, a ta a tọndi bau ba ta o wasi, a tọndi babo na te na isu.

[2] Īda la ebiamo di ta di boŋsane, devoli a ta a ẹmbe molema ma Judas Iskariot, mun'a Simon o ala na andise mo.

[3] Jezu a bii na Saŋgo a boli mambu mese o maa mau, na a ta a wa na Loba, a timba pe na Loba;

[4] A asumwe o da, a neŋge mbọti au o muri mo wo, a noŋgo etutan a dibatu, a weŋga momene.

[5] A bollino a koma madiba o pọke, a kuma jowa miendi ma baokweli bau, na tutwa na na etutan na a ta a weŋga.

[6] Ndi a poino na Simon Petar; Petar a ọna mo na, ? A Saŋgo, ua o owe miendi mam e.

[7] Jezu a alabe a ọna mo na, Di na bolino ua o si bii tatanu; ndi o mendi bia ebe mene.

[8] Petar a ọna mo na, Ua o si maowe miendi mam tom. Jezu a alabe mo na, Yẹ te na na si owe ua, o si bene duŋgu na mba.

[9] Simon Petar a ọna mo na, A Saŋgo, se to miendi mam momene, ndi maa mam na molopo pe mam.

[10] Jezu a ọna mo na, Nu nyi owabe, a si puli jowa ke miendi mau, ebanja mo nyese a saŋgi: binyo o saŋgi, ndi se to bese.

[11] Ebanja a bii nja nyi mendi jandise mo; o nika a kwali na, Binyo bese o si saŋgi.

[12] Na a bollino jowa miendi mabu, na a noŋgi

loki lau, a ja pe wasi; a o̱na babo na, ? Binyo o bii na na boledino binyo dini e.

(13) Binyo o mabeli mba Moleedi na Sa̱ngo: ndi o toppi bwam; ebanja na ndi mba na e̱no.

(14) Ye̱ te na mba Sa̱ngo anyo na Moleedi, na ma jowa binyo miendi; binyo pe o ta o a̱ngamene jowane miendi.

(15) O nyulo na na boli binyo e̱mban, na binyo o bola ka na bolino na binyo.

(16) Ewie, Ewie, na o̱na binyo na, Moutu a si kola a buka Sa̱ngo au; to nu nyi lomabe a kola, a buka nu nyi lomi mo.

(17) Ye̱ te na binyo o bii mano mambu, bonam na binyo ye̱ te na o boli mo.

(18) Na si toppi o nyulo binyo bese: na bii nu na possino: ndi na betiledi be lunda na, nu nyi dedi ewolu na mba, a sumwo etanda dau li̱ngise mba.

(19) Tatanu na la̱ngwedi binyo, ndi to bo mapo̱, na bo poi te tomba, binyo o dube na mbamene nu.

(20) Ewie, Ewie na o̱na binyo na, Nu nyi kusa to be na nja na lomi, a kusi mba; nu nyi kusi mba, a kusi nu nyi lomi mba.

(21) Na Jezu a kwalino na, a ta a bwa ndutu o mudii mau, a la̱ngwo, a o̱na, Ewie, Ewie, na o̱na binyo na, Mo wo nyanyu a mendi jandise mba.

(22) Ndi baokweli ba ombwane, ba nyaka, o nja a toppino,

(23) Ndi mo wo ma baokweli bau, a ta a semia bwa̱nga ba Jezu, nu Jezu a to̱ndino.

(24) O nika Simon Petar a sikimia mo, na a uwele nja nu nyi mendi be̱ na a toppino.

(25) Nu so nu na̱nga o bwa̱nga ba Jezu a o̱na, ? A Sa̱ngo, nja nu e.

(26) Jezu a alabe, Mo nu, na mo na mendino bola ebo̱bise ke na dubi mo. Na a dubiseno ebo̱bise,

a boli mo o Judas Iskariot mun'a Simon.
(27) O beboedi ba ebobise, Satan a iŋgea na mo. Ndi Jezu a ona mo na. Di o mabolino, wamse bola.
(28) Na to motu nyi o tabili a si bii neni a toppino dini na mo.
(29) Duŋgu ba oŋgelino na, ebanja Judas a aledino mokuta, na Jezu a toppi ndi na mo, Ande na me na biso di pula o jaŋgamene ndema: to, na a bola isuna dambu na batuedi.
(30) Na a kusino ebobise, a alo dibokimene. Ndi e ta e bulu.
(31) O nika na a ta a ala, Jezu a ona, Tatanu Mun'a motu a busisabe, ndi Loba pe lo busisabe na mo.
(32) Ye te na Loba lo busisabe na mo, Loba pe lo mendi busise mo na momene, ndi a mendi busise mo dibokimene.
(33) A bana basadi, isuna ponda na e na binyo. Binyo o mendi pulise mba: ka na kwalino na Baju, Uma na maalano o titti na wele po; na ndi na kwalino na binyo.
(34) Eanedi la penya na boli na binyo, na binyo ua tondone; ka na mba na tondino binyo, na ndi binyo pe ua tondone.
(35) O nyulo na batu bese ba mendi bia na binyo o e baokweli bam, ye te na binyo ua o tondone.
(36) Simon Petar a ona mo na, A Saŋgo, o wene o maalano e. Jezu a alabe mo na, Uma na maalano, ua o si wele bupe mba tatanu: ndi ua o mendi bupe mba ebe mene.
(37) Petar a ona mo na, ?Nji na si mabupeno ua tatanu e. Na emedi neŋge lōŋge lam o wasi o nyulo oŋgo.
(38) Jezu a alabe mo na, ?Ua o emedi neŋge

lōñge loñgo o wasi o nyul'am e. Ewie, Ewie, na ọna ua na. Momi ma uba mu si maloñgo, na te na o matobbo mba ñgeri 'lalu.

BEPASI XIV.

O si sedi milema manyo mi bwa ndutu: dube na Loba: dube pe na mba.

[2] O ndabo ya Tite me ndi mamboa gita: bo titti te na, na lañgwedi binyo. Mba na ala o boñsane uma na binyo.

[3] Ye te na na alo na boñsane binyo uma, na emedi pe timba, na kusa binyo na mbamene: na uma mba na eno, otin ndi binyo pe o mendi beno.

[4] Uma mba na maalano binyo o bii, na ñgia pe o bii.

[5] Tomas, a ọna mo na, A Sañgo, biso di si bie uma o malano. ?neni biso di mendi bia ñgia e.

[6] Jezu a ọna mo na, Mbamene na e ñgia, na mbadi, na lōñge: to motu a si wele poi na Tite, ebe te na mba.

[7] Ye te na binyo o ta o bia mba, binyo o usabe pe bia Tite: na te na nini ponda binyo o bia mo, o maene mo.

[8] Filip a ọna mo na, A Sañgo, leele biso Tite, ndi bo duñgamene biso.

[9] Jezu a ọna mo na, ?A Filip, na ewe ja itum na binyo, ndi ke ua o si bii te mba e: nu nyi eni mba a ene pe Tite. ?neni so ua o kwalino na, Lea biso Tite e.

[10] ?O si dube na mba na e na Tite, ndi Tite pe a e na mba e: beyala na matopponino t inyo na si toppi na mbamene: ndi Tite nyi e na mba, mo ndi a maboli bi bebolu.

[11] Dube mba na mae na Tite, ndi Tite pe na mba: to, be ndi dube mba o nyulo bebolu.

(12) Ewie, ewie, na ọna binyo na, Nu nyi dube na mba, bebolu mba na bolino, mo pe a mendi bola: na bebolu bendene be buka bini a mendi bola; ebanja na alo na Tite.

(13) To be na nji binyo o mendino juwele o dina dam, mo ndi na ẹmedino bola, na Saṅgo a mabusisabe na Muna.

(14) Yẹ te na binyo o uwele dambu o dina dam, mbamene ndi na ẹmedi bola mo.

(15) Yẹ te na binyo o tọndi mba, neṅge beanedi bam.

(16) Ndi na ẹmedi sosumia Tite, ndi a mendi bola binyo Molọkomedi mopepe, na a maja na binyo mba na mba;

(17) Mudii mene ma mbadi: mu ẹ na wasi ba titti na ba kusa, ebanja ba si maene mo, to bia mo: ndi binyo o bii mo; ebanja a ja na binyo, a mendi bẹ o tetin anyo.

(18) Na si ẹmedi dia binyo nyue: na ẹmedi poi na binyo.

(19) Isuna ponda, wasi ba si maene pe mba; ndi binyo o maene mba; ebanja na ẹ mowenya, binyo pe o bẹ mowenya.

(20) O bo bunya binyo o mendi biano mba na ẹ na Tite, ndi binyo o ẹ na mba, mba pe na ẹ na binyo.

(21) Nu nyi aledi bealedi bam, a neṅge mo, mo ndi nu nyi tọndi mba: nu nyi tọndi mba, a mendi tọndobe na Tite, ndi mba pe na ẹmedi tọndo mo, ndi na ẹmedi lee mbamene na mo.

(22) Judas (se to Iskariot) a ọna mo na, ? A Saṅgo, neni so ua o mendino lee uamene na biso, se to na wasi e.

(23) Jezu a alabe a ọna mo na, Yẹ te na motu a tọndi mba, a ẹmedi nenge beyala bam: ndi Tite

a ẹmedi tọndo mo, ndi biso bi ẹmedi pọ na mo, ndi di ẹmedi pongo boja basu na mo.

(24) Nu nyi si tọndi mba, a si neŋge bekwali bam: na beyala binyo o siŋgano be titti bam, ndi be Tite nyi lomi mba.

(25) Mano mambu na toppino na binyo, na ẹ bede na binyo.

(26) Ndi Molọkomedi, mu ẹ Mudii Mosaŋgi, mo Tite a mendi loma o dina dam, a mendi lea binyo mambu mese, na wana mambu mese o joŋgedi danyo, to nji na ta na kwalanino binyo.

(27) Mosaŋgo na dii na binyo, mosaŋgo mam na boli na binyo: se to ka wasi ba mabolano, mba na bolino na binyo. O si sedi milema manyo mi bwa ndutu, to jesedi mo mi bwa bọŋgo.

(28) Binyo o siŋgi na na kwalino na binyo, mba na maala, na o timba pe na binyo. Yẹ te na binyo o tọndi mba, o usa bwa monyeŋge; ebanja na kwali na, Na ala na Tite: Tite a kola a buka mba.

(29) Ndi tatanu na langwo binyo to e mendi tomba, na bo poi te tomba, o mendi dube.

(30) O nine ponda, na si mendi toppo gita na binyo; ebanja momi ma wasi mo poi te, ndi a si bene dambu na mba.

(31) Ndi na wasi ba bie na na tọndi Tite: ndi ka na Tite a bolino mba beanedi, namene ndi na bolino. Asumwe, esedi biso di wale.

BEPASI, XV.

MBA mene ndi na ẹ bweli ba mbadi, Tite ndi a ẹ moboledi.

(2) Mokanju na mokanju mu ẹ na mba mu si yai bepuma, a masuma mo one; ndi mokanju na mokanju mi yai bepuma, a masassa mo, na ndi mu yai bepuma ba gita.

(3) Binyo o saṅgi o nyulo eyala ye na na toppi na binyo.

(4) Battami na mba, mba na binyo. Ka na mokanju mo si mayano bepuma na momene, ebe te na e si battami te na bweli; nika mene pe binyo, ebe te na o si battami te na mba.

(5) Mba na e bweli, binyo o e mikanju: Nu nyi battami na mba, mba pe na mo, molem lem mo maya bepuma gita: ebanja e si be mba binyo o titti na o bola to dambu.

(6) Ye te na motu a si battami na mba, a mapumbabe ka mokanju, mo widi: ndi batu ba koteli mo, ndi ba ele o dio, ndi mi dia.

(7) Ye te binyo o battami na mba, ndi beyala bam pe be battami na binyo, binyo o mendi uwele, ndi e mendi bolabe na binyo.

(8) O nyulo di ndi Tite a mabusisabeno, na binyo o yai bepuma be gita: nika ndi binyo o mabe baokweli bam.

(9) Ka na Tite a tondino mba, nika ndi mba pe na tondino binyo: binyo o tiṅgam o ndul'am.

(10) Ye te na binyo o neṅge beanedi bam, binyo o mendi tiṅgami o ndul'am: ka na mba na neṅgeno beanedi ba Tite, ndi ua tiṅgami o ndulo am.

(11) Mano mambu na toppino na binyo na monyeṅge mam mo maalane na binyo, na monyeṅge manyo mo malanda.

(12) Yini ndi yi e eandi yam, na binyo na o tondone, ka na mba na tondino binyo.

(13) Itondi ndene motu a si benino ka yini, na motu a neṅgeli lōṅge lau o wasi o nyulo makom mau.

(14) Binyo o e makom mam, ye te na binyo o mabola to be na nji na anedino binyo.

(15) Na te na nini ponda na si bele binyo bautu:

ebanja moutu a si bii nji saŋgo au a mabolano: ndi mba na bele binyo makom; ebanja mambu mese na siŋgino na Tite, na ta na biise binyo.

(16) Binyo o si ta o posso mba, ndi mba na ta na posso binyo, na tese binyo, na binyo o maala na ya bepuma, ndi bepuma banyo be matiŋgami: na to bɛ na nji binyo o uweleno Tite, o nyulo dina dam, a mabola binyo.

(17) Mano mambu na anedi binyo, na binyo o a tondone.

(18) Yɛ te na wasi nyi asiŋge binyo, binyo o biina e asiŋga mba, to e maasiŋge binyo.

(19) Usa binyo o ta bawasi, wasi e matondo bau: ndi ebanja binyo o titti bawasi, ndi mba na ta na posso binyo o wasi, o nika, wasi e asiŋge binyo.

(20) Oŋgeli eyala na kwalanino binyo, Moutu a si kola a buka saŋgo au. Yɛ te na ba ta ba takise mba, ba ɛmedi pe takise binyo: yɛ te na ba neŋge beyala bam, ba ɛmedi pe neŋge banyo.

(21) Ndi mano mambu mese ba ɛmedi bola na binyo o nyulo dina dam, ebanja ba si bii nu nyi lomi mba.

(22) Usabe na si poi na topponino babo, ke ba si bene bubi: ndi tatanu ba si bene ŋgutu o nyulo bubi babu.

(23) Nu nyi a asiŋge mba, a asiŋge pe Tite.

(24) Usabe na si bolli bebolu o tetin abu, ye na motu nyi pepe a si boli, ba si usa bene bubi: ndi tatanu ba eue mba, ba asiŋge pe mba na Tite.

(25) Ndi dini di ɛ, na beyala be lunda, be tilabe o mbenda abu, Ba asiŋge mba e si bɛ njom.

(26) Ndi o en te Molokomedi mo poi te, moɛ na mba na ɛmedi lomia binyo, a wu na Tite, Mudii mene ma mbadi, mo mabusi na Tite, a ɛmedi bɛ mbuŋ am:

(27) Binyo pe o mendi teme mbuṅ, ebanja binyo o ta na mba na te na beboteri.

BEPASI XVI.

MANO mambu na topponi binyo, na binyo o si makekebe.

(2) Ba mendi paṅga binyo o mandabo ma nduṅgamen: e, ponda e maya, na to be na nja nyi boo binyo, a ēmedi joṅgedi na, a mabolea Loba.

(3) Mano mambu ba ēmedi bolani binyo, ebanja ba si bii Tite to mba.

(4) Ndi mano mambu na laṅgwedi binyo, na ponda e poi te, binyo o oṅgeli na, na laṅgwo binyo. Ndi mano mambu na si laṅgwedi binyo o beboteri, ebanja na ta na binyo.

(5) Ndi tatanu na alo o ṅgia am na mo nyi lomi mba; ndi to mo wo ya anyo, a si uwele mba na, ? O wene o maalano e.

(6) Ndi ebanja na kwalani binyo mano mambu, ndede e lundi milema manyo.

(7) To bē na, na laṅgwa binyo mbadi: bo dōli na binyo ke na alo: ebanja yē te na na si walo, Molōkomedi mo si mapoiye binyo: ndi yē te na na asumwe, na ēmedi lomia binyo mo.

(8) Na a poi te, a ēmedi sōi wasi nya bubi, na bosaṅgi, na bekaisedi.

(9) Nya bubi, ebanja ba si dube mba;

(10) Nya bosaṅgi, ebanja na alo na Tite, ndi binyo o si maene pe mba.

(11) Nya bekaisedi, ebanja momi ma wasi a kaisabe.

(12) Na bene mambu ma gita o kwalani binyo, ndi binyo o si wele mo tatanu.

(13) To bē na, o wene te nu, Mudii ma mbadi, a poi te, a ēmedi tatta binyo o mbadi nyese: ebanja a si mendi toppo na momene, ndi to bē na nji a

mendino siŋga, mo ndi a mendino toppo: a ẹmedi lea binyo mambu ma maya.

(14) A mendi sesa mba: a mendi kusa mam, a lea mo binyo.

(15) Mambu mese Tite a benino mẹ ndi mam: ọ nika na kwali na a mendi noŋgo mam, a lea mo binyo.

(16) Isuna ponda, binyo o si mendi jene mba: ndi isuna ponda pe binyo o mendi jene mba; ebanja na alo o Tite.

(17) Ndi duŋgu da baokweli bau ba ọna babo momene na, ? Njika ka nini a kwalanino biso na, Isuna ponda binyo o si mendi jene mba: ndi isuna ponda pe binyo o mendi jene mba: ndi ebanja na maala na Tite e.

(18) O nika ba ọna, ? Njika ka nini a kwalino, Isuna ponda e: di titti na di wele bia neni a kwalino.

(19) O amene Jezu a bii na na ba pula juwele mo, a ọna babo, na, ? Binyo o mapulise binyo momene o di na kwalino, Isuna ponda, ndi binyo o si maene mba: ndi o isuna ponda pe binyo maene mba e.

(20) Ewie, ewie, na ọna binyo na, Binyo o mendi geya, na te misia, ndi wasi e mendi bwa monyeŋge: binyo o mendi bẹ ndedi, ndi ndedi anyo e mendi tomba motami.

(21) Mutu, a ẹ te o nyulo isisi a mabwe ndedi, ebanja ponda au e mapọ: ndi ponda nyi ẹna a maya, a si maoŋgeli pe ndutu au o nyulo motami na motu a yabe o wasi.

(22) O nika binyo tatanu o boo ndedi: ndi na ẹmedi pe jene binyo, ndi milema manyo mi mendi bwa monyenge; ndi monyeŋge manyo to motu a si manoŋgoni binyo.

(23) O bo bunya binyo o si mendi juwele mba to

dambu. Ewie, ewie, na ọna binyo na, To be na nji binyo o mendino juwele Tite o dina dam, a ẹmedi bola binyo.

(24) Na te na nini ponda binyo o si uwele to dambu o dina dam; binyo o uwele, ndi o mendi kusa, na monyeńge manyo mo ma lunda.

(25) Mano mambu na topponi binyo o monia; ndi ponda e maya, na si mendino pe toppone binyo o minia, ndi na ẹmedi lea pe binyo o mpoma na Tite.

(26) O bo bunya binyo o mendi juwele o dina dam, ndi na si kwali na na ẹmedi kane Tite nyulo anyo;

(27) Ebanja Tite momene a tọndo binyo, o nyulo na binyo o tọndo mba, ndi o dube na mba na wu ndi na Loba.

(28) Na wu ndi na Tite, ndi mba na poi o wasi: mba na dii pe wasi, na alo na Tite.

(29) Baokweli bau ba ọna mo na, Ombwa, tatanu, o toppi mpoma, o si toppi monia.

(30) Tatanu biso di wie na ua o bie mambu mese, o si pula na motu na motu a uwele ua: o nyulo dini biso di dube na ua o wu ndi na Loba.

(31) Jezu a alabe babo na, ? Binyo o dube e.

(32) Ombwa, ponda e maya, E tatanu e mapọ, na binyo o mendi pambilani, motu motu o yau, ndi o mendi dia mba mosọloki: ndi to na na titti mosọloki, ebanja Tite a ẹ na mba.

(33) Mano mambu na toppi na binyo, na mba binyo o mabene mosańgo. O wasi, binyo mendi bene itakise: ndi o bẹ na pii; na ta na buka wasi.

BEPASI XVII.

BINI beyala Jezu a toppi, a sumwa miso mau o moi a ọna, Ati, ponda e mapọ; busisi Muna ońgo, na Muna ońgo pe a mabusise ua.

(2) Ka na ua o bolino mo ŋgiimya o moi a beyubo bese, na mo a mendi bola lōŋge la bwindia na ba a bese be na ua o boli mo.

(3) Ndi dini ndi ji e̱ loŋge la bwindia, na babo ba bia ua Loba lo mbadi, mo wo momene, na Jezu Krais na ua o ta o loma.

(4) Na busiseno ua o wasi; na bollino ebolu yi e̱ na ua o boli mba na na boli.

(5) Ndi tatanu, Ati, ua o busise mba, na uamene, na bosaŋgi bue̱ na na ta na ua ndi to wasi e mabe̱.

(6) Na biisino dina doŋgo na batu, bae̱ na ua o boli mba o nyulo wasi: ba ta ndi boŋgo, ndi ua o boli mba babo; ndi ba ta ba neŋge eyala oŋgo.

(7) Ba bii na mambu mese to be̱ na nji o ta o bola mba me̱ ndi moŋgo.

(8) Ebanja na boli babo beyala bi e̱ na ua o ta o bola mba; ndi ba ta ba kusa mo; ba ta ba bia bwam bwam na mba na wu ndi na ua, ndi ba ta ba dube na ua o lomi mba.

(9) Na sosumedino o nyulo babu: na si sosumedino o nyulo wasi, ndi o nyulo babo be̱ na ua o bola mba; ebanja ba be̱ boŋgo.

(10) Bam bese b'e̱ ndi boŋgo, ndi boŋgo pe be̱ ndi bam; ndi mba na busisabe na babo.

(11) Ndi tatanu mba na titti pe o wasi, ndi bano ba be̱ o wasi; mba na poi na ua. A Tite nya bosaŋgi, neŋgi o nyulo dina doŋgo babo be na ua o boli mba, na ba be̱ mo wo ka na biso.

(12) Na mba na tano na babo o wasi, na neŋge babo o dina doŋgo: babo be̱ na ua o boli mba, na neŋge̱, to mo wo nya abu a si pumbedi, ke muna a dibumbe; na betiledi be lunda.

(13) Ndi tatanu na poi na ua; ndi mano mambu na toppi o wasi, na ba bene motami mam mo lundi na babo momene.

(14) Na ta na bola babo eyala oŋgo; ndi wasi e ta e asiŋge babo, ebanja ba titti ba wasi, ka na mba na tittino nya wasi.

(15) Na si sosumedi na ua o noŋgi babo o wasi, ndi na ua o tatti babo o nyulo nya-bubi.

(16) Ba titti ba wasi, ka na mba na tittino nya wasi.

(17) Saŋgise babo o nyulo mbadi oŋgo: eyala oŋgo yi e̱ mbadi.

(18) Ka na ua o ta o loma mba o wasi, nika mene mba pe na lomi babo o wasi.

(19) Na o nyulo abu na saŋgise mbamene, na babo pe ba saŋgisebe o nyulo mbadi.

(20) To na si sosumedi o nyulo babo momene, ndi na babo pe ba mendi dube na mba o nyulo eyala abu;

(21) Na babo bese ba mabe̱ mo wo, ka na ua A Tite, o e̱no na mba, mba pe na ua, na babo pe ba mabe̱ mo wo na biso: na wasi e dube na ua o ta o lomi mba.

(22) Ndi bosaŋgi bo e̱ na ua o boli mba, mba pe na boli babo: na ba be̱ mo wo ka na biso ji e̱no mo wo:

(23) Mba na babo. Ua pe na mba, na babo ba mendi timba bosaŋgi o bo wo; ndi na wasi e bia na ua o ta o loma mba, ndi o ta o tọndi bano ka na ua o tọndino mba.

(24) Ati, na e̱medi na babo pe be na ua o ta o bola mba, ba be̱ na mba uma na e̱no: na ba ba ene bosaŋgi bam; bo e̱ na ua o ta o bola mba: ebanja o tọndi mba, ndi to eyuto ya wasi e mabokabe.

(25) A Tite nya bosaŋgi, wasi e si ta e bia ua, ndi mba na ta na bia ua, ndi bano pe ba ta ba bia na ua o lomi mba.

(26) Na ta na laŋgwa babo dina doŋgo, na e̱medi pe laŋgwa: na itọndi yi e̱ na ua o ta o tọndo mba, e be̱ na babo, mba yi e̱ na babo.

BEPASI XVIII.

NA Jezu a toppino bini beyala, a alo, na baokweli bau o mune muri ma toŋgo ma Kedron, uma moonda mo ta, otin ndi a sollino na baokweli bau.

(2) Judas pe nu nyi andise mo, a bii wa uma; e-banja gita la ponda, Jezu a ta a sollo otin na baokweli bau.

(3) Ndi Judas a ta a kusa mwemba ma batu na baanedi ba wu na prisi ba boso na Farisai, a poi na beturukaŋ, na kate, na bewiisan ba bwemba.

(4) O nika Jezu a bii mambu mese ma mendi poiye mo, a alo, a o̲na babo na, ?Nja binyo o mapuliseno e.

(5) Ba alabe mo, Jezu ya Nazare̤t. Jezu a o̲na babo na, Mbamene nunu. Judas pe, nu nyi andise mo, a teme na babo.

(6) Diboki na a o̲na na babo na, Mbamene nunu, ba timbi o mbusa, ba ko̲ o miaŋgadu.

(7) A uwele pe babo na, ?Nja binyo o mapuliseno e. Ba o̲na, Jezu ya Nazare̤t.

(8) Jezu a alabe, Na laŋgwo binyo na, Mbamene nunu; Ye̲ te na o pulise mba, e̲sedi bano ba ala ŋgia abu.

(9) Na bekwaledi be na a toppi be malunda, O babo ua o bolino mba, na si pimbi to mowo.

(10) Simon Petar a ta a alia po̲, a suŋgoo mo, a dipi moutu ma prisi nindene, a ke itoi lau la momi. Nu moutu dina dau di ta Malkas.

(11) Ndi Jezu a o̲na Petar, Suŋge po̲ oŋgo o dibambu: ?dibondi ge̲ na Tite a boli mba na si nyo̲ mo e.

(12) Ndi mwemba ma baanedi ba Baju, ba noŋgo Jezu, ba kaka mo.

(13) Ndi ba sele alane mo o mboa a Annas; a ta a moiyo ma Kaiafas, nu ta prisi ndene o mu mbumene.

(14) Nu Kaiafas nu ta nu bola Baju mwanu, na bo duŋgamene na motu mo wo a mendi wo o nyulo batu bese.

(15) Simon Petar a bupe Jezu, na nune mookweli pe a boli nika: nu mookweli a ta a biane na prisi nindene, ndi a iŋgea na Jezu o ndabo a prisi nindene.

(16) Ndi Petar a teme o eboko, a si iŋgea. Ndi nune mookweli a biane na prisi nindene, a busi a toppone ŋgonderi nyi matatta jombe, ndi a iŋgeli Petar.

(17) Ndi ŋgonderi nyi matatta jombe a ona Petar na, ? Se to ua mo wo mookweli ma nunu motu e. A ona, Mba na titti.

(18) Na bautu na baanedi ba teme wa, ba ta ba bota wea ya makalandu: ebanja e ta ŋgo: ba olo babomene: Petar a teme na babo, mo pe a olo.

(19) Prisi nindene a uwele Jezu o nyulo baokweli bau, na beleedi bau.

(20) Jezu a alabe mo, Na toppi o mpoma o wasi; mba na lea ponda ese o ndabo a nduŋgamen, na o tempili, uma Baju ba makotoneno ponda yese; o diuta na si kwali to dambu.

(21) ? Neni so o uwelino mba e. Uwele babo ba siŋgani mba nji na kwalino na babo: ombwa, ba bii nji na kwalino.

(22) Na a toppino nika, moanedi mo wo a teme bebe, a dipa Jezu dibumbe na dia dau, a ona, Ua o alabe prisi nindene nika e.

(23) Jezu a alabe mo na, Ye te na na toppi bubi, be mbuŋ a ni bubi: ndi ye e te bwam, nji ua o dipino mba e.

(24) Annas a ta a lomi mo ŋgata, na Kaiafas, prisi nindene.

(25) Ndi Simon Petar a teme a babise momene.

O nika, ba o̲na mo na, ? Ua pe o titti mo wo nya baokweli bau e. A tobbo, a o̲na, Na titti.

(26) Moutu mo wo ya prisi nindene, nyu ta mbia na nu Petar a keno itoi, a o̲na, ? Na si eni ua na mo o moonda e.

(27) Ndi Petar a tobbo pe te: na dibokimene momi ma uba ma lo̲ńgo̲.

(28) NDI ba sumwo Jezu o Kaiafas, ba alane mo o ndabo a moka: ndi e ta ya mbata a ediba; ndi babo momene ba si walo o ndabo a moka, ba si yabe ba nyama: ndi na ba de betombedi.

(29) Pilate a busi a alo na babo, a o̲na, ? Njika motobbo binyo o beneno lińgani nunu motu e.

(30) Ba alabe ba o̲na mo na, Ye̲ te na a si ta moboledi nya bubi, biso di si usa bake mo na ua.

(31) Pilate a o̲na babo na, Binyo o nońgo mo o kaise mo ka mbenda anyo. O nika, Baju ba o̲na mo na, Bo si do̲li na biso o bwa motu na motu na kwidi:

(32) Ndi na bekwaledi ba Jezu be lunda be e̲ na a toppi njika ka kwidi a mendi wo̲.

(33) Pilate a ińgea pe o ndabo a moka, a bele Jezu, a o̲na mo na, ? Ua ndi o e̲ Kine nya Baju e.

(34) Jezu a alabe mo a o̲na, ? Ua o kwali dini dambu na uamene, ńgo̲ bane ba lańgwedi ua o uyul'am e.

(35) Pilate a alabe, ? Mba na e̲ ndi Iju e. Itumba lońgo na prisi ba boso ba baka ua mba: ? nji ua o bolino e.

(36) Jezu a alabe, ekumbu am e titti o nini wasi: usabe ekumbu am e ta o wasi, bautu bam ndi ba usa jana, na na si bakabe na Baju: ndi to be na, ekumbu am e titti wanu.

(37) O nika, Pilate a o̲na mo na, ? Ua o e̲ so ndi kiñe. Jezu a alabe, ua o kwali na mba na e̲ kiñe. O nyulo na, na ta na yabe, na o nyulo nika ndi

na poino o wasi, na na teme mbuṅ o nyulo mbadi. Motu nyese nyi e o mbadi, a masiṅga doi dam.

(38) Pilate a ona mo na, ?Nji e mbadi e. Na a toppino dini a busa pe, a timba na Baju; a ona babo na, Na si dii mo njom, tom, tom.

(39) Ndi binyo o bene koloṅgoni na, na mabe na eseli mo wo o betombedi: ?o nika binyo o emedi na esele binyo Kiṅe nya Baju e.

(40) Ba eya pe, babo bese ba ona, Se to nunu motu, ndi Barabbas. Barabbas a ta moibedi.

BEPASI XIX.

O NIKA Pilate a noṅge Jezu, a dipa mo na lonyanyu.

(2) Babila ba luṅga ekotu ya njenjeli, ba ele mo o molopo mau, ba botise mo na mboti ni mole nya bwam,

(3) Ba ona, Bwa monyeṅge, a Kiṅe nya Baju! ba dipa mo na maa mabu.

(4) O nika Pilate a timba pe, a ona babo na, Ombwa na wani mo na binyo; na binyo o bie na si die njom na mo.

(5) Ndi Jezu a poi a boto ekotu ya njenjeli, na mboti a bwam ni mole. Pilate a ona babo na, Ombwa nunu motu!

(6) Na prisi ya boso na baanedi ba enino mo, ba eya moi ba ona, Bwa mo o mbasa, Bwa mo o mbasa. Pilate a ona babo na, Binyo noṅgo mo o bwe mo o mbasa: ebanja mba na si dii mo njom.

(7) Ndi Baju ba alabe mo, na, Biso di bene mbenda, ndi o nyulo mbenda asu a aṅgamene wo, ebanja a timbise momene Mun'a Loba.

(8) O nika, Pilate a siṅgino na, a ta a bwa pe boṅgo:

(9) A timbi pe o ndabo a moka, a ona Jezu na,

? O wene o wuno e: ndi Jezu a si pelani mo to eyala.

(10) Ndi Pilate a ọna mo na, ? O si pelani mba e. ? O si bii na na bene ŋgiṅnya o bwa ua o mbasa, na bene pe ŋgiṅnya o jẹseli ua e.

(11) Jezu a alabe, Ua, o si bene ŋgiṅnya tom tom, e bẹ te na e bolabe ua, e wu o moi: o nika nu nyi a bake mba ua a bene bubi bondene.

(12) Na te na ni iponda Pilate a puli jẹseli mo: ndi Baju ba eya pe, ba ọna, Yẹ te na ua o ẹseleno nunu motu a ala, ua o si bẹ pe dikom da Kaisar: to be na nja a timbise momene kiṅe, a toppi o liŋgise Kaisar.

(13) Na Pilate a siŋgino bine bekwali, a busise Jezu a ja o wasi o begedi ba moka, o uma e mabelabe, Bokabe, ndi o bwambu ba Heber Gabbaṭa.

(14) E ta o mboṅsane ma betombedi, ŋgọ ponda motoba: a ọna Baju na, Ombwa Kiṅe anyo!

(15) Ndi ba eya pe o moi, na, Alane mo one, Alane mo one, Bwa mo o mbasa. Pilate a ọna babo na, ? Mba na bwe Kiṅe anyo o mbasa e. Prisi ya boso ba alabe na, Biso di si bene kiṅe, ke Kaisar momene.

(16) O nika a baki mo na babo, o bwabe o mbasa. Ndi ba noŋgo Jezu ba alane mo one.

(17) Ndi mo a bamba mbasa au, a ala uma e belabe, Uma bewese ya molopo, e mabelabe o bwambu ba Heber na, Golgoṭa:

(18) Otin ndi ba boono mo o mbasa, na bapepe baba na mo, mo wo o muri na muri, Jezu o tetin.

(19) Ndi Pilate a tila dina, a ele mo o moi a mbasa, Betiledi be ta na, Jezu ya Nazaret, Kiṅe nya Baju.

(20) Dini dina gita la Baju ba laŋgi: ebanja wa uma Jezu a ta a bwabe mbasa, e bebe na

mundi: e ta e tilabe o bwambu ba Heber, na Griki, na Latin.

[21] Ndi prisi ba boso la Baju ba ọna Pilate na, O si tila na, Kiñe nya Baju, ndi mo a kwali na. Mba na e Kiñe nya Baju.

[22] Pilate a alabe na, Di na tilino mba na matila.

[23] Na babila na ba boono Jezu o mbasa, ba noñgo mbọti an, ba abane mo moñgo mane, nya bila te duñgu: na loki pe lau: loki lo si ta lo bene mbañgo, di menebe mosusu, o moi na wasi.

[24] O nika ba kwala na babo mene na. O si sedi biso di nyauwe mo, ndi nyossi mali ba nja ni mendi benino: na betiledi be lunda be ọna, Ba abani mbọti am na babo momene, ndi o nyulo loki lam, ba nyossi mali. O nika, mano mambu babila ba boli.

[25] Ndi ba temi bebe na mbasa, nyañgo a Jezu, na ari ya nyañgo au, Mari munja a Kleofas, na Mari ya Magdala.

[26] Na Jezu a enino nyañgo au na mookweli au nu a tondino a teme bebe; a ọna nyañgo au na, A mutu, ombwa muna oñgo!

[27] Ndi a ọna mookweli ua na, Ombwa nyoñgo oñgo! Na te na ni iponda mookweli a noñgi mo o mboa au.

[28] O beboedi ba dini, Jezu a bii na mambu mese ma ta na bọ na betiledi be lundi, a ọna, Na boo nyoñgi.

[29] Ndi e ta ewa e lundi na esasañgi: ndi ba dubise milondọdi o nyulo esasañgi, ndi ba ele mo o nyulo ekoko, ba bake mo o modumbu mau.

[30] O nika Jezu a kusino esasañgi, a ọna, Di boi; ndi a nuñge molopo mau, a patea.

[31] O nika Baju ebanja e ta o mboñsan, na mbimba ma si ja o moi a mbasa o bunya ba

iwumse, (ebanja bo bunya ba iwumse bo ta bunya ba asam,) ba sosumia Pilate na miendi mabu mi buabe, na ba sumwabe one.

(32) Ndi babila ba pǫ, ba bua miendi ma nyaboso, na nune pe nyu ta a bwabe mbasa na mo.

(33) Ndi na ba poino na Jezu, ba eni na a mawǫ dibokimene, ba si bua miendi mau:

(34) Ndi nyubila mo wo na joŋgo, a numa mbanja au, otin ndi e busino maiya na madiba.

(35) Na nu nyi en a bę mbuŋ, ndi mbuŋ au e ta mbadi: ndi a bii na a kwali mbadi, na binyo o dube.

(36) Ebanja mano mambu ma boi, na betiledi be lundi, Ewese au e si mabuabe.

(37) Ndi bini betiledi pe bi ǫna, Ba mendi jombwa mo nu ba numino jongo.

(38) O bebǫedi ba dini, Josef nya Arimaṭia, a ta mookweli ya Jezu o esuka, o nyulo bǫŋgo ba Baju, a sosumedi Pilate na, a manoŋgo mbimba ma Jezu; ndi Pilate a boli mo doi. O nika a pǫ, a noŋgi mbimba ma Jezu.

(39) Ndi Nikodimo pe a pǫ, nu nyi poi na Jezu o boso nya bulu, a wani akuli mur na aloe, ŋgǫ ebwea ya dimene.

(40) Ndi ba noŋgi mbimba ma Jezu, ba uleli mo o dibatu da mbom bwam, na benumba, ka elemo ya Baju ba mabęno ba pulli.

(41) Ndi uma a ta a bwabe o mbasa, moonda mo ta otin; o mu moonda sǫŋgo a penya e ta otin, otin ndi motu a si tano a manaŋga.

(42) O nika, otin ndi ba neŋgelino Jezu, o nyulo bunya ba mboŋsan ba Baju; ebanja sǫŋgo e ta e bebe.

BEPASI XX.

O BUNYA ba boso ba weki Mari ya Magdala a poi o soṅgo o mbat'a ediba, ke bo bedi muititti, a eni idali e sumabe o soṅgo.

(2) Ndi a nyi, a poi na Simon Petar, na mookweli mopepe, nu nyi Jezu a tondino, a ona babo na, Ba masumwa Saṅgo o soṅgo, ndi biso di si bii o wane ba neṅge mo.

(3) O nika Petar a busi a alo, na nune mookweli, ba poi o songo.

(4) Na ba nyi baa ba bane ba mwemba: ndi nune mookweli a tomba Petar, a sele po o soṅgo.

(5) A nuṅgami wasi, a nyuṅgumia, a ene dibatu da mbom di naṅga: ndi a si sibi otin.

(6) Ndi Simon Petar a po a bupe mo, a sibi o soṅgo, a eni dibatu ba mbom di naṅga.

(7) Na dibatu di ta mo o molopo, di si naṅga na dibatu da mbom, ndi di ulabele o uma wo na momene.

(8) Ndi nune mookweli pe a sibi otin, nu nyi sele po o soṅgo, ndi a ene, a dube.

(9) Ebanja na te na ni ponda ba si bii jianda la betiledi, na a mapumbwa pe o kwidi.

(10) Na baokweli ba timba pe o mamboa mabu.

(11) Ndi Mari a pandi na soṅgo, a eya: na a ta a eya, a nuṅgami wasi, a nyuṅgumia o soṅgo.

(12) A eni anjeli baba, isaṅga, ba ja, mo wo o molopo, nune pe o miendi, uma mbimba ma Jezu mu ta mu naṅga.

(13) Ba ona mo na, ?A mutu, nji ua a maeyano e. A ona babo na, ebanja ba neṅge Saṅgo am one, ndi na si bii o wene ba neṅgino mo.

(14) Na a toppino dini, a yombise momene o mbusa, a eni Jezu a tem, ndi a si bii na a ta ndi Jezu.

(15) Jezu a o̲na mo na, ? A mutu, nji o maeyano e. ? Nja o mapuliseno e. Mo a biana a ta ndi mopoŋge ma moonda, a o̲na mo na, Ati, ye̲ te na ua o ta o bambi mo wanu, laŋgwa mba o wene ua o neŋgino mo, ndi na e̲medi sumwa mo one.

(16) Jezu a o̲na mo na, A Mari. A yombise momene, a o̲na mo na, Rabboni; ye e̲ ndi na, Saŋgo am.

(17) Jezu a o̲na mo na, O si tappa mba; ebanja mba na si aboo o mbo'a Tite: ndi o ala na bona Tite, kwalani babo na, Na abwa na Tite, na Saŋgo anyo, o Loba lam, na Loba lanyo.

(18) Mari ya Magdala a poi a laŋgwa baokweli na mo a eni Saŋgo, na a toppi mano mambu na mo.

(19) Na ebiammo ya bo bunya, e ta bunya ba boso ba weki, na miombe ma kukamino, uma baokweli ba ta ba kotone o nyulo bo̲ŋge ba Baju, Jezu a po̲, a tem o tetin, a o̲na babo na, Mosaŋgo mo be̲ na binyo.

(20) Na a kwalino na, a lee babo maa mau na mbanja au, Ndi baokweli ba bwa motami na ba enino Saŋgo.

(21) Ndi a o̲ pe na babo na, Mosaŋgo mo be̲ na binyo; ka na Tite a lomino mba, nikamene ndi mba na lomi binyo,

(22) Na a kwalino dini, a sowea babo ewe, A o̲na babo na, Binyo kusa Mudii Mosaŋgi.

(22) To nja nyi e̲ bubi binyo o lakise, mi mendi lakisabe na babo; na to njika bubi binyo o e̲mbeno, bo ma̲embano.

(24) Ndi Tomas, mo wo ya dum na baba, nyi belabe Didima, a si ta na babo na Jezu a poino.

(25) Bano baokweli ba o̲na mo na, Biso di ene Saŋgo. Ndi a o̲na babo na, Ebe te na mbamene na ene o maa mau bebaba be tonno, na ele pe

mune mam o bebaba ba tonno, na ele dia dam o mbanja au, na si ẹmedi dube.

(26) O beboedi ba sulombi, baokweli pe ba ta, na Tomas pe na babo; Jezu a poi, di miombe ma ta makukami, o temi a tetin, a ọna, Mosaṅgo mo bẹ na binyo.

(27) Ndi a ọna Tomas na, Opeli mune moṅgo, ombwa maa mam: opeli pe dia doṅgo, ndi o bobeli mbanja am: ndi o si bẹ pe penda, ndi o dube.

(28) Tomas a alabe a ọna mo na, A Saṅgo am, na Loba lam.

(29) Jezu a ọna mo na, A Tomas, ebanja ua o ene, o dube: bonam na ba ba si eni, ndi ba dube.

(30) Ndi gita la beẹmban bepepe ba mbadi a boli o mioso ma baokweli bau, be ẹ na bi si tilabe o nyulo nini kalati.

(31) Ndi bini be tilabe, na binyo o madube na Jezu a ẹ Krais, Mun'a Loba: na o dube o mabene lōṅge o nyulo dina dau.

BEPASI XXI.

O beboedi mano mambu Jezu a leile pe momene na baokweli bau o munja ma Tiberias: o nyulo nini ka ndi a leilino momene.

(2) Ba ta o uma wo Simon Petar, na Tomas nyi belebe Didima, na Naṭaniel ya Kana o Galilee, na bana ba Zebedi, na baokweli bau bapepe baba.

(3) Simon Petar a ọna babo na, Na maale o mosumbo. Ba ọna mo na, Biso pe di maala na ua. Ba busi, ba iṅgedi o bọlo dibokimene; ndi bo bulu ba si boo to dambu.

(4) Na ediba bo ẹselino, Jezu a teme o sauwa; ndi baokweli ba si bii na a ta ndi Jezu.

(5) Jezu a ọna babo na, ? A bana, binyo o bene yuma yo da e. Ba alabe mo, Kem.

(6) A ọna babo na, Pumba epese o muri ma bọlo ma momi, ndi binyo o mendi kusa. O nika ba pimbi, ndi ba si wele jombwa o nyulo dimuti da sue.

(7) O nika mookweli Jezu a tọndino a ọna Petar na, E ẹ ndi Saŋgo. Na Simon Pitar a siŋgino na a ẹ ndi Saŋgo, a ulele loki lau la mosumbo o nyul'au, (ebanja a ta a mosamba,) ndi a aŋgwi momene o munja.

(8) Ndi bane baokweli ba poi o bọlo bosadi; ba si ta itum na sauwa, (ngọ bebwea ba miboŋgo miba,) ba dube epese na sue.

(9) Na ba poino o sauwa, ba ene makalandu ma wea otin, na sue pe e naŋga otin na bewolu.

(10) Jezu a ọna babo na, Wana sue ye binyo o boono.

(11) Simon Petar a aloo a duta epese e sauwa, lunda na sue ndene ebwea na mwalalu na malalu; to na e tano gita, epese e si nyauwedi.

(12) Jezu a ọna babo na, Binyo ya de. To mookweli au mo wo a si wele juwele mo, ? Nja o ẹno e; ba biina a ẹ ndi Saŋgo.

(13) Jezu a pọ, a noŋgo ewolu, a bólino babo, na sue pe nika.

(14) Yini yẹ ŋgeri 'lalu na Jezu a leino momene na baokweli bau, na a ta a pumbwa o kwidi.

(15) Ndi na ba bedino, Jezu a ọna Simon Petar na, ? A Simon Mun'a Jonas, ua o tọndi mba o buka bane e. A ọna mo na, E, A saŋgo: ua o bii na mba na tọndi ua. A ọna mo na, Dese bana bam ba miloŋgi.

(16) A kwalani pe mo ŋgeri nipepe na, ? A Simon mun'a Jonas, ua o tọndi mba e. A ọna mo na,

E, a Saṅgo, ua o bii na mba na tọndi ua. A ọna mo na, Dese miloṅgi mam.

(17) A kwalani pẹ mo ṅgeri 'lalu na, ? A Simon, mun'a Jonas, ua o tọndi mba e. Petar a ta a liṅga, ebanja a kwalani mo ṅgeri ilalu na, ? Ua o tọndi mba e. A ọna mo na, A saṅgo, ua o bii mambu mese; ua o biina mba na tọndi ua. Jezu a ọna mo na, Dese miloṅgi mam.

(18) Ewie, ewie, na ọna ua na, Na ua o tano esombi, o ta o tiṅge uamene, o daṅgwa uma yẹ na o puli: ndi ua o mendi bẹ odun, o mendi sambise maa moṅgo, ndi nyupepe a mendi tiṅge ua, na alane ua uma yẹ na o si mapula ala.

(19) Dini a toppi, o teṅgene njika kwidi a mendi wọ, o busise Loba. Na a toppi dini, a ọna mo na, Bupe mba.

(20) Ndi Petar a yombi, a eni mookweli nu Jezu a tọndi, a bupe; nu nyi a semedi o bwaṅga bau o bededi, nyi ọna, A Saṅgo, nja nu nyi andise ua e.

(21) Petar a eni mo a ọna Jezu na, A Saṅgo, neni nunu motu a mabolano e.

(22) Jezu a ọna mo na, ? Yẹ te na na ẹmedi na a tatti na te na pọ, nji nika nyi ẹno na ua e; ua o bupe mba.

(23) Ndi yini ekwali e pambilani na bona saṅgo, na nu mookweli a si mendi wọ: Jezu a si kwali na mo na, A si mawọ; ndi, Yẹ te na na ẹmedi na a tatti na te na pọ, ? nji nika nyi ẹno na ua e.

(24) Nunu mookweli nu nyi boli mbuṅ ya mano mambu, nyu tili mano mambu: ndi biso di biina mbuṅ au e yẹ mbadi.

(25) Ndi me ẹ pe mambu mapepe gita Jezu a bolino, me na yẹ te na be tilabe ma mese, na biana wasi e si duṅgamene alia yini kalati yẹ na e mendi tilabe. Amen.

BEBOLU BA MOLOLOMA.

Epasi, i.

A TIOFILI, kalati nyaboso na tili o nyulo mambu mese Jezu a ta na bola na lea o beboteri,
(2) Na te na bo bunya a bole jania na bamololoma bẹ na a possi, o nyulo Mudii Mosaṅgi, ndi a noṅgobe o moi.
(3) Na babo a lei momene mowenya, o bebọedi ba itakise lau, o nyulo gita la ipuseli la ewie; a ta a enene na babo mwanẹ ma minya, ndi a toppino o nyulo mambu ma jania la Loba.
(4) A ta a doṅgamene o mo wo na babo, a ania babo na ba si asumwe o Jerusalem, ndi ba tatti dikaki da Saṅgo, gi ẹ na binyo o siṅgi na mba.
(5) Ebanja Jon nambadi, a ta a dubise na madiba; ndi binyo o mendi dubisabe na Mudii Mosaṅgi, se to o minya ma gita.
(6) O nika babo, ba kotoneno, ba uwele mo na, A Saṅgo, o ẹmedi o nini ponda timbise jania o Israel e.
(7) A ọna babo na, Di titti na binyo o bii ponda to ebe, yi ẹ na Tite a dii o ṅgiṅnya dau.
(8) Ndi binyo o mendi kusa ṅgiṅnya ke Mudii Mosaṅgi mo bolli poiye binyo: ndi binyo o mendi bẹ mbuṅ am o Jerusalem, na o Judea mese, na o Samaria, na o masu ma wasi.
(9) Na a bollino toppo mano mambu, ke ba maombwa a noṅgobe o moi; ndi diwindi-windi di kusa mo o miso mabu.
(10) Na ba omboono, ba soke miso mabu o moi, ke a maala, ombwa, batu baba be teme na babo, na mbọti ma isaṅgi.

(11) Ba o̱na pe, ? Binyo batu ba Galilee, nji binyo o temeno sokino miso o moi e. Munu molem-lem ma Jezu o noṅgobe na binyo o moi, a mendi pe timba nika na binyo o enino mo a maala o moi.

(12) Ndi ba timbi o Jerusalem o moduṅgo mo belebe, Olivi, nu e̱ bebe na Jerusalem, ṅgo̱ londo la bunya ba iwumse.

(13) Na ba tano po̱, ba alo o ni ituṅ ya moi, otin ndi ba jaino Petar, na James, na Jon, na Andiru, Filip na Tomas, Batolomi na Matteo, James ya Alfio, na Simon, Zelote, na Juda ya James.

(14) Bano bese ba tiṅgam na molema mo wo o moka, na besosumedi, bitu pe, na Mari nyaṅgo ya Jezu, na Bona saṅgo au.

(15) O mini minya, Petar a teme o tetin a bona Saṅgo, a o̱na, (mosoṅgo ma mina mo ta ṅgo̱ ebwea na mwaba,)

(16) A Bonati, bo ta bo aṅgameni na bini betiledi be malunda, be̱ na Mudii Mosaṅgi o modumbu ma David a toppino o boso o nyulo Judas, mo ta mo tattedi na babo ba noṅgi Jezu.

(17) O nyulo na a soṅgobe na biso, a nongi duṅgu na biso da ini ebolu.

(18) O nika, nunu motu a andi moonda na moseṅ ma bubi; ndi a ko̱ o boso bau, a domia o tetin, na miea mau mese mi busa o eboko.

(19) Ndi bo ta bo biabe na ba bese ba jai o Jerusalem, o na mu moonda mu ta mu belabe o bwambu babu na Akeldama, nika e e̱ ndi na, Moonda ma Maiya.

(20) Ebanja e tilabe o Kalati a Mieṅge na, Esedi boja bau bo be̱ dibumbe, o si sedi to mo wo a ja otin, ndi, Esedi nupepe a noṅgi ebolu au.

(21) O na, bo dungameni na o nyulo bano batu ba

ta mwemba na biso na iponda nyese ye na Saṅgo Jezu a iṅgedi a busi o tetin asu,

(22) O ebota na te na bedubisedi la Jon, na te na molem-lem ma bunya me na a noṅgobe na biso, mo wo a matimba mbuṅ na biso o nyulo bepumbwedi bau.

(23) Ndi ba posso baba, Josef, Barsabas, a belabe pe Justa, na Matṭias.

(24) Ndi ba kane, ba ona, Ua a Saṅgo, o bia milema ma bese, o lea mo wo ya bane baba, na Ua o possino,

(25) O noṅgi duṅgu da yini ebolu na mololoma mu e na Judas a wusi, a ko, na a alia bepasi bau.

(26) Ndi ba nyossi mali; ndi mali e manoṅge Matṭias; ndi a ta a soṅgeli na dum na mo wo ba mololoma.

BEPASI II.

NI iponda bunya bo lundi mwatanu bo poino, ba a bese ba ta ba kotone o uma wo na molema mo wo.

(2) Ndi na dibokimene momban mo wu o moi, ka ṅgo nindene, ndi e lundi ndabo ese wa uma ba jano.

(3) Ndi beyeme bedomedi be leabe na babo, be biana wea, ndi e battami na babo motu nyese;

(4) Ndi babo bese ba lundi na Mudii Mosaṅgi, ba kumo kwali ba beyeme bepepe, ponda na Mudii mu bolino babo bekwaledi.

(5) Ndi batu ba ta ba ja o Jerusalem, Baju, batu ba Loba ba wu ndi o matumba mese ma wasi.

(6) Ndi mono momban mo lanyino, dimuti di poi o uma wo, ndi motu nyese ba nyaki, ebanja ba siṅga babo ba toppi na bwambu babu.

(7) Ndi babo bese ba taiṅ, ba ubi, ba ona babo-

mene na, ? Ombwa, bano bese ba matoppi ba ba titti ndi batu ba Galilee e.

(8) ? Neni so biso di siṅgino motu nyese o bwambu basu, bu ọna di yabe e.

(9) Batu ba Parṭia, na Medea, na Elam, na babo ba ja o Mesopotamia, na Judea, na Kapadosai, o Pontus, na Asia,

(10) Na Frugia, na Pamfilia, o Egypt, na moiyo ma Lubia bebe na Surene, na ben ba Roma, Baju na embōn;

(11) Batu ba Krete na Arabia; biso di siṅgi babo ba toppe na bwambu basu, bini ndi bebolu bendene ba Loba!

(12) Ndi babo bese ba uba, ba tanya, ba ọna mo wo na nune na, ? Dini gi ẹ ndi ne e.

(13) Bane ba keke, ba ọna, Bano batu ba lundi na mau ma nyeṅgenye.

(14) Ndi Petar a temi o moi na dum na mo wo, a sumo doi dau o moi, a ọna babo na, A binyo Baju! na binyo bese o ja o Jerusalem, esedi dini di biane na binyo, e lelli matoe mam;

(15) Ebanja bano batu ba si sọke ka na o biana; e yẹ ndi ponda ya ilalu la bunya:

(16) Ndi dini di ta di toppobe o nyulo Joel, motopperi a Mudii, na,

(17) Loba lo kwali, E mendi bẹ o minya ma isukan, Na ẹmedi koma Mudii mam o moi a beyubo bese: ndi bana banyo, na bana banyo ba bitu ba o laṅgwe bediṅge, ndi mpesa manyo ba mendi ene jene, na badun banyo ba mendi naṅga ndọti.

(18) Na o moi o bautu bam, na bautu bam ba bitu, na ẹmedi koma Mudii mam o mi minya: ndi ba mendi laṅgwa bediṅge.

(19) Ndi na ẹmedi bola bebolu bondene o moi, na beemban o wasi; maiya, na wea, na iwe ya itutu.

(20) We e mendi timba muititti, mo̱di pe maiya, to bunya bondene na tain ya Yehova bo mapo̱.
(21) O mendi be̱ na to nja nyi o bele dina da Yehova, a mendi joŋga.
(22) Binyo batu ba Israel, siŋga bini beyala; Jezu ya Nazaret, motu nyi pusabeli na Loba o tetin anyo o nyulo bebolu bondene na betainyisedi na beemban, be̱na Loba lo bola o nyul'au o tetin anyo, ka na binyo mene o biino.
(23) MO, a ta a bakabe ponda na bebo̱edi ba mianu na bebiedi ba Loba, binyo o boo na maa ma ba ba si bene mbenda, bomelino mo o mbasa:
(24) Nu Loba lo pumbwelino moi, a unjo mo o nyulo isise nya kwidi, ebanja bo si ta bwambi na a ma̱embabe na mo.
(25) Ebanja David a toppi o nyu'lau, Na eni Yehova o boso bam ponda ese: ebanja a e̱ o dia dam da momi, na si mendi soa.
(26) O nika molema mam mo ta monyeŋge, eyeme am motam, ndi eyubo am e mendi wumse na mapita;
(27) Ebanja Ua o si e̱medi dia Mudii mam o Hades, to jeseli nyoŋgo Nya bosangi mo wo na a ene ebo̱ru.
(28) Ua o ta o biise mba maŋgia ma lōŋge, Ua pe o e̱medi lunde mba na monyeŋge ma boso boŋgo.
(29) A bonati, na topponi binyo na wonja o nyula saŋgo asu David, na a ta a wo a pullabe, ndi so̱ŋgo au yie̱ na biso na te na bono bunya.
(30) O nika, ka na motopperi a mudii, a bia na Loba lo ta lo kane so̱ŋgo na mo, na o mbota ya edui au mo wo a mendi ja o jania dau.
(31) A toppi, ebanja a e̱sele jene to ipumbweli la Krais, na mudii mau mu si ta mu diabe o Hades, to eyubo au e jene eboru.

(32) Nunu Jezu Loba lo pumbweli o moi, o mbuń au biso bese gi e̲.

(33) O nika a ta a abwabele o dia da momi da Loba, a ta a kusa na Sańgo dikaki da Mudii Mosańgi, a komi dini gi e̲ na binyo tatanu o maene na siňga.

(34) Ebanja David a si ta a maabwa o moi, ndi momene a o̲na, Yehova a o̲na Sańgo am na,

(35) Ja o dia dam da momi, na te na timbise baasiňgedi boňgo ebambu ya mataňga moňgo.

(36) O nika, esedi ndabo ese ya Israel ba bie na mbadi, Na Loba lo timbise Sańgo na Krais, mo molem-lem ma Jezu binyo o boono o mbasa.

(37) Na o siňgino, b'e̲ po̲to o milema, ba o̲na Petar, na bamololoma na, ? A bonati, di mabwan'e̲.

(38) Petar a o̲na babo na, Binyo atoeli, ndi esedi motu yese yanyo, a dubisabe, o dina da Jezu Krais; o nyulo betombisedi ba miubi: (ndi o mendi kusa jabia da Mudii Mosańgi.)

(39) Ebanja dikaki di e̲ na binyo, na bana banyo, na baa bese ba e̲ itum na bane bapepe be̲ na Sańgo, Loba lasu a mendi bele na momene.

(40) Na beyala bepepe a laňgoo, a tiňgam, a o̲na, Oňgise binyomene na nini nyoňon a bubi.

(41) O nika, ba ba kusa eyala au, ba dubisebe; ndi ba ta ba lattabe na babo o bo bunya, ngo̲ lokuli la midii ma batu.

(42) Ndi ba tiňgami, ba tatta beleedi ba mololoma, na benoňgedi, na bebuedi ba ewolu, na iponda ya moka.

(43) Na boňgo bo ta bo poi o moi a midii mese, na gita la betaiń na beemban be bolabe o nyulo bamololoma.

(44) Na bese ba dube ba ta o uma wo, ba alia mambu mese, ka po̲;

(45) Ba andise sañgwa na bese ba beneno, ba abane na motu nyese ka ponda ba pulino.
(46) Ba ta ba tiñgami bunyate na molema mo wo o tempili, na bebuedi bewolu o ndabo na ndabo, ba ta ba da mada na motami na molema mo wo,
(47) Sesani Loba, na dolisani na batu bese. Ndi Yehova a batti o mwemba bunyate ba ba oñgisabe.

BEPASI, III.

NDI Petar na Jon ba ala o moi o tempili o ponda moka, e ta ponda dibua.
(2) Ndi motu mo wo, a ta a emmia o dibum da nyañgo, a ta a bambabe, mo, ba neñgeli bunyate o mouua ma tempili mo belebe Bwam, o jakwane babo ba maiñgea o tempili.
(3) Na mo a eni Petar na Jon ba pula iñgia o tempili, a akoo babo njako.
(4) Ndi Petar a ombwino mo a soki miso mau, na Jon pe, a ona, Ombwa biso.
(5) Na mo a soke miso mau o moi abu, a biana a kusi dambu na babo.
(6) Na Petar a ona, 'Mbolu to goldi na si bene, ndi di na benino naeno na bola ua: O dina da Jezu Krais ya Nazaret, asumwe, o dañgwa.
(7) Ndi a aledi mo na dia dau da momi, a sumo mo moi; na dibokimene matañga mau na muñgia ma mwendi di embami.
(8) Na mo a añgwi, a temi, a dañgoo uma na uma, a iñgea na babo o tempili, a dañgwi, a añgwi a sesi Loba.
(9) Ndi batu bese ba eni mo a dañgwa, a sesino Loba.
(10) Ndi ba ombwi, ba bia na nu momene, nu nyi ja o njako o mouna ma Bwam ma tempili; ndi ba lundi na botaiñ, ba uba na di di bolane na mo.

(11) Na a aledi Petar na Jon, batu bese ba nya o uma wo na babo o mouna e belabe Solomon, ba nyakino.

(12) Na Petar a enino a alabe batu na, A binyo batu ba Israel, ?nji binyo o ubedino nunu motu e; to nji binyo o sokeno miso na biso biana nginy'asu to bosaŋgi basu biso momene di boli nunu motu a daŋgwa.

(13) Loba la Abraham, na Isaak, na Yakov, Loba la basaŋgo basu lo busise moutu au Jezu, nu binyo o bakino moi, na tobbo mo o boso bo Pilate, ni iponda a pulino na a maeseli mo.

(14) Ndi o tobbo Nya bosaŋgi mo wo na itemi na sii, ndi binyo o pulise nyi e ebwan na a bolabe binyo.

(15) Ndi binyo o boo momi ya Lōnge, nu Loba lo pumbwelino o kwidi, ndi biso banu gi e mbuŋ au.

(16) Na dina dau, o nyula jemia o dina dau, biso bi timbise nunu motu ngiŋŋya, nu binyo o maenino, o biino; na jemia ji e o nyul'au, e bolino dini teŋgene da ŋgiŋŋya o miso manyo mese.

(17) Ndi a bonati, na biina o nyulo bodimbia binyo o boli dini, ka na baanedi banyo pe ba bolano.

(18) Ndi o dini dambu Loba lo boli ka na a toppi o nyulo midumbu ma batopperi bau bese, na Krais au a mendi takisabe.

(19) O nika, binyo atoeli, a timbi na mo, na miubi manyo mi tutwabe na ponda ya betimisedi ba lōŋge e mendi wa o boso ba Yehova.

(20) Na a mendi loma Jezu, Krais mene nyi posso na binyo:

(21) Na moi e mendino kusa, na te na ponda ya betimbisele ba mambu mese me na Loba lo toppi midumbu ma batopperi bau bese, na te na beboteri.

(22) Moses a o̱na, Motopperi Loba Saṅgo anyo a mendi busise o nyulo bona saṅgo banyo, ka mba; mo ndi binyo o mendino siṅgani o mambu mese to be na nji a mendino topponi binyo.

(23) Bo mendi be to be̱ na njika mudii mu si e̱medi siṅgani nu motopperi, a mendi bumbisabe o nyulo batu.

(24) Na batopperi bese, na te na Samuel, na bane ba bupe o mbusa, bese ba toppi, ba laṅgwabe o mini minya.

(25) Binyo o e̱ bana ba batopperi, na ba mali me na Loba lo weki na basaṅgo basu, a o̱na Abraham na, o nyulo mbota oṅgo miladi mese ma wasi ba mendi namisabe.

(26) Na binyo Loba lo selino jabweli Moutu Au, a lomi Mo o namise binyo, o na, a atoeli binyo bese o nyulo miubi manyo.

BEPASI, IV.

NA ba toppino na batu, prisi na moanedi ma tempili, na Saddukai ba poi ba babo,

(2) Ba ta ba liṅga na babo ba lee batu, ba laṅgwe o nyulo Jezu bepumbweli ba kwidi.

(3) Ndi ba neṅge maa mabu o nyulo abu, ba ele babo o ndabo a beboa na te na bone bunya, ebanja e ta ponda ebiammo.

(4) Gita la babo ba siṅgi eyala ba dube : mosoṅgo ma batu ma dube mu ta ṅgo̱ lokuli lo̱tanu.

(5) Na botombino o kieri, baanedi babu na badun, na batiledi, ba kotone o uma wo o Jerusalem;

(6) Annas pe prisi nyi ndene, na Kaiafas, na Jon, na Alexander, na gita ba e̱na mibia ma prisi nyi ndene.

(7) Na ba jesino babo o tetin, ba uwele na, ? Na njika ṅgiṅnya, to njika dina binyo o bolino dini e.

(8) Ndi Petar e lundi na Mudii Mosaŋgi, a ọna babo na, Binyo baanedi ba batu na badun ba Israel,

(9) Yẹ te na biso o bono bunya di wasabe onyulo bebolu ba bwam be bolabe o motu nyi bọbi, o nyulo na a ta a bọlli,

(10) Esedi di di biane na binyo bese, na batu bese ba Israel, na o nyulo dina da Jezu Krais ya Nazaret, nu binyo o boono o mbasa, nu Loba lo pumbwelino o kwidi, o nyul'au ndi nunu motu a temino wanu o boso banyo, a bọlli.

(11) Dini ndi gi ẹ idali di baŋgabe na binyo, baluŋgedi, mo ndi di timbi idali la tuŋgu.

(12) To di pepe joŋgise di titti: ebanja to dina di pepe di titti o wasi moi di bolabe o tetin a batu, o nyulo na biso di maoŋgisabe.

(13) Ndi na ba enino bekenjedi ba Petar na Jon, na ba soino na ba tano batu ba si oko na bodimbia, ba nyaka, ba soi ndi na ba ẹ ndi batu ba ta na Jezu.

(14) Ndi ba omboo motu nyi bolli a temi na babo, ba si bene eyala ya kwala liŋgise mo.

(15) Ndi na ba anedi babo na ba weŋgemia o miso ma mianu, ba kumo kwala na babo momene na,

(16) ? Nji di mabolano na bano batu e. O nyulo na ebolu ndene e boi na babo, di biisabe na seń seń, na babo bese ba jai o Jerusalem, ndi biso di titti na di tobbo mo.

(17) Ndi na bo si pambilanino o tetin a batu, esedi biso di sisi babo bwambi, na ba si toppo pe o nyulo dini dina na motu na motu.

(18) Ndi ba beli babo, ba ania na ba si toppo to lea o nyulo dina da Jezu.

(19) Ndi Petar na Jon ba alabe ba ọna babo na, ? Bo ẹ te na bo dọli o boso ba Loba, o siŋga

binyo se to Loba, binyomene o kaise.

(20) Ebanja biso di titti na di wele toppo dambu ke di biso di enino na siñgino.

(21) Na ba, ba kimedino babo bwambi, ba ēsedi babo ba ali, ba si soi ŋjom ya tuse babo, o nyulo batu, ebanja batu bese ba busise Loba o nyulo di di ta di bo.

(22) Ebanja nu motu a ta ngo mwanē ma mibu na mo ini ebolu ya bōlli e ta e bolabe.

(23) Na ba ta ba esebele, ba alo o makom mabu, ba laŋgo mese prisi ya boso na badun ba kwalanino babo.

(24) Na ba siñgino, ba sumo madoi mabu moi na Loba na molema mo wo, Ba ona, A Yehova, Ua o ē Loba lo ta lo mene moi, na wasi, na munja, na mesē ma mē otin;

(25) Na o nyulo modumbu ma moutu oñgo David, o ta o kwala, ? Nji basibii ba laŋgwono, na batu ba oñgeli mambu maē ewolu e.

(26) Kiñe ya wasi ba latti babomene, na baanedi ba kotone o uma wo, o liñgise Yehova, na o liñgise Krais au.

(27) Ebanja e ē mbadi o mu mundi, liñgise Moutu oñgo ya Bosañgi, Jezu, na Ua o ōkiseno, ba a bane, Herod na Pontio Pilate, na batu ba Israel, ba kotone o uma wo.

(28) O bola, to nji dia doñgo na mianu moñgo mi pulino o boso na di bo.

(29) Ndi A Sañgo, ombwa bekima babu, ndi o bola na bautu boñgo na ba toppi eyala oñgo na bekenjedi bese.

(30) Na o besambise dia doñgo o bolle, ke beēmban na betanvisedi be mabo o nyulo dina da Moutu oñgo Nya Bosañgi, Jezu.

(31) Na ba sosumedino, uma e ta e soa, uma ba

tano ba kotone, ndi babo bese ba ta ba lunda na Mudii Mosaŋgi, ndi ba toppo eyala na bokẹnja.
(32) Ndi na dimuti lese la babo ba dube, molema na mudii pe mu ta mo wo; to mo wo nya abu a si kwali na dambu gẹna a bene di ta dau; ndi mambu mese ma ta ka po na babo.
(33) Ndi na ŋgiŋnya dindene bamololoma ba boli mbuŋ ya epumbweli ba Saŋgo Jezu: ndi ndulo yi ndene e ta na babo bese.
(34) Ndi to mo wo a si ta a dia o tetin abu; ebanja ba a bese ba ta ba bene beyundi na mandabo ba andiseno, na ba wani besusedi ba mambu ma andisabe:
(35) Ba neŋge mo o miendi ma bamololoma; ndi duŋgu di bẹ na motu nyese ka ponda a pulino.
(36) Ndi Joses, na bamololoma ba ta ba bele Barnabas, (nika yi ẹ ndi na, Muna nya belokomedi, a ta mun'a Levi, o ekumbu ya Kuprios;
(37) A bene moonda, a andise, a wani bima, a neŋgi mo o miendi ma bamololoma.

BEPASI, V.

NDI motu mo wo dina dau Ananias, na munj'au Safira, ba andise isaŋgo,
(2) Ndi a uta duŋgu da mosusedi, munj'au pe a bii; ndi a wani duŋgu di wo, a neŋge mo o mataŋga ma bamololoma.
(3) Ndi Petar a ọna, ? A Ananias, neni Satan a lundino molema moŋgo o wondo Mudii Mosaŋgi, o uta duŋgu da mosusedi ma isaŋgo e.
(4) ? Ni iponda di tano di si ta doŋgo e: na di andisabeno pe di si ta o wasi a jania loŋgo e: ? neni so ua o oŋgelino mano mambu o molema moŋgo e: ua o si wondi batu, ndi o wondi Loba.
(5) Na Ananias, a siŋgino bini beyala, a ko asi, a

patea: ndi bo̱ŋgo bondene bo poi o babo bese ba siŋgi mano mambu.

(6) Ndi mipesa ma batu ba asumwe, ba uleli mo o dibatu, ba bambi mo, ba busa, ba pulli mo.

(7) Ndi bo ta ŋgo̱ ponda ilalu o bebo̱edi, munj'au a iŋgea, a si bii e ta e bolane.

(8) Ndi Petar a alabe mo na, O laŋgwa mba, ?O andise isaŋgo ninika e. Na mo a o̱na, E, nika.

(9) Petar a o̱na mo na, ? Neni binyo o pulino o keka Mudii ma Yehova e. Ombwa, mataŋga ma ba ba ta ba pulli momi oŋgo, ba be̱ o jombe, ndi ba mendi pe bambe ua o eboko.

(10) Ndi na mo dibokimene a ko̱ o mataŋga mau, a patea. Na mipesa ma batu mi iŋgea, ba bomani mo a widi; ndi ba bambi mo, ba pulli mo bebe na momi au.

(11) Ndi bo̱ŋgo bondene bo poiye miemba mese, na bese ba ta ba siŋga mano mambu.

(12) Ndi o maa ma bamololoma, gita la be̱emban na betainyisedi be ta be boi o tetin a batu. Ndi babo bese ba ta na molema mo wo o mouna ma Solomon.

(13) Ndi o bane ba dia to motu a si latti momene na babo: ndi dimuti di sesi babo.

(14) Ndi gita pe ba dube, ba battabe na Yehova, dimuti da batu na bitu.

(15) Ndi e ta, ba wani baboedi o beboko, ba neŋge babo o manoŋgo na kari, na ediŋge-diŋge ya Petar e makumane mo wo abu, ke a ma tomba.

(16) Ba poi pe dimuti ba wu o mindi mese, ba diŋgedi babo o Jerusalem, ba wani baboedi na babo ba liŋgisabe na midii mi si saŋgi; ndi ba bollisabe, motu nyese.

(17) Ndi prisi nindene a asumwe, na bese ba ta

na mo, ba ta ndi nyai ya Saddukai ba ta ba lunda na pidi.

(18) Ba neñge maa mabu na bamololoma, ba ele babo o ndabo a beboa nya bubi.

(19) Ndi anjel'a Yehova, o bulu, a teli jombe ya ndabo a beboa: na a busise babo, a ona,

(20) Ala, teme, o toppone batu o tempili beyala bese ba dini lōñge.

(21) Na ba siñgino na ba iñgedi o tempili o mbata a ediba, ba lei. Ndi prisi ni ndene a poi na ba ba ta na mo, ba beli baanedi na badun ba bana ba Israel, ba loma eyala na ba beboa ba wanabe.

(22) Ndi na bautu ba poino ba si dii babo o ndabo a beboa, ba timbi, ba alani eyala, na,

(23) Ba beboa na mbadi di si dii, di kuke miombe mese bwam bwam na batatteri ba teme o boso ba miina; na di dubono biso di si dii to motu o tetin.

(24) Ndi prisi, na moanedi ma tempili, na prisi ba boso ba siñgino mano mambu, ba nyaki o nyulo babo, na neni dini dambu di nyakino.

(25) Na mo wo a poi a lañgwa babo na, Ombwa, bano batu binyo o welino o ndabo a beboa, ba temi o tempili, na lei batu.

(26) Ndi moanedi a alo, na bautu bau, ba wani babo e si be na nyakisane, ebanja ba boo batu bōñgo, ba si yabe ba añgwabe madali.

(27) Na ba wanino babo, ba jise babo o tetin a batu ba mianu: ndi prisi ndene a nweli babo, na,

(28) ? Di si ta di tiñge binyo eyala, na o si lea pe o dini dina e: ndi ombwa, binyo o ta o lundise Jerusalem na beleidi banyo, o pula wania maiya na nunu motu o moi yasu.

(29) Ndi Petar na bamololoma bapepe, ba alabe na, Biso di ta di añgamene dube Loba, ndi to batu!

(30) Loba la basaŋgo basu di pumbweli Jezu, nu binyo o boe na o pani o moi a bweli.
(31) Mo, Loba a ta a jabweli na dia dau da momi, o bẹ Monni na Mooŋgiseri, o bola jatoeli na Israel, na itombise la miubi.
(32) Ndi biso di bẹ mbuŋ au, o nyulo mano mambu: Mudii Mosaŋgi pe, mu Loba lo ta lo boli na babo ba dube mo.
(33) O besiŋgedi, ba ta ba liŋga, ndi ba ania mwanu o bwa babo.
(34) Ndi motu mo wo dina dau Gamaliel, moleedi ma mbenda, a dubabe na batu bese, a teme o tetin a mwanu, a ania na ba weŋgeli babo o isun itum,
(35) A ọna babo na, Binyo batu ba Israel, o bẹ diweye na binyomene nji binyo o mapulano bola na bano batu.
(36) Ndi to mini minya Teudas a temi moi, a ọna, Mo, a ẹ motu, na mo mosoŋgi ma batu, ŋgọ bebwea binẹ, ba latti babomene; a ta a bwabe; na ba a bese ba ta ba latti babomene na mo, ba ta ba pambilani, ba bọlloni.
(37) O mbusa au, Judas ya Galilee a temi moi, o minya ma mosoŋgi, a duta gita la batu na momene; mo pe a nyam, na bese ba dube mo, ba ta ba pambilani.
(38) Ndi tatanu na ọna binyo na, o si tappa bano batu, o eselle babo; ebanja ini ebolu yi ẹ te e wu ya batu, e mendi bọllone;
(39) Ndi yẹ te e wu na Loba, binyo o titti na o wele bumbise babo; o si yabe binyo pe o soo na, o maanane Loba.
(40) Ndi na mo ba ta ba leabe; ndi ba bele bamololoma, ba dipi babo na lonyaŋgu, ba ania na ba si toppo o dina la Jezu, ndi ba ẹsedi babo.

(41) O nika ba ala na monyeŋge o mioso ma ba mianu, ebanja ba ta ba aŋgameni takisabe o nyulo di Dina.

(42) Ndi bunyate, o tempili na o mandabo mese, ba si bobise lea na laŋgwa, molaŋgwa ma bwam ma Jezu Krais.

BEPASI, VI.

O mi minya, baokweli ba ta ba tōndi bolaŋgi, minyuyuŋgu mi ta o batu ba Grisia, liŋgani bona Heber, ebanja mikusa mabu mo baŋgisabe duŋgu bunyate.

(2) O na dum na baba ba bele dimuti da baokweli na babo, ba ona, Bo si aŋgamene na biso di baŋgisane eyala ya Loba, ndi di bia bededi.

(3) O nika, posso na binyomene, a bonati, batu samba, ba bii dambu, ba lundi na Mudii na dibie, ba, biso di mateseno o yini ebolu;

(4) Ndi biso di emedi tuye bisomene o moka na belaŋgwedi beyala.

(5) Ndi bekwali be ta be dolisani o miso ma dimuti lese; ndi ba posso Stefen, motu nyi lundi na jemia na Mudii Mosaŋgi, na Filip, na Prokoros, na Nikanor, na Timon, na Parmenas, na Nikolaus, embōn ya Antiok.

(6) Bano ba jise o mioso ba miloloma; ndi ba kanino, ba neŋge maa mabu o moi yabu.

(7) Ndi eyala ya Saŋgo e tōndo, ndi bosoŋgi ba baokweli o Jerusalem bo tōndo bondene; ndi dimuti dindene da prisi ba ta ba timba idube na jemia.

(8) Ndi Stefen a ta a lunda na jemia la ŋgiinnya, a ta a bola betainyisedi bondene na beemban o tetin a batu.

(9) Ndi duŋgu da babo ba ndabo a nduŋgamene

nya batu ba wonjabe, ba asumwe, na batu ba Surene, na Alexandria, na babo ba wu o Silisia na Asia, ba tañgani Stefen.

(10) Ndi ba si wele lo̱ko̱ dibie na Mudii mu ena a matoppo.

(11) Ndi ba bele batu o esuka, ba o̱na, Biso di siñgi mo a toppi dibena, liñgise Moses na Loba.

(12) Ndi ba e̱mbe batu, na badun, na batiledi; ndi ba poiye mo, ba putia mo, ba wani mo o mwanu,

(13) Ndi ba jesele mbuñ a lobañgo o bakeli mo, ba o̱na, Nunu motu a si maeseli toppo beyala ba dibena, o liñgise wanu uma a bosañgi, na o mbenda:

(14) Ebanja biso di siñgi mo a toppi na, Nunu Jezu ya Nazaret, a e̱medi bumbise wanu uma, na jatoeli ko̱lo̱ñgo̱ni Moses a bakino biso.

(15) Na bese ba jai o mianu ba soke mo miso o boso, ba eni boso bau ka na boso ba anjeli.

BEPASI, VII.

Ndi prisi ndene a o̱na, ? Mano mambu ma e̱na e.

(2) Ndi a o̱na, A bonati, basañgo, siñga. Loba la bosañgi lo leile momene na sañgo asu Abraham, na a tano o Mesopotamia, ndi to a maja o Haran,

(3) A o̱na mo na, Busa o ekumbu oñgo na o beyabe boñgo, ndi o ye o mundi na mendi lea ua.

(4) Na a busino o eyundi ya Kaldee, a ja o Haran; ndi na sañgo au a widino, a sumo mo o ini eyundi, uma yi e̱ na binyo o ja tatanu;

(5) A si bòli mo isañgo otin, to itañga di wo; ndi a kakani o bola mo ka isañgo, na bana bau ba a bupe, ke a si yai to muna.

(6) Ndi Loba lo toppi na, 'Mbota au e mendi be̱ ben o eyundi epepe yi e̱ itum, ndi ba mendi

timbise babo bakum, na tuse babo bebwea mibu mine:

[7] Ndi itumba yena ba mendi bia, na emedi kaise, ekwali ya Loba: ndi o betombedi mano mambu ba mendi ya, o bia mba o wanu uma.

[8] Ndi a boli mo mali ma boendi, o nika a yai Isaak, a enda mo o sulombi: ndi Isaak, Yakov, na Yakov dum da basaŋgo na baba.

[9] Na basaŋgo ba asumwe na ekon, ba andise Josef o Egipt.

[10] Ndi Loba lo ta na mo, lo suŋga mo o nyulo ndutu au yese, a bola mo mosima na jaŋgwa o miso ma Faro kiŋe ya Egipt, ndi a timbise mo moanedi ma Egipt, na ndabo au ese.

[11] Ndi njai e poi o moi a eyundi ya Egipt yese, na Kanaan, na etakise pe dindene: ndi basaŋgo basu ba si dii mada.

[12] Ndi Yakov a ta a siŋgana mbasi e ta o Egipt, a lomi basaŋgo basu boso boso.

[13] O lundi ŋgeri'ba Josef a biisabe na bona saŋgo au, ndi mbia mau, mo ta mo biisabe o Faro.

[14] Ndi Josef a lomi a beli saŋgo au Yakov, na mibia mau mese, ba a bese ba ta mosamba ma mudii na mitanu.

[15] Yakov a al'o wasi o Egipt, na mo a wo, momene, na bosaŋgo basu,

[16] Ndi ba bambabe o Sekem, ba pullabe o soŋgo me na Abraham a andino na bima o maa ma bana ba Hamor, saŋgo a Sekem.

[17] Ndi na ponda dikaki yi ena Loba lo kakani Abraham e siserino bebe, batu ba nyaki motōndi o Egipt,

[18] Na te na kiŋe nipepe e timba nu nyi si bii Josef.

[19] Numene a boli bona basu na mosomba, a

nyakisani basaŋgo basu, na ba pimbi mieŋge mabu, na ba si neŋgebe o lōŋge.

(20) O ni ipondamene Moses a ta a ya, a ta a dolo o boso ba Loba; a boŋgwabe e ndabo a saŋgo au miodi milalu.

(21) Na a ta a pumbabe, Mun'a Faro a noŋgi mo, na boŋgwo mo na momene ka mun'an.

(22) Ndi Moses a ta a leabe o dibie la batu ba Egipt, lese, a ta ŋgum o beyala bau na bebolu bau.

(23) Ndi mwane mau ma mibu mitombino, di poi o molema mau o pepele bona bau, bana ba Israel.

(24) A eni mo wo a ta a nyakisabe, a oŋgwane mo, a kunedi mo nyi tusabe, a dipi motu a Egipt.

(25) A biana, na bona saŋgo ba mendi soŋtani, neni Loba o nyulo maa mau a mendi suŋga babo, ndi ba si soŋtani.

(26) O bone bunya a lei momene na babo ke ba mataŋgu, a wala babo na mosaŋgo, a ona, Binyo o e ndi bana ba saŋgo, ? nji o matuseno binyomene e.

(27) Ndi nu nyi boli bubi na mwemba mau a nemeli mo, a ona, ? Nja nyi timbise ua moanedi na mokaisedi o moi asu e.

(28) O emedi pe bwa mba ka na ua o boono motu a Egipt kieri e.

(29) Ndi Moses a nya o nyulo eyala, a timba moen o mundi ma Midian, uma a yaino bana baba.

(30) Na mwane ma mibu mi tano mi lunda, anjel' a ta a enene na mo o eyaŋ, ya Moduŋgo ma Sinai, o beonyedi ba wea o eidi.

(31) Moses o beenedi, a tanya o beombwedi; na a siserino bebe o jombwa, doi da Yehova di wu, di poiye mo:

(32) Di ona, Mbamene na e Loba la basaŋgo

oŋgo, Loba la Abraham, na Isaak, na Yakov. Ndi Moses, a ta a soa-soane, a si weli jombwa.

(33) Ndi Yehova a ọna mo na, Soŋgwa betambi o miendi moŋgo; ebanja wanu uma o temino yi ẹ miaŋgadu misaŋgi.

(34) Nambadi na ta na eni ituse la bona bam o Egipt, na singi besunjumia dabu, ndi mba na poi wasi o joŋgise babo: ndi ua o ya, na ẹmedi loma ua o Egipt.

(35) Nunu Moses ba ta ba tobbino, ba ọna, ? Nja a timbise ua moanedi na mokaisedi e, nu molemlem ma motumene ndi Loba lo lomi mo moanedi na mosuŋgedi, na dia da anjeli nyi leile momene o eidi.

(36) Ndi a busise babo, na a bolino lea betainyisedi na beẹmban o eyundi ya Egipt, na o Munja ma Mole, na o eyaŋ mwanẹ ma mibu.

(37) Nunu ndi yi ẹ Moses nyi ọna bana ba Israel na, Motopperi Yehova Loba lanyo a mendi busise na binyo o nyulo bana ba saŋgo banyo, ka mba mene; mo binyo o mendi siŋgani.

(38) Mo nunu nyu ta na mweimba o eyaŋ, na anjeli ni toppi na mo o Moduŋgo ma Sinai, na basaŋgo basu; ba ba kusi beyala ba lōŋge o bola biso.

(39) Na mo basaŋgo basu ba si ẹmedi dube, ba baŋgi mo, ba timbise o milema mabu o Egipt,

(40) Ba ọna Aaron na, Weka biso loba lo maala biso o boso; ebanja nunu Moses nu wani biso o eyundi ya Egipt, biso di sibii dambu di boli mo.

(41) Ndi ba poŋgi mun'a nyaka o mi minya, ba boli jabia o ebuŋgo a ŋkwan, ndi ba bwa monyeŋge o bebolu ba maa mabu.

(42) Ndi Loba lo timba, lo ẹsele babo, bo owe mamuti ma moi, na e ta e tilabe o kalati ya

batopperi ba Mudii, na, A binyo ndabo a Israel, O ta o wania mba mabia, na mabia ma dise o nyulo mwane ma mibu o eyañ e.

(43) Binyo o noñgi monoko ma Molok, na ñgingitti ya loba, Refan, beemban mene y'e na binyo o poñgi o jowe; ndi na emedi alani binyo o mbusa Babulon.

(44) Basañgo basu ba ta ba bene monoko ma mbuñ o eyañ, ka na mo nyi toppino Moses a andino na poñgi mo ka bowan na a enino.

(45) Mo ndi basañgo basu pe na ba kusino mo, ba wanino mo na Josua, otin o isañgo ya Basibii, babo, Loba lo pañgino o boso ba basañgo basu, na te na minya ma David,

(46) Nu nyi kusi idolisani o boso ba Loba, a pulise dia monoko o nyulo Loba la Yakov.

(47) Ndi Solomon a luñgedino mo ndabo.

(48) To be na, Nu nyi kolo o moi a yese, a si jai o uma e luñgabe na maa; nika na motopperi a kwali, na,

(49) O moi ndi yi e boja bam, wasi ebambu ya matañga mam. ? Njika ka ndabo o emedino lunga mba, ekwali Yehova: to njika ka uma yi e iwumise dam e.

(50) Se to dia dam ndi di weka mano mambu mese e.

(51) A binyo milema ma bwambi, na nyi sisañgi o milema, na matoe; binyo o ponda ese o maanane Mudii Mosañgi: ka na basañgo banyo ba bolino, binyo pe o mabolano.

(52) ? Njika motopperi yi ena basañgo banyo ba si takise e. Ba boo ba ba lea babo o boso bepoidi ba mo wo Nyu tem na sii, nu binyo o eno baandiseri na bae bwan;

(53) Binyo ba o kusi mbenda na maa ma anjeli, ndi o si neñge mo.

54 Na ba siṅgino mano mambu ba ta ebabadi ya
milema, ba deya mo masuṅga.
55 Ndi a ta a lundi na Mudii Mosaṅgi, a soke
miso o moi, a eni bosaṅgi ba Loba, na Jezu a
temi o dia da momi da Loba.
56 Ndi a ọna, Ombwa, na eni moi e tilam,
na Mun'a Motu a temi o dia da momi da
Loba.
57 Ndi ba eya moi na doi dindene, ba jue matoi
mabu, ba nya na mo na molema mo wo,
58 Ba paṅga mo o mundi: ba aṅgwa mo madali:
ndi ba mbuṅ ba neṅgi loki labu o miendi ma
mpesa mo wo, nyu ta dina Saul.
59 Ndi ba aṅgwa Stefen madali; na mo a beli
na, A Saṅgo Jezu, kusa mudii mam.
60 Ndi a nuṅgami wasi, a eyi na doi dindene,
na, A Saṅgo, o si neṅgeli bono bubi o mbuṅ
abu. Na a kwalino dini, a kọ eyọ.

BEPASI VIII.

NA Saul, a ta a ẹmia o kwidi lau.

NDI e ta o bo bunya, itakise dindene e kọ o mwemba mu ta o Jerusalem, ndi babo bese ba ta ba pambilani o moiyo ma Judea, na Samaria, bese, ke bamololoma mene.
2 Ndi batu ba saṅgi ba pulli Stefen, ba eya mbimbi ndene o moi au.
3 Ndi Saul, a bumbise mwemba, a iṅgea o ndabo na ndabo yese; a duta bomi na bitu, a baki babo o ndabo a beboa.
4 O nika, ba ba paṅgabe, ba pambilani, ba alo o uma ese, ba laṅgoo eyala.
5 Ndi Filip a alo o mundi ma Samaria, a ta a laṅgwa babo Krais.
6 Ndi mamuti na molema mo wo, ba lelli matoi

o mano mambu mẹ na Filip a toppi, ba siŋgi, ba eni bebolu bondene a bolino.

(7) Ebanja o nyulo gita la babo ba beni midii misisaŋgi, mi ta mi asumwe na babo, ba eya na doi dindene: na gita ba emmedi na banjembeli ba bọlli.

(8) Ndi bo ta motami o mu mundi mundene.

(9) Ndi motu mo wo dina dau Simon, a ta o ŋgeri boso, a ubisane, a jọ batu ba Samaria, a ọna, na a ẹ motu ndene.

(10) Na mo ba a bese ba siŋgani mo na te na musadi na bondene; ba ona, Nunu motu a ẹ ŋgiŋŋya a Loba ni belabe, dindene.

(11) Ndi ba ta ba siŋgani mo, o nyulo na o boso ba ta ba wondobe na beubisedi bau.

(12) Ndi na ba dubino Filip, laŋgwino miaŋgo ma bwam na jania da Loba na dina da Jezu Krais, ba ta ba dubisabe, bomi na bitu.

(13) Simon momene pe a dube; na a dubisabe a latta momene na Filip: ndi a enino beẹmban na bebolu bendene be bolabe, a ubi.

(14) Na bamololoma ba ta o Jerusalem, ba siŋgino na Samaria ba kusi eyala ya Loba, ba lomedi babo Petar na Jon;

(15) Na ba ba aluno wasi, ba kane o nyuŋabu na ba kuse Mudii Mosaŋgi.

(16) Ebanja na te na nini iponda, a si tana koiyo to mo wo abu; ba ta ndi ba dubisabe o dina da Jezu.

(17) Ndi ba neŋge maa mabu o moi yabu, ndi ba kusa Mudii Mosaŋgi.

(18) Na Simon, a enino na o nyulo neŋgeli la maa bamololoma, Mudii Mosaŋgi mu bolabe, a baise babo bima,

(19) A ọna, Bola pe mba nini ŋginnya, to bẹ na

nja na neŋgeno maa mam, a ma kusa Mudii Mosaŋgi.

(20) Petar a o̱na mo na, Bima boŋgo bi manyama na ua, ebanja ua o oŋgeli na jabia la Loba di maandisabe na bima.

(21) O si bene duŋgu to epasi o ini eyala: molema moŋgo mo si teŋgen o boso ba Loba.

(22) O nika, atoeli o nyulo bono bubi boŋgo, na sosumedi Loba, ye̱ te na ŋgo̱ joŋgeli la molema moŋgo be lakisabe ua.

(23) Ebanja na soi na ua o e̱ o nyulo mboŋgi ya njuŋgi, na o nyulo ŋgata' bubi.

(24) Simon a alabe a o̱na, Binyo sosumia Saŋgo o nyul'am, na mano mambu binyo o toppino to di wo di si poiye mba.

(25) Ndi babo na ba leino ba laŋgoo eyala ya Yehova, ba timbi o Jerusalem, ba laŋgoo molaŋgo ma bwam o mindi misadi ma Samaria.

(26) Ndi anjeli a Yehova a toppi Filip na, Asumwe, ala o teŋgene mikundu, ŋgea ni maale o Jerusalem na o Gaza. Yi e̱ ka eyaŋ.

(27) Na mo a asumwe, a alo; ndi ombwa, motu mo wo ya Etiopia, ndoko, a kola o jania ndi o wasi Kadasi nduŋgo ya Etiopia, na maania eneŋge la ni nduŋgo, a ta a po̱ o Jerusalem o joe.

(28) A timbino, a ja o nyulo Kariot au; a laŋga betoppedi ba Isaia.

(29) Ndi Mudii mu o̱na Filip na, Sisia bebe, latte uamene na ni Kariot.

(30) Filip a nya, a siŋga mo a laŋge betoppedi ba Isaia, a o̱na, ? Ua o soŋtan nji o malaŋgano e.

(31) A o̱na, ? Neni na mabiano, e be̱ ta na motu a lee mba. Na mo a pula Filip na a abwe a ja na mo.

(32) Uma a laŋgino e ta na, A ta a diaberi ka

modoŋgi o bwabe, ka mun'a modoŋgi o boso mosenjedi au, a ta mbuki, o na, a si uto modumbu mau.

(33) O besibisedi bau, bekaisedi bau be ta be sumwabe, ? ndi o nyoŋoŋ au nji nyi mendi laŋgwabe e: ebanja lōŋge lau lo sumwabe o wasi.

(34) Ni ndoko a alabe a o̲na Filip na, Na sosumedi ua, ? nja motopperi a toppino dini e ? O momene, ŋgo̲ nyu pepe e.

(35) Ndi Filip a uta modumbu mau, a bota o nu molem-lem ma betiledi, a laŋgoo mo molaŋgo ma bwam ma Jezu.

(36) Na ba aluno o ŋgia abu, ba po̲ o toŋgo po; ndi ni ndoko a o̲na, Ombwa, madiba: ? nji e mabaŋgani mba, na na si dubisabe e.

(37) Filip a alabe a o̲na, Ye̲ te na ua o dube na molema moŋgo mese, ua o e̲na o dubisabe. Ndi a alabe a o̲na, Na dube na Jezu Krais a e̲ Mun'a Loba

(38) Na a ania Kariot ni temi na sii, ndi ba a ba bane ba siba wasi o madiba, Filip na ndoko pe, ndi a dubise mo.

(39) Na ba asumweno o madiba, Mudii ma Yehova ma nyoŋgise Filip; ndi ndoko a si eni pe mo tom; ebanja a al'o ŋgia abu na monyeŋge.

(40) Ndi Filip a ta a soobe o Azotus, na a betombedi a laŋgoo molaŋgo ma bwam o miindi mese, na te a po̲ o Kaisaria.

BEPASI IX.

NDI Saul ebedi a koma iwe ya isisa na bwa o liŋgise baokweli ba Saŋgo, a al'o na prisi nyi ndene.

(2) A puli kalati o wala ndabo a nduŋgamen nyi e̲ o Damasko, na ye̲ te na a dii to mo wo nya

nika yi e momi to bitu a mawana babo ńgata o Jerusalem.

3 Na a alumo o londo lau, a poi bebe na Damasko; na dibokimene mwaie mu panyie mo o muri na mure, mu wu o moi:

4 Na mo a ko o wasi, a siñgi doi di ona mo na, A Saul, A Saul, nji o matakiseno mba e:

5 A ona, ? Ua nja e, A Saṅgo. A alabe a ona, Mbamene Jezu, nu ua o takiseno. Yi e bwambi na ua o boma miendi o nyulo moṅgo.

6 Ndi a soa soane, a ona, ? A Saṅgo, nji na o emedino na mba na boli e. Ndi Saṅgo au a ona mo na, Asumwe, o alo o mu mundi, bo mendi laṅgwabe ua nji o mabolano.

7 Ndi batu ba daṅgoo na mo, ba teme, ba uba, ba siñgi doi, ndi ba si eni to motu.

8 Ndi Saul a asumwe o wasi; na miso mau ma telamno, a si eni to motu: ndi ba daṅgwani mo na dia, ba wani mo o Damasko.

9 Ndi a ta otin minya milalu, a si eni, a si de to nyo.

10 Ndi mookweli mo wo a ta o Damasko dina dau Ananias. Na o jene, Saṅgo a ona mo na, Ananias. Ndi a alabe a ona, Ombwa mba a Saṅgo.

11 Ndi Saṅgo a ona mo na, Asumwe, o alo o eboko e mabelabe Teme, pulise o ndabo a Judas, mo wo dina dau Saul, motu a Tarsus, ombwa a kane:

12 A ta a ene o jene, motu dina dau Ananias, a poiye mo, a neṅge dia dau o moi yau na a kusi jene dau.

13 Ndi Ananias a alabe, A Saṅgo na ta na siñga na gita o nyulo mmu motu, bubi bondene a ta a bola na basaṅgedi boṅgo ba e o Jerusalem:

(14) Ó wanu a bene ŋgiṅnya ya prisi ya boso, o kaka bese ba bele o dina doŋgo.

(15) Ndi Saŋgo a o̱na mo na, Ala; nunu motu a e̱ ewa e possobe na mba, o weli dina dam o mioso ma Basibii, na kiṅe, na bana ba Israel.

(16) Ndi na e̱medi lea mo ma mambu mandene a mendino takisabe o nyulo dina dam.

(17) Na Ananias a alo̱, a iŋgea o ni ndabo, na a neŋgino maa mau o nyul'au, a o̱na, A mun'a saŋgo, Saul, Saŋgo a lomi mba, Jezu mene nu nyi lei momene na ua o ŋgia na o tano o po̱, na ua o kuse jene doŋgo, na o be̱ lunda na Mudii Mosaŋgi.

(18) Na dibokimene, bi ko̱ o miso mau, biana beanya: na mo a kusa jene dau, a asumwe, a ta a dubisabe.

(19) Na a kusino ida, a ta a e̱mbami. Ndi Saul a ta na baokweli ba ja o Damasko minya ma gita.

(20) Na dibokimene a laŋgoo Krais o mandabo ma nduŋgamene na, Nunu a e̱ Mun'a Loba.

(21) Na baa bese ba siŋgino ba tanya, ba o̱na, ? Se to mo nu nyi nyamse babo ba bele o dini dina o Jerusalem, ndi a poi pe wanu o nika na o die babo ŋgata na prisi ya boso e.

(22) Ndi Saul a ta a tōndo o ŋgiṅnya, ndi a nyakisane Baju ba ja o Damasko, a puseli na Nunu a e̱ molem-lem Krais.

(23) Na minya ma gita mi tombino, Baju ba ta ba ania mwanu o bwa mo.

(24) Ndi betattedi babu bi biane na Saul. Ba tatti pe miombe bulu na mwese, o bwa mo.

(25) Ndi baokweli ba noŋgo mo ya bulu, ba sibise mo wasi o nyulo esanja o mbasani bedima.

(26) Na Saul a tano po̱ o Jerusalem, a pula latta momene na baokweli: ndi ba a bese ba ta ba

bwa mo bo̱ŋgo, ba si dube na a e̱ mookweli.

(27) Ndi Barnabas a noŋgi mo, a wani mo na bamololoma, a laŋgoo babo neni a enino Saŋgo o ŋgia, na a ta a toppi pe na mo, na o Damasko a ta a toppino na boke̱nja o dina da Jezu.

(28) Ndi a ta na babo, o beweedi na bealedi o Jerusalem,

(29) A toppino na boke̱nja o dina da Saŋgo; a ta motaŋgu o diŋgani batu ba Grisia; ndi ba alo o muri na muri o bwa mo.

(30) Na bona saŋgo ba biino dini, ba timbani mo wasi o Kaisaria, ndi ba lomi mo o Tarsus.

(31) Ndi mwemba mu e̱ o Judea, na Galalee, na Samaria, baa bese ba jano na mosaŋgo, ba luŋgabe, na daŋgwa o bo̱ŋgo ba Saŋgo; na o nyulo molokomia ma Mudii Mosaŋgi, ba tōndo.

(32) Ndi bo tano na, ka na Petar a tombino tetin a mese, a poi pe na basaŋgedi ba jai o Lidda.

(33) Otin ndi a dii motu mo wo dina dau, Eneas, nyu ta nyu neŋgebe o inoŋgo mibu lombi, a ta a boa njembele;

(34) Petar a o̱na mo na, A Eneas, Jezu Krais a weli ua bo̱lle; asumwe, poŋgo inoŋgo doŋgo: na mo a asumwe dibokimene.

(35) Na bese ba ta ba ja o Lidda na Saron ba eni mo, ba timba na Saŋgo.

(36) Ndi o Joppa, mutu mo wo mu ta, mookweli, dina dau Tabiṭa, di di ta ndi na Dorkas: nu a ta a lundi na bebolu ba bwam, na mabia a boli.

(37) Na bo tombino o mi minya na a tano boa, a wo: ndi na ba o̱kise mo ba neŋgeli mo o ituŋ ya assam.

(38) Ndi ebanja Lidda e ta bebe na Joppa, baokweli ba siŋgino na Petar a ta otin, ba lomi batu baba o pulise mo, a si indie o po̱ na babo.

(39) Na Petar a asumwe a alo na babo. Na a poino ba wani mo o ni ituń ya assam: na mikusa mese mi temi bebe na mo, ba eya, ba lea mo loki na mbo̱ti ye na Dorkas a tano na pońgo, ke a ta na babo.

(40) Ndi Petar a busise na babo bese, a numi mabońgo wasi, a kane, Na a yombo o mbimba, a o̱na, A Tabiṭa, asumwe. Ňa mo a teli miso mau, a eni Petar, a ja.

(41) A boli mo dia, a sumoo mo moi; na a belino basańgedi, na mikusa, a bake mo mowenya.

(42) Ndi di bianeno o tetin a Joppa lese, na gita ba dube na Sańgo.

(43) Na e tano, a indedi minya ma gita o Joppa, o ndabo mo wo ya Simon mopońge beyubo.

BEPASI, X.

MOTU mo wo a ta o Kaisaria, dina dau Kornelias, moanedi nya ebwea, mwemba mo belabe Ba-Itali;

(2) Motu ma bwam, nyi boo Loba bo̱ńgo, mo na mboa au yese, a boli jabia la gita na batu, na kane Loba bibi bese.

(3) A eni o jene, o ponda dibua ya bunya, anjeli a Loba a poi na mo, a o̱na mo na, A Kornelias.

(4) Na a ombono mo, a ta a bwa bo̱ńgo, ndi a o̱na, ? A Sańgo nji e. A o̱na mo na, Moka mońgo na jabia dońgo mo poi o moi o nyulo jońgedi o boso ba Loba.

(5) Ndi tatana loma batu o Joppa, beli mo wo Simon, nu dina dau Petar:

(6) A maja na mo wo Simon, mopońgedi beyubo, nu ndabo au ni e̱ bebe na munja; a mendi lańgwa ua, nji e ańgameneno o bola.

(7) Na anjeli a toppino na Kornelias a ta a ala, a

beli batu bau ba mboa baba, na motu bila nyu saṅgi pe, nyi mabolea mo ponda yese.

(8) Na a laṅgono babo mano mambu mese, a lomi babo o Joppa.

(9) O kieri, ka na ba alumo o londo labu, na ba siserino bebe na mundi, Petar a alo o moi a ndabo o kane, e ta ngọ ponda motoba.

(10) A timba bwa ŋjai, a pula da, ndi na ba boṅsanino, a kusa patea;

(11) Ndi a ombwi moi mo telam, ndi ewa ewo e lomabe na mo, ka ekumani ndene, tiṅgabe na matuṅgu manẹ, e sibsabe o wasi;

(12) Otin nya nyama yese ya matanga manẹ ma wasi, na nyama ekwaiu, na nya mambu e moṅge mabum, na benun ba moi.

(13) Ndi doi di poiye mo na, A Petar, asumwe, bwa, o de.

(14) Ndi Petar a ọna, Se to na A Saṅgo, ebanja na si dedi yuma, e si duṅgamen to ya mbindu.

(15) Doi di toppo pe na mo ṅgeri 'ba, na, Di Loba lo saṅgise mo, o si bele mo na, e si duṅgamene.

(16) Dini di ta di bọ ṅgeri ilalu, ndi dibokimene ewa e kusabe pe o moi.

(17) Ndi na Petar a nyakino na momene, neni dini jene gi ẹno be na a eni, ombwa, batu ba lomabe na Kornelias, ba ta ba baise o ndabo a Simon, ndi ba teme o jombe;

(18) Ndi ba bele; ba uwele ṅgọ nyu belabe Petar, a maja otin.

(19) Na Petar a oṅgelino o dini jene, Mudii mu ọna mo na, Ombwa, batu balalu ba pulise ua.

(20) O nika, asumwe, o siba wasi, ala na babo, o si nyaka to dambu; mba ndi na lomi babo.

(21) Petar a sibi wasi na ba batu ba lomabe na

Kornelias, a ọna, Ombwa, mbamene nunu, binyo o mapuliseno; o nyulo njika dambu binyo o poino e.

(22) Ba ọna, Kornelias, moanedi ma ebwea, motu nyi tem na sii, mo wo nyi boo Loba bọŋgo, na o dina la bwam pulisani itumba la Baju lese, a a ta leabe na Loba o nyulo anjel'au ya bosaŋgi o loma o nyulo oŋgo o ye ndabo au, na a siŋgi beyala na ua.

(23) Ndi a iŋgeli babo, a dese babo. Ndi o kieri a asumwe, a alana babo, na duŋgu da bona saŋgo ba wu o Joppa, ba ala na mo.

(24) Na o basu'ba ba iŋgea Kaisaria. Ndi Kornelias a tatti babo, ndi a ta a bele mibia mau na makom mau o uma wo.

(25) Na Petar a tano iŋgea, Kornelias a bomani mo, a kọ asi o miendi mau, a owe mo.

(26) Ndi Petar a sumwi mo, a ọna, Teme moi: mbamene pe na ẹ ndi motu.

(27) Ka na a toppino na mo a iŋgedi, a bomani gita ba kotone o uma wo;

(28) A ọna babo na, Binyo o bii neni bo si dọli na Iju, o jakwali to giŋgea na mo wo o dini itumba; ndi Loba lo leele mba, na na si mendi beli motu na motu, a si duŋgamene, to na, a sisaŋgi.

(29) O nika mba na poi na binyo, e si be gindia dibokimene na belabeno; ? na uweli, o nyulo njika ka binyo o leino mba e.

(30) Kornelias a ọna, Su'ne o eŋge na ta na kandani ida na te na nini ponda, o ponda dibua na ta na kane o ndabo am, ndi ombwa, motu a teme o boso bam na mbọti ni mosaŋgi,

(31) A ọna, A Kornelias, besosumedi boŋgo ba siŋgani, jabia doŋgo ji ẹ joŋgedi o boso ba Loba.

(32) O nika, loma o Joppa, o bele unu motu,

Simon, dina dau Petar; a majea o ndabo mo wo ya Simon mopoŋge beyubo, bebe na munja; nu a poino, a mendi toppo na ua.

(33) Dibokimene na lomi o beli ua; ndi ua o boli bwam na o poino. O nika, tatanu biso bese di e wanu di lelem o boso ba Loba o siŋga mambu mese me na Loba lo anedino ua.

(34) Ndi Petar a uta modumbu mau, a ona, Nambadi na soi na Loba lo si bene idube na motu na motu:

(35) Ndi o matumba mese, nu nyi boo mo boŋgo, na bola bosaŋgi, a kusabe na mo.

(36) Eyala ye na Loba lo lomi na bana ba Israel, laŋgwino mosaŋgo o nyulo Jezu Krais: (A e Saŋgo ya bese,)

(37) Binyo o bii, beyala bese be ta be laŋgwabe o tetin a Judea lese, o beboteri o Galilee, o beboedi ba idubise la Jon be ena a laŋgoo; mambu o nyulo Jezu ya Nazaret.

(38) Neni Loba lo okise mo na Mudii Mosaŋgi na ŋgiŋŋya: nu a alo o uma na uma o bola bwam, na bolli bese ba bandabe ba nyambe; ebanja Loba lo ta na mo.

(39) Na biso di e mbuŋ ya mambu mese mena a boli o eyundi ya Baju na Jerusalem; nu pe ba boono, ba pani o mbasa.

(40) Mo ndi Loba lo pumbwelino o sulalu, na a leele mo na bwe;

(41) Se to na batu bese, ndi na mbuŋ, possobe o boso ba Loba, nu biso, di dedi na mo na nyo na a pumbono na kwidi.

(42) Ndi a anedi biso na di laŋgwa batu, na pusele na, a e ndi mo nyu tesabe na Loba, o be mokaisedi nya bawenya na bawidi.

(43) Na mo, batopperi bese ba boli mbuŋ, na o

nyulo dina dau to be na nji nyi dube na mo a makusa betombiseri ba bubi.

(44) Na Petar a toppino bini beyala, Mudii Mosaṅgi mo po na babo bese ba siṅgi eyala.

(45) Ndi ba, baendabe, badube ba ta ba tanya, bese ba poi na Petar, ebanja na o moi a Basibii pe a ta a koma jabia la Mudii Mosaṅgi;

(46) Ebanja ba siṅgi babo ba toppi na beyeme, ba busise Loba. Ndi Petar a ona,

(47) ? Motu na motu a ena baṅga madiba, na ba ba si dubisabe e, ba ba kusi Mudii Mosaṅgi ka po na biso e.

(48) Ndi a ania babo o dubisabe o dina da Saṅgo. Ndi ba sosumia mo na a ja na babo duṅgu da minya.

BEPASI, XI.

NDI bamololoma na bona Tite ba ta o Judea, ba siṅgi na Basibii pe ba kusa eyala ya Loba;

(2) Na Petar a aluno o Jerusalem, ba babo ba boendi ba taṅgani mo, ba ona,

(3) Ua o iṅgedi o ndabo a batu ba si endabe, ndi o da na babo.

(4) Ndi Petar a kuma tese babo bwambu bwam bwam, a ona,

(5) Na ta o mundi ma Joppa, na kane, ndi na ko-siṅga, na eni jene; ewa ewo e lomabe, ka ekuman ndene, e sibisabe o matuṅgu mane e wu o moi, ndi e poiye mba.

(6) Na mba na soke miso mam na oṅgeli; ndi na eni nyama ya wasi, na myama ekwain, na nya mambu ma moṅge mabum, na binun ba moi;

(7) Ndi na siṅgi doi di ona mba na, Asumwe, A Petar o bwa, o de. Ndi na ona,

(8) Se to na a Saṅgo, ebanja dambu di si saṅgi

na di si duŋgamene, di si iŋgedi o modumbu mam.
(9) Ndi doi di alabe ŋgeri ba di wu o moi na, Yi e Loba lo saŋgiseno, o si bele na, e si duŋgamen.
(10) Ndi dini di bolane ŋgeri lalu, ndi e ta e dutabe o moi.
(11) Ndi ombwa, dibokimene batu balalu ba ta ba po o ndabo nma na tano, ba ta ba lomabe mba o Kaisaria.
(12) Na Mudii mu emedi mba o ala na babo. Ndi bano bona Tite motoba, ba alo mwemba na mba: ndi biso di iŋgea o ndabo a nu motu;
(13) Na mo a lei biso neni a enino anjeli a temi o ndabo au, a ona mo na, Loma o Joppa, beli Simon, nu dina dau gi e Petar,
(14) A mendi toppono ua beyala, b'e na ua na mibia moŋgo mese ba o mendi joŋga.
(15) Ndi na kumono toppo, Mudii Mosaŋgi mu koiye babo, ka na asu o beboteri:
(16) Ndi na oŋgeli eyala ya Saŋgo, na a tano a kwalana, Jon nambadi, a ta a dubise na madiba, ndi binyo o mendi dubisabe o Mudii Mosaŋgi.
(17) O na Loba lo boli babo jabia, ka na a bolino biso, ke biso di dube na Saŋgo Jezu Krais, ? nji pe nyi e mba e? ? Mba na ena na lelli Loba e.
(18) Na ba siŋgino mano mambu, ba ko na sau, ba kuna busise Loba, ba ona, Nika Loba lo boli Basibii jatoeli la lōŋge.
(19) O na, babo ba ta ba pambilani ebanja itakise di busino o nyulo Stefen, ba daŋgwa na te na Finisia na Suprios, na Antiok, ba laŋgwa beyala, se to na bapepe, ke Baju mene.
(20) Ndi duŋgu da babo ba ta batu ba Suprios, na Surene, na ba tano ba po o Antiok, ba toppi na batu ba Grisia molaŋgwa ma Saŋgo Jezu.

(21) Ndi dia da Loba di ta na babo; ndi gita la mosoŋgi ba dube, ba timba na Yehova.
(22) Ndi miaŋgo ma mini mambu mi pọ o matoi ma mwemba nu ta o Jerusalem; ndi ba lomi Barnabas, na a al'o itum na te na Antiok;
(23) Nu na a poino, a eni ndulo a Loba, a ta a bwa monyeŋge, a tiŋgami nyakisane babo bese, na molema mo wo na ba battami na Yehova.
(24) Ebanja a ta motu a bwam, nu lundi na Mudii Mosaŋgi, na jẹmia. Ndi dimuti dindene ba battabe na Yehova.
(25) Ndi Barnabas a asumwe, a ala o Tarsus, a pulise Saul:
(26) Na a diino mo, a wani mo o Antiok. Na bo tombino, na o mbu mwese ba a kotone babo momene, na mwemba, ndi ba lei gita la batu. Ndi baokweli ba sele ndi belabe, Batu ba Krais, o Antiok.
(27) Ndi o mi minya batopperi ba wu o Jerusalem, o ala o Antiok.
(28) Ndi mo wo nya abu dina dau Agabus, a leabe na Mudii na njai nindene e mendi bẹ o wasi nyese; ndi bo bolane nika o minya ma Klaudias Kaisar.
(29) Ndi baokweli motu na motu ponda a welino, ba weki milema mabu o loma joŋgwane na bona saŋgo ba bẹ na ba jai o Judea:
(30) Di dambu mene ba boli, ba lomi mo o maa ma baturu, o Barnabas na Saul.

BEPASI XII.

O ni ponda Herod, kiŋe, a neŋgeli maa o duŋgu da mwemba o liŋgise babo;
(2) A boo James mun'a saŋgo a Jon, na pọ.
(3) Ndi a enino na bo dọlise Baju, a beŋgi pe

te a puteli Petar. (E ta ndi ewolu e si sańgi.)

[4] Na a putelino mo, a ele mo o ndabo a beboa, a bakino mo o duńgu da babila banę o tatta mo, a biana o bebǫedi ba ndema la betombisedi o buise mo a batu.

[5] O nika Petar a ta a neńgabe o ndabo a beboa, ndi moka ma si wumse o nyuľau di bolabe na mwemba o boso ba Loba.

[6] Na Herod a pulino busi mo, o bo bulu mene Petar a ta a nańga o tetin a babila baba, kwesabe na ńgǫkǫbi eba, ndi batatteri ba teme o boso ba jombe, ba tatta ndabo a beboa:

[7] Ndi ombwa, anjel a Yehova e poiye mo, ndi mwaie mo panya o ndabo a beboa, ndi a dipi Petar o mbasan mau, a suma mo moi, a ǫna, Asume moi wamse. Ndi ńgǫkǫbi au e kǫ, e asume mo o maa.

[8] Ndi anjeli a ǫna mo na, Weńge uamene, tińge betambi bońgo; A boli nika. Ndi a ǫna mo na, Kumani loki lońgo o nyulo, ndi o bupe mba.

[9] Ndi na a busino, a bupe mo; ndi a si biina bo ę mbadi bo ęna bo bolane mo na anjeli, a biana a ę o ndǫti.

[10] Na ba tombino nya boso na nya mbusa o batatteri, ba poi o jombi la beyee di mabusi o mundi; dini jombe di adubwe na babo momene; na ba dańgono ba tombi o eboko ewo; ndi dibokimene anjeli a asumwe na mo.

[11] Na Petar, a ońgelino momene a ǫna, Tatanu na bii nambadi na Yehova a lomi anjeli au, o suńga mba o maa ma Herod, na o japite la batu la Baju bese.

[12] Na a ońgelino, a alo o ndabo a Mari, nyańgo a Jon, nu dina dau di ta Mark; uma bagita ba ta ba kotone o kane.

(13) Na Petar a umbino jombi la kotto, ŋgonderi a poi o siŋga, dina dau Rooda.
(14) Na a ẹmbino doi da Petar, a si dubo jombi o nyulo monyeŋge, ndi a nyi o tetin, a laŋgo neni Petar a temino o boso ba jombi.
(15) Ba ọna mo na, Ua o maboa njo. Ndi a tiŋgami laŋgwa na, bu ẹ nika. Ndi ba ọna, E ẹ ndi anjel'au.
(16) Ndi Petar a tiŋgami jumba; na ba dubono, ba eni mo, ba ta ba nyaka.
(17) Ndi a sikimia babo dia na ba kọ na pii, a laŋgoo babo neni Yehova a busise mo o ndabo a beboa. Ndi a ọna, Ala, laŋgwa James mano mambu, na bona saŋgo. Ndi a asumwe, a alo o uma epepe.
(18) Na ediba e poino, na nyaka ma si ta masadi o tetin a babila, ? Njika uma Petar a ẹno e.
(19) Na Herod a puliseno mo, a si dii, a ta a wasa batatteri, a ania na ba bwabe. Ndi a alo o wasi, a wu o Judea na o Kaisaria, otin ndi a ja.
(20) Herod a ta a kola pidi na batu ba Turi na Sidon; ndi na molema mo wo ba poi na mo, ndi ba timbise Blastus, soeli ya kiŋe, dikom dabu, ba pulise mosaŋgo; ebanja ekumbu abu e ta e boŋgwabe na ekumbu ya Kiŋe.
(21) Na o bunya ba possino, Herod a ta a bọti loki la kiŋe, a ja o wasi o boja bau, a kwali na babo o mpoma.
(22) Ndi batu ba te o moi na, Doi da Loba, se to la motu.
(23) Na dibokimene anjel'a Yehova a dipa mo, ebanja a si boli Loba bosaŋgi; ndi miwu mi dedi mo, a wọ.
(24) Ndi eyala ya Loba e ta nyaka, e tōndo.
(25) Na Barnabas na Saul ba timba na Jerusalem,

na ba bollino bebolu babu, ba noŋgi pe na babo Jon, nu dina dau di ta Mark.

BEPASI, XIII.

NDI o mweṁba mu ta o Antiok, duŋgu da batopperi na baleedi ba ta: Barnabas, na Simion, nu belabe Niger, na Lusia motu a Surene, na Manaen, nu nyi boŋgwabe na Herod, tetrarki, na Saul.

(2) Na ba tano ba bolea Saŋgo, na kandani ida, Mudii Mosaŋgi mu ọna, Abani mba Barnabas na Saul, o nyulo ebolu yiẹ na na beli babo.

(3) Na ba kandanino ida na moka, na ueŋgeli la maa o moi abu, ba loma babo one.

(4) Na ndi ba lomabe one na Mudii Mosaŋgi, ba alo o Seleusia; ndi o beduedi ba wa o Suprios.

(5) Na ba poino o Salamis, ba bota laŋgoo eyala ya Loba o nduŋgamene ya Baju: Jon pe a ta na babo a joŋgwane.

(6) Na ba tombino o tetin a beyundi na te na Pafos, ba sọ motu a monuku mo wo, motopperi a lobaŋgo, Iju, dina dau di ta Bar-jezu.

(7) A ta na moanedi ya mundi, Sergius Paulus, motu a soṇtani, nu a beli Barnabas na Paul, a puli siŋga eyala ya Loba.

(8) Ndi Elimas, (motu a monuku, dina dau gi ẹna o belaŋgwedi) a eki babo, a pula weŋgeli moanedi o nyulo jania.

(9) Ndi Saul, (nu nyi belabe pe Paul,) a lundi na Mudii Mosaŋgi, a soke miso o nyul'au,

(10) A ọna, A na nyi lunda na mawondon na bubi, mun'a devoli, bosiŋga ba bosaŋgi bwese, ? o si ẹmedi jẹsedi nyamse ŋgia nyi tem ya Yehova e.

(11) Ndi tatanu ombwa, dia da Yehova gi ẹna ua,

ndi o mendi bẹ ndima, o si maene we isuna iponda. Ndi na dibokimene ndima e na muittiti mu koiye mo; ndi a al'o muri na muri, o daṅgwani mo na dia.

(12) Ndi moanedi na a enino di di boi, a dube, a ta nyaka o beleedi ba Yehova.

(13) Ndi Paul na mwenja au ba asumwe o Pafos, ba pọ o Perga o Pamfilia: ndi Jon, a asumweno na babo, a timba o Jerusalem.

(14) Na ba asumweno o Perga, ba poi o Antiok ya Pisidia, ba iṅgea o ndabo a nduṅgamene o bunya ba iwumse, ba ja o wasi.

(15) Na o mbusa belaṅgedi ba mbenda, na betoppedi, baanedi ba ndabo ba nduṅgamen ba lomi na babọ na, A batu, Bona saṅgo, yẹ te na binyo o bene eyala ya beleedi ba batu, kwala ndi.

(16) Na Paul a temi moi, a sikimia na dia dau, a ọna, A Batu ba Israel na binyo ba bwa Loba boṅgo, siṅga,

(17) Loba la bano batu ba Israel, a possi basaṅgo basu, a abwele batu, ba ta ba ja ka ben o eyundi ya Egipt, na dia di assam, a busise babo otin.

(18) Na o iponda mwanẹ ma mibu, a boṅgoo babo o eyaṅ.

(19) Ndi na a bumbiseno matumba samba o eyunpi ya Kanaan, a boli babe eyundi abu o isaṅgo.

(20) O bebọedi a boli babo bekaisedi o iponda bebwea ba mibu minẹ na mwatanu, na te na Samuel motopperi.

(21) Ndi o mbusa, ba pula kiṅe, na Loba lo boli babo Saul, mun'a Kis, motu ya mbia ma Benjamin, o iponda mwanẹ ma mibu.

(22) Ndi na a sumono mo, a busise babo David o bẹ kiṅ' abu; na mo pe ndi a bolino bini belaṅgwedi, a ọna, Na kusi David mun'a Jesse, motu

ponda molema mam, mo ndi a mendi lunde bepuledi bam bese.

(23) O mbota a nunu motu, Loba, ponda dikaki dau a busisi mosuŋgedi o Israel, Jezu mene.

(24) Jon a seli laŋgwa, to a mapo, bedubisedi ba jatoeli na batu bese ba Israel,

(25) Na Jon a lundino beleedi bau, a ta a kwala na Binyo o moŋgele na mba nja e. Mba na titti mo, ndi ombwa, mo wo a mawa mba mbusa, nu betambi ba miendi mau na si duŋgamene wonja.

(26) A batu, bona saŋgo, bana ba mbia ma Abraham, na to be nja o tetin anyo a bwa Loba boŋgo, na binyo ndi yini eyala ya joŋgise e lomabeno.

(27) Ndi babo ba ja o Jerusalem, na baanedi bau, ebanja ba sibii mo to madoi ma batopperi, me na malaŋgwabe o bunya ba iwumse te, ba ta ba lunda babo o bekwesedi bau.

(28) To na ba si diino njom a kwidi na mo, ba pulani te Pilate mo o bwabe.

(29) Na ba lundino mambu mese ma ta matilabe o nyul'au, ba sibise mo wasi a bweli, ba neŋgeli mo o soŋgo.

(30) Ndi Loba lo pumbwele mo o kwidi.

(31) A ta a enino o minya gita na babo ba wu na mo o Galilee, na Jerusalem, ba, ba be mbuŋ au o batu.

(32) Biso pe di laŋgwa binyo molaŋgo ma motam, o nyulo dikaki di ta di bolabe na bosaŋgi basu,

(33) Loba lo ta lo lundi molem-lem na biso bana babu, o nyulo na a ta a pumbweli pe Jezu; ka na e tilabe o mieŋge miba na, Ua o e mun'am, o bone bunya na yai ua.

(34) Na a ta a pumbwele mo o nyulo kwidi, ka na mo wo mi si matimbi pe eboru; a toppi nanu,

Na ēmedi bola ua ndedi mbadi ya David.
(35) Nika a kwali o uma mieńge epepe na. Ua o si ēmedi jēsedi Nyońgo ya Bosańgi mo wo, o jene eborū.
(36) Ebanja David o bebōedi ba bolea nyoñon au, o nyulo jēmia da Loba, a kwidi eyō, a neńgebe na basańgo bau, a eni ebōru.
(37) Ndi mo nu Loba lo pumbwelino pe, a si eni ebōru.
(38) A batu, bona ti, Esedi dini di biana binyo o nini ka, na betombise ba bubi o nyulo nunu Jezu e lańgwabe na binyo.
(39) Na mo, bese ba dube ba tesabe na sii, o nyulo mambu mese mē na binyo o tittino tesabe o nyulo mbenda a Moses.
(40) O nika o bē diweye, e si ya poiye binyo di toppobe na batopperi ba mudii, na,
(41) Ombwa, binyo babańgi, na tanya, na nyama; ebanja na boli ebolu o minya manyo, ebolu yē na binyo o si ēmedi dube, to bē na motu a lańgwe mo na binyo.
(42) Na Baju ba busino o ndabo nya nduńgamen, Basibii ba sosumedi na bini beyala be lańgwabe babo o bone bunya ba iwumse.
(43) Na dimuti ba buledino, gita la Baju, basańgo baoko, ba bupe Paul na Barnabas; na ba toppino babo ba pula na ba tińgami o ndulo a Loba.
(44) Ndi o bone bunya ba iwumse, ba poi ńgō ba mundi mese, o sińga eyala ya Loba.
(45) Na Baju ba enino dimuti, ba ta ba lundumia na pidi, ndi ba toppi o lińgise ma mambu mē na matoppobe na Paul, ba biya na dibena.
(46) Na Paul na Barnabas ba toppi bokēnja, ba ōna, E ta e ańgamene na eyala ya Loba e ta e toppobe na binyo: ndi binyo o eni na o baińgino

mo, na kaise binyomene na o si duńgamene lōńge la bwindia, ombwa, biso di timbi na Basibii.
(47) Ebanja nika Loba lo anedino biso, na, Na tese na o mwenene ma Basibii, na ua o mabe jońgise o masu ma wasi.
(48) Na Basibii ba sińgino dini, ba ta ba bwa motami, ba busise eyala ya Sańgo; na gita be na ba possobe o lōńge la bwindia, ba dube.
(49) Na eyala ya Sańgo e ta e pambilani o tetin a moivo mese.
(50) Ndi Baju ba embe bitu basańgi na badube, na miomi ma batu ba mundi, ba pumbwele etakise lińgane Paul na Barnabas, na pańgi babo o mindi mabu.
(51) Ndi ba timba dibunji da miendi mabu o lińgise babu; ndi ba poi o Ikonium.
(52) Na baokweli ba ta ba lunda na monyeńge na Mudii Mosańgi.

BEPASI XIV.

NDI bo poi bo tomba o Ikonium, na ba alo mwemba o ndabo a nduńgamen nya Baju ndi ba toppi; na dimuti dindene na Baju na Bagrisia pe be dube.
(2 Ndi Baju ba si dube ba embe Basibii, ba timbise milema mabu bubi o lińgise bona sańgo.
(3) O nika, itum ba ja ba toppi na bokenja o dina da Sańgo, nu nyi boli mbuń ya eyala ya ndulo au, na be bolane na maa mabu.
(4 Ndi dimuti da mundi di ta di abane, duńgu ba alane na Baju, duńgu pe na ba mololoma.
(5) Ndi na ba tano mitańgu, basibii na Baju pe na baanedi, ba pula kumwa babo, na jańgwe babo madali.
(6 Ba sińgi dini, ba ańgamia, ba nyi o Listra na

Derbe, mindi ma Lakaonia, na o miiyo o muri na muri.

(7) Otin ndi ba laṅgono molaṅgo ma bwam.

(8) Ndi o Listra motu mo wo a ta, miendi mo widi, a emmedi na te na dibum da nyaṅgo au, a si ta a daṅgoo tom;

(9) Molem-lem mo siṅgi Paul a matoppo, ndi a sokino mo miso o nyulo, a ombwo mo, na a soi na a bene jemia da bolle;

(10) Ndi a kwali na doi dindene na, Teme na sim o miendi moṅgo. Ndi a aṅgwe, a daṅgwa.

(11) Ndi mamuti ma enino nji Paul a bolino, ba sumo madoi mabu, ba ona na bwambu ba Lakaonia na, Di loba di poi o wasi na biso o bowan ba batu.

(12) Ndi ba bele Barnabas, Zeus, na Paul Merkurius, ebanja a ta momi ma toppi.

(13) Ndi prisi nya Zeus, ba ta o boso ba mundi mabu, ba wani nyaka, na mweṅ ma mbunji o mombe ma mundi, ba pula jaba jabia la dise na batu.

(14) Na Bamololoma, Barnabas na Paul ba siṅgino ba nyauwa mboti abu, ba nyi o tetin a batu, ba eya na,

(15) A batu, ? nji binyo o bolino mano mambu e. Biso pe di e ndi batu ba pidi ka binyo, di laṅgwo na binyo, na a atoeli na yini ewolo o timba na Loba la mowenya, nu nyi weki moi, na wasi, na munja, na mambu mese ma e otin:

(16) Nu o iponda ni tombi, a esedi matumba mese o daṅgwa o nyabu ngia.

(17) To be na a si esedi momene e si be mbuṅ; na a be a boli bwam, a boli binyo mbua mi wu o moi, na iponda lue nya bepuma, lundino milema manyo na mada na motami.

(18) Na bini bekwaledi, ba si wele tukwa batu na ba si bwa pe jabia la dise na babo.

(19) Na duṅgu da Baju ba wu o Antiok na Ikonium, ba poi wanu; ba nyakisani batu, ndi ba aṅgwa Paul madali, ba duta mo o mundi, ba biana a widi.

(20) Ndi to bẹ na na baokweli ba teme ba diṅgeli mo, a asumwe moi, a poi o mundi: o bone bunya a ala na Barnabas o Derbe.

(21) Na ba laṅgono molaṅgo ma bwam o mu mundi, na ba lea gita, ba timba pe o Listra, na Ikonium, na Antiok,

(22) Ba ẹmbe midii ma baokweli, na ba sosumedi babo na ba tiṅgami o jẹmia, na o nyulo gita la itakisabe biso di maiṅgea o jania da Loba.

(23) Na ba tesino babo badun o miemba mese, na ba kane na kandani ida, ba bake babo o Saṅgo o nu ba dubeno.

(24) Ndi na ba ta ba tombino, o nyulo Pisidia, ba poi o Pamfilia.

(25) Na ba ta ba laṅgwa eyala o Perga, ba alo o wasi a Attalia:

(26) Na wa uma, ba duwan mboṅga o Antiok, wa uma ndi ba ta ba bakabe o ndulo a Loba o bola bi bebolu be ta be bọ.

(27) Na ba poino, ba bele mwemba mwese o uma ewo, ba laṅgoo mese Loba lo bolino na babo, na neni a dubono jombe la jẹmia na Basibii.

(28) Otin ndi ba indino na baokweli.

BEPASI, XV.

NDI duṅgu da batu ba poi o wasi ba wu o Judea, ba lea bona saṅgo, na, E bẹ te na binyo o endabe ka bedemo ba Moses, binyo o tittino woṅgisabe.

(2) O nika, Paul na Barnabas ba si kusi bwambu

bosadi na motaŋgu na babo, ba puli na Paul na Barnabas na duŋgu da bapepe, ba ala o moi a Jerusalem, o jene bamololoma na baturu o nyulo mini miuwedi.

(3) Na ba ta ba wanabe o ŋgia abu o nyulo mwemba, ba tombi o tetin a Finisia na Samaria, laŋgono betukwedi na Basibii: ndi ba bola monyeŋge mondene na bona saŋgo bese.

(4) Na ba poino o Jerusalem, ba ta ba kusabe na mwemba, na bamololoma, na baturu; ndi ba laŋgoo mambu mese me na Loba lo bōlli na babo.

(5) Ndi duŋgu da Farisai ba ba dube, ba asumwe, ba ōna, Bo aŋgamene o jendise babo, na jania o neŋge mbenda ya Moses.

(6) Na bamololoma na baturu ba kotone o uma wo, onyulo joŋgedi la bono bwambu.

(7) Na ba tano bwambu ba gita, Petar a teini moi, a ōna babo na, A Batu, bona tite, binyo o bii bwam o iponda ni itombi kwoŋ, Loba lo possi o tetin asu, na Basibii onyulo modumbu mam ba mendi siŋga beyala ba miaŋgo ma bwam, na ba dube.

(8) Na Loba, lo bii milema a ē babo mbuŋ, a boli babo Mudii Mosaŋgi, ka na a boli biso.

(9) A si weli nya iba o tetin asu na babo, a saŋgise milema mabu na jēmia.

(10) Ndi nji binyo o makekino Loba, o beweledi bekōkōsō o nyuŋgu ya baokweli, bu ēna to batite, to bisomene di si welisan.

(11) Ndi biso di bube o nyulo ndulo da Saŋgo asu Jezu Krais, biso di maoŋgisabe ka na babo.

(12) Ndi dimuti lese ba kō na sau, ba boli besiŋgedi o Barnabas na Paul, ba laŋgoo njika bebolu ba betainyisedi na bebolu bendene Loba lo ta lo bola o tetin a Basibii o nyulo abu.

(13) Na ba kwidino na sau, James a alabe, a ọna,
A batu bona tite, siṅgani mba.
(14) Simion a ta a laṅgwa neni Loba o boso a ta a
pepeli Basibii, o noṅgo tetin abu, batu o nyulo
dina dau.
(15) Na batopperi bese ba ẹmedi na dini; ka na
be tilabeno,
(16) O beboedi ba dini na ẹmedi timba, na luṅga
pe monọko ma David, mu ena mu kwidi wasi;
ndi na ẹmedi luṅga pe benyamedi bau, ndi na
ẹmedi tese mo moi:
(17) Na batu ba dia ba pulise Yehova, Basibii-
mene bese, o nu dina dam di belino: Yehova a
kwali, nu nyi a bolino mano mambu mese.
(18) Yehova a biino bebolu bau bese na te na
beboteri ba wasi.
(19) Na ndi bekwali bam bi ẹna, na biso di si
kumwa babo, b'o ba o tetin a Basibii ba timbi
na Loba:
(20) Ndi na biso di tilia babo, na ba ẹsedi mbindu
ya losaṅgo, na besunji ba ṅgonderi, na mambu
ma elebe itabba, na o maiya.
(21) Ebanja, Moses o iponda kwoṅ a ta o mindi
mese babo ba laṅgwa mo, a ta a laṅgabe o ndabo
a nduṅgamene minya ma iwumse mese.
(22) Ndi bọ dọlise bamololoma na baturu, na
mwemba mese, o loma batu ba possobe o mwem-
ba mabu o Antiok, na Paul na Barnabas: Judas,
dina dau pe Barsabas, na Silas, batu ba boso o
tetin a bona tite.
(23) Ndi ba tili na babo o ninika; Bamololoma,
na baturu, na bona tite, besoma na bona tite
ba ẹna ba wu o Basibii o Antiok, na Suria, na
Silisia:
(24) Ka na biso di siṅgino, na duṅgu ba busi na

biso, ba kumwa binyo na beyala, ba tukwa milema manyo, na, binyo o endabe: na babo biso di si bola nika beanedi.

(25) Bo enene bwam na biso, di kotone na molema mo wo, o loma batu di possobe na binyo, na bandulo basu Barnabas na Paul;

(26) Batu ba neŋgele lōŋge labu o nyulo dina da Saŋgo asu Jezu Krais.

(27) Biso di lomi pe Judas na Silas, ba mendi pe laŋgwia binyo ma mambu mene na modumbu.

(28) Ebanja bo enene bwam na Mudii Mosaŋgi na biso, o neŋgeli o moi anyo, se to mouna mudilli, mu tuna mano mambu ma e puli;

(29) Na binyo o eseli mada ma bolabe o losaŋgo, na o maiya, na mambu ma itabba, na misunji ma ŋgonderi, ni ena, ye te na neŋge binyomene, binyo o mendi bola bwam. Binyo daŋgwa bwam.

(30) O nika ba lomabe, ba poi o Antiok: na ba kotelino dimuti o uma ewo, ba bake kalati.

(31) Na ba laŋgino mo, ba bwa monyeŋge onyulo belokomedi.

(32) Na Judas na Silas, babo momene ba ta pe batopperi ba Mudii, ba abweli bona saŋgo na beyala ba gita, ba embe babo.

(33) Na ba indedino otin itum, ba esedi babo na mosaŋgo mo wu o bona tite, na bamololoma.

(34) (To be na bo dolisani Silas o ja otin.)

(35) Ndi Paul na Barnabas ba tiŋgami o Antiok, ba lei, ba laŋgwa eyala ya Saŋgo, na gita la babepe pe.

(36) NA o ŋgusa minya, Paul a ona Barnabas na, Esedi biso di wala pe di pepeli bona tite o mindi mese uma biso di ta di laŋgwa beyala ba Saŋgo, neni ba mabolano.

(37) Na Barnabas a pulise na ba noŋge Jon, mo ta dina Mark.

(38) Paul a si oŋgeli na item o noŋgo mo na babo, a asumwe a dia babo o Pamfilia, a si wala na babo o bebolu.

(39) Ndi motaŋgu mo ta mo bwambi o tetin abu, na ba abane o nune na nune, na Barnabas a noŋgi Mark, a duwa o Suprios.

(40) Paul a posso Silas, a asumwe, a bakabe na bona Saŋgo o ndulo a Loba,

(41) A al'o tetin a Suria na Silisia, a ẹmbe miemba.

BEPASI XVI.

NDI a poi o Derbe, na Listra; ndi ombwa, mookweli mo wo mo ta otin, dina dau, Timoti, muna nya mutu, nyu ta nya Iju, a bube; saŋgo a ta motu a Grisia.

(2) A ta a laŋgwabe bwam na bona tite ba ja o Listra na Ikonium.

(3) Mo ndi Paul a tano a pula na a alo na mo; na ndi a noŋgino mo, a enda mo, o nyulo Baju ba ta o wa uma ese: ebanja babo bese ba biina saŋgo a ta ndi motu a Grisia.

(4) Na ba daŋgono o mindi mese, ba baki babo o neŋge, mbenda e bolabe na bamololoma na baturu o Jerusalem.

(5) Nika mene miemba mi sikimedino o jẹmia, na motōndi o mosoŋgi, bunyate.

(6) Na ba tombino o tetin a Frigia na moiyo ma Galatia, ndi Mudii Mosaŋgi mu ta mu baŋgani babo, na ba si laŋgwa eyala o Asia,

(7) Na ba poino o Misia, ba pula alo o Bitinia: ndi Mudii mu seseri babo.

(8) Ndi ba tombino teŋgene a Misia, ba poi wasi o Troas.

(9) Ndi jene e leabe na Paul o bulu. Motu mo wo ma Masedonia a teme, a sosumedi mo, na, Ya unu o Masedonia, o oŋgwane biso.

(10) Na a enino jene, dibokimene di kekî wala o Masedonia, di dubino na Saŋgo a beli biso o laŋgwa babo molaŋgo ma bwam.

(11) Na ndi di dii Troas, di poi di temene na Samotrasia, na o bone bunya o Neapolis.

(12) O wa ndi di waluno o Filippi, mo ndi mundi mundene o muri ma Masedonia, e e ndi mbumwa. Ndi biso di ta di ja o mu mundi duŋgu da minya.

(13) Na o bunya ba iwumse, biso di kusi o mundi di alo o mbasani ma moopi, o uma moka mu ta mu bolabe; di ja wasi, di toppi na bitu ba poi otin.

(14) Na mutu mo wo, dina dau Lidia, moandiseri nya beoli-oli, ya mundi ma Tiatira, a owe Loba, a siŋgino, nu Saŋgo a teli molema mau, o jukia mambu me na Paul a ta a toppo.

(15) Na a ta a dubisabe, na ndabo au ese, a sosumedi biso, na, Ye ta na binyo o kaise mba na bene jemia na Saŋgo, ya o ndabo am, ndi o ja. Na mo a buo biso.

(16) Na bo tombino, na di walano o uma a kane, itumbi ya ŋgonderi po a doŋgamene biso, a bene mudii ma nyuŋgu, ndi a mawania basaŋgo bau mosauwidi ma gita, o nyulo na mawondon mau:

(17) A bupe Paul na biso, a eya moi a ona, Bano batu ba e ndi bautu ba Loba lo assam, ba laŋgwa binyo ŋgia ya joŋgise.

(18) A boli nika minya ma gita. Ndi Paul a ta a bwa ndutu, a yombo, a ona mudii na, O nyulo dina da Jezu Krais na anedi ua o buse na mo. Na mo e mabusa ni ponda mene.

(19) Na basaŋgo bau ba enino na, mapita ma mosauwidi mabu mo bo̱i, ba putia Paul na Silas, ba duta babo o uma dun, o baanedi;

(20) Na ba wani babo o boso ba bakaisedi, ba o̱na, Bano batu ba makumwa mundi masu bwambi, ba e̱ ndi Baju;

(21) Ba lea bedemo, bi si do̱li na biso di kusa, to di bola, di e̱ ndi batu ba Rome.

(22) Ndi dimuti di jasumwe mwemba, o diŋgise babo; bakaisedi ba nyauwa loki labu, ba anedi o dipa babo na lotumbu.

(23) Ndi ba dipi babo, mbimbilaki gita, ba ele babo o ndabo a beboa, ba anedi motatteri ma ndabo o tatta babo bwam.

(24) Na mo a kusi nika jania, a ele babo o ituŋ ya tetin; a kwese miendi mabu o beboa.

(25) Ndi o tetin a bulu, Paul na Silas ba kane; ba loŋgo beloŋgi na Loba: ndi ba e̱ o beboa ba siŋga babo.

(26) Na dibokimene, soa la miaŋgadu dindene e ta, na te eyuto ya ndabo a beboa e soa. Na ŋgeri po, miombi ma ta ma telam, na babo bese ŋgata e wonjia.

(27) Na motatteri a beboa a umwe o eyo̱, a eni miombi ma ndabo a beboa ma telam, a suŋgwa po̱ au, a pula bwa momene, a biana miboa mese mi bo̱mbi.

(28) Ndi Paul a eya na doi dindene na, O si nyamse uamene, biso bese di e̱ wanu.

(29) Ndi a bele a noŋgi eturukaŋ, a iŋgea mila, na soa-soane, a ko̱ asi o boso ba Paul na Silas.

(30) Ndi a busise babo, a o̱na, A bate, Neni na mabolano ndi na oŋga e.

(31) Ba o̱na, Dube na Saŋgo Jezu Krais, ndi ua o mendi o̱ŋgisabe, ua na ndabo oŋgo.

(32) Ba toppono mo eyala ya Loba, na bese ba ta o ndabo au.

(33) Ndi a noŋgo babo ni ponda a bulu, a owa mbimbilaki abu; na dibokimene a dubisabe, mo, na bau bese.

(34) Na a wanino babo o ndabo au, a tese ida o boso babu, a bwa monyeŋge a dube Loba, na ndabo au nyese.

(35) Na bueselino; bakaisedi ba lomi bautu babu, na, Esele bano batu ba ali.

(36) Ndi motatteri a laŋgwedi Paul, na, Bakaisedi ba lomi na, na esedi binyo; o nika binyo asumwe, ala na mosaŋgo.

(37) Ndi Paul a ona babo na, Ba dipa biso mpoma, na di si ko, di be batu ba Rome: ba ele biso o ndabo a beboa, ? ndi tatanu, ba a busise biso diuta e. Kem nambadi; esedi babo momene ba ye, ba busise biso.

(38) Ndi bautu ba laŋgwa bine beyala na bakaisedi; ndi ba bwa boŋgo, na ba siŋgino na ba ta ndi batu ba Rome.

(39) Ndi ba po ba sosumia babo, ba busise, ba uweli babo na ba busi o mundi.

(40) Ndi ba busa ndabo a beboa, ba iŋgea o ndabo a Lidia: na ba enino bona saŋgo, na lokomedi babo, ndi ba ala.

BEPASI XVII.

Na ba tombino o tetin a Amfipolis, na Apollonia, ba poi o Tessalonika, uma e ta ndabo a nduŋgamene nya Baju.

(2) Na Paul na kau e tano, a iŋgedi na babo; na minya ma iwumse milalu, a kwali na babo o betiledi;

(3) A teli, a lei babo, neni e aŋgamenino Krais na

a eni ndeŋge, na pumbwo pe o kwidi; na nunu Jezu, na malaŋgwano binyo, a ẹ ndi Krais.

(4) Na duŋgu dabu ba bube, ba lattabe na Paul na Silas; dimuti pe da batu basaŋgi ba Grisia, na bitu pe ba idube, gita.

(5) Ndi Baju ba si dube, ba noŋgi na babo duŋgu da batu ba bwala na ba si dọli, ba koteli dimuti, ba bota soise mundi na itọtọ; ba diŋgeli ndabo a Jason, ba pula wania babo batu:

(6) Ndi na ba si dii babo, ba duta Jason na duŋgu da bona saŋgo o boso baanedi ba mundi, ba ọna, Babo ba maatoeli mundi o moi na o wasi, ba mapoi pe wanu;

(7) Ndi Jason a kusi babo: bano batu bese ba boli diŋgise mbenda ya Kaisar, ba ọna, e ta pe kiŋ epepe, Jezu mo wo.

(8) Ndi ba kumo batu, na baanedi ba mundi, na ba siŋgino mano mambu.

(9) Na ba noŋgino mbuŋ ya Jason na bapepe, ba jẹseli babo, ba aluno.

(10) Na dibokimene, bo bulumene, bona saŋgo ba lomi Paul na Silas one o Berea. Ndi babo ba pọno ba iŋgea o ndabo nya nduŋgamen ya Baju.

(11) Bano, ba buka Baju ba Tessalonika, ba kusi eyala na boŋsani a molema mese, o bunya na bunya ba wasa betiledi, ŋgọ mano mambu maẹna.

(12) O nika, gita la babo ba dube; na bitu pe ba Grisia, ba ba dubabe, na batu, se to ŋgusu.

(13) Ni iponda Baju ba Tessalonika, ba siŋga na eyala ya Loba e malaŋgwabe na Paul o Berea, ba poi pe otin, ba ẹmbe batu.

(14) Na dibokimene bona saŋgo ba lomi Paul, ka na o ŋgia a munja: ndi Silas na Timoṭius pe ba jo otin.

(15) Na babo ba lea Paul, ba wani mo na te na

Atens: ndi ba kusa eyala na Silas na Timoti na ba yei na mo miila.

(16) Na Paul a tattino babo o Atens, mudii mau mu ta mu wolo, na a enino mundi mwese mu bakabe o losaŋgo na bam.

(17) O nika, a taŋgi o ndabo nya nduŋgamene ya Baju, na batu basaŋgi, na o dun bunyate na babo ba doŋgamene mo.

(18) Ndi duŋgu da babiedi ya bona Epekurio, an Sitoi, ba diŋgeli mo. Ndi duŋgu ba ona, Neni nunu motu a makeku a kwalano e. Bapepe ba ona, A maeneno ma moleedi ma loba lo pepe; ebanja a laŋgwani babo Jezu, na bepumbweli.

(19) Ndi ba noŋgo mo, ba wani mo o Ariopagus, ba ona, Esedi biso di bie bini beleedi boŋgo mapenye bi ena ua o matoppo.

(20) Ebanja ua o wane duŋgu da ben o matoi masu; di mapula bia neni mano mambu ma eno.

(21) (Batu ba Aten, na ben ba ta otin, ba bolane ponda abu se to o dambu dipepe, ke laŋgwa na siŋga dambu da penya.)

(22) Ndi Paul a teme o tetin a moduŋgo ma Mar, a ona, A batu ba Aten, o mambu mese na soi na binyo o e bedimo, bwambi;

(23) Ebanja ka na matombano, na eni ma mambu o joe; ndi na dii dio, dini di bene betiledi na, Na o Loba lo si bian. Dini ndi binyo o lemseno jowe, mo ndi na laŋgono binyo.

(24) Loba lo weki wasi na mambu mese m'e otin, Mo a ta Saŋgo ya moi na wasi, a si jai o nyulo tempili nyi luŋgabe na maa;

(25) A si maboleabe na maa ma batu, a biana a mapula dambu di pepe, momene a boli bese lōŋge, na iwe, na mambu mese.

(26) A weki pe o maiya mowo matumba mese ma batu, o ja o boso ba wasi bwese, a sikimedi ponda ndi to a mapossobe na miiyo ma begedi babu;
(27) Na ba mendi pulise Loba, yẹ te na ṅgọ b'e na ba bobeli na ba dia mo; to na a si pọtino itum na biso bese.
(28) Ebanja o nyul'au ndi biso di ẹno, na jasumwe, na bene lōṅge lasu: nika na duṅgu danyu momene batileḍi ba kwalino, Bana bau ndi biso pe di ẹno.
(29) O nika biso di ẹno bana ba Loba, biso di si aṅgameni joṅgedi na, Mowekedi a ẹ ndi ka gold, to silvar, to idali di poabe na malea ma motu.
(30) Ndi iponda ya bono bodimbia Loba lo tombise mo, ndi tatanu a anedi batu bese, o uma ese, o jatoeli.
(31) Ebanja a possi bunya bo ẹna a emedi kaise wasi o bosaṅgi, onyulo nu motu yẹ na a possi; o dini a boli dibia na batu bese o di a ta a pumbweli mo o nyulo kwidi.
(32) Na ba siṅgino bepumbwedi ba kwidi, duṅgu ba yoiye mo; bane ba ọna, Biso di ẹmedi pe siṅga ua o bono bwambu.
(33) Na ndi Paul a asumwe o tetin abu.
(34) To bẹ na duṅgu da batu ba battami na mo, ba dube: o tetin a babo ba ta Dionisios motu ya Ariopagus, na mutu, dina dau Damaris, na bapepe ba babo.

BEPASI XVIII.

O beboedi ba mano mambu, Paul a asumwe o Aṭen, a poi o Korinto;
(2) A dii motu mo wo, Iju, dina dau Akwila, a yabe o Pontus, ndi tatanu a wuno o Itali, na munj'au Prisilla; (Ebanja Klaudia a anedi Baju

bese na ba asumwe o Rome,) mo a poi na babo.
(3) Na mo pe a ta nika ebolu ka babo, a ja na babo, ndi a boli ebolu; ebolu abu e ta ndi baluŋge minoko.
(4) Ndi a kwala o ndabo a nduŋgamene bunya ba iwumse te, a pula abane Baju na Bagrisia.
(5) Na Silas na Timoti ba wuno o Masedonia, Paul a tiŋgami embami na Mudii, a laŋgwo Baju na Jezu a ta ndi Krais.
(6) Na ba temno diŋgani babo momene, na toppo dibena, Paul a soise mboti au, a ona babo na, Maiya manyo mo be o milopo manyo binyomene: Mba na molema ma saŋgi na te na o eŋge, na emedi ala o Basibii.
(7) Ndi a asumwe wa, a iŋgea o ndabo a motu mo wo dina dau Justus, mo a owe Loba, ndabo e battam ndabo a nduŋgamen.
(8) Na Krispus, moanedi nya boso ma ndabo a nduŋgamen, a dube na Saŋgo na ndabo au nyese; na gita la batu ba Korinto, ba siŋgi ba dube, ndi ba dubisabe.
(9) Ndi Saŋgo a topponi Paul o jene ya bulu, na, O si bwa boŋgo, ndi o toppo, o si ko na pii:
(10) Mba na eno na ua, ndi to motu a si mendi tappa na o gense ua sisi: ebanja na bene batu ba gita, o muni mundi.
(11) Ndi at iŋgami otin mbu mo wo na miodi motoba, a lea eyala ya Loba o tetin abu.
(12) Na Gallio a ta moanedi ma Akaia, Baju ba ta ba asumwe na molema mo wo o liŋgise Paul, ba wani mo o begedi ba moka,
(13) Ba ona, Nunu motu a manyakisani batu o bia Loba, e si be mbenda.
(14) Na Paul a tano o beutedi ba modumbu mau, Gallio a ona Baju na, A binyo Baju, Ye te na

bue bwambu ba diwusi, to bubi, yi ena e be bwam na mba o iṅgeli na binyo.

(15) Na ye te na bu e ba minweidi ma beyala, na miina, na mbenda anyo, binyo o wasa nika; ebanja na si weli be mokaisedi nya nika bwambu.

(16) Ndi a paṅga babo o begedi ba moka.

(17) Ndi Bagrisia bese ba noṅgi Sostene, moanedi nyaboso ma ndabo a nduṅgamen, ba dipa mo o boso begedi ba moka. Gallio a si dube mano mambu to di wo.

(18) Paul o beboedi a dini, a indedi minya ma gita, ndi a kusi bealedi, a dii bona saṅgo, a duo na o Suria, na mo Prisilla na Akwila; a senje molopo mau o Senkria: ebanja a ta a bene mali.

(19) Ndi a poi o Efesio, a dia babo otin: ndi momene a iṅgea o ndabo a nduṅgamen, a kwala-na Baju.

(20) Ba puli mo na a india itum na babo, ndi a si emedi.

(21) A naṅgani babo, a ona, Mba to be na, na emedi jukia o dini ndema ni ma pono o Jerusa-lem: ndi na emedi pe timba na binyo, ye te na Loba lo emedi. Ndi a duo, a asumwe o Efesio.

(22) Ndi a tuṅgeno o Kaisaria, a abwo o moi, a somi mwemba, a sibi wasi n'o Antiok.

(23) Na a bollino duṅgu da ponda otin, a asumwe, a alo o evundi yese ya Galatia, na Frigia, a beembedi baokweli bese.

(24) Na motu ma Iju mo wo dina dau Apollos, a yabe o Alexandria, a poi o Efesio, a ta motu nyi bii ekwali, na ṅgum o betiledi.

(25) Nunu motu a ta a leabe o bedem ba Saṅgo; ndi a to o mudii, a toppi, a lea bwam bwam mambu ma Saṅgo; a bia ndi bedubisedi ba Jon.

(26) Ndi a kumo toppo na bokẹnju o ndabo a nduṅgamen: na Akwila na Prisilla ba siṅgi, ba noṅgo mo na babo, ba beṅga laṅgwo mo ṅgia a Loba bwam bwam.

(27) Na a pula tomba o Akaia, bona saṅgo ba tili kalati, ba pulise baokweli na ba kuse mo: na a tana pọ a oṅgwane babo gita, babo ba ta ba dube o nyulo ndulo.

(28) Ebanja a atoeli Baju na ṅgiṅnya o mpoma; a lea o nyulo betiledi, na Jezu a ta ndi Krais.

BEPASI, XIX.

NA bo tombino na Apollos a tano o Korinto, Paul a ta a tomba tetin a moiyo ma assam, a poi o Efesio.

(2) A soi duṅgu ba baokweli otin; a ọna babo na, ? Binyo o makusa Mudii Mosaṅgi, na binyo o ẹ dube e. Ndi ba ọna mo na, Biso di si kusi, di si siṅgi to mo ṅgọ Mudii Mosaṅgi mo e.

(3) A ọna babo na, ? O nyula ṇji so binyo o dubiseno e. Ba ọna, Na Jon Modubedi.

(4) Paul a ọna, Jon nambadi a dubise na bedubisedi bajatoeli, a ọna batu na, binyo o bube na mo ni maye o mbusa, yi ẹ ndi Krais Jezu.

(5) Na babo ba siṅgino mo, ba dubisabe o dina da Saṅgo Jezu.

(6) Ndi Paul na a neṅgino maa mau o moi abu, Mudii Mosaṅgi mu pọ na babo, ndi ba kumo toppo na beyeme, na o laṅgwa bediṅge.

(7) Batu bese ba ta ṅgọ dum na baba.

(8) Ndi a alo o ndabo a nduṅgamen, a toppi na bokẹnju o ponda ṅgọ miọdi milalu, a kwalino na pulise babo o mambu o nyulo jania da Loba.

(9) Ndi na duṅgu ba ta bwambi na babo mo mene, ba si dube, ndi ba toppi bubi o ni Ngia

mioso ma dimuti, a asumwe na babo, a abani baokweli, a leino bunyate o ndabo a lea ya mo wo, Turannus.

(10) Ndi dini di tiŋgam ponda mibu miba; na ndi ba a bese ba jai o Asia, ba siŋgi eyala ya Saŋgo Jezu, Baju na Bagrisia.

(11) Ndi Loba a bolino bebolu bondene o nyulo maa ma Paul;

(12) Nika na, yę te na ba sumo te ankiši to dibatu o nyuľau ba alane te mo na badiboa, maboa mese ma bo na babo, na mudii ma bubi mu asumwe na babo.

(13) Ndi duŋgu da Baju, ba daŋgweri, batu ba bwaŋga, ba noŋgi na babo momene o beli o moi a babo ba bene mudii ma bubi, dina da Saŋgo Jezu; ba ona, Biso di anedi binyo o nyulo dina da Jezu, nu Paul a malaŋgwano.

(14) Ba ta bana ba Siva, samba, mo a ta prisi nya boso, ba boli nika.

(15) Ndi mudii ma bubi mu alabe, mu ona, Jezu na bii, Paul pe na bii; ? ndi ba nja ba ę binyo e.

(16) Ndi motu yi ę na Mudii ma bubi mu ta, a aŋgwi o moi abu, a tuna babo, a nyakisani babo na te ba busi o ni ndabo mosamba na bebaŋgu.

(17) Ndi dini di ta di biane na Baju bese na Bagrisi pe ba jai o Efesio; ndi boŋgo bo koiye babo bese, na dina da Saŋgo Jezu di ta di busisabe.

(18) Na gita labu la dube ba po ba puseli, ba lea bedemo babo.

(19) Gita labu pe ba po ba ba maboli duŋgu da mambu ma mundi, ba wani kalati abu o uma wo, ba dise mo o mioso ma batu bese: ndi ba soŋgeli mosusedi mabu, ndi ba soo mo mwatanu ma lokuli la bepasi ba Silvar.

(20) Nika, ŋgum eyala ya Saŋgo e nyaki: e tuna.
(21) O beboedi ba mano mambu, Paul a bia o mudii mau na a maala o Jerusalem, na a tombino tetin a Masedonia na Akaia; ndi a ona, Na wnte otin, na maala pe gene Rome.
(22) Na ndi a lomino o Masedonia babo baba ba bolea mo, Timoti na Erastus; ndi momene a embam o Asia isun iponda.
(23) Ni iponda mene, bwambu bu ta, se to bosadi o nyulo ni Ngia.
(24) O nyulo motu mo wo dina dau Demetrius, molole' silvar, a poŋgi ŋgobe a silvar ya Diana; na nini e si wani moseŋ mosadi na baboledi;
(25) Bano a beli o uma wo, na baboledi bapepe be nika, a ona, A makom, binyo o bii, o yini ebolu ndi biso di kusi moseŋ masu.
(26) To na binyo o eni to siŋgi pe, nunu Paul a pulino, a timbiseno gita la batu, o Efesio, na o Asia lese, a ona, Lo si be pe Loba lo poŋgobe na maa:
(27) O na, se to yini ebolu asu momene ndi e nyamsabe na bam: ndi tuna bini bese tempili ya loba la mutu ndene Diana, e mabaŋgabe, na bosaŋgi bau bo manyamsabe, nu Asia bese na wasi ba maowa.
(28) Na ba siŋgino bini bekwali, ba lundi da pidi; ba eya o moi na, Bondene bo e Diana ya batu ba Efesio.
(29) Ndi mundi mwese mu ta mu lunda na monyaka; ndi ba putelino Gaius, na Aristarkus, batu ba Masedonia, mwemba ma Paul malondo, ba nyi na molema mo wo o mboko.
(30) Na Paul a pulino giŋgea otin na batu, baokweli ba si eseli mo.
(31) Na duŋgu da baboso ba Asia, ba ta makom

mau, ba lomi na mo, ba puli na, na a si iŋgea pon momene o mboko.

(32) O nika duŋgu ba eya dambu di wo, bane di pepe: ebanja ndoŋgamen e ta e nyaka, duŋgu dindene di bulia, ba si bii nji ba kotonino.

(33) Ndi ba duta Alexander, ba suma mo na dimuti, Baju ba tese mo o boso. Na Alexander a sikimia babo dia, mo a mapula suŋga momene na batu.

(34) Ndi na ba biino na, a ta ndi motu Iju, ba a bese na doi di wo, ŋgo ponda iba ba eya o moi na, Bondene bo e Diana ya batu ba Efesio.

(35) Na moanedi ma mundi a bolino maa, a ona, A batu ba Efesio, njika motu nyi e wa nyu si bii na batu ba Efesio ba be ndi baowedi ba loba la mutu ndene Diana, di mene di ko o nyulo Deus e.

(36) O ombwa pon o mano mambu ma si kwalabe liŋgise, binyo o aŋgamene o ko na pii, o si bola dambu na miila.

(37) Binyo o ta o wana bano batu, ba titti baibedi ba mwemba, to dibenako ya loba lanyu la mutu.

(38) O nika, ye te na Demetrius na baboledi ba be na mo, ba bene te bwambu lingise motu na motu, mbenda etelam, babo pe ba e batoppedi, esedi babu ba toppi mudi an bane.

(39) Ndi ye te na o puli dambu na dambu o nyulo bwambu bo pepe, e mendi ndi bo o mwemba mo koton.

(40) Ebanja biso di teme bubi o motobbo o nyulo itoise ya bono bunya, bo titti to dambu ba e na biso gi ena di bola o nyulo ini mwemba.

(41) Na a toppino dini, a lomi ba a koton.

BEPASI XX.

O bebo̱ebi be ito̱to̱, Paul a beli baokweli, a tuka babo, a asumwe a alo o Masedonia.

(2) Na a bollino ala mini mindi mese, na a bolino babo malea magita, a po̱ o Grisia.

(3) A jai otin miodi milàlu. Na ka na a pula ala o Suria, Baju ba nańga tatta mo, ndi bo biana bwam ndi na a timba na tomba o tetin a Masedonia.

(4) Na Sopater ya Berea a ta mwemba na mo; na batu ba Tessalonia, Aristarku na Sekundu; na Gaius ya Derbe, na Timoṭi; na babo ba Asia, Tukikus, na Trofimus.

(5) Bano ba alo o boso jeńgele biso o Troas.

(6) Ndi biso di duo di asumwe o Filippi, o bebo̱edi ba minya ma ewolu esisańgi, ndi di bomani babo o Troas o sutanu; di ja otin susamba.

(7) O nyulo bunya ba boso ba samba na baokweli ba dońgamenino o bebuedi ba ewolu, Paul a lańgoo babo, a bońsani jasumwe kieri; a tińgami ekwali na te na tetin a bulu.

(8) Ndi o ituń a moi, uma ba tano ba a kotoni, beturukań be ta gita.

(9) Ndi mpesa mo wo dina Eutikos, a ja o nyulo winda, ndi a po̱to o eyo̱: na Paul a tano india o belańgwedi, eyo̱ e buka mo, ndi a wa o moi a ko̱ o wasi na te na dek' ilalu, a ta a pondobe, mbimba.

(10) Na Paul a sibi wasi, a ko̱iyo o moi, a tuka mo, a o̱na, O si bwa ndutu na binyomene, ebanja lōńge lau gi e̱ na mo.

(11) Na mo nika a abono pe, a ta a bua ewolu, a da, na a india pe ekwali itum na te na mae̱sanedi ma bunya, mo a asumwe.

(12) Ndi ba wani mpesa mowenya, ndi ba ta ba

ẹmbabe o molema, se to isun.

(13) Ndi biso di aĭ o boso o bọlo, di dua na Assos, otin ndi di mapelani Paul: nika, a leelino biso, ebanja a puli na momene a maala la mundi.

(14) Na a doŋgameni biso o Assos, biso di pele mo, ndi di pọ o Mitilene.

(15) Biso di duo o wa, o bone bunya di poi di teŋgene Kios; na o bone bunya di pọ o Samos, di ja o Trogillium, o kieri di pọ o Miletus.

(16) Paul a tiŋgami na o due da Efesio, ebanja a a si ẹmedi bọbise ponda au o Asia: a wamse ye te na mo a weli pọ o Jerusalem to bunya ba ndema la mwatanu ma minya di mapọ.

(17) O wa Miletus, a lomi o Efesio, a beli baturu ba mwemba.

(18) Na ba poino na mo, a ọna babo na, Binyo o bii na te na bunya ba boso na peino o Asia, njika ka ponda belemo na tano na binyo, ponda ese,

(19) Biino Saŋgo na pii nyese ya molema, na misọdi ma gita, na bekekisedi, be be kwidi na mba onyulo betattedi bam na Baju.

(20) Na neni na si utino dambu gi ẹ moseŋ na binyo; ndi na biise na binyo, na lea binyo o mpoma, na o ndabo na ndabo;

(21) Na laŋgono Baju na Bagrisia pe, jatoeli o teŋgene Loba na jẹmia o teŋgene Saŋgo Jezu Krais

(22) Ndi ombwa, na alo o ŋgata na mudii o Jerusalem, na si bii mambu ma mendi kọiye mba otin.

(23) E be te dini na Mudii Mosaŋgi mu lee mba, na mindi mese, na ŋgata na betakisedi be tatta mba.

(24) Ndi to di wo la mano mambu di si masoise mba, to laŋga lōŋge lam passa na mba, na na

mabo̱lle londo lam na monyeŋge, na bebolu b'e̱ na na kusi na Saŋgo Jezu, o laŋgwa molaŋgo ma ndulo a Loba.

(25) Ndi ombwa, na bii na binyo bese, o pulisani mba na tano laŋgwa jamia da Loba, o si eni pe boso bam tom tom.

(26) O nika na biise binyo o bono bunya, mba na saŋgi o nyulo maiya ma batu bese.

(27) Ebanja na si weŋgeli o laŋgwia binyo mianu ma Loba mese.

(28) O nika, be diweye na binyomene, na mwemba mese, o moi ndi Mudii Mosaŋgi a tese binyo baombwedi, o dese mwemba ma Loba mu e̱ na a andi na maiya mau momene.

(29) Ebanja na bii dini, na o bewaledi bam, njo ya bwemba ba mendi giŋgea o tetin anyo, e si e̱sedi miloŋgi.

(30) Na o binyo mene pe batu ba mendi jasumwe, toppino mambu ma maliŋga, o duta one baokweli na babo.

(31) O nika, tatta; o oŋgeli, na o ponda ya mibu milalu na si wo̱li kona motu nyese na miso̱di bulu na mwese.

(32) O tatanu a bona tite, na bake binyo na Loba, na eyala au ya ndulo, nu nyi weli laŋge binyo, na bola binyo isaŋgo o tetin a babo ba e̱na ba saŋgisabe.

(33) Na si ko̱no to motu mbolu au, to gold au, to mbo̱ti au.

(34) E, binyomene o bii na mano maa ma mabolea bepuledi bam, na babo ba e̱ na mba.

(35) Na ta na leale binyo mambu mese, na o beboledi binyo o aŋgameni dese babo̱bi, na o joŋgeli beyala ba Saŋgo Jezu, neni a kwalino, Yi e̱ bonam o bola, ndi to makusa.

(36) Na a tana toppo dini, a nuŋgami wasi, a kane na babo bese.
(37) Ndi babo bese ba eya bwambi, ba ko o nyuŋga a Paul, ba sopa mo;
(38) Ndede e kola o nyulo dini, buka na beyala bese bẹ na a toppi, na ba si maene pe boso bau, tom tom, Ndi ba sibane mo o bọlo.

BEPASI, XXI.

NDI na bo tombino, biso di ta di tuma bisomene na babo, di suke o munja, na biso di temeni ŋgọ di pọ o Koos, na o bone bunya di poi Roodes, na jasumo na o Patara.
(2) Na ba soo bọlo bo maduo o muri ma Finisia, biso di walo, di battami, di ja otin.
(3) Ndi biso di poi o genene la Suprios, di tuŋgia o dia da dimosi, di dua na o Suria, ndi di tuŋge o Turos, ebanja otin ndi bọlo ba ta bo te bima.
(4) Ndi biso di ta di pulise baokweli, di ja otin susamba; ndi ba tiŋgam ba ọna Paul o nyulo Mudii na, A si wala o Jerusalem.
(5) Ndi na biso di lundino mi minya, di busi, di walo o ŋgia asu; babo bese ba te biso, na bitu na bana, na te na o mbusa mundi.
(6) Ndi biso di nuŋge maboŋgo masu o sauwa, di kane, di naŋganino, biso da wala o bọlo: ndi babo ba timba o mamboa mabu.
(7) Ndi na biso di bollino londo lasu o Turos, di poi o Tolimai; ndi di soma bona tite, di ja na babo bunya bo wo.
(8) Na o bone bunya, Paul na mwemba mau, di po o Kaisaria; di iŋgedi o ndabo a Filip molaŋgwedi, a ta mo wo nya samba; ndi di ja na mo.
(9) Mo a bene bana ba ŋgonderi banẹ, ba laŋgoo bediŋge.

(10) Na di ta di ja otin minya ma gita, motopperi mo wo dina dau Agabas, a poi o wasi a wu o Judea.

(11) Mo a poino na biso, a noŋgi ŋgodi a Paul, a tiŋge o maa na miendi mau, a ọna, Nanu ndi ekwali ya Mudii Mosaŋgi, Nikamene ndi o Jerusalem Baju ba mendi kakino motu nyu bene ŋgodi nyau momene; ba mendi bake mo o maa ma Basibii.

(12) Na biso di siŋgi mano mambu, biso bese na ba ba wa uma, di sosumedi mo na a si wala moi o Jerusalem.

(13) Paul a alabe na, ? Njika ka janda, binyo o maeyano, na na soise mba molema e. Mba na boŋsane, se to o kakabe momene, ndi o wọ pe o Jerusalem, o nyulo dina da Saŋgo Jezu.

(14) Ndi na a si tano a walabe, biso di kọ na sau, di ẹna, Gẹmia da Yehova di bọ.

(15) Na o bebọedi ba mi minya biso di noŋgo mabomba masu, di walo o moi a Jerusalem.

(16) Na baokweli pe ba Kaisaria ba alani biso, ba wani biso o mo wo dina dau Mnason, motu a Suprios moturu a mookweli, o ndabo au ndi biso di majano.

(17) Na biso di tano di poino o Jerusalem, bona tite, ba kusi biso na monyeŋge.

(18) O bone bunya Paul a alo otin na biso o mboa a James: na baturu bese, ba okia.

(19) Na a somino babo, a langwo miaŋgo mese bwam bwam, njika mambu Loba lo bolino na Basibii a nyulo bebolu bau.

(20) Na ba siŋgino na, ba busiše Yehova, ba ọna mo na; A muna ti! ua o eni, njika ekuli la Baju ba ẹna bo dube; ndi babo bese ba bwa kọdi o nyulo mbenda:

(21) Ndi ba laŋgoo onyulo oŋgo, na na o lei Baju bese ba pulisani Basibii, na ba baŋgi Moses, na, Ba si maenda bana bau, to daŋgwa ponda belemo.
(22) ? O nika nji e e: Dimuti di makotone o uma wo; ebanja ba mendi siŋga na ua o poi.
(23) Bola dini yi e na biso di kwalani ua: Biso di bene batu bane, ba ba kane soŋgo babo momene.
(24) Noŋgo babo, saŋgise ua momene na babo, be mosusedi na babo. na ba maeŋge milopo mabu: na bese ba bie na mano mambu me na ba laŋgono o nyulo oŋgo, ma titti dambu; ndi na ua momene pe o daŋgwe bwam bwam, na ua o neŋge mbenda.
(25) O nyulo Basibii ba dube, biso di tili eyala, na ba si dube nika dambu, ke dini mene, na ba neŋge babo momene na mambu me bolabe o losaŋgo, na o nyulo maiya, na mambu ma bwabe na di woŋgu, na o nyulo mosunji ma ŋgonderi.
(26) Ndi Paul a noŋgi ba batu, na o bone bunya a saŋgise momene na babo, a iŋgedi o tempili, ba o lea beboisedi ba minya ma bosaŋgi, na te na jabia di bolabe o babo bese.
(27) Ndi na susamba yese e tano ni bo; Baju ba wu o Asia, na ba enino mo o tempili, ba embe batu bese, ba neŋge maa mabu a nyulau;
(28) Ba eya na, A batu ba Israel, oŋgwane; Numa ndi yi e motu nyi malea batu uma ese, o lingise batu, na mbenda, na wane uma: a beŋge pe wana batu ba Grisia o tempili, o nyamse wanu uma ya bosangi.
(29) (Ebanja ba eni na mo o boso o mundi Trofimus, motu a Efesio, mo ba biana Paul a wani o tempili.)
(30) Ndi mundi mese mu ta nu asume, ndi batu ba uya mwemba: ndi ba noŋgo Paul, ba duta

mo o tempili: ndi diboki miombe mi kukami.
[31] Na ba alimo o bwa mo, miañgo mi pɔ na nyaboso ya mwemba ma babila, na Jerusalem bese ba ta o toise.
[32] Na dibokimene, a noñgi babila na baanedi ba bebwea, ndi a nyi wasi na babo. Na ba enino nyaboso na babila ba ɛsedi dipa Paul.
[33] Ndi nyaboso, a poi bebe, a noñgo mo, ndi a anedi mo o kwesabe na ñgɔkɔbi iba: ndi a kumo juwele mo nji a ɛno, na ? Ñji a bolino e.
[34] Duñgu da dimuti ba eya dambu di wo, dungu pe di pepe: na a si welino bia bo bwambu bwam bwam o nyulo itɔto, a anedi na ba alane mo o ndabo a bila.
[35] Na a poino o dikala, bo tana a bambabe na babila o nyulo manyakisani ma batu.
[36] Ebanja dimuti da batu di bupe o mbusa, ba maeya na, Alane mo one.
[37] Na Paul a tano a diaberi o ndabo a bila, a ɔna nyaboso babila na, ? Na toppino ua e. A ɔna, O ɛno toppo bwambu ba Grisia e:
[38] ? Ua o titti motu a Egypt, nyi ta to bono bimyo bo timbi itɔise, na bo dieri lokuli la batu lonɛ o eyañ, batu ba ta ebwan e.
[39] Ndi Paul a ɔna, Mba na ɛ Iju, ya Tarsus, motu a mundi, mundi ma Silisia, se to musadi; ndi na sosumedi ua, esedi mba na toppo o batu.
[40] Ndi a ta a bola mo doi, Paul a tem o moi a dikala, a sikimia batu na dia, na bakwidino na sau, a toppi na babo o bwambu ba Heber, na,

BEPASI XXII.

A bona tite, Basañgo, siñga so motobbo mam, moɛna na wana o boso banyo.
[2] (Ba singino mo a toppino babo o bwambu

ba Heber, ba beŋga kọ na sau: a ọna.)

(3) Mba nambadi na ẹ Iju, yabe o Tarsus o Silisia, na boŋgwabe ndi o munu mundi; na leabe o mataŋga ma Gamaliel ponda na belemo ba mbenda asu ya kwoṅ, na ta kọdi na Loba, ka na binyo bese o ẹno o eŋge.

(4) Ndi mba na ta na takise nini Ngia na te na kwidi, kaki na baka o ndabo a beboa, bomi, na bitu.

(5) Ka na prisi nyi ndene, a ẹ mba mbuṅ, na baturu bese: na babo ndi na kusino kalata na bona tite, na alo o Damasko, o wana babo ba ta ŋgata o Jerusalem, na ba takisabe.

(6) Ndi bo tombino na daŋgoo londo lam, na ta na pọ bebe na Damasko, na ponda tetin a mwese, dibokimene mu ta mu panyia mba muri na mure mwaie mondene mu wu o moi:

(7) Ndi na kọ o miaŋgadu, na siŋgi doi di ọna mba na, A Saul, A Saul, nji o matakiseno mbae.

(8) Ndi na alabe, ? Nja ua o ẹno a Saŋgo. A ọna mba na. Mba mene Jezu ya Nazareṭ, nu ua o matakiseno.

(9) Na ba ba ta na mba ba eni mu mwaie na mbadi, ndi ba kumo bwa bọngo: ndi ba si siŋgi doi da mo nyi toppi na mba.

(10) Ndi na ọna, ? Nji na mabolano, A Saŋgo. Ndi Saŋgo a ọna mba na, Asumwe, ala o Damasko: otin ndi e malaŋgwano ua, o nyulo mambu mese mẹ na possi ua o boli.

(11) Ndi na, na si enino o nyulo bosaŋgi ba mu mwaie, na leabe na dia na babo ba ta na mba, na pọ o Damasko.

(12) Na mo wo Ananias, motu a bosangi ponda mbenda, a bene dina la Baju bese ba jai otin.

(13) A pọ na mba, a teme bebe, a ọna mba na,

A muna tite Saul, kusa jene doŋgo. Na ni ponda mene, na ombwa mo o moi.

(14) A ọna, Loba la basaŋgo basu lo possi ua, o bia gẹmia dau, na gene Mo wo Nyu tem na sii, na siŋga doi da modumbu mau.

(15) Ebanja ua o mendi bẹ mbuŋ au na batu bese, o nji o tano o eni na singa.

(16) Ndi ua, nji o indedino, asumwe, o dubisabe, o owe miubi moŋgo, o beli o dina da Yehova.

(17) Na bo tombino na ta na timba o Jerusalem, na kane o tempili, na ta na kọ siŋga.

(18) Na eni mo a ọna mba na, Wamse, busa o Jerusalem tatanu: ebanja ba si ẹmedi kusa mbuŋ oŋgo o nyulo'am.

(19) Ndi na ọna, A Saŋgo, ba biina na elebe o ndabo a beboa, na dipi o ndabo a nduŋgamene yese babo ba dube na ua.

(20) Na ni 'ponda na maiya ma mbuŋ oŋgo Stefen ma ta ma komabe, na ta na teme bebe, na boli gẹmia o kwidi lau, na neŋge mbọti ya babo ba ta ba bwa mo.

(21) A ọna mba na, Ala; ebanja na ẹmedi loma ua itum one, o Basibii.

(22) Ndi ba tiŋgami singani mo, na ponda ini eyala, ndi ba sumo madoi mabu, ba ọna, Sumwe one motu ka nunu o wasi, a si aŋgameni ja.

(23) Na ka na ba eyino, ba suŋgwa mbọta abu, ba aŋgwa diburu o moi,

(24) Nyaboso ba bila a anedi mo na a wanabe o ndabo a bila, a anedi pe a biabe na lonyanyu; na a mendi bia neni ba eyino o lingise mo.

(25) Na ba kakino mo na misiŋga, Paul a ọna moandi ma ebwea nyu teme wanu, ? Bo doli na ua o dipa na lonyanyu motu nyi ẹ o Rome, ndi a si kwesabe e.

[26] Na moanedi ma ebwea a siṅgino na, o alo a laṅgoo nyaboso babila, a o̱na, ? Nji o mabolano o nunu motu, a e̱ ndi motu Rome.

[27] Ndi nyaboso ba bila a sisia bebe, a o̱na mo na, Laṅgwa mba, o e̱ ndi motu a Rome e, A o̱na, E.

[28] Nyaboso a alabe, na; Na bima bendene, na kusi dini joṅgise. Ndi Paul a o̱na, Na yabe o wonja.

[29] Ndi dibokimene, babo ba pula wasa mo ba asumwe: ndi nyaboso babila a ta a bwa bo̱ṅgo, na a biino na a ta ndi motu Rome; na o nyulo a ta a kaki mo.

[30] O kieri, ebanja a pulino bia mbadi, ne a bakabelino o Baju, a wonja mo, a ania na prisi nya boso, na baanedi bese, na ba a kotone; ndi a wana Paul o wasi, a jese mo o boso babu.

BEPASI. XXIII.

NDI Paul, a soke jombwa, ba mianu, a o̱na. A bona ti, na te na o bono bunya na ja o bwam bwam o molema o boso ba Loba.

[2] Ndi prisi nyi ndene, Anamias, a anedi babo ba tem bebe na mo o dipa modumbu mau.

[3] Ndi Paul a o̱na mo na, Loba lo mendi dipa ua, ua, edima e masaṅga o boko: ua o ja o kaise mba ponda mbenda, ndi o anedi na ba dipi mba o diṅgise mbenda e.

[4] Ndi ba ba tem bebe ba o̱na. Ua o so̱lise prisi nyi ndene nya Loba e.

[5] Paul a o̱na, A bonati, na si bii a ta ndi prisi nyi ndene; ebanja bo tilabe, Ua o si toppo bubi o nyulo moanedi ma bona bam.

[6] Ndi Paul a so̱ino na, dmṅgu di wo di ta Saddukai, na bane pe Farisai, a eya moi o mianu na,

A bonati, mba na e Farisai, na muna ya Farisai; o nyulo mapita ma bepumbweli ba kwldi, na belabe o bunya ba miuwedi.

(7) Na a ta a kwalino nika, motaŋgu mo ta o tetin a Farisai na Saddukai; ndi dimuti di ta di abani.

(8) Ebanja Saddukai ba kwalina, Bepumbweli be titti, to anjeli, to mudii; ndi Farisai ba puseli ba a bane.

(9) Ndi e ta etoto ndene; batiledi ba ta duŋgu na Farisai, ba tem; ba taŋgani, ba ona, Biso di si bii dambu da bubi na nunu motu; ndi ye te na mudii mu topponi mo, to anjeli, o si sedi biso di anane Loba.

(10) Ndi na motaŋgu mondene mu ta, nyaboso babila a bwa boŋgo na Paul a emedi nyauwia bepasi na babo, a ania babila, o ala wasi, ba sue mo na bwemba o tetin abu, na wane mo o ndabo a bila.

(11) O bone bulu bo bupe, Yehova a temi bebe na mo, A ona, A Paul, o embe molema; ka na o tano o laŋgwa o nyulo am o Jeruselem, nika mene ndi o mendino pe o be mbuŋ o Rome.

(12) NA bo eselino, duŋgu da Baju ba lattino o mwemba mo wo, ba kaki babo momene o wasi a mweka, na, Di si mada to nyo na te di bwa Paul.

(13) Ndi ba ba ta ba ekeli na nini mbenda, ba ta ngo mwane o misongi.

(14) Ndi ba po o prisi ba boso na baturu, ba ona, di weli biso momene o mweka mondene di si keka to dambu na te di bwa Paul.

(15) Ndi o nika, binyo na ba mianu, bola doi na nyaboso babila na a wani mo wasi na binyo o kieri, biana binyo o mapula wasa dambu bwam

bwam o nyul'au: ndi biso biana a poi bebe, di maboñsani o bwa me.

(16) Ndi ari a Paul mun'au a siñgi o betatteri babu, a alo, a iñgea o ndabo a bila, a lañgwia Paul.

(17) Ndi Paul a beli moanedi nya ebwea mo wo na mo, a ona, Alane ini esombe a motu o nya boso babila, a bene eyala wo ya lañgwa mo.

(18) O nika, a noñgi mo, a alani mo o nyaboso babila, a ona, Paul, nya beboa a beli mba, a uweli mba, na na wani ini esombe a motu na ua, a bene eyala ya kwalani ua.

(19) Ndi nyaboso babila a aledi mo o dia, a alani mo o muri mo wo esuka, a uwele mo na, Nji ua o benino o lañgwa mba e.

(20) A ona, Baju ba malattani o juweli ua o wana Paul o wasi kieri o boso ba mianu, biana ba mapula bia bwam bwam o nyul'au.

(21) Ndi o si siñgani babo; ebanja ba nañga tatta mo ba buki mwane ma batu, ba ba ekeli babo momene ba si mada to nyo na te ba bwa mo; ndi o tatanu ba boñsani, ba maombwa ndi dikaki na ua

(22) Na ndi nyaboso babila a esedi ini esombe a motu, a ali, a boli mo doi na, a si lañgwa to motu na a biise mo mano mambu.

(23) Na a beli baanedi bebwea biba na mo, a ona, Boñsani bebwea ba batu babila biba, o ala o Kaisaria, na batu ba beembe mosamba, na batu ba moñgo bebwea biba, o ponda ilalu ya bulu.

(24) Na ba boñsani beembe na ba ele Paul o moi au, ndi ba alane mo bwam bwam o mboa a Felix, moanedi.

(25) A tili kalati nini ka.

(26) Klaudia Lasia, na moanedi moasami Felix, besomedi.

(27) Nunu motu a ta a putabe na Baju, a ta a bwabe na babo; ndi na poi na batu babila, na suńga mo, na na singi na a ta ndi motu a Rome.
(28) Ndi na na biino janda la motobbo, na wani mo na babu ba mianu.
(29) Ndi na soi a ta a bakabeli o nyulo miuwele ma mbenda abu, ndi a si bene to dambu o mbuń au e duńgumene kwidi to ńgata.
(30) Na bo ta bo lańgwabe mba na Baju ba nańga tatta na nunu motu, na diboki na lomi mo na ua, na bola jania na babakedi bau pe ba kwali o boso bońgo, nji ba benino o lińgani mo. O ja bwam.
(31) Ndi babila ka na e anedino babo, ba nońgi Paul, ba wani mo ya bulu o Antipatris.
(32) O kieri, ba eseli batu ba beembe o walani mo, ndi babonene ba timbi o ndabo a bila.
(33) Ba, ba poino o Kaisaria, ba Laki kalati na moanedi, ba tese pe Paul o boso bau.
(34) Na moanedi a lańgino kalati, a uweli njika mundi a wuno. Na a biino a ta ndi o Silisia;
(35) A ona, Na emedi sińga ua ke babakeli boń-go pe ba poi. A ania na a neńgabe o ituń ya Herod ya moka.

BEPASI, XXIV.

O bebedi ba sutanu, Ananias prisi nyi ndene, a alo wasi, na baturu. na motopperi mo wo dina dau Tertullus, mo a lańgo moanedi o liń-gani Paul.
(2) Na a ta a belabe, Turtullus a kuma bakeli mo, a ona, Ombwa, o nyulo ońgo biso di bene pii nyi ndene, na bwam ba gita la bebolu bon-dene be boi na dini itumba o nyulo beombwedi bońgo.

(3) Biso di kusa mo o uma ese, na ponda ese, na masoma mese, A Felix, nyi ndene.
(4) To bẹ na, na si wọlise ua, gita, na sosumedi ua o ndedi oŋgo o siŋgani biso, ŋgusu' beyala.
(5) Biso di soo nunu motu a ẹ makuman, motu ma motukwedi o nyulo Baju bese o titin a wasi nyese, momi ma modieri a mwemba ma Nazaret.
(6) A ta a ala uma na uma o nyamse tempili: nu biso di noŋgi di ta di makaise mo ponda na mbenda asu.
(7) Ndi Lasias, nyaboso babila a poi, na manyakisani mandene, a suo mo o maa masu.
(8) A anedi na babakedi bau ba ye na ua; e bewasedi bau uamene o manoŋgo dibie da mambu mese biso di bakeli mo.
(9) Baju pe ba ẹmedi, na mano mambu mabẹna.
(10) Ndi Paul, (moanedi a pepino mo a toppi,) a alabe, O nyulo na na bii na ua o ta mokaisedi gita la nibu o dini itumba, na maalabe na mbamene na monyeŋge.
(11) Ebanja o ẹna o soŋtani, na bo ẹ ndi dum da minya na miba na na alono o Jerusalem, o joe.
(12) Ndi ba si soi mba o tempili na taŋgani to motu, to kona bola bubi, to o ndabo a nduŋgamen, to o mundi:
(13) To ba si weli pulise dambu gẹ na ba bakeli mba.
(14) Ndi dini na puselino ua, na o nyulo belemo ba belino jeke, nikamene ndi na maowe Loba la basaŋgo bam, na dube mambu mese matilabe o mbenda na betoppedi;
(15) Ndi na bene dipita o teŋgene Loba mu ẹna babo momene pe ba dube, na mendi bẹ bepumbwedi ba kwidi, na batem na sii, na ba si tem na sii.

(16) Ndi o dini na keki mbamene o bene molema ma bwam o teŋgene Loba na batu.

(17) Na o bebo̱edi ba mibu ma gita, na poi, o wana jabia, na mäbia ma dise o itumba dam.

(18) O wa ndi duŋgu da Baju ba wu o Asia, ba dii mba masaŋgisabe o tempili, se to na dimuti, to na eto̱to.

(19) Ba ta ba aŋgamene be̱ o wanu o boso boŋgo na baŋga, ye̱ ta na ba bene dambu o liŋgani mba.

(20) To na esele bano ba e̱ wanu ba kwali, ye̱ te na ba dii dambu da bubi di bolana mba ke na tem na boso bamianu;

(21) E be̱ teŋge o nyulo ini eyala wo, na kwali temino o tetin abu na, O nyulo bepumbwedi ba kwidi na belabe miuwedi na binyo o bono bunya.

(22) Na Felix a siŋgino mano mambu, ka na a bene soŋtani bwam bwam o nini belemo, a siseri babo, a o̱na, Lasias nyaboso babila a poi te, na mendi bia isu la bekwaledi banyo.

(23) A ania moanedi a ebwea o neŋge Paul, na bo̱bise mo; na a si baŋgani mwemba mau na ba si bolea mo, to kwalani mo.

(24) O betombedi ba mi minya, Felix a poi na munj'au Drusilla, ŋgoŋ a Iju, a lomi, a beli Paul, o siŋgaŋi mo o nyulo je̱mia la Krais.

(25) Na a kwalino o nyulo bosaŋgi, na japenya, na moka mo maye, Felix a soa, a o̱na, Ala ŋgia oŋgo o nini ponda; na bene te ponda nyi duŋgamene, na e̱medi beli ua.

(26) A apite pe na bima bi mabolabe mo na Paul, na wonja mo: o nika a lomi a beli mo ŋgeri gita, a kwali na mo.

(27) Ndi o bebo̱edi ba mibu miba, Porsius Festus a poi o begedi ba Felix; na Felix a pula do̱lisani Baju, a e̱sedi Paul, a kakabe.

BEPASI, XXV.

NDI Festus, a ta a pọ o eyundi, o beboedi ba sulalu, a alo o Kaisaria na Jerusalem.

(2) Ndi prisi nyi ndene na miomi ma Baju, ba uwele mo o liṅgani Paul, ba sosumedi mo,

(3) Ba tiṅgami, ba puli idọlisani, diṅgise Paul, na a lomi o beli mo o Jerusalem, ba naṅga itatta o bwa mo o ṅgia.

(4) Ndi Festus a alabe, na Paul a maneṅgebe o Kaisaria, na momene a maasumwe tatanu.

(5) A ọna pe, Esedi ba ba wele o tetin anyo, ba ala wasi na mba, na kwese nunu motu yẹ te na bubi bue na mo.

(6) Na a indeano na babo dum da su, a alo o wasi o Kaisaria; o bone bunya a ja o begedi ba moka, a anedi na Paul a wanabe.

(7) Na a poino, Baju ba sibi wasi ba wu o Jerusalem, ba tem muri na muri, ba neṅgeli gita la beyala ba maliṅga liṅgise Paul, bieṇa ba si weli bake.

(8) Ndi a alabeno na momene na, To o liṅgise mbenda ya Baju, to o liṅgise temapili, to o liṅgise Kaisar, na si boli to dambu, tom tom.

(9) Ndi Fetus a emedi bola idọlise la Baju, a alabe Paul, na, ?Ọ emedi ala a Jerusalem, ndi o kaisabe o nyulo mano mambu o boso bam e.

(10) Ndi Paul a ọna, Na tem o begedi ba Kaisar ba moka, uma na aṅgamene mba na kaisabe: ndi o Baju, na si boli to dambu da bubi, ka na ua o enino bwam bwam.

(11) Yẹ te na na ẹ mokumwedi, to na boli dambu di duṅgamene kwidi, na si baṅgi wọ: ndi yẹ te na mano mambu mẹ na bano batu ba bakelino mba ma titti, to motu a si wele baki mba na babo. Na bele Kaisar.

(12) Ndi Festus na a toppino na bamianu, a alabe na, Ua o belino na Kaisar, na o Kaisar ua o mendino ala.

(13) O betombedr̃ ba duṅgu da minya, kiṅe Agrippa, na Bernise, ba poi o Kaisaria, o soma Festus.

(14) Na ba tano otin minya ma gita, Festus a laṅgo miaṅgo ma Paul na kiṅe, a o̲na, Motu mo wo a diabe na Felix wanu ṅgata:

(15) O nyul'au na tano o Jerusalem, prisi ba boso, na baturu ba Baju, ba biise mba, ba uwele moka liṅgani mo.

(16) Ndi na alabe babo na; Se to ka nya batu ba Rome o bake motu o kwidi, ndi to ba ba bakeli mo ba be̲ boso na boso na nu nyi bakabeli, ndi a bene ṅgiṅnya o jalabe momene o nyulo dambu ge̲ na di naṅga liṅgani mo.

(17) O nika, na ba poino na si indie, o kieri na ja o begedi moka, na ania na nu motu a wanabe.

(18) Na babakedi ba teme, ndi ba si wani to motobbo ma mano mambu ma tano na bia:

(19) Ndi ba bene duṅgu da miuwedi diṅgise o nyulo bodimbia babu momene, na o nyulo mo wo Jezu, nyu ta a wo̲, ndi nu Paul a menino na a e̲ lōṅge.

(20) Na ebanja ba nyaki o nyulo nika da miuwedi, na uwele mo ṅgo̲ a e̲na ala o Jerusalem, ndi a kaisabe otin o nyulo mano mambu.

(21) Ndi na Paul a ta a beli Augustus na a ṣiṅgabe na mo, na anedi mo na a neṅgebe na te na maloma mo o Kaisar.

(22) Ndi Agrippa a o̲na Festus na, Na pula siṅgani nunu motu mbamene. A kwali na, o kieri ua o masiṅgani mo.

(23) Na o kieri, Agrippa a poino, na Bernise, na

jenene ndene, ndi ba ta ba iṅgea o uma ya siṅgani; na basaṅgo bila ba boso, na batu ba boso ba mundi, Festus a boli doi na Paul a wanabe.

(24) Na Festus a ọna, A kiṅe Agrippa, na batu bese ba okedi na biso, binyo o maeni nunu motu, o nyul'au dimuti lese la Baju, ba pulise na mba, o Jerusalem na wanu pe, be eya na, a si aṅgamene gindia itum.

(25) Na na soino na a si boli to dambu di aṅgamene kwidi, ndi na momene a pulino o Augustus, na puli loma mo.

(26) Na o mo na si bene to dambu na tilia o saṅgo am. O nika na wani mo o boso banyo, na o boso boṅgo A kiṅe Agrippa, na o beboedi ba kekise, na mabene dambu da tilano.

(27) Ebanja bo enene mba mbamba, o loma nya beboa, ndi o si lea mambu gẹ na di naṅga tiṅgami mo.

BEPASI, XXVI.

Ndi Agrippa a ọna Paul na, Ua o bolabe o toppia uamene. Ndi Paul a sambise dia dau, a kuma tobbia momene na,

(2) A kiṅe Agrippa, na oṅgeli mbamene monyeṅge, ebanja na mendi tobbia o nyul'am mbamene o bono bo eṅge o boso boṅgo, o nyulo mambu mese mẹ na mba na bakabeli na Baju.

(3) Bwam bwam o nyulo na na bii na o bene dibie o kọlọngone na miuwedi mi ẹ a tetin a Baju, o nika na sosumedi ua o bwa ndulo, o siṅgani mba.

(4) Nyam ka ya lōṅge, na te na mout'ami nyi ta o boso tetin a itumba dam o Jerusalem, e bian na Baju bese.

(5) Ba ẹna ba bii mba na beboteri yẹ te na b'e na

ba laṅgwa na ponda ba eembam o mwemba mosaṅgi, na ta ndi Farisai.

(6) Tatanu na tem na kaisabe o nyul'a dipita la dikaki di bolabe Loba na basaṅgo basu;

(7) O di dikaki dum da mibia masu na miba, mi tiṅgamino bia Loba mwese na bulu, ba mapita o kusa; o nyulo di dipita, a kiṅ Agrippa, mba na bakabeli na Baju.

(8) ? Nji so ji ena joṅgeli na binyo dambu di si madubabe, ye te na Loba lo pumbweli bawidi e.

(9) Mba na mbadi na maoṅgeli na mbamene, na aṅgamene bola mambu ma gita mateṅgeno o dina da Jezu ya Nazaret.

(10) Dini pe na boli o Jerusalem; na gita la basaṅgedi mba na kwese o ndabo a beboa, na ta na kusa ṅgiṅnya na prisi ya boso: na ba bwabeno, na boli doi dam o liṅgise babo.

(11) Na takise babo o mandabo ma nduṅgamen mese, na nyakisane babo o toppo dibena; na ta na kola ṅjo o liṅgani babo, na takise babo na te na mindi mi itum.

(12) O nika na ta na alo o Damasko, na ṅgiṅnya na beanedi be wu na prisi ba boso.

(13) A kiṅe, ya tetin a mwese, na eni mwaie ya ṅgia mu wu o moi, mu tuna mwaie ma we, mu panyie mba muri na muri, na babo ba ta ba daṅgo na mba.

(14) Ndi na biso bese di kwidino o wasi, na siṅgi doi di toppino mba, di ona o bwambu ba Heber na, A Saul, A Saul, nji ua o matakiseno mba, e. Yi e bwambi na ua o pari misoṅgo.

(15) Ndi na ona, Nja nyi e ua a Saṅgo. A ona, Mba Jezu nu ua o matakiseno.

(16) Ndi asumwe, teme o miendi moṅgo: ebanja na biisabe na ua o nyulo nini ka, o timbise ua

moboledi, na mbuń ya di o enino, na ya mano mambu na emedi biise ua:

(17) Suńgino ua na batu, na o nyulo Basibii, babo na lomi ua;

(18) O tele miso mabu, o tukwa babo o nyulo muititti na o mwenene, na o ńginnya Satan na o Loba, na babo ba makusa betombisedi ba miubu, na isańgo o tetin abu ba di sańgisabeno o nyulo jemia ji e na mba.

(19) Mo ndi A kiń Agrippa, na si ta na bańga beleedi ba moi:

(20) Ndi na sele lea babo o Damasko, na o Jerusalem, na o tetin a miiyo mese ma Judea, na Basibii, na ba atoeli na timbi na Loba, na bola bebolu be duńgamene o jatoeli.

(21) O nyulo mano mambu Baju ba puteli mba o tempili, ba pula bwa mba.

(22) Ndi na kusino jońgwane na Loba, na tińgami na te na bono bunya; na e mbuń o nyusadi na nyu ndene, na kwali se to mapepe, ndi mano batoppedi na Moses ba kwali ba mendi po:

(23) Na Krais a mendi taka, na a mendi be nya boso nyi mendi pumbwe o kwidi, na lee mwenene na batu, na Basibii.

(24) Na e bedi a matoppo na momene, Festus a kwali na doi dindene na, A Paul, o maboa njo: dibie dońgo da bwambi di matimbise ua njo.

(25) Ndi a ona, A Festus, mokoledi, na si maboa njo; na matoppo beyala ba mbadi na penya:

(26) Ebanja kińe, o boso banu pe na matoppono na wonja, a bii mano mambu: ebanja na dube na to di wo ya mano mambu di si utami na mo: o nyulo na dini dambu di si ta di bo o tuńgu.

(27) ? A kińe Agrippa, o dube batopperi e. Na bii na ua o dube.

(28) Ndi Agrippa a o̱na Paul na, Na mbeñe ua o pula timbise mba motu a Krais.

(29) Paul a o̱na, To na mbeñe, to bwambi, na puli na Loba, se to ua momene mo wo, ndi na bese ba siñgani mba o bono bunya, ba ta ba timbi ka mba na e̱no, ke nini ñgata.

(30) Na a toppino dini, kiñe a asumwe moi, na moanedi, na Bernise, na ba ba jai na babo.

(31) Na ba aluno o muri mo wo, ba toppo na babo momene na, Nunu motu a si boli dambu di añgamene kwidi to ñgata.

(32) Ndi Agrippa a o̱na Festus na, Nunu motu a esabele wonja, to a si leilabe ndi Kaisar.

BEPASI, XXVII.

NDI na e ta e tiñgami na biso di madua o Itali, ba bake Paul na babeboa bapepe o mo wo dina dau Julias, moanedi ma ebwea, o mwemba ma Augustus.

(2) A iñgedi o bo̱lo ba Adramittiam, di sibi, di pula na di madua o mbasanedi ma Asia; motu a Masedonia, Aristarku, o mundi ma Tessalonia, a tana biso.

(3) O bone bunya bo tuñge o Sidon. Na Julias a bola Paul bwam, a boli mo wonja na ali na makom mau, o e̱mbe momene.

(4) Ndi di sibino otin, di du' o bebe na Suprios, ebanja ñgo̱ e ta e embami.

(5) Ndi di duno o mune muri ma munja ma Silisia, na Pamfilia, da poi o Mira, ya Lusea.

(6) O otin ndi moanedi nya ebwea a diano bo̱lo ba Alexandria bo madua o Itali: ndi mo a tombedi biso otin.

(7) Na di duono mbeñge na minya ma gita, ndi di si wele po̱ teñgene Knidus, ñgo̱ e si e̱seli biso,

di duo bebe na Kreta, o teŋgene Salmone.
(8) Na bwambi di tomba mo, di poi o uma e belabe Esosoko bwam; bebe na wa mundi mu belabe Lasea e ta.
(9) Na ponda gita e ta e bo, na bedudi be ta boŋgo, ebanja ponda la njai e tombi; Paul a kuma laŋgua babo;
(10) A ona babo na, A binyo makom na soi na dini londo di makusa bubi na gita la dibolle, se to na bima, na bolo, ndi da lōŋge lasu pe.
(11) Ndi moanedi ya ebwea a dube saŋgo a bolo na mobenedi ma bolo atuna ma mambu mena Paul a toppono.
(12) Na ebanja esosoko e si duŋgumene o ponda epupa, duŋgu da dindene ba bola doi na ba asumwe wa uma ye te na ba wele po o Fenix, o esosoko ya Kreta, wa uma e teŋgene isun a poŋgo, isun a mikundu.
(13) Na ngo mikundu e uŋgedi te mbeŋe, ba biana ba makusa gemia dabu, ba ombo diyu, ba duo bebe na Kreta.
(14) Ndi e si indedi itum, ndi e wu e wuŋgusa a ŋgo, e belabe Euroklidon.
(15) Na bolo bo embamino, bo si wele lelle ŋgo, di eseli mo bo wuŋgwa.
(16) Di wuŋgoo o nyulo eyundi wo di belabe Klauda, biso di bene ebolu a bwambi o joŋgo kuŋga;
(17) Na babo ba noŋgino mo moi, ba ta ba bola joŋgwane, ba embe bolo na misiŋga mindene; na ba bene boŋgo ba si yabe ba ko o ētie ya mokoko, ba sibise mboŋga ese, o na ba ta ba wuŋgwa.
(18) Ndi biso di ta di wuŋgulani na moudi, o bone bunya ba kumo pumba bima.

(19) O sulalu di pumba mambu mese ma bo̱lo na maa masu.

(20) Na to we to ŋgiŋgitti e si panyi na gita la minya, se to ewuŋgusu esadi ndi kwidi biso, ndi mapita masu malō̱nge mese mabo̱i.

(21) Ndi o bebo̱edi itum ya ba kandanino ida, Paul a teme o tetin abu, a o̱na, A makom, binyo o ta o aŋgameni siŋgani mba, ndi di si asumwe o Kreta, o kusa bono bubi na dibo̱llen.

(22) Ndi na sosumedi binyo, o e̱mbe milema: ebanja e si o be̱ mbo̱llon a lō̱nge o tetin anyo, ke bo̱lo mene.

(23) Ebanja, o bono bulu, bo teme na mba Anjel' a Loba, ŋja mba na e̱no, na nu na mabiano.

(24) A o̱na, A Paul, o si bwa bo̱ŋgo; ua o mawanabe te o boso ba Kaisar: ndi ombwa, Loba lo boli ua babo bese ba madue na ua.

(25) O nika a makom o e̱mbe milema: ebanja na dube Loba di mendi be̱ ka ponda di laŋguabeno mba.

(26) To be na, biso di semia te o eyundi wo.

(27) Ndi na dum da yo̱ na lone̱ lo lundino na biso, di ta di wuŋgwo o muri na muri o Adria, na tetin a bulu, batu ba bo̱lo ba kumo joŋgeli na ba siseri bebe na mundi.

(28) Ndi ba pimbi janga, ba soo be ta mwaba ma miaŋga; na ba sisedi pe isun itum, ba pimba pe jaŋga, ndi ba soo dum la miaŋga na mitanu.

(29) Ndi ba bwa bo̱ŋgo, ba si yabe bo oŋgomia o moi a madali, ba pimba miyu mane̱ o isina, ndi ba eŋgeli bunya.

(30) Na batu ba bo̱lo ba ta ba ninya o bo̱lo, na ba sibise kuŋga o madiba, biana ba maala ndi pimba miyu o ndeŋge;

(31) Paul a o̱na moanedi ma ebwea na babila na,

e bɛ te na bano ba ja o bɔlo, binyo o titti na oŋga.

(31) Ndi babila ba ke misiŋga ma kuŋga, ba ɛsedi mo e wuŋgwo.

(33) Na bunya bo ta bo ni tindami, Paul a sosumedi babo bese na ba de; a ɔna, Bono bunya ndi bo lundi dum la lo yɔ na lonɛ, binyo o indedino lo tiŋgami kandan ida, ndi o si de to dambu.

(34) O nika na sosumedi binyo o da isun a yuma; ebanja dini di duŋgamane giembe binyo, o bia, e si mendi kɔ to nyɔ pɔ ya milopo manyo.

(35) Na toppino dini, a noŋgi ewolu, a bola Loba masoma o mioso mabu mese; na a buono mo, a kuma da.

(36) Ndi babo bese ba embami o milema, ba kumua da.

(37) Ndi biso bese di ta o bɔlo bebwea biba na mosamba na motoba ma midii.

(38) Na ba dedino na ba ula, ba womise bɔlo, ba pimba mbasi o munja.

(39) Na bo ɛselino ba sibii e eyundi; ndi ba soo isun a moɔpi na eyoŋgo mikoko, ndi ba oŋgeli na yɛ te ba wele ba matuŋge bɔlo otin.

(40) Na ba ke miyu, ba ɛsedi mo o madiba, ndi ba wonji ŋgata a pai, ba ombo mboŋga isina na ŋgɔ, ndi ba yua teŋgene mundi.

(41) Ndi ba po o uma makan ma munja na doŋgamene, ndi ba banjeli bɔlo, o mundi; ndi ndeŋge e banjia na to, ndi bo si sowe, ndi isina e kubia na mumban ma bemune.

(42) Babila, ba baise o bwa babeboa, e si yabe to mo wo a nyoye, a oŋga.

(43) Ndi moanedi nya ebwea a ɛmedi joŋgise Paul, a baŋgani babo o mianu manu; a ania na

ba ba ena ba nyọye, ba sele kọ o madiba, ba ali o mundi.

[11] Na ba dia, duŋgu o bebambu, na duŋgu o bepasi ba bọlo. Ndi na bo tombino, babo bese ba oŋgi o mundi.

BEPASI, XXVIII.

NA ba oŋgino ndi ba biana na eyundi e mabelabe Melita

[2] Ndi batu baeidi ba boli biso mambu ma bwam, ba bola wea, ba kusa biso motu nyese, o nyulo mbua tatanu, na o nyul'a ŋgọ.

[3] Na Paul a kotelino ŋgata a wea, a neŋge mo o dio, ndi pe, e busa o nyulo eididi, e alani mo o dia.

[4] Ndi batu baeidi ba enino nyama e battam mo o dia, ba ọna babo momene na, Bo titti penda nunu motu a ẹ ebwan, to na a oŋgino o munja, bekaisedi be si ẹsedi mo na a oŋgi.

[5] Ndi a soise dia, nyama e kọ o dio, ndi a si eni isisi.

[6] To bẹ na to ba omboo na di mendi tulami, to a kọ wasi dibokimene: ndi na ba ombino itum, na si eni to dambu di poiye mo, ba tukwa milema mabu, ba ọna, A ẹ ndi Loba.

[7] O mu muri ma eyundi mene isaŋgo a motu a boso nyi maania e eyundi e ta, dina dau di ta Publius; a kusi biso, a boŋgoo biso bwam bwam, minya milalu.

[8] Ndi bo ta saŋgo a Publius a naŋga diwau na diboa da maiya: na mo Paul a iŋgea otin, a kane, a neŋge maa mau o moi au, a bọlli mo.

[9] Na dini di ta di bọ, bapepe pe ba bene maboa o eyundi, ba poi, ba bọlli.

[10] Babo pe ba dube biso na gita la bedubedi,

ndi biso di asumwe te, ba bola biso mambu me na di mapula.

(11) Na o bebo̱edi ba mio̱di milalu biso di asumwe o bo̱lo ba Alexandria, bo bene epupa o eyundi, beemban bau be̱ Dioskari.

(12) Na di tuñge o Surakusi, di iñgedi otin sulalu.

(13) Na wa uma biso di eñge muri na muri, di poi o Reegium: di boi bunyà bo wo ñgo̱ e mikundu e wuñgia, ndi di po̱ o bone bunya o Putioli.

(14) Otin ndi di diino bona tite, ba puli biso na di ja na babo susamba: o na biso di walo o teñgeni Rome.

(15) O beweedi wa na bona tite ba siñgino biso, ba poi o doñgameni boso na te na Appii Forum, na Mandabo-ma-bawo̱ledi Malalu: na Paul a enino babo, a some Loba, a e̱mbami.

(16) Na biso di poino o Rome, moanedi nya ebwea a bake babeboa o nyaboso nyu batatteri: ndi Paul a ta a esabele na a ja na mo momene na nyabila nyi mattatti mo.

(17) Na bo tombino beboedi ba sulalu, Paul a beli miomi ma Baju o uma wo; na ba kotonino, a o̱na babo na, A bonati, to na na si bolino to dambu o liñgise batu, to belemo ba basañgo basu, na ta na bakabe mboa o wa o Jerusalem na maa ma batu ba Rome.

(18) Ba ba wasi te mba, ba ma̱esedi mba na ala, ebanja dambu njom a kwidi e titti na mba.

(19) Na Baju ba toppino liñgani mba, na timbi genene Kaisar; se to na na bene dambu o bakeli itumba dam.

(20) O nyulo dini nika ndi na beli binyo o gene, na toppone binyo, ebanja o mapita ma Israel, na kwesabe na ini ñgo̱ko̱bi.

21 Ndi ba ọna mo na, Biso di si kusi kalati ni wu o Judea o nyulo oŋgo, to bona tite ba poi ba si lea to motu to toppo bubi o nyulo oŋgo:

22 Ndi biso di mapula siŋgani ua, neni o maoŋgelino; ebanja o nynlo munu muri, biso di bii na e matoppoberi lingise mo o uma ese.

23 Na ba kakakino mo bunya, bagita ba poi na mo o mboa au; na mo a teli, a laŋgoo babo jania la Loba, a pula lea babo onyulo Jezu, na mbenda a Moses. na o nyulo batoppedi, o ediba na te na ebiano.

24 Na duŋgo ba dube mambu ma toppobe, duŋgo pe ba si dube.

25 Na ba si dọlisanino na babo momene ba asumwe, na Paul a toppi eyala wo na, Nambadi Mudii Mosaŋgi mu toppi o nyulo Isaia motopperi, na basaŋgo basu, na,

26 Ala na bano batu, ndi o kwali na, O siŋga, binyo o mendi siŋga, o si mendi soŋtani: o jene, binyo o mendi jene, ndi o si masọo:

27 Ebanja milema ma bano batu mi timbi pibbu, matọi mabu mẹ bwambi o siŋga, miso mabu makukam; ba si yabe ba ene na miso mabu, na siŋga na matoi mabu, na soŋtani na milema mabu, na ba atoeli, ndi mba na bọlle babo.

28 Esedi bo biane nika na binyo, na joŋgise la Loba, di lomabe na Basibii; ndi ba mendi siŋga mo.

29 Na a toppino bini beyala, Baju ba ala, ba aledi joŋgeli dindene o tetin a babu.

30 Na Paul a ja mibu miba o ndabo au, ni a kakino; a kusi bese ba poiye mo.

31 A laŋgo jania da Loba, na lei ma mambu mi'ẹ o nyulo Saŋgo Jezu na wonja, to motu a si baŋgani mo.

KALATI YA BATU BAROME.

Epasi, i.

PAUL, moutu a Jezu Krais, belabe mololoma, nyu wandabe o molaŋgo ma bwam ma Loba,

2 Mena a boli dikaki o iponda la boso o nyulo batopperi bau o betiledi ba bosaŋgi,

3 O nyulo Muna au Jezu Krais Saŋgo asu, nu nyi yabe na mbolako a David ponda eyubo,

4 Ndi a biisabe Muna Loba na ŋgiŋnya ponda Mudii Mosaŋgi o nyulo bepumbweli ba kwidi;

5 O nyulo'au biso di kusi ndolo na eyala ya mololoma, o nyulo bekusedi ba jemia tetin a matumba mese, o nyulo dina dau;

6 Pulisani babo binyo pe o belabe ya Jezu Krais;

7 O bese ba be o Rome, o tondabe ya Loba, belabe basaŋgedi; ndolo di ena binyo na mosaŋgo o Loba Tite lasu, na Saŋgo Jezu Krais.

8 NDI o boso na soma Loba lam o nyulo Jezu Krais o binyo bese, na jemia danyo di toppobe tetin a wasi nyese.

9 Ebanja Loba loe mbuŋ am, nu na bolea na Mudii mam o molaŋgo ma bwam ma Mun'au, na tiŋgami sosumia o nyulo anyo o kane lam;

10 Kanimo na be ndi ne na ŋgia e telam o nyulo gemia da Loba o ya na binyo.

11 Ebanja na pulise gene binyo bwambi, na na mabola na binyo duŋgo da jabia da mudii, na o nyulo au o masikimia;

12 Di biana, na mba na malokomia na kusa ŋgiŋnya mwemba manyo o nyulo jemia danyo na jemia dam.

13 Ndi a bonati, na si ɛ̄medi na o bɛ̄ mbamba, na ngeri gita na ta na maye na binyo, ndi na ekabe na te na o eŋ̄ge, na na makusa bepuma tetin anyo pe nika na pulisani Basibii bapepe.

14 Ebanja na aledi ewu o Bagreki na Basibii, o bajaŋ̄gwa na ba siaŋ̄goo.

15 Ka na bene ŋ̄giñnya, na bōñsani laŋ̄gwa molaŋ̄go ma bwam na binyo o ɛ̄no pe o Rome.

16 Ebanja na si sɔ̄lo o molaŋ̄go ma Krais: e yɛ̄ ndi ŋ̄giñnya ya Loba na te na joŋ̄gise ya bese ba dube: Baju ndi o boso na bagreki pe.

17 Ebanja otin ndi bosaŋ̄gi ba Loba bo biisabe o nyulo jɛ̄mia na te na jɛ̄mia; ka na e tilabe, Batem ba sii ba maɛ̄ mowenya o nyulo jɛ̄mia.

18 EBANJA maliŋ̄ga ma Loba ma leabe o nyulo moi diŋ̄gise miubi mese na ba sitem nasii ya batu, babo ba aledi mbadi mbusa onyulo miubi:

19 Ebanja di di biabe ya Loba di biisabe tetin abu; Loba lo biise mo na babo.

20 Ebanja bobia bau bi si enabe na te na iponda ya bewekedi, be biabe o nyulo bebolu bau, e ɛ̄ ŋ̄giñnya yau ya bwindia na nya Loba;

21 Na ndi ba si benino eyala, ebanja ni iponda ba bii Loba, ba si dube mo ka Loba, to ba si somi mo, ndi ba timbi ewɔ̄lo o mianu mabu, milema mabu mi timbi muititi o nyulo elema abu.

22 Ni iponda ba lea babomene na baaŋ̄gwedi, ba timbi belema,

23 Ba weŋ̄gisani esaŋ̄ga ya Loba nyu si atoeli ebɔ̄du, disue, poŋ̄gobe ka motu nyi ma bɔ̄, na binun, na nyama ya miendi miŋɛ̄, na mambu ma moŋ̄ge mabum.

24 Na ndi Loba lo ɛ̄sedi babo o miubi o nyulo bepuledi ba milema mabu, o sibise manyulo abu wasi o mowo na nune;

25 Ba weńgisani mbadi a Loba dibańgo, ba owe ba bolea yuma yi wekabe, se to Mowekedi, uu nyi a namsabe mba na mba; Amen.

26 Onyulo dini Loba a bake babo o dia da bepuledi ba bubi; batu babu ba aboli dambu da bwam da babomene, na dambu di si dọ̄di na motu;

27 Nika pe bitu ba ẹ̄sedi di dọ̄di ya bitu, bomi ba sina milema mowo na nune, bomi na bomi ba boli mambu ma ison, ba kusi o tetin abumene besauwidi be duńgamene miubi mabu.

28 Ndi ebanja ba bańgi dibie da Loba, Loba lo baki babo o dia da mudii mu pumberi, o bola mano mambu ma si duńgamene bola;

29 Ba lunda na misisańgi mese, misuńgi, miubi, diwinako, ekon; lunda na betamedi, bwane, mitańgu, mawondon, bubi bondene;

30 Miinda, batoppedi ba isuka, baasińgedi ba Loba, lunda na betọ̄di a molema, kenja, batopperi bandene, ba ania mianu ma bubi, ba si dube sańgo na nyańgo.

31 Ba si sontedi, ba buleli mali, ba si bene ndọ̄lo a motu, malińga mabu ma si tomba, ndedi e tī̀ti.

32 Ba bii eyala ya Loba, na babo ba boli mano mambu ba ańgameni kwidi; ndi ba boli mano mambu, e ba kusi moyau o bolino mo.

BEPASI, II.

NA ndi a motu o si bene eyala, to nja o ẹ̄no nyi kaise; ebanja otin ndi o kaise nupepe o kwese uamene, ebanja ua o kaise o boli mano mambu.

2 Ndi biso di bii na bekaisedi ba Loba bẹ̄ ponda betem ba sii dińgise babo ba boli mano mambu.

3 ? Ndi ua motu nyi kaise babo ba bolino mano mambu, o biana na uamene nyi boli mano mambu

na o maoŋga bekaisedi ba Loba e.

4 To o baŋgi belundedi ba bwam bau na malakako na betattedi, o si bii na bwam ba Loba bo dieri ua o jatoeli:

5 Ndi ponda bwambi boŋgo na molema moŋgo mi si sibi wasi o neŋgeli na uamene maliŋga o bunya ba maliŋga na bebiisedi ba bekaisedi ba bosaŋgi ba Loba.

6 Nu nyi emedi timbiseli motu na motu ponda bebolu bau:

7 Na babo o nyulo betiŋgami o bebolu ba bwam, pulise bosaŋgi na idube, na lōŋge lo titi su, lōŋge la bwindia.

8 Ndi na babo ba pulise idube abumene, ndi ba si dube mbadi, ndi ba dube miubi, maliŋga na pidi, udutu ndeue, na isisi,

9 O moi a mudii ma motu nyese nyi boli bubi, Iju o boso, na o Bagreki pe;

10 Ndi bosaŋgi, idube na mosaŋgo, o motu nyese nyi boli bwam, Iju la boso na Bagreki;

11 Ebanja edube ya motu na motu e titi na Loba.

12 Ebanja ka na bagita ba boli bubi e si be mbenda, ba maala nyama e si be mbenda; ka bagita ba boli bubi wasi a mbenda, ba maala nyama wasi a mbenda.

13 Ebanja se to basiŋgedi ba mbenda ba tem na sii o boso ba Loba, ndi baboledi ba mbenda ba ma timba batemedi na sii.

14 Basibii, babo ba si bene mbenda, ba boli o nyulo motu mambu ma mbenda, bano ba si bene mbenda ba be mbenda na babomene;

15 Babo ba lea ebolu ya mbenda e tilabe o milema mabu, midii mabu mi teme mbuŋ, na mianu mabu o mowo na nune ba bakeli, to boli babomene njom.

16 O bo bunya Loba lo mendi kaise besukedi ba batu, ponda molaŋgo ma bwam bolabe na mba o lea o nyulo Jezu Krais.

17 Ndi o e te na belabe Iju, ndi o wumse o mbenda, na o kumba uamene na Loba,

18 O biino gemia dau, ndi o puseli mambu ma si tem ka po, o leabe o nyulo mbenda;

19 O biana na uamene o e modieri ma bandima, mwenene ya babo ba ja o nuititi,

20 Moleedi ma bailema, modieri ma bana, o bene bowan ba dibie da mbadi, o mbenda.

21 ? Ua nyi lea nyupepe, o si lea uamene e. ? Ua nyi laŋgwa na batu ba si iba, uamene o iba e.

22 Ua nyi toppi na motu a si wite mosuŋgi, uamene o wite mosuŋgi e. ? Ua nyi asiŋge losaŋgo, uamene o iba o nyulo tempili abu e.

23 Ua nyi weli kumba na mbenda, o bebuleli boŋgo ba mbenda o baŋgani Loba e.

24 Ebanja dina da Loba di bena tetin a Basibii o nyulo anyo, ka na e tilabeno.

25 Ebanja o neŋge te mbenda boendi bo bene moseñ nambadi; ndi o buleli te mbenda boendi boŋgo bo timbi na e si be pe boendi.

26 ? Na ndi ba ba si bene boendi ba neŋge mbenda, bi siboendi babu be si malaŋga boendi e.

27 ? Ndi bi siboendi ponda motu e lundise te mbenda, bo si maala kaise binyo o nyulo eyala na boendi o bulelino mbenda e.

28 Ebanja nu a titi ndi Iju nyieno nika o mbusa, to na boendi bi bieno o mbusa o eyubo;

29 Ndi a e Iju nyiena o tetin, na boendi pe boe o molema, o mudii, se to eyala; esesa abu e titi na batu, ndi na Loba.

BEPASI, III.

'NJIKA nya Iju a benino; to njika moseń ya boendi e.

2 Gita o nya nyese; o boso, ba kusino eyala ya Loba.

3 Ebanja to na dońgo dabu ba si dube, ? ebańgi dabu di manyamse edubedi ya Loba e.

4 Se to nika: esedi Loba lo e mbadi to motu nyese a timbi dibańgo; ka na e tilabe, Na o mateme na sii o betoppedi bońgo, na o mabuka ko o kaisabe.

5 Ndi ye te bubi basu bo pemse bosańgi ba Loba, neni di makwalino e. Loba lo si tem na sii ko a timbisele e. Na toppi ka motu,

6 Se to nika! Ko neni so Loba lo makaise wasi e.

7 Ebanja ye te mbadi a Loba e buki o nyulo dibańgo dam na te na esańgi dau, nji mba na kaisabe tatanu motu bubi e.

8 Ndi neni di si toppino ka bapepe ba kwali na biso di toppi, Esedi biso di bola bubi na bwam bo mapo. O bia bekwesedi babu be etem na sii.

9 Neni biso di buki e. Kem, di si buka; biso di puseli o iponda boso na biso bese Baju na Bagreki ba be wasi a bubi;

10 Ka na e tilabe, To mo wo a titi bosańgi, to mo wo.

11 To mo wo nyi sońtani, to mo wo nyi pulise Loba.

12 Ba a bese ba timbi mbusa, ba a bese ba timbi bubi, to mo wo nyi boli bwam, to mo wo;

13 Nyuńgu abu e e sońgo nyi telami: na beyeme babu ba ondo, ekembe ya pe ye wasi a bepopo babu;

14 Midumbu mabu me lunda na malo na njuńgi;

15 Miendi mabu mi nya miila o koma maiya;

16 Dibumbe na ndutu dę̄o belemo babu,
17 Ngia ya mosaṅgo ba si bii.
18 Boṅgo ba Loba bo titi na miso mabu.
19 Ndi biso di bii na to njika mbenda e toppino, e toppi na babo ba bę̄ wasi a mbenda, na midumbu mese mi makwesebe, na wasi nyese ba timbi bubi o boso ba Loba.
20 Ebanja o nyulo bebolu ba mbenda to eyubo e si matem na sii o boso bau. Ebanja o nyulo mbenda dę̄ dibie da bubi.
21 NDI tatanu bosaṅgi ba Loba e si bę̄ mbenda, e biisabe, e kusi mbuṅ o nyulo mbenda na batopperi,
22 Bosaṅgi ba Loba o nyulo jęmia o Jezu Krais na baa bese, na o moi a baa bese ba dube, ebanja baa bese bę̄ ka po;
23 Ebanja bese ba boli bubi, na ba si poi na esesa e wu na Loba
24 Ba kusi betemedi ba sii o nyulo ndōlo au na wonja; o nyulo ekotedi yę̄ o Krais Jezu;
25 Nu Loba lo tesino, jabia la bwa o nyulo jęmia la maiya mau, na na bosaṅgi bau bo mabiisabe o nyulo betombedi ba miubi ma iponda ya boso, o betattedi ba Loba,
26 Na bebiisedi ba bosaṅgi bau o yini iponda, na a mateme na sii, na timbise mo nyitem na sii nyu bene jęmia o Jezu Krais.
27 ? Na ndi kumba bo ęno e. E makukabe. O nyulo njika mbenda, ya beboli e. Kem, ndi mbenda ya jęmia.
28 Ebanja biso di bii na motu a matem na sii o nyulo jęmia, e si bę̄ na bebolu ba mbenda.
29 ? A ę̄ ndi Loba la Baju, se to Loba la Basibii e. E, ya Basibii pe.
30 O eni e dę̄ Loba lo wo nyu matimba baboendi

etem na sii o nyulo jemia, na ba si boendi o nyulo jemia dabu.

31 ? Biso di nyamsino mbenda o nyulo jemia. Se to nika. E, di sikimedi mbenda.

BEPASI, IV.

NJIKA dambu di makwala na Abraham saŋgo asu na eyubo a aledino e.

2 Ebanja Abraham a timbi etem na sii o nyulo bebolu, a bene dambu da kumba: se to o boso ba Loba:

3 Ebanja nji etiledi a toppino e. Abraham a dube Loba, ndi e laŋgabe na mo ka bosaŋgi.

4 Ndi na moboledi, besauwidi bi si laŋgabe ponda ndolo, ndi ponda ewu:

5 Ndi nu yi si bola ebolu, ndi a dube na mo yi timbi babubi etem na sii, jemia dau di laŋgabe ka bosaŋgi.

6 Ka na David a laŋgwano bonamedi ba motu nyi ena Loba a langi bosaŋgi e si be ebolu, na,

7 Bonam na babo miubi mabu mi tombisabe, na mbindu abu e kumanibe:

8 Bonam na motu ye na Yehova a si mendi laŋga bubi.

9 Bono bonam bo poi o moi a baboendi, to o moi a ba siboendi e. Ebanja di ona jemia di laŋgabe na Abraham ka bosaŋgi.

10 Neni so e laŋgabe; ni iponda o ta o boendi, to o bi siboendi e. Se to o boendi, ndi o siboendi.

11 Ndi a kusa jeembau ya boendi, elattedi ya bosaŋgi ba jemia bena a bene o e siboendi bau, na a mabe saŋgo ya baa bese bu dube o bisiboendi; na na bosaŋgi bo maala laŋgabe pe na babo:

12 Ndi saŋgo ya ba boendi, na babo ba titi ndi boendi mene, ndi ba daŋgwa o mataŋga ma

jēmia ya saṅgo asu Abraham, iponda isiboendi bau.
13 Ebanja se to na o nyulo mbenda, dikaki di bolabe na Abraham to mbolako au, na a mabē mosaṅgwedi ma wasi, ndi o nyulo bosaṅgi ba jēmia.
14 Ebanja yē te babo ba bē wasi a mbenda ba bē basaṅgwedi, jēmia e timbi 'wōlo, na dikaki di nyam:
15 Ebanja mbenda e wani maliṅga, ndi uma mbenda e titi, bebuleli be titi.
16 Ndi dini di ta o nyulo jēmia, na e mendi bē ponda ndōlo; na o isu dikaki di matiṅgami na mbolako yese. Se to na dini di ē ya mbenda, ndi na di pe di ē ya jēmia ya Abraham, nu nyi ē saṅgo ya biso bese.
17 Ka na e tilabe, Na timbi ua saṅgo ya gita la matumba, o boso ba Loba, o miso mau mene a dube, nu nyi boli lōṅge na bawidi, ndi a belino mambu ma titi ka na mabē;
18 Nu, itum na dipita a dube na dipita, na a matimba saṅgo ya gita la matumba, ponda na e toppobe, Nika ndi mbolako oṅgo e mendi bē.
19 Ndi a si bōbo na jēmia, a si oṅgeli na nyulo au ka kwidi, ni ponda a ta bebe na ebwea la mibu, to na kwidi la esari a Sarah;
20 Ndi o nyulo dikaki da Loba, a si sonjo o nyulo penda, a ta ṅgiṅnya na jēmia, a dube Loba.
21 A ta a tiṅgami na di a bolino dikaki, a ta a wele bola.
22 Na ndi e laṅgabe na mo ka bosaṅgi.
23 Ndi e si tilabe o nyulo au momene na e laṅgabe na mo,
24 Ndi na o nyulo asu pe, na e mendi laṅgabe bisomene nyi dube na mo nyi pumbweli na kwidi Jezu Krais saṅgo asu;
25 Nu nyi bakabe o nyulo miubi masu, a pumbweli pe o nyulo betemedi basu ba sii.

BEPASI, V.

NA ndi di tem na sii o nyulo jemia, di bene mosaṅgo na Loba o nyulo saṅgo asu Jezu Krais.

2 O nyulo au pe di kusi beiṅgedi basu na nini ndolo, otin ndi biso di temno, di bwa pe monyeṅge na dipita da bosaṅgi ba Loba.

3 Se to na yini mene, di bwa monyeṅge o betakisedi basu, di bii na betakisedi basu di wane betattedi.

4 Na betattedi basu, bwam; na bwam basu, dipita;

5 Na dipita dasu di si solise biso, ebanja ndolo a Loba lo komia o milema masu o nyulo Mudii Mosaṅgi, nu nyi bolabe na biso.

6 Ndi ni iponda di ta bobo, o iponda e duṅgamene Krais a widi o nyulo batu ba bubi.

7 E si be na motu a wo o nyulo motu nyi tem na sii; to e mendi be o nyulo motu a bwam mo wo a emedi wo:

8 Ndi Loba a bole biso epuseli la ndolo au teṅgene biso, na ni iponda di ta babubi, Krais a widi o nyulo asu.

9 E buka dini di teme na sii o nyulo maiya mau, di maoṅgisabe na maliṅga ma Loba o nyulo au.

10 Ebanja di e te baasiṅgedi, di lokomia na Loba o nyulo kwidi la Mun'au, neni biso ka na di lokomedi di si maoṅgisabe o nyulo lōṅge lau.

11 Ndi se to dini mene, di bwa monyeṅge na Loba o nyulo Saṅgo asu Jezu Krais, o nyulo au pe di kusi belokomedi.

12 E be te nika, ka na o motu mo wo bubi bu iṅgedi wasi, na o nyulo bubi, kwidi, na ndi kwidi di latteli o moi a batu bese, ebanja bese ba boli bubi;

13 Ebanja na te na ni iponda ya mbenda, bubi

bu ta na o wasi: ndi bubi bu si laŋgabe uma mbenda e titi:

14 To o na kwidi di ania na Adam na te na Moses, o moi a babo mene ba si boli bubi ponda bubi ba Adam; nu nyi ta bowan ba nu nyi maye.

15 Ndi se to ka bubi, nika pe ndi jɛmia la wonja: ebanja o nyulo te bubi ba motu mo wo, gita ba widino, ndɔlo ya Loba na jabia di enabe na di buka o ndɔlo ya motu mo wo Jezu Krais, teŋgene bagita.

16 Ndi se to ka mo wo a boli bubi, nika ndi jabia; ebanja bekaisedi be poi o nyulo motu mo wo o bekwesedi, ndi jabia la wonja di poi o nyulo gita la miubi, na te na betemedi ba sii.

17 ?Ebanja o nyulo te bubi ba motu mo wo, kwidi e ania o nyulo motu mo wo, neni babo ba kusi gita la ndɔlo na jabia la bosaŋgi ba si maania na buka o lōŋge o nyulo mo wo Jezu Krais e.

18 Na ndi, o nyulo bubi bo wo, e poi o moi a batu bese o bekwesedi; nika pe o nyulo ebolu wo ya bosaŋgi, e poi o moi a batu bese o betemedi ba sii o lōŋge,

19 Ebanja, ka na di sidube da motu mo wo gita ba timbi babubi, nika pe o nyulo edube ya motu mo wo, gita ba matimba bosaŋgi.

20 Ndi e buka, mbenda e poi na na bubi bu matōndone. Ndi uma bubi bu tōndone, ndɔlo e tōndo na di buka:

21 Na ka na bubi bu ania o kwidi, nikamene ndɔlo di mendi ania o nyulo bosaŋgi na te na lōŋge la bwindia o nyulo Jezu Krais Saŋgo asu.

BEPASI, VI.

?NENI di makwalano e, ?Biso di matiŋgami na bubi, na ndɔlo ya Loba e matōndo e.

2 ? Se to nika. Neni so biso di widino na bubi, di mendi tiñgami na mo e.

3 ? Binyo o sibii na biso bese di ta di dubisabe na Krais Jezu, di dubisabe na kwidi lau e.

4 Na ndi di pullabe mwemba mau na kwidi; na ka na Krais a sumwabe na kwidi o nyulo sañga la Tite, nika biso pe di madañgwa o belemo ba penya.

5 Ebanja di latti te na bowan ba kwidi lau, nika biso di mendi bẹ na bepumbweli bau:

6 Di biino dini na modun masu manyulo mo ta mo panami na mo, na na nyulo ya bubi bu ma nyamsabe, na biso di si mabolea pe bubi.

7 Ebanja nu nyi widi a oñgisabe na bubi.

8 Ndi yẹ te na biso di widi na Krais, di dube na biso di mendi ja mwemba mau;

9 Biino na Krais a sumwabe na kwidi, a si wọ pe: kwidi e si bene pe jania o moi au.

10 Ebanja kwidi yẹna a widino, a widi o nyulo bubi; ndi lōñge yẹna a ẹno, a ẹno na Loba.

11 Na ndi o lañga binyomene widi na bubi, ndi o bẹ mowenya na Loba o nyulo Krais Jezu Sañgo asu.

12 O si sedi bubi bu ania o nyulo anyo nyi mawọ, na o dube mo o bepuledi bau:

13 To o si bake beluñgi banyo bewesan ba bi sisañgi na bubi; ndi bake binyomene na Loba ka babo ba ẹ mowenya o nyulo kwidi, na beluñgi banyo bewesan ba bosañgi na Loba.

14 Ebanja bubi bu si maania o moi anyo: binyo o si bẹ wasi a mbenda, ndi ndọlo.

15 ? Ndi ne, Biso di mabola bubi, ebanja di si bẹ wasi a mbenda, ndi wasi a ndọlo e. Se to nika.

16 ? Binyo o si bii, na nu yiẹna binyo o bake binyomene bautu o dube, binyo o bẹ ndi bautu

na mo yiẹna o dubeno e: e bẹ te bautu ba bubi na te na kwidi, to o dubeno na te na bosaṅgi.

17 Di soma Loba, to na o ta bautu ba bubi, binyo o dube na molema bowan ba beleedi bẹna o ta o bakabe.

18 Ndi o suṅgabe na bubi, o timba bautu ba bosaṅgi,

19 (Na toppi ka motu o nyulo bọbo ba beyubo banyo,) Na ka na binyo o bakeno beluṅgi banyo bautu ba miubi na bekwainyedi, nikamene bake beluṅgi banyo bautu ba bosaṅgi na te na betemedi ba sii.

20 Ebanja ni iponda o ta bautu ba bubi o ta wonja o nyulo etem na sii.

21 ? Njika bepuma binyo o ta o bene o mano mambu o nyul'au o bene bosọlo tatanu e. Isu la mano mambu mẹ kwidi.

22 Ndi tatanu, wonjabe na bubi, o timbi bautu ba Loba, ndi o bene bepuma banyo na saṅgedi, na isu lau lōṅge la bwindia.

23 Ebanja besauwidi ba bubi bẹ kwidi ; na lōṅge la bwindia dẹ jabia la wonja ya Loba, o Krais Jezu saṅgo asu.

BEPASI, VII.

A BONATI, na toppi na batu ba bii mbenda, ? Binyo o si bii na mbenda e bene ṅgiṅnya o moi a motu ka iponda a ẹno e.

2 Ebanja mutu nyi maba momi a tiṅgami na momi au o nyulo mbenda: ndi momi a widi te a wonjabe na mbenda ya momi.

3 Nikamene ni iponda momi au a ẹno, a mabelabe mutu a mosuṅgi a latta te momene na motu nyi pepe; ndi momi au a widi te, a ẹ wonja na mbenda, ndi a si be mutu a mosuṅgi to a latti momene na nyipepe.

4 Na ndi a bonati, binyo pe o bwabe na mbenda o nyulo mokuku ma Krais, na binyo o lattabe na nyu pepe, momene nyu sumwabe na kwidi, na biso di mawane bepuma na Loba.

5 Ebanja ni iponda di ta wasi a beyubo, bepuledi ba bubi bue na mbenda, be puńgweli o beluńgi basu na te na be wani bepuma ba kwidi:

6 Ndi tatanu di suńgabe na mbenda, di widino na di otin ndi di aledino; na biso di bolea o o lōńge la penya la mudii, se to o lōńge la edun ya eyala.

7 ? Neni di makwalano e. Mbenda e e bubi e. Se to nika. Na si ta na bia ekon, e si be na mbenda e kwala na, Ca o si konone.

8 Ndi bubi o nyulo eanedi, e puńgweli tetin am nya bekonedi bese; ebanja e si be na mbenda, bubi bu titi.

9 Ndi na ta mowenya o iponda po; na ni iponda mbenda e poi, bubi bu timbi mowenya, na mba na widino.

10 Ndi eanedi yi e na lōńge, di ta kwidi na mba:

11 Ebanja bubi o nyulo eanedi, e wondi mba, ndi o nyulo au, e boo mba.

12 Na ndi mbenda e e bosańgi, na eanedi bosańgi. na etem, na bwam.

13 ? Na ndi di di e bwam di timbi kwidi na mba e. Se to nika. Ndi bubi na e mendi biisabe bubi, e puńgweli kwidi tetin am o nyulo bwam: na bubi o nyulo eanedi e matimbi bubi bondene.

14 Ebanja di bii na mbenda di e ya Mudii; ndi mba nae ka eyubo, sibisabe wasi a bubi.

15 Ebanja di na bolino, na si biino; ndi di na pulino, na si bola; ndi di na asińge, na bola.

16 Na boli te di na si pulano, na teme mbuń na mbenda e e bwam.

17 Na ndi se to mba pe nyi boli mo, ndi bubi bu ja o tetin am.

18 Ebanja na bii, na bwam bi si ja tetin am, tetin a beyubo bam; ebanja dipuledi di e na mba, ndi o bola di die bwam di titi.

19 Bwam na pula bolano, na si boli; bubi na si emedi, na bolino.

20 Na ndi, na boli te di na si pula, e titi mba nyi boli mo, ndi bubi bue tetin am.

21 Na soi ndi mbenda tetin am, na na pulino bola bwam, bubi bue na mba:

22 Ebanja na dolisani o mbenda a Loba ponda nyulo ya tetin;

23 Ndi na eni mbenda epepe o beluńgi bam, di anana dińgise mbenda di e o mudii mam, na wanino mba mokoma na mbenda ya bubi bue o beluńgi bam.

24 A mba motu ndutu! ? Nja a wele suńga mba na yini nyulo la kwidi e.

25 Na soma Loba o nyulo Jezu Krais, sańgo asu. Na ndi mba mbamene na mudii mam na bolea mbenda ya Loba, ndi na mukuku, mbenda ya bubi.

BEPASI, VIII.

NA ndi bekwesedi be titi na babo ba be o Krais Jezu; babo ba si dańgwa ponda beyubo, ndi ponda Mudii.

2 Ebanja mbenda ya Mudii ma lōńge o Krais Jezu e wonja mba o nyulo mbenda a bubi na kwidi.

3 Ebanja di di si ta o ńgiińnya ya mbenda o boli. e ta bobo o nyulo beyubo, Loba a lomino Muna au momene o bowan ba beyubo ba bubi, na o nyulo bubi, a kwese bubi tetin a beyubo;

4 Na na bepuledi ba mbenda be malunda na biso nyi si daŋgwa ponda beyubo, ndi ponda Mudii.

5 Ebanja babo ba bɛ̄ ponda beyubo ba oŋgeli mambu ma beyubo, ndi babo ponda mudii, mambu ma mudii.

6 Ebanja bepuledi ba beyubo bɛ̄ kwidi, ndi bepuledi ba Mudii mɛ̄ lōŋge na mosaŋgo;

7 Ebanja bepuledi ba beyubo bɛ̄ bosiŋga diŋgise Loba: e si bɛ̄ wasi a mbenda ya Loba, e siwele bɛ̄;

8 Ndi babo ba bɛ̄ o beyubo, ba si wele dɔ̄lisani Loba.

9 Ndi binyo o titi o nyulo beyubo, ndi na Mudii, yɛ̄ te na Mudii ma Loba mu ja o tetin anyo. Ndi to motu a si bene te Mudii ma Krais, a titi nyau.

10 Ndi Krais a ɛ̄ te na binyo, beyubo be widi o nyulo bubi, ndi mudii muɛ̄ lōŋge o nyulo bosaŋgi.

11 Ndi Mudii ma nu nyi sumwi te Jezu Krais o nyulo kwidi a ja na binyo, nu nyi sumwi Krais o nyulo kwidi a mendi bola lōŋge pe o manyulo manyo ma pula wɔ̄ o nyulo Mudii mau mu ja o tetin anyo.

12 Na ndi, a bonati, biso di jaledi ewu, se to na beyubo, e ja ponda beyubo;

13 Ebanja o ja te ponda beyubo, binyo o mendi wɔ̄: ndi o nyulo Mudii o bwa beboledi ba beyubo binyo o maala bɛ̄ mowenya.

14 Ebanja ka gita ba dieri na Mudii ma Loba, ba bɛ̄ bana ba Loba.

15 Ebanja o si ta o kusa mudii na mokoma, tiŋgamino binyo na bɔŋgo: ndi binyo o kusi Mudii ma muna, na mo ndi di eya, Abba, Tite!

16 Mudii mene mu boli mbuŋ na mudii masu, na biso di ɛ̄ bana ba Loba;

17 Di e ta bana, basaŋgwedi pe, basaŋgedi ba Loba, basaŋgwedi mwemba na Krais; ye te di takisabeno mwemba mau na di ma saŋgisabe mwemba mau.

18 EBANJA na laŋga betakedi ba nini iponda ka titi dambu, di meni te mo na esaŋgi di mendi biisabe tetin asu.

19 Ebanja beombwedi ba bewekedi ba tatta na betattia bebiisedi ba bana ba Loba.

20 Ebanja bewekedi be sibisabe wasi na ewolo, se to na gemia dau, ndi o nyulo mo nyi sibisabe mo wasi, na dipita,

21 Ebanja bewekedi mene pe a masuŋgabe na mikoma ma ebodu na te na wonja ya esaŋgi ya bana ba Loba.

22 Ebanja biso di bii na bewekedi bese be sunjumedi mwemba; bo beni isisi mwemba mo wo na te na nini iponda:

23 Ndi se to bewekedi mene, biso pe to na di beni bepuma ba boso ba Mudii, biso mene di masunjamia tetin asu, di tattino belunda ba bebeledi ba bana, ekoto ya manyulo masu.

24 Ebanja o nynlo dipita di oŋgisabe; ndi dipita di enabe di titi dipita; ebanja di mo wo a enino, neni a maapiteno e.

25 Ndi di di si enino, biso di apite te mo, di latta mo na etattedi.

26 Nikamene Mudii pe mu oŋgwane bobo basu: ebanja bo bwam biso di sosumea di si biino, ndi Mudii momene ma toppia o nyulo'asu, na besunjamia bi si matoppobe;

27 Ndi nu nyi wassi molema, a bii bepuledi ba Mudii, ebanja a toppia o nyulo basaŋgedi, ponda gemia da Loba

28 Ndi biso di biina na babo ba tondi Loba,

14 ? Neni di makwalano e. ? Be si tem na sii be ẹ na Loba e. Se to nika!

15 Ebanja a toppo na Moses, Na ẹmedi bene ndedi na to nja na benino ndedi; na ẹmedi boo ndọlo na to nja na boono ndọlo.

16 Na ndi e si bẹ na nu nyi ẹmedi, to nu nyi nya-miila, ndi na Loba nyi bene ndedi.

17 Ebanja etiledi e toppi na Faro, O nyulo dini dambu mene na abweli ua, na na malea ṅgiṅnya am tetin oṅgo, na na dina dam di malaṅgabe o wasi nyese.

18 Na ndi to nja a ẹmedino a bene ndedi, na to nja a ẹmedino, a timbise bwambi.

19 Ụa o maala kwalani mba na, ? Neni ebedino toppo bwambu ba njom: nja a eki gẹmia dau e.

20 A motu, se to nika, nja nyiẹ ua na o toppo bwambu diṅgise Loba e.

21 Yuma e poṅgobe e makwalane nu nyi poṅgo mo, ? Nji na o weki mba nanu e. Moumbedi a si bene ṅgiṅnya o moi a eweya, o nyulo mbondu mo wo o poṅgo ewa ewo o edube, na wo o di sidube.

22 Ndi nji, Loba a ẹmedi te biise maliṅga mau na leile ṅgiṅnya yau, a aledi na betattedi bendene bewa ba maliṅga poṅgobelabeno na dibumbe;

23 Ndi na a maala biise mbwaṅ ma bosaṅgi bau teṅgene bewa ba ndedi, bẹna a boṅsani na esaṅgi o iponda boso,

24 Ya biso, nu nyi a bele, se to Iju mene, ndi na Basibii.

25 Ka na a toppi o Hosea, Na ẹmedi bele babo bona bam, babo ba titi ndi bona bam, na nu Motọndedi nyu si ta Motọndedi:

26 Ndi e mendi bẹ, o nma e toppobe na babo, Binyo o titi ndi batu bam, otin ndi ba maala belabe bana ba Loba la mowenya.

27 Isaia pe a toppi o nyulo Israel na, To mosoŋgi ma bana ba Israel ba bē ndi ka mikoko ma sauwa, di diabe di maoŋgisabe;
28 Ebanja a ēmedi bōlle bolaŋgi, na ke mo esuŋgu o bosaŋgi; ebanja bolaŋgi bosadi Loba a ēmedi wana o moi a eyundi.
29 Ndi ka na Isaia a toppo pe o boso, Ebē te na Yehova ya mamuti a dia biso mbolako, biso di ta ka Sodom, di timbi pe ka Gomorra.
30 Na ndi neni di makwalano e: Na Basibii ba si bupe bosaŋgi, ba kusi bosáŋgi, bo bosaŋgi bo wu na jēmia.
31 Ndi Israel ba ba bupe mbenda ya bosaŋgi ba si kusi mbenda.
32 ?Ne, Ebanja se to na jēmia, ndi o nyulo bebolu ba mbenda, ba sonjo o di idali da besonjedi;
33 Ka na e tilabe, Ombwa na neŋgeli o Zion idali da ndendeli na idali la maliŋga; ndi to nja a dube na mo a si masōlisabe.

BEPASI, X.

A bonati, bepuledi ba molema mam na moka mam bē na Loba o nyulo abu o joŋgise.
2 Ebanja na teme mbuŋ abu na ba bene eonya na Loba, ndi se to ponda dibie:
3 Ebanja ba si enino bosaŋgi ba Loba, ndi ba pula teme bosaŋgi babu, ba si sibisabe bamene wasi a bosaŋgi ba Loba.
4 Ebanja Krais a ē isu la mbenda o nyulo bosaŋgi, o motu nyese nyi dube.
5 O bia Moses a leile bosaŋgi boē ya mbenda, na motu nyi maboli mo a mabē mowenya otin.
6 Ndi bosaŋgi boē na jēmia bo kwali na, O si toppo na molema moŋgo ? Nja a maabwa o moi e; e biana o wana Krais wasi;

7 To nja a maala wasi o njiba e; e biana wana Krais o moi o nyulo kwidi.

8 ? Ndi neni e toppino e. Eyala e e̱ bebe na ua, o modumbu moṅgo, na o molema moṅgo; eyala ya je̱mia ye̱na biso di laṅgwa,

9 Ebanja o e̱medi te puseli na modumbu moṅgo Saṅgo Jezu, na dube o molema moṅgo na Loba lo pumbweli mo o nyulo kwidi, o maoṅgisabe.

10 Ebanja na molema je̱mia e biisabe na te ua bosaṅgi; ndi na modumbu e mapuselino na te na joṅgise.

11 Ebanja betiledi be toppino, To nja a dube na mo a si maso̱lisabe.

12 Ebanja nya na nya e titi na Baju na Bagreki, ebanja saṅgo mene ya bese a e̱ mbwaṅ teṅgene bese ba poi na mo.

13 Na motu nyese to nja a mendi beli na dina da Yehova a maoṅgisabe.

14 ? Neni so ba mabeli na mo o nyul'au ba si siṅgi e. Ndi neni ba wele siṅga e si be̱ na molaṅgwedi e.

15 Ndi neni batu ba malaṅgwia, e si be̱na ba lomabe e. Ka na e tilabe, Njika bwam boe̱ na matanga ma babo ba laṅgwa molaṅgo ma bwam ma mosaṅgo, ba wana molaṅgo ma bwam ma mambu ma bwam.

16 Ndi se to babo bese ba lelli matoi na molaṅgo ma bwam. Ebanja Isaia a kwalina, A Saṅgo nja a dube miaṅgo masu e.

17 Na ndi je̱mia e wu na miaṅgo, ndi miaṅgo mie̱ o nyulo eyala ya Krais.

18 Ndi na o̱na, Babo ba si siṅgi e. E e buki ni, doi dabu di aluno o beyundi bese, na beyala babu o masu ma wasi nyese.

19 Ndi na o̱na, Israel a si biie, O boso, Moses a

kwalina, Na maala abweli binyo na babo ba titi ekumbu, na bwa babo kọdi na itumba ya elema.
20 Ndi Isaia a ẹ bwemba, a ọna, Na diabe na babo ba si pulise mba, na biisabe na babo ba si uweli mba.
21 Ndi o nyulo Israel a ọna, Bunya buese na sambise maa mam, na batu ba si dube, na dipamo.

BEPASI, XI.

NDI na ọna, ? Loba a pumbi one bona bau e. Se to nika, Ebanja mba na ẹ bona Israel, mbolako a Abraham, mbia ma Benjamin.
2 Loba lo si pumbi bona bau babo a biino o beboteri. Binyo o si bii eyala etiledi e toppono o Ilija, neni a toppia Loba diñgise Israel, na,
3 A Sañgo ba boo batopperi boñgo, ba pumba wasi mio moñgo; ndi mba na dia mpom mbamene, ndi ba pulise lōñge lam.
4 Ndi njika eyala Loba lo alabe na mo e. Na dia na mbamene lokuli la batu samba, babo ba si numi diboñgo o boso ba Baal, tom.
5 Nika ndi o nini iponda, Bediedi be dia ponda epossedi ya ndọlo.
6 Ndi e yẹ te ndọlo, e titi pe ndi bebolu; ebanja ndọlo e si mabe ndọlo; ndi e bẹ te na bebolu, e si ma bẹ ndọlo; ko na ebolu e si mabẹ ebolu.
7 Nji di dia e, Israel a pulise di di si kusi. Ndi bapossedi ba kusi mo, ndi badiedi ba timbi bwambi.
8 Ka na e tilabe, Loba lo boli babo mudii ma tiya, miso mi si wele ene, na matoi mu si wele siñga na te na bona bo eñge.
9 Ndi David a ọna. Esedi tabili abu e timbi elambi, na epese, na idali la ndendeli na babo, na etimbiseli,

10 Esedi miso mabu mi timbi ndima na ba si maene, na mbusa abu e nuŋgami wasi bunyate.

11 Na ọna, Babo ba sonjo na na ba maala kọ e. Se to nika, Ndi o nyulo betimbedi babu mbusa, joŋgise di poi na Basibii, o puŋgwa babo na kọdi.

12 Ndi betimbedi babu bẹ mbwaŋ ma wasi na bepumbedi babu mbwaŋ ma Basibii, ? neni so belundedi babu be mabẹno e.

13 NDI o bia na toppi na binyo Basibii: ka na ẹ mololoma ma Basibii, na dube ebolu am,

14 To na o nyulo nya na maala puŋgwa babo ba bẹ ka eyubo am, na oŋgise doŋgo dabu.

15 Ebanja bepumbedi babu be ta belọkomedi ba wasi; neni nya bekusedi babu bi̱eno ko lōŋge o nyulo kwidi!

16 Yẹ te bepuma ba boso bẹ bosaŋgi, bese pe bẹ bosaŋgi; moaŋga moẹ bosaŋgi, mikanju pe mi̱ẹ nika.

17 Ni doŋgo da mikanju mi buedi te wasi, ndi ua nyu ẹ olivi ekwain, o lattabe pulisani babo, ndi o timbi mokusedi ma miaŋga na mawoŋgi ma olivi mwemba mabu,

18 O si kumba diŋgise makanju, ndi o kumba te diŋgise babo, o bia na e titi ndi ua nyi bambe moaŋga, ndi moaŋga moe ua.

19 O ẹmedi kwala na, Mikanju mi buedi, na, mba na malattabe na mo.

20 E, o nyulo dibaŋga dabu, ba buleli wasi, ndi ua o temno o nyulo jẹmia, o si bẹ kanjo a molema, ndi o bwa bọŋgo;

21 Ebanja Loba lo si oŋga te mikanju a wekino, o bia ko a si oŋga ua.

22 Ombwa! bwam na bwemba ba Loba: teŋgene babo ba kwidi wasi, bwemba, ndi teŋgene

binyo, bwam ba Loba, yę te na o tiŋgami na bwam, ndi o si tiŋgami te, o makebe wasi.

23 Ndi babo te ba si tiŋgami te na di baŋgi dabu, ba maala lattabe pe otin, ebanja Loba lo wele latta pe babo.

24 Ebanja ua o noŋgobe te o nyulo olivi ekwain, ndi o lattabe na olivi a bwam diŋgise ewekedi, ? neni so mini mikanju ma ewekedi mi si malattabeno na o olivi abu meńe e.

25 Ebanja a bonati, na si pula na binyo o mabę elema o nyulo yini eyukedi, ko o bę te jaŋgwa na mianu mabu, na bwemba o epasi e poi o moi a Israel, na te na belunda la Basibii be poiye.

26 Nika ndi Israel yese ba maoŋgisabe; ka na e tilabe, Mosuŋgwedi mo maala wa o nyulo Zion, a matimbi mbusa miubi itum na Yakov.

27 Dini ndi dę mali mam na babo, na na noŋgo one miubi mabu.

28 Ndi o nyulo molaŋgo ma bwam, ba bę baasiŋgedi o nyulo anyo, ndi na o nyulo bepossedi, ba tondabe o nyulo basaŋgo:

29 Ebanja mabia na bebeledi ba Loda be si madutabe.

30 Ka na binyo o iponda boso o si dube Loba, ndi o kusi ndedi o nyulo dibaŋga dabu;

31 Nika pe babo tatanu ba si dube, na na o ndedi e leabe na binyo, babo pe ba mendi kusa ndedi.

32 Ebanja Loba a kwese babo bese o dibaŋgi, na a malea ndedi na bese.

33 Ombwa njika nya jaŋgwa na dibie da Loba! Neni bekaisedi bau bę si mawassabe, na bedemo bau bi si sobe!

34 ? Ebanja nja a ta a bia bobia ba Yehova e. ? To nja a ta motu a mianu e.

35 To nja nyi a ta a bola na mo, ndi e mendi sauwia pe na mo.

36 Ebanja na mo, na o nyulo au, na te na mo mambu mese mae. Na mo bosaŋgi bo be mba na mba. Amen.

BEPASI, XII.

A bonati, na sosumedi binyo, o nyulo ndedi a Loba, na o boli manyulo manyo jabia ya mowenya na Loba, bosaŋgi, na duŋgameni; e de ebolu anyo ya bwam.

2 Ndi o si be ka bano ba wasi; ndi o weŋgisabe o nyulo betimbisedi ba midii manyo, na o mapuseli gemia da Loba, bwam, na jaŋgamia, na belundedi.

3 Ebanja o nyulo ndolo bolabe na mba, na kwali na motu nyese tetin anyo, na a si oŋgeli o nyul'au mene e buka na e duŋgamene, ndi a oŋgeli na item ponda na Loba a boli na motu nyese dimeni da jemia.

4 Ka na biso di bene beluŋgi gita o mukuku mo wo, ndi beluŋgi bese bi si bene ebolu ewo.

5 Nikamene biso gita die mokuku mowo o Krais, ndi bisomene di be beluŋgi o mo wo na nune.

6 Na ndi di kusi te mabia mie nya na nya ponda ndolo nyi bolabe na biso, O laŋgwa bediŋge ponda belundedi ba jemia;

7 To beluŋgedi ba pepe, na beluŋgedi, to nya lea, na beleedi;

8 To nu nyi duta bapepe, na bedutino; nu nyi a bolano, na molema mo wo; nu nyi a ania, na titimbe; nu nyi lea ndedi, na monyeŋge.

9 O bwa ndolo e si be na mawondon. O asiŋge di die bubi, tiŋgami na di die bwam.

10 Lea ndolo o mowo na nune na ndolo a bona

saṅgo; bola edube o mo wo na nune;
11 Se to na bwala o bebolu, o ngiṅnya a mudii bolea Loba.
12 Bwa monyeṅge o dipita, ndi o tatta o ndutu ndene; kane bibi bese;
13 Abane ka basaṅgedi ba pulino; kolo̱ṅgoni yongo bunyate.
14 Namse babo ba takise binyo; namse, se to loa.
15 Bwa monyeṅge na babo ba bwea monyeṅge; eya na babo ba eya.
16 O be̱ ya molema mo wo na nune; o si iṅgelani mambu ma asam, ndi o sibise molema na batuedi. O si be̱ jaṅgwa na mianu mongo.
17 O si timbisele bubi o nyulo bubi, o koteli mambu na edube o mioso ma batu bese.
18 Ye̱ te na o wele, ja na mosaṅgo na batu bese.
19 A bando̱lo, o si timbiseli o nyulo anyo mene, ndi o bola begedi na maliṅga; ebanja e tilabe, Betimbiseli be̱ ndi bam; na e̱medi sauwia, Yehova a kwalino.
20 Na ndi moasiṅgedi oṅgo a bwa njai, dese mo; a bwa te nyoṅgi, bola mo nyo̱; o boli te nika o ma oṅga makalandu ma wea o moi a molopo mau.
21 O si sedi bubi bo buka ua, ndi o buka bubi o nyulo bwam.

BEPASI, XIII.

ESEDI motu nyese a sibise momene na baanedi, ebanja baanedi ba titi e si be̱ na Loba; ndi babu ba be̱ ba tesabe na Loba.
2 To nja a baṅgi moanedi, a baṅgi mieka ma Loba; ndi babo ba baṅgi, ba mendi kusa dibumbe na babomene.
3 Ebanja baanedi ba si be̱ bo̱ṅgo na bebolu ba bwam, ndi na bubi. Na ndi o si e̱medi te bwa

moanedi bo̱ńgo. Bola bwam, ndi o makusa isesa na mo.

4 Ebanja a e̱ moboledi ma Loba na binyo o nyulo bwam. Ndi o boli te bubi o mabwa bo̱ńgo, ebanja a si aledi po̱ na ewo̱lo; a e̱ moboledi ma Loba, motimbiseri ma maliñga na nu nyi boli bubi.

5 Na ndi o ma sibise binyomene wasi se to na maliñga mene, ndi na mudii.

6 O nyulo nika pe o sauwia njańgi; ebanja ba be̱ baboledi ba Loba, ba tiñgami bola bini ebolu mene.

7 Na ndi bola na bese di di duñgamene; njańgi na ba ańgameni kusa njańgi; bowen na babo ba kusi bowen, bo̱ńgo na babo ba kusi bo̱ńgo, idube na babo ba kusi edube.

8 O si alia to motu na motu ewu, ndi to̱ndo mo wo na nune; nu nyi to̱ndo nune a lundise mbenda:

9 Yini mene, Ua o si wite mosungi, o si bwa, o si iba, o si bakeli motobbo, e si konone; ndi to njika eanedi e dia, e lattami na yini eyala, To̱ndo mwemba mońgo ka uamene.

10 Ito̱ndi e si wane bubi na mwemba mau; ito̱ndi ye̱ belundedi ba mbenda.

11 Ndi bola dini o biino iponda, e duñgamene na o waiyo̱: ebanja joñgise lasu de̱ bebe buka na iponda di selino dube.

12 Bulu bu tombi, mwese me̱ bebe; esedi biso di pumba one bebolu ba muititi, esedi biso di bo̱tise bisomene na bewesan ba mwenene.

13 Esedi biso di dañgwa na belemo ba bwam ka o mwese; se to na mosungi na so̱ki, se to ba nyoñgi ba bitu na benjo, se to na nitańgu na diwinako.

14 Ndi bo̱tise binyomene na Sańgo Jezu Krais: o si oñgeli eyubo o lunda bepuledi bau.

BEPASI, XIV.

NU nyi bo̱bo o je̱mia, bola mo dia, se to na o kaise mianu.

2 Ebanja mo wo a dube na a wele da to nya, nunu nyi bo̱bi a da mabunji.

3 O si sedi nu nyi dedi a baŋga nu nyi si dedi; o si sedi nu nyi si dedi a baŋgi nu nyi dedi, ebanja Loba a kusi mo.

4 Nja nyie̱ ua nyi makaise moutu ma nune e, na saŋgo aù mene ndi a temno to ko̱ wasi. Ndi a mendi teme, ebanja Yehova a wele neŋge mo item na sii.

5 Motu mo wo a laŋgi bunya bo wo bo buki bopepe; nune a laŋgi minya mese. Esedi motu motu a jai dau joŋgedi a molema.

6 Nu nyi a laŋgi bunya, a laŋgi mo na Yehova; (nu nyi si laŋga bunya, ua Yehova a si laŋgi;) nu nyi dedi, a dano na Yehova, a somi Yehova; nu nyi si dedi, na Yehova a si dano, ndi a somi Yehova.

7 Ebanja to mo wo ya biso a titi na momene to mo wo a si mawo̱ na momene.

8 To na biso di e̱no, di e̱ na Yehova, to di wo̱no di wo̱ na Yehova; na ndi to neni di e̱no to wo̱, Yehova ndi a bene biso.

9 Ebanja o nyulo dini isu Krais a widi, a e̱ pe mowenya, na a matimba Saŋgo ya bawidi na bawenya.

10 ? Ndi nja ua o kaise muna saŋgo oŋgo e; to nja ua o baŋgi muna saŋgo oŋgo e. Ebanja biso bese di mendi teme o boso begedi ba moka ma Krais:

11 Ebanja e tilabe, Ka mba na e̱no, Ekwali Yehova, maboŋgo mese ma mendi nuŋgami na mba, na eveme lese lo mapuseli na Loba.

12 Na ndi biso bese mo wo na mowo di ma bola bolaŋgi na Loba.

13 Na ndi o si sedi biso di kaise pe mo wo na nune; ndi di matiŋgami bola dini, na to motu mo wo a si maneŋge yuma ya sonjo o ŋgia ya muna saŋgo au, to yuma ma iko.

14 Na bii, na leabe na Saŋgo Jezu, na to dambu di si e mbindu na momene, ndi na nu nyi laŋgi mo mbindu, di e mbindu na mo.

15 Ndi muna soŋgo oŋgo a bene ndutu o nyulo mada moŋgo, bedaŋgweri boŋgo bi si dodi. O mada moŋgo o emedi nyamse muna saŋgo o nyul'au ndi Krais a widino.

16 O si sedi bwam boŋgo be be betoppedi ba bubi:

17 Ebanja jania da Loba di titi mada na beyoni, ndi bosaŋgi na mosaŋgo na monyeŋge o Mudii Mosaŋgi.

18 Nu nyi bolea Krais o mano mambu, a kusabe na Loba, a teme bwam na batu.

19 Na ndi esedi biso di bupe mambu mi wana mosaŋgo, na mambu o nyul'au di maoŋgwane mowo na nune.

20 O nyulo mada o si nyamse ebolu ya Loba. Nambadi mambu mese me esaŋgi; ndi e e bubi na n motu nyi dano na bubi.

21 E si de bwam na o da nyama to nyo wain, to bola to dambu o nyul'au muna soŋgo oŋgo a sonji, to a ko, to a timbi bobo.

22 O bene te jemia, a bia mo na uamene o boso ba Loba. Bonam na nu motu nyi si kwese momene o di dambu a bolino:

23 Ndi nu nyi si dube, a da te, a kwesabe tatanu, ebanja a dano e si be na jemia: ndi mese ma si wu na jemia me ndi bubi.

BEPASI, XV.

NA ndi biso di e ńgiñnya, e duńgamene na di ońgwane penda ya babobi, se to pulise moyau masu.

2 Esedi biso bese di pulise bwam ba mwemba o nyulo nyakedi babu.

3 Ebanja Krais mene a si pulise moyau mau; ndi e tilabe, Bekumbwedi ya babo ba kumwa ua, e kwidi o moi am.

4 Ebanja to njika eyala e tilabe o iponda boso, e tilabe na beleedi basu, na na biso o nyulo etatta na elokomedi e wu na betiledi, di makusa dibie.

5 Na pula na Loba la itatta na belokomedi a maala boli binyo molema mo wo ponda na Jezu Krais.

6 Na na molema mo wo na moduṁbu mo wo binyo o masesa Loba, Tite ya Sańgo asu Jezu Krais.

7 Na ndi, kusa mowo na nune ka Krais a kusi binyo o bosańgi ba Loba.

8 Ebanja na ona, Krais a ta moboledi ma ba boendi o nyulo mbadi a Loba, o tiñgami makaki bolabe ma basańgo;

9 Ndi na Basibii ba sesi Loba o nyulo ndedi au; ka na e tilabe, O nyulo yini na mendi puseli na ua pulisani Basibii, na lońgo na dina dońgo.

10 Ndi a ona pe, Binyo Basibii, bwa monyeńge, mwemba ma bona bau.

11 Ndi pe, Sese Yehova, binyo Basibii bese, sesa mo matumba mese.

12 Ndi pe, Isaia a ona, Moańga ma Jesse, mo mendi be, nu nyi mendi poi a maania o moi a Basibii; na mo Basibii ba mendi lakise.

13 Na pula na Loba la dipita a malundise binyo na monyeńge mese na mosańgo o edubino, na o

be lunda na dipita, o nyulo ŋgiñnya ya Mudii Mosaŋgo.

14 NDI mbamene na bii na binyo a bonati, na binyomene o e lunda na bwam, lundisabe na dibie dese, o wele pe toppone mowo na nune.

15 To o na, A bonati, na tili na binyo na wonja o di dimene, ba wanino epenya o joŋgedi, o nyulo ndolo e bolabe na mba ya Loba.

16 Na na mabe moutu ma Jezu Krais o bebolu na Basibii, bolino ebolu o molaŋgo ma bwam ma Loba; na na jabia la Basibii di makusabe, saŋgisabe o nyulo Mudii mosaŋgi.

17 Na ndi na bene ekumwan am o Jezu Krais ya mambu ma me na Loba.

18 Ebanja na si emedi toppo o nyulo to dambu dena Krais a si bola o nyulo am, na na Basibii ba matimba badubedi o eyala na ebolu,

19 O ŋgiñnya ya eembaŋ na bebolu bondene o ŋgiñnya ya Mudii, na ndi na te na Jerusalem na mindi me bebe na te na Illuriko na lunda eyala ya Jezu Krais.

20 Ndi na pulise laŋgwa molaŋgo ma bwam, se to uma Krais a laŋgwabe, na na si maluŋga o moi a beyuto ba nupepe, ndi ka na e tilabe,

21 Na babo e si matoppobeno, ba mendi ene; ndi babo ba si siŋgino ba mendi bia.

22 O nyulo yini na ekabe ŋgeri gita o ye na binyo;

23 Ndi tatanu, na si bene pe bwambu o wanu uma, ndi o mibu gita na pula ene binyo na bepuledi bendene,

24 To njika iponda na noŋgo ilondo lam na te na Spanian, na emedi poive binyo; ebanja na bene dipita o ene binyo o ilondo lam; na wanabe na binyo o ŋgia lam ni iponda na lunda na bwam banyo.

25 Ndi tatanu na ala o Jerusalem, o ebolu ya basaŋgedi.

26 Ebanja e dolisani babo ya Makedonia na Akaia o koteli njaŋgi o nyulo basaŋgedi batuedi bę o Jerusalem.

27 Nambadi e dolisani babo; ndi ba aledi bewu na babo. Ebanja Basibii ba kusi te mambu mabu ma mudii, bwam na babo ba timbiseli mambu ma wasi.

28 Na ndi ni iponda na boli yini ebolu, na tiŋga na babo bini bepuma, na ęmedi tomba o Spanian, o nyulo mundi manyo.

29 Ndi na bii, ni iponda na poi na binyo, na mendi poi o belundedi ba bonam ba Krais.

30 Ndi na sosumedi binyo, bonati, o nyulo Saŋgo asu Jezu Krais, na o nyulo ndolo ya Mudii, na o sosumedi bwambi o nyulo am mwemba am.

31 Na mba na masuŋgwabe na babo ba si dube o Judea; ndi na bebolu na benino o nyulo Jerusalem e makusabe na basaŋgedi;

32 Na na mendi poiye binyo na monyeŋge o nyulo gęmia ya Loba, na ma ęmbe mbamene mwemba manyo.

33 Na pula na Loba la mosaŋgo lo bę na binyo bese.

BEPASI, XVI.

NA lomedi na binyo Febe ari asu, a ę moutu a mwemba yię o Keŋkrea;

2 Na o kusi mo bwam o boso ba Saŋgo, ka e duŋgameni basaŋgedi, na o oŋgwane mo o bwambu bau ka a mapulano binyo; ebanja a ta mooŋgwanedi ma bagita, na mba pe.

3 Soma Priskan na Aknlan baoŋgwanedi o Krais Jezu,

4 Ba neŋge nyuŋgu abu o nyulo lōŋge lam; na boli babo masoma, se to mbamene ndi mwemba mese ma Basibii.

5 Soma pe mwemba mue o ndabo abu.

6 Soma Epaineton nyandolo am, a e bepuma ba boso ba Akaia na Krais, soma Marian nu nyi boli ebolu a bwam na biso.

7 Soma Andronikon, na Junia, mbia mam, na mwemba mam ma ndabo a beboa, ba ba bene dina pulisani bamololoma, ba ta pe o Krais o boso bam.

8 Soma Amplian, nyandolo am o ŋgata ya ndolo ya Krais.

9 Soma Urbano mooŋgwanedi masu o Krais, na Staku, nyandolo am.

10 Soma Appele kusabe na Krais, soma babo ba be ya Aristobulo.

11 Soma Herodian mbia mam. Soma babo ba be ya Narkisso, ba ba be o Saŋgo.

12 Soma Trufaina na Trufosa, ba boli ebolu o Saŋgo, Soma Perse nyandolo, nu nyi boli bebolu gita o Saŋgo.

13 Soma Rofon possobe na Saŋgo, na nyaŋgo au na yeye.

14 Soma Asunkrito, Flego, Hermas, Patroba, Erme, na bona saŋgo ba be na babo.

15 Soma Filologa, na Julia, Nerea na ari au, na Olumpa, na basaŋgedi bese ba be na babo.

16 Soma mo wo na nune na masoma ma mosaŋgi. Mwemba a Krais ba soma binyo.

17 A bonati, na sosumia binyo, ombwa babo ba wani jabani na mitaŋgu, e si be na beleedi o kusino; teme itum na babo:

18 Ebanja babo bę nika ba si bolea Saŋgo asu Jezu Krais, ko babomene; ndi o nyulo bekwaledi ba bwam ba wondo milema ma bautu.

19 Ebanja edube anyo e biisabe na batu bese; na ndi o nyulo anyo na bwa monyeŋge; ndi na pula na binyo o mabę jaŋgwa na dambu da bwam, na bautu ponda dambu da bubi.

20 Na pula na Loba la mosaŋgo a doseli Satan wasi a mataŋga manyo dibokimene. Ndọlo ya Saŋgo asu Jezu Krais bę na binyo. Amen.

21 TIMOTI moboledi na mba, na Lukia, na Jason, na Sosipatri mbia mam ba somi binyo.

22 Mba Turtia, nyi tili yini kalati, na somi binyo o Saŋgo.

23 Gaius moneŋgedi am, na mwemba mese, a somi binyo. Erastus, saŋgo a mundi a somi binyo, na Kwarto muna saŋgo.

24 Ndọlo ya Saŋgo asu Jezu Krais bę na binyo bese. Amen.

25 Na mo nyi wele ŋgiṅnya o bola binyo ponda molaŋgo mam na belaŋgwedi ba Jezu Krais, ponda bebiisedi ba besuka be utabe na beboteri ba wasi.

26 Ndi tatanu di enabe na o nyulo betiledi ya batopperi, ponda eanedi ya Loba la bwindia, di biisabe na matumba mese na te na edube ya jęmia.

27 Na Loba lo wo mene jaŋgwa, o nyulo Jezu Krais esesa e bolabe, mba na mba. Amen.

KALATI YA BATU BA KORINTO.

EPASI. I.

PAUL, belabe mololoma ma Krais Jezu o nyulo gẹmia ya Loba, na Sostene muna saṅgo,

2 O mwemba ma Loba, saṅgisabe o Krais Jezu, nyi diabe o Korinṭo, belabe basaṅgedi, ka na bese ba belino na dina da Saṅgo asu Jezu Krais, o uma yese, Saṅgo abu na asu.

3 Ndọlo na binyo na mosaṅgo e wu na Loba Tite yasu na Saṅgo Jezu Krais.

4 Na some Loba lam o nyulo anyo yese o nyulo ndọlo ya Loba bolabe na binyo o Krais Jezu;

5 Na mambu mese na binyo o timbise mbwaṅ na mo, o beleedi bese na dibie dese;

6 Nika na mbuṅ ma Krais, e tiṅgami tetin anyo;

7 Na na binyo o si bẹ mbusa o jabia la ndọlo; tattino bebiisedi ba Saṅgo asu Jezu Krais.

8 Nu nyi mendi tiṅgami binyo na te na isu e si be njom o bunya ba Saṅgo asu Jezu Krais.

9 Loba lẹ mbadi, o nyul'au o belabe na benoṅ-gedi ba Muna au Jezu Krais Saṅgo asu.

10 Tatann na sosumedi binyo, bonati, o nyulo dina da Saṅgo asu Jezu Krais, na na binyo bese o toppi di eyala mene, na mitaṅgu mi si bẹ tetin anyo; na o lattabe bwam o mole-ma mo wo na bekaisedi beọ.

11 Ebanja e laṅgabe mba o nyulo babo ba Kloe, na na mitaṅgu miẹ tetin anyo.

12 Na biana, na doṅgo danyo di ọna. Na ẹ na Paul; na ẹ Apollo, na ẹ na Kefas; na ẹ na Krais.

13 Krais a jababe e, ? Paul a panabe na binyo ẹ. Binyo o dubisabe o dina da Paul e.

14 Na somi Loba, na si dubise to mo wo tetin anyo, ko Krispon na Gaion;
15 Ngọ na mowo a makwala na, na dubise o dina dam mbamene.
16 Na dubise pe bandabo a Stefana; na si bii ŋgọ na dubise nyupepe.
17 Ebanja Krais, a si lomi mba o dubise, ndi o laŋgwa molaŋgo mo bwam; se to na dibie da bekwaledi, na na mbasa a Krais e si pumbia ŋgiṅnya nyau.
18 Ebanja beleedi ba mbasa bẹ ewọlo na babo ba ma nyam; ndi na biso di maoŋgisabe e dẹ ŋgiṅnya ya Loba.
19 Ebanja e tilabe, Na mendi nyamse dibie da baaŋgwedi, na sibise wasi soṅtani ya bajowa.
20 ? Mobiedi a ẹwe, ? Motiledi a ẹwe. ? Motu a bwambu ba munu mundi a ẹwe. ? Loba a si timbise jaŋgwa ya bano ba wasi ewọlo e.
21 Ebanja na na jaŋgwa da Loba, bawasi o nyulo jaŋgwa dau ba si bii Loba, e dẹ bwam na Loba o oŋgise babo ba dube o nyulo belaŋgwedi.
22 Ebanja Baju ba pulise jeẹmban, ndi Bagreki ba pulise jaŋgwa;
23 Ndi biso di laŋgwa Krais panami na mbasa, yuma ya ndendeli na Baju na elema o Bagreki;
24 Ndi na babo ba belabe, Baju na Bagreki Krais ŋgiṅnya ya Loba na jaŋgwa la Loba:
25 Ebanja elema ya Loba lẹ jaŋgwa buka batu, na bọbo ba Loba lẹ ŋgiṅnya buka batu.
26 Ebanja a bonati, o eni bebeledi banyo, na se to gita lanyo o bẹ jaŋgwa ponda beyubo, se to gita baŋgum, se to gita ba mbwaṅ;
27 Ndi-Loba a beli mambu ma elema ya wasi o sọlise baaŋgwedi: ndi Loba lo bele mambu ma bọbo ma wasi o sọlise mambu ma ŋgum;

28 Na mambu ma titi ndoŋgo ma wasi, na mambu ma baŋgabe, Loba lo possino, e, mambu ma si bẹ̄ o wana wasi mambu maẹ̄;
29 Na na beyubo bese ba si wele kumbwa o boso ba Loba.
30 Ndi o nyulo au binyo o ẹ̄ o Krais Jezu, nu nyi timbi na biso o nyulo Loba, jaŋgwa na bosaŋgi, na esaŋgi lasu, na bekotedi.
31 Na ka na e tilabe, Nu nyẹ̄ kumba, esedi mo a bẹ̄ kumba na Yehova.

BEPASI, II.

A Bonati, mba pe, ni iponda na poi na binyo, na poi, se to na bwam ba bekwaledi ba jaŋgwa, laŋgwano na binyo beleedi ba Loba:
2 Ebanja na tiŋgami na na si mendi bia to dambu tetin anyo, ko Jezu Krais, nu nyi panabe.
3 Ndi na ta na binyo na gita la bọbo, na bọŋgo, na bokambilan.
4 Ndi bekwaledi bam na belaŋgwedi be titi na beyala ba dutino ya jaŋgwa, ndi o bepuseli ba Mudii na o ŋgiṅnya.
5 Na na jẹ̄mia danyo di si masikimedi o jaŋgwa la batu, ndi o ŋgiṅnya ya Loba.
6 To o na biso di toppo jaŋgwa pulisani babo ba bẹ̄ etem; ndi se to jaŋgwa ya bawasi, to miomi ma ba wasi, dẹ̄na di timbi ewọlo;
7 Ndi di toppi jaŋgwa ya Loba o besuka, dẹ̄na Loba a joŋgedi o boso ba beboteri o isaŋgi lasu:
8 Dẹ̄na to mo wo ya miomi ma wasi ba si ta na ba biano; ebanja ba bii te mo, ba si ma ẹ̄mia panami Saŋgo ya esaŋgi.
9 Ndi ka na e tilabe, Mambu mẹ̄na diso di si eni, na itoi di si siŋgi, na dẹ̄na di si poi o moi a molema ma motu, beniŋga ba mambu Loba lo

poŋgi na babo ba tọndi mo, ma mambu Loba a biise na biso o nyọlo Mudii mau.

10 Ebanja Mudii mu wassa mambu mese, e, mambu ma ịjiba ma Loba.

11 Ebanja ịjika Batu a biino mambu ma motu, ko mudii ma motu mụẹ na mo e. Nika pe mambu ma Loba to mo wo a si biino, ko mudii ma Loba.

12 Biso di si kusi mudii ma wasi, ndi mudii mu wu na Loba; na na biso di mabia mambu ma bolabe biso na Loba, wonja.

13 Mano mambu pe biso di toppi, se to na beyala leabe na jaŋgwa la motu, ndi o mano leabe na Mudii, menino mambu ma mudii o nyọlo mambu ma mudii.

14 Ndi motu a eyubo a si kusi mambu ma Mudii ma Loba; ebanja ma ẹ na mo mambu ma elema, a si wele bia mo, ebanja ba kaisabe o nyọlo mudii:

15 Ndi nu nyi ẹ na mudii, a kaise ya mambu mese, ndi mo momene a si kaisabe na to motu.

16 ? Nja a ta a bia mianu ma Saŋgo, na a malea mo e. Ndi biso di bene bobia ba Krais.

BEPASI, III.

MBA pe a bonati, na si wele toppo na binyo ka batu ba ẹ o mudii, ndi na batu ba ẹ o beyubo, ka na mweŋge ma bana o Krais.

2 Na bōŋgwi binyo na mainyoŋgo, se to nyama: ebanja na te na nini iponda o si wele, ndi tatanu o si wele;

3 Ebanja o ẹ ndi ba eyubo. Ebanja tetin anyo dẹ madiŋga na mitaŋgu na jabane. ? Binyo o ọ̈titi ba eyubo, na o daŋgwa ponda belemo ba motu e.

4 Ebanja na mo wo a kwalina, Mba na ẹ ya

Paul, nune na e̱ ya Apollos, binyo o si be̱ ka batu e.

5 Na ndi, nja Apollos a e̱no: to nja Paul ke baboledi o nyul'au o dubeno, ka na Yehova a boli mo wo na nune.

6 Mba na deno, Apollos a wele madiba, ndi Loba lo boli motōnde.

7 Na ndi, nu nyi deno a titi dambu, to nu nyi wele madiba; ndi Loba lo bolino motōnde.

8 Ndi nu nyi deno na nu nyi weli madiba be̱ mo wo, ndi motu nyese a mendi kusa bowen bau ponda bebolu bau.

9 Ebanja die̱ o nyulo Loba na di be̱ baboledi mwemba; e de̱ na Loba binyo o e̱ moonda; e de̱ na Loba na binyo o e̱ boluńgi.

10 Ponda ndo̱lo a Loba bolabe na mba, ka moluńgedi ma soǹtani, na boka bewassedi, ndi nupepe a luńgino o moi au. Ndi esedi motu na motu a be̱ diweye neni a luńgino o moi au:

11 Ebanja bebokedi bepepe bi si weli boka ke di di bokabe, be̱na Krais Jezu.

12 Ndi ye te mo wo a luńgi o moi a bini bebokedi, gold, silver, madali ma mbiluńgu, ebuńgo, salaka, betińge,

13 Bebolu ba motu nyese bo mabiisabe: ebanja bunya bo mabiise mo; ebanja e biisebe na wea, ndi wea e mendi keka ebolu ya motu nyese njika nya e e̱no.

14 Ye̱ te na ebolu ya motu motu e madia yiena a luńgi o moi a bebokedi, a mendi kusa besauwidi.

15 Ye̱ te ebolu ya motu motu e mendi disebe, a mendi sauwia; ndi momene a ma oǹgisabe, ko na o nyulo wea.

16? Binyo o si bii na o e̱ tempili ya Loba, na Mudii mu jano tetin anyo e.

17 Motu na motu a wele te mbindu tempili ya Loba, Loba lo mendi nyamse mo; ebanja tempili a Loba lẹ̄ esaṅgi, bena binyo o ẹ̄no.

18 O si sedī to motu a wondo momene: motu motu tetin anyo a ania te na a ẹ̄ jaṅgwa o bawasi, esedi mo a timbi elema na a mabẹ̄ jaṅgwa;

19 Ebanja jaṅgwa ya bawasi dẹ̄ elema o bekaisedi ba Loba. Ebanja e tilabe, A noṅgi baaṅgwedi o mawondon mabu:

20 Ndi pe, Yehova a biino mianu ma baaṅgwedi, mẹ̄ ewọlo.

21 Na ndī, o si sedi motu motu a wele kumba na batu: ebanja mambu mese mẹ̄ manyo,

22 E bẹ̄ te Paul, to Apollos, to Kefas, to wasi, to lōṅge, to kwidi, to mambu ma ẹ̄, to mambu ma maala pọ̄, mese mẹ̄ ndi manyo;

23 Binyo ndi Krais a bene, Krais dẹ̄ na Loba.

BEPASI. IV.

ESEDI motu a laṅga biso ka bautu ba Krais, soeli ya mbuṅ a Loba.

2 Ndi pe wanu, di pulisabe o nyulo soeli na motu a mendi diabe mbadi.

3 Ndi na mba, e dẹ̄ dambu disadi na na kaisabe na binyo to o bunya ba motu; kem, na si kaise mbamene.

4 Ebanja na si bii dambu diṅgise mbamene, ndi o nyulo dini na si wele tem na sii; ndi nu nyi kaise mba a ẹ̄ Yehova.

5 Na ndi o si kaise to dambu sele iponda, na te na Saṅgo a mendi ya, nu nyi mendi wana pe o mwenene mambu ma muititi, ma utami, na biise mianu ma milema ma batu; ndi na ni iponda esesa la motu nyese e mabolabe na Loba.

6 Ndi a bonati, mano mambu, na ta na neṅgeli

o moi a mbamene na Apollos, o nyulo anyo; na na binyo o nyulo asu o maokwa dini, na o si tese mianu manyo o moi a mano mambu mẹna matilabe, na na to mo wo yiẹ na binyo a si lundumia o moi a muna nyaṅgo.

7 ? Ebanja nja nyi weka ua nya e. ? Njika yuma o benino gẹna o si kusi e. ? Yẹ te na o ta o kusa, neni o tōndiseno uamene biana o si kusi e.

8 TATANU binyo o ẹ lunda, tatanu o ẹ mbwaṅ, binyo o ta o ania ka kiṅe e titi na biso; ndi na pula nambadi na binyo o maania, na na biso pe di maania na binyo.

9 Ebanja na biana Loba lo jise biso, bamololoma, o mbusa, ka batu ba kwesebe na kwidi: ebanja biso di timbi yuma e m'enene, o boso ba wasi, anjeli, na batu pe.

10 Biso di ẹ elema o nyulo Krais, ndi binyo o ẹ jaṅgwa na Krais; biso di bọbo, ndi binyo o ẹmbam; binyo o dubabe, ndi biso di asiṅgabe.

11 Na te na nini ponda, biso di boo njai, na nyoṅgi, biso di ẹ bebe mosamba, na dipabe, di si bene to mboa begedi.

12 Na boli bebolu na maa masu: biso di makumwabe, ndi di namise; di takisabe, ndi di esedi.

13 Biso di mabakabele, ndi di sosumia; biso di timbi ka mbindu ya wasi, dibunji da mambu mese, na te na bono bo eṅge.

14 Na si tili mano mambu na sọlise binyo, ndi ka na bana bam bandọlo na malea ndi binyo.

15 Ebanja to na binyo o bene dum da lokuli la baleedi na Krais, ndi o si bene basaṅgo gita; ebanja na Krais Jezu, o nyulo molaṅgo ma bwam na yaino binyo.

16 Na ndi na sosumedi binyo, o bẹ babupedi bam.

17 O nyulo nika ndi na lomi na binyo Timoṭi, nu nyi e̱ muna am ya ndo̱lo, nyi e̱ mbadi na Saṅgo, mo a maala wana binyo o joṅgedi belemo bam bie̱ na Krais, ka na na leino o midi mese, na miemba mese.

18 Ndi duṅgo danyo di lundumedi jonya, o oṅgeli na na si mapoi na binyo.

19 Ndi na e̱medi po̱ dibokimene ye̱ te na Saṅgo a e̱medi; ndi na mabiise mbamene, se to na beyala ba babo ba lundumedi, ndi ṅgiṅnya abu;

20 Ebanja beanedi ba Loba, di titi na eyala mene, yi e̱ ndi ṅgiṅnya.

21 ? Ndi njika dambu o possino e. ? O pula mba na po̱ na binyo na itumbu, ṅgo̱ na ndo̱lo, na Mudii ma pii e.

BEPASI, V.

NA mbadi, e laṅgwabe na mosuṅgi mi e̱ ndi elemo anyo; mosuṅgi o nyulo nika, e titi elemo ya basibii, na na mo wo nyi e̱ na binyo, a bai mutu a saṅgo au.

2 Ndi binyo o lundumedi, o si lebe; na na nu nyi boli dini a si masumwabe na binyo.

3 Ndi mba nambadi, usabe na titi, ndi ka na na de̱ otin, na kaise ṅgeri po̱ nu nyi a boli dini dambu,

4 O nyulo dina da Saṅgo Jezu, ni iponda b'nyo o kotone o una wo, na mudii mam, na ṅgiṅnya ya Saṅgo asu Jezu,

5 O bake nunu mo wo na Satan, o nyulo dibumbe da eyubo, na na mudii mu maoṅgisebe o bunya ba Saṅgo Jezu.

6 Belemo ba kumba anyo, bi si do̱li. Binyo o si biana isuna isasaṅgi e mapuṅgua ipuluṅga ya mbulu e.

7 Na ndi tutua epuluŋga edune ya esasaŋgi, na o mabe epuluŋga epenya, ka na binyo o si puŋguabeno. Ebanja motombiseri asu, Krais momene, a bwabe o nyulo asu:

8 Na ndi esedi biso di alia ndema; se to o nyulo esasaŋgi ya edun to esaŋgi ya epimbimbi na bubi; ndi o nyulo betemedi ba sii na mbadi, bi si puŋguabe.

9 Na ta na tilia binyo o kalati na, O si madaŋgwa mwemba na batu ba misuŋgi:

10 Se to na batu ba misuŋgi ba munu mundi, to na babo ba konone, to na bewiisedi, to na batu ba maowe losaŋgo; ebanja e be te na e duŋgamene na binyo o dia wasi:

11 Ndi dibiedi dam di ta, Ye te na motu na motu nyi belabe muna a Saŋgo, a be ndi motu mosuŋgi, to konone, to jowe da disue, to motu a dipama, to esoki, to mowiisedi; o si ja o da na nunu motu.

12 ? Ebanja nji na beneno o kaise babo ba e o eboko e. ? Binyo o si kaise babo ba be na binyo e.

13 Ndi ba ba be o eboko, Loba lo makaiseno babo. O nyulo nika, sumwa one nunu motu a bubi tetin anyo.

BEPASI, VI.

? MOTU nyi e na binyo, a bene te bwambu diŋgise nune, a emedi ala o boso ba babubi, se to na o boso ba basaŋgedi e.

2 O si biino na basaŋgedi ba maala kaise wasi e. ? Ye te na binyo o makaise wasi; o si duŋgamene jalia bekaisedi bisadi e.

3 ? O si bii na binyo ndi di makaise anjeli e; neni so mambu ma dini lōŋge e.

4 Ye te na binyo o bene bekaisedi ba mambu

ma dini lōñge, eduñgamene na binyo o jise babo ba si bene ñgiñmya, kaise o tetin a mwemba na Loba.

5 Na kwali dini o bola binyo bosōli, ? E dē ndi mbadi na moañgwedi a titi pulisani binyo e. ? To mo wo nyi duñgamene kaise o tetin a bona sañgo e.

6 Ndi muna sañgo a alane muna sañgo au o boso ba mbenda, boso ba babo ba si dube.

7 Ndi binyo o ē itum ya betemedi ba sii o dambu da mitañgu o mowo na nune; ? Nji o si kusino bekwesedi e; nji o si kusi mawondedi e.

8 Ndi o si boli nika, binyo o boli bubi, o ondo, e, muna soñgo oñgo mene.

9 O si bii na, na baboledi ba bubi ba si maala sañgwa jania da Loba e. O si ondo binyo-mene: to bamisuñgi, to baowedi ba losañgo, to bamosuñgi na mutu, to ba ba bē bōbi ya nudii, to ba ba boli bubi na bomi,

10 To bagiba, to ba konone, to basōki, to ba-kunwedi, to ba ba malemse, ba si masañgwa jania da Loba.

11 Nika na mano mambu duñgo danyo di tano; ndi o owa mo one, ndi o sañgisabe, ndi o tesebe na sii, o nyulo dina da Sañgo Jezu, na Mudii na Loba lasu.

12 Mambu mese mē duñgamene na mba, ndi mambu mese ma titi moseñ: mambu mese mē duñgamene na mba, ndi na si lemsabe o nyulo wonja am, to o nyulo dambu.

13 Mada na duñgamene na dibum, na dibum pe di duñgamene mada: ndi Loba a manyamse baa ba bane. O bii na mukuku na motu mu si wekabe ba mosuñgi, ndi na Sañgo: ndi Sañgo o nyulo mukuku.

14 Ndi Loba lo pumbweli Saŋgo, ndi mo pe a mapumbwele biso o nyulo ŋgiŋnya yau.

15 Binyo o si bii na mukuku manyo mẹ beluŋgi ba Krais. ? Na ndi mba na manoŋgi beluŋgi ba Krais na timbise mo beluŋgi ba mutu mosuŋgi e. Se to nika.

16 Nji ẹ, O si bii na nu nyi lattabe na mutu a mosuŋgi ba bẹ ndi mukuku mo wo. Ebanja, A ọna. Ba ba maala bẹ eyubo wo.

17 Ndi nu nyi lattabe na Saŋgo, a ẹ ndi mudii mo wo.

18 Pumwe itum na mosuŋgi. Bubi buese bu ẹ na motu a bolino, buẹ ndi mbusa eyubo; ndi nu nyi wite mosuŋgi a boli bubi diŋgise eyubo au.

19 ? Nji ẹ. O si bii na eyubo anyo e ẹ ndi ndabo a Mudii Mosaŋgi muẹ na binyo, muẹ na binyo o benino o nyulo Loba; ndi binyo o si bene binyomene:

20 Ebanja o ta o andabe na mosusedi: na ndi o busise Loba o tetin eyubo anyo. (Midii manyo muẹ mau.)

EBPASI, VII.

O NYULO mano mambu binyo o tilia mba: E ẹ ndi bwam na motu a si tappa mutu.

2 Ndi o nyulo mosuŋgi, esedi motu nyese a bene nyau mutu; na mutu nyese a bene nyau momi.

3 Esedi momi a dube munj'au; na mutu pe a dube momi au.

4 Mutu a si bene ŋgiŋnya o moi a mukuku mau, ko momi: nika pe momi a si bene ŋgiŋnya o moi a mukuku mau ko mutu.

5 O si wondo mo wo na nune; ko na binyo o

dọlisani jẹsedi mo wo na nune iponda po, na binyo o mabene iponda o nyulo moka na besosumedi; na na binyo o malattabe pe, na na Satan a si kwese binyo o nyulo bubi banyo.

6 Ndi na toppino dini, ebanja na si baṅgino, ninika e titi eanedi.

7 Ebanja na pula na batu bese ba bẹ ka mbamene. Ndi motu nyese ba benino jabia dau ya Loba, mo wo ka dini, na mo wo ka nune.

8 Na ndi na kwala na babo ba si ba, na mikusa; bwam na babo ba ja ka mbamene.

9 Ndi yẹ te ba si wele ania nyulo, esedi babo ba ba; bwam na babo ba ba, se to dise:

10 Ndi babo ba ta ba ba na anedi, se to mbamene, Saṅgo momene a anedino na, O si sedi mutu a dia momi;

11 Ndi a dii te momi, esedi mo a jano, a si ba pe to a timbi na momi au; o si sedi momi a pandise mutu au.

12 Ndi yini eyala na matoppono, se to na Saṅgo. Yẹ te na muna a saṅgo a bene mutu nyi si dube, ndi a dọlisani ja na mo, o si sedi motu a paṅgi mo.

13 Ndi mutu a bene te momi nyi si dube, ndi a dọlisani ja na mo, o si sedi mutu a dia mo.

14 Ebanja momi nyi si dube a masaṅgisabe o nyulo mutu, ndi mutu nyi si dube a masaṅgisabe o nyulo momi; ko bana banyo ba sisaṅgi; ndi tatann ba bẹ ndi bosaṅgi.

15 Yẹ te na mo nyi si dube a pula jaba, esedi mo a ala. O mano, muna a saṅgo na muna nyaṅgo, a titi wasi a ṅgata; ndi Loba a beli biso na mosaṅgo.

16 ? Ebanja a mutu, neni o biino na o masuṅgwa momi oṅgo e; to ua a momi neni o biino

na o masuńgwa mutu ońgo e.

17 Ndi binyo o bia, motu na motu Sańgo a boli dau a duńgo, ndi ka na Loba a bele mo wo na nume, esedi mo a dańgwa. Dini na anedino o miemba mese.

18 Ye te na mo wo a belabe o boendi; o si sedi mo a timba ka nyu si endabe. Ye te mo wo nyi si bene boendi a belabe, o si sedi mo a endabe.

19 Boendi bo titi dambu, to si endabe bo titi dambu, ndi o neńge mbenda a Loba.

20 Esedi motu nyese a jano mwemba mau a ta na belabe.

21 Ye te na o belabe, na mokum dini di titi ndutu na ua; ye te na o wele timba wonja, o be wonja.

22 Ebanja mokum nyi belabe na Sańgo a e ndi motu wonja na Sańgo: nikamene nu nyi mabelabe na wonja, a e ndi mokum ma Krais.

23 O andabe na mosusedi; o si timba bakum ba batu.

24 A bonati, esedi motu na motu a ja na Loba, o umamene a belabeno.

25 O nyulo ńgonderi na si bene beanedi o nyulo Sańgo: ndi na bola binyo jońgedi dam ka na mo wo nyi bene ndedi ya Sańgo, ndi na mabe mbadi.

26 Na biana na dini de ndi bwam o nyulo bepuledi ba tatanu, e e ndi dolo na mo wo a be nika.

27 Ye te na o tińgabe na mutu, o si pula wonja, ye te na o unjabe o nyulo mutu, o si pula pe mutu.

28 Ye te na o ba, o si ta o bola bubi: ye te na ńgonderi a ba, a si ta a bola bubi. To o na babo ba mabene ndutu na eyubo, ndi na ońga binyo.

29 Ndi dini ndi na kwalino, A bonati, Iponda nyi dia e uta, na ndi babo ba bene bitu, ba bẹ ka na ba si bene.

30 Babo ba eyi, ba bẹ ka babo ba si maeya; babo ba bwa monyeŋge, ba bẹ ka babo ba si bwa monyeŋge: na babo ba andise, ba bẹ ka babo ba si bene;

31 Na babo ba aledi wasi ba bẹ ka babo ba si aledi mo na kaŋ: ebanja belemo ba mu mundi mu tomba one.

32 Ndi na pula na binyo o mateme itum na ndutu nya wasi. Nu nyi si ba, a bene mianu o nyulo mambu ma Saŋgo, neni a madọlisane Saŋgo.

33 Ndi nu nyi a ba, a bene mianu o nyulo mambu ma wasi, neni a madọlisani munja au.

34 Mutu na ŋgonderi ba si teme ka po. Ngonderi a bwa ndọlo o nyulo mambu ma Saŋgo, na a mabẹ bosaŋgi o mukuku na mudii pe; ndi nu nyi a ba, a bene mianu o nyulo mambu ma wasi, neni a madọlisane momi au.

35 Dini na toppi o nyulo bowan banyo: se to na mba na mapumba ilambi o moi anyo, ndi o nyulo dọli danyo na o matatta na Saŋgo e si bẹ ndutu.

36 Ndi yẹ te na motu mo wo a biana na a si boli bwam na muna au ŋgonderi, yẹ te na a makoka, ndi e mabẹ nika, esedi mo a boli di dambu a pula, esedi babo ba ba, a si boli bubi.

37 Ndi nu nyi a ẹmbam o molema mau, ndi a si diŋgabele na bepuledi, ndi a bene ŋgiñnya o bola di dambu a pula na molema mau, na a maneŋge muna au ŋgonderi, a boli bwam.

38 Na ndi nu nyi a bola o diba a boli bwam; ndi nu nyi si bola o diba, o boli bwam buki na nune.

39 Mutu a kakabe na mbenda iponda na ponda momi au a ẹno; ndi moni au a widi te, a unjia, a ẹmia teŋge, a maba pe; ndi o Saŋgo mene:
40 Ndi o bekaisedi bam e ẹ bwam bu buki bue te na a ja na wonja au; ndi na biana pe na bene Mudii ma Loba.

BEPASI, VIII.

O NYULO mambu mu bolabe na losue ka jabia, biso di bii na biso bese di bene dibie. Dibie di lundumia, ndi ndọlo e oŋgwane molema.
2 Motu na motu a oŋgeli te na mo a bia dambu, a si bii dambu ka di duŋgamene na mo o bia.
3 Ndi motu teŋge a tọndi Loba, nu motu a biabe na mo.
4 Na ndi o nyulo bededi ba mambu mu bolabe na losaŋgo ka na mambu ma dise, biso di bii, na losaŋgo lo titi o wasi, ndi Loba lo pepe lo titi ko mo wo mene.
5 Ebanja di oŋgeli te na mambu ma ẹ belabe loba, ba bẹ te o moi to o wasi, ka na biso di bii loba gita loẹ, na basaŋgo pe gita.
6 Ndi o miso masu, Loba lo wo mene a ẹ, Tite, o nyulo au mambu mese ma wuno, na biso bese pe o nyulo au; na Saŋgo pọ, Jezu Krais, o nyulo au mambu mese ma wuno, na biso o nyulo au.
7 Ndi se to na bese dini dibie di ẹno: duŋgo, na te na o eŋge ba moŋgeli na e bẹ ndi disue, ndi ba dedino ka jabia la losaŋgo, o nyulo nika milema mabu mẹ bọbi, mi timba mbindu.
8 Mada mi si matappa betemedi basu o boso ba Loba: ebanja di dedi te di si maalia to dambu, di si dedi te, biso di si mapumbi to dambu.
9 Ndi o bia pon ko na nini wonja anyo e timbi besonjedi na babo ba bọbi.

10 Ebanja motu na motu a ene te ua nyi bene dibie, o ja da o nyulo ndabo a disue, ? molema ma nu nyi bobi a si maembami o dano mano mambu mu ma bolabe na losaŋgo e.

11 Na ndi o nyulo dibie doŋgo muna Soŋgo oŋgo nyi bobi a nyame, nu o nyulo au Krais a widino.

12 Ye te na o boli bubi diŋgise bona Soŋgo oŋgo, na potise milema mabu mi bobi, binyo o boli bubi diŋgise Krais.

13 Na ndi ye te na mada e e yuma ya sonjo na muna tite, na si mada nyama o iponda na iponda wasi e eno, ko na timbi yuma ya sonjo na muna tite.

BEPASI, IX.

? MBA na si ta na wonja e. ? Mba na titi nya mololoma e. ? Mba na si ta na ene Jezu Krais Saŋgo asu e. ? Binyo si be ndi bebolu bam o boso ba Saŋgo e.

2 Ye te na na si be ndi mololoma na bapepe, mba na be na binyo: ebanja binyo o e ndi beembani bam ya belomedi bam o Saŋgo.

3 Dini ndi de eyala am na babo ba baise mba o nyulo dini.

4 ? E e ndi na, na biso di si bene ŋgiŋnya o da na nyo e.

5 ? Di si bene ŋgiŋnya o wana mutu, nu nyi dube mwemba masu e, nika na bamololoma bapepe, na bona a saŋgo, na Kefas e.

6 ? Mba meŋe na Barnabas di si bene ŋgiŋnya o jesedi bebolu e.

7 ? Nja nyi alino o bila aledino bima bau e. ? Nja nyi de moonda ma lonyeŋgen, ndi a si de pe bepuma e. ? Nja nyi dese mwemba ma mi-

loŋgi, ndi a si nyo mainyoŋgodiba e.

8 ? Mba na toppino mano mambu ebanja ma e doli o miso ma batu e. ? Mbenda e si toppo mano mambu e.

9 Ebanja o mbenda a Moses e tilabe na, O si matiŋga modumbu ma nyaka ni iponda a masoma mbasi. ? Loba lo dube nyaka mene e:

10 ? To o nyulo asu mene e toppino nika e. Di bii na o nyulo asu e ta e tilabe; e leabe biso na mobweedi, a mabwa miaŋgadu na mapita; na motombedi, a tombo na dipita na a manoŋgo.

11 Ye te na biso di ta di de na binyo mambu ma Mudii, e e ndi dambu dindene na biso di mapata mambu mabu ma beyubo e.

12 Bapepe ba alia teŋge ŋgiŋnya o moi anyo, biso pe di aledi di buka. To o na di si bolane nini ŋgiŋnya; di aledi mambu mese, ko na biso di maeka molaŋgo ma Krais.

13 ? Binyo o si bii na na babo ba bola ebolu o ndabo a Loba, ba da mambu ma ndabo a Loba e. ? Babo pe ba tatta na dio, ba da na mambu ma dio.

14 Nikamene ndi Saŋgo a anedino, na babo ba laŋgwa molaŋgo ma bwam, ba mada o nyulo molaŋgo ma bwam.

15 Na si ta na alia to mo wo ya mano, to na si tilabe mano mambu na di mabolabe nika na mba: bwam na mba na wo ndi to motu mo wo a manyamse isaŋga dam.

16 Ebanja ye te na na laŋgwa molaŋgo ma bwam, na si bene dambu o nyulo au; e e ndi ebolu am, e, eboma na mba ye te na na si laŋgwa molaŋgo!

17 Ebanja na boli teŋge dini dambu na molopo mam, na bene bowen; ye te na boli dini diŋgise

gẹmia dam, o biana, ebolu ya soeli e bolabe na mba.

18 ? Njika bowen bam na ni 'ponda na laṅgwino na boli molaṅgo ma bwam e si bẹ mosusedi, na na si bolane ṅgiṅnya am o molaṅgo ma bwam.

19 Ebanja na ta wonja o nyulo batu bese, na timbise mbamene mokum na baa bese, na na masuṅga belaṅgedi bi buki.

20 Na Baju na timbise ka Iju, na na masuṅga Baju ; na babo ba bẹ wasi a mbenda, ka na wasi ambenda, o masuṅga babo ba bẹ wasi ambenda.

21 Na babo ba si bene mbenda ka mo mo nyi si bene mbenda, na si bẹ itum na mbenda a Loba, na bẹ wasi mbenda a Krais, na na masuṅga babo ba si bene mbenda.

22 Na babo babọbi, na timbise ka na nyu bọbi, na na masuṅga babọbo; na timbise mambu mese na baa bese na na masuṅgwa duṅgo o nyulo belemo bese.

23 Mambu mese na bolino o nyulo molaṅga ma bwam, na na mabẹ ndi mwemba ma banoṅgedi bau.

24 ? Binyo si bii na babo ba maala pimsani, bese ba nyi, ndi mo wo a aledi bowen e. Binyo nya nika, na na binyo o makusa.

25 Motu nyese nyi anana bwambi, a ẹ aṅgamedi na mambu mese, Ndi babo ba boli nika na ba makusa ekọto e mawọ ; ndi biso di maalia ekọto e si ma wọ.

26 Mba na nya nika, se to na na si bia ; na anana ewenji nika, se to ka mo wo nyi dipi ṅgọ :

27 Ndi na dosele nyulo am, na wani mo wasi ; ko na na laṅgwedino bapepe, mba na mapumbabe one.

BEPASI, X.

A BONATI na pula na binyo o si bē belema na dini dambu, neni basaŋgo basu bese ba ta wasi a diwundi da moi, na bese ba tomba o nyulo munja.

2 Na bese ba aledi idubise na Moses o nyulo diwundi da moi na munja,

3 Na bese ba dedino mada mene ma Mudii;

4 Ba a bese ba nyō benyodi mene ma Mudii: ebanja ba nyō o nyulo idali la mudii dē na di bupe babo, ndi dini idali di ta Krais.

5 Ndi gita labu Loba a si ta a bwa ndōlo; ebanja ba pumbabeno wasi o eyaŋ.

6 Ndi mano mambu mē ndi beembanedi o nyulo asu, na na biso di si mabē bapuledi ba bubi, ka na babo ba puledino;

7 To na binyo o si bē baowedi ba losaŋgo, ka duŋgo dabu; ka na e tilabe, Batu ba ja asi o da na nyō, ndi ba asumweno o joka loko.

8 To si sedi biso di wite misuŋgi ka na duŋgo dabu ba bolino, na o bunya bo wo lokuli la batu mwaba na balalu ba kwidi wasi.

9 To si sedi biso di keka Krais, ka duŋgu dabu ba kekino mo, ndi ba nyamsabe na nyama bwaba.

10 To binyo si toppo minyuyuŋgu ka na duŋgo dabu ba toppino minyuyuŋgu; ndi ba nyamsebe na monyamseri.

11 Mano mambu mese ma poino na babo onyulo beemban: ndi be tilabe o nyulo beleedi basu, o moi au masu ma iponda mu malunda.

12 Na ndi nu nyi biana a temi, esedi mo a bia pon ko a makō.

13 To bekekedi tom bi si aledi binyo ko na di duŋgamene na motu: ndi Loba lo ē mbadi, a si magesedi binyo o kekabe buka ŋgiŋŋya o bene: ndi na mwemba na ekekedi a maweka

eo igedi, na binyo o mawele alia mo.

14 A bandulo am, pumwa itum na mowedi a losaṅgo.

15 Na toppi ka na batu ba dibie; Binyo bẹ ndi bakaisedi ba beyala na toppino.

16 Di dibondi da bonam dẹna biso di namse ? di si dẹ ndi benoṅgedi ba maiya ma Krais e. Bewolu biso di bua, ? bi si bẹ ndi benoṅgedi ba nyulo a Krais e.

17 Ebanja biso di ẹ gita, di bẹ pe ewolu wo mene, nyulo wo; ebanja biso bese di noṅgi ya ewolu womene.

18 Ombwa bona Israel, ponda eyubo: ? babo ba da mabia, ba si bẹ ndi banoṅgedi ba dio e.

19 ? Njika dambu na toppino e. ? Disue dẹ ndi dambu; to di dambu di bolabe na disue dẹ ndi dambu e.

20 Ndi mambu mẹna babo ba bwa o jabia na losaṅgo, ba jabia na devoli, se to na Loba: ndi na si pula binyo o matimba banoṅgedi na devoli.

21 Binyo si wele nyọ dibondi da Saṅgo na dibondi pe da devoli: binyo si wele noṅgoni tabili a Saṅgo na tabeli a devoli.

22 ? Biso di pula bwẹse Saṅgo pidi e. ? Biso di buki mo na ṅgiṅnya e.

23 Mambu mese mẹ duṅgamene, ndi mambu mese mi titi moseṅ, mese mẹ duṅgamene, ndi mambu mese ma si luṅgi.

24 O se sedi to mo wo a pulise bwam bau momene, ndi bwam ba mo wo na nune.

25 Mese mẹ andisebe o dun da nyama, o da mo, o si baise-eyala o nyulo bobia boṅgo;

26 Ebanja wasi, Saṅgo a bene na belundedi bau,

27 To mo wo ya babo nyi si dube a bele te

binyo, na o pula ala, o ali o da to njika dambu e tesabe o boso boŋgo; o si baise to eyala o nyulo bobia boŋgo.

28 Ndi to motu a kwali te ua na, Dini dẹ jabia ya dise bolabe na losue, o si da, o nyulo nu nyi leele binyo, na o nyulo bobia; ebanja wasi na belundedi bau, Saŋgo ndi a bene:

29 Na ọna, Bobia, se to na bobia boŋgo, ndi nyupepe; ? Neni so wonja am e makaisebe o nyulo bobia se to mba mene e.

30 Yẹ te na noŋgi na masoma, ? Neni so na makwalabe na bubi o nyulo dini, nika na bola na masoma e.

31 Na ndi to njika dambu o dano to nyọno, to o bolino to dambu, o bola mo na isaŋgi la Loba.

32 O si bwẹse pidi, to Baju to Bagreki, to mwemba ma Loba;

33 Ka mba o nyulo mambu mese na dọlise bese, na si pulise bowen bam, ndi na bagita, na na babo ba maoŋgisabe.

BEPASI, XI.

BINYO bupe mba, ka na mba na bupe Krais.

2 Na sesa binyo a bonati, na o oŋgeli mba na mambu mese, ndi o jalia mieka kaŋ, ka na auedino binyo.

3 Ndi na pula na binyo o mabia, na na molopo a motu nyese mo ẹ ndi Krais: molopo ma mutu ẹ momi; na molopo ma Krais mo ẹ ndi Loba.

4 Momi na momi a kanino o mwemba, to toppino na mudii, na molopo mau mu kumani, a si dube molopo mau.

5 Ndi mutu nyese a kanino, to toppino na mudii, na a si kumani molopo mau; Ko a si dube molopo mau, dini dẹ ndi ka na a senjabe.

6 Ebanja mutu a si kumanibe te, esedi pe mo a senjabe: ndi e bẹ te bosọlo na mutu a senjabe, esedi mo a kumani momene.

7 Ebanja bo si dọli na momi a kumani molopo, a ẹ ndi bowan na esaṅgi ya Loba; ndi mutu a ẹ ndi esaṅgi ya momi.

8 Ebanja momi a si wuno na mutu, ndi mutu a wu o nyulo moni;

9 Ebanja momi a si wekabe o nyulo mutu, ndi mutu o nyulo momi.

10 O nyulo nika e dọli na mutu a bene ṅgiṅnya o moi a molopo mau, o nyulo anjeli.

11 To o na momi a si bẹ ko na mutu, nika pe mutu ko na momi, o nyulo Saṅgo:

12 Ebanja ka mutu a wuno o nyulo momi, nikamene ndi momi a ẹ o nyulo mutu, ndi mambu mese me wuno o nyulo Loba.

13 Binyomene o kaise, ? E ẹ ndi bwam na mutu a kane na Loba a si kumani e.

14 ? Ewekedi mene, e si leele binyo na momi a bene nyọ ya bwaba, e ẹ ndi bosọli na mo e.

15 Ndi mutu teṅge a bene nyọ nya bwaba e ẹ ndi bosaṅgi na mo; nyọ e bolabe mo o nyulo ekuman.

16 Ndi to njika motu a pulise mitaṅgu, esedi mo a bii na biso di si kọlọṅgoni nika, to miemba ma Loba.

17 Ndi dini na anedino binyo, na si sesa, na o kotone o uma wo, e si bẹ bwam, ndi bebuledi.

18 Na o boso, ni iponda a koteli o mwemba, na siṅga na jaba diẹ na binyo, ndi na dube mo isun.

19 Ebanja mitaṅgu mu mapoi na binyo, na na babo ba teme bwam ba mabiisabe o tetin anyo.

20 Na ndi ni iponda o koteli o uma wo, e titi na o da ewolu ya Saŋgo.

21 Ebanja o dedino, mo wo a noŋgino ida dau o boso, ndi mo wo a pula, na nune a nyo̱ gita.

22 ? Ne binyo, o si bene mandabo uma ndi o madano na nyo̱ e; to binyo o pula biise mamia manyo o nyulo mwemba ma Loba, na so̱lise babo nyi si bene e. ? Njika eyala na matoppino na binyo e. ? Na masesa binyo o nyulo dini e. Na si sesa binyo.

23 Ebanja na ta na noŋgo o nyulo Saŋgo, di mene ndi na bolino binyo, na Saŋgo Jezu o bo bulu a andisabeno, a noŋgi ewolu;

24 Na ni iponda a bola masoma, a bua, a o̱na, Noŋgo, da, yini ndi ye̱ nyulo am e buedi na binyo, o bola nika, o oŋgeli mba.

25 Nikamene ndi o mbusa a da, a noŋgi dibondi, a o̱na, Dini dibondi de̱ ndi mali ma penya o nyulo maiya mam, bola dini iponda na iponda, o nyo̱ mo, o oŋgeli mba.

26 Ebanja o da ini ewolu, to nyo̱ dini dibondi; o leeli kwidi la Saŋgo na te na a timba pe.

27 Na ndi to nja a maala da ini ewolu, to nyo̱ dibondi ka motu mbamba, a timbi kwidi a Saŋgo ka kwidi a motu bubi.

28 Esedi motu a puseli momene, ndi esedi mo a da ewolu, a nyo̱ dibondi.

29 Ebanja nu nyi da, to nyo̱, a da na nyo̱ ekaisedi na momene, a si enino nyulo ya Saŋgo.

30 O nyulo nika, gita ndi na bo̱bino na maboa o tetin anyo, gita pe ba kwidi eyo̱.

31 Ye̱ te na di kaise bisomene, di si makaisabe.

32 Ndi o ni iponda di kaisabe, di dipabe o nyulo Saŋgo, na na biso di si makwesebe mwemba na bawasi.

33 Na ndi, a bonati, ni iponda binyo o kotone o da o uma wo, o tatta mo wo na nune.

34 Ye te na motu a mabwa njai. esedi mo a da o mboa au; ndi binyo o si makotone na dibumbe. Di dambu di dia na matimbise bwam ni iponda na poi.

BEPASI, XII.

A BONATI, o nyulo mabia ma mudii, na si pula na binyo o be belema.

2 Binyo o bii na ni iponda o tano Basibii, o dieribe o uma na uma na losue le mbuki, nika ndi o ta o dieribe.

3 Na ndi na leele binyo na to motu nyi kwalino nyulo Mudii ma Loba a si mabele Jezu a loabe; to mo wo a si wele toppo na Jezu a e ndi Sañgo, ko na Mudii Mosañgi.

4 Ndi mabia me ndi nya gita, ndi Mudii mo wo.

5 Na nya gita la beleedi, ndi Sañgo po.

6 Na nya gita la bebolu, ndi Loba lo wo mene, nyi bolano bebolu bese o tetin a batu bese.

7 Ndi na mo wo na mo wo bebiisedi ba Mudii e bolabe, o nyulo bowen babu.

8 Ebanja na mo wo, eyala ya jañgwa e bolabe o nyulo Mudii: na nunu pe, eyala ya dibie, o nyulo Mudii mene;

9 Na nunu pe jemia o nyulo Mudi mene; na nyipepe mabia ma mabori o nyulo Mudii mene:

10 Na nyipepe ebolu ya bebolu benalene; na nyipepe, betopperi a mudii; na nyipepe bekaise ba mudii; na nyipepe nya loyeme; na nyipepe, bebiisedi ba loyeme:

11 Ndi bini bese, Mudii mene mowo a bolia, abino na motu na motu, ka na a emedino

12 Ebanja ka na mukuku mu ę ndi mo wo, a bene beluńgo gita na beluńgo bese ba mukuku mo wo bę gita bę mukuku mo wo; nikamene ndi Krais a ęno.

13 Ebanja o nyulo Mudii mo wo, biso bese di dubisabe na mukuku mu wo, to Baju, to Bagreki, to bakum, to wonja; ndi e bolia biso bese di nyo Mudii mo wo.

14 Ebanja mukuku mu titi eluńgo ewo, bię gita.

15 ? Yę te na itańga di kwali na, ebanja na titi dia, na titi ya mukuku, ? Nika ndi a titino mukuku e.

16 Na itoi di kwali te na, ebanja na titi diso, na si bę ya mukuku, ? Nika na e titino mukuku e.

17 Ye te na mukuku mu ę diso, neni a masińgano e. ? Yę te mese e bę esińgedi, o wene enumba e ęno e.

18 Ndi tatanu Loba a jise beluńgo bese o mukuku ka na a doliseno momene.

19 Yę te na bese bę ndi eluńgo wo, mukuku mu ę we.

20 Ndi beluńgo gita bi bę ndi mukuku mo wo.

21 Diso di si makwalani dia na, Na si mapula ua; to molopo mo si makwalani matańga na, Na si mapula ua.

22 E, bini beluńgo ba mukuku bi bę bobo be pulabe.

23 Ndi bini beluńgo ba mukuku na biso di biana, bi si bene edube; o nyulo dini di ele pe edube na edube; ndi beluńgo basu di si bene bwam bu buka.

24 Ebanja beluńgo basu ba bwam ba si pula; ndi Loba a tińge beluńgo ba mukuku, ndi bepasi bi si bene edube, a boli ebube gita:

25 Na ekwondon di si mabę na mukuku; na na

beluńgo bi mabene edube o mo wo na nune.

26 Yē te na eluńgo e taki te, beluńgo bese bi taka; to eluńgo wo e bene edube, beluńgo bese ba bwa monyeńge na mo.

27 A binyo o bē ndi mukuku ma Krais, na beluńgo bese na mo.

28 Ndi Loba a ta a tese duńgo o mwemba, Bamololoma nya boso, ndi nya mbusa batopperi ba mudii, ndi nya mbusa pe baleedi, ndi na bebolu bondene, na mabia ma mabōi, jońgwanedi, beanedi, na nya loyeme.

29 ? Bese ba bē Bamololoma e. ? Bese batopperi ba mudii e. ? Bese baleedi e. ? Bese baboledi ba bebolu bondene e.

30 ? Bese ba bene mabia ma mabōri e. ? Bese ba kwali na loyeme e. ? Bese ba lańgwia e.

31 Ndi o pulise bwambi mabia ma buka. Ndi mba na lea binyo ńgia nyi buki.

BEPASI, XIII.

TO na na toppo na loyeme la batu, na anjeli, ndi na si bene ndōlo, na timba ka doi la misomba, to momban ma elan.

2 Ndi to na bene mudii ma motopperi, na bia besuka bese, na dibie dese, to na bene jēmia lese na na wele sumwa miduńgo, ndi na si bene ndōlo, mba na titi dambu.

3 Yē te na na bola bima bam bese o bōńgwa batuedi, to bola eyubo am na disebe, ndi na si bene ndōlo, e si mawana mba moseń.

4 Ndōlo e diino itum, e ē dōli; ndōlo e si bwa kōdi; ndōlo e si biise momene, e si lundumia.

5 E si bola dambu di si dōdi, e si pulise nyau mene, e si bene madińga tatanu, e si neńge bu bubi.

6 E si bwa monyeñge na bubi, e bwa monyeñge na mbadi.

7 E aledi mambu mese, e dube mambu mese, e bene mapita na mambu mese, e ja pii na mambu mese.

8 Ndo̱lo e si mawo̱lo: betopperi be be̱ te, be matomba: loyeme lo e̱ te, ba mawo̱: dibie di e̱ te, be manyoñgo.

9 Ebanja biso di bii na epasi, ndi di toppino na mudii na epasi.

10 Ndi ni iponda, di dambu di lunda e poino, di die̱ na epasi di matomba.

11 Ni iponda na tano muna, na toppino ka muna, na soino ka muna, na kaise ka muna; ndi ni iponda na timbi motu, na timbise wana na isu mambu ma muna.

12 Ebanja tatanu di ene o nyulo jene, na muititi; ndi o nine iponda boso na boso: tatanu na bii na epasi; ndi o nine iponda na mabia ka na mbamene na biabeno.

13 Ndi tatanu bini bilalu bi jano, je̱mia, na dipita, na ndo̱lo; ndi ndo̱lo ebuka.

XIV.

O BUPE ndo̱lo, na pulise ñgiñnya ya mndii, ndi buka na o matoppo o nyulo Mudii.

2 Ebanja nu nyi toppino na eyeme, a si toppi ndi na motu, ndi Loba; ebanja to mowo a si siñgani mo; ndi o nyulo mudii a toppo besuka.

3 Ndi nu nyi toppino na mudii, a toppi ndi na motu, o beluñgedi, na beleedi, na belo̱komedi.

4 Nu nyi toppi na eyeme, a luñga o momene; ndi nu nyi toppi na mudii, a luñga o mwemba.

5 Na pula na binyo bese o wele toppo na loyeme, ndi bo buka na binyo o toppino na mudii;

ebanja nu nyi toppi na mudii a buka mo nyi toppi na loyeme, ko na a leele dibie, na na mwemba ba maalia beluŋgedi.

6 ? Ndi a bonati yẹ te na poi na binyo toppino na loyeme, njika moseŋ o makusano, ko na si toppi na binyo o nyulo bebiisedi, to dibie, to betopperi ba Mudii, to beleedi e.

7 Mambu mi si bene lōŋge, ndi ba bene doi, ka na ndiŋga to ŋgombi, yẹ te na e si boli nya doi, ? Neni ba mabiano dambu a toppino; to doi e.

8 ? Moseba pe, yẹ te na e bole momban ma ewọlo, nja nyi maaŋgamia e.

9 Nikamene ndi binyo o ẹno. ? yẹ te na o si toppi beyala be duŋgamene babo ba bia, neni ba mabiane dambu o toppino e.

10 E bẹ te na nya miambu gita bẹ o wasi, ndi bwambu na bwambu bo si bene su lau.

11 Na ndi na si bii te su la bu bwambu, na mabẹ ndi na nu nyi toppi ka motu nyi si bii; ndi nu nyi toppi na mba, a mabẹ ka motu nyi si bii.

12 Nikamene ndi binyo, nika ndi o bwa ndọlo bwambi ŋgiŋnya ya mudii, pulise mo na binyo o buka o beluŋgedi ba mwemba.

13 Na ndi nu nyi toppino na eyeme a kane na a malaŋgwano.

14 Yẹ te na na kane na eyeme, mudii mam mu lundino na bepuledi, ndi bobia bam di si wane bepuma.

15 ? Neni so. Na makane na mudii mam, na makane pe na bobia; na maloŋgo na mudii mam, na maloŋgo pe na bobia.

16 Yẹ te na o bola te masoma na mudii, nu nyi ja o begedi ba basibii, neni a makwala na, Amen,

o bebolano masoma loŋgo e: o ene di dambu o kwali, a si biino.

17 Nambadi o mabola masoma bwam, ndi nyipepe a si luŋgabe.

18 Na soma Loba lam na toppi na eyeme buka na binyo bese.

19 Ndi tetin a mwemba na ta na aŋgamia kwala beyala betanu na bobia bam, ndi na na malea bapepe; ndi to na matoppo dum da lokuli la beyala na eyeme ba si masiŋgano.

20 A bonati, binyo si bẹ̲ bautu na bobia; ndi na diwinako o bẹ̲ bautu, ndi na bobia o bẹ̲ batu.

21 O mbenda e tilabe. Nambadi na loyeme lopepe na bepopo bepepe, na maala toppo na bano batu; Yehova a toppino na, Ombwa, to na boli te nika, babo ba si masiŋgani mba.

22 Na ndi loyeme lo ẹ̲ ndi beembani, se to na babo ba dube, ndi na basidube: ndi betopperi bi si ta na babo ba si dube, ndi na babo ba dube.

23 Yẹ̲ te na mwemba mese ba kotone pe o uma wo, ndi ba a bese ba toppo na loyeme, ndi babo ba si dube to mbamba ba iŋgedi te, ?ba si matoppo na, Bano batu ba bẹ̲ ndi njọ̲ e.

24 Ndi yẹ̲ te na, Ba a bese ba toppino na mudii, ndi mo nyi si dube to nya mbamba a poi te, mo ndi a malcabe o nyulo nyese, a pusabeli na ba a bese.

25 Ndi besuka ba molema mau bi biisebe; na ndi a kwidino na boso bau, a maowe Loba, a makwala na, Nambadi Loba di ẹ̲ na binyo.

26 Neni so a bonati, ni iponda binyo o poino o uma wo, motu nyese a bene moeŋge, a bene pe eyala, a bene pe beleedi, a bene pe eyeme, a ben bebiisedi! Esedi mambu mese ma bọ̲ na beluŋgedi.

27 Yẹ te mo wo a toppi na eyeme, iba to ilalu, esedi babo ba toppi mo wo na mo wo, ndi esedi mo wo a lea dibie.

28 Ndi molaṅgwedi mo titi te, esedi mo a ja na pii o mwemba; esedi mo a toppi na momene na Loba.

29 Esedi batopperi ba kwala baba to balalu, esedi bapepe ba kaise.

30 Ndi bebiisedi e biisabe na mopepe nyi jai bebe esedi nya boso a ja na pii.

31 Ebanja binyo bese o bene ṅgiṅnya o toppi na mudii mo wo na mo wo; na na bese ba maokwa, na bese ba sibisabe molema.

32 Ndi mudii ma batopperi mẹ wasi a batopperi.

33 Ebanja Loba lo titi wana mitaṅgu, ndi mosaṅgo tetin a mwemba ma basaṅgedi.

34 Esedi bitu banyo ba ja na pii o mwemba; e si duṅgamene na babo ba kwala, ndi o ja wasi a edube, ka na mbenda e lea.

35 Ba pula te okwa mambu, esedi babo ba baise bomi babu bẹ mboa; ebanja e bẹ bosọlo na bitu ba toppi na mwemba.

36 ? Ne, eyala ya Loba e wu na binyo e, to poi na binyo e.

37 Yẹ te na motu a biana, a ẹ ndi motopperi, to a bene na mudii, esedi mo a bia na mambu mẹna na tilino na binyo, be bẹ beyala ba Saṅgo.

38 Yẹ te na motu a ẹ elema, esedi mo a bẹ elema.

39 A bonati o nyulo nika o pulise bwambi betopperi; ndi o si baṅgani o toppone na loyeme.

40 Esedi mambu mese ma boi bwam bwam.

BEPASI, XV.

NDI pe, a bonati, na laṅgwa binyo molaṅgo ma

bwam, muẹna na laṅgwi na binyo, muẹ na binyo o kusa, muẹ na binyo o temino;

2 O nyulo au binyo o masuṅgwabe, yẹ te na o aledi na kaṅ mambu na laṅgwedino na binyo; o siṅgabe o dube na ewọlo.

3 Ebanja o boso na boli na binyo di dambu na kusino, neni Krais a widino o nyulo bubi basu ponda betiledi.

4 Na a pullabe, na a pumbwi pe o sulalu, ponda betiledi;

5 Na a enabe na Kefas, na dum na baba;

6 Ndi o mbusa a ta a enabe o nyulo bebwea ba bona saṅgo batanu, o iponda po; gita la babo ba dia na te na ini ponda, ndi duṅgo ba kwidino eyọ.

7 Ndi o mbusa a ta a enabe na James; na Bamololoma bese.

8 Ndi o mbusa nyese a enabe na mba ka na mowo nyi yabe iponda e si bẹ.

9 Ebanja na ẹ ndi nya Mololoma nyi sadi a buka bese, na si duṅgamene belabe nya Mololoma, ebanja na takise mwemba ma Loba.

10 Ndi o nyulo ndọlo a Loba na ẹ ka na ẹno: ndi ndọlo au muẹ na o moi am e titi ewọlo; ndi na boli ebolu e buka bese: ndi se to mba, ndi ndọlo a Loba nyi ẹ na mba.

11 Na ndi to na mba to na babo, nika ndi biso di laṅgwono, nika ndi binyo o dube.

12 ? Ndi yẹ te na Krais a laṅgwabeno na a pumbwo o nyulo kwidi, neni duṅgo pulisani binyo ba kwali na, Bepumbwedi ba kwidi bi titi tom e.

13 Yẹ te bepumbweli ba kwidi be titi, Krais a si ta a pumbwa;

14 Krais a si pumbwo te, elaṅgwedi lasu e ẹ ewọlo, edube danyo di dẹ pe ewọlo.

15 Ndi pe, biso di soi bambuń a lobańgo o nyulo Loba; ebanja biso di laůgwino o nyulo Loba na a pumbweli Krais; nu nyie na a si pumbweli mo moi, yę te na bawidi ba si pumbwa.
16 Ebanja bawidi ba si pumbwi te, ko Krais a si ta pumbwa.
17 Krais a si pumbwi te, edube danyo di ę ewọlo, ko o ę na miubi manyo.
18 Babo pe ba kwidino eyọ na Krais, ba manyamsabe.
19 Yę te na o dini lōńge mene di pitano na Krais, biso di ę elema di buka batu bese.
20 Ndi o ini ponda Krais a pumbwi o nyulo kwidi nambadi, a timba bepuma ba boso ba babo ba kwidino eyọ.
21 Ka na o nyulo motu, kwidi e poi; nikamene ndi bepumbweli bawidi be poi o nyulo motu.
22 Ka na Adam bese ba widino, nikamene ndi o nyulo Krais, baa bese ba mabene lōńge.
23 Ndi motu na motu na bau bepuledi; Krais ndi epuma ya boso; na babo ba bę na Krais na betimbedi bau;
24 Ndi isu, ni iponda a maala bola ekumbu na Loba, Tite mene: ni iponda a neńgelino wasi beanedi bese, na dibobe lese, na ńgiińnya.
25 Ebanja a maania na te a tese baasińgedi bese wasi a matańga mau.
26 Moasińgedi nya mbusa nyi manyamsabe a ę ndi kwidi.
27 Ebanja a ta a tese mambu mese wasi a matańga mau. Ndi ni iponda a kwali na, Mese matesebe wasi au, e biisabe na mambu mese me tesebe wasi, ko na momene.
28 Na ni iponda mambu mese ma wanabe wasi na mo, Muna, nu nyi wani mese wasi na mo, mo

momene a maja wasi na mo, na na Loba a mabe mese na mese.

29 ? E titi te na, ko neni ba mabolano ba dubisabe o nyulo bawidi, ye te bawidi ba si pumbwo tom e. ? Ko neni ba ba dubisabe o nyulo bawidi e.

30 ? Ndi nji biso di temino na bonŋgo iponda ese e.

31 Nambadi na kwalani o nyulo monyeŋge mam na binyo nye na benino o nyulo Krais Jezu Saŋgo asu, na widino bunyate.

32 Na toppi ka motu, ? Ye te na anana na nyama ekwain o Efesus, njika moseŋ na beneno bawidi ba si pumbwo te e. Esedi biso di da. di nyo; ebanja kieri biso di mawo.

33 A binyo o si ondobe: bwambu ba bubi be nyamse belemo ba bwam.

34 Umwe o nyulo bosaŋgi, o si boli pe bubi; ebanja duŋgo ba si bene dibie da Loba: Na kwali dini na bosolo banyo.

35 NDI duŋgo ba makwala na, ? Neni bawidi ba pumbwano e. ? Njika nya nyulo ba timbanino e.

36 A elema, mbota o debeno e si timbi penya, ko e widi:

37 Ndi mbota o deno e titi mbota ni matimba, e e ndi mbota a mbasi, to mbota nyi pepe:

38 Ndi Loba a boli mo nyulo ka na a emedi, ndi mbota yese a boli mo nyulo au.

39 Nyama yese e titi nyama nya po: ndi nya po a nyama a motu, nya po nyama a eidi, nyama nya po ya sue, nya po binun.

40 Nyulo ya moi pe, na nyulo ya wasi: ndi esaŋgi la moi de ndi di wo, na esaŋgi la wasi de ndi dipepe.

41 Esaŋgi la we di wo, na esaŋgi la modi di pepe, na esaŋgi la ŋgiŋgiti di pepe: ebanja

esaṅgi la ṅgiṅgiti po e titi ka esaṅgi la ṅgiṅgiti epepe. Nikamene ndi bepumbweli la kwidi bue̱no.

42 E madebe ndi na ebo̱; e pumbwa pe na lōṅge.

43 E debeno na dibaṅgi, e pumbwa pe na esaṅgi; e debeno na bo̱bo; e pumbwa pe na ṅgiṅnya.

44 E debeno na nyulo ya nyama; e pumbwa pe na nyulo ya mudii. Nyulo ya nyama e ye̱, nyulo ya mudii pe e ye̱.

45 Nikamene ndi e tilabeno, motu boso Adam, a wekabe mudii mu e̱no, ndi Adam o mbusa, mudii mu bolino lōṅge.

46 Ndi mudii mu boli lōṅge, mu titi boso, ndi mu nyi e̱ nyama, ndi o mbusa mu nyi boli lōṅge.

47 Motu boso a e̱ ndi o wasi, nya wasi: motu a mbusa, a e̱ ndi Saṅgo nyi wu o moi.

48 Ka na mo nya e̱ wasi, nikamene ndi babo ba ba nya ya wasi ba e̱no: Ka na mo nya moi, nikamene ndi babo ba bambe bowan ba nya moi ba e̱no.

49 Ka na biso di ta di alia bowan ba nya wasi, biso di maalia pe bowan ba nya moi.

50 A bonati, dini ndi na kwalino, Nyama to maiya ba si masaṅgwa jania ya Loba; to na nya ebo̱du e si masaṅgwa lōṅge.

51 Ombwa na leile binyo esuka; Biso bese di si mako̱ eyo̱, ndi di maweṅgisabe,

52 O iponda po, o bepoimedi ba miso, o doi da moseba da mbusa; ebanja moseba e matoppo, ndi bawidi ba mapumbwa pe e si be̱ bo̱du; ndi biso di maweṅgisabe.

53 Ebanja yini ebo̱du e mabo̱tise nyul'au ye si mabo̱; ndi yini nyulo a widi e mabo̱tise nyul'au e si mawo̱.

54 Na ndi ni iponda, yini ebo̱du e mabo̱tise nyulo e si bo̱, na yini eyubo a widi e mabo̱tise nyulo e si mawo̱, o ni ipondamene beyala bi wanabe, ka na e tilabe na; Kwidi e mia na bekomedi.

55 ? A kwidi, belabedi boṅgo be̱ wene e. ? A so̱ṅgo, bekomedi boṅgo be wene e.

56 Ilabedi la kwidi die̱ ndi bubi: ṅgiṅnya ya bubi di e̱ ndi mbenda.

57 Ndi masoma mabe̱ na Loba nyi boli biso bekomedi, o nyulo Saṅgo asu Jezu Krais.

58 Na ndi a bonati, bando̱lo, binyo teme na sii, o si soa soane, o tiṅgami na ebolu ya Saṅgo, ebanja o biino na bebolu boṅgo be titi ewo̱lo na Saṅgo.

BEPASI, XVI.

O NYULO njaṅgi ya basaṅgedi, ka na tano bola doi na mwemba ma Galatia: binyo o boli nika.

2 O nyulo bunya ba susamba, esedi motu nyese a neṅge yuma o epasi wo, ka na Loba a tōndise mo, na na bekotedi be titi ni iponda na poiye.

3 Ndi ni iponda na poino, nu nyie̱na binyo o mapuseli o nyulo kalati, babo ndi na e̱medino loma o wana njaṅgi anyo na Jerusalem.

4 Ye̱ te na e duṅgamene mba ko na ala pe, babo ba maala mwemba mam.

5 Na e̱medi poi na binyo ni iponda na matombano o Makedonia; ebanja na tombano o Makedonia.

6 E mendi be̱ na maja otin, e na indie na binyo o epupa, na na binyo o mawane mba to njika uma na maalano.

7 Ebanja na si maala jene binyo tatanu o nyulo

ŋgia; ndi na lakise na indie na binyo yɛ̄ te na Saŋgo a ɛ̄medi.

8 Mba na indie o Efesus na te na Pentekostes.

9 Ebanja jɔ̄mbi de ndene na ŋgiŋnya di dubabe na mba. Ndi baekedi bɛ̄ gita.

10 Yɛ̄ te na Timoṭi a poi, ombwa na a mabɛ̄ na binyo e si bɛ̄ bɔŋgo; ebanja a bolino ebolu ya Saŋgo ka mba na bolino.

11 O si sedi motu a asiŋge mo: ndi o alane mo na mosaŋgo na a maye na mba: mba na ombwano mo na bona tite.

12 O nyulo muna saŋgo Apollos, na baise mo gita o ya na binyo na bona tite: ndi gɛ̄mia dau di si teme na ya na binyo ŋgeri po; ndi a maya ko a bene iponda.

13 Binyo tatta, o teme na sii o jɛ̄mia, o bɛ̄ ka batu, ŋgiŋnya.

14 Esedi mambu manyo mese mu bɔ̄i na ndɔ̄lo.

15 Binyo o bii ndabo a Stefana ba bɛ̄ ndi bepuma ba boso ba Akaia, na na babo ba aledi bebolu ba basaŋgedi,

16 Na sosumedi binyo a bonati, o jese binyo mene wasi na babo, na ba a bese pe ba oŋgwani na biso na bolino ebolu.

17 Na bwa monyeŋge o bepɔ̄edi ba Stefana na Fortunatu na Akaiakus: ebanja di di titi o nyulo duŋgo danyo, babo ba boli:

18 Ebanja ba ɛ̄mbe mudii mam na manyo: na ndi o aledi babo ka na biso.

19 Mwemba ma Asia ba soma binyo. Akula na Prissila ba soma binyo o Saŋgo, na mwemba mu ɛ̄ o ndabo abu.

20 Bona tite bese ba soma binyo. Binyo soma nune na nune, na sopa la bosaŋgi.

21 Esoma am, Paul, e tilia na dia dam mene.

22 Motu na motu a si tọndi te Saṅgo Jezu Krais, esedi mo a maloabe.
23 Ndọlo ya Saṅgo asu Jezu Krais diẹ na binyo.
24 Ndọlo am mu bẹ na binyo o nyulo Krais Jezu. Amen.

KALATI YA BATU BA KORINTO, II.

EPASI, I.

PAUL mololoma ma Jezu Krais o nyulo gẹmia da Loba na Timoṭi pe muna Saṅgo; o mwemba ma Loba muẹ na Korinṭo, na basaṅgedi bese baẹ o Akaia yese,
2 Ndọlo e bẹ na binyo na mosaṅgo o nyulo Loba Tite lasu, na Saṅgo Jezu Krais.
3 Bonam bo bẹ na Loba, Tite ya Saṅgo asu Jezu Krais, Tite ya ndedi, Loba la belọkomedi bese;
4 Nu nyi lọkomedi biso o tetin a betakedi basu bese; na biso pe di malọkomia babo ba bene ndutu, o nyulo belọkomedi na biso di lọkomedino o nyulo Loba.
5 Ka na ndeṅge la Krais e bẹ gita na biso, nikamene ndi belọkomedi o nyulo Krais mo bẹ na biso.
6 Yẹ te na biso di takisabe, o nyulo belọkomedi banyo na joṅgise, yẹna bolino tetin anyo belattedi ba betakedi mene bẹna biso pe di aledi; ndi dipita dasu dẹ tiṅgami o nyulo anyo: to na biso di lọkomedino, e ẹ ndi belọkomedi banyo na joṅgise.
7 Biso di aledi dipita na na binyo o bẹ ba-

noŋgedi ba betakedi, nikamene ndi o maalia belọkomedi.

8 A bonati, biso di si puli na binyo o bẹ belema o nyulo ndutu asu nyi poedi biso o Asia; di bandabe, buki dimeni, buka pe ŋgiṅnya, di buki, di biana di si mabẹ pe;

9 E di bene bekaisedi ba kwidi tetin a bisomene na na biso di si malakise na bisomene, ndi o nyulo Loba nyi pumbweli bawidi;

10 Nu nyi suŋgwi biso o nyulo kwidi dindene, a ẹmedi suŋgwe biso; di lakise na, mo na a ẹmedi tiŋgami suŋgwa biso;

11 Binyomene o oŋgwane biso o kane o nyulo asu, na na ndedi o moi asu o nyulo gita la batu, gita la masoma ma mabolabe onyulo asu.

12 Monyeŋge masu munu, bekwaledi ba milema masu, na molema ma motem na mbadi a Loba, se to na jaŋgwa da eyubo, ndi o nyulo ndọlo a Loba, biso di bene bedemo basu o wasi, na onyulo anyomene ndi di buki.

13 Ndi biso di si tili beyala bepepe na binyo, bi buka bini na binyo o laŋgino to jalea; ndi na lakise na binyo o maalia mo na te na isu:

14 Ka na binyo o leile biso na dipandi, na biso di ẹ ndi monyeŋge manyo, nika na binyo o bẹ ndi basu, o bunya ba Saŋgo asu Jezu.

15 Na o nyulo munu monyeŋge, na ta na pula po na binyo, na na binyo o mabenino bowen bepepe;

16 Na tomba o nyulo anyo na Makedonia, na timba pe na binyo na wa na Makedonia, onyulo anyo na mawanabe o ŋgia am na Juda.

17 ? Ni iponda na pule poi na binyo, na ta na toppi beyala ba ewọlo e. ? To ma mambu mba na biana, na biana ponda beyubo, na na mendi bẹ E e, to Kem kem, e.

18 Ndi ka na Loba lo ẹ mbadi, belaŋgwedi basu na o boso banyo be titi E, to Kem.

19 Ebanja Muna a Loba Jezu Krais, nu nyi laŋgwabe na biso o tetin anyo, onyulo mba na Silvanos na Timoṭi, e titi to e, to kem, ndi na mo e timba e.

20 Ebanja, to na makaki ma Loba mẹ ndi gita, o momene mẹ ndi e, na o tetin au mẹ ndi Amen, na te na isaŋga la Loba onyulo asu.

21 Ndi nu nyi tiŋgami biso mwemba manyo na Krais, a ta a ọkise biso pe, a ẹ ndi Loba;

22 Nu nyi a batta pe biso, ndi a bolino bepuma ba Mudii o milema masu.

23 Ndi pe na beli Loba mbuŋ na mudii mam, na o suŋgwa binyo na si poi na Korinṭo o iponda ni tombi.

24 Se to na biso di bene jania o moi a jẹmia danyo; ndi bi bẹ ndi baoŋgwane ba monyeŋge manyo; ebanja o teme onyulo jẹmia.

BEPASI, II.

NDI na ẹmedi bola dini, na si mapoi pe na binyo na molema ma bodillu.

2 Ebanja yẹ te mba na bolise binyo ndedi, nja a ma bwẹse mba monyeŋge, e bẹ te molemlem mi bolisebe ndedi o nyulo am.

3 Ndi na tili na binyo, dini dambu mene na ni iponda na poiye, na bene ndutu o nyulo babo be duŋgamene na mba na alia monyeŋge; na bene malakako na binyo bese, na monyeŋge mam mu bẹ ndi monyeŋge ma binyo bese.

4 Ebanja o tetin a betakisedi bwambi na bebuedi ba molema, na tiledi binyo na misọdi gita: se to na binyo o maala geya, ndi na o mabia ndọlo, yẹ na na bene gita o nyulo anyo.

5 Ye te na mo wo a bolise ndedi, a si diŋgise mba mene, (o nyulo nika na si wiise mo bwambi;) ndi diŋgise binyo bese.

6 Na nunu motu, bini bekokisedi be duŋgamene.

7 Na ndi o nyulo dini, bwam na binyo o lakise mo, na embise, ko na nunu motu-a lo o nyulo gita la ndutu.

8 Na ndi na sosumedi binyo o tiŋge ndolo anyo o nyulo au.

9 Ebanja na dini isu pe na tiledi binyo, na na mapuseli binyo, ŋgo o madube na mambu mese.

10 To nja o lakise nya dambu, mba pe; ebanja na lakise te to dambu, to nja na lakiseno, e de nyulo anyo, o boso ba Krais:

11 Ko Satan a bene ŋgiŋŋya o moi asu: ebanja di titi belema o mawondon mau.

12 NDI pe, ni iponda na poi o Troas, o laŋgwa molaŋgo ma bwam ma Krais, jombi di dubabe na Saŋgo o nyulo am.

13 Na si ta na bene iwumse o tetin a mudii mam, ebanja na si dii Titus muna saŋgo am; ndi na dia babo, ndi na aluno o Makedonia.

14 Masoma na Loba, nu nyi alane biso o buka na Krais, na biise enumba da dibie dau o uma ese o nyulo asu.

15 Ebanja die o boso ba Loba enumba la Krais, nyeŋgenye, o babo ba suŋgwabe, na babo pe ba nyam:

16 Na mo wo biso di e enumba o nyulo kwidi na te na kwidi; na nyupepe enumba o nyulo lōŋge na te na lōŋge, Ndi nja nyi duŋgamene na mano mambu e.

17 Ebanja di titi ka bagita, di si puŋgweli bubi na eyala ya Loba, ndi na mbadi, ndi na o nyulo Loba. Di toppi o boso ba Loba na Krais.

BEPASI, III.

? BISO di baidi pe o wana kumba na bisomene e.
? To biso di pula kalati ya dina na binyo, nika na bapepe o nyulo anyo e.
2 Binyo o e̱ kalati asu, tilabe o milema masu, biabe na laṅgabe na batu bese.
3 Laṅgabe mpoma kalati a Krais, bolabe o nyulo asu; tilabe, se to na mawindi, ndi na Mudii ma Loba lowenya; se to na bebapa ba madali, ndi na milema bebapa ba nyama.
4 Ndi dini elakedi di bene na Loba, o nyulo Krais.
5 Se to na nyulo bisomene, di wele ania to dambu na bisomene; ka na e wu ndi na bisomene; ndi ṅgiṅnya asu di e̱ na Loba;
6 Nu nyi a e̱mbise pe biso, a weka biso baboledi ba ṅgiṅnya ya mali ma penya; se to eyala ndi mudii: ebanja eyala e bwa, ndi mudii mu boledi lōṅge.
7 Ndi eboledi la kwidi ya eyala e kebe o madali, e bene te esaṅga, na na bana ba Israel ba si wele soke ndi miso mabu na Moses, o nyulo esaṅga la boso bau; yie̱na e tombino;
8 ? Neni so ebolu ya Mudii e mendi be̱ esaṅga di buka e.
9 Ebanja ye̱ te na ebolu ya ekwesedi e̱ esaṅga, ebolu ya betemedi ba sii e buki na esaṅga gita.
10 Ebanja dini di ta di timba esaṅga, di titi esaṅga o ini iponda o nyulo esaṅga nyi buka.
11 Ebanja di di tombino te di ta na esaṅga, di di dia di e̱ ndi esaṅga di buka.
12 Na ndi ka na biso di bene dini dipita, di kwali bekwaledi ba mpoma;
13 Se to ka na Moses, a weli ekumani o moi a boso bau, na na bana ba Israel ba si wele eni isu la di di pulino tomba.

14 Ndi milema mabu mę ndima, ebanja dini ekuman e si sumuabe o laŋgedi la betiledi be edun, na te na bono bo eŋge; epuseli di titi na babo, na na di di boi na Krais.

15 Ndi na te na bono bo eŋge na Moses a laŋgabe, ekumani di ę o moi a milema mabu;

16 Ndi ni iponda ba matimba na Saŋgo, ekumau e ma noŋgobe one.

17 Ndi Saŋgo, a ę ndi Mudii: ndi uma Mudii ma Saŋgo ma ęno, wonja di ę pe.

18 Ndi biso bese na boso bo telam di ombwano na o jene bosaŋgi ba Loba, di weŋgisabe na bowan mene, o nyulo bosaŋgi na te na bosaŋgi; ka na o nyulo Mudii ma Saŋgo.

BEPASI, IV.

Na ndi o enino na biso di bene yini ebolu, ndi ka na biso di kusino ndedi, di si timbi mbusa na boŋgo.

2 Ndi di pumbabe one mambu ma bosǫlo ma utami; di si daŋgwa na mawondon, di sī puŋgwa beyala ba Loba na malemse: ndi o bebiisedi ba mbadi di weli kumba bisomene na milema ma batu bese o boso ba Loba.

3 Ndi ye te molaŋgo masu mo utami, di utami na babo ba manyame.

4 Babo, loba la munu mundi a dimse bobia ba babo ba si dube, ko na mwese ma molaŋgo ma bosaŋgi ba Krais, bowan ba Loba, bo mapanya o nyulo abu.

5 Ebanja di si langwia bisomene, ndi Krais Jezu, Saŋgo, na bisomene bautu banyo o nyulo Jezu.

6 Ebanja Loba nyi a anedi mwese e panya o nyulo muititi, momene a ta a panya o moi a milema masu, o bola mwenene ma dibie la esaŋga la Loba o boso ba Jezu Krais.

7 NDI biso di bene bini bima o tetin a bewa ba miaŋgadu, na na bwam ba ngiŋnya be mabe na Loba, se to na biso.

8 Biso di wiisami o midi mese, ndi di si nyossobe; di ubi, ndi di si pumbedi;

9 Di takisabe, ndi di si diabe; di pumbabe wasi, ndi di si nyamsebe;

10 Bunyate di bambe o nyulo asu, kwidi ya Saŋgo Jezu, na na lōŋge la Jezu di mabiisabe o nyulo asu;

11 Ebanja biso di e mowenya di bolabe na kwidi o nyulo Jezu; na na lōŋge la Jezu e mabiisabe na beyubo basu bi mawo.

12 Na ndi kwidi e bola ebolu na biso, ndi lōŋge na binyo.

13 Ndi biso di bene molem lem a Mudii ma jemia; ka na e tilabeno, Na dube, nika ndi na kwalino; Biso pe di bube, nika di toppino;

14 Di biino na nu nyi pumbweli Saŋgo Jezu, a mapumbweli pe biso nika mwemba ma Jezu; ndi a mabola biso na binyo.

15 Ebanja mambu mese me o nyulo anyo; na na ndolo e bolabe na bagita e matōndise masoma, na na Loba a mabusisabe.

16 Na ndi o nyulo ninika biso di si timbi kosiŋga, to na beyubo basu be nyam bunyate, o eni na tetin asu e timbe epenya bunya na bunya.

17 Ebanja betakedi basu bie wom na isuna iponda, be bolia o nyulo asu o nya ya belemo, na nya bebuka mianu masu, dimene da esaŋgi die bwindia.

18 Na na biso di si maombwano mambu mena mi enabe, ndi mambu mena mi si enabe; ebanja mambu mu ma enabe, mue ndi ka bunya; ndi mambu muena ma si enabe, me ndi bwindia.

BEPASI, V.

EBANJA di bii na dini monoko, mboa asu e nyamwabe te, di bene o moi boluńgi ba Loba, ndabo e si luńgabe na maa, nyi e bwindia.

2 Ebanja o dini ndi di sekumia, di pula na bepuledi bindene o tese o moi a dini, ndabo asu o nyulo moi:

3 O enino na di mendi sobe botisebe nambadi, se to mosamba.

4 Ebanja biso de e na dini monoko di sekumia di takisabe; ebanja di si emedi suńgwa bisomene ndi o botisebe o moi au, na na duńgo dasu di pula wo, e mamiabe o nyulo lōńge.

5 Ndi nu nyi weki biso na dini dambumene, a e ndi Loba, nu a boli pe biso bepuledi, Mudii Mosańgi.

6 Na ndi biso di embabe, iponda yese di bii, na di e na mboa o eyubo, di titi na Sango.

7 Ebanja di dańgwa onyulo jemia, se to o nyulo beombwedi.

8 Toona biso di embabe, ndi biso di dolo gita o jasumwe o nyulo eyubo, na ja o mboa na Sańgo.

9 O nyulo nika, biso di keka o be dolo na mo, to na biso di ja na mboa eyubo, to na di titi o nyulo eyubo.

10 Ebanja biso bese di mabiisabe o boso ba begedi ba moka ma Krais na na mowo na mowo a ma kusi o ma mambu beyubo; ponda mambu mene a bolino, to e e bubi, to bwam.

11 Na ndi di biino bońgo ba Sańgo di duta batu: ndi o Loba tatanu biso di biisabe; ndi na bene dipita na biso di biisabe na milema manyo.

12 Ebanja biso di si bola bisomene mina na binyo, ndi di boli binyo mambu ma kumba onyulo asu, na na binyo o mabene mambu dingise babo

ba wele kumba o nyulo beombwedi babu, se to milema mabu.

13 Ye te na biso di boo njo, e de na Loba, to biso di pedi, e de ndi na binyo.

14 Ebanja ndolo a Krais e duta biso, ebanja biso di kaise, na mo wo a widi o nyulo bese, ndi na bese ba widi:

15 Ndi a widi o nyulo bese, na na babo ba bene lōŋge, ba si mendi be pe na babomene, ndi na Nu nyi widi, ndi a pumbwi pe o nyulo abu.

16 O nyulo nika na te na nini iponda di si bii to motu na motu o nyulo eyubo; e, to na biso di ta di bia Krais o nyulo eyubo, na te na nini iponda di si mabia pe mo tom tom.

17 O na motu na motu a e te na Krais; a e ndi motu a penya: mambu na kwoŋ ma tombi one; ombwa mambu mese ma timbi epenya.

18 Na mambu mese, me wu na Loba, nu nyi a dolisane biso na momene o nyulo Krais, ndi a boli na biso beboledi ba idolisani.

19 Neni Loba lo tetin a Krais a dolisane bawasi na momene, se to a wele na babo bedaŋgweri babu ba bubi, ndi a tese o tetin a biso eyala ya idolisani.

20 O nyulo Krais biso di be bamololoma, ka na Loba a toppi onyulo asu, biso di sosumedi binyo o nyulo Krais, o be bedolisedi ba Loba.

21 Nu nyi si bii bubi, a timbise mo bubi o nyulo asu, na na biso di matimbisabe bosaŋgi ba Loba o nyulo asu.

BEPASI, VI.

NDI pe, ka biso di bola ebolu mwemba na Loba, di sosumedi binyo, o si kusi ndolo ya Loba na ewolo.

2 Ebanja a ọna, O iponda ya ndọlo na siŋganino na, o bunya ba joŋgise na oŋgwane ua ; ombwa, o eŋge iponda ya ndọlo di ẹ; ombwa, o eŋge bunya ba joŋgise di ẹ.

3 O dambu na dambu binyo o si bola madiŋga, na na beboledi bi si masaabe.

4 Ndi o mambu mese di mapuseli bisomene baboledi ba Loba ka di duŋgamene, o gita la pii, o betakedi, o bepuledi, o ndutu,

5 O bedipedi, o bekakedi, o mitaŋgu, o bebolu, o betatteri, o bwa njai ;

6 O bosaŋgi, o dibie, o beindedi, o ndọlo, o Mudii Mosaŋgi, o betọndedi bi si mawondon ;

7 O beyala ba mbadi, o ŋgiṅnya a Loba, o nyulo bewesan ba bosaŋgi o moi a dia da momi na dimosi,

8 O nyulo edube na e si dube, o nyulo molaŋgo ma bwam na molaŋgo ma bubi : ka na baondedi, ndi diẹ mbadi ;

9 Ka na di si biabe, ndi di biabe bwam ; ka na di widino, ndi ombwa di ẹ mowenya ; ka di dipabe, ndi e si bwabe ;

10 Ka na lunda la ŋgebe, ndi di bwa monyeŋge bunyate ; ka batuedi, ndi di timbise gita la mibwaŋ, ka di si bene to dambu, ndi di aledi mambu mese.

11 A binyo Bakorinṭo, midumbu masu mi telam na binyo, milema masu mẹ kolo.

12 Binyo si walamene na biso, ndi o walamene na milema manyo.

13 O ini iponda eseli mba na kusi betimbisedi, binyo bẹ nika bekoledi, (ua toppi ka na bana.)

14 Di si duŋgamene na o kake binyomene na babo ba sidube. ? Njika bedaŋgweri bosaŋgi bo benino na bubi e. ? Njka benoŋgedi mwese mu benino na muititi e.

15 ? Njika ndo̱lo Krais a benino na Belial e. ? Njika duńgo nu nyi dube a benino na nu nyi si dube e.

16 ? Njika ido̱lisane de̱ na ndabo a Loba na losue e. Ebanja binyo o e̱ ndi ndabo a Loba la mowenya; ka Loba lo ta lo kwala; Na e̱medi ja o tetin abu, na dańgwa; na e̱medi be̱ Loba labu, ndi babo ba mabe̱ bona bam.

17 O nyulo nika Sańgo a kwali na, Busa o tetin abu, o be̱ bepandedi, o si tappa dambu di si sańgi; ndi na e̱medi kusa binyo.

18 Nya ńgum a kwali na; Na e̱medi be̱ Sańgo na binyo, ndi binyo o mabe̱ bana bam ba bomi na bitu.

BEPASI VII.

A bonati, bando̱lo; ka na di benino mano makaki, e̱sedi biso di sańgise bisomene o nyulo nini nyakaka ya eyubo na mudii; puliseno belunda ba bosańgi onyulo bońgo ba Loba.

2 Binyo kusa biso; biso di si kwese to motu; di si bo̱rise to motu; di si lemse to motu.

3 Na kwali dini, se to na o bekwesedi; na ta na kwala o iponda boso na, Binyo o e̱ ndi o milema masu o wo̱, to be̱ mowenya mwemba.

4 Bekwali bam be telam o boso banyo bwambi, bebusisedi bam o nyulo anyo be̱ ndi bondene: na lundisebe na belo̱komedi, na bwa monyeńge bwambi o tetin a betakedi basu bese.

5 Ebanja ni iponda di ińgedi o Makedonia, beyubo basu be si bene bewumsedi, ndi di takisabe o midi mese; beweńge be be̱ o eboko; bońgo bo be̱ o tetin.

6 Ndi Loba, nu nyi lo̱komedi molema ma babo ba pumbabe wasi, a lo̱komedi biso o nyulo bepo̱edi ba Titus:

7 Ndi se to na o nyulo bepoẹdi bau mene, ndi onyulo belọkomedi, mẹ na a ta a lọkomedi na binyo, ni iponda a laṅgwi biso bepuledi banyo ba bwambi, malebu manyo, milema ma ṅgiṅnya o nyulo am; na ndi na boo monyeṅge gita.

8 To na na ta na bwẹse binyo ndedi o nyulo kalati am, na si atoeli, to na na ta na bene bosọlo: ebanja na eni na yini kalati mene e bwẹse binyo ndedi, ndi o isun mene.

9 O ini 'ponda na bwa monyeṅge, se to na binyo o bwẹsabe ndedi, ndi na binyo o ta o bwa ndedi na jatoeli; ebanja o ta o bwẹsabe ndedi ponda na Loba, na na binyo o si makwesabe na to dambu, o nyulo asu.

10 Ebanja ndedi ponda na Loba e wane jatoeli na te na joṅgise, e si pulise pe jatoeli; ndi ndedi ya wasi e wani kwidi.

11 Ebanja ombwa dini dambumene, na binyo o bwano ndedi ponda na Loba, njika edube e bolabe na binyomene, e, besumedi na binyomene, e, pidi; e boṅgo; e, bepuledi babwambi; e, ndọlo dindene; e, bedipedi; o mambu mese o puseli binyomene o ta o teme bwam na dini dambu.

12 Na ndi to na ta na tilia na binyo, se to o nyulo nu nyi ta a bola bubi, se to na nu nyi a aledi bubi, ndi na ndọlo dindene asu yẹna di bene o boso ba Loba, e mabiisabe onyulo anyo.

13 O nyulo dini di lọkomia: ndi o moi a belọkomedi basu di bwa monyeṅge gita o nyulo monyeṅge ma Titus, ebanja mudii mau mu ẹmbisabe o nyulo binyo bese.

14 Yẹ te na na bolise to dambu na kumba o nyulo anyo, na si sọli, ndi ka di kwalino mambu mese na binyo nambadi, nikameme kumba asu o boso ba Titus e bẹ mbadi.

15 Ebanja molema mau mu e na binyo bwambi, ka na a oŋgeli edube la binyo bese, na neni na bɔngo na mokambilan binyo o kusi mo.

16 Na ndi na boo monyeŋge na mambu mese na binyo.

BEPASI, VIII.

A bonati, biso di biisabe na binyo ndɔlo a Loba bolabe a mwemba ma Makedonia:

2 Neni o gita la bepuseli ba betakisedi lunda la monyeŋge mabu na itui abu dindene, o leeli mo mene na mbwaŋ mabu ma mabia.

3 Na bola mbuŋ, ponda ŋgiŋŋya abu, e, na buka ŋgiŋŋya abu babomene ndi ba ɛmedi,

4 Na gita la beyala ba sosumedi onyulo asu ndɔlo na benoŋgedi ba bebolu ba basaŋgedi;

5 Se to ka na biso di pitano, ndi ba boli babomene na Saŋgo o boso, ndi na biso ponda gɛmia da Loba.

6 Na ndi biso di sosumedi Titus na, ka na a ta a baiye, nikamene ndi a mabɔrise o tetin anyo nini pe ndɔlo.

7 Na ndi ka na binyo o ɛ lundi na jɛmia na betoppedi, na dibie, na titimbe yese, na itɔndi anyo na biso, o ombwa bwam na lunda pe na yini ndɔlo.

8 Na si toppi o nyulo mbenda, ndi o nyulo betiŋgamedi ba bane na pnseli ndɔlo anyo.

9 Ebanja binyo o bii ndɔlo a Saŋgo asu Jezu Krais, e dɛ na, na mo a ta a mbwaŋ, ndi o nyulo anyo a timbi motuedi, na o nyulo betuedi bau, binyo o matimba mbwaŋ.

10 Ndi o dini na bola doi dam. Ebanja dini dɛ bwam na binyo, o enino na o baiye o boso, se to na o ania ndi o bola, o mbu mi tombi.

11 Na ndi o bɔlise bebolu, ka na milema mi tano

na binyo, nika ndi ẹsedi bebọlisedi bi bẹ ponda na o bene ŋgiñnya.

12 Ebanja gẹmia da molema diẹ te otin, di duŋgamene ponda na motu a benino, se to ponda a si benino.

13 Ebanja se to na bapepe ba mendi bẹ belọkomedi, ndi na binyo o bẹ itui,

14 Ndi o nyulo nya beaŋgamedi, na tatanu belundedi banyo be maduŋgameni bepuledi babu; na belundedi babu be maala bẹ na bepuledi banyo; na nya beaŋgamedi be mendi bẹ.

15 Ka na e tilabeno, Nu nyi koteli gita a si matomba dimene dau, na nu nyi koteli isun a si masuba.

16 Masoma ma bẹ na Loba, nu nyi eli ndọlo ndene o molema ma Titus o nyulo anyo:

17 Ebanja a aledi bebaisedi; ndi a ta a lunda la betọdi ba molema, a alano na binyo.

18 Ndi di lomi o mwemba mau, muna saŋgo, besesedi bau o molaŋgo ma bwam bẹ o tetin a miemba mese;

19 Ndi se to na dinimene, ndi a possobe na miemba o daŋgwa na biso, o dini jabia di bolabe na biso na e mabẹ na besesedi ba Saŋgo momene, na ndọlo asu.

20 Di bẹ diweye, na to motu a si masa biso o bini belundedi bi mabolabe na biso;

21 Di pula alia mambu ma bwam, se to na o boso ba Saŋgo, ndi o boso pe ba batu,

22 Ndi di lomi na babo muna saŋgo asu, nu na biso di puseli mo jaŋgwa ŋgeri gita na o mambu gita; ndi tatanu titimbi di buka o nyulo malakako mau mondene mẹna a bene teŋgene binyo.

23 O nyulo Titus, mwemba mam moboledi, teŋgene binyo; to o nyulo bona saŋgo asu,

ba bẹ ndi bamololoma ma mwemba, na esaṅgi la Krais.

24 Na ndi o lea na babo dipuseli la ndọlo anyo, na kumba asu o nyulo anyo, o boso ba mwemba.

BEPASI, IX.

EBANJA o nyulo bebolu ba joṅgwane ya basaṅgedi, bi si aṅgamedi na mba na tilea binyo.

2 Ebanja na bii beẹmedi ba milema manyo, e ẹ kọloṅgoni am na toppo bwam o nyulo anyo na batu ba Makedonia, na Akaia a aṅgamedi o mbu mi tombi; ndi betọdi banyo a molema bi mapuṅgwa bagita.

3 Ndi na lomi bona tite, ko na kumba asu o nyulo anyo e malea momene ewọlo; nika ndi na ọna, binyo o aṅgamia;

4 Ko ṅgọ batu ba Makedonia, ba poi te na mba, ba dia binyo o si boṅsane, biso, (di si toppi na binyo) di sọlisabe o nyulo dini kumba dasu.

5 Na ndi na oṅgelino mo bwam o baise bona tite, na babo ba sele ala na binyo, ndi na kusi mabia manyo mẹna na toppo o iponda la boso, dini di maaṅgamia ka jabia, se to na ekon.

6 Ndi dini na kwalino, Nu nyi sa isun a mapata pe isun; nu nyi sa gita a mapata pe gita.

7 Motu nyese ponda a biana na molema mau, se to na ekon, to na motu a sọlise mo: ebanja Loba lo tọndi nu nyi boli na molema mau.

8 Ndi Loba lo wele timbise ndọlo yese e ma lunde na binyo; na o iponda yese na o mambu mese o benino gita, binyo o mabẹ lunda na bebolu bese ba bwam.

9 Ka na be tilabeno, Nu nyi kamane, a boli na batuedi; bosaṅgi bau bo tiṅgami mba na mba.

10 Ndi nu nyi boli mbota na mo nyi masa, na

ẹwolu o nyulo mada, a maala bola na tōndise pe mbota anyo, ndi a maala tōndise bepuma ba bosaṅgi banyo.

11 Na o mambu mese o timbisebeno mibwaṅ, na te na beboledi bese ba wonja, dẹna di wani gita la masoma na Loba onyulo asu.

12 Ebanja beboledi ba bini bebolu bi si lundise betuedi ba basaṅgedi mene, ndi betōnde o nyulo masoma ma gita o Loba,

13 Na ndi ba busise Loba, o nyulo bepuseli ba bini beboledi, na binyo a bẹ wasi a mbenda ya molaṅgo ma Krais, na o wonja a mabia manyo na babo, batu bese;

14 Na onyulo moka mabu na binyo, ba lunda la bepuledi na binyo, o nyulo ndọlo a Loba yi ẹ na binyo gita.

15 Masoma ma bẹ na Loba o nyulo jabia dau di buki bekwaledi.

BEPASI, X.

MBAMENE Paul na sosumedi binyo, o nyulo pii na sau nya Krais, mba na beombwedi bam na titi dambu o boso banyo, ndi ni iponda na titino na ẹ bwemba teṅgene binyo.

2 Ndi na sosumedi binyo na na si mabẹ bwemba ni iponda na ẹ na binyo, ponda ṅgiṅnya na biana lea bwemba teṅgene duṅgo, babo ba laṅgino biso ka na di daṅgwano ponda beyubo.

3 Yẹ te na biso di daṅgwa na beyubo, di si ani ponda beyubo.

4 Ebanja bewesan basu ba beweṅge be si ta beyubo, ndi be bẹ ṅgum o boso ba Loba, na na begedi ba ṅgiṅnya be mapumbabe wasi;

5 Pumbino mianu wasi na beluṅgo bese ba asam

mi luŋgabe diŋgise dibie da Loba na wanino wasi mianu mese ma milema, na te na edube la Krais:

6 Na aledino milema, o jana diŋgise mese ma si dube, ni iponda idube danyo di lundisabe.

7 A binyo, ? O ombwane beombwedi ba mambu e. Yẹ te na mowo a lakise na momene a ẹ ndi na Krais, ẹsedi mo a laŋgino dini pe o nyulo bobia bau, na ka na mo a ẹ ndi ya Krais, nika ndi biso di ẹno.

8 Yẹ te na biso di welino kumba bwambi o nyulo ŋgiṅnya asu, yẹna Saŋgo a boli na biso, o nyulo beluŋgisedi banyo se to na benyamseri, na si masọlisabe.

9 Na kwali dini na na si mateme ka na pula bwẹse binyo bọŋgo o nyulo kalati;

10 Ebanja ba ọna, Kalati au yi ẹ pibbu, ŋgiṅnya; ndi beombwedi bau bẹ bọbi, na bekwaledi bau bi titi dambu.

11 Esedi nunu motu a bii, na ka na biso di ẹ na kalati, ni iponda di titi, nikamene ndi biso di maalabẹ ni iponda di ẹno.

12 Ebanja biso di si wele laŋgi bisomene o bolaŋgi to mene bisomeno na duŋgo babo ba wele kumba na babomomene, ebanja babo ba menino babomene o nyulo babomene, na laŋgino babomene na babomene, ba titi jaŋgwa.

13 Ndi biso di si mawele kumba nyi titi na dimene, ndi o nyulo dimene da mosiŋga mẹ na Loba a boli biso, dimene di maopele na binyo.

14 Ebanja biso di si sambise bisomene o itum na dimene dasu, ka na biso di si poi na binyo, ebanja o itum na binyo di ta di poi na o molaŋgo ma Krais:

15 Di si mabola kumba, e titi dimene o nyulo

bebolu ba batu bapepe; ndi di benino dipita, na jēmia te danyo di kolise, na biso di makolise pe o tetin anyo na te na di lundabe, ponda da dimene dasu.

16 O laṅgwa molaṅgo ma bwam na te na midi mi mē itum danyo, ndi se to na di wele kumba o nyulo mambu poṅgobe na maa ma motu nyi pepe.

17 Ndi nu nyi welino kumba, esedi mo a bē kumba na Saṅgo.

18 Ebanja se to nu nyi kolise momene, a kusabe, ndi nu Saṅgo momene a wele kolise.

BEPASI, XI.

NA pula na binyo o matatta mba isun o elema am. Ndi binyo o tatta mba nambadi.

2 Ebanja na bwa binyo kōdi na kōdi da Loba; ebanja na wandi binyo na momi mowo, na na mabola binyo ka ṅgonderi esangi na Krais.

3 Ndi na bwa bōṅgo ko na o nyulo to dambu, ka nyama bwaba ni ondino Hava o nyulo mawondon mau, mianu manyo pe mi mabō o nyulo ndōlo anyo nyi sadi nyi ē na Krais.

4 Ebanja e bē mbadi nu nyi poino a laṅgwa te Jezu nyi pepe, yiēna biso di si laṅgwi, to na binyo o kusino mudii mopepe, miēna binyo o si tano kusi, to molaṅgo mopepe muēna binyo o si tano kusi, e duṅgamene na binyo o matatta mo bwam.

5 Ebanja na laṅga na to dambu na si teme o mbusa ma bano ba buki banololoma:.

6 To o na o eyeme na ē budillu se to na dibiē; ndi o mambu mese biso di biise bwam o boso ba batu na binyo.

7 Na bandi mbamene wasi na na binyo o ma-

busisabe, ebanja na laŋgwino na binyo molaŋgo ma Loba na wonja, ? dini ndi di ẹ bubi e.

8 Na noŋgi mosauwidi o nyulo miemba mipepe, o bola bebolu o tetin anyo.

9 Ndi ni iponda na ta na binyo ndi na pulise, na si ta mosusedi to na motu; ebanja di dambu na pulino bona Tite ba wa o Makedonia, ba wani na mba mambu ma penya: o mambu mese na aledi mbamene na si mabẹ budillu na binyo, ndi na ẹmedi jalea mbamene.

10 Mbadi a Krais nyi ẹ tetin am, na o nyulo am yini kumba e si maekabe o midi ma Akaia.

11 ? O nyulo nji e. ? Ebanja na si tọndi binyo; Loba lo bii.

12 Ndi di dambu na bolino, dimene ndi na ẹmedi bola, na na make wasi njom na babo ba pula njom diŋgise mba: na o uma babo ba welino kumba, ba masọbe ka na mba.

13 Ebanja bano batu ba bẹ ndi bamololoma ma lobaŋgo, baboledi ba mawondon, ba timbise babomene bamololoma ma Krais.

14 Dini di titi beubedi; ebanja Satan a timbise momene na anjeli a mwese:

15 Na ndi e titi dambu dindene, yẹ te baboledi bau ba timbise babomene ka baboledi ba bosaŋgi; isu labu e maalabẹ ponda na bebolu babu.

16 Na toppo pe, O si sedi to motu a biana mba naẹ ndi elema; o biana te nika o kusi mba ka na elema, na na mawele kumba isun.

17 E eyala na toppino, na toppi se to na Saŋgo, ndi ka na ẹ elema, o mano malakako ma kumba.

18 Ka na bagita ba welino kumba ponda na beyubo, mba pe na maweli kumba.

19 Ebanja o gẹsedi bailema na monyeŋge, ebanja binyo o ẹ jaŋgwa.

20 Binyo o gesedi, yẹ te na mowo a wani binyo wasi a bekakedi; mowo a dedi te binyo; mowo a puteli te binyo; mowo a busise te momene; mowo a dipi te binyo o boso.

21 Na toppi ka onyulo bekumwedi, ka na biso di ta di bọbo. Ndi o njika dambu to mo wo a ẹ ndi bwemba, (na toppi ka na motu elema,) mba pe na bwemba.

22 ? Ba ba bẹ ndi bona Heber e, Mba pe; ? Ba ba bẹ ndi bona Israel, Mba pẹ; ba bẹ ndi mbolako a Abraham, Mba pe.

23 ? Ba bẹ ndi baboledi ba Krais e, (na toppi ka motu njo) Mba na buki; na beboledi be buki; o bedipedi be buki dimene; o ndabo a beboa ńgẹri gita; o kwidi ńgeri gita.

24 Onyulo Baju, ńgeri itanu na nońgino mwanẹ ma bedipedi, e be to mowo;

25 Na dipabe ńgeri ilalu na itumbu; ńgeri po na ańgwabe na madali; ngeri ilalu na pumbabe o munja; bunya bo wo na bulu na ta o njiba.

26 O nyulo gita la londo; beendedi ba madiba; beendedi ba balemsedi; beendedi ba mbia mam; beendedi ba basibii; beendedi ba mundi; beendedi o eyaṅ; beendedi o munja; beendedi pulisani bona tite ba lobaṅgo;

27 O nyulo beẹledi, na isisi; o betatteri gita, o njai, o nyoṅgi, o bwa njai gita, o ńgọ na mosamba:

28 Ndi o moi a mano mambu ma mẹ o eboko, di dambu di poi o moi am bunyate, betatteri ba miemba mese.

29 ? Nja nyi bọbi, ndi mba na si bọbi e? Nja nyi diṅgi, ndi mba na si tọ e.

30 Yẹ te na na wele kumba, na ẹmedi weli kumba o nyulo mambu ma dibọbi dam.

31 Loba, Tite la Saṅgo asu Jezu Krais, namisabe

mba na mba: mo a bia na na si toppo dibaŋgo.
32 O Damasko, moanedi wasi a Areta, kiŋe, a neŋge mundi ma Damasko, na bona bau ba bila, a pula damia mba.
33 Na o nyulo jombe disadi, na ta na sibisabe na esanja o nyulo edima, nika ndi na oŋgino na maa mau.

BEPASI, XII.

DI si dodi na mba na wele kumba, na mapoi na beenene na bebiisedi be wu na Saŋgo.
2 O dum da mibu na mine mi tombino, na bia motu nyi e na Krais, (to na a e o beyubo, na si bia; to a titi na beyubo, na si bia, Loba lo biino;) nu motu a bambabe o moi a ilalu.
3 Ndi na bia motu nika (to na a e o beyubo, to na a titi beyubo, na si bia; Loba lo biino.)
4 Neni a abweli o moi a Paradaiso, a siŋgi beyala bi si wele toppo, bena motu a si bene ŋginnya a toppo.
5 O nyulo nu na maweli kumba: ndi onyulo mbamene na si wele kumba, ŋgo e be na ibobo lam.
6 Ebanja na pulise te kumba, na si mabe elema; ebanja na ma motoppo mbadi; ndi o ini iponda na maesedi, ko na to mowo a mabiana mba na buka di a enino, to a siŋgino o nyulo am.
7 Ndi ko na mba na busisabe buka dimene o nyulo gita la bebiisedi, njenjeli la beyubo e boli na mba, e de anjeli a Satan o dipi mba, ko na na busisabe buka dimene.
8 O nyulo dini na sosumedi Saŋgo ŋgeri ilalu, na di di madie mba nika.
9 Ndi a ona mba na, Ndolo am e duŋgamene ua; ebanja ŋgiŋnya am e borise na ebobo. Na

ndi na monyeŋge mondene na mawele kumba o nyulo ebo̱bo lam, na na ŋgiṅnya a Krais e maja o moi am.

10 Na ndi na alia monyeŋge na bebo̱bo, na bekumwedi, na bepuledi, na betakisedi, na ndutu, o nyulo Krais: ebanja ni iponda na bo̱bino, ndi na e̱ ŋgiṅnya.

11 Na timbise nyu ilema na nini kumba; binyo o timbise mba: bo do̱li na mba na bene dina o nyulo anyo: ebanja na to dambu na dambu na titi mbusa to bamololoma ba boso, to na na titi dambu.

12 Nambadi be̱mbani ba mololoma me bo̱rise o tetin anyo, na gita la pii, na be̱mbani, na bebolu bindene, na bebolu bangiṅnya.

13 ? O njika dambu binyo o be̱ mbusa miemba mupepe, e be̱ te na na mbamene na si ta budillu na binyo e. Binyo o tombise mba bini bewusedi.

14 Ombwa, dini ndi iponda nyi lundise ilalu, na duŋgamene poi na binyo; ndi na si mabe̱ budillu na binyo; ebanja na si pulise mambu manyo, ndi na binyo; di titi do̱di na bana ba neŋgelino o nyulo basaŋgo, ndi basaŋgo o nyulo bana.

15 Ndi na monyeŋge mondene na e̱medi bola ŋgiṅnya am yese o nyulo midii manyo, to na ŋgo̱ na bwa binyo ndo̱lo e buka, na to̱ndabe na isun.

16 Ndi eso̱di mo e be̱, na si ta ndi budillu na binyo. Ndi na ta ndi jaŋgwa, na puteli binyo na ilambi.

17 ? Mba na timbise binyo moseṅ o nyulo babo na lomi na binyo e.

18 Na baise Titus, na mwemba mau na lomi muna saŋgo. ? Titus a kusi moseṅ na binyo e. ? Di si daŋgwa na mudii mo wo, na mataŋga mo wo e.

19 Ndi pe, O ta o biana biso di lakise bisomene na binyo. Di toppi na Krais o boso ba Loba: ndi a bandolo, mambu mese mu bolabe na beluṅgedi banyo.

20 Ebanja na bwa boṅgo, ko ni iponda na poi, na madia binyo se to ka na puliseno, ndi mba na moenabe ka na binyo o si mapula: ko na mitaṅgu, kodi, sunjumia na pidi, bepuledi bau, muindu ma mpoma, muindu ma 'suka, kenjako, etoto;

21 Ndi ko na ni iponda na poi pe, Loba lam a masibise mba molema o tetin anyo, ndi na maeya o nyulo bagita ba ta ba bolino bubi, ndi ba si ta ba bwea milema mabu onyulo mbindu na mosuṅgi na banjo babo ba bolino.

BEPASI, XIII.

DINI de ndi ṅgeri ilalu, mba na pulano po na binyo. O midumbu ma mbuṅ iba to balalu beyala bese be matiṅgami.

2 Na ta na laṅgwa binyo ndi tatanu na langwa pe, ka na iponda na ta na binyo ṅgeri iba: ndi na na titi na binyo, na tili na babo ba boli bubi, na bapepe bese, na to na poi pe, na si maesedi:

3 Binyo o pula ene epuseli na Krais a toppi o nyulo am, nu na binyo a titi bebobedi, ndi ṅgiṅnya o tetin anyo.

4 Ebanja to na a bwabe na bobo, ndi a eno mowenya o nyulo ṅgiṅnya a Loba. Ebanja biso pe di be bobo na mo, ndi di maeno na mo o nyulo ṅgiṅnya a Loba o nyulo anyo.

5 A binyo, o wasa binyo mene, to na o e na jemia; puseli binyomene. ? Binyo mene o si bii na Jezu Krais a e o tetin anyo, ko na o ma baṅgabe e.

6 Ndi na lakise, na na binyo o mabia na biso di si baṅgabe.

7 Na sosumedi Loba na na binyo o si boli bubi; se to na biso di maombwabe epuseli, ndi na binyo o mabola di dambu di e̱ bwam, to na biso di e̱ ka ba baṅgabe.

8 Ebanja biso di si bene ṅgiṅnya diṅgise mbadi, ndi onyulo mbadi.

9 Ebanja di bene monyeṅge ni iponda biso di e̱ mabo̱bono, na binyo o e̱ ṅgiṅnya: di sosumedi pe na betemedi banyo.

10 Na ndi na tilano mano mambu to na titi na binyo, ko na na e̱ na binyo, na matoppo bwambi, ponda ṅgiṅnya Saṅgo a bolino mba o nyulo beluṅgedi, se to na dibumbe.

11 Ndi a bonati, na dia binyo. O teme bwam, lo̱komia milema manyo, alia bobia bo wo, ja na mosaṅgo; ndi Loba la ndo̱lo na mosaṅgo mabe̱ na binyo.

12 Soma mo wo na nune, na sopa bosaṅgi.

13 Basaṅgedi bese ba soma binyo.

14 Ndo̱lo ya Saṅgo Jezu Krais, ito̱ndi, ya Loba, na mweimba ma Mudii Mosaṅgi be̱ na binyo bese. Amen.

KALATI YA BATU BA GALATIA.

EPASI, I.

PAUL, mololoma se to na batu, to na o nyulo motu, ndi na Jezu Krais, na Loba Tite, nu nyi a pumbweli mo o nyulo kwidi,

2 Na bona saŋgo bese ba bɛ na mba: o miemba ma Galatia.

3 Ndɔlo na binyo na mosaŋgo o nyulo Loba Tite, na Saŋgo asu Jezu Krais.

4 Nu nyi a boli momene o nyulo miubi masu, na a masuŋgwa biso na munu mundi ma bubi, ponda na gɛmia da Loba, Tite lasu.

5 Na mo bosaŋgi bi bolabe mba na mba, Amen.

6 Na ubi na tatanu binyo o sumwabe na mo nyi beli binyo na ndɔlo ya Krais, o molaŋgo mopepe:

7 Ndi e titi nyi pepe; ndi duŋgo ba takise binyo, ba pula timbise molaŋgo ma Krais ewɔlo,

8 Ndi to na biso, to anjeli o nyulo moi a laŋgwa molaŋgo mo pepe na binyo na dini dɛna di laŋgwi na binyo, ɛsedi mo a loabe.

9 Ka na biso di kwali o iponda boso, nikamene ndi na kwala pe, To na mo wo a laŋgwa molaŋgo mopepe na binyo e si bɛna o ta o kusa, ɛsedi mo a loabe.

10 ? Tatanu na toppise batu to dɔlisane Loba e. ? Mba na pulise dɔlisane batu e. Ebanja yɛ te na dɔlisane batu, na titi moutu ma Krais.

11 Ndi a bonati, na leile binyo na molaŋgo na bwam mɛna laŋgwabe na mba, e titi na motu:

12 Ebanja na si kusa mo o nyulo motu, to na leabe, ndi o nyulo beleedi ba Jezu Krais.

13 Ebanja o iponda ni tombi binyo o siŋgino na belemo ba lōŋge lam na ekali la Baju, neni e buka dimene na takise mwemba ma Loba, na dedi mo:

14 Na ala itum na ekali la Baju buka na nyoŋon am o mundi mam; na ta ndi to o molema ya belemo ba basaŋgo bam.

15 Ndi ni iponda e dolisani Loba, nu nyi a abia mba onyulo dibum da yeye, na belino mba o nyulo ndolo au,

16 O biise Muna au o nyulo am, na na malaŋgwa mo o tetin a Basibii, dibokimene na si toppo na beyubo to maiya,

17 Na si ala o Jerusalem na babo ba ta bamololoma o iponda boso; ndi na aluno o Arabia, na timba pe o Damasko.

18 Ndi na mibu milalu mi tombino na aluno o Jerusalem o jene Peter, ndi na ja na mo dum da minya na mitanu.

19 Ndi bapepe bamololoma na si ene to mo wo, ko na James, muna a Saŋgo.

20 Ndi bini beyala bena na tila na binyo, ombwa o boso ba Loba na si toppo lobaŋgo.

21 Ndi o iponda mbusa, na poi o midi ma Suria na Kilikia;

22 Ndi na si biabe o beombwedi na mwemba ma Judea mue na Krais:

23 Ndi ba siŋgino miaŋgo mene, na motakisedi asu o iponda nyi tombi, a laŋgwia jemia na a pula nyamse:

24 Ndi ba ta ba busise Loba o nyulo am.

BEPASI, II.

NDI o dum da mibu na mine mi tombino na aluno pe a Jerusalem, mwemba na Barnabas, na noŋgi pe Titus.

2 Ndi na aluno o nyulo bebiisedi, ndi na neŋgeli o boso babo mu molaŋgo mena na laŋgwia pulisane Basibii; ndi na esuka na babo ba bene dina, ko na na maala nya tete, to na tano na nya na ewolo.

3 Ndi Titus mene nu nyi ta na mba to na a ta ndi Greki, a si wekabe o kusa boendi:

4 Ndi onyulo ya bona saŋgo ba titi mbadi o wanabe tetin asu na esuka, ba poi na ba mapuseli wonja asu mena biso di bene na Krais Jezu, na na ba maala wani biso o bekakedi.

5 Na babo di si boli dube ka na ba puli, se to na ipondamene; na na mbadi a molaŋgo ma bwam e maja na binyo.

6 Ndi babo ba biana bondene, to njika ka ba tano, e titi dambu na mba: Loba lo si kusi to motu o nyulo au; ebanja ba ba biana bondene o bekwaledi, e si batteli to dambu na mba:

7 E, e titi nika; ndi ni iponda ba eni na mba na lakisabe na molaŋgo ma bwam na ba siendabe, ka na Peter a alia mo na baendabe.

8 (Ebanja Nu nyi a boli ebolu na bwambi o nyulo Peter, mololoma ma boendi, Numene a boli ebolu na mba teŋgene Basibii):

9 Ni iponda James, Kefas, na Jon, ba biana ba be na mibuŋgo, ba soi ndolo ni bolabe na mba, be boli mba na Barnabas dia da momi da mwemba; na na biso di maala o Basibii, na babo o baendabe.

10 Ba pula na biso di maoŋgeli batuedi: di dambu mene mba na pulino bola.

11 Ndi ni iponda Peter a poi o Antiok, na eki mo o boso bau, ebanja a bene bosan.

12 Ebanja a dedi na Basibii o iponda boso duŋgo ba wa o nyulo James: ndi ni iponda ba poino, a timbise, a pandise momene, a bwa babo boŋgo ba endabe.

13 Baju ba pepe ba timba ka na mo; na ndi Barnabas pe a sumwabe na mawondon mabu.

14 Ndi ni iponda na eni ba si daŋgwino e teme na sii ponda na mbadi ma molaŋgo ma bwam, na ọna Peter o boso babo bese, na, O ẹ te Iju, o ẹ ka elem nya nyisibii, se to ka na Iju, njika dambu o wekino Basibii ba ẹno ka Baju ba ẹno e.

15 Biso, Baju o nyulo iyadi, se to na babubi ba Basibii,

16 Di biino na motu a si teme na sii o nyulo bebolu ba mbenda, ndi o nyulo jẹmia la Jezu Krais, biso pe di dube o Krais Jezu, na biso di mateme na sii o nyulo jẹmia la Krais, se to na o nyulo bebolu ba mbenda: ebanja o nyulo bebolu ba mbenda to mowo a si mateme na sii.

17 ? Ndi di pulise te o teme na sii o nyulo Krais, bisomene di puseli batu babubi; Krais a ẹ moboledi mabubi o nyulo dini e. Se to na.

18 Ebanja mambu na ta na buleli wasi, mini mambu mene na luŋga pe, na ndi na puseli mbamene mobuledi nya mbenda.

19 Ebanja mba o nyulo mbenda, na widi na mbenda, na na maẹ na Loba.

20 Mba na bwabe na Krais; ndi e titi mba na ẹno mowenya, ndi Krais nyi ẹ na mba: ndi lōŋge mba na beneno o eyubo, na ẹ o nyulo jẹmia la Muna a Loba, nu nyi bwa mba ndọlo, na boli momene o nyulo am.

21 Na si nyamse ndo̱lo a Loba; ebanja beteme na sii be poino o nyulo mbenda, Krais a widi e si be̱ njom.

BEPASI, III.

? A BINYO ba Galatia bailema, nja a ondo binyo na o si madube mbadi; o boso banyo Jezu Krais a biisabe, bwabe o nyulo mbasa.

2 Dini ndi na maokwa na binyo. ? Binyo o kusi Mudii o nyulo bebolu ba mbenda, to na besiṅgedi ba je̱mia e.

3 ? O e̱ ndi bailema nika e: O baiye na Mudii, o mabo̱risebe na beyubo e.

4 ? O ta o eni gita la ndeṅge na ewo̱lo e; ye̱ te na ko e e̱ ndi ewo̱lo e.

5 Na ndi nu nyi a bolino binyo Mudii, na bolino bebolu bondene o tetin anyo, ? Dini a de̱ na o nyulo bebolu ba mbenda, to na ba besiṅgedi ba je̱mia e.

6 Ka na Abraham a dube Loba, ndi e laṅgabe na mo ka bosaṅgi.

7 Na ndi binyo o bia na babo ba be̱ ya je̱mia, ba be̱ ndi bana ba Abraham.

8 Ndi betiledi be enino o boso, na Loba a e̱medi tese na sii Basibii o nyulo je̱mia, a laṅgwa molaṅgo ma bwam na Abraham o iponda boso, na, Na ua matumba mese ba maala namisabe.

9 Na ndi babo be̱ na je̱mia ba namisabe na Abraham motu a mbadi.

10 Ebanja baa bese ba be̱ o bebolu ba mbenda ba be̱ wasi a lo: ebanja e tilabe, Elo na bese ba si tiṅgami na mambu mese me̱ tilabe o kalati a mbenda o bola mo.

11 Ndi na to motu a si teme na sii o boso ba Loba o nyulo mbenda, e e̱ ndi mbadi; ebanja

Batemedi ba sii ba maala ja o nyulo jemia.

12 Ndi mbenda e titi o nyulo jemia: ndi nu a boli mbenda, a maja o nyulo au.

13 Krais a koto biso o nyulo elo la mbenda, a timbisabe elo o nyulo asu; ebanja e tilabe na, Motu nyese nyi panino o moi a bweli, a loabe;

14 Na na bonam ba Abraham bu maala poi o moi a Basibii o nyulo Jezu Krais; na na biso pe bi maalia dikaki da Mudii o nyulo jemia.

15 A bonati na kwali ponda elema ya motu; e ye te mali ma motu mene, ndi e tiŋgameni, to mo wo a si mabuleli, to a batta pe o moi au.

16 Ndi na Abraham na mbolako au makaki ma bolabe. A si kwali na, Mbolako ka na gita; ndi o nyulo mo wo, ndi mbolako oŋgo, nyi e ndi Krais.

17 Dini ndi na kwali, mali ma sikimedi na Loba o iponda boso, o Krais mbenda mi poino o iponda mbusa bebwea ba mibu bine na mwalalu, e si timbise mo dikaki ewolo.

18 Ebanja isaŋgo e de onyulo mbenda, e titi e si bulele na dikaki; ndi onyulo dikaki Loba lo boli mo na Abraham.

19 Na ndi njika dambu mbenda e wana e. E battabe o nyulo bebolu ba bubi na te na mbolako o maala po dikaki di bolabe; ndi e sikimedi o nyulo anjeli o dia da motu o mosaŋgo.

20 Ndi motu mosaŋgo mo titi na mo wo, ndi Loba lo e ndi mo wo.

21 ? Mbenda e ma diŋgise makaki ma Loba e. Se to na; ebanja mbenda e boli te nyi wele bola lonnge, nambadi o nyulo mbenda betemedi ba sii be ta be bolabe.

22 Ndi betiledi a kwese ba a bese wasi a bubi

na na dikaki o nyulo jɛ̄mia la Jezu Krais e mabolabe na babo ba dube.

23 Ndi ni iponda gɛ̄mia e titi pō, biso di aledi na ndabo a beboa wasi a mbenda, kwesabe na te na jɛ̄mia e maala biisabe.

24 Na ndi mbenda e timbino moleedi asu, na te na Krais, na o nyulo jɛ̄mia biso di mateme na sii.

25 Ndi jɛ̄mia e bɔ̄li pō, biso di si bɛ̄ pe wasi a moleedi.

26 Ebanja binyo bese o bɛ̄ ndi bana ba Loba o nyulo jɛ̄mia o Krais Jezu.

27 Ebanja ka baniŋga banyo ba dubisabe na Krais, o bɔ̄tise Krais o moi anyo.

28 Na mo to Iju ndi a ɛ̄no, to Greki, to mokum, to wonja, to moini, to mɔ̄di: ebanja binyo bese bɛ̄ ndi wo o Krais Jezu.

29 Ndi binyo o ɛ̄ te na Krais, o ɛ̄ ndi mbolako a Abraham na basaŋgwedi ponda na dikaki.

BEPASI, IV.

DINI na kwalano, Mosaŋgwedi ni iponda a ɛ̄ muna, a teme ka mokum, to na a bɛ̄ saŋgo ya bese;

2 Ndi a ɛ̄ wasi a baleedi na baanedi na te na iponda e tiŋgabe na Tite.

3 Nikamene ndi biso, ni iponda biso di ta ndi bana, di ta ndi wasi a beleedi ba boso ba ta wasi.

4 Ndi na belundedi ba iponda be poino, Loba a lomi Muna au o nyulo momene, a yabe na mutu, a yabe wasi a mbenda,

5 O kɔ̄to babo ba bɛ̄ wasi a mbenda, na na biso di makusa, benoŋgedi ba bana.

6 Ndi ebanja binyo o bɛ̄ ndi bana, Loba a lomi Mudii ma Muna au o moi a milema masu a eyino, Abba, Tite!

7 Na ndi o si bẹ pe mokum, ndi muna; o ẹ te muna, o ẹ ndi mosaṅgwedi a Loba o nyulo Krais.

8 Ndi e ta na ni iponda binyo o si tano bia Loba. o dube Loba lo ẹna lo titi tom.

9 ? Ndi nini iponda binyo o bia Loba, o bukane o biabe na Loba, neni o timbano o bewekedi ba wasi be bọbi na tui, o pulise pe o timba ka bakum e.

10 Binyo neṅge minya, na miọdi, na iponda, na mibu.

11 Na bwa binyo bọṅgo, ko na boli na ebolu o nyulo anyo na ewọlo.

12 A bonati na sosumedi binyo o bẹ ka mba; mba na ẹndi ka binyo: binyo si boli mba bubi tom.

13 Binyo o bii, o nyulo bọbo la eyubo, na laṅgwi molaṅgo ma bwam na binyo o iponda boso;

14 Ndi ekekedi lam ni ẹ o eyubo am, binyo a si mii mo to baṅga; ndi o kusi mba ka na anjeli a Loba, ka Krais Jezu mene.

15 ? Neni uma benamisedi binyo o ta o kwala e. Ebanja na ta na boli binyo mbuṅ, na o ta o wele o matumi miso manyo o bola mo mba.

16 ? Ebanja na laṅgwa binyo mbadi, mba na timba moasiṅgedi manyo e.

17 Ba duti binyo na milema bwambi, ndi e titi bwam: e, ba pula pandise binyo na ba ba maalia binyo.

18 Ndi bwam na binyo o dutabe na milema bwambi pondate na mambu ma bwam, ndi se to na ni ipondamene na ẹ na binyo.

19 A bana bam basadi, na yaino binyo pe na isisi na te na Krais a ja ka Saṅgo tetin anyo,

20 E, na pula na bepuledi o bẹ na binyo

tatanu, na o atoeli doi dam; ebanja na ubisabe o nyulo anyo.

21 ? Binyo o pula ja wasi a mbenda, o si masiŋgani mbenda e. O laŋgwa mba.

22 Ebanja e tilabe na, Abraham a bene bana baba, mo wo o nyulo mokum a mutu, nyu-pepe o nyulo mutu a wonja.

23 Ndi nu nyi ta mokum a mutu a yaino ponda na eyubo; ndi nu o nyulo mutu a wonja, ponda na dikaki.

24 Mano mambu mẹ monia: mano mẹ ndi mambu miba, po o nyulo moduŋgo ma Sinai, ni yaino o bekakedi, dini ndi Agar.

25 Ebanja eyala Agar e biana moduŋgo ma Sinai, o Arabia, e biana ka Jerusalem mu ẹ tatanu, ebanja mo a ẹ o bekakedi na bana bau.

36 Ndi Jerusalem o moi e ẹ wonja, mu ẹ ndi nyaŋgo ya biso bese.

37 Ebanja e tilabe na, A ombe mutu nyi si yaino, o bwa monyeŋge: ua o si bene isissi a eyadi o teme moi na toppo; ebanja gita dẹ bana ba nu nyi dibumbe, e buka na mo nyi bene momi.

28 Ndi a bonati, binyo, ka na Isaak a tano, o ẹ bana ba dikaki.

29 Ndi ka o ni iponda nu nyi a yai ponda nyulo, a takise nu nyi yai ponda na Mudii; nika mene ndi tatanu.

30 To o na njika dambu betiledi be kwalino e. O pumba one mokum a mutu na muna au; ebanja muna a mokum a mutu a si mabẹ mosaŋgweri na muna mutu a wonja.

31 Na ndi, a bonati, biso di si bẹ ndi bana ba mokum a mutu, ndi o wonja.

BEPASI, V.

NA ndi o teme bwam o wonja mene nyiẹna Krais a wonjino binyo, o si diŋgabeli pe na eboa a mikoma.

2 Ombwa, mba Paul na ọna binyo na, yẹ te o maala o boendi, Krais a si mabẹ moseṅ na binyo.

3 Ndi pe na kwali na motu nyese nyi aledi boendi, a kakabe na neŋge mbenda yese.

4 Binyo o pulise betemedi ba sii o mbenda, o pumbabe na Krais; binyo kwidi wasi a ndọlo.

5 Ebanja biso o nyulo Mudii di tatta na mapita ma bosaŋgi o nyulo jẹmia.

6 Ebanja o Krais Jezu to boendi di titi dambu, to titi boendi; ndi jẹmia nyi bolino ebolu na ndọlo.

7 ? Binyo o ta o daŋgwa bwam, ndi nja nyi a eki binyo, na o si madube mbadi e.

8 Dini timbise di si wu na mo nyi beli binyo.

9 Isuna isasaŋgi e mapuŋgwa ipuluŋga ya mbulu.

10 Na bene malakako na binyo o nyulo Saŋgo, na o si mabene bobia bopepe; ndi nu nyi a takise binyo a maalia mau moka, to be nja e ẹno.

11 Ndi mba, a bonati, yẹ te mba na laŋgwa boendi neni na aledino itakisedi e; maliŋga ma mbasa e titi pe.

12 Na pula na babo ba takise binyo ba kọ.

13 Ebanja a bonati, o ta o belebe na wonja, ndi o si bolane wonja anyo iponda la bolea eyubo; ndi o nyulo ndọlo, o bolea mo wo na nune.

14 Ebanja mbenda e lunda na ini eyala po, O matọndo mweimba moŋgo ka na uamene.

15 Yẹ te na binyo o kukwo mo wo na nune na da pe, o be diweye na o si disabe o nyulo mo wo na nune.

16 Dini ndi na kwalino, Daŋgwa na Mudii, ndi binyo o si mabola bepuledi ba beyubo.

17 Ebanja beyubo be pulise diŋgise Mudii, na Mudii diŋgise beyubo: dini dę bosiŋgi o mo wo na nune: na ndi binyo si wele bola bebolu bęna binyo o pulino.

18 Ndi yę te na o dutabe na Mudii, o titi ndi wasi a mbenda.

19 Ndi bebolu ba beyubo be biisabe, be ndi bini, Mosuŋgi, epuledi a bubi, banjo,

20 Jowedi la disue, bewusi, pidi, mitaŋgu, diwinako, sunjumia a pidi, bepuledi bau, ekwǫndon, bepandise,

21 Ekon, bwane, esǫki, bambamba, na nika: o nyulo mano na leili binyo, ka na laŋgwedi binyo o iponda boso, na babo ba boli nika mambu, ba si masaŋgwa jania da Loba.

22 Ndi epuma a Mudii, yi ę ndǫlo, monyeŋge, mosaŋgo, malakako ma bwaba, sau, bwam, jęnia.

23 Pii, ilamba la nyulo; o diŋgise mano mbenda e titi.

24 Ndi babo ba bę na Krais, ba bwa babomene o nyulo eyubo na bepuledi bau bese.

25 Yę te biso di ę o Mudii, esedi biso di daŋgwa o Mudii.

26 O si sedi biso di timba ka bę na ewǫlo; bwęse mo wo na nune pidi, na bwa ekon.

BEPASI, VI.

A BONATI, motu a putabeli te na bubi, binyo o ę na mudii, oŋgwane nunu motu na mudii ma pii, oŋgelino uamene ko na binyo o kekabe.

2 O alia miuna ma mo wo na nune, nanu ndi o ma lunda mbenda a Krais.

3 Yę te motu a biana momene a ę ndi dambu,

ni iponda a titi dambu, a wondo momene.

4 Ndi esedi motu nyese a puseli bau bebolu, ndi a mabene monyeñge na mo momene, se to na nyipepe.

5 Ebanja motu nyese a maalia miuna mau.

6 Esedi nu nyi a leabe o eyala ya lōñge, a bola na mo nyi a leeli o mambu mese ma bwam.

7 O si wondobe; Loba a si maokwabe; to njika motu a saino; nikamene ndi a mapatano.

8 Nu nyi a saino na beyubo bau, a mapata bo̱du o nyulo beyubo; ndi nu nyi a saino na Mudii, a mapata lōñge la bwindia o nyulo Mudii.

9 O si sedi biso di o̱lo o bolino bwam: ebanja o iponda e duñgamene di maumbwa ye̱ te na biso di si o̱li.

10 Na ndi ka biso di bene iponda, esedi biso di bola bwam na baa bese, ndi buka na babo ndi bona ndabo ba je̱mia.

11 Binyo o ene kalati a ndene na tili na binyo na dia dam.

12 Ka bagita ba pulise lea beombwedi a bwam o beyubo, ba duta binyo o boendi; ko na babo ba maalia itaka o nyulo mbasa a Krais.

13 Ebanja to na babo mene baendabe ba si aledi mbenda; ndi ba pula binyo endabe na na ba mawele kumba o beyubo banyo.

14 Ndi na mba o si sedi mba na wele kumba, ko na mbasa a Sañgo asu Jezu Krais, o nyulo au ndi wasi e bwabe na mba, ndi mba pe o wasi.

15 Ebanja o tetin a Krais Jezu, to boendi bi si mabola to dambu, to titi boendi, ndi bewekedi bapenya.

16 Ndi babo bese ba madañgwa ponda dini dimene, mosañgo mo be̱ na babo, na ndedi, na o moi a Israel ya Loba.

17 Na te na nini iponda o si sedi to motu a takise mba: ebanja na alia na nyulo am beembani ba Saṅgo Jezu.

18 A bonati, ndolo da Saṅgo asu Jezu Krais be na midii manyo. Amen.

KALATI YA BATU BA EFESUS.

EPASI, I.

PAUL, mololoma ma Jezu Krais o nyulo gemia da Loba, o basaṅgedi ba be o Efesus, na batu ba mbadi o Krais Jezu:

2 Ndolo na binyo, na mosaṅgo, o nyulo Loba Tite lasu, na Saṅgo Jezu Krais.

3 Bonam na Loba, Tite ya Saṅgo Jezu Krais, nu nyi a namise biso na bonam bese ba Mudii o begedi ba moi o tetin a Krais:

4 Ponda na a ta a posso biso na te na o beboteri ba wasi, na biso di mabe bosaṅgi, e si be bosan o boso bau na ndolo.

5 A ta a jaino joṅgedi biso na bana ba possobe na momene, o nyulo Jezu Krais, ponda moyau ma bwam ma gemia dau;

6 Na esesa la bosaṅgi ba ndolo au, bena a boli na biso, o nyulo nyandolo.

7 Na mo ndi biso di bene ekotedi o nyulo maiya mau, betombisedi ba miubi, ponda mbwaṅ mau ma ndolo;

8 Mena a komi o moi asu na belundedi, o jaṅgwa lese na dibie:

9 A biiseno na biso besuka ba gemia dau,

ponda na moyau mau ma bwam, mẹna a ma ania na momene;

10 Na na bebolu ba belundedi ba iponda, a makoteli o mo wo mambu mese o Krais, mambu mẹ o moi, na mambu mẹ o wasi:

11 O mo momene, nu nyiẹ na di kusabe isaṅgo, di ta di possobe ponda joṅgedi da nu nyi boli mambu mese ponda miauu ma gemia dau.

12 Na na biso di mabẹ na besesedi ba bosaṅgi bau, biso di ena di lakise na Krais o iponda boso.

13 Nu binyo pe o ẹno, na te na ni iponda o siṅgino beyala bambadi, molaṅgo ma joṅgise lanyo; na nu pe o edubedi danyo o batami o nyulo Mudii mosaṅgi ma dikaki,

14 Nyi ẹ eboteri ya isaṅgo lasu, na te na belundedi ba betimbisedi ba isaṅgo bi andabe, o nyulo isesa la esaṅga lau.

15 NA ndi mba pe, na na siṅgino jẹmia lanyo o Saṅgo Jezu, na ndọlo anyo teṅgene basaṅgedi bese;

16 Na si esedi bolano masoma o nyulo anyo, belino mina manyo o moka mam;

17 Na na Loba la Saṅgo asu Jezu Krais, Tite nyi esaṅgi, a mabola binyo Mudii ma jaṅgwa na bebiisedi o dibie dau;

18 Miso ma milema manyo mẹ telami; na na binyo o mabia njika dipita diẹ o bebeledi bau, na njika mbwaṅ ma esaṅgi la esaṅgo lau o basaṅgedi,

19 Na njika ṅgiṅnya au nyi ndene nyi buki teṅgene biso di dube, ponda na ebolu ya ṅgiṅnya au ya ṅgum,

20 Nyi a bolino o Krais ni iponda a pumbweli mo o nyulo kwidi; na jise mo o dia dau da momi o begedi ba moi,

21 O moi itum buka beanedi bese, na ŋgiñnya, na ŋgum, na dibobe, na mina mese mi belabe, se to na muni mundi mene, ndi mu pe mu maala pō;
22 Na tese pe mambu mese wasi a mataŋga mau, na timbise mo molopo o moi o mambu mese o mwemba,
23 Muē ndi nyulo au, belundedi ba nu nyi lundise ma mese na mese.

BEPASI, II.

NDI binyo pe nyu ēna ta o wō o bedaŋgweri banyo ba bubi na mbindu;
2 O tetin au binyo o ta o daŋgwa, ponda belemo ba munu mundi, ponda na moanedi ma ŋgiñnya a ŋgō, mudii mene mu bolino ebolu tetin a bana ba si dube tatanu.
3 Pulisani babo biso pe o iponda nyi tombi di bene lōñge lasu, tetin a bepuledi ba beyubo basu, di boli bepuledi ba beyubo basu na mianu: ndi di bē o nyulo ewekedi bana ba maliñga, ka na bapepe
4 Ndi Loba, nu nyi ē mbwaŋ ma ndedi o nyulo itondi lau di ndene nyi ēna a tondi biso,
5 Ni iponda biso di tano di wō o miubi masu, a boli biso lōñge mwemba na Krais (o nyulo ndōlo binyo o oñgisabe.)
6 A pumbweli biso o mwemba mau, a jise biso mwemba mau o begedi ba moi o Krais Jezu.
7 Na na o iponda nyi maala pō a mabiise mbwaŋ mau ma ndōlo nyi buki bwam teñgene biso o Krais Jezu.
8 Ebanja o nyulo ndōlo o oñgisabe o nyulo jēmia; ndi dini se to na binyo mene, e dē ndi jabia ya Loba.

9 Se to na bebolu, na na to motu a si maweli kumba.

10 Ebanja biso di bę ndi bebolu ba maa mau, wekabe o Krais Jezu o nyulo bebolu ba bwam, bę na Loba lo ta lo poŋgo, na biso di madaŋgwa otin.

11 Na ndi o oŋgeli, na o iponda uyi tombi binyo o ta ndi Basibii o beyubo, o belabe ba si endabe o nyulo babo babelabe na baendabe nyię o beyubo poŋgobe na maa;

12 O ni iponda mene Krais a si ta na binyo, o ta ndi mijan o nyulo mbia ma Israel, ndi ben o nyulo mali ma dikaki, dipita di titi, Loba pe di titi o wasi.

13 Ndi tatanu o Krais Jezu binyo o iponda ni tombi o ta itum, o wanabe bebe o nyulo maiya ma Krais.

14 Ebanja a ę ndi mosaŋgo masu, a timbise biso mo wo, a pumbi edima wasi nyi ta o tetin.

15 A buleli pidi o eyubo au, a ta a sumwe mbenda ma beanedi nyi kwese, na a maweka baba motu mo wo mowenya o nyulo au momene, nika ndi a wani mosaŋgo.

16 Na a malǫkomia pe na Loba baa ba bane o mokuku mo wo o nyulo mbasa, a ta a bwa pidi o moi au.

17 A ta a poi a laŋgwia mosaŋgo na binyo o ta itum, na mosaŋgo na babo ba ta bebe;

18 Ebanja o nyulo au biso di bene giŋgea na Tite o nyulo Mudii mo wo.

19 Na ndi binyo o titi pe ben na mijan, o ę ndi mwemba ma mundi ma basaŋgedi, na bona ndabo a Loba pe.

20 O luŋgabe o moi a bebokedi ba bamololoma na batopperi ba mudii, Krais Jezu momene a ę ndi idali la ituŋgu la boso.

21 Na mo beluŋgedi bese be poŋgobeli na bwam e nyakiseno na ndabo nyisaŋgi o Krais:
22 Na nu binyo pe o maluŋgano mwemba na mo, ndabo o Loba o nyulo Mudii.

BEPASI, III.

O NYULO ninika mba Paul, mokakedi ma Krais Jezu o nyulo anyo Basibii,
2 Ye̱ te na binyo o ta o siŋgani beboledi ba ndo̱lo a Loba be bolabe na mba o nyulo anyo:
3 Neni o nyulo beleedi a biise mba besuka mene; ka na tili beyala bi si iti o iponda boso.
4 O nyulo dini ni iponda a laŋga, binyo o maso̱i bebiedi bam o besuka ba Krais.
5 Yie̱na o nyoŋon nyi pepe e si biabe na bana ba batu, ka na o ni iponda e biisabe o bamololoma bau ba bosaŋgi na batopperi o nyulo Mudii;
6 Na Basibii ba be̱ mwemba ma esaŋgo, mwemba ma beluŋgo, na mwemba ba benoŋgedi ba dikaki o Krais Jezu o nyulo molaŋgo ma bwam.
7 O me̱na na timba moboledi, ponda jabia ya ndo̱lo a Loba nyi bolabe na mba, ponda na ebolu a ŋgiŋŋya au o tetin am.
8 O mba nyi buka isadi na basaŋgedi bese yini ndo̱lo e bolabe, o malaŋgwa o tetin a Basibii mbwaŋ ma Krais mo si wasabe.
9 Na na leele baa bese ba eni beboledi ba besuka, bi ta bi utami o nyulo beboteri ba wasi o Loba, nu nyi a weki mambu mese o nyulo Krais Jezu.
10 Na na o ini iponda e mabiisabe na baanedi na baŋgiŋŋya o begedi ba moi, belundedi ba jaŋgwa ya Loba o nyulo mwemba mau,
11 Ponda na mianu ma bwindia be̱na a neŋgeli o Krais Jezu Saŋgo asu;

12 O nyulo au biso di bene bepuseli na beiŋgedi basu o nyulo jɛmia na mo.
13 Na ndi na sosumedi binyo, o si sibisabe wasi o ndutu am o nyulo anyo, o ombwa na dini dɛ ndi esaŋga lanyo.
14 O nyulo ninika na nuŋge maboŋgo mam o boso ba Tite ya Saŋgo asu Jezu Krais,
15 O nyulo mibia mese miɛ o moi na o wasi mi belabe,
16 Na a maboli binyo ponda mbwaŋ ma isaŋga lau, o ɛmbisabe na ŋgiŋnya o nyulo Mudii mau tetin a milema.
17 Na Krais a maja o tetin a milema manyo o nyulo jɛmia; na binyo o mabene miaŋga, na bokabe o ndɔlo,
18 O mawele bia na basaŋgedi bese, njika mute mu ɛ, na etindam, na njiba, na kanjo;
19 Na o mabia ndɔlo da Krais nyi buka dibie, na na binyo o malundisebe na te na belundedi bese ba Loba.
20 Ndi na mo nyi wele bolana biso di di buki na bebukedi bese na di wele baise to oŋgedi ponda ŋgiŋnya nyi bolino o tetin asu,
21 Na mo esaŋga e bolabe o tetin a mwemba o Krais Jezu na te na nyoŋon nyese, mba na mba. Amen.

BEPASI, IV.

O NYULO dini, mba mokakedi a Saŋgo, na sosumedi binyo, o daŋgwa duŋgamene da bebeledi bɛna binyo o ta o belabe.
2 Na molema mo lunda na pii nyese, na ndedi yese, na belattedi be ndutu, oweli mo wo na nune o ndɔlo.
3 Puliseno o neŋge na mo wo mene ma Mudii, na ŋgata ya mosaŋgo.

4 Mukuku mo wo, na Mudii mo wo, ka na binyo o ta o belabe na dipita di wo da bebeledi banyo;
5 Saŋgo pɔ, na jɛmia di wo, na edubise di wo;
6 Loba lo wo Tite nya bese, nu ni aka bese, na bebe bese, na o tetin nyese.
7 Ndi na mo wo na nune la biso ndɔlo e ta e bolabe ponda na dimene da jabia la Krais.
8 Na ndi ni iponda a abwelino o moi, a ɔna, A alane mokakedi a timbise mokoma, a boli mabia o batu.
9 Ndi na a abwelino, ? njika ka nini, e bɛ te na a ta a sele siba wasi, wasi a miaŋgadu e.
10 Nu nyi a ta a siba wasi a ɛ pe nu nyi a abwele o moi, buka ba moi yese, na a malundise mambu mese.
11 A boli duŋgo bamololoma; duŋgo batopperi ba mudii, duŋgo balaŋgwedi, duŋgo baanedi na baleedi,
12 O nyulo bebɔrisedi ba basaŋgedi, o nyulo bebolu ba beboledi ba mwemba, o nyulo beluŋgeri ba nyulo a Krais;
13 Na te na biso di poi o nya po ya jɛmia, na dibie da Muna a Loba, o motu nyi boi bonyaki, o dimene di lundi la minya ma Krais.
14 Na biso di si bɛ pe bana, pumbabe na alanebe o nyulo ŋgɔ nyese la beleedi, o nyulo malambi ma batu, o joe, lundiseno belemo ba moandon:
15 Ndi o bɛ babupedi ba mbadi o ndɔlo, o manyakino na mo o mambu mese, nu nyi ɛ molopo, Krais mene:
16 O nyulo au nyulo yese e latteli mwemba mo wo, na duŋgamene o nyulo muŋgia mese ma belundedi, ponda na lɔŋge lo ɛno o beluŋgo bese, beyubo e nyakino o beluŋgedi ba monene na ndɔlo.

17 Dini ndi na ọna, na laṅgwa o Saṅgo, na binyo o si madaṅgwa pe ka na bapepe Basibii ba daṅgwano, o ewọlo la bobia babu;

18 Besoṅtedi babu be timbisabe ndima, ba pandisabe o nyulo lōṅge la Loba o nyulo belema bi bẹ o tetin abu, o nyulo pe bwambi ba milema mabu.

19 Ebọbo labu etombi one, ba ta ba bola babomene o mambu ma mbindu na ba mabola bubi ma nya nyese.

20 Ndi binyo o si ta okwa Krais nika:

21 Yẹ te na binyo o siṅgani mo, na o leabe o nyulo au, ka na mbadi mu ẹ na Jezu.

22 Na binyo, o sōṅgwa na o neṅgeli o epasi wo belemo banyo ba iponda nyi tombi, motu modun mene nyiẹ bọdu, ponda bepuledi ba mawondon.

23 Ndi o timbino penya o mudii ma bobia banyo.

24 Ndi o bọtise na motu a penya, nyi wekabe ponda na Loba, o betesedi ba sii na bosaṅgi ba mbadi.

25 Na ndi o ta o sōṅgwa lobaṅgo, o kwala mbadi motu na nune na mwemba mau; ebanja di ẹ ndi belumgo ba mo wo na nune.

26 O bẹ pidi ndi o si bola bubi; o si sedi we e ala wasi o moi a maliṅga manyo:

27 To o si bola begedi na devoli.

28 Mo nyi iba o si sedi mo a iba pe; ndi bwam na mo a bola ebolu na maa mau di dambu diẹ dọli, na a mabene bima o bola na mo nyi pula.

29 O si sedi bekwali ba bubi be busi o modumbu moṅgo, ndi to nya di dọdi na eluṅga, na e mawana moseṅ na babo ba siṅgani.

30 O si bwẹse Mudii Mosaṅgi ma Loba ndutu. na mo nu o batami o nyulo bunya ba bekotedi.

31 Esedi njuńgi nyese na maliñga, na pìdi, na mitańgu, na bekwaledi ba bubi, be asumwi o nyulo anyo, na diwinako dese.

32 Ndi eseli mo wo na nune ba dolisane, na molema mo bobi, o lakise mo wo na nune, ka na Loba o Krais a lakise binyo.

BEPASI, V.

NA ndi o be babupedi ba Loba ka bana ba ndolo.

2 O dańgwa na ndolo, ka na Krais a boo binyo ndolo, ndi a boli momene o nyulo asu jabia la dise o Loba, enumba la nyeńgenye a bwam.

3 Ndi mosuńgi, na mbindu yese, na ekon, o si sedi mo e belabe mene o tetin anyo ka eduńgamene basańgedi;

4 To bodu, to bekwali ba belema, to beokwedi, bini bi si duńgamene; bwam na binyo o bola masoma.

5 Ebanja bini ndi binyo o bia, to motu a mosuńgi, to motu a mbindu, to motu a ekon mo a e ndi moowedi ma losańgo, ba si sańgwa ekumbu ya Krais na Loba.

6 O si sedi to motu a wondo binyo na bekwali ba ewolo; o nyulo mano mambu maliñga ma Loba mo poino o moi a bana ba si dube.

7 O si be banońgedi na babo.

8 Ebanja binyo o ta ndi muititi, ndi tatanu o e ndi mwese na Sańgo; na ndi dańgwa ka bana ba mwese.

9 (Ebanja bepuma ba Mudii bu e ndi bwam bese na bosańgi na mbadi.)

10 O puseli di dambu die dolo na Sańgo.

11 O si be mwemba ma bebolu ba muititi di si yai bepuma, ndi o domia mo.

12 Ebanja o toppo na mambu ma bolabe na babo o esuka mẹ ndi bosọlo.

13 Ndi mambu mese ma domabe, be biisebe o nyulo mwese; ebanja di dambu di biiseno, dẹ ndi mwese.

14 Na ndi a ọna. Umwe ua nyi naŋga iyọ, asumwe o nyulo kwidi, ndi Krais a mabola ua mwese.

15 Na ndi o bia pon na binyo o daŋgwa bwam, se to ka bailema, ndi ka baaŋgwedi.

16 Anda minya, ebanja minya mẹ ndi miubi.

17 Na ndi o si bẹ ka ba ba titi boŋgo, ndi o bene dibie, na njika gẹmia da Saŋgo e ẹno.

18 O si bẹ besọko na mau, o dini diẹna elema e ẹno; ndi o bẹ belundedi na Mudii.

19 Kwala mo wo na nune o sam na mieŋge na beloŋgi ba Mudii, loŋgo na oba o milema manyo na Saŋgo.

20 Bolino masoma iponda te o nyulo mambu mese o boso ba Loba, Tite, o dina da Saŋgo asu Jezu Krais.

21 Sibise binyo wasi a mo wo na nune o bọŋgo ba Loba.

22 A bitu sibise binyomene na bomi banyo ka na Saŋgo.

23 Ebanja momi a ẹ ndi molopo ma mutu, ka na Krais a ẹ ndi molopo ma mwemba; momene mooŋgiseri nya nyulo.

24 Na ndi ka mwemba muẹ wasi na Krais, nikamene pe esedi bitu ba bẹ wasi a bomi babu o mambu mese.

25 A bomi o tọndi bitu banyo ka na Krais momene a tọndi mwemba, na bolino momene o nyulo au;

26 Na a matimbise mo bosaŋgi na saŋgise mo o madiba o nyulo eyala;

27 Na momene a matese mo o boso bau mwemba mosaŋgi mu si bene iton da mbindu, to jiembani a bubi, to nya dambu nika; ndi na e mabe bosaŋgi, to mosan mo titi.

28 Nikamene ndi bwam na batu ba tondi bitu babu, ka na manyulo mabu. Nu nyi a tondi munja au a tondi momene:

29 Ebanja to motu a si asiŋge nyulo au, ndi a nyoŋgise mo, o bōŋgwa mo ka na Saŋgo mwemba.

30 Ebanja biso die ndi beluŋgo ba nyulo au, na eyubo au, na bewese bau.

31 O nyulo dini motu a madie saŋgo na nyaŋgo, ndi a malattabe na munja au, ndi baa ba bane ba matimba eyubo wo.

32 Dini de ndi esuka ndene; ndi na kwala o nyulo Krais, na mwemba mau.

33 To o na binyo bese esedi motu na motu a tondi munja au, ka momene; ndi munja a dube momi au.

BEPASI, VI.

A BANA, o dube soŋgo anyo na nyoŋgo o Saŋgo: dini de bwam.

2 Dube soŋgo anyo na nyoŋgo; dini ndi e anedi a boso na dikaki:

3 Na e mabe bwam na binyo, na o mabene lōŋge la bwaba o wasi.

4 Ndi a basaŋgo, o si bwese bana banyo pidi, ndi nyoŋgise babo o belemo ba bwam na baleedi, o Saŋgo.

5 A binyo bakum, o dube basaŋgo banyo ponda beynbo, na boŋgo na mokambilan, na molema mo wo, ka na e eno na Krais;

6 Se to na o bebolu ba diso ka ba dolisene ba batu; ndi ka na bakum ba Krais bolino gemia da Loba o molema;

7 O nyulo molema o bolino bebolu ba bwam ka na o Saŋgo, se to na batu.

8 O biino to njika dambu da bwam to motu a bolino, a makusa nika o nyulo Saŋgo, to a bẹ ndi mokum, to wonja.

9 Ndi a basaŋgo, o bola ma mambu mese na babo, o alia bedomedi boŋgo mbusa, o biino na saŋgo abu na saŋgo anyo pe a ẹ ndi o moi; bedube ba motu bi titi na mo.

10 E sukan nini a bonati, o bẹ ngiŋnya na Saŋgo, na ŋgiŋnya a ŋgum au.

11 O bọtise binyomene na bewesan bese ba Loba, na o wele teme diŋgise malambi ma devoli.

12 Ebanja besuedi basu be titi diŋgise beyubo na maiya, ndi o diŋgise dibọbe, diŋgise baŋgiŋnya, diŋgise beanedi ba wasi o muni muititi, diŋgise mamuti ma midii ma miubi o begedi ba moi;

13 Na ndi o alia bewesan bese ba Loba na na binyo o wele teme o bunya ba bubi, ndi o bọlise mambu mese, o teme bwam.

14 Na ndi teme nika, bedni banyo betiŋgabe na mbadi, ndi ŋgutu a bwaŋga ya bosaŋgi o moi anyo;

15 Mataŋga manyo pe, kumani na jaŋgamia a miaŋgo a mosaŋgo;

16 Ndi o buka bini, noŋgi ŋguba a jẹmia, o nyulo au o mawele dimse moŋgo mese ma wea nya bubi.

17 Ndi o noŋgi mbiri ma joŋgise, na pọ ya Mudii mu ẹ ndi eyala a Loba.

18 Kane iponda yese na moka na besosumedi o Mudii, na tatta na mo beponda yese na besosumedi o nyulo basaŋgedi bese;

19 Na mba pe, na bekwali e mabolabe na mba,

na na mateli modumbu mam na malakako, o biise esuka a molaŋgo ma bwam.

20 O nyulo au ndi na e̱ mololoma na ŋgo̱ko̱bi: ndi na mo na mpoma na malakako, ka na e duŋgamene mba na kwali.

21 Ndi na binyo o mabia bwambu bam. na nja na temino, Tukiko, muna a saŋgo nya ndo̱lo na moboledi ma mbadi o Saŋgo, a mabiise binyo mambu mese.

22 Mo na lomi na binyo o nyulo nika, na o mabia bwambu basu, na na nu a malo̱komia milema manyo.

23 Mosaŋgo mo be̱ na bona Tite, na ndo̱lo, na je̱mia, o nyulo Loba Tite na Saŋgo Jezu Krais.

24 Ndo̱lo be̱ na babo bese ba to̱ndi Saŋgo asu Jezu Krais na mbadi. Amen.

KALATI YA BATU BA FILIPPI.

BEPASI, I.

PAUL na Timoti, bautu ba Krais Jezu, o basaŋgedi bese o Krais Jezu ba e̱ o Filippi, na baenedi na baoŋgwanedi.

2 Ndo̱lo na binyo, na mosaŋgo, o nyulo Loba Tite lasu, na Saŋgo Jezu Krais.

3 Na soma Loba lam o joŋgedi dam dese o nyulo anyo,

4 Pondate na ikane lam lese na sosumedi o nyulo binyo bese na monyeŋge,

5 Na benoŋgedi banyo o molaŋgo ma bwam o bunya ba boso na te na ini ponda;

6 Nambadi na biino dini dambu mene, na nu nyi a baieri yini ebolu a bwam tetin anyo, a mabo̱lise mo na te na bunya ba Jezu Krais:

7 Ka na di do̱di na mba o oṅgeli mano na binyo bese, ebanja na bene binyo o milema mam; ka na o ŋgata am, na beeka na betiŋgedi ba molaṅgo, binyo bese o be̱ banoṅgedi ba ndo̱lo na mba.

8 Loba lo e̱ mbuṅ am, na neni na pulise binyo bese bwambi o molema ma Jezu Krais.

9 Ndi dini na pula, na ito̱ndi lanyo e mabe̱ lunda buka na buka o dibie na bekaisedi bese;

10 Na na binyo o mapuseli mambu mi si be̱ ka po; na na binyo o mabe̱ mbadi na e si be̱ bosan na te na bunya ba Krais.

11 Lundisabe na bepuma ba bosaṅgi, be̱ na o nyulo Jezu Krais, o esaŋga na isese la Loba.

12 A bonati, na pula na binyo o mabia na bwambu bo poi o moi am be tōudise molaṅgo ma bwam.

13 Na ndi ŋgata am e biisabe o nyulo Krais o mandabo ma bila mese na uma epepe;

14 Ndi gita ya bona tite bu e̱ na Saṅgo ba e̱mbisabe o nyulo ŋgata am, ba baiye laṅgwa beyala gita na gita e si be̱ bo̱ŋgo.

15 Duṅgo ba laṅgwa Krais na pidi mene na mitaṅgu; duṅgo pe na molema ma bwam:

16 Mo wo a laṅgwa Krais na diwinako, se to mbadi; ba biana ba maeli betakedi o moi a ŋgata am;

17 Ndi nune o nyulo ndo̱lo, ba bia na mba na tesebe o besikimedi ba molaṅgo ma bwam.

18 ? Ndi ne. O belem bese o mbadi to mitaṅgu Krais a laṅgwa; na dini na bwa monyeṅge. E, na maala bwa pe monyeṅge.

19 Ebanja na bii dini e mawana mba joṅgise o

nyulo kane lanyo, na gita la Madii ma Jezu Krais,
20 Ponda na bepuledi bam bondene na dipita. na to dambu to di wo na si masǫlisabe, ndi na bwemba bese ka na pondate. tatanu pe Krais a mabiisabe o nyulo beyubo bam, to na lōñge, to na kwidi.
21 Ebanja to na mba na e̱, e de̱ Krais, na widi e de̱ moseń.
22 Ndi na e̱ te o beyubo, dini de̱ bepuma ba ebolu am: ndi di dambu na maposso na si bii;
23 Ebanja na ubi o nynlo mano maba, na bene epuledi o ala, na ja na Krais; dini de̱ bwam be buka:
24 Ndi bwam na binyo na mba na indie o beyubo bam.
25 Ndi na bene mano malakako, na bii na na maja na binyo bese bunyate o nyulo beluńgedi banyo na monyeńge ma je̱mia;
26 Na na monyeńge manyo mu mabe̱ lunda na Krais Jezu o nyulo betimbisedi bam na binyo.
27 Ndi esedi belemo banyo be̱ duńgamene molańgo ma bwam ma Krais: na to na poi na ene binyo, to na titi, na masińgani bwambu banyo, na binyo o mateme na kań o mudii-mo wo na bobia bo wo, kekino embe wane o nyulo je̱mia a molańgo ma bwam:
28 Ndi to titi dambu o bwe̱sebe bǫńgo o nyulo baasińgedi banyo: dini de̱na babo mpoma bee̱mbanedi ba nyam, ndi na binyo jońgise o nyulo Loba.
29 Ebanja e ta e bolabe binyo o nyulo Krais, se to na o dube na momene, ndi na o maene ndeńge o nyulo au:
30 O bene eweńge mene binyo o ta o ene na mba, ndi tatanu o sińgani e be̱ na mba.

BEPASI, II.

NA ndi beleedi bē te o Krais, belōkomedi ba molema la ndōlo buē te, benoŋgedi ba mwemba ma Mudii muē te, ndōlo a molema na ŋgebe e ē te,

2 O lundise monyeŋge mam, na o maalia bini belemo, alia nika itṇdi, na malatta ma mudii na molema mo wo.

3 O si alia mianu o mudii ma kumba, to mudii ma kenjako; ndi o nyulo pii a molema o tṇdi mo wo na nune buka na binyomene.

4 Na motu na motu a si ombwino mambu ma momene, ndi mambu ma nya pepe.

5 O ania dini na binyomene, di ta pe o Krais Jezu.

6 A ta ndi o bowan ba Loba, a si biane mo bwam na a puteli a alia na kaŋ ka Loba;

7 Ndi a weki momene ewōlo, a noŋgi bowan ba mokum, a ta a wekabe o bowan ba batu.

8 Ndi na a soibe o bowan ba batu, a sibise momene, a timbino modubedi na te na kwidi, kwidi mene nya mbasa.

9 Na ndi Loba pe a busise mo bwambi, a bola mo dina, di buka dina dese:

10 Na o dina da Jezu maboŋgo mese ma maala numa, babo ba ē o moi, na babo bē o wasi, na babo pe bē wasi a miaŋgadu;

11 Na loyeme yese lo maala laŋgwa, na Jezu Krais a ē ndi Saŋgo, o esaŋga la Loba, Tite.

12 Na ndi a bonati bandōlo, ka binyo o ta o dube, se to na o boso bam, ndi buka na o titi dam, o bola bebolu ba joŋgise lanyo, na bōŋgo na mokambilan.

13 Ebanja e dē Loba nyi bola ebolu na binyo, a boli binyo gēmia na ŋgiŋnya o nyulo moyau mau ma bwam.

14 O bola mambu mese e si bẹ̄ minyuyuŋgu na mitaŋgu;
15 Na binyo o mateme na molema ma pii, na e si bẹ̄ bosaŋ, bana ba Loba, na o diŋgise binyo bubi bu si maneŋgebe, o tetin a matumba ma piŋgam na bediŋga, o tetin abu o panya ka na beturukaŋ o wasi.
16 Leileno beyala ba lōŋge; na na mabwa monyeŋge o bunya ba Krais, na na si ta na nya miila o ewọlo, to bolino ebolu na ewọlo.
17 E yẹ̄ te na na komedino wasi ka jabia ya dise o nyulo bebolu ba jẹ̄mia danyo, na bwa monyeŋge ma motam na binyo bese:
18 Ndi o nyulo nika binyo pe o bwa monyeŋge, na bola pe masoma o nyulo am.
19 Ndi o nyulo Sango Jezu na pitano na tatanu na maloma na binyo Timoṭi, na na mabene monyeŋge ni iponda na bia belemo banyo.
20 Na si bene to motu nyi bene molema nika na mo, mu na aledino mianu o nyulo bwambu banyo;
21 Ebanja bese ba pulise mambu mabu, se to na mambu ma Jezu Krais:
22 Ndi bepuseli ban bwam binyo o bia, na ka muna a boleano saŋgo, a ta a bolea na mba o molaŋgo ma bwam.
23 Na bene dipita o lomi mo na binyo, ni iponda na maala bia na neni na mateme:
24 Ndi na lakise o Saŋgo na mba na mawele poi na binyo.
25 Ndi na biana di dọlo na lomi Epafrodito na binyo, muna saŋgo am na mwemba am o bebolu na eweŋge, ndi mololoma manyo, nu nyi bolea na bepuledi bam.
26 Ebanja molema mau, mu pulise binyo bese,

a lundisabe na ŋgebe, ebanja a bia na binyo o ta o siŋgani na mo a maboa.

27 Ndi mbadi a ta a boa, bebe na kwidi, ndi Loba a bene ndedi na mo; se to na momene ndi na mba pe, ko na mabene ndutu, o moi a ndutu.

28 Na ndi na loma mo na mianu mam na binyo, na ni iponda o eni pe mo o mabwa monyeŋge, na ndutu am e masibisebe isun.

29 O kusa mo na monyeŋge mese o Saŋgo; ndi o aledi na idube bese ba bē nika:

30 Ebanja o nyulo bebolu ba Krais a bebe na kwidi, ndi a si laŋgi lōŋge lau, a pula bola bebolu banyo o bolino mba.

BEPASI, III.

E sukan, a bonati, o bwa monyeŋge na Saŋgo. O tili mano mambu mene na binyo, e titi ndutu na mba, ndi na binyo e dōli.

2 O bē diweye na mbō, o bē diweye na baboledi ba bubi, o bē diweye na baboendi.

3 Ebanja biso di bē ndi boendi, di bolea o nyulo Mudii ma Loba, di bwa monyeŋge o Krais Jezu, di si bene malakako na beyubo.

4 To o na mba na wele bene malakako na beyubo. Yē te na motu mo wo a biana a bene dambu o nyulo nika a malakise na eyubo, na buka gita:

5 Endabe o minya lombi, na mbia ma Israel, matumba ma Benjamin, muna Heber o nyulo bona Heber; o nyulo mbenda Farisai;

6 O nyulo molema ma tō, motakisedi a mwemba; o nyulo betesedi ba sii bēno o mbenda, na si bene bosan.

7 Ndi to njika dambu di ta ndi moseń, na laŋgi mo ka di titi moseń o nyulo Krais.

8 E, na mbadi na laŋga mambu mese ka titi moseŋ o nyulo dibie da Krais Jezu Saŋgo am, nyi buka bese. o nyulo au na ta na pumbia mambu mese, ndi na aledi babo ka diburu, na na makusa Krais,

9 Na na madiabe na mo, se to benino bosaŋgi bam be na mbenda, ndi bosaŋgi bena jemia la Krais, bosaŋgi mene bena Loba o nyulo jemia lam.

10 Na na mabia mo, na ŋgiŋŋya ya bepumbweli bau, na benoŋgedi ba ndeŋge lau, na timbise ka kwidi lau.

11 Na na o nyulo nya nika na mapoi o bepumbweli ba kwidi.

12 Se to ka na tatanu na aledino, to na borise; ndi na bupe, ye te na maalia di dambu mene mena na putelino na Krais Jezu.

13 A bonati, na si laŋga mbamene na bori alia: ndi dambu di wo na bolino, na baŋsani mambu me o mbusa, na sambise maa mam na mambu ma me o boso:

14 Na nya miila o nyulo isu, bekoto ba bebeledi am ya Loba ya moi o nyulo Krais Jezu.

15 Na ndi bese na biso di bene beborise, esedi biso di bene bine bobia, ndi ye te binyo o bene nya pe molema, Loba a maleeli bine pe na binyo.

16 To na ka na biso di bene dibie, esedi biso di daŋgwa ponda na di dimene, esedi biso di aledi mambu mene.

17 A bonati, o be babupedi bam, o ombwa babo ba daŋgwa ka na binyo o bene beembanedi na biso:

18 Ebanja bagita ba daŋgwa o nyulo babo na laŋgwedino binyo ŋgeri gita, na laŋgwa pe binyo na misodi mene, ba be ndi baasiŋgedi ba ndeŋge la Krais:

19 Isu labu lẹ ndi kwidi, Loba labu lẹ ndi mabum mabu, esaŋga labu lẹ ndi bosọlo babu, ba ombwino mambu ma wasi.

20 Ebanja ekumbu asu dẹ o moi, uma ndi biso di tatta na mooŋgiseri, Saŋgo Jezu Krais.

21 Nu nyi a maweŋgise beyubo basu ba besibisedi, na e matimbabe ka na nyulo bosaŋgi ponda pe na ebolu ba ŋgiŋnya au, o wane wasi mese na momene.

BEPASI, IV.

NA ndi a bonati, bandọlo am, na bapuledi, monyeŋge mam na ekoto, binyo teme bwam na Saŋgo, a bandọlo am.

2 Na sosumedi Euodia, na Suntuki, na ba ba bene ndi molema mo wo o Saŋgo.

3 Na sosumedi pe binyo mwemba mam ma ebolu, oŋgwane bano bitu ba maboli na mba bebolu o molaŋgo ma bwam, na Klementi pe, na bapepe baboledi bam ba bebolu, mina mabu miẹ o kalati a lōŋge.

4 O bwa monyeŋge na Saŋgo pondate: na ma kwala pe, Bwa monyeŋge.

5 Esedi milema manyo ma bwaba mi biabe na batu bese. Saŋgo a ẹ bebe.

6 O si bwa molema o nyulo to dambu; ndi o mambu mese, o nyulo moka na besosumedi na besoma, neŋge bepuledi banyo o boso ba Loba.

7 Ndi mosaŋgo ma Loba, mu buki mianu mese, mo maneŋge mianu manyo na milema o nyulo Krais Jezu.

8 Ndi e sukan, a bonati, to njika dambu dẹ mbadi, to njika dambu dẹ duŋgamene, to njika dambu dẹ etem, to njika dambu dẹ esaŋga, to njika dambu dẹ dọli, to njika dambu dẹ na miaŋ-

go ma bwam; to njika bwam, to esese di e te, oŋgeli mano mambu.

9 Mano mambu na binyo o ta o okwa, na o kusi na siŋgani na enino na mba, o bola; ndi Loba la mosaŋgo a maja na binyo.

10 Ndi na bwa monyeŋge mondene o Saŋgo, na ndolo anyo o mini minya e pumedino pe o nyulo am: o nyulo nika o bwa molema, ndi iponda e si be.

11 Na si kwali o nyulo epuledino, ebanja na ta na okwa na to njika bwambu na eno o ja otin na pii.

12 Na bii pe neni na wanabe wasi, na neni na lundabe; o uma ese na mambu mese, na leabe o be lunda, na bwa njai, o lundisabe, na aledi bepuledi.

13 Na weli bola mambu mese, o nyulo Krais nyi embe mba.

14 To o na o boli bwam na o timba binyomene benoŋgedi ba betakedi bam.

15 A binyo Bafilippi, binyomene o bia na o ibota la molaŋgo ma bwam ni iponda na dia Makedonia, to mwemba mo wo ba si bomani mba o nyulo bolino na kusino, ndi ko binyomene:

16 Ebanja o tetin a Tessalonika o ta o lomi ŋgeri po na biba: o lomi o nyulo bepuledi bam.

17 Se to na mba na pula jabia; ndi na pula bepuma be lundise bolaŋgi banyo.

18 Ndi na aledino mese; na lunda, na kusino o nyulo Eparfodito ma mambu na binyo o lomino, benumba be manumba bwam, jabia enoŋgedi na bedolisani na Loba.

19 Ndi Loba lam, a mabomane bepuledi banyo bese ponda na mbwaŋ man o esaŋga o Krais Jezu.

20 Ndi o Loba Tite asu, bosaŋgi bu bẹ̄ mba na mba, Amen.
21 Soma basaŋgedi bese ba bẹ̄ o Krais Jezu. Bona Saŋgo ba bẹ̄ na mba ba somi binyo.
22 Basaŋgedi bese ba soma binyo, babo pe ba bẹ̄ o ndabo a Kaisar.
23 Ndọ̄lo a Saŋgo asu Jezu Krais bẹ̄ na binyo bese. Amen.

KALATI YA BATU BA KOLOSSI.

EPASI, I.

PAUL mololoma ma Jezu Krais, o nyulo gẹ̄mia da Loba, na Timoṭi muna Saŋgo,
2 O basaŋgedi baẹ̄ o Kolossi na bona tite ba jẹ̄mia o Krais: ndọ̄lo na binyo na mosaŋgo o nyulo Loba Tite asu na Saŋgo Jezu Krais.
3 Biso di bola masoma o Loba Tite ya Saŋgo asu Jezu Krais, di kane pondate o nyulo anyo,
4 Na ni iponda biso di siŋgani jẹ̄mia danyo o Krais Jezu, na ndọ̄lo dena binyo o bene na basaŋgedi bese.
5 O nyulo dipita dẹ̄na di neŋgeli o moi o nyulo anyo, mẹ̄na binyo o siŋgani o iponda boso o eyala ya mbadi a molaŋgo ma bwam;
6 Diẹ̄ na binyo ka na o wasi nyese; di yaino bepuma, na motōnde, ka na o tetin anyo, o nyulo bo bunya o siŋganino mo, ndi o bia ndọ̄lo a Loba nambadi:
7 Ka na binyo pe o okwia o nyulo Epafra mwemba asu nyandọ̄lo, a ẹ̄ ndi moboledi ma Krais nyambadi o nyulo anyo;

8 Nu a laŋgwi pe biso ndo̱lo anyo o Mudii.

9 O nyulo nika, biso pe, na te na bo bunya di siŋganino mo, di si esedi moka o nyulo anyo, di sosumedi na biŋyo o malundisabe na dibie da ge̱mia dau, o jaŋgwa lese na soŋtani a Mudii;

10 Na o madaŋgwa na bwam o Saŋgo, na do̱lisane o mioso ma bese o bebolu bese ba bwam, yaino bepuma, na to̱ndone a nyulo dibie da Loba;

11 Embabe na ngiŋnya ese, ponda ŋgiŋnya ya bosaŋga bau o betattedi bese na pii ya bwaba, na monyeŋge;

12 Bolino masoma o Tite, nu nyi weki biso duŋgamene o kusa isaŋgoo ya basaŋgedi o mwese.

13 Nu nyi suŋgwa biso o nyulo ŋgiŋnya a muititi, na bumwele biso o jania da Muna au nyando̱lo.

14 O nyulo au biso di bene bekotedi basu, o nyulo maiya mau, betombiseri ba bubi basu:

15 Nu nyi e̱ bowan ba Loba nyi si enabe, nya boso ba bewekedi bese:

16 Ebanja o nyulo au, mambu mese ma wekabe, mambu ma me̱ o moi, na mambu ma me̱ o wasi, mambu ma enabe na mambu mi si enabe, to na ba be̱ konda, to dibobe, to baanedi, to baŋgiŋnya; mese na mese ma wekabe na mo, na o nyulo au:

17 Na mo momene a ta o boso ba mambu mese, ndi o nyulo au mambu mese ma teme;

18 Ndi mo a e̱ molopo manyulo, mwemba; A e̱ pe beboteri, nya boso o nyulo kwidi; na nu a matimba nya boso o mambu mese.

19 Ebanja e do̱lisani Loba na o nyulo au belundedi bese be maja;

20 Ndi o nyulo au o do̱lisani pe mambu mesa na momene, ndi a bori mosaŋgo o nyulo maiye ma mbasa au; o nyulo au, to be̱ ndi mambu ma wasi, to mambu ma moi.

21 Ndi binyo o iponda nyi tombi, o pandisabe, o ja o pidi diŋgise Loba o bobia banyo na bebolu banyo ba bubi; ndi o ini iponda a dolisani,
22 O mukuku mau ma eyubo o nyulo kwidi lau, na a matimba binyo bosaŋgi, na e si bę bosan na itiți iton o boso bau:
23 Yę te binyo o tiŋgami na jemia, bokabeli na sikimedi, ndi o si sumabe itum na dipita da molaŋgo ma bwam muę na binyo o siŋgani, męna mo laŋgwabe o bewekedi bese ba baę wasi a moi; o nyulo au mba Paul na timbi moboledi.
24 O ini ponda na bwa monyeŋge o ndeŋge am o nyulo anyo, na lundise betakedi ba Krais be dia o eyubo am, o nyulo nyul'au, e ę mwemba,
25 Na dini na timbisebe moboledi, ponda soeli ya Loba nyi bolabe na mba o nyulo anyo, o leile bwam bwam beyala ba Loba;
26 Besuka męne be ta be uta o nyulo iponda be tombi na nyoŋon, ndi o ini iponda e biisabe na basaŋgedi bau:
27 Na babo Loba a pula biise mbwaŋ ma esaŋga ba bini besuka tetin a Basibii; muęna Krais o tetin anyo, dipita da esaŋga.
28 Nu biso di la'gwa, belino batu bese, na leino batu bese o jaŋgwa yese; na biso di mabola motu nyese maborisebe o Krais Jezu.
29 O nyulo nika mba pe na bola ebolu o bekakedi na beboledi bau, nyi ęna bolino o tetin am na ŋgiŋnya.

BEPASI, II.

EBANJA na pula na binyo o mabia ndutu am dindene na bene o nyulo anyo, na ba ba bę o Laodisea, na ba a bese ba si eni boso bam o beyubo,

2 Na na milema mabu mi malọkomedi ba lattabe o mwemba mo wo ma ndọlo, na mbwaṅ mese ma malakako ma besoṅtedi, na te na belundedi ba dibie da besuka ba Loba, na Tite, na Krais:

3 O tetin au mawuta mese ma mbwaṅ ma jaṅgwa na dibie be utami.

4 Ndi dini ndi na kwalino, ko na to mo wo a mawondo binyo na beyala ba jokwa.

5 Ebanja to na titi na binyo o beyubo, na ẹ na binyo o mudii, na bwa monyeṅge na enino belemo banyo na betiṅgami ba jẹmia danyo o Krais.

6 Na ndi ka na binyo o kusi Krais Jezu, Saṅgo, o daṅgwa na mo;

7 O wasabe na luṅgisabe o nyulo au, na tiṅgabe o jẹmia, ka na binyo o leabe, lunda na besosumedi.

8 O bia pon ko na mo wo a timbise binyo nyam o nyulo beledi ba wasi na dibie dau na ewọlo, ponda belemo ba batu, ponda na beledi ba wasi. se to ponda na Krais.

9 Ebanja na mo momene belundedi bese ba Loba be jano, o nynl'au.

10 Ndi binyo o lundisabe na mo, A ẹ ndi molopo ma baanedi bese na baṅgiṅuya.

11 O nyulo au binyo pe o endabe, na boendi bi si wekabe na maa, o besumedi beyubo ba nyama o nyulo boendi ba Krais;

12 O ta o pulabe mwemba na mo o idubise anyo, o tetin au binyo o pumbweli pe mwemba na mo, o nyulo jẹmia danyo o bebolu ba Loba, nu uyi a pumbweli mo o nynlo kwidi.

13 Ndi binyo o ta ndi widi o miubi manyo, na o bi siboendi ba beyubo banyo, a bolino binyo lōṅge mwemba mau; a tombiseno miubi masu mese;

14 A tutwa betiledi ba mieka mi ta diṅgise biso, ni eke pe biso, a sumo mo one, a bomeli mo o bweli:

15 A neñgele wasi beanedi na baṅgiñnya, a biise babo na mpoma, a komedi o moi au na momene.
16 Na ndi o si sedi to mo wo a kaise binyo o nyulo mada na nyo, to o nyulo ndema, to modi mo penya, to minya ma wumse.
17 Mano me ediñge diñge ya mambu ma maala po; ndi nyulo e ye ndi Krais.
18 O si sedi to mo wo a noñgo mbwaṅ manyo o nyulo maondon, o besibedi na beowedi ba aṅjeli, temino o moi o mambu mue na a si enino, lundisebe na ewolo o nyulo bobia bau ba beyubo,
19 Ndi a si aledino molopo, o nyulo au mukuku mese tetin a muṅgia na ngata be bolabeno, e tōndino na betōnde ba Loba.
20 ? Na ndi ye te binyo o widi na Krais o nyulo beleedi ba wasi; neni o sibisabino wasi o leabe o nyul'au e.
21 O si aledi, to keka, to tappa.
22 Mano mese ma tesabe na dibumbe o bebolane, ponda na beleedi na beanedi ba batu.
23 Babo ba benino miaṅgo ma jaṅgwa o owe la wonja na besibedi, na betakisedi ba beyubo; se to na edube na mo, na belunda ba beyubo.

BEPASI, III.

YE te binyo o ta o pumbwa mwemba na Krais, pulise mambu ma moi, uma ndi Krais a jano o dia da momi da Loba.
2 O tese ndolo anyo o mambu ma moi, se to na o mambu ma me o wasi.
3 Ebanja binyo o widi, ndi lōñge lanyo lo utami na Krais o Loba.
4 Ni iponda Krais, lōñge lasu a mabiisabe, binyo pe o mabiisabe na mo o esaṅga.
5 Na ndi o bwa beluñgo banyo ba be o wasi;

mosuńgi, mbindu a mudii, ndo̱lo a bwambi, bepuledi ba bubi, na lokon, bi e̱ joweli la disue;

6 O nyulo au maliñga ma Loba ma poino o moi o bana ba ba si dube.

7 O tetin au binyo pe o ta o dañgwa ni iponda o e̱no na mano mambu.

8 Ndi tatanu binyo pe o sumwa bini bese: pidi, maliñga, ekuli, betoppedi ba bubi, bekwaledi ba mbindu o nyulo midumbu manyo.

9 O si toppo dibañgo o mo wo na nune, o ta o sumwabe modun a motu na belemo bau.

10 Ndi o bo̱tise nyulo epenya, nu a timbise o dibie bunyate ponda bowan ba nu nyi weki mo.

11 Otin ndi to Baju, to baboendi to ba titi boendi, to Basibii, to Basuṭia to bakum, to wonja; ndi Krais a e̱ na bese na o tetin a baa bese.

12 Na ndi a bando̱lo, ka na baposs di ba Loba, ba bosańgi, o bo̱tise na milema ma ndo̱lo, na bwam, sibise a molema, pii, bealedi ba bwaba;

13 Aledino mo wo na nune, na tombise pe mo wo na nune, ye̱ te mo wo a bene njom; ka na Sańgo a tombise binyo, nika ndi binyo o bole.

14 Ndi buki na mano mambu mese, ndo̱lo, di dambu de̱ ńgata ya bebo̱risedi.

15 Ndi esedi mosańgo ma Krais mo ania o milema manyo, mu na binyo o ta o belabe o nyulo mo wo; ndi o bola masoma.

16 Esedi beyala ba Krais be ja na binyo na mbwań, na jańgwa ese, leileno na ońgwane mo wo na nune o saam, na mieńge, na belońgi ba mudii, lońgono na milema manyo o Sańgo.

17 Ndi to njika dambu o bolino o beyala to bebolu, o boli mambu mese o dina da Sańgo Jezu, bolino masoma o Loba Tite o nyulo au.

18 A bitu, sibise binyomene wasi na bomi banyo, ka na e duṅgamene o Saṅgo.

19 A bomi o tọndi bitu banyo, o si bẹ njuṅgi diṅgise babo.

20 Binyo bana dube saṅgo na nyaṅgo o mambu mese, ebanja dini dẹ dọlo na Saṅgo.

21 A basaṅgo o si bwẹse bana banyo pidi, ko na ba timbi bwambi.

22 A bakum, dube basaṅgo ka na beyubo o mambu mese; se to na bebolu ba miso ka badọlisani ba batu; ndi na o molema mo wo, bwano Loba bọṅgo.

23 To njika dambu o bolino, o boli mo na molema ka na o Saṅgo, se to na batu;

24 O biino na o nyulo Saṅgo o makusa bowan ba esaṅgo; ebanja o bolea Saṅgo Krais.

25 Ndi nu nyi bolino bubi, a maala kusa ponda na bubi a ta a bola; ndi bepossedi ba motu be titi.

BEPASI, IV.

A basaṅgo bola na bakum banyo di dambu di ẹ bwam na duṅgamene; o biino na binyo pe o bene Saṅgo o moi.

2 O tiṅgami na moka, na tatta otin, bolino masoma;

3 O kane pe na biso, na na Loba a matele na biso jọmbe da bekwaledi o toppo besuka ba Krais, o nyulo au na ẹ na ngata.

4 Na na mba na mabiise mo, ka na e duṅgamene.

5 Daṅgwa na jaṅgwa o boso babo ba bẹ o eboko, lundiseno iponda.

6 Esedi bekwaledi banyo bẹ na ndọlo pondate, pulisani na waṅga, na na binyo o mabia neni o matimba eyala na motu nyese.

7 Betemedi bam bese, Tukikos a malaŋgwa na binyo, a e ndi muna Saŋgo nyandolo, moboledi ma mbadi, mwemba ma moboledi o Saŋgo:

8 Nu na lomi na binyo o nyulo dini dambu mene, na na a mabia betemedi banyo, na lokomia milema manyo.

9 Na Onesimo pe muna a Saŋgo, nya ndolo, a e o nyulo anyo: babo ba malea binyo mambu mese ma bolabe wanu.

10 Aristarka mweimba mam ma mokakedi, a soma binyo, na Markos muna a ari ya Banaba, o nyulo nu binyo o ta o aledi beanedi; a poi te na binyo o kusa mo.

11 Na Jezu a belabe Justu: bano, se to bapepe ba be na boendi: ba be ndi mweimba ma bebolu, o ekumbu ya Loba, ba be ndi batu ba pusabeli.

12 Epafra, mo wo na binyo, moutu ma Krais, a soma binyo, a embe na binyo o moka na na binyo o mateme bwam na betiŋgami o genia lese da Loba.

13 Ebanja na teme mo mbuŋ a bene molema ma to na binyo, na ba ba be o Laodisea, na babo pe o Hierapoli.

14 Luka motu bwaŋga nyandolo, na Demas ba soma binyo.

15 Binyo soma bona tite bae o Laodisea, na Numfa, na mweimba mu e o ndabo au.

16 Na ni iponda ini kalati e langabe o tetin anyo, esedi mo e laŋgabe pe o mweimba ma Laodisea; binyo pe o laŋga kalati a batu ba Laodisea.

17 O kwalia Arkippa na, O be diweye na bwam beboledi o ta o kusa na Saŋgo, o lundise mo bwam.

18 Besoma ba mba Paul o nyulo dia dam. Oŋgele ŋgata am. Ndolo de na binyo. Amen.

KALATI YA BATU BA TESSALI. I.

EPASI, I.

PAUL na Silvano na Timoṭi, o mwemba ma batu ba Tessali mu e̱ na Loba Tite, na Saṅgo Jezu Krais: ndo̱lo na binyo, na mosaṅgo o nyulo Loba Tite asu, na Saṅgo Jezu Krais.

2 Biso di bola Loba masoma pondate, o nyulo binyo bese, di bele mina manyo o moka masu;

3 Di maoṅgelino bibi bese bebolu banyo ba je̱mia, na bebolu ba ndo̱lo, na betattedi ba dipita o Saṅgo asu Jezu Krais, na o miso ma Loba Tite asu;

4 Di biino bepossedi banyo, a bonati bando̱lo ba Loba.

5 Ebanja molaṅgo ma bwam biso di laṅgwi mi poi na binyo; se to na eyala mene, ndi na ṅgiṅnya, na Mudii Mosaṅgi, na gita la malakako; ka na binyo o bii njika nya batu biso di ta o tetin anyo o nyulo bwam banyo.

6 Ndi binyo o timba babupedi ba biso, na Saṅgo, o ta o kusa beyala na gita la betakedi, na monyeṅge bolabe na Mudii Mosaṅgi:

7 Na na binyo o timbino be̱mban na ba bese ba dube o Makedonia, na Akaia.

8 Ebanja o nyulo binyo, eyala a Loba e lanyino, se to na o Makedonia na Akaia mene, ndi o uma ese je̱mia danyo o boso ba Loba e lanyino; na na biso di si pula kwala to dambu.

9 Ebanja babo mene ba leeli o nyulo asu nya beiṅgedi biso di bene o tetin anyo, na neni binyo o atoeli na Loba, o e̱sedi losue, o bolea Loba lo e̱ mowenya na mbadi;

10 Na o tattia Muna au o nyulo moi, nu nyi a pumbweli o nyulo kwidi, Jezu mene, nu nyi a suṅgwi biso o nyulo maliṅga ma maye.

BEPASI, II.

EBANJA a bonati, binyo o bia beiṅgedi basu na binyo, na e si tano ewolo:

2 Ndi o mbusa di aledi ndeṅge o boso, na di dipabe bwambi o Filippi, ka na binyo o biino, biso di ta ndi ṅgiṅnya o Loba o kwalia binyo molaṅgo ma Loba, tetin a betakedi gita.

3 Ebanja beleedi basu bi si ta na mawondon, to epuledi a bubi, to malambi:

4 Ndi ka na biso di puselino na Loba o aledi molaṅgo, nikamene ndi biso di kwali; se to di dolise batu, ndi Loba, nu nyi a kekino milema masu.

5 Ebanja to iponda di si toppi beyala ba maneṅsedi, ka na binyo o bii, to na ṅgutu a kono; Loba lo e mbuṅ.

6 To na o nyulo batu di si pulise kumba, to na binyo, to na bapepe: to o na biso di wele teme o ṅginnya asu, ka bamoloboma ma Krais.

7 Ndi biso di ta ndi bapii o tetin anyo, ka mosebedi a mutu a nyoṅgise bana bau:

8 Ndi di ta ndi lunda la ndolo na binyo, di pula bola na binyo se to na molaṅgo ma Loba mene, ndi lōṅge pe lasu, ebanja binyo o ta ndi nyeṅgenye na biso.

9 Ebanja binyo, bonati, o oṅgelino bebolu basu na ndutu: ebanja di boli bebolu o bunya na bulu na na biso di si mabe bodillu na to mo wo ya binyo, di laṅgwi na binyo molaṅgo ma Loba.

10 Binyo o be ba mbuṅ, na Loba pe, neni biso di daṅgwi o tetin anyo o dube, na bosaṅgi, na etem na sii, na e titi bosan,

11 Binyo o bii pe, na neni biso di lea, na di sibise molema, na biise binyo bese, ka na saŋgo bana bau,

12 Na na binyo o madaŋgwa bwam duŋganiene na Loba, nu nyi a bele binyo o ekumbu au na esaŋga.

13 O nyulo nika di soma Loba bunyate, ebanja ni iponda o kusi eyala ya Loba mena binyo o siŋgani o nyulo asu, o aledi mo, se to na eyala ya batu, ndi eyala ya Loba, ka na e e mbadi, nyi bolino o tetin a binyo nyi dube.

14 Ebanja binyo bonati, o timbi babupedi ba miemba ma Loba ma Judea muena Krais Jezu; ebanja binyo pe o takisabe o nyulo batu ba ekumbu anyo, nika na babo ba takisabe o nyulo Baju.

15 Babo ba boono ba a bane Saŋgo Jezu, na batoppedi babu, ndi ba takise biso; ba si dolisane Loba, ba boli dambu diŋgise batu bese.

16 Ba baŋgani biso na di si matoppo na Basibii na na babo ba maala ongisabe, o belundedi dimene da miubi mabu bunyate. Ndi maliŋga mu mapoi o moi abu na bam.

17 Ndi a bonati, biso di ta di noŋgobe na binyo na iponda po mene, o beombwedi, se to na molema, di keka jombwa beombwedi banyo na dipula dindene.

18 Na ndi biso di ta di pula poi na binyo, mbamene Paul, se to ŋgeri po ndi ŋgeri iba; ndi Satan a eki biso.

19 ? Ebanja njika dipita, to monyeŋge, to ekoto ya kumba di benino e. E ta ndi binyo o boso ba Saŋgo asu Jezu Krais, o bepoedi bau:

20 Ebanja binyo o e ndi kumba asu, na monyeŋge masu.

BEPASI, III.

NA ndi ni iponda di si wele alia pe, di biana dia o Aṭeṇ, mo wo mene;

2 Ndi di lomi Timoṭi muna saṅgo asu, moboledi a Loba, mwemba masu o bebolu ba molaṅgo ma Krais, o sikimedi binyo, na sibise milema manyo o nyulo jemia;

3 Na na to mo wo a si masumwabe o nyulo bini betakedi: ebanja biuyomene o bia na biso di ta di bolabe na mo.

4 Nambadi, ni iponda di ta na binyo, di laṅgwi binyo, na biso di maene betakisedi: nika ndi e ta, ka na binyo o biino.

5 O nyulo nika, ni iponda na si wele pe ja itum, na lomi o bia jemia danyo; ko na nya ŋgia mokekedi a ta a keka binyo, na bebolu basu be timbi ewolo.

6 Ndi o iuibe, Timoṭi a ta a poi na biso, a wani na biso molaṅgo ma bwam o nyulo jemia danyo na udolo, na binyo o bene joṅgedi o nyulo asu pondate, puliseno o jombwa biso bwambi, ka na biso pe di pula jombwa binyo:

7 Na ndi, a bonati, biso di ta di lokomedi o nyulo jemia danyo, o tetin a betakisedi basu na ndutu:

8 Ebanja tatanu di e, ye te binyo o teme bwam na Saṅgo.

9 Njika masoma, biso di mabolano pe o nyulo anyo na Loba, o weṅgisani monyeṅge muena biso di bene o nyulo anyo, o boso ba Loba lasu;

10 O bulu na bunya, di sosumedi bwambi, na na biso di maene mioso manyo, na borise di dambu di pulino o jemia danyo.

11 Ndi na pula na Loba monene, Tite lasu, na Saṅgo asu Jezu Krais, a madieri ŋgia asu na binyo.

12 Na pula na Saṅgo, a makodise binyo, na lundise binyo na ndo̱lo na mo wo na nune na batu bese, ka na biso di bene ndo̱lo na binyo.

13 Na na a masikimedi mileina manyo e si be̱ bosan o bosaṅgi, o boso ba Loba, Tite lasu, o bepo̱edi ba Saṅgo asu Jezu Krais, na basaṅgedi bau bese.

BEPASI, IV.

NDI e buka a bonati di baise binyo, di sosumedi binyo o nyulo Saṅgo Jezu, na ka na binyo o kusino na biso neni o wele daṅgwa na do̱lise Loba, nika ndi binyo o daṅgwe na o mabola di di buki.

2 Ebanja binyo o bii njika beanedi biso di boli na binyo be wu na Saṅgo Jezu.

3 Dini ndi de̱ ge̱mia da Loba, besaṅgisedi banyo na na binyo o mateme itum na mosuṅgi;

4 Na na binyo bese o mabiano neni a maalia ewa au o besangedi na bedubedi.

5 Se to na bepuledi ba bubi ka na Basibii, babo ba si bia Loba;

6 Na a si matese muna a saṅgo au o epasi wo, to na tuse mo o nyulo bono bwambu; ebanja Saṅgo a e̱ ndi motimbiseri a mano mambu mese, ka na biso di ta di lea binyo na di biise bunyate.

7 Ebanja Loba di si ta di bele biso o nyulo mbindu, ndi o bosaṅgi.

8 Na ndi nu nyi a baṅgi, a si baṅgi motu, ndi Loba, nu nyi a boli pe biso Mudii mau mosaṅgi.

9 O nyulo ndo̱lo a muna a saṅgo, dipuledi di titi na na matilia na binyo: ebanja binyo mene o leabeno na Loba o to̱ndi mo wo na nune.

10 Ndi nambadi o bolino mo na bona tite bese ba be̱ o Makedonia. Ndi di sosumedi binyo

bonati na na binyo o tōnde na bebukedi bi buki:

11 Na na o makeka o ja na pii, na o boli bebolu banyo, na bola ebolu na maa manyo, ka na di anedino binyo.

12 Na na binyo a madaṅgwa na edube o boso ba babo ba bẹ o eboko, na na o si ma pulise to dambu.

13 NDI a bonati na si mapula na binyo o ma teme elema, o nyulo babo ba kwidi eyọ, na na binyo o si bwa ndutu, ka na bapepe ba si bene dipita.

14 Ebanja, yẹ te biso di dube na Jezu a widino, na a pumbweli pe, nikamene ndi babo ba kwidino eyọ na Jezu, Loba a mawane mwemba mau.

15 Dini ndi di kwalanino binyo o nyulo eyala ya Saṅgo, na biso di ẹ na di dia na te na bepọedi ba Saṅgo di si maeki babo ba kwidi eyọ.

16 Ebanja Sangọ momene, a masiba o nyulo moi na betoppedi, na doi da anjeli a boso, na moseba ma Loba; ndi bawidi o Krais babo ndi ba sele pumbwe.

17 Ndi biso di ẹ na lōṅge, na di dia, di ma abwele mwemba a babo o diwindi-windi, o bomani Saṅgọ o dibobe; ndi biso di maja na Saṅgo, mba na mba.

18 Na ndi o nyulo bini beyala o lọkomia mo wo na nune.

BEPASI. V.

Ndi a bonati o nyulo iponda na isu, bepuledi be titi na mba na matilia na binyo.

2 Ebanja binyo mene o bii bwam, na bunya ba Saṅgo bo poino ka na moibedi o bulu.

3 Ni iponda ba makwale na, Mosaṅgo na joṅgise; dibokimene dibumbe di poino o moi abu,

ka isisi ẹ poino na mutu nyi bene demi; ndi ba si maoŋga.

4 Ndi binyo a bonati, o si ja na muititi, na na bo bunya bo ma bomani binyo ka moibedi.

5 Binyo o ẹ ndi bana ba mwese, na bana ba bunya; binyo si bẹ ba bulu, to muititi.

6 Na ndi o si sedi biso di naŋga iyọ ka bapepe; ndi esedi biso di tata, na di si sọko.

7 Ebanja babo ba kwidi eyọ ba kwidi ndi o bulu; babo ba bẹ sọki ba masọko ndi o bulu.

8 Ndi esedi biso di bẹ o bunya, di si sọko pe, bọtiseno ŋgutu a bwaŋga ba jẹmia na ndọlo; ndi o mbiri o noŋgo dipita da joŋgise.

9 Ebanja Loba a si ta a tese biso o maliŋga, ndi na di kusi joŋgise o nyulo Saŋgo asu Jezu Krais;

10 Nu nyi widi o nyulo asu, na na to na biso di naŋga iyọ to waiyọ di mabẹ mwemba mau.

11 Na ndi o lọkomedi mo wo nune, na luŋgise mo wo na nune, ka na binyo o bola.

12 Ndi di sosumedi binyo a bonati, o bia babo ba boli ebolu o tetin anyo ba ba tesebe o moi anyo o Saŋgo, babo ba leeli binyo.

13 Ndi o ombwi babo na tọndi bwambi, o nyulo bebolu babu. Ndi o ja na pii o tetin anyo.

14 Ndi di sosumedi binyo bonati, o lea babo ba daŋgwa mbamba, lọkomia babo ba bene milema ma boŋgo, o alia babọbi, o bẹ molema ma sau o nyulo ba a bese.

15 O bia pon na to mo wo a si timbise bubi o nyulo bubi, ndi o bupe di dambu di ẹ bwam pondate, o pulisani binyomene na ba a bese.

16 Bwa monyeŋge bibi bese.

17 O kane bibi bese.

18 O mambu mese bola masoma: ebanja dini dẹ ndi gẹmia da Loba o Krais Jezu o nyulo anyo.

19 O si dimse Mudii.
20 O si baṅgi betoppedi ba Mudii.
21 O puseli mambu mese; o alia na kaṅ di dambu di e bwam.
22 Esedi nya minbi mese.
23 Ndi na pula na Loba la mosaṅgo momene a masaṅgise binyo na bam; ndi nidii manyo mese ni milema, na beyubo mu ma neṅgele na e si be bosan, na te bepedi ba Saṅgo asu Jezu Krais.
24 Nu nyi a bele binyo, a e mbadi, momene a mendi bola mo.
25 A bonati, o kane o nyulo asu.
26 Soma bona tite bese na besopedi ba bosaṅgi.
27 Na anedi binyo o nyulo Saṅgo na ini kalati e malaṅgabe na basaṅgedi bese ba bosaṅgi.
28 Ndolo a Saṅgo asu Jezu Krais, be na binyo. Ameu.

KALATI YA BATU BA TESSALI, II.

EPASI, I.

PAUL, na Silvano, na Timoti o mwemba a batu ba Tessali, o Loba Tite asu, na Saṅgo Jezu Krais.
2 Ndolo na binyo, na mosaṅgo, o nyulo Loba Tite na Saṅgo Jezu Krais.
3 A bonati, biso di masoma Loba pondate o nyulo anyo, kaj na e duṅgamene, ebanja jemia danyo di nyaki na bwambi, ndi ndolo a binyo bese o boso ba mo wo na nune e buka.
4 Na ndi biso di welino kumba o nyulo milema manyo ma sau na jemia o tetin a mwemba ma

Loba na o betakisedi banyo bese na ndutu na binyo o alia.

5 Dini ndi dẹ jembani ba bekaisedi ba bosaŋgi ba Loba, na na binyo o laŋgabe duŋgamene da ekumbu ya Loba o nyulo au, ndi o enino ndeŋge;

6 Yẹ te na di ẹ bosaŋgi na Loba o timbise ndutu na babo ba kuma binyo;

7 Ndi binyo o kumabe, wumse na biso, ni iponda Saŋgo Jezu a mabiisabe o nyulo moi na anjeli a ŋgiŋnya au,

8 Na wea e maonye, bolino betimbisele na babo ba si bia Loba, babo ba si dube molaŋgo ma Saŋgo asu Jezu Krais;

9 Babo ba maala tusabe na betakisedi ya bwindia o nyulo boso ba Saŋgo na isaŋga la ŋgiŋnya au;

10 Ni iponda a maala pọ o busisabe na basaŋgedi bau, na tondobe na babo bese ba dube o bo bunya, ebanja beyala basu o tetin anyo be dubabe.

11 Na ndi biso pe di kane o nyulo anyo bunyate, na na Loba lasu a malaŋga binyo duŋgamene da bebeledi banyo, na lundise o tetin anyo mianu ma bwam na bosaŋgi, na bebolu ba jẹmia na ŋgiŋnya;

12 Na na dina da Saŋgo asu Jezu Krais e mabusisabe o tetin anyo, na binyo na mo, ponda na ndọlo da Loba lasu, na Saŋgo Jezu Krais.

BEPASI, II.

Ndi di sosumedi binyo a bonati, o nyulo bepọedi ba Saŋgo asu Jezu Krais, ndi bekoteli basu o nyulo au,

2 Na na binyo o si masumwabe tatanu o nyulo bobia banyo, to na o jene ndutu o nyulo mudii, to na eyala, to na kalati e wu na biso, ka na bunya ba Saŋgo bu ẹ bebe.

3 O si sedi to motu a wondo binyo na nya be lemo, ebanja bono bunya bu si mapo e si bẹ na betimbisedi ba boso bu poino, na nya motu a bubi, muna a monyamseri a biisabe.

4 Nu nyi eki na busise momene o moi a bese be belabe Loba, to na e owabe; na ndi ka Loba, a ja o ndabo a Loba, a leele momene na a ẹ Loba.

5 ? O si maoṅgelino, na ni iponda na ta na binyo na laṅgwe binyo mano mambu e.

6 Ndi o inibe, o bii di dambu di ekino, ua a mabiisabe o iponda au mene.

7 Ebanja besuka ba nya bubi bu bolino ebolu na te na nu nyi a eki tatanu, a masumwabe.

8 Ndi o ni iponda nya mo wo nyi si bene mbenda a mabiisabe, nu na Saṅgo Jezu a manyamse mo o nyulo iwe ya modumbu mau, na nyoṅgise o nyulo bepanyedi ba bepọedi bau:

9 Nu bepọedi bau bẹ ndi ponda bebolu ba Satan, o ṅgiṅnya yese, na jẹmbani ba bebolu ba lobaṅgo,

10 Na mawondon mese ma titi bosaṅgi o nyulo babo ba nyamsebe; ebanja ba si aledino ndọlo a mbadi, na na babo ba maoṅgisabe.

11 O nyulo nika Loba a maloma babo bebolu ba mawondon, na ba maalia lobaṅgo.

12 Na na babo ba makwesabe, babo ba si dube mbadi, ndi ba bene bedọlisene na miubu.

13 NDI a bonati bandọlo ba Saṅgo, e dẹ ndi bebolu basu o bola Loba masoma pondate o nyulo anyo, ebanja Loba a ta a posso binyo o joṅgise o nyulo besaṅgisedi ba Mudii na bebube ba mbadi o beboteri ba wasi.

14 Na dini ndi a belino binyo o nyulo molaṅgo masu ma bwam, na o kusino bosaṅgi ba Saṅgo asu Jezu Krais.

15 Na ndi a bonati, teme bwam, na alia na kaṅ bi beleedi binyo o ta o leabe, to o nyulo eyala, to kalati asu.

16 Ndi na pula na Saṅgo asu Jezu Krais momene, na Loba Tite asu nu nyi tọndi biso na bolane biso bolọkomedi ma bwindia na dipita da bwam o nyulo ndọlo au,

17 A masibise milema manyo na tiṅge binyo o bebolu bese ba bwam, na beyala.

BEPASI, III.

O sukan, dini a bonati, o kane o nyulo asu, na eyala ya Loba e alia maṅgia matelam, na e mabusisabe, ka na e yẹ na binyo.

2 Na na biso di masuṅgwabe na batu ba bubi ba si bene boṅgo: ebanja batu bese ba si bene jẹmia.

3 Ndi Saṅgo a ẹ mbadi, nu a mendi sikimia binyo, na neṅge binyo itum na bubi.

4 Ndi di bene malakako na Saṅgo o nyulo anyo, na na binyo o boli tatanu, na o maalano bola mano mambu na biso di anedino binyo.

5 Ndi na pula na Saṅgo a maleeri milema manyo o itọndi a Loba, na jalea ya pii ya Krais.

6 A bonati di anedi binyo, o dina da Saṅgo asu Jezu Krais, na o neṅge binyomene itum na bona tite bese ba daṅgwa mpiṅga, se to na beleedi bẹna a kusi na biso.

7 Ebanja binyomene o bii na neni o mabupe biso: ebanja biso di si daṅgwa mpiṅga o tetin anyo;

8 To na di si dedi ewolu ya motu tete; ndi di bola ebolu na ndutu na isisi bulu na mwese, na biso di si masuse na to mo wo ya binyo;

9 Se to na ebanja di si bene ṅgiṅnya, ndi na biso di matimba jẹmbani na binyo, o bupe biso.

10 Ebanja ni iponda di ta na binyo, di anedi binyo, na yẹ te na motu a si mabola ebolu, a si mada.

11 Ebanja biso di siṅgi na duṅgo o tetin anyo ba daṅgwa mpiṅga, ba si bola ebolu tom, ba boli mambu ma si dọdi.

12 Babo ba bẹ nika biso di ania na di lea, o nyulo Saṅgo asu Jezu Krais, na na pii ya molema ba bola ebolu, na da bewolu babu.

13 Ndi binyo, a bonati, o si wọlo na bebolu ba bwam.

14 Yẹ te to motu a si dube eyala asu o nyulo ini kalati, o ombwa nu motu, ndi o si daṅgwa mwemba na mo, na a masọlisabe.

15 Ndi o si laṅga mo ka moasiṅgedi, ndi o leeli mo ka muna a soṅgo.

16 Ndi na pula na Saṅgo nya mosaṅgo a mabola binyo mosaṅgo pondate, o nyulo nya belemo. Saṅgo a bẹ na binyo bese.

17 Masoma ma mba Paul na dia dam, dini dẹ embani ya kalati ese: nika ndi na tilino.

18 Ndọlo a Saṅgo asu Jezu Krais dẹ na binyo bese. Amen.

KALATI O TIMOTI, I.

EPASI. I.

PAUL, mololoma ma Jezu Krais o nyulo beanedi ba Loba, mooŋgiseri asu, na Saŋgo Jezu Krais, dipita dasu,

2 O Timoṭi, muna am o nyulo jɛmia: ndɔlo e bɛ na ua, na ndedi, na mosaŋgo, o nyulo Loba Tite na Saŋgo asu Jezu Krais.

3 Ka na ta na sosumedi ua o ja o Efesus, ni iponda na aluno o Makedonia, na o maania duŋgo, na babo ba si timba baleedi ba mbamba,

4 To na bola matoi o bekwali ba makeku, to bekwali ba nyoŋon bi si bene isu, dini ndi di wanino bebaiseri, ndi se to bebolu ba Loba be ɛ o jɛmia:

5 Ndi isu la jania da Loba dɛ ndɔlo, o tetin a molema ma mosaŋgi, na mudii ma bwam, na jɛmia da mbadi:

6 O nyulo dini duŋgo ba kɔ, ba ta ba timba mbusa o bekwali ba belema;

7 Ba pula timba baleedi ba mbenda; ndi ba si bia to dambu ba kwalino, to mano mambu ba leelino.

8 Ndi biso di bii na mbenda e yɛ bwam, yɛ te motu a aledi te mo bwam bwam.

9 Biso di biino na, na mbenda e si ta bolabe o nyulo motu a mbadi, ndi na batu ba si bene mbenda, na ba si dube, o ba mbindu na babubi, o ba si saŋgi na ba ba baŋgi Loba, ba ba dipi basaŋgo, na ba ba dipi banyaŋgo, na ba ba bwa batu,

10 Na batu ba mosuŋgi, na ba ba wele mbindu

na mo wo na nune, na ba ba maibe batu, na ba lobaṅgo, na ba beukedi ba lobaṅgo; na dambu na dambu dę diṅgise beleedi ba bwam;

11 Ponda na molaṅgo ma bwam ma saṅga a Loba, nu nyi a namisabe, muęna mu bolabe na mba.

12 Ndi na soma mo nyi a ęmbe mba, Jezu Krais Saṅgo asu, nu nyi laṅga mba mbadi, a tese mba o bebolu ba molaṅgo;

13 Mba nyi ta ndi motopperi diṅgise Loba, na motakisedi na mososi; ndi na kusi ndedi, ebanja na boli mo na elema am, na penda.

14 Ndi ndǫlo a Saṅgo asu e buka bebukedi na jęmia pe na ndǫlo ni ę na Krais Jezu.

15 Eyala yę ndi mbadi, e duṅgamene na bekusedi bese, na Krais Jezu a poi o wasi o oṅgise babubi, o pulisani babo, mba ndi na ę nya boso.

16 O nyulo dini na kusi ndedi, na na mba o boso Jezu Krais a maleeli molema ma pii, na na mabę jęmban na babo ba maala dube na mo na te na lōṅge la bwindia.

17 Ndi o Kiṅe ya mba na mba, nyi si maene ebǫdu, nyi si enabe, Loba lo wo mene la jaṅgwa, edube e bę na mo, na bosaṅgi, mba na mba, Amen.

18 Dini jania na bola na ua, A Timoṭi muna am, ponda na betopperi ba mudii mu ta na boso boṅgo, na ua o maane bila ba bwam;

19 Aledino jęmia, na mudii ma bwam; duṅgo ba tese mo o mudi mo wo o nyulo jęmia, ndi bǫlo babu bu bweedi.

20 Babo ba bę ndi Humenaus na Alexander, babo na ta na bolabe na Satan, na babo ba maleabe na ba si matoppo diṅgise Loba.

BEPASI, II.

NA ndi na sele leeli a boso, o bola besosumedi, moka, na betoppisedi, na masoma, o nyulo batu beśe,

2 O nyulo kiñe, na bese ba ania, na na biso di mabene lōñge la pii na sau na mambu ma Mudii, na mosaṅgo.

3 Ebanja dini dę bwam na dǫlise o boso ba Loba mooṅgiseri asu,

4 Nu nyi a ęmedi na batu bese ba maoṅgisabe, na maala poi o dibie da mbadi.

5 Ebanja Loba lo wo mene loę, na motu mosaṅgo mo wo pe o tetin a Loba na batu, motu Krais Jezu;

6 Nu nyi a boli momene betimbisedi o nyulo asu, bebiisedi bi bę o iponda au mene.

7 O nyulo dini na ta na tese molaṅgwedi na mololoma, (na kwali mbadi o Krais Jezu, na si toppo lobaṅgo,) moleedi ma Basibii o jęmia na mbadi.

8 Na ęmedi pe na batu ba kane o uma ese, aledino o moi maa ma bosaṅgi, e titi maliṅga to bekwaledi.

9 Nikamene pe na ęmedi na bitu ba bǫtise babomene na mbǫti e duṅgamene, ba sueli bamene o mbusa, na bosǫlo, na beekedi; se to na mpenda, to gold, to pearli, to mbǫti a mbiluṅgu.

10 Ndi bebolu ba bwam, (be duṅgamene bitu ba belino dina da Loba.)

11 Esedi bitu b'o okwa na pii na besibisedi bese.

12 Ndi mutu, na si esędi mo a lea, to noṅgi beanedi o moi a momi, ndi a bę na pii.

13 Ebanja Adam a wekabe o boso, ndi Hava o mbusa.

14 Adam pe a si ondobe, ndi mutu a lambi o

nyulo mawondon, a tiŋgabe na bedaŋgweri ba bubi.

15 Ndi to o na a maoŋgisabe o nyulo eyadi yau ya muna, yẹ te na ba tiŋgami o jẹmia na ndọlo na bosaŋgi na jaduta bamene mbusa.

BEPASI, III.

E yẹ ndi eyala mbadi, Yẹ te mo wo a pulise ebolu ya moombwedi, a pulise bebolu ba bwam.

2 E duŋgamene ndi na moombwedi a teme e si bẹ bosan, momi ya mutu mo wo, a si sọko, a maduti momene mbusa, belemo bau bẹ bwam, belemo bau bẹ dipain, belemo bau bẹ malea;

3 A titi monyọdi, a titi motu a bwemba, ndi a tatta na pii, a titi motu a motaŋgu, a titi motọndedi ma bima.

4 Mo wo nyi anedi ndabo au bwam, na bana bau ba bẹ wasi au; na belọkomedi bese.

5 (Ebanja motu a si wele te ania ndabo au, neni a maania mwemba ma Loba e.)

6 Se to o nya penya, ko na ndima a bokenja bau, a ko o bekwidi ba devoli.

7 Ndi pe a mabene dina da bwam o boso ba ba ba bẹ o eboko, ko na a kọ o dipama na malambi ma devoli.

8 Nikamene pe baoŋgwanedi ba mabẹ bosaŋgi, se to na midumbu miba, se to kọloŋgoni la benyọdi ba mau, a titi motọndedi a bima.

9 Aledino besuka ba jẹmia na mudii ma bosaŋgi.

10 Ndi sedi babo ba sele pusabele; ndi esedi babo ba bola ebolu ya mooŋgwanedi yẹ te ba sọbo na ba titi bosan.

11 Bitu pe, ba mabẹ bosaŋgi, se to batopperi ba muinda, ba si sọko, ndi mbadi na mambu mese.

12 Esedi baoŋgwanedi ba bene mutu mo wo, anedino bana bau na mandabo mabu bwam.

13 Ebanja babo ba bolino bebolu ba baoŋgwanedi bwam, ba kusi na babomene begedi ba bwam, na gita la mala'kako o jɛmia e yɛ o Krais Jezu.

14 Mano mambu na tiledino na ua, na bene dipita na na mapoi na ua tatanu;

15 Ndi na indedi te, na o mabiano neni o maalia uamene o ndabo a Loba, muɛ mwemba ma Loba di ɛno; diwundi na eyuto ya mbadi.

16 Ndi e biabeno na ba a bese, besuka ba bosaŋgi bɛ ndi bondene, Loba a ta a biisabe o beyubo, a tesebe na sii o Mudii, a enabe o nyulo anjeli, a laŋgwabe pulisane matumba, a dubabe o wasi, a noŋgobe o bosaŋgi ba moi.

BEPASI, IV.

NDI Mudii mu kwalino mpoma, na o iponda mbusa duŋgo da batu ba matimba mbusa o nyulo jɛmia, bolino matoi na midii ma lambi na beleedi ba edimo;

2 O itabba ya babo ba kwali lobaŋgo midii mabu mi disebe na beyee ba wea;

3 Ba baŋgi diba, ba dia nyama, yɛna Loba a weki o noŋgobe na masoma o nyulo babo ba dube na ba ba noŋgi dibie da mbadi.

4 Ebanja mambu mese na Loba a weki mɛ bwam, ndi to dambu di si mabaŋgabe, yɛ te di kusino na masoma;

5 Ebanja e saŋgisabe o nyulo eyala ya Loba na moka.

6 Yɛ te o leile bona saŋgo, o maoŋgeli mano mambu, o mabɛ moutu a bwam ya Krais, laŋgino uamene bunyate o beyala ba jɛmia na beleedi

ba bwam, nika ndi o ta o bola.

7 Ndi o baŋga makeku ma bubi, na midun ma bitu, ndi o wo̱mise uamene na bosaŋgi.

8 Ebanja bewo̱misedi ba eyubo be do̱di ndi isun, ndi bosaŋgi e wani moseń o nyulo mambu mese, e benino dikaki da lōŋge di e̱no, na lōŋge pe di maala po̱.

9 Eyala e ye̱ mbadi, na duŋgamene da bekusedi bese.

10 O nyulo ini isu biso di bola ebolu, di kusi pe dipama, ebanja di tiŋgami dipita daśu o Loba loe̱, a e̱ ndi mooŋgiseri ma batu bese, sepon na babo ba dube.

11 Mano mambu o anedi o lea pe.

12 O si sedi to mo wo a miye mpesa moŋgo; ndi o timba ee̱mbani ya batu ba dube, o eyala, o belemo, o ndo̱lo, o mudii, o je̱mia, o saŋga.

13 Na te na poi, o bola matoi na belaŋgedi, o belaŋgwedi, o beleedi.

14 O si e̱sedi jabia la mudii mue̱na ua, mu bolabe na ua o nyulo etoppedi ya mudii na e neŋgele ya maa ma baturu ba mwemba.

15 Mano ma nbu o dube; o teme pe o mano; ndi motōnde moŋgo mo mabiisabe na ba a bese.

16 O be diweye na uamene, na beleedi boŋgo, o tiŋgami na mo, ebanja o bolino bini o maoŋgise uamene na babo ba siŋgani ua.

BEPASI, V.

O SI domia moturu a mwemba. ndi o sosumia mo ka na saŋgo, na mipesa ma batu ka bana ba soŋgo,

2 Midun ma bitu ka na nyaŋgo; na ŋgonderi a bitu ka na baari, na esaŋgi lese.

3 O dube babo ba be̱ mikusa ma mbadi,

4 Ndi mokusa mo wo a bene bana, to bana ba miladi, esedi babo ba okwi bosaŋgi o ndabo, na na ba timbise bwam na saŋgo abu na nyaŋgo; dini ndi dɛ̄ bwam na dɔ̄lo o boso ba Loba.

5 Nu nyi ɛ̄ mokusa ya mbadi, a si bene dambu, a lakise na Loba, a tiŋga ni mudii mau o besosumedi na moka bulu na mwese;

6 Ndi nu nyi a daŋgwa na mɔyau, a widi ni iponda a ɛ̄no.

7 Mano mambu o bolino na beanedi, na ba mabɛ̄ bosan.

8 Ndi yɛ̄ te mo wo a si maombwa na bɔau bau, sepon babo ba bɛ̄ o ndabo au, a baigani jɛ̄mia, a buki na motu nyi baŋgi Loba.

9 O si esedi mokusa mo possobe, na laŋgabe o bolaŋgi, yɛ̄ te a si buki momotoba ma mibu, nu nyi a ta ndi mutu a momi mo wo,

10 Nyi a bene dina la bwam o nyulo bebolu ba bwam; a nyoŋgesedi te bana, a bene te dipain, a owi te mataŋga ma basaŋgedi, a oŋgwane te batakisedi, a bupe bwam bebolu bese ba bwam.

11 Ndi ŋgonderi a mikusa, o si laŋga babo ka mikusa; ebanja ni iponda ba timbi ŋgiñnya diŋgise Krais, ba mapula diba;

12 Ba bene bekwesedi, ebanja ba eŋgamedi jɛ̄mia labu la boso o epasi wo.

13 Ndi pe ba okwa o bɛ̄ bwala, ba yeŋgia o ndabo na ndabo; se to bwala mene, ndi batopperi ba makeku, ba bɛ̄ bekaisedi ba bwambu ba bapepe, ba kwale mambu ma si dɔ̄di.

14 Na ndi na ɛ̄medino na ŋgonderi a mikusa ba bai, na yai bana, na jania ndabo, na na ba si mabola begedi na moasiŋgedi nyi a toppi na dipama.

15 Ebanja tatanu duŋgo ba ta ba timbisebe

mbusa o nyulo Satan.

16 Moti mo wo te nyi dube, to mutu, a bene mokusa na mbia mau, esedi mo a nyoŋgise mo, ndi o si sedi mwemba a bene bodillu; na na mwemba ba manyoŋgise babo ba bɛ̄ mikusa na mbadi.

17 Baturu ba mwemba ba ania bwam, esedi babo ba laŋgabe duŋgamene na edube na edube, sepon babo ba bola bebolu o beyala na beleedi.

18 Ebanja betiledi be kwali na, O si matiŋga nyaka nyi daŋgwi o moi a mbasi. Ndi pe moboledi a duŋgamene na mosauwidi mau.

19 Diŋgise moturu a mwemba, o si kusa be bakedi ba motobbo, ko na o boso ba mbuŋ iba to balalu.

20 Babo ba boli bubi domia o boso ba ba a bese, na na bapepe ba mabene boŋgo.

21 Na kwale ua bekwaledi o boso ba Loba, na Saŋgo Jezu Krais, na anjeli ba possobe, o ombwa mimo mambu bwam, o si kaise dambu o iponda boso, o si bola to dambu ponda na edube ya motu.

22 O si neŋge maa mongo o moi a motu miila, to na o si bɛ̄ monoŋgedi a bubi ba batu bapepe: saŋgise uamene.

23 O si nyɔ̄ pe madiba, ndi o nyɔ̄ mau isun o nyulo isissi loŋgo, na maboa moŋgi miɛ̄ ngeri gita.

24 O nyulo duŋgo da batu, bubi babu bɛ̄ telami, be ala o boso babo o bekaisedi; ndi o nyulo duŋgo, be bupe o mbusa.

25 Nikamene pe bebolu ba bwam ba duŋgo be biisabe; ndi babo ba titi te nika ba si wele utami.

BEPASI, VI.

ESEDI bakum bese ba be wasi a edube ba laŋga basaŋgo babu duŋgamene na edube ese, na

na dina da Loba na beleedi bau bi si bẹ bosan.
2 Ndi babo ba bene basaṅgo ba dube, ba si miyi babo, ebanja ba bẹ bona saṅgo, ndi o nyulo dini o bola babo bwam, ebanja babo ba noṅgi moseṅ ba bẹ ndi mbadi na bandọlo. Mano mambu o ania na o lea.
3 Yẹ te motu a lea ndi belemo bepepe, ndi a si emedi dube beyala ba bwam, beyala mene ba Saṅgo asu Jezu Krais, na beleedi ponda na bosaṅgi,
4 A dinsabe na kumba, a si bii to dambu, ndi a mabene njo o bebairi na bekwaledi o nyulo beyala; o nyulo au, ekon, mitaṅgu, na betoppedi ba bubi bi poino,
5 Miana pe ma bubi, na benyamsedi bekwali be wu na batu ba bobia bẹ bọdu, na ba si bene mbadi, ba biana moseṅ bo bẹ ndi bosaṅgi: o nyulo abo o asumwe uamene itum.
6 Ndi bosaṅgi na molema mo pii bẹ ndi moseṅ mondene.
7 Ebanja biso di si wani to dambu o wasi, to na biso di si maale bambe pe to dambu.
8 Ndi di benino mada na mbọti, na mano esedi biso di ja na pii.
9 Ndi babo ba emedi timba mbwaṅ, ba kọ o bekekedi na ilambi, na gita la bepuledi ba ilema a bubi, mano ma lọise batu o dibumbe na benyamedi.
10 Ebanja itọndi la bima yẹ ndi miaṅga ma miubi mese, duṅgo ba pulise mo ba yeṅgia o nyulo jemia, ndi ba pọtise babomene na gita la ndutu.
11 Ndi ua, A motu a Loba, o nya miila itum na mano mambu; o bupe bosaṅgi, bebupedi ba Loba, jẹmia, ndọlo, betattedi na pii.

12 O ana ewenji la bwam ba jẹmia, o alia na kaṅ lōṅge la bwindia, buẹna o ta o belabe pe, ndi o puselino bepusedi ba bwam, o boso ba gita la mbuṅ.

13 Na bola ua beanedi o boso ba Loba, nu nyi n aboli mambu mese lōṅge, na o boso ba Krais Jezu, nu nyi teme o boso ba Pontio Pilati, ndi a la'ngwia belaṅgwedi ba bwam;

14 Na o neṅge beanedi bi titi iton to ekumwa, na te na bebiisedi ba Saṅgo asu Jezu Krais:

15 Nu na o iponda au mene, a mabiise benamsedi Molopo mo wo ma ṅgum, Kiṅe ya bakiṅ, na Saṅgo ya basaṅgo:

16 Nu nyi bene lōṅge lo titi su, nyi ja o mwaie na to mo wo a si wele sisia bebe: nu na to mo wo ya batu a si ta a eni, to a si wele jene: na mo edube na ṅgiṅnya ya bwindia e bẹ. Amen.

17 O anedi babo ba bẹ mbwaṅ o muni mundi, na babo ba si bẹ midii mi asami, to na ba neṅge dipita dabu o bima bi si maindie; ndi o Loba, nu nyi a boli biso na wonja mambu mese na bedọlisedi basu;

18 Na babo ba boli bwam, na ba bẹ mbwaṅ la bebolu ba bwam, ba bolino bima na wonja, ba ẹmedi oṅgwane bapuledi;

19 O nyulo mano, ba maneṅgeli bima na babomene, beyuto ba bwam na iponda nyi maale pọ, na na ba maalia na lōṅge la bwindia.

20 A Timoṭi, o neṅge di dambu di bolabe na ua, o teme itum na bekwaledi ba bubi na beekedi nya beleedi, belebe dibie, ndi di si bẹ:

21 Duṅgo ba bupe mo, ba daṅgwe mpiṅga o nyulo jẹmia. Nḍọlo dẹ na binyo. Amen.

KALATI O TIMOTI, II.

EPASI, I.

PAUL, mololoma ma Jezu Krais o nyulo gēmia da Loba, ponda dikaki da lōńge diēna Krais Jezu.

2 O Timoti, muna am nyandōlo; ndōlo e bē na ua, na ndedi, na mosańgo, o nyulo Loba Tite, na Krais Jezu Sańgo asu.

3 Na soma Loba, nu nyi na bolea na basańgo bam, na molema mosańgi, na tińgami na bele mina manyo na moka mam bulu na mwese.

4 Na pula na epuledi o jene ua, na jońgeli misōdi manyo, na na malunda na monyeńge.

5 Ni iponda na ońgelino jēmia a mbadi nyiē na ua, nika na jēmia ni jai o nyańgo Lois nya mbambe, na nyońgo ońgo pe Euniki, ndi na bii na ua pe.

6 Na ndi na neńgele eyala o molema mońgo o puńgwa jabia da Loba diē na ua, o nyulo beneńgedi ba maa mam.

7 Ebanja Loba a si bola biso mudii ma bōńgo, ndi ńgiińnya, na itondi, na bobia bo ēmbami.

8 Na ndi o si bē bosōlo o nyulo bekwaledi ba Sańgo asu, to mba mokakedi au; ndi o bē monońgedi mwemba mau ma betakisedi ba molańgo, ponda ńgiińnya a Loba.

9 Nu nyi a suńgwi biso, na beli biso na bebeledi ba bosańgi, se to na ponda bebolu basu, ndi ponda na bēmedi bau na ndōlo, be ta be bolabeno na biso o Krais Jezu, o boso beboteri ba wasi;

10 Ndi e biisabe tatanu o nyulo ibiise la moońgiseri asu Jezu Krais; nu nyi a buleli kwidi, a

wani lōñge o nyulo mwaie, na lōñge di si ma wo o nyulo molañgo ma bwam :

11 Na dini na tesebe molañgwedi, na mololoma, na moleedi ma Basibii.

12 O nyulo nika pe na takisabe na mano mambu ; ndi na titi bosolo, ebanja na bii nu na lakise, ndi na bii pe na a wele jalia di na bolino na mo na to na bo bunya.

13 O alia na kañ beyala ba bwam, bena o siñgino o nyulo am o jemia na ndolo de na Krais Jezu.

14 O nyulo Mudii mosañgi o alia na kañ di dambu da bwam dena di ja o tetin a biso.

15 O biino dini na bese ba be o Asia ba bañgi mba, ba be na Figelu na Ermogene.

16 Na pula na Sañgo a mabwea ndedi na ndabo a Onesifora ; ebanja a embise mba ñgeri gita ; a si solo o nyulo ñgokobi am,

17 Ndi ni iponda a ta o Rome, a pulise mba bwam bwam, a dia mba.

18 Na pula na Sañgo a mabwea mo ndedi o bo bunya. Ndi beniñga ba mamuu ma bwam a bolino na mba o Efesus, o biino bwam bwam.

BEPASI, II.

NA ndi a muna am, e be ñgiiñnya o ndolo de na Krais Jezu.

2 Ndi mambu o ta o siñgani na mba o boso ba mbuii gita, o bola mano na batu bambadi, babo ba mawele lea pe bapepe.

3 O alia bwambu bwambi na mba, ka na motu bila a Jezu Krais.

4 To motu bila mo wo o ebolu au a si tiñgami momene na bwambu ba dini lōñge, na na a madolise mo nyi bele mo o be motu bila.

5 Yẹ te mo wo a keka o bẹ ŋgum o nyulo loko, a si kusi ekoto e si bẹ na a keki ponda mbenda.

6 Moboledi ma moonda, nyu bola ebolu a mabẹ monoŋgedi ma bepuma a boso.

7 O bia di na kwalino; ndi Saŋgo a bola ua dibie o mambu mese.

8 O oŋgeli na Jezu Krais, mbolako a David, a sumwabe o nyulo kwidi, ponda na molaŋgo nam ma bwam;

9 Na dini na enino ndeŋge, ka na moboledi a bubi, na te na ŋgọkọbi; ndi eyala ya Loba e si tiŋgabe.

10 Na ndi na alia mambu mese o nyulo bapossedi na babo ba makusi joŋgise nyiẹna Krais Jezu na esaŋga la bwindia.

11 Ini ekwali yẹ mbadi; ebanja biso di widi te na Krais, di maja pe na mo;

12 Yẹ te na biso di ene ndutu na mo, di maania mwemba mau; biso di diŋgani te mo penda; a ẹmedi diŋgani pe biso;

13 Biso di si dube te, a ja na mbadi; a si mabaŋgi momene.

14 O nyulo mano mambu o ele babo joŋgeli, o laŋgwa babo o boso ba Saŋgo, na ba si anana o nyulo beyala bi si wana moseń, ndi di nyamse bibo ba masiŋga.

15 O keka na lea uamene bepuseli ba Loba, moboledi nyi si mapule to bosọlo, laŋgwino bwam beyala ba mbadi.

16 Ndi o teme itum na betoppedi ba bubi na ewọlo; ebanja be maala bẹ motōnde na bubi bi buka.

17 Ndi beyala babu be mada ka maŋgaledi; Humeneno na Fileto ba bẹ nika;

18 Bano batu ba timbi mbusa, ba kwali na,

Bepumbwedi ba widi be tomba; ndi ba kwidino wasi jɛmia da duŋgo.

19 To o na beyuto ba Loba be temino bwam, e beni dini jɛmban, Saŋgo a biino babo ba bɛ ndi bau. Ndi esɛdi motu nyese nyi belino dina da Krais, a teme itum na bubi.

20 Ndi o tetin a ndabo ndene, bewa ba gold na silvar be ɛno, ndi bebuŋgo pe na weya; duŋgo pe o edube na duŋgo di si dube.

21 Yɛ te na to motu a saŋgise momene o nyulo mano, a mabɛ ewa ya edube, saŋgisabe o nyulo ebolu ya Saŋgo, duŋgamene na bebolu ba bwam bese.

22 Ndi ua o nya miila o nyulo bepuledi ba bubi; bupe bosaŋgi, jɛmia, ndɔlo, mosaŋgo, na babo ba belino dina da Saŋgo, na milema ma saŋga.

23 Ndi o teme itum na bebairi ba elema na jokwa, o bii na bini be wane taŋa bwambu.

24 Ndi moutu a Saŋgo a si maanana; ndi a mabɛ pii na batu bese, beɛmedi bau be lea, beindedi, yɛ te bubi bu neŋgeli o diŋgise mo.

25 Leeno na pii babo ba eki babomene: ko na iponda to iponda, Loba a mabola babo jatoeli, na dibie da mbadi.

26 Na na babo ba wa iyɔ e si sɔko o nyulo ilambi ya devoli, ba ta ba noŋgobe na mo ponda gɛmia dau.

BEPASI, III.

NDI dini o biino, o minya ma mbusa, iponda a bubi e maala pɔ.

2 Ebanja batu ba maala timba tondedi baamene, ekon, kumba, na ewɔlo, bakenjedi, bakwaledi ba bubi, ba si dude to nyaŋgo to saŋgo, ba si bene masoma, ba si bene bosaŋgi.

3 Ba si bene tọndi ya sańgo na nyańgo, ba aledi bekuli, batoppedi ba muinda, ba si bene dikom, ba ẹ ndi bwambi, ba asiñge ba ba dọli.

4 Baandisedi, ba si bene bọńgo, ba dimsebe na kumba, ba tọndi loko ba buka ba tọndino Loba,

5 Ba bene bowan ba bosańgi, ndi ba bańgi ńgiñnya au. O nyulo babo o teme itum.

6 O pulisane bolańgi ba bano bẹ babo ba dańgwe ńgonda o mandabo, ba nońgo bakum bitu bailema baońgabe na mina ma bubi, ba leaberi na nya bepuledi bese,

7 Ba okwa bibi bese, ndi ba si wele ya o dibie da mbadi bwam.

8 Ndi ka na Jannes na Jambres ba eki Moses, nika mene pe ndi bano ba keki jise mbadi; batu ba milema ma bọdu, o nyulo jẹmia ba titi ndońgo.

9 To o na ba si maala pe o boso: elema abu e mabiisabe o boso ba batu bese, nika na di ya Jannes na Jambres.

10 Ndi ua o ma bupe beleedi bam, belemo pe. mianu, na jẹmia, malakako ma bwaba, ndọlo, betattedi, betakedi,

11 Bekwesedi, mano ma poi o moi am o Antiok, o Ikoniuin, o Lustra, neni nya betakisedi na jalia; ndi o nyulo bese Sańgo a suńgwi mba.

12 E, o bia ua ba a bese ba ẹmedi ja ka Loba o Krais Jezu ba matakisabe.

13 Ndi batu ba bubi na ba mawondon, ba manyaka ndi bubi bwambi bwambi; ba wondi, ba wondabe pe.

14 Ndi ua, o tiñgami na mambu mẹna o okwa; na o enino, o biino baleedi na ua o okono,

15 Na te na o moutu ońgo ua o bii betiledi bosańgi, bẹna bi wele timbise ua jańgwa na te na jońgise o nyulo jẹmia muẹna Krais Jezu.

16 Betiledi bese be-bolabe o nyulo beleedi ba Mudii ma Loba, be duńgamene na beleedi, na bedomedi, na bedipedi, na leeli la bosańgi.

17 Na na motu a Loba a maborisabe bosańgi, o duńgamene na bebolu ba bwam bese.

BEPASI, IV.

NA bola ua beyala o boso ba Loba, na Sańgo Jezu Krais, nu nyi a makaise bapenya na bawidi o nyulo bepoedi bau na o ekumbu au,

2 Lańgwa eyala; dańgwa bwam o boso, o iponda e beno to iponda nyi titi; o puseli, domia, leele, na mese ma malakako mabwaba, na beleedi.

3 Ebanja iponda e maale po na ba si maemia beleedi ba bwam; ndi ponda na bepuledi babu ba bubi, ba makoteli na babomene baleedi ba ba bene matoi ma miańgi.

4 Ndi ba timbise matoi mabu itum na mbadi, ndi ba matimbisabe na makeku.

5 Ndi ua o tatta na mambu mese, alia ndutu, o bola bebolu ba molańgwedi, lundise dimene da bebolu bońgo ba Loba.

6 Ebanja tatanu na bolabeno, iponda a bealedi bam be bebe.

7 Na ta na ana eweńge a bwam, na borise ilondo lam, na aledi jemia:

8 Ndi o moi e neńgelibe o nyulo am ekoto ya bosańgi, be na Sańgo, mokaisedi mosańgi, a mabola mba o bo bunya; ndi se to mbamene, ndi na babo bese ba tondi bepoedi bau.

9 O keka bwambi o ye na mba tatanu;

10 Ebanja Demas a dii mba, a tondi muni mundi, a ali o Tessalonika: Kreseus o Galatia, Titus o Dalmatia:

11 Luke mene a e na mba. Nońgo Mark, wane

mo na ua; a ẹ ndi duṅgamene na bebolu.

12 Tukiko na lomi na Efesus.

13 Loke lẹna na dii o Troas o dia da Karpus, ni ipɔnda o mayano na mba, wani, na kalati pe, sepon kalati a beyubo mene.

14 Alexander motu boduli, a boli mba bubi gita; Saṅgo a matimbiseli mo ponda bebolu bau:

15 Ua o bẹ diweye o nyulo au; ebanja a ekise beyala basu bwambi.

16 O jaledi dam da boso, to motu a si teme na mba, ba a bese ba ẹseli mba: na si mapula na e maneṅgebe diṅgise babo:

17 Ndi Saṅgo a teme na mba, a ẹmbise mba; na o nyulo am belaṅgwedi be mabiise na dimene da bwam, na na Basibii bese ba maala siṅga: ndi na suṅgwabe o nyulo modumbu ma ṅgila.

18 Ndi Saṅgo a ẹmedi suṅgwa mba o nyulo bebolu bese ba bubi, a maalia mba na te na ekumbu au o moi. Na mo bosaṅgi bo bẹ mba na mba. Amen.

19 Soma Priska, na Akwila, na bona ba ndabo ba Onesiforos.

20 Erastu a indie o Korinto; Trofimo na dia o Miletum, a maboa.

21 O keka bwambi o poi na mba iponda ipupa e si poino. Eubulo a soma ua, na Puden, na Lino, na Klaudia, na bona saṅgo bese.

22 Saṅgo Jezu Krais bẹ na mudii moṅgo. Ndọlo dẹ na ua. Amen.

KALATI O TITUS.

EPASI, I.

PAUL, moutu a Loba, ndi mololoma ma Jezu Krais, o nyulo jēmia da bapossedi ba Loba, na dibie da mbadi, di ēno ponda na bosaṅgi;

2 O dipita da lōṅge la bwindia, mēna Loba nu nyi si wele toppo lobaṅgo, a bolino dikaki o iponda ya bwindia;

3 Ndi e biisabe o iponda au, eyala au o belaṅgwedi be ta be bolabe na mba, ponda eanedi ya mooṅgiseri asu, Loba;

4 O Titon, muna am nambadi, ponda jēmia di enino. Ndōlo, ndedi, na mosaṅgo, o nyulo Loba Tite, na Jezu Krais mooṅgiseri asu.

5 O nyulo nika na diino ua o Krete, na o mabōrise mano mambu mēna mi si tem na sii, na o majise baturu o moi a mundi na mundi, ka na bolino ua beyala:

6 Yē te motu a titi bosan, momi a mutu mo wo, a bene te bana ba dube, ba si bakabele o mambu ma bubi to mbamba.

7 Ebanja moombwedi a mabē bosan, ka soeli a Loba: se to na bobia ba bwambi: a si bene pidi tatanu, a titi monyōdi, a titi motu a bwemba, a titi motōndedi a bima;

8 Belem bau bē dipain, Motōndedi a babwam, a jaduti momene o mbusa, a teme na sii, bosaṅgi, a alia momene na bwam;

9 Aledino beyala ba mbadi ka ponda beleedi a kusino, na a mawele laṅgwa na lea bwam, na domia ba ba baṅgi.

10 Ebanja gita la batu ba mbamba ba bē, ba-

topperi ba bailema na baondedi; sepon babo ba bẹ o boendi,

11 Midumbu mabu mi maale kwesebe, bano batu ba nyamse bona bese bandabo, ba leele mambu mi si dọdi o nyulo bima ba wasi.

12 Mo wo ya babomene, molaṅgweri abu bediṅge, a ọna, Batu ba Krete ba bẹ ndi balobaṅgo, nyama a bubi, mabum mandene.

13 Yini mbuṅ dẹ mbadi. Na ndi o domia babo na beyala be bwambi, na na babo ba matimba bwam o jẹmia.

14 Ba si bola matoi na makeku ma Baju na beanedi ba batu, ba ba timbino itum na mbadi.

15 Na batu ba bosaṅgi, mambu mese mẹ saṅga: ndi babo ba bẹ mbindu ba ba si dube, to dambu di si saṅga; milema mabu na mudii pe mẹ mbindu.

16 Ba laṅgwa na, Ba bia Loba; ndi o bebolu babu ba baṅgi mo; ba bẹ ndi babubi, ba si dube, na o nyulo bebolu ba bwam bese ba titi ndoṅgo.

BEPASI, II.

NDI ua o kwala mambu duṅgamene beleedi ba bwam:

2 Na na midun ma batu ba si sọki, ba dube gita, ba jaduti bamene o mbusa, bwam o jẹmia dabu, o ndọlo abu, o betattedi babu.

3 Midun ma bitu pe na ba madaṅgwa duṅgamene bosaṅgi, se to batopperi ba muinda, se to ka batiṅgabe na mau, ndi baleedi ba mambu ma bwam.

4 Na ba lea ṅgonderi a bitu pe, o tọndi bomi babu, o tọndi pe bana babu;

5 Na ba bẹ jaṅgwa, na saṅgi, baboledi o mamboa mabu, babwam, ba bẹ pe wasi a bomi babu,

na na beyala ba Loba bi si dakabele wasi.

6 Mipese ma batu pe o leele babo ba aduti bamene mbusa.

7 O bwambu bese o lea uamene jembani ya bebolu ba bwam, o beleedi boŋgo o lea item na sii, na belokomedi,

8 Bekwaledi ba bwam bi si wele kwesebe; na babo ba pule diŋgise ba masolisabe, na ba si mawele toppo to dambu da bubi diŋgise biso.

9 O leele bakum ba be wasi a basaŋgo babu na dolise babo bwam o mambu mese; na ba si timba eyala;

10 Ba si ibino, ndi ba mabiiseno bedube ba bwam; na o mambu mese ba mabotise na mboti a bwam beleedi ba mooŋgiseri asu, Loba.

11 Ebanja ndolo a Loba, e biisabe, wanino joŋgise o batu bese.

12 Leelino biso, na o diŋga penda miubi na bepuledi ba wasi, di maeno na beoŋgedi, betem na sii, na daŋgwe ka Loba, o mu mundi mene;

13 Ombwino na dipita da bonam, na bebiisedi ba isaŋga la Loba lo ndene, na mooŋgiseri asu Jezu Krais:

14 Nu nyi a boli momene o nyulo asu. na a maanda biso o nyulo miubi mese, na saŋgise na momene batu bona baumene, baboledi ba bebolu ba bwam.

15 Mano mambu o kwale, na lea, na domia na ŋgiŋnya ese. O si sedi to motu a miya ua.

BEPASI, III.

O bola babo joŋgedi na ba mabe wasi a beanedi, na baŋgiŋnya, na o dube baanedi ba mundi, na aŋgamedi o bebolu ba bwam bese.

2 Na ba si toppo bubi o nyulo to motu, ba si be

ba mitaŋgu, ndi na milema ma pii, na biise milema ma sau yese, o boso ba batu bese.

3 Ebanja o iponda ni tombi, biso di si bene besoŋtedi, di si dube tom, di dutabe o mbusa bakum o nyulo nya bepuledi ba bubi na moyau, lōŋge lasu di tombi na diwinako na ekon, di dɛ̄ ndi bubi, di asiŋge mo wo na nune.

4 Ndi ni iponda ndedi na itɔndi da Laba mooŋgiseri asu e biisabe teŋgene batu.

5 Se to ponda ba bebolu ba bosaŋgi bɛ̄ na biso di bolino, ndi o nyulo ndedi au a suŋgwi biso, o nyulo ebulu a jatoele na betimbisedi epeuya ya Mudii mosaŋgi;

6 Mɛ̄na a komia o moi asu na belundedi o nyulo Jezu Krais mooŋgiseri asu.

7 Na na biso di timbisedi beteni na sii o nyulo ndɔ̄lo au, di matimba banoŋgedi ba begedi bau ponda na dipita da lōŋge la bwindia.

8 Ini eyala e yɛ̄ mbadi, na bini bwambu na ɛ̄medi na ua o laŋgwia na malakako pondate, na bābo ba dube o Loba ba maombwa bwam na ba boli bebolu ba bwam. Mano mambu mɛ̄ ndi bwam na batu, ba wani pe moseŋ;

9 Ndi o teme itum na bebairi ba belema, na bekwali ba nyoŋon, na mitaŋgu, na taŋa bwambu o nyulo mbenda; ba bɛ̄ ndi ewɔ̄lo be si bene moseŋ.

10 Motu a bekwondedi, o leele mo ŋgeri po, na biba; ndi a si siŋga, baŋga mo;

11 O biino na nika mo wo, a timbisebe o nyulo mbadi, motu a bubi, a kwesebe na molema mau.

12 To njika iponda na maale loma Artema, to Tukikos, wamse poi na mba o mundi ma Nikopoli; ebanja na tiŋgami molema mam o ja otin o iponda ipupa.

13 Loma mba bwam Zɛnas, motu a mbenda,

na Apollos, o si sedi to dambu di pulabe na babo.
14 Ndi esedi bona basu pe ba okwa jalia belemo ba bebolu ba bwam, bolaŋgi pe na bepuledi bi maale po; na babo ba si be combe.
15 Bese ba be na mba ba soma ua. O soma babo ba tondi biso o jemia. Ndolo de na binyo bese. Amen.

KALATI O FILEMON,

EPASI, I.

PAUL, mokakedi nya Jezu Krais, na Timoti muna Saŋgo, O Filemon nyandolo asu na mwemba ma ebolu,
2 Na Affia nyandolo asu, na Arkippus mwemba ma bila basu, na mwemba mue o ndabo oŋgo:
3 Ndolo na binyo, na mosaŋgo o nyulo Loba Tite asu na Saŋgo Jezu Krais.
4 Na soma Loba lam, na beli dina doŋgo pondate o kane lam;
5 Na siŋgani miaŋgo ma itondi loŋgo la jemia, mue na o bene teŋgene Saŋgo Jezu na basaŋgedi bese:
6 Na na belaŋgwedi ba jemia loŋgo e matimba dibie da ŋgiŋnya o nyulo mambu mese ma bwam mue na biso o boso ba Krais Jezu.
7 A muna saŋgo, biso di bene monyeŋge mondene na besibisedi o ndolo oŋgo, ebanja milema ma basaŋgedi be embisabe na ua.
8 Na ndi to na na maania ua o bola di di duŋgamene,

9 Ndi bwam na mba o sosumedi ua o nyulo ndolo. Mba na e ndi ka Paul modun, ndi tatanu pe mokakedi nya Jezu Krais.

10 Na sosumedi ua o nyulo Onesimo muna am, nu na yaino o ŋgata am;

11 Nu nyi o iponda nyi tombi a si duŋgamene, ndi tatanu a duŋgamene na binyo na mba:

12 Mo ndi na timbiseno. Na ndi kusa mo, a e ndi ka molema mam:

13 Nu na pulino indie na mba, na o nyulo oŋgo a matatta mba o ŋgata a molaŋgo ma bwam.

14 Ndi e si be bobia boŋgo na si bola to dambu; na na bwam boŋgo bo mabe, se to na ŋgiinya, ndi o jemia.

15 Ngo o nyulo nika a die binyo o ipondamene, na na binyo o maalia mo bibi bese;

16 Se to na ka mokum, ndi muna saŋgo nya ndulo, a e nika na mba, ndi o buka ni na binyo o beyubo, na o Sango pe.

17 Ye te na binyo o laŋga mba ka mwemba o kusa mo ka mbamene.

18 A boli te binyo bubi, to a alia binyo dambu, neŋge mo na bolaŋgi bam.

19 Mba Paul na tila mo na dia dam, na emedi sauwia: ndi na si kwala na binyo neni di dambu o aledino mba, na uamene pe.

20 E, muna tite, esedi mba na bene monyeŋge o Saŋgo o nyulo oŋgo: o embise molema mam o Saŋgo.

21 Na lakise edube loŋgo na tila na binyo, na bia pe o emedi bola buka di na kwalino.

22 Ndi pe, o boŋsane mba begedi ba naŋga; ebanja na lakise o nyulo moka moŋgo na mabolabe na binyo, 23 Epafra mwemba am mokakedi o Krais Jezu, a soma binyo;

24 Mark, Aristarku, Demas, Lukas, mwemba ma baboledi.

5 Ndo̱lo a Saṅgo asu Jezu Krais bo̱ na mudii moṅgo. Amen.

KALATI YA BONA HEBER.

EPASI, I.

LOBA a ta a toppi o iponda ni tombi ṅgeri gita na belemo gita o basaṅgo, o nyulo batopperi ba mudii, ndi o nini sukana bunya a toppina biso o nyulo Muna au;

2 Nu nyi a tiṅgami mosaṅgweri a mambu mese o nyulo au ndi a wekino wasi.

3 Nu nyi ta bepanyedi ba esaṅga dau, bowan bau mbadi bo̱ mpoma, na aledino mambu mese o nyulo eyala ya ṅgiṅnya au, nu nyi momene mo wo ni iponda a ta a saṅgise miubi masu, a ja asi o dia da momi da Mokoledi a moi;

4 Nyi timbi bondene buka na anjeli gita, nika na a saṅgwa dina di buki babu.

5 ? Ebanja na to njika anjeli po a kwali na, Ua ndi muna am, o bono bo eṅge na ya̱i ua e. Ndi pe, na mabo̱ mo Saṅgo, mo pe a mabo̱ mba Muna.

6 Ndi pe, ni iponda a yaino muna au nya boso o muni mundi, a o̱na, Esedi anjeli ese bo owe mo.

7 Ndi o nyulo anjeli a kwali na, A weki anjeli au moudi ma ṅgo̱, na bantu bau ba bii mo misonji ma wea.

8 Ndi o nyulo Muna, a o̱na, A Loba, begedi

boŋgo bɛ̄ ndi mba na mba; itumbu ya iteme na sii yɛ̄ ndi itumbu ya jania loŋgo;

9 O ta o tɔndi bosaŋgi, o asiŋge bubi; na ndi a Loba, Loba loŋgo a ta a ɔ̄kise ua na mula ma monyeŋge buka mwemba moŋgo.

10 Ndi ua a Saŋgo, o iponda boso o lateli eyuto ya wasi; moi pe mɛ̄ ndi bebolu ba maa moŋgo;

11 Ba bo nyami; ndi ua o tiŋgami: ba a bese bo nyaka bodun ka mbɔ̄ti;

12 O mauleli babo ka dibatu, ndi bo weŋgiseli: ndi uamene o ɛ̄ ndi nu nyi ɛ̄, mibu moŋgo mi si mabɔ̄.

13 ? Ndi njika anjeli po a ta a kwala to iponda ese na, O ja o dia dam da momi na te na timbise baasiŋgedi boŋgo ebambu ya mataŋga moŋgo e.

14 ? Bano, ba titi ndi midii ma bia, lomabe o oŋgwane babo, babo ba mendi saŋgwa joŋgise e.

BEPASI II.

'O NYULO nika di duŋgamene na biso di bola matoi na mano mambu mɛ̄ na di siŋgino, ko na iponda na iponda di ɛ̄sedi mo ma sonjo.

2 Ebanja eyala e toppobe na anjeli e ta e soŋgami; ndi bebuleli bese na bi si dube ba aledi mosauwidi mo duŋgamene,

3 ? Neni so biso di maoŋgano, yɛ̄ te na di baŋgi nini ka joŋgise dindene e. Joŋgise di laŋgwabe na Saŋgo o iponda boso, ndi o mbusa bo ta bo tiŋgami na biso o nyulo ba ba siŋgani.

4 Loba pe lo ɛ̄ mbuŋ o nyulo beɛ̄mbani, na benyakedi, na nya bebolu ba ŋgiŋnya nyi ndene, na jabia la Mudii mosaŋgi, ponda gɛ̄nia dau.

5 Ebanja se to na anjeli a sibiseno mundi mu maala pɔ̄, o nyulo au di toppino;

6 Ndi mo wo a ta a kwalino o uma wo na, ?Nja pe motu a ẹno na o madubeno mo e; to na muna a motu na o maombwa mo e.

7 O ta o sibise mo isun was'a anjeli; o kumani mo na isaŋga na idube, o jise mo moanedi o moi a bebolu ba maa moŋgo.

8 O tese mambu mese wasi a mataŋga mau. Na nika a neŋgeno mambu mese o wasi au, a si dii to dambu dieṇa a si neŋgino wasi au. Na o nini iponda di si eni mambu mese ma neŋgi wasi au;

9 Ndi di ene Jezu, nu nyi sibisabe isuna wasi a anjeli; nini iponda di enino mo bọtisebe na isaŋga na idube, o nyulo ndeŋge au nya kwidi, na o nyulo ndọlo a Loba a keki kwidi o nyulo ba a bese.

10 Ebanja e duŋgamene mo o nyulo au mambu mese ma wuno, na mambu mese ma ẹno, o wanino bana ba gita o isaŋga, o bola saŋgo ya joŋgise lasu bọrisebe o nyulo ndeŋge au.

11 Ebanja na nu nyi saŋgise, na babo ba saŋgisabe ba bẹ ka pọ; o nyulo na a si sọli o bele babo bona tite, na;

12 Na ẹmedi laŋgwa dina doŋgo na bona tite; o tetin a mwemba na masesa ua.

13 Ndi pe; Na maneŋge malakako mam na mo. Ndi pe; Ombwa mba na bana bẹna Loba a ta a bola mba.

14 Na ndi ka na bana ba bẹ ndi eyubo na maiya, momene pe a noŋgino nika, na o nyulo kwidi a manyamise mo nyi bene ŋgiiinya ya kwidi, mo ndi devoli;

15 Na suŋgwa babo ba bẹ wasi a ŋgata minya mabu mese o nyulo bọŋgo ba kwidi.

16 Ebanja na mbadi a si noŋgi bowan ba anjeli, ndi a noŋgi mbolako a Abraham.

17 Ndi e duńgamene na a matiumba nika na bona tite, na a mabe ndi prisi ndene, ndedi, na mbadi, teńgene mambu maena Loba, o weki mosauwidi ma miubi ma batu.

18 Ndi na mo momene a eni ndeńge o nyulo bekekisedi, a bene ńgiińnya o jońgwane babo ba kekabe.

BEPASI, III.

NA ndi a bonati ba bosańgi, banońgedi ba bebeledi ba moi, binyo ońgeli bwam mololoma na prisi ndene ma bepuseli basu, Jezu.

2 Nu nyi a ta mbadi na mo nyi jise mo moi, ka na Moses, a ta mbadi o ndabo au ese.

3 Ebanja nunu mo wo a lańgabe a duńgamene esańga buka na Moses, nika na moluńgeri ma ndabo a bene idube buka ndabo ni luńgabe.

4 Ndabo yese e luńgabe na nya moluńgeri; ndi nu nyi luńgino mese a e ndi Loba.

5 Na Moses a ta mbadi o ndabo au yese ka na moutu, a bola mbuà o nyulo mambu ma mendi kwalabe o mbusa:

6 Ndi Krais ka muna o moi a ndabo au. Biso di be ndi ndabo au ye te na di aledi e sońgami lasu na kań, na mapita ma monyeńge pe na te na isu.

7 Ka na Mudii mosańgi mu toppino na, O eńge ye te na binyo o masińgani doi dau;

8 O si enyise milema manyo biana mi mitańgu, ka bunya ba ikeka o eyań,

9 Ni iponda basańgo banyo ba kekino mba; ba puseli mba, ndi ba enino bebolu bam mwane ma mibu.

10 Na ta na bwa pidi na nini nyoñon, ndi na ona, Ba bolino bubi na milema mabu bunyate: ba si biino belemo bam;

11 Na ndi na kane-soŋgo na madiŋga mam na, Ba si maiŋgea o iwumse dam.

12 A bonati, o bia pon, ko na o tetin anyo molema ma bubi mi si bẹ, na o nyulo na o pandi Loba lo ẹno.

13 Ndi o leeli mo wo na nune bunyate, o nini iponda e belabe na, O eŋge: ko mo wo na binyo a mẹnya o molema o nyulo mawondon ma bubi.

14 Ebanja biso di timbi banoŋgedi ba Krais, yẹ te na di alia malakako masu na te na isu, e soŋgam.

15 Nika e kwalino. O eŋge o masiŋga te doi dau, o si enyise milema manyo biana na mitaŋgu,

16 ? Ndi banja babo ba tano, ni iponda ba siŋgino, ba poeri e. Se to babo bese ba ta ba wa o Egipt na Moses.

17 Ndi banja a ta a bwa pidi mwanẹ ma mibu e. ? Se to na babo nyi bolino bubi, bẹ na mibimba mabu mi kwidi o eyaŋ e.

18 ? Na to nja a ta a kane soŋgo na, Ba si maiŋgea o iwumse dau; e bẹ na babo ba si dube e.

19 Na ndi di enino ba si wele jiŋgea o nyulo penda abu.

BEPASI, IV.

DIKAKI di diabe na biso, na di maiŋgea iwumse dau, na ndi esedi biso di bwano boŋgo, ko mo wo nyi ẹ na binyo a si maalia mo tom.

2 Ebanja na biso molaŋgo ma bwam mo laŋgwabe kamene na babo: ndi eyala e laŋgwabe e si wana moseŋ na babo, e si ta lattabe na jẹmia na babo ba siŋgi.

3 Ebanja biso di dube, di iŋgedi o iwumse: ka na a kwalino: Na kane-soŋgo na madiŋga mam na, Ba si maiŋgea iwumse dam; to na bebolu be boino na te na beboteri ba wasi.

4 Ebanja a ta a kwala o betiledi o nyulo susamba, na: Ndi Loba lo wumise o susamba o nyulo bebolu bau bese.

5 Ndi nika pe a ọna, Ba si maiŋgea o iwumse dam.

6 Na ndi e tạno ka dini, duŋgo ba maiŋgea o dini iwumse, ndi babo na jabia la bonam bo bolabe o iponda bosɔ̃, ba si iŋgedi otin o nyulo penda abu,

7 Ndi pe, a tiŋgami bunya bo wo, a toppi o nyulo David na, O eŋge, o mbusa iponda itum ka di toppo na, O eŋge, yẹ te na o maala siŋgani doi dau, o si enyise milema manyo.

8 Ebanja yẹ te na Josua a ta a bolia babo iwumse, a si ẹmedi toppo pe o iponda itum o nyulo bunya bopepe.

9 Na ndi iwumse di diano na batu ba Loba.

10 Ebanja nu nyi a iŋgeano o iwumse dau, mo a mawumse o nyulo bebolu bau, ka na Loba a wumseno.

11 Na ndi esedi biso di ẹmbe bwambi o giŋgea dini iwumse, na to mo wo a si kọ o nyulo nika belemo ba penda.

12 Ebanja eyala ya Loba e lundi na ŋgiŋnya, la lõŋge, e ẹ ndi boudi e buka mioso ma pọ miba, pọtise na te na jabane lõŋge na mudii, e mauŋgia na misoŋgo ma bewese; a kaise pe mianu na joŋgedi da molema.

13 Ndi to ewekedi ewo e si utami na mo; mese ma ẹ mosamba na dubwea o miso ma nu nyul'au ndi di bolano bolaŋgi basu.

14 Na ndi, ka di bene prisi ndene, nu ndi a abwo o moi, Jezu mun'a Loba, esedi biso di alea na kaŋ bepuseli basu.

15 Ebanja di si bene prisi ndene nyi si wele bwa

ndedi na bobo basu; di bene ndi mo wo nyi ta a kekabe ka biso di eno, ndi a si bene bubi.

16 Esedi biso di sisea bebe na begedi ba ndolo na idube; na na biso di makusa ndedi na dia ndolo duŋgamene bepuledi basu.

BEPASI, v.

EBANJA prisi nyese nyi ndene, noŋgobe pulisane a batu, a jisabe o nyulo batu na mambu ma e na Loba, na a mabola ndi jabia na jabia la dise o nyulo miubi.

2 A wele lea ndedi o nyulo bailema, na babo ba wusi; ebanja mo momene a diŋgabe na bobo.

3 O nyulo nika a mabola jabia la bubi na mo momene, ka na o nyulo batu.

4 Ndi to motu a si wele noŋgi nini idube na momene, ndi ka na a belabe na Loba, ka Aaron a belabeno.

5 Ndi Krais pe a si wele momene edube na a timbisabe prisi ndene: ndi nu nyi kwalani mo na; Ua ndi muna am, o eŋge na yai ua:

9 Ka na a kwala pe o uma epepe na: Ua ndi prisi mba na mba ponda elemo ya Melkizedek.

7 Mo numu o bunya ba eyubo au, na a boli moka na besosumedi na mbimbi a bwambi na misodi, na mo nyi wele suŋga mo na kwidi, ndi a suŋgwabe o nyulo dini a bwano boŋgo.

8 Ndi to na a tano Muna, a okwo idube o nyulo mambu a ta a takisabe.

9 Ndi a ta a jisabe o moi a saŋgo a timba mowekedi ya joŋgise la bwindia na babo bese ba dube mo.

10 Belabe na Loba, Prisi ndene ponda elemo ya Melkizedek.

11 O nyulo au biso di bene beyala gita o

kwala, ndi e ta e bwambi na leino mo mpoma, ebanja o e ndi bookia.

12 Ebanja nini iponda e aŋgamene na binyo o be baleedi, ndi e dnŋgamene na mo wo a timba na lea pe binyo dibie la boso la kalati a Loba; o matimba ka ba ba pula maiyoŋgodiba, e si be ida di embam.

13 Ebanja mo wo na mo wo nyi nyo maiyoŋgodiba, a si leabe bwam na eyala ya bosaŋgi; a e ndi mwenge.

14 Ndi ida di embam e duŋgamene ndi babo ba koki, babo o nynlo bewomisedi babu ba be na dibie o kaise bwam na bubi.

BEPASI, VI.

NA ndi di diino beleedi ba boso ba Krais, esedi biso di ala na te na ilea di ulo; di si maneŋge pe wasi obokedi ya jatoeli o nyulo bebolu ba kwidi, to jemia nyi leano Loba,

2 To ilea la idubise, to neŋgeli la maa, to bepumbwedi ba bawidi na moka ma bwindia.

3 Esedi biso di bola dini, ye te na Loba lo emedi.

4 Ebanja babo ba ta ba leabe, ba ta ba keka jabia la moi, ba timbi banoŋgedi ba Mudii,

5 Ba ta ba keka eyala a bwam ba Loba, na ŋgiŋnya ya mundi mu maye,

6 Ndi ba timba mbusa, o bolise babo o jatoeli di si wele bolabe: o ene na o nyulo babomene ba panami pe Muna a Loba, ba neŋge mo bosolo o uma etelam.

7 Miaŋgadu mi nyonino mbua ŋgeri gita nyi ko o moi au, e wanino bepuma be duŋgamene na babo o nyulo au e poŋgino, e aledi bonam ba Loba.

8 Ndi uma wasi nyi wani maŋga ma eidi na njenjeli, e e bebe na elo, isu lau di e ndi dise.

9 Ndi a bandolo, biso di bene jongedi na bwam o nyulo binyo, mambu ma e na joñgise ; to na di toppino nanu.

10 Ebanja Loba lo titi moondedi, a si mabañsane ndutu anyo, na ndolo binyo o lea teñgene dina dau ; o ta o bolino mambu ma bwam na basañgedi, ndi o bolano nika tatanu.

11 Ndi di pula na binyo bese o malea nika molema mu monye, onyulo ilakise la mapita na te na'su.

12 Na o si matene bwala, ndi o mabupe babo, ba o nyulo jemia na ditatta la mapita, ba iñgedi bonam ba ta ba sañgwa makaki.

13 Ebanja ni iponda Loba a bola dikaki na Abraham, o nyulo na a si wele kane-soñgo na mo wo nyi buki momene, a kane-soñgo na mo momene, na :

14 O benamsedi na emedi namise ua, na matōndisedi na emedi tōndise ua.

15 Na ndi a tattino na mapita, a kusi dikaki.

16 Batu ba kane-soñgo o nyulo mo wo nyi buki, ndi soñgo abu ya jembam e bolise na babo mitañgu mese.

17 Na ndi Loba a emedi lea gita, o banoñgedi ba dikaki, joñgedi dau di si maatoeli, a tiñgi mo na soñgo.

18 Na o nyulo mambu maba mi si mawele jatoeli, o nyulo na Loba a si wele kwala lobañgo, biso di ta di pulise uma ya diutamia, di mabene molema ma ñgiñnya o alia na kañ dipita di ta di tesebe o boso basa.

12 Dipita mene di aledino ka diyu de ndi mbadi na soñgam, ndi di iñgedino o uma ya diutamia :

20 Uma mene ndi Jezu modieri asu a aluno, mo nyi timbino prisi ndene mba na mba ponda elemo ya Melkizedek.

BEPASI, VII.

NUNU Melkizedek, kiñe ya Salem, prisi a Loba Mokoledi, nu nyi bomani Abraham ni iponda a timbi mbusa o nyulo bedipedi ba kiñe, na a namise mo:

2 Abraham pe a boli mo duñgo di wo o nyulo dum: dina da boso di biana; Kiñe a bosañgi; ndi, Kiñe a Salem, e biana Kiñe a mosañgo.

3 A si bene sañgo, to nyañgo, to miladi, a si bene beboteri ba bunya, to isu la lōñge; a ta ndi ka Muna Loba; a ja prisi nyi ndene mba na mba.

4 O oñgeli bondene ba nunu motu a tano, Abraham mene, sañgo a boso, a boli mo epasi a benoñgedi ba bwam duñgo di wo o dum.

5 E dẹ mbadi na bana ba Levi, na ba kusi ebolu ya prisi, ba bene janedi o nyulo mbenda o noñgi doñgo di wo o dum na batu, bana mene ba sañgo abu, ñgọ ba wnno o bedue ba Abraham,

6 Ndi nu a si lañgabe na mbia mabu, a kusi doñgo di wo o dum o nyulo Abraham, ndi a namsi nu nyi aledi makaki.

7 Ndi di titi dibañga, Motu a namisabe na moturu.

8 O wasi pe batu ba wọno ba kusi doñgo di wo o dum; ndi o wane mo wo o nyulo au dię mbuñ, na a ẹ mowenya.

9 Ndi na matoppo ndi na, Levi momene, nyi kusi doñgo di wo o dum, momene a bolino doñgo di wo o dum o nyulo Abraham;

10 Ebanja a tano o bedue ba sañgo au, ni iponda Melkizedek a bomani mo.

11 Ndi yẹ te na bosañgi ba milema be wuno o nyulo bebolu ba prisi ba Levi, ebanja o nyul'au batu ba kusi mbenda, njika bepuledi bẹno na prisi nyipepe a maya ponda elemo ya Melkizedek: se

to na mo wo nyi belabe ponda elemo ya Aaron e.

12 Ebanja belemo ba prisi be weŋgisabe, mbenda pe e makusi weŋgisane.

13 Ebanja nu o nyulo mano mambu ma kwalabe, a e ndi ya mbia epepe, ndi to mo wo ya babo a si boli ebolu o dio la jabia:

14 E e ndi mbadi na Saŋgo asu a wu ndi o Juda, ndi o nyulo nini mbia Moses a si toppi to dambu o nyulo bebolu ba prisi.

15 Ndi e biisabe pe na dimene di buka, o eni na ponda bowan ka Melkizedek, prisi pepe a wuno,

16 Nu nyi timba nika, se to o nyulo mbenda ya beyubo, ndi o nyulo ŋginnya ya lōŋge nyi tiŋgami mba na mba;

17 Ebanja kalati e kwali na; Ua ndi prisi mba na mba, ponda elemo ya Melkizedek.

18 Ndi o mudi mo wo mbenda a boso e neŋgebe o epasi wo, o nyulo bobo au, na e si aŋgamedi:

19 (Ebanja mbenda e si borise to dambu tom;) dipita da bwam ndi buki di wanabe; o nyulo au di sisedi bebe na Loba.

20 Ndi ka na e si ta be na soŋgo.

21 Ebanja prisi ba tano ba timbi nika e si be na soŋgo, ndi mo o nyulo soŋgo, Nu nyi kwalani mo na: Yehova a kane-soŋgo, a si maatoeli, Ua ndi prisi mba na mba ponda elemo ya Melkizedek.

22 O nyulo na Jezu a timbino mbuŋ a mali ma buki nya boso.

23 Bano baprisi pe ba be gita, ebanja ba si tiŋgami bibi bese o nyulo kwidi.

24 Ndi mo, ebanja a tiŋgami mba na mba, a bene ebolu ya prisi e si weŋgisane.

25 Na ndi na bunya buese a wele suŋgwe babo ba poi na Loba o nyulo au, ebanja a eno mba na mba o kwala o nyulo abu.

26 Ebanja prisi ndene nika momene a duṅgamene biso, a e̱ ndi bosaṅgi, na pii, saṅgisabe, jababe na babubi, timabe kanjo buki moi yese;

27 A si bene bepaledi bunyate ka bano prisi ndene o bola jabia la dise o nynlo miubi mau momene, ndi o mbusa o nyulo miubi ma batu; ebanja a boli dini o ponda po̱mene o nyulo bese, ni iponda a bolino momene.

28 Ebanja mbenda e noṅgino batu ba bo̱bi, e timbise babo prisi ndene; ndi eyala ya soṅgo nyi bupe mbenda mbusa, e jiseno Muna mba na mba.

BEPASI, VIII.

NA mano mambu di kwalino, dini dambu di e̱ boso: di bene prisi ndene mo wo, ndi a jano o dia da momi da begedi ba Mokoledi o moi,

2 Moboledi o uma bosaṅgi, na mono̱ko mbadi, me̱na Yehova a luṅgino, se to motu.

3 Ebanja prisi ndene yese ba jisabe na ba mabola jabia, na jabia la dise; o nyulo na e duṅgamene na nunu mo wo a mabene dambu me̱na a mabola.

4 Ebanja a e̱ te o wasi, a si mabe̱ ndi prisi; ebanja prisi ba e̱no ba bolino jabia o nyulo mbenda;

5 Ba boli bebolu o mune mono̱ko ponda bowan na ediṅge-diṅge ma mambu ma moi: ka na Moses a leabe ni iponda a baiya luṅga mono̱ko; ebanja, Ombwa, Loba lo o̱na mo na: O poṅgi mambu mese ka na bowan nyi ta lea ua o moi a moduṅgo.

6 Ndi tatanu a ta a kusa ebolu nyi buki ka na momene a e̱ ndi motu a mosaṅgo ya mali ma buki, e luṅgabe o moi a makaki ma bwam.

7 Ndi pe, ye̱ te na mali ma boso ma si be̱ bosan uma ya di mbusa e si pulisabe.

8 Ndi a soi bebo̱bedi na babo a o̱na; Onibwa Yehova a kwali na, Minya mi ya, ndi na matiñga mali ma penya na ndabo a Israel, na ndabo a Juda:

9 Se to na ponda mali na tiñgino na basañgo babu; o bo bunya mene na alia dia babu o alane babo onyulo eyundi ya Egipt: mano mali ndi ba buleli, ndi na si dube babo; nanu ndi Yehova a kwalino.

10 Ndi dini de̱ ndi mali mie̱ na na maala tiñgami na ndabo a Israel o mbusa mi minya, Yehova a kwali, Na mendi neñge mbenda am o bobia babu, na e̱medi tila mo o milema mabu, ndi na be̱ na babo Loba, na babo ba mabe̱ ndi ka bona bam.

11 To mo wo a si maleelino mwemba mau, to muna sañgo au na; O bia Yehova: ebanja bese ba mabia mba, na te na basadi ba babo, na te na bandene.

12 Ebanja na malea ndedi na babo o mawusi mabu, miubi mabu na bedañgweri ba bubi, na si maoñgeli pe tom.

13 O nyulo na, a o̱na, mali ma penya; a timbise nya boso bodun. Ndi yuma nyi timbi bodun, na nyaka la mbu e mapula wo̱.

BEPASI, IX.

NA mbadi dikaki da boso di bene ndi beleno ba ebolu, na mono̱ko ma munu mundi.

2 Ebanja mono̱ko mo pongobe, ya boso otin ndi eturukañ di ta, na tebili, na ewolu ya ilea; dina da wa uma de̱ ndi, Uma a bosañgi.

3 Ndi o mbusa dibatu nya mbusa, mono̱ko nyi belabe na, Bosañgi ba bosañgi.

4 Otin ndi moonja ma gold o desino benumba,

na elimbi ya mali elulabe na gold o midi mese, o tetin elimbi ndi dẹ na dibondi da gold nyi aledi manna, na itumba ya Aaron nyi pumedino eyadi: mabapa pe ma mali.

5 O moi au kerubim ya isaŋga, ba kumani uma ya ndedi na ediŋge-diŋge abu; o nyulo mano mambu na si mapula toppo tatanu na beyala gita.

6 Na mano mambu ma poŋgino nika prisi a bolino ebolu, a iŋgedi o monọko ya boso, pondate:

7 Ndi o uma ya ubusa, prisi ndene mo wo a iŋgedino ponda po na mbu mo wo, n'li a si ingedino e si bẹ na maiya, mẹna a boli o nyulo mo momene, na o nyulo bubi ba batu.

8 Mudii Mosaŋgi mu leari o nyulo dini, na ụgia ya bosaŋgi ba bosaŋgi, mu si matelam, ni iponda monọko ma boso mi temino:

9 Dini ndi dẹ monia ma ini iponda; otin ndi jabia, na jabia la dise di bolino, bini bi si mabọrise na bam molema ma nu nyi bolea.

10 Bini bẹ na mada na benyọu, na nya ya jokeli, bebolu biẹ na eyubo, tiŋgibe na babo na te na iponda ya eweŋgisabe.

11 Ndi Krais a boli po prisi ndene ya mambu ma bwam nyi mapula po, o nyulo monọko ni ndene na bwam, nyi si luŋgabe na maa, e si mabẹ o nyulo muuu mundi;

12 A iŋgea o uma bosaŋgi ya bosaŋgi iponda po nya ese, se to na maiya ma mbodi to momi ma nyaka, ndi na maiya ma mo momene; ndi a kusi joŋgise la bwindia o nyulo asu.

13 YE te na maiya ma momi ma nyaka, na mbodi, na maburu ma muna a momi ma nyaka miasedino bambindu, e masiŋgise na te e saŋgise eyubo;

14 Neni so maiya ma Krais, nu o nyulo Mudii ma bwindia, a boli momene na Loba a titi iton da mbindu, a si masaṅgiseno milema o nyulo bebolu ba bubi ni wana kwidi, buki na nune: na o maboleano Loba lo e.

15 O nyulo dini a e ndi motu mosaṅgo ma mali ma penya; ndi mo wo a widino o nyulo besumedi ba miubi wasi a mali ma boso na babo ba ta ba belabe ba makusa dikaki da esaṅgwa da bwindia.

16 Ebanja wa uma mali ma eno, kwidi la motu nyi ta a toppo mo a mabe pe otin.

17 Ebanja mali me soṅgami, o iponda batu ba widino; ni iponda motu ma toppini mo a eno, ma titi dambu.

18 Na ndi mali ma boso di si saṅgisabe, e si be na maiya.

19 Ebanja ni iponda Moses a ta a kwalani na batu bese, jania lese o nyulo mbenda, a noṅgi maiya ma momi ma nyaka, na mbodi, pulisani na madiba, na nyo a mole, na masepu, a miasedino kalati na batu bese,

20 A kwali na; Mano me ndi maiya ma mali mena Loba a neṅgeli o moi anyo.

21 Ka mene ndi monoko pe, na bewa bese ba bolino ebolu, a miasedi na maiya.

22 Mbenda e anedino na mambu mese me na ba pulino o bebolu ba ndabo, ba masaṅgisabe na maiya; ndi e si be na komedi a maiya, itombise da babi di titi.

23 Na ndi e duṅgamene na mambu mese me bowan ba mambu ma moi ma masaṅgisabe na maiya: ndi mambu mene ma moi ma pula saṅgisebe o nyulo jabia la dise nyi buki bini.

24 Ebanja Krais a si ta iiigea o ndabo luṅgabe na maa, nu e ndi eembani ya ndabo ya mbadi;

ndi a iŋgedino o moi mene, na a maleele momene o boso ba Loba, o nyulo asu,

25 Ndi se to na a mabola momene ŋgeri gita, ka prisi nyi ndene a iŋgedino o uma ya bosaŋgi mbu na mbu, na maiya ma titi mau.

26 Ye te nika a ta a pula eni ndeŋge ŋgeri gita, na te na wasi e bokabe na o eŋge: ndi tatanu ŋgeri po o isu la iponda a ta a leele momene, na a masumwe bubi o nyulo kwidi au momene.

27 Ndi ka na e tiŋgamno na batu ŋgeri po o wo, ndi o mbusa kwidi moka mu maya;

28 Krais pe ŋgeri po a boli momene o nyulo miubi ma bagita; na babo ba maombwino mo, a maala lea nyula au ŋgeri'ba, e si be bubi, ndi o nyulo joŋgise.

BEPASI, X.

EBANJA mbenda e bene ediŋge-diŋge ya mambu ma bwam ma mapula ye, se to na bowan mene ba mano mambu, na ndi jabia la dise di bolabe mbu na mbu ese, e si wele borise babo ba sisea bebe.

2 Ye te na e ta e wele, mano mabia ma dise ko ma si bo; ebanja babo ba saŋgisabe ŋgeri po na bese ba si bene pe molema n'utu o nyulo bubi.

3 Ndi pe o nyulo mano, joŋgele di wani mbu mese.

4 Ebanja maiya ma mo ni ma nyaka na mbodi ma si mawele sumwa miubi.

5 O nyulo na, mi iponda a iŋgea o muni mundi, a ona, Jabia, na jabia la dise o si ta o pula. ndi nyulo o ta o boŋsani mba:

6 O jabia la mosusu na jabia la dise, o si ta bene ndolo.

7 Ndi na kwali na, A Loba, ombwa na poi o

bola gẹmia loŋgo, o kalati mene e tilabe na mba.

8 O boso, ni iponda a kwalina, Jabia, na njaŋgi, na jabia la dise, na jabia la bubi, o si pulino, o si bene moyaa na mo; nika mo nyi bolabe ponda mbenda.

9 Ndi a ọna, A Loba, Ombwa na poi o bola gẹmia loŋgo. Na n li a bulelino disele, ndi a poŋgi disukan.

10 O nyulo dini gẹmia, di saŋgisabe o nyulo jabia da eyubo ya Jezu Krais ŋgeri po na bese.

11 Ebanja prisi yese ba temino bunyate bolino jabia mene ponda na ponda, jabia dẹ na di si masunwe bubi tom.

12 Ndi nu, ni iponda a boli jabia po o nyulo bubi, a ja asi o dia da Loba la momi mba na mba.

13 A tatti na te na baasiŋgedi bau ba matimba ebambu ya mataŋga mau.

14 Ebanja o nyulo jabia pọ a bọrise na mba na mba babo ba saŋgisabe.

15 Ndi pe, Mudii mosaŋgi momene maẹ mbuŋ na biso; ebanja o iponda mbusa a ta a kwala, a ọna pe;

16 Dini dẹ ndi mali mẹna na tiŋga na babo o mbusa mini minya: Yehova a kwalina, Na ẹmedi wele mbenda am o tetin a milema mabu, na tila mo tetin a bobia babu;

17 Ndi miubi mabu na mbindu, na si maoŋgeli pe mo tom tom.

18 Wa una ndi mini mi tombisabeno, jabia la dise di titi.

19 A bonati o eni di bene beiŋgedi na wonja na una ya bosaŋgi o nyulo maiya ma Jezu,

20 Ngia la penya, na lōŋge, ŋgia mene n li a ta a saŋgise o nyulo dibatu da ekuman, bi biana, nyulo au:

21 Na benino prisi ndene o moi a ndabo a Loba.
22 Esedi biso di sisea bebe na molema ma mbadi, na lunda la jɛ̄mia; milema mabu miasabeno na beoŋ̀geli ba bubi, na manyulo masu ma owabe na madiba ma saŋ̀gi;
23 Esedi biso di alia na kaŋ̀ mapita di benino, o si sedi biso di soa; ebanja mo nyi a bolino dikaki a ɛ̄ ndi nya mbadi.
24 Esedi biso di moŋ̀gelino bwam mo wo na nune, na poeri na ndɔ̄lo, na bebolu ba bwam.
25 O si sedi biso di baŋ̀sane jakotone bisomene, ka na duŋ̀go ba bolino, ndi esedi biso di matombise eyala na mo wo na nune; o bola ŋ̀geri na ŋ̀geri, ebanja o eni bunya bu maye.
26 Ebanja di bolino te bubi na bobia basu o iponda mbusa di kusi dibie da mbadi, jabia la dise o nyulo bubi bu titi.
27 Ndi beombwedi ba moka bi lundisabe na boŋ̀go; ɛ̄, maliŋ̀ga ma wea nyi madise baasiŋ̀gedi.
28 Mo wo a baŋ̀gi te mbenda a Moses, a widi o boso ba mbuŋ̀ iba to ilalu; ndi a si bene ndedi:
29 ? Njika betakisedi be duŋ̀gamene mo nyi a dakedino wasi Muna a Loba, nyi laŋ̀ga maiya ma mali o nyulo au a saŋ̀gisabe ka maiya ma yuma ya mbindu; a bena pe Mudii ma ndɔ̄lo.
30 Ebanja di biino mo nyi kwali, na; Betimbisedi bɛ̄ ndi bam. Mba na ɛ̄medi timbiseli mo, Yehova a kwalino. Ndi pe, Yehova a makaise bona bau.
31 Dɛ̄ dambu da boŋ̀go bondene o kwidi te o maa ma Loba lo ɛ̄no.
32 Keka joŋ̀geli minya mi tomba, minya mene binyo o kusi jenene, binyo o aledi janana ndene na motaka;
33 O mudi mo wo, ebanja o ta o timbabe yuma

ya beombwedi na dipama na motaka; ndi o munu mudi, ebanja o noñgi midi mabu ba teme o nyulo nika motaka.

34 O bene ndedi na mba o nyulo ñgata am, ndi o aledi nyamse la bima banyo bese na monyeñge; o biino na milema manyo o moi o bene beanedi bi buka, e tiñgami mba na mba.

35 Na ndi o si pumba malakako manyo one, ebanja e bene bowen bondene.

36 Ebanja o pula betiñgamedi, na ni iponda o bola gemia da Loba o makusi dikaki.

37 Ndi o isun a iponda, Nu nyi a maala poi a emedi po, a si miindia.

38 Ndi motu a etem na sii a maja o nyulo jemia: ndi a timba te mbusa, molema mam mo si mabene moyau na mo.

39 Ndi biso di si be na ya betimbedi ba mbusa o nyami, ndi di be ya jemia na te molema e masuñgabe.

BEPASI, XI.

NDI jemia de ndi malakako ma mambu di apiteno; bepuseli ba mambu ma si enabe.

2 O nyulo dini midun ma batu ba aledi mbuñ.

3 O nyulo jemia di bii na wasi e ta e wekabe o nyulo evala ya Loba, na na mambu mi enabe, ma si wekabe o nyulo mambu ma e.

4 O nyulo jemia, Abel a bole Loba jabia la dise buka na Kain, o nyulo au a aledi mbuñ na a tano bosañgi. Loba momene a bene mbuñ na jabia lau; o nyulo dini ndi a matoppino, ñgo a widi.

5 O nyulo jemia Enok a ta a bumwabe na a si ene kwidi; ndi a si diabe, ebanja Loba di bumwele mo: ndi o iponda a boso mbumwa dau, a kusi mbuñ na a dolise Loba.

6 Ndi e si bɛ̄ na jɛ̄mia, di si wele dɔ̄lise mo: ebanja nu nyi a yaino na Loba a ma lube na a ɛ̄, ndi a timba ndi moabedi na babo ba pulise mo.

7 O nyulo jɛ̄mia, Noa, a ta a leabe na maubu ma si enabe, a asumwi na idube, a luŋgi elimbi ndene o suŋgwa ndabo au; o nyulo dini o kweseno wasi, ndi a timbi mosaŋgwedi ma betemedi ba sii muɛ̄na o nyulo jɛ̄mia.

8 O nyulo jɛ̄mia, Abraham na a belabe a dube, a dii mboa, a ala o uma yɛ̄na a maala kusa na esaŋgwa lau: ndi a ala, a si bii uma a maalano.

9 O nyulo jɛ̄mia, a ja o mundi ma dikaki, ni iponda mundi mu ta ndi ma ben; a jano o minɔ̄ko na Izaak na Yakov, basaŋgwedi ba dikaki na mo momene:

10 Ebanja a ombwino na mundi mu bene bebokedi, molunŋgeri au na mowekedi mɛ̄ ndi Loba.

11 O nyulo jɛ̄mia, Sarah momene a kusi ŋgiŋnya, a yaino muna, o iponda iyadi di tombino, ebanja a laŋga mo mbadi, nu nyi boli dikaki.

12 Na ndi o nyulo mo wo, na mo ka kwidi, mbia mi pumedino, dimuti ka ŋgiŋgitti ya moi, ka mikoko mi ɛ̄ o sauwa mi si soŋgebele.

13 Bano bese ba widi ponda na jɛ̄mia, ba si kusi makaki, ba ene mo itum one, ba ombwino mo na monyeŋge, ba kwalino na babomene na, ba bɛ̄ ndi ben na badaŋgweri o wasi.

14 Ebanja ba ba kwali nika ba biise o mpoma, ba mapulise ekumbu.

15 Usabe ba ta ba aledi joŋgeli uma bu wuno, ba bene maŋgia gita o timbi pe.

16 Ndi ba pula mo wo nyi buki, e yɛ̄ ndi ekumbu ya moi. Na ndi Loba a titi bosɔ̄lo na babo, o belabe Loba labu; ebanja a ta a boŋsane babo mundi.

17 O nyulo jɛ̄mia ndi Abraham, ni iponda a kekabe, a bolino Izaak ka jabia la dise: ɛ̄, nu nyi a kusi makaki, a boli mpom mau ma muna ka jabia,

18 Mo, o nyulo au di ta di kwalabe na, Na Izaak mene mbolako oŋ̄go e mabɛ̄.

19 A oŋ̄geli na Loba lo wele pumbweli mo o kwidi: una ndi a kusi mo, nika mo wo nyi pumboo o kwidi.

20 O nyulo jɛ̄mia Izaak a namse Yakov na Esɔ̄, o nyulo mambu ma maye.

21 O nyulo jɛ̄mia Yakov, ni iponda a puli wɔ̄ a namse bana ba Josef ba a bane; a nuŋ̄ge momenne o moi a itumbu au.

22 O nyulo jɛ̄mia, Josef, o isu la lōŋ̄ge lau a toppino nyulo mbumwo; a boli jania o nyulo bewese bau.

23 O nyulo jɛ̄mia, Moses ni iponda a yabeno, saŋ̄go an na nyaŋ̄go ba uta mo miɔ̄di milalu, ebanja ba ene a ɛ̄ ndi muna bwam; ndi ba si ta ba bwa jania da kiŋ̄e bɔŋ̄go.

24 O nyulo jɛ̄mia, Moses a bɔ̄rino bonyaki, a baŋ̄ga bɛlabe muna ma muna mutu a Faro;

25 A posso o gene ndeŋ̄ge na batu ba Loba, a tuna madɔ̄lisano ma bubi isun a iponda.

26 A laŋ̄ga bepamedi ba Krais ka mbwaŋ̄ buka bima bese ba Egipt: ebanja a soke miso mau o iponda bowen.

27 O nyulo jɛ̄mia, a dia Egipt, a si boo madiŋ̄ga ma kiŋ̄e bɔŋ̄go; ebanja a tiŋ̄gami ka na a ombwano mo nyi si maenabe.

28 O nyulo jɛ̄mia a aledi ndema la itombise, na miasedi ma maiya, na na mo nyi a nyamise nya bana ya boso a si matappa babo.

29 O nyulo jɛ̄mia, ba tomba o tetin a munja mu

mole, ka mundi muanji; ndi batu ba Egipt ba keki bola nika, ba ta bo lo.

30 O nyulo jemia bedima ba Jeriko bi ta bi ko asi ni iponda ba diñgedi o midi mese minya samba.

31 O nyulo jemia Rahab, mutu a nyoñgi, a si nyami na babo ba si dube, a aledi baombwedi na mosañgo.

32 ? Ndi njika dambu na matoppono e; Iponda e si duñgamene na mba na lañgweno o Gedeon, na Barak, na Samson, na Jefta, David pe na Samuel, na batopperi ba mudii;

33 Babo o nyulo jemia ba sibise bekumbu wasi, ba bolino bebolú ba bwam, ba aledi makaki, ba dibi midumbu ma ñgila;

34 Ba dimse wea e monya bwambi, ba oñgi o nyulo mpepeli ma po, ba timbi ñgiñnya o nyulo bobo, ba timbi ñgum o bila, ba komedi mamuti ma ben.

35 Bitu ba kusi bawidi babu o nyulo bepumbweli: ndi duñgo ba takisabe, ba si kusi besungwedi, na ba makusi be pumbwedi ba kwidi ni buka.

36 Bapepe ba kekabe o nyulo beokwedi ba bwambi, na mbete; e na ñgata, na kakabeno o ndabo beboa;

37 Ba añgwabeno madali, ba kebe o tetin abu na so, ba kikabe, ba bwabe na po; ba yeñga o midi mese botisabe na beyubo ba midoñgi na mbodi, ba pula da, ba takisabe, ba bwabe na ndutu.

38 (Wasi e si duñgamene o jalie babo,) ndi ba yeñgino o idi, na miduñgo, ba ja o nyulo mbea, na mibea ma eyundi.

39 Bano bese ba kusi mbuñ a bwam o nyulo jemia, ndi ba si kusi bonam ba dikaki;

40 Loba a boñsan dambu di buki na biso, na na e titi te na biso ba si wele bo.

BEPASI, XII.

O ENINO na biso di diñgedi na mamuti ma mbuñ esedi biso di neñge midilu mese o mudi mo wo, na bubi bu madiñgedi biso na mbeñe, esedi biso di nyi na pii pimsau nyi tesebe o boso basu,

2 Ombwano na Jezu modieri na mobo̱risedi ma je̱mia dasu; nu a aledi ebuñgo a mbasa, a miyino boso̱lo o nyulo monyeñge mi temino o boso bau, ndi a ja asi o dia da momi ma begedi ba Loba.

3 O oñgeli mo nyi a aledi beekedi ba bubi ni bomani momene; ko binyo o timbi bebo̱bedi, na o̱lo o midii manyo.

4 Binyo o si ta na anana na te na maiya o bila banyo diñgise bubi.

5 O ja boñsan bekwali be kwalabele binyo ka na bana na, A muna am, O si miya mbeti a Yehova: o si ko̱siñga ko o domabe na mo;

6 Ebanja nu Yehova a to̱ndino, a dipi; e̱, a dipi bana bese be̱ na a kusi na mitumbu.

7 O aledi te mbeti, Loba a mabolane na binyo ka bana: ? njika muna mu e̱ na saiigo a si madipa mo tom e.

8 Ndi binyo o si aledi te mbeti, ka bana bese ba benino, binyo o e̱ ndi so̱mbo, se to bana ba bima.

9 Ndi pe; di ta di bene basaiigo ba eyubo basu, ba ta ba dipa biso, ndi biso di dube babo. ? Di titi na di dube Loba saiigo ya midii masu buka, na biso di be̱ mowenya e.

10 Ba dipi biso isun iponda o nyulo ndo̱lo abu, ndi Loba o nyulo bwam basu; na na biso di makusa bosaiigi bau.

11 Ndi tatanu mbeti yese e titi monyeñge ndi

ndutu, ndi iponda isukan e yaino bepuma ba mosaŋgo, bosaŋgi, na ba a bese ba kusi mo.

12 Na ndi sumwa dia di yolome wasi, na diboŋgo di bɔbo.

13 Tese ma'gia ma miendi manyo na sii, ko nu nyi kwidi mboki o wɔsobe, ndi esedi mo a bɔri.

14 O bupe mosaŋgo na batu bese, na bosaŋgi, ebanja e titi te na, to motu a si maene Yehova.

15 O ombwa bwam na na to mo wo a si pɔ mbusa ndɔlo a Loba; ko moaŋga ma njuŋgi mo si pumea o tetin anyo na bwɛse binyo ndutu, ndi o nyulo an bagita ba timbise mbindu.

16 Ko na motu mosuŋgi a bɛ na binyo, to motu a moyaŋako ka Eso, nu nyi andise moturu au o nyulo isuna mada.

17 Ebanja o bii na iponda mbusa a pula saŋgwa bonam, bo baŋgi mo: a si dia uma a jatoeli ko a ta a pulino mo bwambi na misɔdi.

18 Binyo o si ta poi o moduŋgo mo matappabe, to wea e monya, to diwindi-windi la dibobe, to moudi, to itɔto moseba,

19 To doi da beyala; babo ba ta ba siŋga ba sosumedi na ba si matoppo pe na babo.

20 (Ebanja ba si wele jalea bekwali bi kwalabe, ndi usabe nyaka mene e tappino mo moduŋgo, e maaŋgwabe na madali;

21 Dini jenene di ta buki bwambi, Moses momene a ɔna, Na mabwa bɔŋgo gita, na masoa.

22 Ndi binyo o poi o moduŋgo ma Zion, na mundi ma Loba lo ɛ, na Jerusalem bɛ o moi, na mamuti ma anjeli ma si masoŋgobele,

23 Na jakotone ya monyeŋge na mweimba ma Loba ma boso nyi tilabe o moi, na Loba Mokaisedi nya bese, na midii ma basaŋgedi bɛ tem na sii,

24 Na Jezu motu mosaŋgo ma mali ma penya, na miasedi ma maiya, ni toppino bekwali ni buka Abel.

25 O bia pon, o si baŋgi nu nyi matoppe. ? Ebanja babo ba si oŋgi te ba baŋga nu nyi toppi o wasi, ndi neni biso di masuŋgabeno, di timbe te mbusa na nu nyi matoppi na biso o moi e.

26 Doi dau di ta di soise wasi: ndi o nini iponda a boli dikaki na; Na ŋgeri ni ipepe na maala soise, se to wasi mene, ndi na moi pe.

27 Ndi yini eyala, Ngeri ni pepe, e biana besumedi ba mano mambu mi ma soa, ka na mambu ma wekabe, na mano mambu ma si ta ma soa ma matiŋgami.

28 Na ndi biso di kusino ekumbu e si masoe, esedi biso di alie ndo̱lo na kaŋ, o nyul'au biso di mabia Loba na edube, na bosaŋgi ba bo̱ŋgo;

29 Ebanja Loba lasu, lo e̱ ndi wea e monye.

BEPASI. XIII.

ESEDI ndo̱lo nya muna saŋgo e tiŋgami.

2 O si baŋsani o be̱ dipain na ben; ebanja o nyulo au duŋgo ba aledi anjeli, ndi ba si ta ba bia.

3 O oŋgeli babo ba bene ŋgata, ka na binyo o kakabe na babo: na babo pe ba aledi ndeŋge, ka na binyo o ja na nyulo.

4 Diba de̱ teme na idube o nyulo bese, na inoŋgo pe di si welebe mbindu: ndi batu ba mosuŋgi na babo ba nyoŋgi na bitu, Loba lo e̱medi kaise.

5 Esedi lo̱ŋge lanyo lo si be̱ kononi; o ja na pii na dambu o beneno: ebanja a kwali na, Na si madia ua, to ja baŋsane ua.

6 Na ndi di matoppo na mpoma, Yehova a e̱ ndi moonŋgwanedi am, na si mabwa to bo̱ŋgo na motu a mabolino na mba.

7 Binyo oŋgeli baleedi banyo, ba ba ta ba kwali na binyo eyala ya Loba; bupe jɛmia dabu, o ombwa bwam elemo ya lōŋge labu.

8 Jezu Krais, kieri a ɛ nika, na o eŋge, na mba na mba.

9 Binyo o si walane uma na uma o nyulo nya beleedi na nya ben. Ebanja dɛ ndi bwam na molema mo mɛmbabe na ndɔlo; se to na mada, babo ba daŋgwa otin babo ba si aledi bowen.

10 Biso di bene dio da jabia, babo ba bola ebolu o monɔko ma Loba ba si aŋgamedi ida.

11 Ebanja beembe, maiya mabu mu wanabe na prisi ndene o uma ya bosaŋgi o nyulo bubi, mimbimba mabu mi disabe o mbusa mundi.

12 Na mene Jezu pe, a boo ndutu o eboko, na a masaŋgise batu o nyulo maiya mau.

13 Na ndi esedi biso di wali na mo o eboko, noŋgino bepamedi ka dau.

14 Ebanja wanu di si aledi mundi mu tiŋgami, ndi di pulise mu mu maye.

15 Na ndi o nyulo au, esedi biso di bola na Loba jabia la isesa bunyate, bepuma mene ma bepopo basu, sesino dina dau.

16 Ndi o si baŋsane ndɔlo, to bola bwam, Loba lo boo ndɔlo na nika jabia.

17 Dube baleedi banyo, o bɛ wasi na babo; ebanja ba matatta midii manyo, ka babo ba mabole bolaŋgi, na ba wele bola mo na monyeŋge, se to na pidi, ebanja pidi e titi bwam na binyo,

18 Kane o nyulo asu; ebanja biso pe di lakise di jaledi molema ma bwam, na mambu mese di ɛmedi bɛ na idube.

19 Na sosumedi binyo o bola dini, na na matimbisabe na binyo tatanu.

20 Ndi Loba la mosaŋgo, nu nyi wainvise

nyulo kwidi, motatteri mondene ma miloŋgi Saŋgo asu Jezu, o nyulo maiya ma mali ma bwindia.

21 Esedi mo a weki binyo jaŋgamia, o nyulo bebolu bese ba bwam na o mabola gẹmia dau; o bolino tetin anyo di dẹ dọlo o miso mau, o nyulo Jezu Krais; besesedi bi bolabe na mo mba na mba. Amen.

22 Ndi na sosumedi binyo a bonati, kusa ini eyala ya bekwaledi; ebanja na ta na tila nini kalati na isun eyala.

23 O bia na na Timoṭi muna saŋgo asu a ja na wonja: ŋgọ a pọ tatanu, na maene binyo na mo.

24 Soma baleedi banyo bese, na basaŋgedi bese. Babo ba bẹ o Itali ba somi binyo.

25 Ndọlo na binyo bese. Amen.

KALATI YA JAMES.

EPASI, I.

JAMES, moutu a Loba, na Saŋgo Jezu Krais: o dum da mibia na miba, pandisabe o midi mese,

2 Besomedi a bonati, ni iponda o makọno o nya bekekedi, o laŋga bese ka monyeŋge.

3 O biino bepusedi ba jẹmia lanyo e wani betattedi;

4 Ndi esedi betattedi be bene bebolu bebọrise; na binyo o mabọrisebe, na lunda, puliseno to dambu.

5 To na mo wo ya binyo á pula dibie, esedi mo a baise Loba, nu nyi maboli bese na wonja, ndi a si madomia; ndi di mabolabe na mo.

6 Ndi ẹsedi mo a baise na jẹmia, to dambu a si masaiye. Nu nyi a masaiye a ẹ ndi ka bemune ba munja, nimabele na ŋgọ, na soisebe.

7 Ebanja o si sedi nunu motu a biana na a makusa to dambu na Saŋgo.

8 A ẹ ndi motu ma milema miba, a si tiŋgami o belemo bau bese.

9 Esedi muna saŋgo nyi ẹ wasi a bwee monyeŋge, o busisedi bau:

10 Na mbwaŋ, na a sibisabe wasi, ebanja ka mbunji ya biulu a matombano.

11 Ebanja we tatanu e mabusi na iididi, e dise biulu, na mbunji au e kọ; ndi beenedi bau ba bwam bi nyami; nika ndi mbwaŋ a motu a manyamwano na belemo bau.

12 Bonam na nu motu nyi aledi bekekedi; ni iponda a kekabe a makusa ekọto ya lõŋge, yẹna Saŋgo a bola dikaki na babo ba tọndi mo.

13 O si sedi to motu a kwala ni iponda a kekabe, na; Na kekabe na Loba: ebanja Loba lo si bola to bubi, Mo a si makeka to motu.

14 Ndi motu na motu a kekabe ni iponda a dutabe o nyulo bepuledi bau ba bubi na wondobe:

15 Ndi ni iponda bepuledi ba bubi be keke, be yaino bubi; ndi ni iponda bubi bu bọi e yaino kwidi.

16 A bonati, bandọlo, o si wusi.

17 Mabia ma bwam mese, na mabia ma bọri mese ma wu ndi o moi, mo sibi wasi o nyulo Tite ya mwaie: beweŋgisedi bi titi na mo, to ediŋgediŋge yau.

18 O nyulo gemia dau a yaino biso na eyala ya mbadi, na na biso di mabẹ ka bepuma ba boso o bewekedi bau.

19 Na ndi, a bonati, bandọlo, esedi motu nyese

a wamise siŋgi, o bekwaledi mbeñe, mbeñe o madiŋga.

20 Ebanja madiŋga ma motu ma si ma wani bosaŋgi ba Loba.

21 Nika ndi o neŋge nyakaka ese o epasi wo, na mbindu nyi buki, o kusa na pii beyala bi madebe, nyi wele suŋgwa midii manyo.

22 Na o be baboledi ba beyala, se to basiŋgedi mene, wondino binyomene.

23 Yẹ te na mo wo a ẹ ndi mosiŋgedi ma eyala, ndi a si bẹ moboledi, a ẹ ndi ka motu yi ma ombwa boso bau o gene;

24 Ebanja a omboono momene, ndi a ala o ŋgia dibokimene, a baŋsene njika nya motu a tano.

25 Ndi nu nyi ombwo bebọrisedi ba mbenda a wonja, ndi a tiŋgami otin, mo a si a baŋsane, ndi moboledi ma bebolu, nunu motu a maala namisebe na bebolu bau.

26 Yẹ te na motu o tetin anyo a biana a ẹ motu a Loba, ndi a si tiŋge te eyeme au, a wondi molema mau, ekali ya nunu motu e yẹndi ewọlo.

17 Ebolu ya Loba saŋga na e titi mbindu o boso ba Loba Tite, mo ndi yini; o jombwe banyue na mikusa o betakisedi babu; o tese momene itum na mbindu o wasi.

BEPASI II.

A BONATI o si alia jẹmia la Saŋgo asu Jezu Krais, Saŋgo ya isaŋgi, na bedubedi ba batu.

2 Yẹ te motu a poi o jakotone anyo na mbọti a bwam, na eyondo a gold; ndi motuedi mo pe a pọ na mbọti e titi bwam;

3 Ndi binyo o dube mo nyi bọtisabe na mbọti a bwam, ndi o kwala mo na; O ja wane uma a bwam; ndi o makwala motuedi na; O teme wa,

to o ja wanu wasi a ebuńgo ya itańga lam.

4 ? Binyo o titi ndi wusi na binyomene, na timbi bakaisedi ba mianu ma bubi e.

5 Sińgani mba a bonati, bandọlo am. ? Loba di si ta di posso batuedi ba munu mundi a timbise babo mbwań na jẹmia, na ba sańgwedi ba ekumbu bẹna a boli dikaki na babo ba tọndi mo e.

6 Ndi binyo o miya motnedi. ? Mibwań ma batu ba si wiise binyo o wasi, na ba wani binyo o boso begedi ba moka e.

7 Bano ndi ba si toppi dińgise dii dina da edube o nyulo na o belabe e.

8 Yẹ te na binyo o lundise mbenda da idube ponda na betiledi, na, O tọndo mwemba mońgo ka na uamene, o boli bwam.

9 Ndi o bene te bepossedi ba motu, o boli bubi, mbenda e biise ua o ẹ ndi mobuledi.

10 Ebanja to bẹ ndi nja a neńge mben la ese, ndi a dińgise po, a ẹ wasi a yese.

11 Ebanja nu nyi kwali, na, O si wite mosuńgi, a kwali pe na, O si bwa. Ndi yẹ te na o si wite mosuńgi, ndi o bwa motu, o timbi mobuledi nya mbenda.

12 Nika o toppino, o bola pe nika, ka na babo ba makaisebe o nyulo mbenda a wonja.

13 Ebanja nu nyi si lei ndedi a maala bene bekaisedi to ndedi si mabẹ: ndedi e bwa monyeńge dińgise bekaisedi.

14 ? A bonati, njika moseń yẹ te na motu a toppi na a bene jẹmia. ndi a si bene bebolu; Jẹmia di masuńgwa mo e.

15 ? Ndi yẹ te na ndomi to ari a bẹ mosamba, ndi a si bene yuma a da, bunyate,

16 Ndi mowo na binyo a ọna mo na, O ala na mosańgo, o bẹ bebabisedi, o bẹ lunda; ndi binyo

o si bolino mano mamba a palino o nyulo beyubo: njika moseñ munu e.

17 Nika pe jemia, di si bene to bebolu ko di widi di e ndi mo momene

18 E, mowo a wele kwala na, O bene jemia, mba na bene bebolu: o leeli mba jemia loñgo e si be bebolu, ndi mba na maleele na jemia dam o nyulo bebolu bam.

19 Ua o dube na e ne ndi Loba di wo; o boli bwam. Devoli pe ba dube, ba soa, ba kambilan.

20 ? Ndi a motu ewolo o si bia na jemia di widi ye te bebolu be titi e.

21 ? Abraham Sa go asu, ni iponda a boli ka jabia muna na Isaak o moi a dio, a si tesebe na sii o nyulo bebolu e

22 O ene na jemia e bola bebolu mwemba wo, ndi o nyulo bebolu jemia dau e bo.

23 Ndi betiledi be lunda be kwali na: Abraham a dube Loba, ndi e laṅga na mo ka bosaṅgi: ndi a ta a belabe, Dikom da Loba.

24 O ene, na nyulo bebolu motu a tesebe na sii se to na jemia mene.

25 ? Ndi pe Rahab mutu a nyoṅgi, a si tesebe na sii o nyulo bebolu ni iponda a aledi bamololoma, ndi a lomi babo one o ṅgia nipepe e.

26 Ebanja nika na eyubo e widino ye te na mudii mu titi: nikamene pe jemia e mawono, ye te na bebolu bi titi.

BEPASI, III.

A BONATI, binyo o si be basaṅgo ba gita, o bii na o maala kusa bekwesedi bindene.

2 O nyulo mambu ma gita biso bese di diṅgise. Ye te na motu a si diṅgise to eyala, a e ndi motu nyi borise, a wele pe ṅgiṅnya o tiṅga nyulo yese.

3 Ombwa biso di ele beyee o midumbu ma nyama, na babo ba madube biso: ndi di atoeli beyubo babu bese.

4 Ombwa pe bolo, to be be ndi bon lene. na soisabe na ŋgo a bwambi, ndi ba atoebele na isun a pai uma na uma saŋgo a mabwa nd lo .

5 Nika ndi eyeme ye isun a elu gu, e top po ndi mambu mandene. Ombwa n mi isun a wea e na motelino eidi ndene.

6 Nikamene eyeme e ye ndi wea, mandi ma bubi: ndi nye eyeme o tetin a belu gu babu dendi di di manyamse beyubo bese. e moteli wea mese ma wekabe; mo nene no motobele myulo wea a gehene.

7 Nya nyama a eidi yese, na nya binun, na nyama bwaba, na mambu mu me o munja be bobisabe, be ta be bobisabe na batu:

8 Ndi eyeme to mo wo ya batu a si wele bobise; yi e ndi bubi e si bene mbenda, lunda na bwaŋga ba bubi.

9 O nyulo au biso bi namse Loba, Tite mene; o nyulo au di loise batu, ba ba wekabe na nya bowan ba Loba.

10 O nyulo modumbu mene, benamisedi na maloa ma mabusino. A bonati, mano mambu ma si ta maaŋgamia nika.

11 ? Ebulu a madiba e mawanyise madiba ma nyeŋgenye na njuŋgi o modumbu mo wo e.

12 ? A bonati, bwele ba fig e mawane olivi, to lonyeŋgen la fig e. Nikamene to ebulu a madiba a si wele wana madiba ma maŋga na nyeŋgenye.

13 ? Nja pulisani binyo a jaŋgwa na motu' dibie e. Esedi mo a lea o lōŋge lau la bwam bebolu bau na dibie la pii.

14 Ndi binyo o bene te ekon a njuńgi, na mitańgu o milema manyo, o si bē kumba dińgise, to o si kwale lobańgo dińgise mbadi.

15 Dini dibie di si wu na moi; di ē ndi o wasi, di ē ndi eyubo, di ē ndi bowan ba devoli.

16 Ebanja uma ekon na mitańgu dēno, otin ndi nyakisane di ē na bebolu bese ba bubi.

17 Ndi beańgwedi bi wu o moi, bi ēndi bosańgi o boso, ndi o mbusa mosańgo. na pii, di titi bwambi, di lunda na ndedi na bepuma ba bwam, di si posso to motu, di si wondo.

18 Ndi bepuma ba bosańgi be debe na mosańgo na babo ba wani mosańgo.

BEPASI, IV.

? WENE so bila na beweńge bēno tetin anyo e. Bi si busi ndi bepuledi ba bubi bi maanana o tetin a beluńgu banyo e.

2 Binyo o pula, ndi o si bene: o bwa na kononо, ndi o si wele nońgo: o anana, o ala bila. Binyo o si kusi, ebanja o si baise:

3 Binyo o baise, ndi o si kusi, ebanja o si baise bwam, o pula bolaue mo na bepuledi ba bubi banyo.

4 ? Binyo ba mosuńgi o si biina na dikom da wasi di ē ndi pidi dińgise Loba e. Na ndi to nja to nja a mabē ndi dikom da wasi, a ēndi moasiń-gedi ma Loba.

5 ? O mabiana betiledi bekwali ewōlo, na, Mudii mu ja o tetin asu mu pulise biso na kōdi e.

6 Ndi a boli pe ndōlo. Na ndi a ōna, Loba a bańgi bakumba, ndi a boli ndōlo na bapii.

7 Na ndi o nuńgami wasi na Loba, o eka devoli, ndi a manya itum na binyo.

8 O sisea bebe na Loba, mo pe a masisea bebe

na binyo. A binyo babubi, o owa maa manyo: saŋgise milema binyo bene mbamba ko a molema.

9 O nuŋgami na betakedi, o lebe na eya; esedi beyoedi banyo e timbise na malebu, monyeŋge pe na bodillu.

10 O sibise binyomene wasi na Saŋgo, ndi a masumwa binyo o moi.

11 A bonati, o si toppone bubi diŋgise mo wo na nune: nu nyi a toppino bubi diŋgise muna a Saŋgo, na kaise muna Saŋgo, a toppino diŋgise mbenda, a kaise mbenda; ndi o kaise te mbenda, o si bẹ ndi moboledi, o ẹ ndi mokaiseri.

12 Mo wo a ẹ nyi bolino mbenda, ndi mokaiseri, nu nyi wele suŋgwa na nyamse. ? Ndi ua nja o ẹno na o makaise nune e.

13 A binyo ala, binyo o kwala na, O eŋge to o kieri biso di maala o mu mundi, di maja otin mbu mo wo, di maanda, na andise, di makusa mosen.

14 Ndi binyo o si biino di dambu di maale bẹ kieri: ebanja njika nya lōŋge lanyo lo ẹno e. Ebanja e biana moudi, e leeli momene na isun a iponda, ndi e nyoŋgo.

15 O ta o aŋgamia kwala, Yẹ te na Saŋgo a ẹmedi te di mabẹ, di mabola dini na dine.

16 Ndi tatanu o mabwa monyeŋge na kumba anyo: nika yese yẹ ndi bubi.

17 Na ndi nu nyi bii o boli bwam, ndi a si boli, na mo ndi bubi bu ẹno.

BEPASI, V.

A BINYO, mibwaŋ, o ala o weiya, o lebe, ebanja midimbia e maala po o nyulo anyo.

2 Bima banyo bi timbi ebọdu, mbọti anyo e dedi na miwu:

3 Gold anyo na silver ye mangaleli o tetin, ndi mangaleli mu me mbun o dingise binyo, e mada eyubo anyo ka wea. Binyo o ta o nenge bima o uma wo o minya misukan.

4 Ombwa mosauwidi ma baboledi ba bua mbasi anyo mi aledi na binyo mbusa na mawon lon, e eyino: ndi beeyedi babu ba babuedi, bi ta bi ala o matoi ma Sangо ya mamuti.

5 Binyo o ta o ja ndongo o wasi, nyongi e ta na binyo; o ta o nyongise milema manyo ka o bunya ba bwa.

6 O ta o kwesi, o bwabe nya motu a bwam; ndi a si ekele binyo.

7 A bonati, o alia betattedi, na te na bepoedi ba Sango. Ombwa moboledi nya moonda, a tatti na bepuma ba bwam ba wasi, a bene betattedi ba itum, na te na mbua a boso na mbua a mbusa ma po;

8 Nika ndi o be betattedi; o tingami milema manyo: ebanja bepoedi ba Loba e sisedi bebe.

9 A bonati, e si konone mo wo na mme, ko na o makwesebe; ombwa Mokaisedi a teme o boso ba jembe.

10 A bonati, ombwa batopperi ba madii, ba ba toppi o dina da Sango, o nongo babo ka na beembani ba aledino betakedi na betattedi.

11 Ombwa babo ba aledi na te na isu biso di langa babo bonam. Binyo o ta o singani betattedi ba Job, o ta o ene isu la Sango, na Sango a e ngebe a bwam, na ndedi nyi bobi.

12 Ndi a bonati, o buki mambu mese o si kanesongo, tom, to o moi, to na wasi, to na dipepe da songo: ndi esedi e lanyo e be na e; na kem, ebe na kem; ko na binyo o mako o bekwesedi.

13 ? Mo wo o tetin anyo nyi takisabe e: esedi mo a kane. ? Mo wo a bwa monyeñge e; esedi mo a loñgi mieñge.

14 ? Mo wo o tetin anyo a maboa e: esedi mo, a bele midun ma mwemba, esedi babo ba kane o nyulo au, okise mo na nula o dina da Sañgo.

15 Ndi moka ma jemia mu masuñgwa nya maboa; Sañgo a masumwa mo moi; a boli te bubi, bubi bau bi matombisabe.

16 O lañgwa bubi banyo na mo wo na nune; o kane o nyulo mo wo na nune na binyo o maboisabe. Moka ma motu a bosañgi e e ñgiñnya o bebolu bau.

17 Elias a ta ndi motu nyi bene mudii nika ndi biso, ndi a kane bwambi na mbua e si mako: ndi mbua e si kono o wasi na mibu milalu, na miodi motoba;

18 Mo a kane pe, ndi moi e bolino mbua, wasi pe e waninó bepuma ban.

19 A bonati to mo wo o nyulo anyo, a dañgwe te di wusi o nyulo mbadi, na mo wo a atoeli mo,

20 Esedi mo a bii, na nu nyi atoeli motu bubi na bewusedi ba belemo bau, a masuñgwe mudii o nyulo kwidi; ndi a mautami miabi ma gita.

KALATI YA PETAR, I.

EPASI, I.

PETAR, mololoma ma Jezu Krais; o ben ba pambilani o midi mese ma Ponto, Galatia, Kappadosia, Asia na Bitunia,

2 Possobe ponda dibie da boso ba Loba Tite, o nyulo besaŋgise ti ba Mudii, na te na bedubedi, na beniiasedi ba maiya ma Jezu Krais. Ndo̱lo na mosaŋgo, mo tōndisebe na binyo.

3 Bonam bo be̱ na Loba, Tite a Saŋgo asu Jezu Krais, nu, pondi na belundedi ba ndedi au, a yai pe biso na dipita di e̱, o nyulo bepumbwedi ba Jezu Krais o nyulo kwidi,

4 Na te na besaŋgwedi bi si mawo̱ bi si bene mbindu, bi si maanja; e neŋgebele o moi na binyo,

5 Binyo o neŋgebe na ŋgiŋnya a Loba, o nyulo je̱mia na te na jo̱ŋgise, di lelami biisabe o isukan iponda.

6 Otin ndi o bwano monyeŋge mondene to o na tatanu na ponda isun binyo o e̱ bodillu o nyulo nya bekekedi gita.

7 Na bepuseli ba je̱mia danyo, e be̱ bwam buki gold yi manyame, to na e kekebeno na wea, na e maso̱be na esise na edube na isaŋga o bebiisedi ba Jezu Krais:

8 Nu, o si enino, ndi o to̱ndi; na mo, to na o si eni mo, ndi o dubeno o bwa monyeŋge, na monyeŋge nyi buki bekwaledi bese, ndi lunda la isaŋga.

9 Kusino isu la je̱mia lanyo, joŋgise la milema manyo.

10 O nyulo ini joŋgise batoppedi ba mudii ba baise na wasa bwam bwam, ba toppo pe ba mudii o nyulo ndo̱lo ni maale po̱.

11 Wasino na nya mambu, na to njika nya iponda Mudii ma Krais mu ta o tetin abu mu biana ni iponda a leabeno betakisedi ba Krais, na isaŋgi bi mabupe mbusa.

12 Na babo be ta be biisabe, se to na babo-

mene ndi na binyo ba laṅgwabeno mano mambu mẹna tatanu ma laṅgwabe o nyulo babo ba laṅgwi molaṅgo ma bwam na binyo o nyulo Mudii Mosaṅgi, lomabe na te na moi; muẹna mambu anjeli ba pulise wasa.

13 NA ndi tiṅge beduc ba bobia banyo, o jadute binyomene mbusa, alia dipita na te nu isu ya ndọlo yi maala wanabe na binyo, o bebiisedi ba Jezu Krais:

14 Ka batu ba edube, se to luṅgino binyomene ponda bepuledi ba boso o iponda mene ma ilema anyo.

15 Ndi ka na nu nyi a bele binyo a ẹ ndi bọsaṅgi; binyo pe bẹ bosaṅgi na nya bekwaledi bese.

16 Ebanja di tilabe, Binyo bẹ bosaṅgi, na mba na ẹno bosaṅgi.

17 Ndi yẹ te na binyo o bele na Tite, nu nyi makaise bwam bwam motu na motu ponda bebolu bau, na ndi teme na bọṅgo iponda binyo nyiẹna o ẹ lōṅge.

18 Nika na binyo o biino na binyo o si suṅgwabe na mambu ma bebọdu ka na silvar to gold, o nyulo bekwaledi banyo ba ewọlo, bẹna binyo o kusi na basaṅgo banyo;

19 Ndi na maiya ma Krais ma bwam, ka na muna modoṅgi, a titi to dambu da bubi, to eton.

20 Nu, nambadi a possobe o boso ba bebokedi ba wasi, ndi a biisabe o nini isukan a bunya o nyulo anyo,

21 Binyo o dube Loba o nyulo au, Loba nu nyi a pumbweli mo o nyulo kwidi, ndi a boli mo isaṅga: na na jẹmia lanyo na dipita di mabẹ ndi na Loba.

22 O ene na binyo o ta o saṅgise midii manyo

o nyulo bedubedi banyo ba mbadi o nyulo Mudii, na te na ndo̱lo a bona saṅgo a bwam; o bia pon na binyo o mato̱ndo mo wo na nune na molema mosaṅgi, bwambi;

23 O ta o yabe pe, se to na mbolako bebo̱du, ndi na di di titi ebo̱du, o nyulo eyala ya Loba nyi e̱no mowenya, na nyi ja mba na mba.

24 Ebanja beyubo bese be̱ ndi ka biulu, na bwam ba batu bese ka mbolako ma biulu. Biulu bi anja, ndi mbolako au e ko̱;

25 Ndi eyala ya Saṅgo e tiṅgami mba na mba. Dini ndi eyala ye̱na e laṅgwabe na binyo.

BEPASI, II.

Na ndi neṅge o mudi mo wo, bekuli bese na tuse lese, na lotaba na ekon na bekwaledi bese ba bubi.

2 Ka na mieṅge ma bana, o pulise mainyoṅgo̱diba ma eyala, na na binyo o manyaka o nyulo au.

3 Ye̱ te na binyo o keki na Saṅgo a e̱ ndi ndedi.

4 Siserino bebe na mo ka na o idali a mowenya, ndi baṅgabe na batu, nambadi o mioso ma Loba, possobe na dubebe.

5 Binyo pe, ka madali ma lōṅge luṅgabe o ndabo a mudii, baboledi ba bosaṅgi, o bola jabia la dise da mudii, nyeṅgenye o miso ma Loba o nyulo Jezu Krais.

6 Ebanja e ta e tilabe o betiledi, Ombwa, na neṅge o tetin a Zion idali da ituṅgu di buki, possobe, na nyi dubebe; ndi nu nyi lakise na mo e si maso̱lisabe.

7 Na binyo ndi nyi dube, de̱ bedubedi; ndi na babo ba si dube, idali de̱ na baluṅgeri ba baṅgi, molem lem ndi e timbi idali la ituṅgu ya boso;

8 Na idali da ndendeli, na idali da mitaṅgu, na

babo ba ma sonjo na eyala, onyulo na ba si dube; o dini ndi bata ba tesebe.

9 Ndi binyo o ẹ nyonon possobe, mibia ma mbwañ ma prisi, itumba da bosañgi, nya batu ba wele kusi, na binyo o ma lañgwa besesedi ba mo nyi a beli binyo o nyulo muititi, na te na mwaie mau mondene:

10 Binyo o iponda nyi tombi, o si ta batu; ndi tatanu o tiinbi batu ba Loba; binyo o si ta bene ndedi, ndi o inibe o kusi ndedi.

11 A bandọlo, na sosumedi binyo ka ben na badañgweri, o teme itum na bepuledi ba beyubo, bini bi anana diñgise mudii.

12 O bene lōñge lanyo di teme na sii o boso ba Basibii: na otin ndi ba kwali diñgise binyo ka na baboledi ba bubi, o nyulo bebolu banyo ba bwam babo ba maalano jene, ba mabusise Loba o bunya ba moombwedi.

13 Neñge binyomene wasi a mbenda a batu bese, o nyulo Sango; to na e bẹ ndi kine, ka nya boso,

14 To na baanedi, ka na ba ba lomabe na mo o nyulo bekọkisedi ba baboledi ba bubi, na besesedi ba baboledi ba bwam.

15 Nika ndi nyẹ gẹmia da Loba, na na beboledi ba bwam, o ma diba bekwaledi ba belema ba bailema:

16 Ka batu ba wonja, ndi o si aledi wonja oñgo ka ngutu a bakuli; ndi o bẹ ka bana ba Loba.

17 O dube batu bese, o tọndi bona tite; o bwa Loba bọñgo; o dube kiñe.

18 A bautu o bẹ wasi a basañgo banyo na bọñgo bese; se to na babwam na bapii; ndi na babubi.

19 Ebanja dini ndi di ẹ bwam, yẹ te na mo wo

a aledi te ndeŋge, na betakedi bi titi njom, o nyulo molema mau mu mę na Loba.

20 ? Njika nyę idube o dipabe te o nyulo bewusedi banyo ba bubi o aledi mo na betattedi e. Yę te binyo o boli bwam ndi o dipabe, na o aledi mo na betattedi, dini ndi dę dǫli na Loba.

21 Ebanja o dini mene ndi o ta o belabe: ebanja Krais pe a lakisabe o nyulo asu; a dia biso jembani na biso di maala bupe mo o bedaŋgweri bau:

22 Nu nyi si boli to bubi, malambi ma si diabe na modumbu mau;

23 Nu, ni iponda a miyabe, a si timbiseli; na a takisabeno, a si sisi babo; a baki na mo nyi a kaise ponda bosaŋgi.

24 Nu momene a bambi minbi masu na nyulo au o moi a bweli: na a ta a wǫ o bubi basu, biso di mabǫno o bosaŋgi: o nyulo bedipedi bau binyo o bǫlisebe.

25 Ebanja binyo o ta ka milǫŋgi mi pambilani; ndi tatanu o timbisabe na Motatteri na Moombwedi ma midii manyo.

BEPASI, III.

Nikamene a binyo bitu, o bę wasi a bomi banyo: na yę te na mo wo a si dube te eyala, babo e si be na eyala ba madutabe o nyulo lōŋge la bitu babu,

2 Ni iponda ba ene bedaŋgweri banyo lattabe na bǫŋgo.

3 Ndi bebǫtiseri, o si esędi mo e bę ndi o mbusa, ka bependedi ba nyǫ, na mbǫti a gold, na bǫtiseno mbǫti.

4 Ndi motu utami tetin a molema, na dambu di si manyami, mudii mene ma pii na sau; o miso na Loba dini dambu dę mosusedi mondene.

5 Ebanja o nyulo ninika belemo bitu ba kwoń ba bosańgi ba ba lakisene Loba, ba bǫtisebe, ba ta ba dube bomi babu :

6 Sarah mene a dube Abraham, a bele mo sańgo ; binyo o timbi ndi ńgonderi au yę te na o boli bwam, ndi o si bwa boŋgo na manyaka.

7 Nika ndi binyo bomi, o ja na babo ponda dibie, o bola edube na mutu, ka na ewa ya bǫbo, na ka na babenedi ba ndǫlo a lōńge ; na moka manyo ma si maekabe.

8 Ndi o sukan binyo bese o bę ka bobia bo wo o bene ndedi na mo wo na nune, o tǫndi ka bona tite, o aledi ńgebe, o aledi belǫkomedi.

9 O si timbiseli bubi na bubi, to dipama na dipama : ndi dipepe, o bola benamisedi ; o biino na dini mene o ta o belabe, na na binyo o ma sańgwa bonam.

10 Ebanja nu nyi a tǫnde lōnge, na eni minya ma bwam, esedi mo a eka eyeme au o nyulo bubi, na bepupu bau na ba si toppi mawondon.

11 Esedi mo a timbi mbusa na bubi, a boli bwam ; esedi mo a pulise mosańgo, na alia mo na kań.

12 Ebanja miso ma Sańgo ma mę o moi a ba bosańgi, matoi mau mę telami na moka mabu. Ndi boso ba Sańgo bo diŋgise babo ba boli bubi.

13 ? Ndi nja nu a makǫkise binyo, yę te o bę babupedi ba bwam e.

14 Yę te na binyo o takisabe o nyulo bosańgi, bonam na binyo : o si bwa boŋgo o besisedi babo, to bwa ndutu.

15 Ndi sańgise Sańgo Loba o tetin a milema manyo. O ańgamia o jalabe motu na motu nyi mauwele binyo bepuseli ba dipita dię na binyo, o boli mo na pii na bǫngo.

16 O benino mudii ma bwam, na otin ndi ba kwale bubi diŋgise binyo ka baboledi ba bubi, ba ba bakeli binyo ba lobaŋgo, ba masolisabe o nyulo lōŋge lanyo la bwam na Krais.

17 Ebanja de ndi bwam, gemia da Loba e be te na, na binyo o takisabe o nyulo bebolu ba bwam, se to na bebolu ba bubi.

18 Ebanja Krais a ta a takisabe o nyulo bubi, mo wo a teme na sii o nyulo babo ba si teme na sii, na a mawana biso bebe na Loba, A ta a elebe kwidi na eyubo, ndi a timbi pe lōŋge o nyulo mudii.

19 O nyulo au ndi a ala, a laŋgwa na midii mi ta a ndabo beboa;

20 Miena mi si dube o iponda nyi tombi, na betattedi be itum ba Loba be tatti o minya ma Noa, ni iponda bolo bondene bu ta bu luŋgabe; o nyulo au ndi ŋgusu a midii lombi mi ta mi suŋgwabe o nyulo madiba.

21 Miena jembeni edubise e suŋgwi biso tatanu; se to na besumwedi ba mbindu a eyubo, ndi jalabe da mudii ma bwam o boso ba Loba, o nyulo bepumbweli ba Jezu Krais;

22 Nu nyi a ala o moi, a e o dia da momi ma Loba, Anjeli, na baanedi, na baŋgiŋnya ba wanabe wasi au.

BEPASI, IV.

NA ndi Krais a ta a takisabe ponda beyubo, aŋgamia binyomene pe nika bobia: ebanja nu nyi a ta a takisebe ponda eyubo, a majesedi bubi;

2 Na a si madaŋgwa pe iponda au e dia o beyubo o nyulo bepuledi ba bubi ba batu, ndi na gemia da Loba.

3 Ebanja iponda ya lōŋge nyi tombi, e duŋga-

mene biso o boli gemia da Basibii ka na o daṅgwano na mbindu, bepuledi ba bubi, gita la mau, mbamba, beipedi bindene, na owedi bubi a losaṅgo
4 O nyulau ba ubi na binyo o si nya na babo, o nya mbamba nika: ba toppi bubi diṅgise binyo.
5 Babo ba maboli bolaṅgo na mo nyi aṅgamia kaise bawidi na bapenya.
6 O nyulo dini molaṅgo ma bwam, e ta e laṅgwabe na bawidi, na na babo ba makaisabe ponda na batu beno o beyubo, ndi o eno na mudii ponda na Loba.
7 Ndi masu ma mambu mese me bebe: na ndi o be bwam, na tatta o moka.
8 O buka mambu mese o bene ndolo gita o tetin anyo: ebanja ndolo e makumani mamuti ma miubi.
9 O be dipain na mo wo na nune; o si toppo minyuyuṅgu.
10 Ka na motu na motu a kusa jabia ya ndolo, esedi mo a boli nika na mowo na nune, ka soeli a bwam ya ndolo a Loba.
11 Ye te na mo wo a makwala te, ponda betiledi ba Loba; ye te na mo wo a laṅgwano, a laṅgwa ponda ṅgiṅnya Loba a bolino, na Loba o mambu mese a mabusisabe o nyulo Jezu Krais. Na mo besesedi na ṅgiṅnya be be mba na mba. Amen.
12 A bandolo, o si ubisabe o betombedi banyo tetin a wea bena be maya o keka binyo; ka na dambu da manyaka di maya na binyo.
13 Ndi o bwa monyeṅge, ka na o e ndi banoṅgedi ba betakisedi ba Krais; na ni iponda saṅga lau di mabiisabeno, o mawele bwa monyeṅge na monyeṅge mondene.

14 Bonam na binyo ye te na o loabe o nyulo dina da Krais; ebanja Mudii n a saṅga na Loba mu ja o moi anyo: o nyulo mudi mabu a toppisabe bubi, o mudi manyo a busisabe.

15 O si sedi to mo wo ya binyo a takisabe ka motu a bwan, to na moibedi, to na moboledi a bubi, to na motu nyi maiṅgeli eyala o bwambu ba batu ba pepe.

16 Ye te mo wo a takisebe ka motu a Loba, o si sedi mo a soli; esedi mo a busise Loba o nyulo di dina.

17 Ebanja e de iponda ya bekaisedi, e baiye o ndabo a Loba: ndi e sele baiye te na biso, njika isu la babo ba si dube molaṅgo ma Loba ma bwam e.

18 Ye te na basaṅgedi ba oṅgisabe mene, ? O wene babubi na bambindu ba maleano e.

19 Na ndi, babo ba ene ndeṅge ponda na gemia da Loba, esedi babo ba boli mo beneṅgedi midii mabu na bebolu ba bwam, ka na o boso ba Mowekedi ma mbadi.

BEPASI, V.

MIDUN ma batu me o tetin anyo na sosumia, mba pe na e ndi modun, na mbuṅ a betakisedi ba Jezu Krais; monoṅgedi pe ma isaṅga nyi maala biisabe:

2 O dese beembe ba Loba mu e o tetin anyo, o noṅgo beenedi bau, se to na ṅgiṅnya, ndi na beemedi, se to na bima ba si saṅgi, ndi na bobia ba aṅgamedi.

3 To na ka basaṅgo o moi a esaṅgwedi a Loba, ndi o be beembane ba mwemba.

4 Na ni iponda motatteri ma boso a maleabe, binyo o makusa ekoto ya isaṅga nyi si mawo.

5 A binyo basadi pe, o sibise binyomene wasi a midun, e, binyo bese o bẹ wasi a mo wo na nune, bọtisebe na besibisedi; ebanja Loba a eka bakambwa, ndi a bolino ndọlo na mo nyi sibisabe o molema.

6 Sibise binyomene wasi a dia da Loba a ńgiń-nya, na na a mibusise binyo o iponda au mene:

7 Eleno n latu ese a molem i o moi ari; ebanja o dube binyo.

8 O jadute binyomene na jaŋgwen: moasiń-re i anyo, devoli mene, ka ńgila a bwambi, a daŋgwa o midi mese a pulise nu a madano;

9 O eki mo bwambi, o nyulo jẹmia, o biino na bi betakisedi mene be bomane bona saŋgo anyo ba bẹ o wasi.

10 Ndi Loba la ndọlo ese, nu nyi a beli biso na saŋga lau la bwindia o nyulo Krais Jezu, ni iponda o takisabe isun iponda a malundise binyo, a matiŋgami, na ẹmbise, a manenŋeli binyo.

11 Besesedi na dibobi be bẹ na mo mba na mba. Amen.

12 O nyulo dia da Silvano, muna saŋgo nambadi ka na na laŋga na tila na binyo isun, leeli no na biiseno na dini dẹ ndi ndọlo a mbadi a Loba, otin ndi o temino.

13 Nu nyi a possobe mwemba manyo o Babulon, a soma binyo; Mark pe, muna am.

14 O soma mo wo na nune na besopedi ba ndọlo. Mosaŋgo mo bẹ na babo bese ba bẹ o Krais Jezu. Amen.

KALATI YA PETAR, II.

EPASI, I.

SIMON Petar, montu na mololoma ma Jezu Krais; o babo ba kusi nika jēmia ya bwam na biso, o betemedi ba sii ba Loba, na Saŋgo asu Jezu Krais;

2 Ndọlo na mosaŋgo mu tōndone na binyo, o nyulo dibie da Loba, na Jezu Saŋgo asu.

3 Ponda na ŋgiŋmya au nya bosaŋgi e boli biso mambu mese ma mẹ o lōŋge na bowan ba Loba, o nyulo dibie da nu nyi beli biso o isaŋga na nya belema bau bwam.

4 O nyulo nika a boli na biso makaki ma buki mandene na bwam; na o nyulo mano, binyo o mawele timba banoŋgedi ba bowan ba Loba, o eni o oŋgisabe na bebọdu bu bẹ o wasi na bepuledi ba bubi.

5 Ndi o nyulo au bola titimbi yese na jēmia danya o wele pe bwambi; ndi na bwambi, o wele pe dibie;

6 Na o dibie, ilamba la nyulo; na o ilamba la nyulo betattedi; na o betattedi bowan ba Loba;

7 Na o bowan ba Loba bwam ba bona tite; na o bwam ba bona tite ndọlo.

8 Ebanja mano mambu ma mẹ o tetin anyo na lunda, be timbise binyo na o si mabẹ ndi bwala to be titi bepuma o dibie da Saŋgo asu Jezu Krais.

9 Ndi nu nyi si bene mano mambu, a ẹ ndima, a si wele ene itum; a baŋsani pe na a ta a saŋgisabe na miubi mau ma edun.

10 Na ndi A bonati, bwam na binyo, o bola

molema o tiŋgami bebeledi banyo na bepossedi: ebanja o boli te mano mambu binyo si makọ tom;

11 O nyulo dini, beaŋgamedi bindene e mabolabe na binyo o ekumbu ya bwindia ba Saŋgo asu Jezu Krais.

12 Na ndi na si maba sani o wana mano mambu na jongele danyo, to na binyo o biino mo, to o tiŋgabe na bini ba mbadi.

13 Ndi iponda na ẹ o munu monọko na biana e dẹ ndi bwam, o puŋgwa binyo o wanino mano mambu na joŋgele danyo.

14 Na biino na iponda ititi tum na masumwa munu monọko mam, ka na Saŋgo asu Jezu Krais a ta a lea mba.

15 Ndi na ẹmedi keka, o iponda nyi maale ịpọ o mbusa kwidi am, o maalia mano mambu ma joŋgedi danyo bibi bese.

16 Ebanja biso di si bupe makeku mapoŋgobe na mawondon, ni iponda biso di biiseno binyo ŋginŋya na bepoedi ba Saŋgo asu Jezu Krais, ndi miso masu mẹ ndi mbuŋ ya bondene bau.

17 Ebanja a kusino na Loba Tite, edube na isaŋga, ni iponda doi di wuno o moi au nika nya o nyulo e esaŋga di ndene; di ọna, Nunu ndi ẹ Muna am nyi tondabe, na boo mo ndọlo.

18 Na dini doi di wu na te na moi di singi, ni iponda di tano na mo o moi a moduŋgo mosaŋgi.

19 Biso di bene pe beyala ba betoppedi nyi tiŋgami a buka; o dini ndi o boli bwam o alia mo na kaŋ ka na mwaie mi saŋgise o uma a muititi na te na bunya bu pọ, na ŋgiŋgiti a bunya e poi o molema manyo:

20 O sele bia dini, na betoppedi ba mudii ba betiledi bi si bene bekwali ba diuta.

21 Ebanja betoppedi ba mudii bi si ta bi lome

ponda gemia da motu; ndi batu ba kwali ua Loba o nyulo Mudii mosaŋgi.

BEPASI, II.

NDI batoppedi ba mudii ba lobaŋgo ba ta pe tetiu a batu, ka na baleedi ba lobaŋgo ba maala daŋgwa o tetiu anyo, babo ba wane na besuka beleedi badibumbe, ndi ba baŋga Saŋgo nyi andi babo, ndi ba mawane nyamse o moi abu mula.

2 Gita ba maala bupe o maŋgia mabu ma bubi; ndi o nyulo abu ŋgia a mbadi e makwalabele bubi.

3 Ndi o nyulo milema ma bubi ba maandise binyo na beyala ba mawondon: bekwesedi babu bi si indedi dibumbe dabu di si kwidino evo.

4 Ebanja Loba a si saŋgwi te anjeli bena ba boli bubi, ndi pumbino babo wasi o uma itaka a bake babo o ŋgokobi nya muititi, neŋgebe na te na iponda a bekaisedi;

5 Ndi a si saŋgwi mundi ma kwoŋ, ndi a neŋge Noa, motu a lundise lombi, molaŋgwedi ma betemedi ba sii; a wana belbisedi ba madiba o moi a batu ba si alia bowan ba Loba.

6 A atoeli mundi ma Sodom na Gomorra o diburu, a kwese babo na dibumbe, a timbise babo jembani na babo ba maala daŋgwa e si be ka Loba.

7 Ndi a saŋgwi Lot, motu etem na sii nu nyi a ta a pidi na bekwali ba nbindu ba babubi.

8 Ebanja nu motu a bosaŋgi, a ja pulisane abo, o enino na siŋgino a takise mudii mau ma bosaŋgi na beboledi babu ba bubi, bunyate;

9 Saŋgo a bii neni a masaŋgwano batu ba bowan ba Loba, o nyulo bekekisedi, na neŋgeli batu ba bubi wasi a be kokiseli na te na bunya ba bekaisedi:

10 Ndi o boso bano daṅgwa ponda na beyubo o tetin a bepuledi ba bubi na mbindu, ba baṅga baanedi, ba be̱ bwambi, ba bene ge̱mia a bwambi; ba si boo bo̱ṅgo na ba toppo babi o nyulo besaṅgedi;

11 Ndi anjeli, ba ba buka na ṅgi ṅnya na ṅgum, ba si wani bakele a bwambi diṅgise babo o boso ba Saṅgo.

12 Ndi bano batu ka nyama a eidi nyi si bene boṅgo, yabe na be noṅgedi na nyamsedi, ba toppino bubi o nyulo mambu babe ba si biino; ndi ba maala nyamsebe na bam na bebo̱du babu, ba maala kusa bowen ba mbindu abu:

13 Ndi ba langa mo ka moyan o bola mbamba o iponda mwese, ba be̱ maton na mi sisaṅgi, ba timbise mawondon mabu o jokwa ni iponda ba da ndema na binyo,

14 Ba bene miso funda na mosaṅgi, ba si wele jesedi bubi; ba neṅge epese o nyulo midii ma si sikimedi; ba bene molema mu mawo̱mise na belemo baekon, ba be̱ ndi bana ba lo.

15 Ba timbi mbusa na ṅgia a bwam, ba aluno o eidi, ba bupe belemo ba Balaam muna a Bosor, nu nyi a to̱ndi mosanwidi ma tiri bosaṅgi;

16 Ndi a domabe o nyulo bubi bau, nyama au mbuki a kwali na doi da motu, a [illegible] a nu motu motopperi.

17 Bano ba be̱ ndi bebulu bi si bene madiba, diwindi-windi di mayengane na moudi; [illegible] ninda ma muititi mu neṅgebe na babo mba na mba.

18 Ebanja ni iponda ba kwali beyala bindene ba kumba, na ewolo, ba wondo o nyulo bepuledi ba beyubo na banjo, babo ba ta ba oṅgisabe na babo ba ja o bewusedi.

19 Ba kakane babo wonja, ndi babomene ba be̱

ndi bautu ba bebo̱du; ebanja o nyulo nji motu a wanabe wasi, o nyulo au mene a wanabe o bakum.

20 Ebanja ye̱ te na ba oŋga ebo̱du ba mu mundi, o nyulo dibie da Saŋgo Mooŋgiseri Jezu Krais, ndi ba timbi diŋgani pe otin, na wanabe wasi, isu labu di buki na bubi bebairi babu.

21 Bwam na babo ko ba si ta ba bia ŋgia a bosaŋgi, ndi ba biino mo ba timbino mbusa o nyulo beyala ba bosaŋgi e bolabe na babo.

22 Ndi e poino na babo ponda na bekwaledi ba mbadi na; Moo̱ e tin bino na bedoa bau; ŋgoa nyi owabe, e timbi ewuŋgulani o nyulo dibo.

EPASI, III.

A BANDULO, di kalati a mbusa na tila na binyo; o dini kalati na pala puŋgwa bobia bosaŋgi banyo, o joŋgeli;

2 Na binyo o maoŋgedi beyala be ta be kwalabe o boso na batopperi ba mudii, na mbenda a Saŋgo na Mooŋgiseri, bolabe na bamololoma.

3 Sele biino dini, bamaokwa ba maala po̱ o minya manyo misukan, ba madaŋgwa o nyulo bepuledi babu ba bubi,

4 Ba kwali, O wene dikaki da bepoedi bau di e̱no; na te na iponda basaŋgo ba kwidino eyo̱, mambu mese ma tiŋganni nika na beboteri ba bewekedi.

5 Ebanja ya dini dambu ndi ba e̱medi be̱ belema, na o nyulo eyala ya Loba moi mu tano o iponda kwo̱n, na wasi wekabe ya madiba, na o nyulo madiba;

6 O nyul'au, wasi e tano, e ta e lo na madiba, e nyamsebe:

7 Ndi moi na wasi yi e̱ tatanu, o nyulo eyala

au be neŋgebe mbusa, be aledi o nyulo wea na te na bunya ba moka, na benyamsedi ba batu ba bubi.

8 Ndi a bandulo, o si bɛ belema ba dini dambu di wo, na bunya bo wo buɛna Saŋgo ka na ikuli a mibu, na ikuli a mibu ka na bunya bo wo.

9 Saŋgo a si teme mbusa o nyulo dikaki dau, biana duŋgo ba mala igano o sukulani; ndi a ɛ itum a betattedi na biso, a si ɛmedi na mo wo a nyami, ndi na bese ba maala pɔ o jatoeli.

10 Ndi bunya ba Tite bu maala pɔ o moi anyo ka moibedi a bulu; o tetin au moi mu matomba na etɔto ndene, bewekedi ba moi ba manyamwabe na iididi a bwambi; wasi pe na bebolu bu bɛ otin, ba maala dis.be na bam.

11 O ene na mano mambu mese ma maala nyamwabe, njika nya batu e dɔlo na o bɛ, na bekwaledi bese bosaŋgi na bowan ba Loba.

12 Ombwino na pulino na molema ma tɔ bepoedi ba bunya ba Loba; otin ndi moi a madiseno, ba maala nyamwabe, na bewekedi ba moi be manyamwe na iididi a bwambi!

13 Ndi biso, ponda na dikaki dau di tatta na moi mopenya na wasi a penya, otin ndi bosaŋgi bu bɛ.

14 Na ndi a bandɔlo, o ene na o ombwano mambu nika, o bɛ titimbi na o madiabe na titi eton, to njom o miso mau, o mosaŋgo.

15 O laŋga pe na itum a betattedi ba Saŋgo asu dɛ ndi joŋgise; nika na nyandɔlo asu muna tite Paul ponda na beaŋgwedi be bolabe na mo, a ta a tilabe na binyo;

16 Ka na o kalati au ese a kwali o nyulo mano mambu; o tetin au dɛ na mambu o biino mo bɛ ndi bwambi, ndi babo na ba lema, ba si tiŋgabe

ba yombise, ka na betiledi pe bepepe na te na benyamsedi babu.

17 A bmyo bandolo, o eni na binyo o biino mano mambu o iponda boso, o bia pon, ko na binyo pe o madutabe one o nyulo bewusedi ba nya bubi, ndi o ko asi na betiṅgedi banyo.

18 Ndi o nyaka na ndolo na dibie da Saṅgo asu na Mooṅgiseri Jezu Krais. Isaṅga di be na mo tatanu na bibi bese. Amen.

KALATI YA JON, I.

EPASI, I.

Di di tano na te na beboteri, di na biso di ta di siṅga, di ta di ene na miso masu, di di ta di omboo, na maa masu ma alia, Eyala mene ya lōṅge.

2 (Ndi ce lōṅge e ta e biisabe na biso, na di eni, na di teme mbuṅ di laṅgwa na binyo ce lōṅge la bwindia nyi tano na Tite, ndi di biisabe na biso:)

3 Di na biso di ta di eni na di siṅgani, biso di laṅgwo na binyo, na binyo o ma be banoṅgedi na biso: nambadi benoṅgedi basu be na Tite, na Muna au Jezu Krais.

4 Ndi mano mambu di tili na binyo, na monyeṅge masu mo ma lundi.

5 Ndi dini de miaṅgo mena di siṅgi na mo, na di laṅgwa na binyo: na Loba ndi de mwaie, na na mo muititi mu titi tom.

6 Ye te na biso di kwalana, di be banoṅgedi na mo, ndi di daṅgwa o muititi, di e ndi lobaṅgo, di si boli mbadi:

7 Ye te na di dañgoo o mwaie, ka na mo pe a e o mwaie, di bene benoñgedi na mo wo na nune; na maiya ma Jezu Muna au a sañgise biso onyulo miubi mese.

8 Ye te na di ona, di si bene bubi, di mawondo bisomene, mbadi di titi na biso.

9 Ye te na di puseli bubi basu, a e ndi mbadi na betemedi ba sii o tombise bubi basu, na sañgise biso o nyulo mbindu nyese.

10 Ye te na di ona, na biso di si boli bubi, di timbise mo nya lobañgo, ndi eyala au e titi na biso.

BEPASI, II.

A BANA bam basadi, mano mambu na tiledi na binyo, na o si bola bubi tom. Motu a boli te bubi, di bene motopperi o boso ba Tite, Jezu Krais nya bosañgi.

2 Ndi a e ndi mowaledi ma miubi masu; se to na miubi masu mene; ndi na wasi nyese pe.

3 Ndi na dini biso di bene dibie, na di biino mo, ye te na di neñge mbenda au.

4 Nu nyi a kwali na, Mba na bia mo, ndi a si neñgino mbenda au, a e ndi nya lobañgo, mbadi e titi na mo.

5 Ndi nu nyi a neñge eyala au, nambadi ndolo a Loba e borisabe na mo: o nyulo nika, biso di bii na di be na mo.

6 Nu nyi a kwali na, a ja o tetin au, e añgamedi na mo a dañgwa ka mo pe a madañgwano.

7 A bonati, na si tili eanedi e penya na binyo, ndi eanedi edun, ye na o aledi o nyulo beboteri. Mbenda edun ye ndi eyala mene na binyo o ta o siñga o nyulo beboteri.

8 Ndi pe eanedi e penya na tiledi na binyo, dini

e̲ mbadi na mo na binyo; ebanja muititi mo ma tomba, ndi mwaie nyi e̲ mbadi mu lea momene.

9 Nu nyi a kwalina na e̲ mwaie, ndi a asiñge muna a saŋgo, a e̲ muititi na te na o eñge.

10 Nu nyi tọndi muna a sango au a ja o nyulo mwaie, ndi to dibau di titi na mo.

11 Na nu nyi a asiñge muna a saŋgo au a ja o muititi, a madaŋgwa o muititi, a si bii to uma a maalano, ebanja mu muititi mu dimse miso mau.

12 Na tiledi binyo a bautu basadi ebanja miubi manyo ma tombisabe o nyulo dina dau.

13 Na tiledi biñyo basaŋgo, ebanja o ta o bia mo na te na beboteri. Na tiledi binyo A mipesa ma batu, ebanja binyo o ko̲medi nya bubi. Na tiledi binyo, bana basadi, ebanja binyo o bii Tite.

14 Na ta na tila na binyo, basaŋgo, ebanja binyo o bia mo nyi e̲ na te na beboteri. Na ta na tili na binyo A mipesa, ebanja binyo o e̲mbam; na eyala a Loba e jaino na binyo, ndi binyo o ta o ko̲medi nya bubi.

15 O si tọndi wasi, to be̲ ndi mambu mae̲ tetin a wasi, Ye̲ te na motu a tọndi wasi, ndo̲lo a Saŋgo e titi na mo.

16 Ebanja mese ma me̲ o wasi, bepuledi ba beyubo, bepuledi ba miso, na kumba ya lõñge, be si ta o nyulo Tite, ndi o nyulo wasi,

17 Ndi wasi e matomba one, na bepuledi bau: Na nu nyi a boli ge̲mia da Loba, a ja mba na mba.

18 A bana basadi, dini di e̲ isukan a iponda; ka binyo o ta o siñga na nya-baŋgi-krais, a maala po̲, ndi tatanu bae̲ gita ba baŋgi-krais; o nyulo na biso di bii e be̲ ndi isukan a iponda.

19 Babo be as.mwe na biso, ndi ba si ta ya biso: ye̲ te na ba ta na biso ko ba maja na biso;

ndi ba asumwe na biso, na ndi ba mabiisabe na bese ba titi ya biso.

20 Ndi binyo o bene joki o nyulo Nya Bosaŋgi, ndi binyo o bii mambu mese.

21 Na si tila na binyo, ebanja binyo o si biino mbadi, ndi ebanja o bii mo, ndi ebanja dibaŋgo di si be na mbadi.

22 ? Nja nyi e nya lobaŋgo, ko nu nyi diŋgi-penda na Jezu a e ndi Krais, a e ndi nyibaŋgi krais, nu nyi diŋgi-penda na Tite na Muna.

23 To nja nyi diŋgi-penda Muna, nu a si bene Tite: nu nyi puseli muna a bene pe Tite.

24 Na ndi esedi di diena binyo o ta o siŋga na te na bebɔteri di ja na binyo. Ye te na di o siŋgani na te na bebɔteri di ja na binyo, binyo o matiŋgabe na Muna na Tite.

25 Dini dɛ ndi dikaki dɛ na mo a ta a kakane biso, lɔŋge la bwindia mene.

26 Mano mambu na tilino binyo o nyulo babo ba bawondo binyo.

27 Ndi bɛokedi be na binyo o ta o kusa na mo, be ja na binyo, ndi o si pulise pe na motu a leele binyo; ndi ka na bɛokedi bau be leelino binyo o nyulo mambu mese, na ba bɛ ndi mbadi, be titi dibaŋgo, ndi ka na a ta a lea binyo, o ja na mo.

28 Ndi tatanu a bana basadi, o ja na mo; na ni iponda a biisabe, biso di mabene malakako, se to bosɔlo o boso bau o bepɔedi bau.

29 Yɛ te na binyo o bii na mo a e bosaŋgi, o bii pe na bese ba bɛ bosaŋgi ba yabe na mo.

BEPASI, III.

OMBWA, njika nya ndɔlo Tite a boli biso na biso di mabelebe bana ba Loba: o nyulo dini, wasi ba si bia biso, ebanja ba si biino mo.

2 A bandolo, tatanu biso di bẹ ndi bana ba Loba, ndi e si biisabe njika nya di maala bẹ: ndi biso di bii na ni iponda di biisabe, biso di mabẹ ka mo, ebanja di maene mo ka na a ẹno.

3 Ndi motu nyese nyi bene dini dipita na mo, a sangise momene, ka na mo a ẹ ndi bosangi,

4 Motu nyese nyi bolino bubi, a buleli mbenda; ebanja bubi dẹ ndi bebuledi ba mbenda.

5 Ndi binyo o bii na mo a ta a biisabe, na a manongo one miubi masu; na mo bubi bu titi otin tom.

6 Motu nyese nyi dube na mo, a si boli bubi; to nja a bolino bubi a si ta a ene mo, to a bia mo.

7 A bana basadi, o si sedi to mo wo a wondo binyo; nu nyi bolino bosangi a ẹ ndi bosangi, ka na mo a ẹ ndi bosangi.

8 Nu nyi a bolino bubi a ẹ ndi ya devoli; ebanja Devoli a bolino bubi na te na beboteri. O nyulo au Muna a Loba a biisabe, na a mawele nyamse bebolu ba Devoli.

9 To nja a yabe na Loba a si bolino bubi; ebanja mbolako au e jaino na mo: ndi a si boli bubi, ebanja a yabe na Loba.

10 Na dini, bana ba Loba ba biisabe, na bana ba Devoli; to nja a si bolino bosangi a titi na Loba, to mo nyi a si tondi muna sango au.

11 Ebanja miango na binyo o singa o nyulo beboteri dẹ ndi na di matondi mo wo na nune.

12 Se to ka Kain nu nyi ta ya nya-bubi, na a boo muna sango au. Ndi njika dambu a boono mo e. Ebanja bebolu bau mene bẹ ta ndi bubi, na bebolu ba muna sango au bẹ ndi bosangi.

13 A bonati, o si uba yẹ te na wasi e asinge binyo.

14 Biso di bii na di matomba one o kwidi na to

na lōńge, ebanja di tọndi bona saṅgo; nu nyi si tọndi muna saṅgo a jai ndi o kwidi.

15 Nu nyi a asiṅgi muna saṅgo au a e ndi motu a bwane; ndi binyo o bii na to motu a bwane to mo wo, lōńge la bwindia di si ja na mo.

16 O nyulo dini ndi biso di ene ndọlo a Loba, na a neńge lōńge lau o wasi o nyulo asu: ndi di aṅgamedi na biso di neńge lōńge lasu wasi o nyulo bona tite.

17 To nja a bene bima ba munu mundi, a enino muna saṅgo au na bepuledi, ndi a kwese bwam bau ba ndedi diṅgise mo, neni ndọlo a Loba e jano na mo e.

18 A bana bam basadi, o si sedi biso di tọndi na eyala mene, ndi na bebolu na mbadi.

19 O nyulo nika biso di biino na di e ndi ba mbadi, na di malọkomedi milema masu o boso bau.

20 Ebanja milema masu mi kwese te biso, Loba, lo e ndi bondene buki milema masu, a biino mambu mese.

21 A bandọlo ye te na milema masu mi si kwese biso, di bene malakako na Loba.

22 Na to njika dambu di baise di mokusa na mo, ebanja di neńge mbenda au, na di bola mano mambu mena ma dọli o miso mau.

23 Dini de ndi eanedi au na di madube dina da Muna au Jezu Krais, na ja tọndone wo mo na nune, ka na a boli biso beanedi.

24 Nu nyi neńge beanedi bau a jaino na mo, na Loba pe na mo. O nyulo nika di bii na mo a ja na biso o nyulo Mudii muena a boli biso.

BEPASI, IV.

A BANDOLO, o si dube midii mese, ndi o keke

midii, ngo na me wu ndi na Loba: ebanja gita la batopperi ba lobañgo ba madañgwa o wasi.

2 O nyulo dini binyo o mabii Mudii ma Loba: Midii mese mi langwedino na Jezu Krais a ta a poi o beyubo, mue ndi ya Loba.

3 Na midii mese mi si lañgwedino na Jezu Krais a ta a poi o beyubo, mi titi na Loba. Dini de ndi mu mudii mueno o siñgani na e maala po: ndi tatanu e e ndi o wasi.

4 Binyo bana basadi o e ya Loba, ndi o ta o komedi, ebanja nu nyi e na binyo a buki nu nyi e o wasi.

5 Babo ba be o nyulo wasi: na ndi ba toppino nyulo wasi, na bawasi ba siñgani babo.

6 Biso di be o nyulo Loba; nu nyi biino Loba a siñgani biso, nu nyi titi na Loba a si siñgani biso. O nyulo dini ndi di biino mudii ma mbadi na mudii ma bubi.

7 A bandolo, esedi biso di tonde mo wo na nune; ebanja ndolo de ya Loba, na motu nyese nyi tondi a yabe na Loba, a bia pe Loba.

8 Nu nyi si tondo, a si biino Loba; ebanja Loba le ndi ndolo.

9 Na dini ndolo a Loba e biisabe o nyulo asu, na Loba lo lomi mpoma mau ma Muna o wasi, na na biso o nyulo au di mabe mowenya.

10 Otin ndi ndolo nyi eno, si to na biso di tondi Loba, mo ndi a sele tondi biso, ndi a lomi Muna au, mowaledi a miubi masu.

11 A bandolo, ye te na Loba a tondi biso nika, e añgamedi na biso di tondone mo wo na nune.

12 To motu a si ta a ene Loba to njika iponda: ye te na biso di tondone, Loba a jai o tetin asu, ndi ndolo au e lunda o tetin asu.

13 O nyulo dini di bii na biso di jai na mo, na

mo pe o tetiu asu, ebanja a boli biso Mudii mau.

14 Ndi di ta di ene, na di laṅgwa, na Tite a lomi Muna, moonḡiseri a wasi.

15 Nu nyi puseli na Jezu a e̱ ndi Muna a Loba, Loba di jai na mo, mo pe a jai na Loba.

16 Ndi biso di ta di bia, na di dube ndo̱lo nyie̱ na Loba a bene o nyulo biso. Loba loe̱ ndi ndo̱lo, nu nyi jai na ndo̱lo a jai pe na Loba, na Loba pe na mo.

17 Otiu ndi ndo̱lo di bo̱risabe na biso, na biso di bene malakako o bunya ba moka: ebanja ka na mo a e̱no, nika pe biso di be̱ o munu mundi.

18 Bo̱ṅgo bo titi na ndo̱lo, e, ndo̱lo nyi bo̱ri e pumba bo̱ṅgo one; ebanja bo̱ṅgo bu bene betakedi. Nu nyi a boo bo̱ṅgo a si bo̱risabe na ndo̱lo.

19 Biso di to̱ndi mo, ebanja mo ndi a sele to̱ndi biso.

20 Ye̱ te na motu a kwali na, Na to̱ndi Loba, ndi a asiṅge muna saṅgo au, a e̱ ndi motu dibaṅgo: nu nyi si to̱ndi muna saṅgo mue̱ na a enino, neni so a mato̱ndo Loba, nu nyie̱na a si eni.

21 Dini jongedi di bene o nyulo au. Na nu nyi to̱ndi Loba, a to̱ndi pe muna saṅgo au.

BEPASI, V.

Motu nyese nyi dube na Jezu a e̱ ndi Krais, a yabe na Loba: na motu nyese nyi to̱ndi mo nyi yaino, a to̱ndi pe nu nyi yabe na mo.

2 O nyulo dini ndi di biino na di to̱ndi bana ba Loba, ni iponda di to̱ndi Loba, na neṅgeli beanedi bau.

3 Ebanja dini de̱ ndi ndo̱lo a Loba na na biso di neṅge mbenda au; na. beanedi bau be titi ndutu.

4 To njika motu a yabe na Loba, a komedi wasi;

ndi dini de ŋgiŋnya nyi komedino wasi, jemia lasu mene.

5 Njika mo nyi komedino wasi e, ko nu nyi dube na Jezu a e ndi Muna a Loba e.

6 Nunu ndi nu nyi poi o nyulo madiba na maiya, Jezu Krais: se to na madiba mene, ndi o nyulo madiba na maiya. Ndi Mudii mue mu nyi boli mbuŋ, ebanja Mudii mu e mbadi.

7 Ebanja ba be ndi babalu ba teme mbuŋ,

8 Mudii, na madiba, na maiya: bano balalu ba dolisane na mo wo.

9 Ye te na di kusi te mbuŋ a batu, mbuŋ a Loba e buki: dini ndi die mbuŋ a Loba na mo a ta a laŋgabe o nyulo Muna au.

10 Nu nyi a dube Muna Loba, a bene mbuŋ na mo momene: nu nyi si dube Loba, a timbise mo nya-lobaŋgo: ebanja a si dube mbuŋ Loba a boli o nyulo Muna au.

11 Na dini de ndi mbuŋ, na Loba a boli na biso lōŋge la bwindia, ndi dini ge ndi na Muna au.

12 Nu nyi bene Muna, a bene lōŋge; nu nyi si bene Muna a Loba, a si bene lōŋge.

13 Mano mambu na tili na binyo nyi dube o dina da Muna a Loba; na binyo o mabia na o bene lōŋge la bwindia, na o matiŋgami dube o dina da Muna a Loba.

14 Dini de ndi malakako mena di bene na mo, na ye te na di baise to njika dambu ponda gemia dau, a siŋgani biso.

15 Ye te na di bia na a siŋgani biso na to njika dambu di baise, di bia pe na di bene di dambu na di pulise o nyulo au.

16 Ye te na motu a ene muna a saŋgo au a boli bubi nyi si be na kvidi, a mendi baise, ndi a mabola mo lōŋge, o nyulo babo ba boli bubi se

to na te na kwidi. Bubi bue na te na kwidi: na si kwala na a makane o nvulo au.

17 Bese be titi bosaŋgi bẹ ndi bubi; bubi bu ẹ bi si te na kwidi.

18 Biso di bia na motu nyese a yabe na Loba, a si boli bubi: na nvi yaino na Loba a neŋge momene, ndi nva bubi a si tuppi mo.

19 Biso di bia na di bẹ na Loba, na wasi nyese ba na iga o dia da nva bubi.

20 Biso di bia na Muna a Loba a poi, ndi a boli biso dibie, na di mubia mo nvi ẹ mbadi; ndi biso di eno na mo nvi ẹ mbadi, o Muna au Jezu Krais. Dini dẹ ndi Loba la mbadi, na lōige la bwindia.

21 A bana basadi nenge binyomene itum na losue. Amen.

KALATI YA JON, II.

MODUN, o nyaŋgo mopossedi na bana bau, nu na boo ndọlo na mbadi; ndi se to mbamene, ndi na baa bese ba bia mbadi;

2 O nyulo mbadi ni jai o tetin asu, ndi e mabẹ na biso mba na mba.

3 Ndọlo dẹ na binyo, ndedi pe na mosaŋgo o nyulo Loba Tite, na Saŋgo Jezu Krais. Muna a Tite, o mbadi na ndọlo.

4 Na ta na bwa monyeŋge bwambi na na soino bana boŋgo ba daŋgwano na mbadi, ka na biso di kusino mbenda o nyulo Tite.

5 Ndi tatanu, na sosumedi ua, A nyaŋgo, se to na ka na tila na ua mbenda e penya, ndi di na di ta di kusi o nyulo beboteri, na na biso di matọndo mo wo na nune.

6 Dini de̱ ndi nḏlo na biso di daṅgwa ponda mbenda au. Dini ndi de̱ beauedi, be̱na binyo o ta o o siṅga na te na beboteri, nika mene ndi o madaṅgwano.

7 Eban a bawondedi bagita ba iṅgedino o wasi; babo ba si e̱ nedi toppo na Jezu Krais a ta a poi o beyubo. Dini ndi de̱ mo vondedi, na nya diṅgise Krais.

8 O o nowa na binyo mene, na na binyo o si pumbia mano mambu na biso di bolino, ndi o kusi bowen be e lun li.

9 To nja nyi boli bubi, a si ja na beleedi ba Krais a si bene Loba. Nu nyi a ja na beleedi a bene pe Tite, na Mana.

10 Ye̱ te na mo wo a poi na binyo, n li a si wani bini beleedi, o si kusi mo o ndabo oṅgo, to o si iṅgeli mo bonam ba Loba.

11 Ebanja nu nyi a bolino mo bonam ba Loba, a e̱ ndi monoṅgedi ma bebolu bau ba bubi.

12 Na pula tila mambu gita, ndi na si matila na dipapa na diwin li; ndi na lakise na maala po̱ na binyo na toppo o boso na boso, na na monyeṅge masu mu ma lunda.

13 Bana ba ari oṅgo, mopossedi, ba soma ua. Amen.

KALATI YA JON, III.

MODUN o Gaio, nya ndo̱lo, nu na boondo̱lo o mbadi.

2 A nya ndo̱lo, na pula na o nyulo mambu mese o mato̱ndone, na o mabe̱ bwam, nika na mudii moṅgo mu tōndone.

3 Ebanja na boo monyeṅge bwambi ni iponda

bona tite ba poi ba boli mbuṅ o nyulo mbadi oṅgo, ka na yie̱na o daṅgwa na mbadi

4 Na si bene monyeṅge mu buki bini, na siṅga na bana bam ba daṅgwe na mbadi

5 A nya ndo̱lo, o bolino bebolu a bwam to njika dambu mene o bolino na bona tite, na ben ba batu:

6 Babo ba ta ba boli mbuṅ ba ndo̱lo oṅgo o b so ba mwemba: babo ye̱ te na o oṅgwane na ilondo labu o mabola bwa n:

7 Ebanja o nyulo dina da Jezu ba aluno o mudi na mudi ba si no gino to dambu da Basibii.

8 Bwam na biso o alia bano, na na biso di mabe̱ baoṅgwanedi ba mbadi.

9 Na tiledi dambu na mwemba ndi Diotrefe nu nyi a bwa ndolo o be̱ boso o tetin abu, a si kusi biso.

10 Na ndi ye̱ te na poi, na maoṅgeli bebolu bau be̱na a boli; bekwaledi bau diṅgise biso na beyala ba bubi. ndi a si do̱lisani na dini mene, a si kusi bona tite, ndi a baṅgani babo ba puli kusi, a paṅga babo o nyulo mwemba.

11 A bando̱lo o si bape dambu da bubi, ndi bwam. Nu nyi bolino bwam a wu na Loba: nu nyi boli bubi a si ta a ene Loba.

12 Demetrio, a bene dina da bwam na baa bese, na o nyulo mbadi pe mene: e. biso pe de̱ ndi mbuṅ: ndi o bii na mbuṅ asu ye̱ ndi mbadi

13 Na ta na bene gita la mambu o tila na ua, ndi na si ma tili na ua na diwindi na esau.

14 Ndi na lakise na tatanu na maene ua, na biso di matoppo̱ boso na boso. Mosaṅgo ma be̱ na ua. Makom masu ma soma ua, O soma makom moṅgo na mina mabu.

KALATI YA JUDE.

JUDE moutu a Jezu Krais, muna saṅgo a James; o babo ba bwabe ndo̱lo na Loba, Tite, na neṅgebe o Jezu Krais.

2 Ndedi be̱ na binyo, mosaṅgo na ndo̱lo be tondone.

3 A bando̱lo, ni iponda na boli molema mese o tila na binyo o nyulo joṅgise mene, e do̱di na mba o tila na binyo na leele di na o maanana na nginṅya o nyulo je̱mia di ta di bolabe na basaṅgedi.

4 Ebanja duṅgo da batu ba ta ba iṅgea na isuka, babo ba biisabe mpoma na tilabe na bini bekwesdi; ba titi bwam ba Loba, ba timbise ndo̱lo a Loba lasu mbindu, ba baṅgani Saṅgo Loba mene, na Saṅgo asu Jezu Krais.

5 Ndi na pula wana binyo joṅgedi, to na o bii mambu mese neni na Saṅgo a suṅgwedi batu o nyulo eyundi ya Egipt, ndi o iponda mbusa a nyamse babo ba si dube.

6 Ndi anjeli pe. babo ba si aledi begedi babu ba boso, ndi ba dia mboa abu. a neṅgebe babo o ṅgo̱ko̱bi a bwindia, wasi muititi na te na bekaisedi ba bunya bondene.

7 Neni na Sodom na Gomorra, na mindi pe mi ta bebe, nika nya ba bolino babomene na mosuṅgi ma ngonderi, na bepuledi beyubo ba bubi, bano ba jisabe ka je̱mbani, ba aledi madiṅga wasi a wea ya bwindia.

8 Nikamene ndi bano ba naṅga ndo̱ti, ba welino mbindu na beyubo na babu, ba mia ba dibobi, ba kwali diṅgise bandene.

9 Ndi Mikal anjeli a boso, ni iponda a anana na Devoli o nyulo mbianba a Moses, a si wele wana diŋgise mo bakele ba dipama, ndi a ọna, Saŋgo a domia ua.

10 Ndi bano batu, ba toppo bubi o nyulo mano mambu mẹna ba si biino; ndi mano mambu ba soŋtani ka nyama a eidi na mano ba nyamse babomene.

11 Eboma na babo! Ebanja ba ta ba ala o ŋgia a Kain, ba nya miila ba bupe bewusedi ba Balaam o nyulo moseŋ, ba nyamsabe o bebupedi ba Korah.

12 Bano bẹ ndi madali o beipedi banyo ba ndọlo, ba dano na binyo, ba ulise bamene e si bẹ bọŋgo: ba bẹ ndi diwindi-windi ba titi madiba, ba alane o nyulo ŋgọ; ba bẹ ndi mieli, bepuma babu be anji bi si bene bepuma, ba widi ŋgeri ba, ba tumabe o nyulo miaŋga:

13 Ba bẹ ndi betọisedi ba bemune ba munja, ba pudi bosọli babu; ba bẹ ndi ŋgiŋgiti ni yeŋgea, na babo muititi ma bwambi mu neŋgebe mba na mba.

14 E. Hhanok pe motu samba na Adam, a laŋgwedi o nyulo bano; a kwali na, Ombwa, Saŋgo a poino na dum da lokuli la basaŋgedi bau,

15 O bola bekaisedi o moi a bese, na o lea bese ba si bene bowan ba Loba o tetin abu o nyulo bebolu babo bese ba bubi ba bolino, na bekwaledi bese ba bwambi be na babubi ba si bene bowan ba Loba, bese ba ta ba toppo diŋgise mo.

16 Bano ba bẹ ndi ba minyuyungu, ba si dọlisane, ba dangwa ponda bepuledi babu ba bubi: midumbu mabu mi toppino belundedi bandene, ba aledi bepossedi ba batu o nyulo moseŋ.

17 Ndi a bandọlo o oŋgeli beyala be ta be

kwalabe o iponda boso na bamololoma ma Saŋgo asu Jezu Krais;

18 Neni ba laŋgwedino binyo, na ba ba maokwe ba maala bē o iponda mbusa, daŋgwino ponda bepuledi babu ba mbindu.

19 Bano bē ndi ba ba abi babomene, nya beyubo, ba si bene mudii.

20 Ndi a bandōlo, binyo o lnŋgino binyomene na jemia danyo da bosaŋgi kanino na Mudii Mosaŋgi,

21 O nenge binyomene o ndōlo a Loba, ombwino na ndedi a Saŋgo asu Jezu Krais, na te na lōŋge la bwindia.

22 O nyulo duŋgo o kwese, na bapepe o alia ŋgebe; o si laŋga bese ka pō.

23 Ndi duŋgo o o ŋgise na bōŋgo, sumwino babo o nyulo wea: o asiŋgino mbōti mene nyi bene mitou ma beyubo.

24 Ndi na mo nyi wele neŋge binyo na bekwidi na bola binyo e titi njom o boso ba beombwedi ba isaŋga lau na monyeŋge mondene.

25 O Loba lo wo momene Moongiseri asu o nyulo Jezu Krais Saŋgo asu, bosaŋgi bo bē na bondene, ŋgimnya na ngum, o boso bōponda, na tatanu, na o mba na mba. Amen.

KALATI YA BEBIISEDI.

EPASI. I.

BEBIISEDI ba Jezu Krais, mɛ̱na Loba a boli mo, o leele bautu bau, ma mambu maala bɛ̱ tatanu; na mo a lomi, a leile o nyulo anjeli au o moutu au, Jon.

2 Nu nyi a boli mbuṅ̀ ya eyala ya Loba, na mbuṅ a Jezu Krais, na to njika dambu a enino.

3 Bonam na nu nyi laṅ̀gi, na ba ba siṅ̀gani beyala ba bini bebiisedi, na neṅ̀geli mambu mene ma tilabe otin: ebanja iponda nyiɛ̱ bebe.

4 Jon o miemba samba miɛ̱ o Asia; ndɔ̱lo na binyo na mosaṅ̀go, o nyulo mo nyi ta, nu nyi ɛ̱, na nu nyi maala pɔ̱; na Midii samba miɛ̱ o boso ba konda au;

5 Na o nyulo Jezu Krais, mbuṅ a mbadi, Nya-boso nyi yabe o nyulo kwidi, na moanedi ma kiṅe ya wasi. Na mo nyi tɔ̱ndi biso, na jowa biso o nyulo miubi masu o nyulo maiya mau,

6 Na a weka ekumbu, na prisi o Loba na Tite, na mo ndi isaṅ̀gi na dibobe di bɛ̱ mba na mba. Amen.

7 Ombwa, a poi na diwindi-windi, ndi miso mese ma maala eni mo; na babo ba ta ba pɔ̱tise mo; na mibia mese mɛ̱ o wasi ba maeya o nyulo au. E, buɛ̱ nika; Amen.

8 Saṅ̀go Loba a kwali na, Mba na ɛ̱ Alfa na Omega, bebairi na isu, nu nyi ɛ̱, na a ta, na nyi maala pɔ̱, Nya-ŭgum.

9 Mba Jon, muna saṅ̀go anyo, mwemba manyo na ndatu, na ekumbu na betatteri ba Jezu Krais, na ta o eyundi e belabe Patmos, o nyulo eyala ya Loba, na mbuṅ ya Jezu Krais.

10 Na ta o nyulo Mudii o bunya ba Saŋgo; na siŋgi o mbusa am doi dindene, biana moseba,

11 Mo na, Mba na ę Alfa na Omega, nyu sele na nyu sukan: Nika ndi o enino, o tila o kalati, na lomi mo o nyulo miemba samba mię o Asia, o Efesus, o Simurna, o Pergamo, o Tuatira, o Sardi, o Filadelfia, na o Laodisea.

12 Na mba na atoeli o jene doi di makwalani mba. Na ni iponda na atoeli, na ene beturukaŋ ba bebuŋgo samba ba gold;

13 Na o tetin a beturukaŋ ba bebuŋgo samba, mowo biana Mun'a motu, bǫtisabe na mbǫti o wasi a mataŋga, tiŋgabe o edue au na ŋgodi a gold.

14 Molopo mau na nyǫ au esaŋga ka nyǫ a moloŋgi, ka sino; miso mau ka na misonji ma wea;

15 Mwendi mau biana misomba ma bwam, ka na me nyamwa o dio; doi dau biana etǫto ya madiba ma gita.

16 Ndi a beni o dia dau da momi ŋgiŋgiti samba; o nyulo modumbu mau pǫ e sombisele mioso miba: beombwedi bau biana we e mapanye na ŋgiŋnya yau.

17 Na ni iponda na enino mo, na kǫ o miendi mau ka kwidi: na mo a neŋgeli dia dau da momi o nyulo am, a ǫna mba na; O si bwa bǫŋgo; mba ndi na ę nyusele na nyu sukan;

18 Nu nyi ę mowenya, nyi ta a wǫ, ombwa na ęno mba na mba, amen; na aledi lodubwan la kwidi na mundi ma kwidi.

19 Na ndi tila mambu męna o ta o eni, na njika mano mambu ma biana, na mambu ma maala pǫ o mbusa.

20 Besuka ba ŋgiŋgiti samba, yęna o ene o dia dam da momi, na betutukaŋ ba bebungo samba ba gold. Ngiŋgiti samba yę ndi anjeli ya miemba

samba: na beturukan ba bebuṅgo samba be̱na o eni, be̱ ndi miemba samba.

BEPASI, II.

NA anjeli a mwemba ma Efesus o tila; Nu nyi a aledi na kaṅ ṅgiṅgiti samba, o dia dau da momi, nu nyi a daṅgwa tetin a beturukaṅ ba bebuṅgo ba gold samba, mano mambu a kwalino;

2 Na bia bebolu boṅgo, na ndutu, na betatteri, na neni o si welino jalia babo bae̱ bubi; ndi o ta o keka babo ba kwala na babomene bae̱ ndi bamololoma, ndi ba titi nika, o soi babo bae̱ ndi ba lobaṅgo;

3 O ta o alia, o bene betattedi, ndi o nyulo dina dam o ta o bola bebolu, ndi o si ta o o̱lo.

4 To o na na bene ṅgusu a mambu diṅgise au, o jesedi ndo̱lo oṅgo a boso.

5 Na ndi oṅgeli uma o ta o ko̱, o atoeli, o boli bebolu ba boso; e sibe̱ nika, na mapoi na ua mola, na sumwa eturukaṅ ongo ya bebuṅgo o begedi bau, ye̱ te na o si atoeli.

6 Ndi dini o bene, o asiṅge bebolu ba bona Nikolaita, be̱na mba na asiṅge.

7 Nu nyi bene itoi, esedi mo a siṅga na Mudii a kwalanino na miemba: Na mo nyi a komedino, na e̱medi bola mo o da ya bweli ba lōṅge mu e̱ o tetin a Paradise a Loba.

8 Na o anjeli a mwemba ma Simurna, o tila; Mo nya boso, na nyu sukan, nu nyi ta a wo̱, na a be̱ pe, mano mambu a kwalino;

9 Na bia bebolu boṅgo, na ndutu, na itui; ndi o kwidi mbwaṅ, na bii dipama la babo ba kwalina bae̱ ndi Baju, ndi ba titi, ba be̱ ndi mwemba ma Satan.

10 O si bwa bo̱ṅgo to mano mambu o nyulo na

o matakisabe: ombwa, devoli a ẹmedi pumba duṅgo da binyo a ndabo a beboa, na o makekabe: ndi o mabene ndutu dum da minya. O teme mbadi na te na kwidi, ndi na ẹmedi bola binyo ekoto ya lōṅge.

11 Nu nyi bene itoi, esedi mo a siṅga di Mudii a kwalanino na miemba. Nu nyi a komedino, a si maensabe sisi o nyulo kwidi a mbusa.

12 Na anjeli a mwemba ma Pergamo o tila. Nu nyi bene pọ na mioso miba, a kwalino;

13 Na bia bebolu boṅgo, na uma o jano, umamene satan a bene begedi bau: ndi o aledi dina dam na kaṅ, ndi o si ta o baṅgani jẹmia dam, o minya Antipas mbuṅ am, nya mbadi am, nu nyi a bwabe o tetin anyo, uma satan a jano.

14 To o na na bene ṅgus'a mambu diṅgise binyo; ebanja o bene babo ba aledi beleedi ba Balaam, nu nyi leele Balak o pumba dibau o boso ba bana ba Israel, o dedi mambu ma bolabe na losaṅgo, na o wite mosui gi.

15 Ndi o bene pe babo ba aledi beleedi ba bona Nikolaita, di dambu na asiṅge.

16 O atoeli; e si bẹ nika na poi o moi anyo mola; ndi na ẹmedi anana diṅgise babo na pọ ya modumbu mam.

17 Nu nyi a bene itoi, esedi mo a siṅga di Mudii a kwalanino na miemba. Na mo nyi komedino, na ẹmedi bola mo o da ya manna ma utami, na bola pe mo idali da saṅga, na o tetin a idali dina da penya di tilabe, dẹna to motu a si bii ko nu nyi kusi mo.

18 Na o anjeli a mwemba ma Tuatira o tila; Muna a Loba, Nu nyi bene miso biana misonji ma wea, na miendi mau ka misomba ma bwam; a kwalino mano mambu.

19 Na bii bebolu boŋgo, na ndǫlo, na bealedi, na jɛmia, na betatteri, na bebolu boŋgo ba sukan be buki bebolu ba boso.

20 To o na na bene ŋgusu a mambu diŋgise ua, na o jɛsedi nu mutu Jezabel, nyi a belino momene motopperi a mudii, ndi a leele ndi a wondo bantu bam o wite mosungi, na o da mambu ma bwabe o nyulo losaŋgo.

21 Ndi na bola mo iponda ya jatoeli o nyulo mosuŋgi mau, ndi a si atoeli tom.

22 Ombwa na ɛmedi pumba mo o moi a inoŋgo, na ba ba witi mosuŋgi na mo, na mapumba babo o ndutu ndene, ko na ba si atoeli o nyulo bebola babu:

23 Na ɛmedi bwa bana bau na kwidi: na miemba mese ba mabia na mba na ɛ nu nyi wasa mileina na midii: ndi na ɛmedi bola na binyo bese ponda na bebolu banyo.

24 Na binyo ndi na kwalanino, na ba ba diabe o Tuatira, mo na mo nyi si bene bini beleedi, ndi nyi si bïino njiba la satan ka na ba kwalino: na si ɛmedi neŋge o moi amyo ndutu epepe:

25 Ndi di binyo o benino, o alia na kaŋ na te na pǫ.

26 Nu nyi komedi na neŋgeli bebolu bam na te na isu, na mo na ɛmedi bola ŋgiŋnya o moi a matumba;

27 Ndi a maania babo na itumbu ya eyee: ka na bewa ba mopoŋgedi be mabiabe bepasi; nikamene ndi na noŋgino o nyulo Tite am.

28 Na ɛmedi bola mo ŋgiŋgiti a ediba.

29 Nu nyi bene itoi, esedi mo a siŋga di Mudii a kwalanino na miemba.

BEPASI, III.

NA anjeli a mwemba ma Sardi, o tila: Nu nyi bene Mudii ma Loba samba, na ŋgiŋgiti samba, a kwalino mano mambu: Na bia bebolu boŋgo, na o benino dina na o e, ndi o widi.

2 O tatta bwam bwam, o embise mambu ma dia, mano ma puli wo: ebanja na si dii bebolu boŋgo bi teme na sii o boso ba Loba.

3 Na ndi oŋgeli neni o ta o kusa na siŋga, ndi o alia na kaŋ, na atoeli. Ye te na o si matatta na emedi poi na binyo ka na moibedi, ndi o si ma.na to iponda na mapo o moi anyo.

4 To o na binyo o bene ŋgusu a mina o Sardi me..e, ba ba si welino mbindu mboti abu; babo ba madaŋgwa na mba o isaŋga: ebanja ba duŋgamene.

5 Nu nyi komedino, a mabotisabe na mboti nyi saŋgi: na si emedi sumwa dina dau o nyulo kalati a lōŋge, ndi na malaŋgwa dina dau o boso ba Saŋgo am, na o boso ba anjeli au.

6 Nu nyi bene itoi, esedi mo a siŋga di Mudii a kwalanino na miemba.

7 Na anjeli a mwemba ma Filadelfia o tila: Nu nyi e bosaŋgi, nyi e mbadi, nu nyi bene idubwan ya David, nu yi mateli na to mo wo a si mak.ke; nyi makwese ndi to mo wo a si wele teli, mo a kwalino mano mambu.

8 Na bia bebolu boŋgo: Ombwa na tese o boso boŋgo jombe nyi telami, ndi to mo wo a si wele kuke mo: ebanja o benino ŋgiŋmya isun, ndi o ta o aledi eyala am, o si ta o baŋga dina dam.

9 Ombwa na mabola ya babo ba be ndi mwemba ma satan ba ba kwali na bae ndi Baju, ndi ba titi, ndi ba toppi lobaŋgo; ombwa, na emedi duta babo ba poi na nuŋge maboŋgo mabu wasi

o boso ba matańga mońgo, na ba mabia nɐ ta na tọndi binyo.

10 Ebanja o ta o aledi eyala ya betatteri bam, na ẹmedi neńge binyo o nyulo iponda ya bekekedi, be mapoi o moi a wasi nyese o keka babo ba ja o wasi.

11 Ombwa, na mapo mola: o alia na kań di o benino, na to mo wo a si nońgo ekoto ońgo.

12 Nu nyi komedino, na matimbise mo ebuńgo o ndabo a Loba lam, ndi a si mabusa tom: na ẹmedi tila o moi au dina da Loba lam, na dina da mundi ma Loba lam, Jerusalem a penya, ni wu na te na moi o nyulo Loba lam: na dina dam da penya.

13 Nu nyi bene itoi, esedi mo a sińga di Mudii a kwalanino na miemba.

14 Na anjeli a mwemba ma Laodisea, o tila: Nu nyi ẹ ndi Amen, Mbuń a mbadi na jẹmia, Mobairi ma bewekedi ba Loba, a kwalino mano mambu.

15 Na bia bebolu bońgo, na o si bẹ ndi lọkomedi to tọ ewea: na pula na o bẹ lọkomedi to tọ ewea:

16 Na ndi ebanja o ẹ ndi isuku na isuku, ndi se to lọkomedi to tọ ewea, na maloa ua o nyulo modumbu mam.

17 Ebanja o kwali na, Mba na ẹ ndi mbwań, bima bam be tọndisebe, na si pula to dambu; ndi o si biino na o ẹ ndi nyabubi na nya ndutu, na etui, na ndima na mosamba.

18 Na leele ua o anda na mba gold kekabe na wea, na o mabẹ ndi mbwań; na mbọti a isańga na o mabọtisabe, na bosọlo ba mosamba mońgo e si maenabe; o ọkise miso mońgo na jọki ya miso, na o maene.

19 Gita dę na na tǫndi, na domia babo na dipa, o alia molema ma tǫ, na o jatoeli.

20 Ombwa na teme o jǫmbe, na umba; yę te na mo wo a siŋgani doi dam na tele jǫmbe, na ęmedi poi na mo, na mada na mo, mo pe na mba.

21 Na mo nyi kǫmedino, na mabola mo o ja na mba o konda am, biana mba pe na kǫmedino, na ja asi na Saŋgo am o konda au.

22 Nu nyi bene itoi, esedi mo a siŋga di Mudii a kwalanino na miemba.

BEPASI, IV.

O MBUSA mano mambu na eni, ndi ombwa, jǫmbe di telami o moi: na doi da boso dęna na siŋgi, biana moseba di kwalani mba, na: Ya unu, na ęmedi lea na mambu męna maala bę o iponda mbusa.

2 Na dibokimene na ta ndi o Mudii: na ombwa, konda e tesebe o moi, na o moi a konda mo wo a jano:

3 Na mo nyi ja, a ta o beombwedi ka jasper, na idali la sardias; na pambu ya dikaki e diŋgeli konda, bowan bau ka na idali a simaragdo.

4 Na o mudi na mudi ma konda mwaba ma begedi na binę: na o moi a begedi na ene mwaba ma miduu na banę ba ja, bǫtisebe na mbǫti nyi saŋgi; na o moi a milopo mabu ba bene bekoto ba gold.

5 Na o nyulo begedi bekoń na ŋgadi-loba, na doi di busi: na beturukań ba wea samba be onya o boso ba konda, bęę ni li Midii ma Loba samba:

6 Na o boso ba konda manja ma jene ka na kristal; ndi o tetin a konda, na o mudi na mudi ma konda, bewekedi be ę benę landa la miso o boso na o mbusa.

7 Na ewekedi ya boso, e e ndi ka ŋgila, na ewekedi e bupe e e ndi ka muna a nyaka, na ewekedi e lundise ilalu, a bene boso biana motu, na ewekedi e lundise bine e endi ka njo-mbila nyi mapumwa.

8 Na bini bewekedi bine, mo wo na mo wo ba bene mapupalan motoba; o tetin na o mbusa ba lunda na miso: ndi ba si esedi to bunya to bulu, ba kwala, na,

Bosaŋgi bosaŋgi bosaŋgi, Yehova Loba ŋgum,
Nu nyi ta, nu nyi e, nu nyi maalo po.

9 Na ni iponda bini bewekedi ba mendi bola bosaŋgi, na edube, na masoma na mo nyi ja o moi a konda, nu nyi a e mba na mba,

10 Mwaba ma midun na mine ba ko asi o boso ba nu nyi jai o moi a konda, ba owe mo nyi eno mba na mba, ba pumba wasi bekoto babu o boso ba konda, ba ona,

11 A Saŋgo, Ua o duŋgamene o kusa dosaŋgi,
na edube, na ŋgiŋnya:
Ebanja o ta o weka mambu mese,
Na o nyulo gemia loŋgo ma eno, ndi ma ta ma
wekabe.

BEPASI, V.

NDI na ene kalati o dia da momi da nu nyi ja o moi a konda, e tilabe o tetin na o mbusa, battabe na bebatteri samba.

2 Ndi na eni anjeli a ŋgiŋnya a laŋgwa na doi dindene, na: ? Nja a duŋgamene tele kalati, na nnja bebatteri bau e.

3 Ndi to mo wo o moi, to o wasi, to na wasi a miaŋgadu, a si wele tele kalati, to o ombwa otin.

4 Ndi na eyi gita, ebanja to mo wo a si madiabe duŋgamene o tele kalati, to na ombwa otin.

5 Na mo wo ya midun a ọna mba na: O si eya: ombwa, Ngila a mbia ma Juda, moaṅga ma David a kọmedi o teli kalati, na o unjo bebatteri bau samba.

6 Ndi na ene, na ombwa, o tetin a konda na bewekedi be ẹ bine, na o tetin a midun, Muna moloṅgi a teme biana a ta a bwabe, a bene toṅgo samba, na miso samba, ma ẹ ndi Midii ma Loba samba me lomabe o wasi nyese.

7 Mo a poi a noṅgi kalati o nyulo dia da momi da nu nyi jai o moi a konda.

8 Na ni iponda a noṅgi kalati, bewekedi be ẹ bine na mwaba ma midun na bine, ba kọ asi o boso ba Muna a moloṅgi, bese na bese ba bene ndiṅga, na mionjo ma gold lunda na benumba, be be ndi besosumedi ba basaṅgedi.

9 Ndi ba loṅgo elongi ya penya, ba ọna;
Ua o ẹ ndi duṅgamene o noṅgo kalati,
Na teli bebatteri bau,
Ebanja o ta o bwabe, ndi o anda biso na Loba,
O nyulo maiya moṅgo,
Di wu o mibia mese, na loyeme, na batu, na matumba;

10 O ta o weki babo ekumbn, na prisi o Loba lasu;
Na babo ba maania o moi a wasi.

11 Ndi na ombwa, na siṅga doi da anjeli gita o mudi na mudi ma konda na bewekedi be ẹ, na midun: na boiaṅgi babu be ta lodun na lodun, lokuli na lokuli,

12 Ba ọna na doi dindene, na;
Muna a moloṅgi nyi bwabe, a duṅgamene
Kusa ṅgiṅnya, na mbwaṅ, na beaṅgwedi,
Na ṅgum, na edube, na bosaṅgi, na bonam.

13 Na bewekebe bese bae o moi, na o wasi, na

o wasi a miaŋgadu, na bese ba bẹ̄ o moi a mumja, na bese ba bẹ̄ otin, na siŋgino bab ɔ, ba o̱na:

Bonam, na edube, na bosaŋgi, na ŋgiŋnya,
Bẹ̄ na mo nyi ja o moi a komda,
Na o Muna moloŋgi mba na mba.

14 Na bewekedi be e̱ bine̱ ba o̱na, Amen. Na mwaba ma midun na mine̱ ba ko̱ asi, ba owe mo nyi e̱ mba na mba.

BEPASI, VI.

NDI na ene ni iponda Muna a moloŋgi a teli ebatteri po, na siŋga ka na momban ma ŋgadiloba, mo wo ya bewekedi ba e̱, a o̱na; O ya.

2 Ndi na ene, na ombwa nyama nyi saŋgi: na mo e ja o moi au a alia pambu, na ekoto e bolabe na mo; na mo a ala komedi. ndi a makomedi.

3 Na ni iponda a teli ebatteri a mbusa, na siŋga ewekedi e mbusa, a o̱na: O ya.

4 Na nyama epepe e olo e busa; na e bolabe na mo e ja o moi au o noŋgi mosaŋgo o nyulo wasi, na ba ba maala bwa mo wo na nune: ndi po̱ dindene e bolabe na mo.

5 Na ni iponda a teli ebatteri bi lundise bilalu, na siŋga ewekedi e lundise ilalu a kwali na; O ya. Ndi na eni, naombwa nyama moundu, na mo e ja o moi au a alia dimene o dia dau.

6 Ndi na siŋgi doi o tetin a bewekedi bee̱ bine̱ a o̱na: Koini po da mbasi o nyulo denario po, koini ma wundi ilalu o nyulo denario po: ndi o ombwa, o si nyamse to mula to mau.

7 Na ni iponda a teli ebatteri e lundise bine̱, na siŋga doi da ewekedi ya bine̱ a kwala na; O ya.

8 Ndi na ene, na ombwa, nyama a misonno, na dina da nu nyi ja o moi au de̱ ndi kwidi, na mundi ma kwidi mu bupe mo. Na ŋgiŋnya e

bolabe na babo o moi a duŋgo di wo o nyulo inę ya wasi, o bwa o nyulo po na njai na kwidi na nyama ekwain ya wasi.

9 Na ni iponda a teli ebatteri e lundise itanu, na ene o wasi a dio mi ii ma babo ba bwabe o nyulo eyala ya Loba, na o nyulo mbuŋ męna ba aledino:

10 Ndi ba eya na doi dindene na: ? Njika iponda A Saŋgo, bosaŋgi, na mbadi, o si makaise na timbiseli maiya masu o moi abu ba ja o wasi e.

11 Na mbǫti e saŋgi, e bolabe na mo wo na mo wo; ndi e kwalabe na babo, na ba mawamse na isun iponda, na te na mwemba a bantu babu na bona saŋgo abu pe ba lundise iponda abu, na ba ba maala bwabe ka na babo ba bwabeno.

12 Na ene na ni iponda a teli ebatteri e lundise motoba, na ombwa, besoisedi bindene be ta; na we e timbi moun tu ka dibatu da nyǫ; mǫdi mo timbi ka maiya.

13 Na ŋgiŋnya ya moi be kwidino o wasi, biana bweli ba fig be pumba bepuma bau be si olo, ni iponda e s oisabe na ŋgǫ nindene.

14 Na moi e ababe ka dibatu ni iponda e ulabele; na miduŋgo mese na beyundi be sumwabe o nyulo begedi babu.

15 Na kiŋe ya wasi, na batu bandene, na basaŋgo ba bila, na mbwaŋ ma batu, na ba ŋgiŋnya, na batu bese bakum na wonja, ba uta babomene o mbea, na madali ma miduŋgo;

16 Ba kwali na miduŋgo na madali, na, O kǫ o moi asu, na uta biso o nyulo boso ba nu nyi ja o konda, na o nyulo maliŋga ma Muna a moloŋgi:

17 Ebanja bunya bondene ba maliŋga mau bo poi, ? ndi nja nyi mawele teme e.

BEPASI, VII.

NDI o mbasa mano mambu, na enino anjeli ine̱,
ba temino o moi a matuṅgu mane̱ ma wasi ba
aledi ńgo̱ ine̱ ya wasi, na e si mawańgia o wasi,
to o munja, to diṅgise bweli.
2 Na enino anjeli ipepe a abwa o uma we e ba-
sedi, a bene ebatteri ba Loba la moweṅya: ndi
a beli na doi dindene na anjeli ine̱ babo e bolabe
o ense wasi isisi na munja;
3 A o̱na; O si ense wasi isisi, to munja, to midi,
na te na biso di batte bato ba Loba [illegible]
a mbombo a mioso mabu.
4 Na siṅgani bolańgi ba babo battabe: lokuli
ebwea na lokuli mwane̱ na lokuli lone̱, ba battabe
o nyulo mibia ma bana ba Israel.
5 O nyulo mbia ma Juda, dum da lokuli na loba
lo battabe. O mbia ma Ruben dum da lokuli na
loba lo battabe. O mbia na Gad, dum da lokuli
na loba lo battabe.
6 O mbia mo Ašer, dum da lokuli na loba lo
battabe. O mbia ma Neftalim, dum da lokuli na
loba lo battabe. O mbia ma Manassi, dum da
lokuli na loba lo battabe.
7 O mbia ma Simeon, dum da lokuli na loba lo
battabe. O mbia ma Levi, dum da lokuli na loba
lo battabe. O mbia ma Issakar, dum da lokuli na
loba lo battabe.
8 O mbia ma Zabulon, dum da lokuli na loba lo
battabe. O mbia ma Josef, dum da lokuli na loba
lo battabe. O mbia ma Benjamin, dum da lokuli
na loba lo battabe.
9 Ombusa mano mambu, na eni, na ombwa
dimuti dindene, na to motu a si wele laṅgi, o
nyulo matumba mese, na mibia, na batu, na
loyeme, ba teme o boso ba konda, na o boso ba

Muna a moloṅgi, bo̱tisabe na mbo̱ti nyi saṅgi, na beeṅge ba lendi o maa mabu;

10 Ba eya na doi dindene, na;
Joṅgise de̱na Loba lasu, nyi ja o moi a konda,
Na o Muna a moloṅgi!

11 Na anjeli ese ba temino diṅgeli konda na midun na bewekedi be e̱ bine̱, ndi ba ko̱ o boso ba konda o mioso mabu, ba owe Loba. ba o̱na;

12 Amen: Bonam, na bosaṅgi, na jaṅgwa,
Na masoma, na edube, na ṅgi nya, na ṅgum,
Be̱ na Loba lasu, mba na mba. Amen.

13 Na modun mowo a alabe a o̱na mba na: ?Ba nja bano ba bo̱tise na mbo̱ti nyi saṅgi e. ? njika uma ba wuno e.

14 Na o̱na mo na; A Saṅgo, o bii. A o̱na mba na; Bano be̱ ndi babo ba ya o ndutu ndene, ba owa mbo̱ti abu, ba saṅgise mo o maiya ma Muna a moloṅgi.

15 Na ndi ba teme a boso ba konda ba Loba; ndi ba bia mo o bunya na o bulu o ndabo au; na nu nyi a ja asi o moi a konda a malatteli mboa au o moi abu.

16 Ba si maala pe bwa njai tom, to bwa nyoṅgi: we e si madipi babo, to nya iididi tom.

17 Muna a moloṅgi o tetin a konda a madese babo, a madieri babo o bebulu ba madiba ma lōṅge, na Loba a matutua miso̱di na mioso mabu mese.

BEPASI, VIII.

NA ni iponda a teli ebatteri e lundise samba, pii e be̱ o moi o iponda po.

2 Mba na enino anjeli samba ba teme o boso ba Loba; na miseba samba mi bolabe na babo.

3 Na anjeli ipepe a poi a teme o moi a dio, a

bene moonjo ma gold: ndi gita la benumba be bolabe na mo, na a mab la mo na besosumedi ba basaŋgedi bese o moi a dio da gold di e o boso ba konda.

4 Na itutu ya benumba, na bes sumedi ba basaŋgedi be abwa o boso ba Loba, o nyulo dia da anjeli.

5 Na anjeli a noŋgi moonj , a lundise mo na wea ya dio, a pumba mo o wasi; ndi madoi mi e otin, na ŋgadi-looa, na m te mote, . esoisedi ba wasi.

6 NA anjeli samba ba bene miseba s mba, ba aŋgamedi babomene o loŋgo.

7 Ndi anjeli a boso a loŋgo; ndi madiba ma madali ma ta na wea pnŋgabe na maiya, ndi mi pumbabe wasi: na duŋgo da mieli di wo o milalu mi madisabe, na biulu bepenya bese be di abe.

8 Na anjeli iba a loŋgo, ndi e biana moduŋgo mondene mu diseno na wea, e pumbabe o munja; ndi duŋgo di wo da munja o milalu mi timbisebe maiya.

9 Na duŋgo da bewekedi ba be o munja, ba bene lōŋge, ba widi, duŋgo di wo o nyulo belalu: na mio pe bebuedi, duŋgo di wo o nyulo bilalu.

10 Na anjeli il lu a loŋgo, ndi ŋ giŋgiti ndene e ko o nyulo moi, e disa ka na eturukaŋ, ndi e kwidino o moi a mio pi, na o moi a bebulu ba madiba duŋgo di wo o milalu.

11 Na dina da ŋgiŋgiti e belabe, Njungi: ndi madiba mu timbisabe njuŋgi, duŋgo di wo o nyulo malalu, ndi batu bagita ba widino o nyulo madiba, ebanja ba timbisabeno njuŋgi.

12 Na anjeli ine a loŋgo, na we, duŋgo di wo ya ilalu di dipabe, na duŋgo di wo ya ilalu

da m di, na duŋgo di wo ya ilalu da ŋgiŋgiti, ndi duŋgo dabu de timbisabe muititi, ndi bunya na bula pe bi si panya o iponda po o ilalu.

13 Na na ombwa, na siŋgino anjeli a pumwa o tetin a moi, a ona na doi dindene na: Eboma, eboma, eboma, na ba ba ja o wasi o nyulo doi da moseba ma anjeli bapepe balalu ba maala loŋgo.

BEPASI, IX.

Na anjeli itanu a loŋgo, ndi na ene ŋgiŋgiti e ko o nyulo moi na te o wasi, na idubwan ya njiba e bolabe na mo.

2 Ndi a teli eyukukulu ya njiba: ndi na nyulo eyukukulu itutu e abwa ka na itutu ya dio dindene; ndi we e dimsabe, na moi pe o nyulo tutu ya eyukukulu.

3 Ndi betanda be wa o nyulo etutu, be aluno o boso ba wasi; ndi ŋgiŋunya e bolabe na babo, ka na ŋgiŋga ba wasi ba bene ŋgiŋunya.

4 Na e ta e anedi babo na ba si manyamse biulu ba wasi, to biulu bepenya, to mieli; ndi batu mene ba ba si bene ebatteri a Loba o mbombo abu a mioso.

5 Ndi jania di bolabe na babo, na ba si mabwa batu, ndi na ba ma takisabe mi di mitanu; ndi betakedi babu be ta be biana ka betakedi ba ŋgiŋga, ni iponda a dipino motu.

6 O mini minya batu ba mapulise kwidi, ndi ba si madia mo; ba maala pula kwidi bwambi, ndi kwidi e manya miila na babo.

7 Ndi bowan ba betanda be biana nyama aŋgamedi na iweŋge: ndi o moi a milopo mabu ka bekoto ba gold; ndi mioso mabu ka na mioso ma batu.

8 Ba bene nyo biana nyo ya bitu; ndi masuŋga

mabu biana masuŋga a ŋgila.

9 Ba bene ngutu a bwaŋga ka na ŋgutu a beyee: momban ma mapupulan mabu biana momban ma belundo na nyama giia ka na ba nyano o bila.

10 Ba bene miundu biana ŋgiŋga, ndi ba malabe; ndi ŋgiñnya abu e yẹ ndi o miundu mabu, o ense batu isisi miọdi mitanu.

11 Ba bene kiie o moi abu, anjeli ya niba dina dau o bwambu ba Heber bẹ ndi Abaddon, ni dina o bwambu ba Grik dẹ na Apollion.

12 Eboma ewo e tombi; onbwa beboma biba bu poino o mbusa.

13 Na anjeli motoba a loŋgo, ndi na siŋgani doi o nyulo toŋgo inẹ ya dio da gold di ẹ o boso ba Loba.

14 A ọna anjeli motoba nyi bene moseba, na: O unje anjeli inẹ, ba ba kakabe o nyulo moọpi mindene ma Ufrates.

15 Na anjeli inẹ, ba unjabe ba ba ta ba aŋgamia na iponda mene na bunya na mọdi na mbu, na ba mendi bwa batu duŋgo di wo o balalu.

16 Na bolaŋgi ba mamuti ma bwemba, batu ba nyama bẹna bebwea biba ba lokuli ya lokuli; ndi na siŋgino bolangi babu.

17 Nanu ndi na enino nyama o jene lam, na babo ba jai o moi abu, ba bene ŋgutu a miaŋga mola ka na wea, na itutu na sulferi; na milopo ma nyama biana milopo ma ŋgila: na o nyulo modumbu mabu wea na etutu na sulferi be busino.

18 O nyulo bini betakedi bilalu duŋgo da batu di wo o nyulo balalu be bwabe, o nyulo wea, na itutu, na sulferi ni busino o midumbu mabu.

19 Ebanja ŋgiñnya ya nyama yiẹ o midumbu

mabu, na o miundu mabu; ebanja miundu mabu me biana nyama a bwabe; ba bene milopo, na o nyulo au ba ense isisi.

20 Na batu ba diabe, ba ba si bwabe o nyulo bini betakedi, ba si jatoe'i o nyulo bebolu ba maa mabu, na ba si owe devoli, na losaŋgo la silver, na gold, na misomba, na idali, na bweli yuma mi si wele siŋga to jene to daŋgwa:

21 To ba si atoeli o nyulo bebwane baba to ŋgambi aba to misuŋgi mabu to giba labu.

BEPASI, X.

NDI na ene anjeli epepe ya ŋgum, a wu na te na moi, bǫtisebe na diwindi-windi, na pambu ya dikaki da dibobe o moi a molopo mau, boso bau biana we, miendi mau biana mibuŋgo ma wea.

2 A bene kalati isadi o dia dau di telami, ndi a tese mwendi au ya momi o moi a munja, na mwendi au ya dimosi o moi a wasi,

3 A eya na doi din lene, ka na ŋgila a domano. Na ni iponda a maeyino, ŋgadi-loba samba ba toppo na madoi mabu.

4 Na ni iponda ŋgadi-loba samba ba toppi, na aŋgamia tila. Ndi na siŋgani doi di wu na moi di ǫna mba na: O batte mano mambu na ngadi-loba samba ba toppino, ndi o si tila babo.

5 Na anjeli mena na eni temino o moi a munja na o moi a wasi, a sambise dia dau o moi,

6 A kane-soŋgo na mo nyi ę mba na mba, nu nyi a weki moi na mambu mę otin, na wasi na mambu mę otin, na munja na mambu mę otin, na iponda e si mabę pe.

7 Ndi o minya ma doi ma lundise samba, ni iponda a mabairi loŋgo moseba mau, besuka ba Loba be maboi, ka na a ta a laŋgwedino na

bautu bau batopperi ba mudii.

8 Na doi dẹ na na siṅgi o nyulo moi, di ọna pe mba na; O ala, noṅgo kalati nyi telami o dia da anjeli, nyi temino o moi a munja na o moi a wasi.

9 Ndi na aluno na anjeli, na ọna mo na; O bola mba kalati isadi. Mo o ọna mba na; O noṅgo, da mo, e matimbise dibum doṅgo njuṅgi, ndi e mabẹ o modumbu moṅgo nyeṅgenye biana bombo ya eidi.

10 Ndi na noṅgi kalati isadi o dia da anjeli, na dedi mo; ndi e ta o modumbu mam nyeṅgeṅye ka bombo ya eidi; ndi ṅgeri po na dedi mo, dibum dam di ta di timba njuṅgi.

11 Mo a ọna mba na, O matoppo pe na mudii o o nyulo batu bagita, na matumba, na loyeme, na kiṅe.

BEPASI, XI.

NDI ekoko e bolabe na mba biana ebungo: na anjeli a teme, a ọna; Asumwe, o mene ndabo a Loba, na dio, na babo ba owe otin;

2 Ndi eboko yiẹ o mbusa a ndabo, o pumba mo one, o si mene mo; ebanja e bolabe na Basibii; ndi mundi ma bosaṅgi ba mendi dakebeh wasi mwanẹ ma miọdi na miba.

3 Ndi na ẹmedi bola ṅgiṅnya na bambuṅ am iba, ndi ba matoppo ikuli a minya na bebwea biba na momotoba, bọtisabe na dibatu da malebu.

4 Mini mẹ ndi mieli ma olivi miba, na bebuṅgo ba beturukaṅ biba be teme o boso ba Saṅgo ya wasi nyese:

5 Yẹ te na to mo wo a pula gense babo isisi, wea e mabusa o tetin a midumbu maba, na dis baasiṅgedi babu; Yẹ te na to mo wo a pula en

babo isisi, a mabwabe na nikamene.

6 Bano ba bene ŋgiñnya o kwese moi, na mbua e si yo̱lo o minya ma betoppedi babu; ndi ba bene ŋgiñnya o moi a madiba o timbise babo maiya, na o dipi wasi na nya etakedi yese ka iponda ba e̱medino.

7 Na ni iponda ba bo̱rise belaŋgwedi babu, nyama a eidi ni busino o njiba, a mawane bila diŋgise babo, na ko̱medi, na bwa babo.

8 Na mibimba mabu mie̱ o beboko ba mundi mondene mu belabe Sodom, na Egipt, otin ndi Saŋgo abu a bwabe.

9 Na gita la batu, na mibia, na loyeme, na matumba, ba ene mibimba mabu minya milalu na epasi, ba si e̱sele mibimba mabu mi pullabe.

10 Na ba ba ja o wasi ba mabwa monyeŋge o moi abu, ba maoka loko, ba malomi mabia o mo wo na nune; ebanja bano batopperi baba ba takise babo ba ja o wasi.

11 Na ombusa minya milalu na epasi mi tomba, Mudii ma lōŋge mu wu na Loba mu iŋgedino na babo, ndi ba teme na matanga mabu; na bo̱ŋgo bondene bo ko̱ o moi a ba ba ene babo.

12 Ndi ba siŋga doi dindene o nyulo moi, di o̱na babo na; Ya unu. Na ba ba abwa o moi na dwindi-windi; na baasiŋgedi babu ba ombwa.

13 Na o iponda mene besoisedi ba wasi bindene be ta, na duŋgo da mundi mu ko, duŋgo di wo o dum, na nyulo besoisedi ba wasi lokuli la batu samba ba bwabe; na ba ba diabe ba bwa bo̱ŋgo, ndi ba boli besesedi na Loba la moi.

14 Eboma e bupe e tomba; ombwa eboma e lundise belalu a poi mola.

15 Na anjeli a lundise samba a loŋgo moseba mau, ndi madoi mandene ma ta o moi, ba o̱na,

Bekumbu ba muni mundi be timbisebe bekumbu ba Saŋgo asu na Krais au; ndi a maania mba na mba.

16 Na mwaba ma midun na mine ba ta ba ja o begedi babu o boso ba Loba, ba ko o mioso mabu, ba owe Loba. Ba ona:

17 Biso di bola ua masoma, A Saŋgo Loba Ngum,
Nyi e, nyi ta, nyi maala po;
Ebanja o noŋgo ŋgiŋnya oŋgo ndene, na o ania.

18 Ndi matumba ma batu ba ta ba bene pidi, na maliŋga moŋgo ma poino,
Na iponda ya bawidi na ba kaisabe,
Na o boli bowen o bautu boŋgo batopperi,
Na basaŋgedi, na babo ba bwa dina doŋgo boŋgo, basadi na bandene;
Na o manyamse babo ba nyamse wasi.

19 Na ndabo a Loba e telamino o moi, ndi elimbi ya dikaki e enabe o ndabo au. Ndi bekoŋ be te, na madoi, na ŋgadi-loba, na besoisedi ba wasi; na mbua da idali dindene.

BEPASI, XII.

NA eubedi ndene e enabe o moi; mutu, botisabe na we, na modi wasi a mataŋga mau, na o moi a molopo mau ekoto ya ŋgiŋgiti dum na iba;

2 Na mo a bene demi, a eya, a bwa ndutu na eyadi, a bene isisi o beyaedi.

3 Ndi eubedi epepe e enabe o moi; ombwa, mombe mondene mu mole, mo bene milopo samba na dum da tōŋgo, na o moi a milopo mau bekoto samba.

4 Na na moundu mau a duti epasi ya ŋgiŋgiti a moi, epasi wo o nyulo bilalu, a pumba babo o wasi; na mombe a teme o boso ba mu mutu nyi

a aŋgamia o ya, a pula da muna au dibokimene a yabeno.

5 Na mo a yaino muna a momi, nu nyi maania matumba mese na itumbu a eyee: na muna au a abwabeli o moi a Loba na begedi bau.

6 Na mutu a nya mula o eyaŋ, uma a bene begedi poŋgabele na Loba, uma na ba madese mo otin, ikuli la minya na bebwea biba na momotoba.

7 Na bila bi ta o moi; Mikael na anjeli au ba anana diŋgise mombe; na mombe a anana na anjeli au.

8 Ndi ba si komedi, to begedi bau bi si diabe pe o moi tom.

9 Na mombe mondene a pumbabe, eduŋ a nyama bwaba, a belabe devoli na Satan, nu nyi a wondi wasi nyese, a pumbabe o wasi, na anjeli au ba pumbabe wasi na mo.

10 Ndi na siŋga doi dindene o moi, di ona:
Tatanu joŋgise di poi, na ŋgiŋnya, na ekumbu ya Loba lasu,
Na ŋgiŋnya ya Krais au;
Ebanja mo nyi bakeli bona tite a pumbabe wasi,
Nu nyi bakeli babo na dibaŋgo o boso ba Loba lasu, bunya na bulu.

11 Ndi ba komedi mo o nyulo maiya ma Muna a moloŋgi,
Na o nyulo eyala ya belaŋgwedi babu;
Ebanja ba si tondi lōŋge labu na te o na kwidi.

12 Na ndi bwa monyeŋge a moi, na binyo bese ba ja otin.
Eboma na ba ba ja o wasi na munja,
Ebanja devoli a poi o wasi na binyo, a bene maliŋga mandene,
Ebanja a biino na a si bene pe iponda gita.

13 Na ni iponda mombe a eni na a pumbabe

o wasi, a takise mutu nyi yai muna a momi.

14 Na o mutu mapupulan maba ma njo-mbila nyi ndene ma bolabe, na mo a pumwe o eyaṅ, o begedi bau, uma udi a nyoṅgisebeno iponda na iponda iba, na epasi a ponda o nyulo boso ba nyama a bwaba.

15 Na nyama a bwaba o nyulo modumbu mau a koma madiba ka na tōṅgo o mbusa a mutu, na a maalani mo o nyulo tōṅgo.

16 Na wasi e oṅgwane mutu. na wasi e teli modumbu mau, a mia tōṅgo mēua mombe a pumba o nyulo modumbu mau.

17 Na mombe mu bene madiṅga na mutu, a alo na wana bila na mbolako au ba diabe, babo ba neṅge beanedi ba Loba, na belaṅgwedi ba Jezu Krais.

NDI mba na tesebe o moi a mokoko ma munja.

BEPASI, XIII.

Ndi na ene nyama a eidi a busi o nyulo munja, a bene miloṅgo samba, na dum da tōṅgo, na o moi a tōṅgo au a bene dum da bekoto, na o moi a milopo mau dina da dibēna.

2 Na nyama a eidi mēna na enino e ta ka njo, matanga mau ma ta ka bear, ndi modumbu mau ka modumbu ma ṅgila. Ndi mombe a bolino mo ṅgum au, na begedi, na ṅgiṅnya ndene.

3 Ndi na ene molopo mau mo wo e biana ka e bene ebaṅgu na te na kwidi, na ebangu au ba kwidi e bōe: na wasi nyese ba nyaka o nyulo nyama eidi.

4 Ndi ba owe mombe, ebanja a boli ṅgiṅnya na nyama a eidi: ba owe pe nyama a eidi, ba ōna; ? Nja nyi maale wana bila diṅgise mo e.

5 Na modumbu mu bolabe na mo toppino

mambu mondene na dibena, na ŋgiñnya e bolaba na mo o bola ebolu na te na mwane ma miodi na miba.

6 Na mo a teli modumbu mau o dibena diŋgise Loba, o bena dina dau, na monoko mau, no mo nyi ja o moi.

7 Na e bolabe na mo o wane bila diŋgise basaŋgedi, na komedi babo; ndi ŋgiñnya e bolabe na mo o moi a mibia mese, na loyeme, na matumba.

8 Na bese ba ja o wasi ba maowe mo, mina mabu mi si ta mi tilabe o kalati a lōŋge la Muna a moloŋgi nyi bwabe na te na ebokedi ya wasi.

9 Nu nyi bene itoi, esedi mo a siŋgi.

10 Nu nyie o mikoma, a maala na mikoma. Nu nyie na po, mo a mabwabe na po. Otin ndi betatteri na jemia da basaŋgedi.

11 Ndi na ene nyama a eidi nyipepe e busi o wasi, a bene toŋgo iba biana muna a moloŋgi, ndi a toppi ka na mombe.

12 Na mo a bolino na ŋgiñnya nyese ya nyama a eidi o boso bau, a leeli wasi na babo ba ja otin o owe nyama a eidi nya boso, nu na ebaŋgu au e bolisabe:

13 A boli beembani bondene, a weka wea e busi o nyulo moi, na e poi o wasi o boso ba batu.

14 A wondo babo ba ja o wasi o nyulo beembani bena a bene ŋgiñnya o bola o boso ba nyama a eidi; a ona pe babo ba ja o wasi, na ba maweka bowan ba nyama a eidi nyi bene ebaŋgu o nyulo po, ndi a eno.

15 A bene pe ŋgiñnya o boli lōŋge o bowan ba nyama a eidi na e matoppo, na babo ba si maowe bowan ba nyama a eidi ba maala bwabe.

16 A duta batu bese, basadi na bandene, mbwaŋ na batuedi, wonja na bakakedi o noŋgo embani

o dia dabu da momi, to mbombo abu ya mioso.

17 Na na to na motu a mawele anda to andise, ko nu nyi bene jembani, to dina da nyama a eidi, to bolaŋgi ba dina dau.

18 Otin ndi jaŋgwa di eno. Esedi mo nyi bene bobia, a laŋga bolaŋgi ba nyama a eidi, e de ndi bolaŋgi ba motu, bolaŋgi bau be ndi bebwea motoba na momotoba na motoba.

BEPASI XIV.

NDI na ene, na ombwa Muna moloŋgi a temino o moduŋgo ma Zion, na ebwea lokuli na mwane na lone ba ta na mo, ba bene dina da Saŋgo abu tilabe na mbombo abu ya mioso.

2 Ndi na siŋga doi o nyulo moi ka doi da madiba ma gita, na doi da ŋgadi-loba a bwambi: na doi dena na siŋgi di ta ka batu ba ndiŋga ba maoba na ndiŋga abu.

3 Ndi ba loŋgo ka na beloŋgi ba penya o boso ba konda na o boso ba bewekedi bine, na midun, ndi to motu a si wele lea bini beloŋgi ko ba ba andisabe o nyulo wasi, ebwea la lokuli la batu na mwane na bane.

4 Bane be na babo ba si aledi mbindu o nyulo bitu; ebanja ba be ndi ŋgonderi. Bano be na babo ba bupe Muna a moloŋgi uma na uma a maalano. Bano ba andisabe o nyulo batu, bepuma ba boso o Loba na Muna a moloŋgi.

5 Na o midumbu mabu maondon mi si diabe; ba si bene ndi bosan o boso ba begedi ba Loba.

6 Na ene anjeli nyi pepe a pumwi o tetin a moi, a bene molaŋgo ma bwam ma bwindia o laŋgwa na babo ba ja o wasi, na matumba mese, na mibia, na loyeme, na batu:

7 A ona na doi dindene na; O bwa Loba boŋgo,

o bola mo bosaŋgi: ebanja iponda la bekaisedi bau be poi; o owe mo nyi weki moi na wasi, na munja, na bebulu ba madiba.

8 Na anjeli nyi pepe a bupe, a ọna; Babnlon nyindene a kwidi, a kwidi; ebanja a boli na matumba mese ba nyọ mau ma madiŋga ma mosuŋgi mau.

9 Na anjeli a londise ilalu a bupe babo, a ọna na doi dindene na; Yẹ te na motu a owe nyama a eidi, to bowan bau, to a noŋgi eẹmbani o mbombo au ya boso to o dia dau.

10 Mo molemlem ma manyọ mau ma madiŋga ma Loba, mẹna mapuŋgwa o dibondi da pi li au mi si pungwabe na ndeli; mo a maala takisabe na wea na sulfer o boso ba anjeli a bosaŋgi na Muna moloŋgi.

11 Na itutu a udutu abu e abwa o moi mba na mba; na ba si bene iwumse bunya to bulu ba ba owe nyama a eidi to bowan bau: to ba ba noŋgo eẹmbani ya dina dau.

12 Otin ndi betatteri ba basaŋgedi be ẹno; babo ba neŋgeli beanedi ba Loba na jẹmia ya Jezu Krais.

13 Ndi na siŋga doi o nyulo moi, di ọna mba na: O tila. Bonam bo bẹ bawidi ba wọ o dina da Saŋgo na te na nini iponda. E, Mudii mu ọna, na ba ba mawumse na bebolu babu; ndi bebolu babu be bupe.

14 Ndi na ene na ombwa diwindi-windi di saŋga, na o moi a diwindi-windi, mo wo a ja biana Muna a motu, a bene o moi a molopo mau ekoto ya gold, na o dia dau, duendi di mole.

15 Na anjeli nyi pepe a busi o nyulo ndabo a Loba a beli na doi dindene na mo nyi ja o moi a diwindi-windi, a ọna; Nemeli duendi doŋgo

na pita: ebanja iponda ya mumba e poi, bina ba wasi e maola.

16 Na mo nyi ja o moi a diwindi-windi a nimeli duendi dau o wasi; ndi wasi e patabe.

17 Na anjeli nyi pepe a busi o nyulo ndalo a Loba nyi e o moi, mo pe a bene duen li di mole.

18 Na anjeli nyi pepe a busi o nyulo dio, mo a bene ngimya o moi a wea; ndi a bele na doi dindene na mo nyi bene duendi di mole, a ona mo na; Nemeli duendi dongo di mole, o tuma manyangi ma wasi; ebanja bepuma bau be ola.

19 Na anjeli a nemeli duendi dau o wasi, a tuma lonyengen ya wasi, a pumba mo o uma a besossedi ba mau bindene ma madinga ma Loba.

20 Na besossedi ba mau be madakabeli o eboko a mundi, na maiya ma busi o nyulo besossedi ba mau na te na beyee ba nyama, o itum na te na ekuli a sta ia, na bebwea motoba.

BEPASI, XV.

NDI na ene embani e pepe o moi, bondene, na beubedi, anjeli samba, ba alia mambu ma bubi samba ma isukan; ebanja na babo malinga ma Loba mu malunda.

2 Na oni ka na munja ma jene pulisane na wea: na babo ba bene bekomedi o moi a nyama a eidi, na o moi a bowan bau, na o moi a embani au, na o moi a bolangi ba dina dau, ba teme o moi a munja ma jene, ba bene ndinga a Loba.

3 Ndi ba longo belongi ba Moses motu a Loba, na belongi ba Muna a molongi, ba ona;

A Sango Loba Ngum,
Bebolu bongo be ndi bondene na benyakedi;
A kine ya bosangi,
Bedemo bongo be ndi betemedi ba sii na mbadi.

4 ? Nja nyi si mabwea ua bo̱ńgo, A Sańgo,
Na busisabe dina dońgo e:
Ebanja uamene o e̱ ndi bosańgi;
Matumba mese ma ma'la po na owe o boso bońgo;
Ebanja bekaisedi bońgo be̱ biisabe.

5 O iponda mbusa na ene, na ombwa, ndabo a mono̱ko ma mbań o moi me telami.

6 Ndi anjeli samba ba busi o ndabo a Loba nyi alia mambu ma bubi samba bo̱tisabe na linin nyi panya na e titi mbindu, na miańga mabu ma tińgabe na ńgodi ya gold.

7 Na mo wo ya bewekedi be e̱ bine̱ a boli anjeli samba mionjo sa nba ma gold, lunda na madińga ma Loba, nu nyi e̱ mowenya mba na mba.

8 Ndi tempili e lunda na itutu, o nyulo bosańga ba Loba na ńgińnya au; ndi to motu a si wele ińgea o tempili na te na mambu ma bubi samba ma anjeli samba be bo̱.

BEPASI, XVI

NDI na sińga doi dindene o nyulo tempili, di kwalani na anjeli samba na: Binyo ala na koma malińga ma Loba mu e̱ mionjo o moi a wasi.

2 Na nya boso a ala, a komi moonjo mau o moi a wasi; na yuma ya bubi na pola ya bubi e ko̱ o moi a ba batu ba bene bee̱mbani ba nyama a eidi, na babo ba owe bowan bau.

3 Na anjeli mbusa a koma moonjo mau o moi a munja; na mu mu timba ka maiya ma mbimba a motu: na bese ba bene lōńge o munja ba widi.

4 Na anjeli a lundise bilalu, a koma moonjo mau o moi a to̱ńgo, na bebulu ba madiba: ndi ba timba ka maiya.

5 Ndi na sińga anjeli a madiba, a o̱na, A Sańgo

o e ndi betemedi ba sii, ua o e, o ta, ebanja o kaise nika.

6 Ebanja ba ta ba koma maiya ma basaŋgedi na batopperi ba mudii; ndi o bolino babo maiya o nyo; na mbadi ba duŋgamene.

7 Na siŋga dio, di ona: A Saŋgo, Loba Ngum; mbadi na betemedi ba sii be ndi bekaisedi boŋgo.

8 Na anjeli a lundise ine a koma moonjo mau o moi a we; na ŋgiŋnya e bolabe na mo o dise batu na wea.

9 Na batu ba disebe na iididi ndene, ba bena dina da Loba. nu nyi bene ŋgiŋnya o moi a mano mambu ma bubi: ndi ba si atoeli o boli mo bosaŋgi.

10 Na anjeli a lundise bitanu a koma moonjo mau o moi a begedi ba nyama a eidi; na ekumbu au e lunda na muititi; ndi ba koko loyeme abu na isisi.

11 Ba bena Loba la moi o nyulo isisi labu na pola abu, ba si atoeli ya bebolu babu.

12 Na anjeli nyi lundise motoba, a koma moonjo mau o moi a toŋgo da Ufrate yindene; na madiba mau ma anji, na na ŋgia ya kiŋe ya jeru e mapoŋgobe.

13 Na ene midii milalu ma mbindu ka mikōŋgi, ba busi o nyulo modumbu ma mombe, na onyulo modumbu ma nyama a eidi na o nyulo modumbu ma motopperi a lobango.

14 Ebanja bae ndi midii ma devoli bolino beembani, be alo o moi a kine ya wasi nyese, o kotele babo o bila ba bo bunya bondene ba Loba, Ngum.

15 Ombwa na poi ka moibedi. Bonam na nu nyi tatta, na neŋgeli mboti au, ko na a daŋgwa mosamba, ndi ba ene bosolo bau.

16 Na mo a koteli babo o uma wo, uma e belabe o bwambu ba Heber na, Armageddo.

17 Na anjeli e lundise samba, a koma moonjo mau o moi a dibobe: na doi dindene di wu o nyulo tempili o moi, na o nyulo begedi, di ona; Bu boi.

18 Na madoi ma ta, na ŋgali-loba, na bekoŋ: ni besoise li ba wasi bon lene bi ta, nika na ba si ta na batu ba ja o wasi, besoisedi ba ŋgum na bon lene.

19 Na mundi mondene mu domabe bepasi bilalu, na mindi ma matumba ba kwidi, na: Babulon nyindene e moŋgelino o boso ba Loba, o bola mo dibondi da wain ya maliŋga mau ma onye.

20 Na beyundi bese ba pumwi one, na miduŋgo mi si diabe.

21 Na mbua madali mandene ma wu o moi ma ko batu nyulo, dimene dau de ka talanti: ndi batu ba bena Loba o nyulo yini yuma bubi ya madali: ebanja bubi bau be ndi bondene bwambi.

BEPASI, XVII.

NA mo wo ya anjeli samba ba bene mionjo samba, a kwalani mba, a ona mba na: Ya mu; na emedi lea ua bekaisedi ba mutu nyoŋgi yindene, nu nyi a ja o moi a madiba ma gita.

2 Na mo ndi kiŋe ya wasi ba wite mosuŋgi, na ba ba ja o wasi ba timba basokedi o nyulo misuŋgi mau.

3 Na a alanino mba o eyaŋ; ndi na ene mutu a ja o moi a nyama a eidi, e mole. lunda na mina ma dibena, a bene milopo samba, na dum da toŋgo.

4 Na mutu a botisabe na bibatu da purpili na

mole, botisabe na gold na madali ma mbilu gu, na perli, a bene dibondi da gold o dia dau, lunda na bubi na mbindu ma mosaṅgi mau;

5 Na o moi a mbombo au ya boso dina di tilabe, Esuka: Babulon nyindene, nyaṅgo ya bitu ba nyoṅgi, na miubi ma wasi.

6 Ndi na ene mutu a soko na maiya ma basaṅgedi, na maiya ma bambuṅ ba Jezu: na ni iponda na enino mo na uba, na nyaka nyindene.

7 Na anjeli a ona mba na, ? Nji o ubino e. Na malaṅgwa ua besuka ba mutu, na nyama eidi ni bambe mo, nyi bene milopo samba na dum da toṅgo.

8 Nyama a eidi na o ene, e ta, ndi a si e pe: a maabwa o nyulo njiba, ndi a maala o dibumbe; na babo ba ja o wasi, babo mina mabu ni si tilabe o kalati a lōṅge o nyulo ebokedi ya wasi, ni iponda ba ene nyama a eidi ni ta, ndi a titi, ndi e e pe, ba nyaka.

9 Otin ndi bobia bi bene jaṅgwa. Milopo samba me ndi miduṅgo samba, o moi ndi mutu a jano.

10 Ndi kiṅe samba: batanu ba tomba, mo wo a e, na mopepe e si ya tatanu; ni iponda a poino, a emedi ja isun iponda.

11 Na nyama a eidi nyi ta, na a titi pe, mu molem-lem a lundise lombi, a e o nyulo samba, ndi a aluno o dibumbe.

12 Na dum da toṅgo na o enino bae ndi dum da kiṅe, ba si aledi bekumbu tatanu; ndi ba aledi ṅgiṅnya ka kiṅe iponda po na nyama a eidi.

13 Bano ba bene ndi bobia bo wo, ba mabola nyama a eidi ṅgiṅnya abu na ṅgum abu.

14 Bano ba mawane bila diṅgise Muna a moloṅgi, ndi Muna a moloṅgi a makomedi, babo: ebanja a e ndi Saṅgo ya basaṅgo, na Kiṅe ya

bakiñe: na babo ba ta na mo ba belabe, na possobe, na mbadi.

15 Na mo a o̱na mba na: Ma madiba me̱na o eni, uma udi mutu a nyoñgi a ja, ma̱e ndi batu, na mamuti, na matumba, na loyeme.

16 Na dum da tōñgo na o enino na nyama 'eidi, bano ba maasiñge mutu a nyoñgi, ba matimbise mo mbamba na mosamba, ba mada beyubo bau, na dise mo na wea.

17 Ebanja Loba a tese mianu o milema mabu o bola ge̱mia dau, na o be̱ mwanu mo wo, na bola bekumbu babu na nyama a eidi, na te na beyala ba Loba be bo̱i.

18 Na mutu nyi o eni, a e̱ ndi mu mundi mondene, nyi anedi o moi a kiñe ya wasi.

BEPASI, XVIII.

O mbusa mano mambu, na ene anjeli nyi pepe, a sibano o nyulo moi, a bene ngiñnya ndene; na wasi e timba mwaie na bosangi bau.

2 Na mo a bele na ngiñnya na doi dindene, a o̱na; Babulon nyindene e kwidi, e kwidi, e timba begedi ba devoli, na mboa ma midii mese ma mbindu ese, na binun be asiñgabe.

3 Ebanja matumba mese ma ta manyo̱ mau ma madiñga o nyulo misuñgi mau; na kine ya wasi ba wite mosuñgi na mo, na batu ba nyuñga ba wasi ba timbi mbwañ o nyulo gita lau la bedo̱ledi.

4 Ndi na siñga doi di pepe o nyulo moi, di o̱na; A bona bau, busa na mo, na na binyo o si matimba banoñgedi na miubi mau, na o si makusa betakisedi bau:

5 Ebanja miubi mau mi opeli na te na moi, Loba a oñgele miubi mau,

6 O timbise mo ka na a boli na binyo, o bola

mo ŋgeri na ŋgeri ponda bebolu bau. Di dibondi mo a lundise, o lunda pe na mo ŋgeri iba;
7 Pondi na dimene a busise momene, na a ja na kumba, bola mo ponda dimene ndutu na itakise; ebanja mo a kwala na molema mau na; Na ja na ndoŋgo, na titi ndi mokusa, na si maene ndutu.
8 Na ndi betakise bau be maala po o bunya bo wo, kwidi, na malebu, na njai: mo a madisabe na wea na bam; ebanja Saŋgo Loba nu nyi a kaise mo a e̱ ndi ŋgiŋnya.
9 Na kiŋe ya wasi, babo ba wite mosuŋgi na mo, na ja mwemba mau ba maeya na lebe mo ni iponda ba ene itutu a bedisedi bau,
10 Temino itum o nyulo bo̱ŋgo babu ba ndeŋge au, ba o̱na: Wee. wee! nu mundi mondene, Babulon, mundi ma ŋgiŋnya! ebanja o iponda po bekaisedi boŋgo be po̱.
11 Na batu ba nyuŋga ya wasi ba eya na lebe o nyulo au, ebanja to motu a si anda bima babu to iponda tom:
12 Nyuŋga la gold na silver, na madali ma mbiluŋgu, na perli, na linin a bwam, na mole, na siliki a mole, na bweli ba Tuor, na nya bewa bese ba mbaŋgo, na nya bewa bese ba bweli ba mbiluŋgu, na misomba, na beyee, na madali;
13 Na kinnimo, na benumba, na jo̱ki, na fraŋkinsen, na mau, na mula, na maburu ma mbasi, na mbasi, na nyaka, na miloŋgi, na beembe, na belundo, na bakum, na midii ma batu.
14 Na bepuma ba mudii moŋgo be̱na o pulino, be dia ua, na mambu mese me̱na nyeŋgenye na ndo̱lo ba dia ua, ndi o si maene pe mo tom.
15 Batu ba nyuŋga ba mano mambu ba ba timbise mbwaŋ o nyulo au, ba mateme itum o nyulo

b go ba ndeṅge au, ba m eya na lebe,

16 Ba makwala na; We, we! mundi mundene, mu bo̱tisebe na linin a bwam, na dibatu da purbili na mole, bo̱tisebe na bewa ba gold, na ma ali ma mbiluṅgu na perli. O iponda po̱ munu mbwaṅ mondene mu bumbisabe.

17 Na basaṅgo ba mio̱lo mese, na mamuti mi me̱ o mio̱lo, na ba a bese ba ala nyuṅga o nyulo munja ba teme itum,

18 Ni iponda ba eni itutu ya bedisedi bau, ba o̱na: ? Nji nyie̱ biana mu mundi mondene e.

19 Na ba eleno dibunji o moi a milopo mabu, ba eya na lebe na eto̱to ndene, ba o̱na: Wee, wee, mu mundi mundene! O nyulo au bese ba aledi mio̱lo o munja ba timbi mbwaṅ o nyulo mbwaṅ mau! O iponda po o timba dibumbe.

20 Bwa monyeṅge o moi au a binyo Bamoi, na binyo ba mololoma mosaṅgi, na batopperi ba mudii; ebanja Loba a kaise bwambu banyo o moi au.

21 Na anjeli ndene a noṅgo idali ka idali ya sia mbasi, a pumba mo o munja; a o̱na: Nanu ndi na ṅginṅya, Babulon mundi mundene mu maale pumbabe wasi, ndi a si madiabe pe tom.

22 Na doi da batu ba ndiṅga, na batu ba ṅgombi, na mbo̱li na moseba, ba si masiṅgabe o tetin oṅgo tom; to na mopoṅgedi bese a si madiabe o tetin oṅgo tom: na momban ma idali da mbasi, e si masiṅgabe o tetin nogo tom;

23 Na mwaie ma iturukaṅ e si mapanya tetin oṅgo tom: doi da motu a diba, na ṅgonderi a diba ba si masiṅgabe o tetin oṅgo tom: batu banyo ba nyuṅga ba ta ndi bandene ba wasi; ebanja o nyulo bewusi banyo matumba mese ma wondobe.

24 Na tetin au, maiya ma batopperi ba mudii mu diabe, na basaŋgedi, na bese ba bwabe o wasi.

BEPASI, XIX.

O mbusa mano mambu na siŋgani doi dindene ka mamuti o nyulo moi, di ọna; Alliluya:
Joŋgise, na bosaŋgi, na idube, na ŋgiŋnya, bẹ na Saŋgo asu Loba.
2 Ebanja bekaisedi bau bẹ ndi mbadi na betemedi ba sii:
Ebanja a kaise mutu nyoŋgi nyi ndene, nu nyi nyamse wasi na mosuŋgi mau;
A pulise maiya ma bautu bau o maa mau.
3 Ndi pe ba ọna; Alliluya.
Na itutu au e abwe o moi mba na mba.
4 Na mwaba ma midun na mine, na bewekedi be ẹ binẹ ba kọ asi, ba owe Loba nyi ja o moi a konda, ba ọna, Amen, Alliluya!
5 Na doi di wu o konda, di ọna; Sesa Loba lasu, a binyo bautu bau bese, na binyo ba bwa mo bọngo basadi na bandene.
6 Ndi na siŋga, biana doi da dimuti dindene, ka doi da madiba ma gita, ka na doi da ŋgadiloba bwambi, ba ọna; Alliluya;
Ebanja Yehova Loba la Ngum a ania.
7 Esedi biso di bwa monyeŋge na tamse,
Na bola besesedi na mo;
Ebanja diba da Muna a moloŋgi mu bọli po,
Na mutu nyi aŋgamedino momene.
8 Ndi e bolabe na mo: na a mabọtisabe na linin a bwam, isaŋga na di titi mbindu: linin a bwam dẹ ndi bosaŋgi ba basaŋgedi.
9 Na mo a ọna mba na; O tila, Bonam na babo ba belabe na ndema a diba da Muna a moloŋgi. Na mo a ọna mba na;

Bini bẹ ndi beyala ba mbadi ba Loba.

10 Na ndi na kọ asi o miendi mau, o jowe mo. Na mo a ọna mba na, O si bola; Mba na ẹ ndi mwemba moutu oṅgo na bona saṅgo ba ba bene mbuṅ a Jezu: o jowe Loba: ebanja mbuṅ a Jezu ẹ ndi moaṅga ma betoppedi ba mudii.

11 Ndi na ene moi mo telami, na ombwa, nyama e saṅgi, na nu nyi ja o moi au, a belebe Mbadi na Motemedi ma sii: o bosaṅgi a kaiseno na a waui bila.

12 Miso mau mẹ na ka misonji ma wea, o moi a molopo mau bekoto gita be ta; a bene mina mi tilabe, ndi to motu a si biino mo, ko mo momene.

13 A bọtisabe na mbọti dubisabe na maiya: na dina dau di belabe na, Eyala ya Loba.

14 Na mamuti ma bila maẹ o moi ba bupe mo, bọtisabe na linin a bwam, saṅga, na di titi mbindu, ba ja o moi a nyama a saṅga.

15 Na o nyulo modumbu mau pọ nyi sombiseli e busino, na o nyulo au a madipa matumba; mo a maania babo na itumbu la eyee: na mo momene a dakeli beboki ba mau ma maliṅga ma Loba la ṅgum nyi onye.

16 Na mo a bene o moi a mbọti au, na o moi a dibobe dau dina di tilabe: Kiṅe ya bakiṅe, na Saṅgo ya basaṅgo.

17 Ndi na ene anjeli a teme tetin a we: a bele na doi dindene, a ọna na binun bese be pumwi o tetin a moi na, Binyo ya, koteli binyo-mene o uma wo, na ndema la Loba londene:

18 Na binyo o mada beyubo ba kiṅe, na be-yubo ba basaṅgo ba lokuli, na beyubo ba batu ba ṅgimnya, na beyubo ba nyama, na ba ba ja o moi abu, na beyubo ba bese, wonja na bakum, basadi na bandene.

19 Ndi na ene nyama eidi, na bakiñe ba wasi, na mamuti mabu ma bila, ba kotone o uma wo o wani bila diñgise mo nyi ja o moi a nyama, na diñgise dimuti dau.

20 Na nyama a eidi e noñgobe, na motopperi nya lobañgo a noñgobe na mo, nu nyi boli mambu manyaka o boso bau, nu nyi wondi babo ba ta ba aledi jembani ya nyama a eidi, na babo ba jowe bowan bau. Baa ba bane ba pumbabe o munja ma wea mionyino na sulferi.

21 Na ba ba diabe ba bwabe o nyulo po ya mo nyi ja o moi a nyama, po mene ni busino o modumbu mau, na binun bese be ulisabe na beyubo babu.

BEPASI, XX.

MBA na ene anjeli nyi wu o moi, a bene idubwan la njiba, na ñgokobi ndene o dia dau.

2 Na mo a puteli mombe, nyama a bwaba a edun, nu nyi e Devoli na Satan, a kaki mo ikuli ya mibu,

3 A pumba mo o njiba, a kwese mo, a ele ebatteri o moi au, na a si mawondo pe matumba, na te na ikuli ya mibu mi tomba: ndi o mbusa au a maunjabe isun a ponda.

4 Ndi na ene begedi gita, na babo ba ja o moi abu, na bekaisedi be bolabe na babo. Ndi na ene mudii ma babo ba bwabe o nyulo mbuñ a Jezu, na eyala ya Loba, na babo ba si owe nyama a eidi, to bowan bau, to na ba si aledi eembani o moi a mbombo abu ya boso, to maa mabu; ndi ba ja, ba ania na Krais ikuli ya mibu.

5 Ndi bawidi ba diabe ba si be pe na te na ikuli ya mibu mi tomba. Bini be ndi bepumbweli ba boso.

6 Bonam na bosaŋgi bɛ̄ nu nyi bene duŋgo dau o bepumbweli ba boso: o moi abu, kwidi la mbusa a si bene ŋgiŋnya; ndi ba mabɛ̄ prisi ya Loba na Krais au, ndi ba maania na mo ikuli ya mibu.

7 Na ni iponda ikuli ya mibu mi tomba, Satan a maunjabe o nyulo ndabo au beboa,

8 Ndi a maala, na a mawondo matumba mae o matuŋgu manɛ̄ ma wasi, Gog na Magog, o koteli babo o uma wo na bila; bolaŋgi babu bɛ̄ ka mokoko ma munja.

9 Na babo ba aluno o boso ba mukuku ma wasi, ba diŋgeli mboa a basangedi, mundi ma ndɔ̄lo. Na wea e wu na Loba nyu ɛ̄ o moi, ndi e dise babo:

10 Na Devoli nyi wondi babo a pumbabe o munja ma wea na sulferi, uma ndi nyama a eidi na motopperi a lobaŋgo ba ɛ̄no. Ndi babo ba matakisabe bunya na bulu mba na mba.

11 Ndi na ene konda a saŋgi nyindene, na mo nyi ja o moi au, o boso bau ndi wasi na moi ba pumwi one: na begedi bi si diabe na babo.

12 Ndi na ene bawidi basadi na baudene ba teme o boso ba konda: ndi kalati e telami: kalati ipepe e teli pe mɛ̄na kalati a lōŋge: na bawidi bi kaisabe o nyulo mano mambu ma tilabe o kalati ponda bebolu babu.

13 Na munja mu bola bawidi ba bɛ̄ na o tetin au; na kwidi na mundi ma kwidi ba boli bawidi ba bɛ̄ o tetin abu; ndi motu na motu ba kaisabe ponda bebolu babu.

14 Na kwidi, na mundi ma kwidi ba pumbabe o munja ma wea. Nini ɛ̄ ndi kwidi la mbusa.

15 Na mo na mo nyi dina dau di si dia tilabe o kalati a lōŋge, a pumbabe o munja ma wea.

BEPASI, XXI.

NDI na ene moi nya penya na wasi nya penya; ebanja moi a boso, na wasi a boso ba tombi one; ndi munja mu titi pe.

2 Mba Jon, na ene mundi mosaŋgi, Jerusalem a penya, e wu ndi o Loba o nyulo moi, mu poi, poŋgobeli ka ŋgonderi a diba bɔtisabe na momi au.

3 Na si'ga doi dindene o nyulo moi, di ona; Ombwa, monɔko ma Loba moɔ na batu, ndi a maja na babo, ba mabɛ bona bau, na Loba momene a maja na babo, na bɛ ndi Loba labu.

4 Na Loba a maala tutua misɔdi mese o nyulo miso mabu; ndi kwidi e titi pe tom, to ndutu, to geya mbimbi, to isisi di titi pe tom: ebaŋja mambu ma boso ma tomba.

5 Na nu nyi ja o moi a konda a ɔna. Ombwa na we'i mambu mese ma penya. Ndi a ɔna mba na; O tila; ebanja bini beyala bɛ ndi mbadi na betemedi ba sii.

6 Na mo a ɔna mba na; Bu boi. Mba na ɛ Alfa, na Omega, ebairi na isu. Na ɛmedi bola na mo nyi bwa nyoŋgi, ebulu a madiba ma lɔŋge na wonja.

7 Nu nyi a kɔmedi, a mabene mambu mese; na ɛmedi bɛ Loba lau, mo pe a mabɛ ndi muna am.

8 Ndi ba ba bwano bɔŋgo, na ba si dube, na babubi, na ba bwane ba batu, na batu ba misuŋgi, na batu ba ŋgambi, na batu ba losaŋgo, na balobaŋgo, duŋgo dabu di mabɛ o tetin a munja ma wea, ni onye na wea na sulferi: nine nyiɛ ndi kwidi a mbusa.

9 Na mo wo ya anjeli samba ba bene mionjo samba lundi na mambu ma bubi samba ya isukan, a kwalani mba na; Ya unu, na maleile

ua ŋgonderi a diba, munja ma Muna a moloŋgi.

10 Na mo a alane mba na mudii one na te na moduŋgo mondene na moasami, a lei mba mu mundi mondene, Jerusalem, nyisaŋgi, nyi siba wasi o nyulo Loba na moi.

11 A bene bosaŋgi ba Loba: ndi mwaie mau mę ka idali di buki mbiluŋgu, ka na idali a jasper, e telami ka kristali;

12 Na a bene edima ndene na kanjo; e bene dum da mina na miba; na o mina dum da anjeli na baba, na mina mi tilabe o moi abu, bu bę udi mina ma dum da bana ba Israel na baba:

13 O epasi a jeru mina milalu; o pōŋgo, mina milalu; o mikundu, mina milalu; o mbeŋge mina milalu.

14 Na edima ya mundi e bene dum da bebokedi na biba, na o tetin abu mina ma dum da bamololoma ma Muna a moloŋgi na miba.

15 Ndi nu nyi a kwalani mba, a bene ekoko ya gold o mene mundi, na mina mau, na edima dau.

16 Na mundi mu naŋga na matuŋgu manę, dimene dau mukuku na mute mu ę ndi ka po: na mo a mene mundi na ekoko, dum da lokuli la stadia na iba. Mukuku, na mute, na kanjo au muę ndi ka po.

17 Na a mene edima dau ebwea maboŋgo, na mwanę na manę, dimene da motu, dęna dimene da anjeli.

18 Na bima ba edima dau bę ndi jasper: mundi mę udi gold isangi, ka na kristali.

19 Na bebokedi ba wasi ba bǫtisabe na nya nyese ya madali ma mbiluŋgu. Ebokedi a boso, jasper; ebokedi o mbusa saffiri; e e lundise ilalu, kalsidoni, e e lundise inę emerali;

20 E e lundise itanu, sardonix: e e lundise

motoba sardia; e e lundise samba, krisoliti; e e lundise lombi, berili; e e lundise dibua, topaz; e e lundise dum, krisoprasu; e e lundise dum na wo, jasini; e e lundise dum na iba, amutis.

21 Na dum da mina na miba mẹ na dum da perli na iba; muna mo wo mue perli po; eboko ya mundi yẹ na gold isaŋgi, ka na jene na o menene.

22 Ndi na si ene tempili otin: ebanja Saŋgo Loba Ngum na Muna moloŋgi baẹ tempili au.

23 Na mundi mu si pula we, to mọdi o panyi otin; ebanja bosaŋgi ba Loba bi boli mo mwaie. Muna a moloŋgi mẹ ndi mwaie mau.

24 Na matumba mẹna maoŋgisabe, ba madaŋgwa o mwaie mau; na kiŋe ya wasi ba wane na mo isaŋga labu na idube.

25 Na mina mau mi si kwesebe tom o nyulo bunya; ndi bulu mu si mabẹ pe.

26 Ba mawane isaŋga na edube da matumba o tetin au.

27 Na mambu ma wele mbindu mi si maiŋgea otin tom, to nya nyi bolano bubi to lobaŋgo: ndi babo ba tilabe na kalati a lōŋge la Muna a moloŋgi.

BEPASI, XXII.

NDI a leeli mba tōŋgo a madiba ma lōŋge, saŋgi ka kristali, e wu ndi o nyulo begedi ba Loba na o Muna a moloŋgi.

2 Na o tetin a eboko au, na sauwa a tōŋgo o mudi na mudi bweli ba lōŋge, ba yai dum da nya bepuma na biba, be yaino bepuma bau o mọdi na mọdi mese; beyadi ba bweli bẹ ndi bebọlise ba matumba.

3 Ndi elo di titi pe tom; konda ya Loba, na

Muna a moloñgi e mabe̱ otin; ndi bautu bau ba mabia mo;

4 Ba maene boso bau; dina dau di mabe̱ o mbombo̱ abu ya mioso.

5 Na bulu bu titi pe tom: ba si pula to eturukan, to mwaie ma we; ebanja Sañgo Loba a boli babo mwaie: ndi ba maania mba na mba.

6 NA mo a o̱na mba na; Bini beyala be̱ mbadi na betemedi ba sii: Sango Loba la batopperi a bosañgi. a lomi anjeli au o leeli bautu bau mambu ma tatanu ma bolabe.

7 Ombwa, na mapoi mola: nu nyi neñgelino bekwaledi ba mbuñ ba yini kalati a e̱ bonam.

8 Ndi mba Jon na enino mano mambu, na siñgani. Na ni iponda na siñga na eni, na ko̱ asi o jowe o boso ba miendi ma anjeli nyi leeli mba mano mambu.

9 Ndi a o̱na mba na. O si bola nika; ebanja mba na e̱ ndi mwemba ma ebolu oñgo, na o bona tite batopperi ba mndii, na babo ba neñge bekwaledi ba nini kalati: o jowe Loba.

10 Ndi a o̱na mba na, O si batta bekwaledi ba beukedi ba nini kalati: ebanja iponda e e̱ bebe.

11 Nu nyi si tem na sii, esedi mo a tiñgami nyi si tem na sii: nu nyi e̱ mbindu, esedi mo a tiñgami mbindu: nu nyi e temi na sii, esedi mo a tiñgami etem na sii; nu nyi e̱ bosañgi, esedi mo a tiñgami bosañgi.

12 Ombwa, na poi tatanu; bowen bam bae̱ na mba, o boli na motu nyese ponda na ebolu au.

13 Na e̱ ndi Alfa, na Omega, ebairi na isu, nya boso na nyusukan.

14 Bonam na babo ba boli beanedi bau, na ba maalia bebenedi ba bweli ba lōñge, na ba maiñgea o mundi o nyulo mina mau.

15 Ebanja ombusa mbo mi e, na batu ba ŋgambi, na batu ba misuŋgi, na batu ba bwane, na baowedi ba losaŋgo, na mo na mo nyi toṇdi to nyi bolino lobaŋgo.

16 Mba Jezu na lomi anjeli am o boli mbuŋ na binyo mano mambu o tetin a miemba. Na e ndi moaŋga na muna a David, ŋgiŋgiti ya ediba nyi masanji.

17 Ndi mudii, na ŋgonderi a diba, ba ona; Ya. Esedi mo nyi siŋgani a ona, Ya. Na mo nyi boo nyoŋgi, esedi mo a ya. Na mo na mo nyi a emedi, esedi mo a noŋgi madiba ma lōŋge na wonja.

18 Mba na bola eyala na motu na motu nyi siŋgino beyala ba bekwaledi ba nini kalati; ndi motu mo wo a bati te na mano mambu, Loba lo mabatia pe mo mambu ma bubi ma tilabe o nini kalati.

19 Ye te na to motu a masumwa beyala ba kalati ba bini bekwaledi, Loba a masumwa dnŋgo dau o nyulo kalati a lōŋge, na mundi mosaŋgi, na o nyulo mambu mu ma tilabe na nini kalati.

20 Nu nyi bolino mbuŋ ya mano mambu, a ona; Nambadi na poi mola. Amen. A Saŋgo Jezu, o poi nika.

21 Ndolo a Saŋgo asu Jezu Krais de na binyo bese. Amen.

ISU.

BS325 .D85
Kalati ya loba : ‘mbun a penya ya sango
Princeton Theological Seminary–Speer Library
1 1012 00077 3970